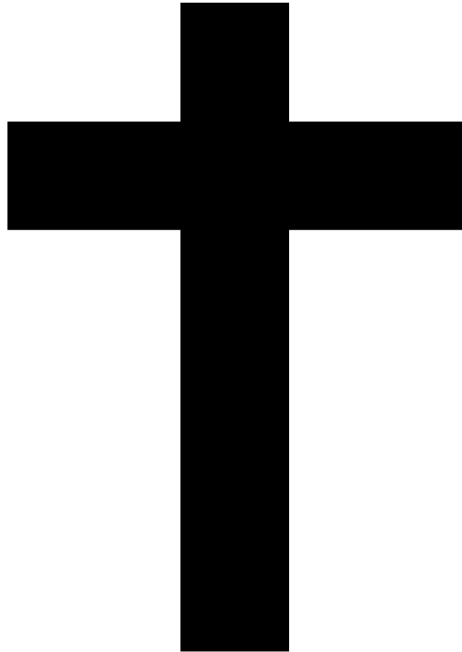

Ekáti Nku Nkə

New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

Ekáti Nku Nkɔ
New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenyang

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

0a400be4-2dfe-565d-bdea-5f3d59d48520

Contents

Mátio	1
Mák	48
Lúkas	75
Jǫn	121
Betík	154
Rom	197
1 Kǫrint	218
2 Kǫrint	239
Galéshia	252
Efesǫs	259
Filipi	266
Kólase	272
1 Tesalónika	277
2 Tesalónika	281
1 Timǫti	284
2 Timǫti	290
Táytǫs	294
Filəmǫn	297
Hibru	298
Jems	313
1 Píta	319
2 Píta	325
1 Jǫn	329
2 Jǫn	334
3 Jǫn	335
Jud	336
Kenó Jǫn	338

Mbok Ndíndí mbonyu Mátio ásíjì

Bachĩmbi Yesu Kristo (Lk 3.23-38)

¹ Né chi manyén bachĩmbi Yesu Kristo, ebhárémə Mfə Debhít ne Abraham.

² Abraham achí nyaka chi Aisek, Aisek abhak chi Jekóp, Jekóp abhak chi Júda ne bǝmayi.

³ Júda achí nyaka chi Péres ne mómayi Será. Máyap aka nnyén be Táma. Péres abhak chi Hésrən, Hésrən abhak chi Rám.

⁴ Rám achí nyaka chi Amínadap, Amínadap abhak chi Náshən, Náshən abhak chi Sálmən.

⁵ Sálmən achí nyaka chi Bóas. Nnə Bóas aka nnyén be Ráhab. Bóas abhak chi Obəd. Nnə Obəd aka nnyén be Rút. Obəd abhak chi Jése,

⁶ Jése abhak chi Mfə Debhít.

Debhít achí nyaka chi Sólomon. Nnə Sólomon ayambi abháy Uria, ke əbhay Debhít.

⁷ Sólomon achí nyaka chi Rehóboam, Rehóboam abhak chi Abíja, Abíja abhak chi Asa.

⁸ Asa achí nyaka chi Jehósafat, Jehósafat abhak chi Jórám, Jórám abhak chi Usia.

⁹ Usia achí nyaka chi Jótám, Jótám abhak chi Ahas, Ahas abhak chi Hesékia.

¹⁰ Hesékia achí nyaka chi Manáse, Manáse abhak chi Eməs, Eməs abhak chi Josáya.

¹¹ Josáya achí nyaka chi Jekonáya ne bǝmayi. Mpok yə kǝ bápókó bo Israel be mandək manchəkə etək Bábilon.

¹² Mpok ane bo Israel bárov Bábilon bápətnsem etək eyap, Jekonáya achí nyaka chi Síltiel, Síltiel abhak chi Serúbabel.

¹³ Serúbabel achí nyaka chi Abiud, Abiud abhak chi Eliákim, Eliákim abhak chi Asə.

¹⁴ Asə achí nyaka chi Sádək, Sádək abhak chi Akim, Akim abhak chi Eliud.

¹⁵ Eliud achí nyaka chi Eliása, Eliása abhak chi Mátan, Mátan abhak chi Jekóp.

¹⁶ Jekóp achí nyaka chi Joséf nném María, María ane ábhé Yesu mmu achi Mpeeme Mandem afyé nyaka bariəp be ätə.

¹⁷ Bébho aməet Abraham beghaka aməet Debhít, mkpák bachĩmbi Kristo échí ye nyaka byo ne enwi. Bébho aməet Debhít beghaka mpok bápókó bo Israel be mándók mánychókə etək Bábilon, ébhák byo ne enwi. Bébho mpok bo Israel bárov Bábilon bápətnsem etək eyap, béchúəp mpok Kristo, Mpeeme Mandem afyé nyaka bariəp be ätə, mkpák bachĩmbi Yesu ebhak byo ne enwi.

Nebhe Yesu (Lk 2.1-7)

¹⁸ Enyu éfákári nyaka ke bábhé Yesu Kristo: María achí nyaka nnə Yesu. Mpok yə Joséf ati bébhay yi. Ke bápéere riŋi bati, éfákari be María achi ne meniə. Apəko meniə bhə chí ndü betan Əfónó Bedyere.

¹⁹ Joséf abhak chak besí Mandem. Eká yí keyán bechye María ntíanwóp. Akə ye nti beway nebhay ne María ansem ansem.

²⁰ Ke ené Joséf ákəysi ndak ane, Mandem ató ángel ywi amət ntá Joséf ndü kenó. Ángel wu aghati yi be, “Joséf, ebhárémə Debhít, kéchay besət María ndü nebhay, apókó meniə chí ndü betan Əfónó Bedyere.

²¹ Ne chəŋ ambé móbakanem. Nnyén eni némbak be Yesu, mbənyune chəŋ yí ampeme bǝbhi ndü ntəmsi bebá bhəp.”

²² Menyiŋ ebhen menkem bífákári be enyiŋ ene Mandem ághátí ndeməkəpinti andem, emfu tetep.

²³ Arəm nyaka be, “Chəŋ Ngəsóŋ ane ábhíkí re riŋi mbakanem ampəkə meniə ambé móbakanem, nnyén eni némbak be Emánuel”, nó chí be, “Mandem achi ne bhese.”

²⁴ Joséf áŋémé nókó ndü kenó, akə nkúbhé mbə enyü ángel Mandem aghati yi. Asət María ndü nebhay.

²⁵ Yě nó, bó kerŋi bati kpáte María abhe Móywi. Abhé nókó, Joséf arəm be nnyén mmó chi Yesu.

2

Bə abhen bárovə beghə Yesu

¹ Bábhé Yesu etək Bétlehem atú Judéya. Mpok yə, Hérəd abhak Mfə atú wu. Nebhé bábhé Yesu, bo abhen báriŋi ɛti mambe

báfú atú mmok áfù batwə Yerúsalem, mámbεbhε nəkə be,

² “Mmə anε bábhé bé ámbák Mfə bo Israel achí fá? Sébhεp mbənyunε séghò nεmbe enén nérəm ěti nεbhε eni awu atú mmok áfù, nε sétwə bechye yi kenókó.”

³ Mfə Hérəd ághókó nókó enyih enε bəbhə bárémé, ntí átaka yi amεm. Ebhák enyumót nε bə mankem amεm etək Yerúsalem.

⁴ Hérəd abhijī bəbatí bachiákap Mandεm nε batəh εbhé Mandεm ndū nεbhεt amət. Abhép bhə be, “Bábhəh bεbhε Mπεmε Mandεm afyé nyaka bariεp be áto fá?”

⁵ Bághátí yi be, “Bábhəh bεbhε yi etək Bétlehem, fá atú Judéya, mbənyunε echi amεm ekáti ndεmekεpĩnti be,

⁶ Mandεm arεm be, ‘Wə Bétlehem ndū mmik Júda,

puyě wə ke óchí ansem ndū betək Júda menkem,

mbənyunε ntá ye kě Mfə áfù.

Mfə anε ákəm bəbhə, bo Israel, mbə erítí mbabhəri bághónəmén ákəm bághónəmén yi.’ ”

⁷ Hérəd ághókó nókó nó, abhijī mankə bhə, abhónε kεpi nε bhə ansem ansem, abhép bhə bé mángátí yi mpok anε bə baghə nεmbe enə atú etək yap.

⁸ Aghati ye bhə be, “Dók ká Bétlehem, mǎmbεp sayri nεbhεt anε mówu achi. Mǎnánǎ mǎngó yi, pet ká nsem mǎngati mε, bé mε nkwó ndók nchyé yi kenókó.”

⁹ Mankə bhə bághókó nókó enyih enε Mfə Hérəd árémé, báfá bare rəh. Ndū bárəh, bághó nkúbhé nεmbe enén báyámbi baghə atú etək eyap nε nó nérəh nókó ambi, bə mánkəhə nəkə ansem. Báchwóbhé nókó Bétlehem, nεmbe enə néte amfay nεbu, tébhé tébhé nε eket ené mówu áchí aré.

¹⁰ Nεghó bághó nεmbe enə, manák amap aya acha.

¹¹ Bághó eket enε nó nété arε tεbhε tεbhε, barək bachwe amεm, baghə mmó nε máyi María. Bátép mánén amik bare chye yi kenókó. Mánénε bεbhə bhap bafεrε mεnyih εbhεn béyá nkáp báchyé mbə awap akap ntá yi. Emət εbhak pú, échák ébhák enyū serwó esen bádúre sénchye nəkə erítí eriep.

* Enéfú ébhák enyih ené básət beghoko ngú be áké chənti. †

¹² Mankə bhə bápéré gure, Mandεm asemti bhə ndū kenó bé báké petnsem ntá Mfə Hérəd. Báféet chí ndū mbi achak ke bágure etək eyap.

Joséf nε María bápəkə Yesu bábhé bárók etək Ijip nε yi

¹³ Bə bhə nó batwə beghə Yesu bagure nəkə, ángel Mandεm abhesi ntá Joséf ndū kenó ekén yi aghə aghati yi be, “Joséf, Hérəd áyən mbi beway mόνε. Faté yé, sət mmó nε máyi, bhé dók etək Ijip. Dók, ómbák aré kpáte ngati wə ómpétnsem.”

¹⁴ Joséf anεmε, asət mmó nε máyi, afa, arək etək Ijip nε bhə nkúbhé beti εbhə mbə enyū ángel Mandεm aghati yi.

¹⁵ Agháká nókó aré, abhak arε kpáte Mfə Hérəd agú. Mεnyih béfákári nyaka enyu eyə bé enyih enε Mandεm ághátí ndεmekεpĩnti andεm, εmfu tetεp be, “Mbijní mówa be ámfá etək Ijip”.

Hérəd arεm be mángwáy bəbabhakanεm abhεn

¹⁶ Hérəd ághó nókó be mankə bhə bárwə yi ndū yi ánóhó bhə keghó, ntí nένen yi amεm. Achye eyəh be mángwáy bəbabhakanεm mankem abhεn bábhíkí cha mamié apay ndū etək Bétlehem nε ndū betək εbhεn bechi kekəwət. Hérəd atik bé énán échí mamié apay bébhó mpok mankə bhə báyámbi baghə nεmbe mpok bábhé Yesu.

¹⁷ Ekú enyih enε ndεmekεpĩnti Jeremáya árémé bé chəh émfakari, εmfu tetεp.

¹⁸ Arεm nyaka be, “Eyəhəh kebhə éfù etək Ráma. Kebhə kέyá nε bása. Ráshel ádi bəbhi. Mánik yi mmεt be ambət kebhə ke apú ka mbənyunε bágú barə yi.”

Joséf nε María bápεtnsem ndū mmik Israel nε Yesu

¹⁹ Hérəd agú nókó, ángel Mandεm abhesi ntá Joséf ndū kenó amεm etək Ijip,

²⁰ aghati yi be, “Joséf, faté sət mmó nε máyi petnsem ndū mmik Israel. Bo abhεn báyən nyaka beway mmó manəh bagu.”

²¹ Joséf anεmε, asət nnə nε mmó apεtnsem etək Israel.

* 2:11 Bábhijī enyū serwó esə be “Frankinsens” ndū eyəhəndik. † 2:11 Bábhijī enyih eyə be “Myrrh” ndū eyəhəndik.

22 Ke Joséf ághókó nókó bé Akelos asot epok etayi mbə Mfə atú etək Judéya, acháy berəŋ aré. Ndü kenó kéchák, ángel Mandem ayep Joséf batú be yi ándók chí atú Gálili.

23 Joséf arək, achəkə amem etək Gálili ene bábhìŋi be Násáret, mbənyune échí amem ekáti ndemekepinti be Mandem arem eti Kristo be, “Chəŋ bo mámbiŋi yi be ‘Mmu Násáret’ ”.

3

*Enyiŋ ene Jōn Njwiti aghati bho eti Yesu
(Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Jn 1.19-28)*

1 Mpok yə, Jōn Njwiti abho bégháti bho amem baso atú Judéya be,

2 “Yěntiki mmu yweka abhəŋ betiknsem ndü bebú bhi mbənyune mpok Mandem ábhák ne bo mbə Mfə wap arəp chi kekəwət.”

3 Jōn Njwiti kě Aisáya ndemekepinti Mandem árème nyaka eti yi be, “Mmu achi amem baso ábik ne eyəŋ amfay andeme nəkə be, “Toŋtí ká mbi ane Acha áfəèt aré. Ká ka mbí ywi ambak chak.’ ”

4 Nkú Jōn abhak chí enyiŋ ene baghoko ne babyək mpəŋə baso. Mgbat ane yi ágwət ebho abhak nkəwəbhənya, ne nenyíé eni nébhak ngémtáy ne bawéré betu ámén yi ághə amem baso.

5 Beyă bho báfú, bárók ntá Jōn ndu beghok enyiŋ ene yi árəm. Báfú etək Yerúsalem, ne atú Judéya ankem, ne betək menkem ebhen bechi kekəwət ne Nnyén Jódan.

6 Baré su bebú bhap, Jōn anjwiti nəkə bho amem Nnyén Jódan.

7 Ke Jōn ághó nókó ndü beyă bənkəwə Fárisi ne bənkəwə Sádusi bátwə be yi anjwiti bhə, abho bérem ntá yap be, “Bé befé! Agha áyébhé be batú be mánjan mbi bebue ntemsi Mandem ane átwə?”

8 Bábhəŋ beku menyiŋ ebhen bétəŋ be mánán bátiknsem ndü bebú ebheka tetep.

9 Báké chəkə mánkáysi be bächí bebharébhə Abraham ne yěnyiŋ epu kway beku bhe. Diŋí ká be Mandem ákwáy besot batay ane anku yó ámbak bebharébhə Abraham.

10 Yě chí néne, seti séchí bhəéré, ne bákway bekpət yěntiki enək ene epu nyu berítí kəpem te ndü bakan, mangəep angó.”

11 “Mějwiti bhe ne manyiep betəŋ bé bátiknsem ndü bebú ebheka. Ke mmü ane átwə me ansem achá me enyune mbíkí kway mmu ane nchí kanari nkəwəbhənya bekek ebhi. Antwó, chəŋ anjwiti bhe ne Efónó Bedyere ne ngó.

12 Átwə ne nchán myákáti awə béchák nkway ndü befáp ene éri ne bekpáfu. Anəŋ ánká nó, ásoť mbwət anten ndü nkpané, anyə mmik, ansot bekwəp ebhi amfye ndü ngo ane apu neme.”

*Jōn ajwiti Yesu
(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22)*

13 Ebhíkí tat, Yesu afú atú Gálili arək ndü Nnyén Jódan be Jōn anjwiti yi.

14 Ke Jōn keyəŋ bejwiti Yesu. Are yán beku Yesu anjibhiri nkaysi yi. Arem be, “Ōtwə be njwítí wə, ené me ke mbónó bétwə ntá ye be ónjwítí mé?”

15 Yě nó, Yesu akeme yi chí be, “Də émbák mbə enyü ngátí wó, mbənyune eri be senku yěntiki enyiŋ ene Mandem áyən.” Jōn aka ye, ajwiti Yesu.

16 Nejwiti Jōn ájwítí yi, Yesu afú anyén. Nebu nénéne, aghə ndü Efónó Mandem afú amfay, asot mkpá ebhónó are sep kpát ate yi aməet.

17 Eyəŋ éfú ye amfay éré rem be, “Né chí Mówa. Nkəŋ yi tontó. Achyè me beyă manák.”

4

*Satan are mə Yesu
(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)*

1 Efúéré nókó nó, Efónó Bedyere aku Yesu arək amem baso be Satan amə yi.

2 Aré amem baso, Yesu abhak ndü netarénsay beti ne ngósí ndü manywəp besa bepəy. Nsay akém yi.

3 Satan arək ntá yi, arem be, “Mbák óchí Mmə Mandem tetep, chyə eyəŋ be batay ane anjibhiri andəp bekpəkó bret.”

4 Ke Yesu akeme yi be, “Échí amem Ekáti Mandem be, ‘Puyě nenyíé nónó ke nékəm nepém. Yěntiki enyiŋ ene Mandem árəm kě ébhón betəŋ bekem nepém mmu.’ ”

5 Satan asot yi barək Yerúsalem, etək Mandem, bákó ndü nebhet ane áchí te amfay ndü ekerákap Mandem.

6 Aré, arem ntá Yesu be, “Mbák ðchi Mmò Mandem, dók, tëndu echi amem Ekáti Mandem be,

‘Chòη Mandem anchye eyòη bòàngel bhi mántwò manchye wò nekwaκ. Ekáti Mandem épet érè̄m be, chòη mánkpūep wò ne amó yap bé òké t̄em ekak ndũ ntay.’ ”

7 Yesu akeme yi be, “Ekáti Mandem épet érè̄m be, ‘Kémò Mandem Acha ywe.’ ”

8 Béfú afo, Satan asòt Yesu ndũ njie ane áré sá̄p amfay, atóη yi betòkò mmik menkem ne kefò ek̄en k̄échí aré.

9 Arem ye ntá Yesu be, “Chòη nchyé wò menyìη ebhen menkem mbák óntép mánén besí bha, ònchye me kenókó.”

10 Ke Yesu aghati yi be, “Fã me besí, wò Satan! Ekáti Mandem érè̄m be ‘Mmu abhòη bechye kenókó chi ntá Mandem Acha, antók chí yi aywínti.’ ”

11 Satan arò ye Yesu aròκ, bòàngel Mandem baròκ bachye Yesu nekwaκ.

*Yesu abho betik ebhi
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

12 Mpok Yesu aghoko be bákém Jòn Njwiti báfȳe ekerékenòη, afa atú Judéya ap̄etnsem atú Gálili.

13 Ke yí keròη Násáret. Aròκ achòκ Kap̄naum. Etòκ Kap̄naum ébhák nepak manyu Gálili, atú Sébulòn ne Náftali.

14 Éfákárí nyaka enyu yò be enyìη ene Mandem ághátí ndem̄ek̄ep̄inti Aisáya andem émfú tetep. Aisáya arem nyaka be:

15 “Mmik Sébulòn ne Náftali, mmik ane bo báfūèt are beròη ndũ èntìηnyen ené bábhìηi be Manyu Gálili, mmik ane áchí ebhènyen negho Jódan, atú Gálili ane beyã bo abhen bápú bo Israel bachi are.

16 Bò abhen báchí amem ejuri, bághò beyã bediéré.

Bò abhen báchí ndũ mmik ndíkándī newu, mban̄ ághò etòκ eyap néne.”

17 Nebho mpok yò, Yesu abho béghátì bho be, “Yèntikī mmu abhòη bétik̄nsem ndũ bebá bhi mbònyune mpok ane Mandem ábhák ne bho mbò Mfò wap aròp chi kekwōt.”

Yesu abhìηi bo bati anwi be mámbák bakoηo bhi

(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)

18 Ewak é̄mòt, ené Yesu ákò nepak manyu Gálili, aghò bo bati apay, bõ nnò amòt chí amòt. Amòt aka nnyén be Símun. Nnyén eni néchák nébhák be Píta. Manó ywi aka nnyén be Andru. Bò bati apay bare gūep beyã nkáp anyén ndu beway nsi mbònyune bachi nyaka bawánsi.

19 Yesu arem ntá yap be, “Twò ká bhák bakoηo bha, ne chòη ntòη be enyũ bák̄a bé bo bachak mámbák bakoηo bha.”

20 Tém̄té wu, Símun ne manó barò beyã nkáp yap, bakoηo Yesu.

21 Yesu átén nókó mm̄uet ambi mandú, aghò bõ nnò amòt chí amòt bachak bati apay, nò chí, Jems ne Jòn, bõ Seb̄edi. Bábhák amem áchwí chòκ ne etayap Seb̄edi, mángoko nòκ beyã nkáp yap. Yesu abhìηi bhò nkwō be mámbák bakoηo bhi.

22 Tém̄té wu, báró áchwí wap ne etayap, bakoηo yi.

*Betik Yesu atú Gálili
(Lk 6.17-19)*

23 Yesu abho bekō atú Gálili ankem antòη nòκò bhò Eyòη Mandem amem bekeré nenikím̄uet bo Israel, angati nòκò bhò nkwō Mbok Ndíndí ane árè̄m enyũ Mandem ábhák ne bhò mbò Mfò wap. Ne ambu nòκò yèntikī enyũ neme enen bo babhòη.

24 Eká nnyén Yesu nétáka kpát négháka atú Síria ankem. Bo b̄aré pòkò bõ abhen bábhòηó mame menȳu ne menȳu mándòκ nòκò ntá Yesu be ámbú bhò. Mbòκ yap bábhák bo abhen befòηó bebúb̄eb̄u b̄ésòηòri bhò, báchák bábhák bõ abhen bákwen̄ ntímen, abhénéfú babhak bõ abhen bachi bh̄aré. Yesu abú bhò mankem.

25 Beyã bhó bare fú mban̄ ne mban̄ mánkoηo nòκò Yesu yèntikī ebhak ene yi áròη. Mbòκ eyap báfú atú Gálili, báchák báfú Dikápolis, nò chí atú betòκ byo, báchák báfú Yerúsalem, báchák báfú atú Judéya, ne abhénéfú báfú ebhènyén negho enen babhìηi be Jódan.

5

Yesu achòκò ambi njie are tóη bo menyìη

1 Έwak έμoτ, bo báρέ two ntá Yesu ndũ bakwó. Aghó nókó bhó, arók achokó ambi njie. Bakono bhi bákó bátéméri yi, bachokó ne yi.

2 Abho beton bhó menyí.

*Manák amen tetep
(Lk 6.20-23)*

3 Are tón andem nókó be, “Eri echa ntá yěntiki mmu ane ághó be besí Mandem, yi apu yěnyin, mbonyune Mandem achi Mfo ywi!

4 Eri echa ntá bõ abhen báchí ndũ nedí kebho néne; mbonyune chon manchye bhó nepopti nti!

5 Eri echa ntá bõ abhen bábhónó nesepřimæet ne bápú ton beton, mbonyune chon yí anchye bhó áfók ankem ane yi afyé bariep bechye bhó!

6 Eri echa ntá bõ abhen bábhónó nsay ne ekwak beku menyin ebhen bechi chak besí Mandem, mbonyune chon yi anchye bhó menyin ebhen bábhónó ekwak bebhon!

7 Eri echa ntá yěntiki mmu ane ághò bho ntínso, mbonyune chon Mandem angó yi ntínso!

8 Eri echa ntá bõ abhen bati yap áchí amem pépép, mbonyune chon Mandem anku bó mángó yi!

9 Eri echa ntá bõ abhen mánù be bo mámbák eyon émot ne bati; mbonyune chon Mandem anku bó mámbak bõbhi!

10 Eri echa ntá yěntiki mmu ane bo báchyè esonori ndũ ákù menyin ebhen bechi chak besí Mandem. Ayet yi mbonyune achí Mfo ywi!

11 “Eri echa ntá yeka mpok bo básòkoti bhe ne mpok ane báchyè bhe esonori, mámbare nókó bhe barak amæet ndéndem éti ya.

12 Nák ká ne mámbón manák mbonyune Mandem abháré bhe erem akap awu amfay. Ne báké ghokontik be báchyè nyaka baremé kepinti abhen tesáy esonori nkwo.”

*Yesu yi bakono bhi báchí mbó ngán ne erónó
(Mk 9.50; Lk 14.34-35)*

13 “Báchí mbó ngán ntá bõ mmik mankem. Ke mbák ngán ábhíki pere bhón manyinti mi, ná bákway beku wu ampet ambak eríti ngán? Bápú pere kway beku yěnyin ne wu. Aron chi enyin beto nefi ebhak ene bo báfuèt mánjati nókó wu.

14 “Báchí erónó ntá bõ mmik. Etok ene échi amfay njie épú bhese.

15 Ne bápú dure erónó mánsot enyin mánkuti. Bádure erónó mánte chi ebhak ene bábhónó bete yo bé mban angó ntá yěntiki mmu ane achi anywóp.

16 Dõ yé ka epin eyeka éngó mbó erónó. Epin eyeka ébhon bebhak mbó erónó bé bo mángó, mámbiti Etayeka mmu achi amfay.”

Enyin Yesu aghati bho éti bebhé Moses

17 “Báké kaysi bé ntwó befére bebhé Moses. Báké kaysi bé ntwó chí beferé basiní baremé kepinti. Mbíki twó befére mó, ntwó chí beku be yěntiki enyin ene bo básíní émfú tetep.

18 Tetep, nchí ghati bhe be te mfay ámfæet, mmik amfæet, bápú kwáy beferé yě mandú enyin ndũ basiní amen wáwák. Basiní amen ábhák kpáte yěntiki enyin ene básíní émfu tetep.

19 Yé agha ane ápú bhæere yé chí móbhé amot, anton nókó bo bachak be mánkú enyumot mbó yi, chon ambak ansem ndũ nkwo bhó mankem abhen Mandem achi Mfo wap. Ke mmu ane ábhære bebhé Mandem menkem, anton nókó bo be manku nkwo mbó yi, ábhák múngo ndũ nkwo bho abhen Mandem achi Mfo wap.

20 Nchí ghati ye be be, mbák menyin ebhen bákú bebhíki cha ebhen baton ebhé Mandem ne ebhen bõnkwo Fárisi, bápú bhák bo abhen Mandem achi Mfo wap.”

*Enyin ene Yesu dtónó éti bebenti
(Lk 12.57-59)*

21 “Báriní ndũ ebhé Moses éghati nyaka bachimbi bhéka be mmu áké wáy nti, ne yé agha ane áway mmu, bákú manyé ne yi.

22 Ke enyin ene nchí ghati bhe chí be, yé agha ane ábenti ne mómayi Mandem atan yi. Yé agha ane ásòkoti mómayi mbó berem be, ‘Wó achí agha?’ Básot yi besí acha manyé. Ne yé agha ane árèm ntá mómayi

βε, ‘Wə echinjítimu’ chí mmu ane bábhónó memese amem nepingo.

²³ Mbák ðròn ye bechye akap ntá Mandem ke óntik be nti manó ábè nti éti enyinj ené óká yi,

²⁴ dš akap aywe ndü nebhuet ane bo báchyè akap, dók kpík kə mǎmbák eyon émot ne yi ke ómpetnsem onchye akabhe ywe ntá Mandem.

²⁵ “Mbák mmu abhōn ndak ne wə, antí wə, dók temerí yi ayak mǎnsokori ndak wu, mǎmbak eyon émot. Mbák óbhíkí kə nə, mpok ámfuét, yi andak ntá ntañá manyé ne wə, afyé wə amə yi, ne yi anchye wə ntá bo mbñ nkú, ne bó mámfye wə ekerékenon.

²⁶ Dijní be mbák émfákárí enyu eyə, opú fu wawak kpáte onchye ákwó ywe ankem, yenyinj kerop.”

Yesu átón éti berwəp

²⁷ “Bǎríní ndü ebhé Moses érəm be, ‘Mmu abhíkí bhōn bekwen berwəp.’

²⁸ Ke nchí ghati bhe be, yě agha ane afyé amík amuet ngoré, ambón nkaysi bebhuere ne yi, anán akwen berwəp ne ngoré wu ndü nti eni.

²⁹ Mbák nyésé ene nemot nétò wə ndü bebú, feré nə ghep. Eri be óném epókómuet eye émot echa wə beron ambi beku bebú, mánsot mmuet eye nkem mámse amem nepingo.

³⁰ Ne mbák awónem ywe átò wə ndü bebú, kpót wú ghep. Eri be óném epókómuet eye émot echa wə beron ambi beku bebú, mánsot mmuet eye nkem mámse amem nepingo.”

Enyinj ene Yesu atəno éti away nebhay (Mk 10.11-12; Lk 16.18)

³¹ “Ebhé Moses epet érəm be, ‘Yě agha ane áro ngoré ywi ndü nebhay, abhōn bechye yi ekáti ndu beton be away nebhay.’

³² Ke enyinj ene nchí ghati bhe chi be, yéntiki mmu ane áro ngoré ywi ndü nebhay ené ngoré ábhíkí kwen berwəp, akə ngoré akwen berwəp, ne yéntiki mbakanem ane ábháy ngoré ane ápét apu ekerénebhay, akwen nkwo berwəp.”

Yesu átón éti neyiki

* **5:41** Ntay nemot: Ntay chi “Mile” ndü eyonóndik.

³³ “Bǎríní ndü ebhé Moses épét éghati nyaka bachimbí bhēka be, ‘Ké fyé bariēp beku enyinj ené óbhíkí bhōn nti beku yə. Mmu abhōn beku enyinj ene yi áyíkí beku ndü nnyén Mandem.’

³⁴ Ke nchí ghati bhe be mmu abhíkí bhōn beyiki wáwák. Mmu abhíkí bhōn beyiki ambinj mfay, mbonyune mfay chi bechókó Kefo Mandem.

³⁵ Mmu abhíkí bhōn beyiki ambinj mmik mbonyune mmiki ne achi mbə enək ene Mandem ásiki bekak are. Ne mmu abhíkí bhōn beyiki ambinj Yerúsalem, mbonyune chi etək eremé Mfo ywese.

³⁶ Ké yiki ambinj nti ywe mbonyune óbhíkí bhōn betan beku ekaká emene émbák pépép, ne óbhíkí bhōn betan beku yə embak pyə.

³⁷ Mbák ónká beku enyinj, dem be, ‘Ee’. Mbák óbhíkí ka beku enyinj, dem be, ‘Ae’. Yéntiki enyinj ene echa eyə, éfù chi ntá mbámbə.”

Yesu yi be ebhiki ri bekeme bebú amfay bebú (Lk 6.29-30)

³⁸ “Bǎríní be ebhé Moses érəm be, ‘Mbák mmu achónjí nyésé nti mánychónjí eni nkwo. Ne mbák mmu áfére nényén nti, bábhōn beferē eni nkwo.’

³⁹ Ke nchí ghati bhe be, mbák mmu akə wə bebú, óké keme yi. Mbák mmu adep wə atá ndü ebhe awónem, tón yi ebhe échák nkwo.

⁴⁰ Mbák mmu áyān beku manyé ne wə be ánsót nkú ye, kpík chyě yi nde ye nkwo.

⁴¹ Ne mbák ntemé nenu anyéré wó be ompəkə ntu ywi ondok ne yi nekš ntay * nemot, dók ne yi nekš batay apay.

⁴² Mbák mmu aníní wə enyinj ene óbhónó, chyě yi yə. Ne mbák mmu atwə ntá ye be ómpúo yi enyinj óké nisi beku nə.”

Yesu yi be mmu abhōn bekōn bo abhen bápábhé yi (Lk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Bǎríní ndü ebhé Moses érəm be, ‘Óbhónó békōn mmü etək eye, ómpap mmu ane ápábhé wə.’

⁴⁴ Ke nchí ghati bhe be, kōn ka bōmpap abheka, mǎnik nəkə mmuet be Mandem ankwak bō abhen báchyè bhe esonori.

⁴⁵ Mbák bákà nò, bo bágħò be bächí bǒ etayeka mmu achi amfay. Báké ghòkòntik be yi áto mmok ntá yěntiki mmũ bebá ne yěntiki mmũ ndíndí. Mandem áto manyiɛp ntá yěntiki mmu ane ákù enyiyi ene yi áyàñ ne mmu ane ápú kà enyiyi ene yi áyàñ mmu wu ankà.

⁴⁶ Mbák bákəñ chi bǒ abhen bákəñó bhe, ntiki nsáy bǎbhəñ? Yě chí bakù bebá mbò babhebhé nkábhénti bakəñ bǒ abhen bákəñó bhò.

⁴⁷ Ne mbák bákaka chi bǒ abhen mǎnyie ne bhò, nó bákà yi? Yě chí bǒ abhen bápú bǒ Israel bákà nò.

⁴⁸ Bǎbhəñ ye bebhak chak ndũ babhi ankem nkúbhé mbò enyũ Etayeka Mandem mfay achi chak ndũ babhi ankem!"

6

Yesu atón enyũ mmu dbhónó bekwak mmu ane eyi epu

¹ Yesu arək ambi berem be, "Sot ká mpok be yě mmu yweka áké kà berí ebhen Mandem áyàñ yi ankà besi bho ndu betəñ mməet. Mbák mmu ankà nò, apú bhəñ nsáy ane Etayeka Mandem mfay áchyè.

² "Yěntiki mpok ane óchyè enyiyi ntá mmu ane eyi épú, ké dep akánkán mbò bǒ abhen bákà menyiyi chi be mángó bhò. Bákà nò amem bekeré nenikiməet ne ndu mántítok be bo mámbiti bhò. Dini ká be nebiti ane bo bábiti bhò chi awap akap ankem ané bǒ mǎnán bǎbhəñó.

³ Mbák óchyè mmu enyiyi mbənyune eyi épú, kà nó enyune yě mmu apu riñi enyiyi ene ókà.

⁴ Eri be ónkà berí bhésé bhésé ne chəñ Etaye Mandem mmu ághò yěntiki enyiyi ene mmu ákà bhésé bhésé ankap wə."

Yesu atón enyũ bo bǎbhónó menikməet

⁵ "Yěntiki mpok ane mǎnikməet, báké kà mbò bǒ abhen bákà menyiyi chi be mángó bhó. Bákəñ bete amem bekeré nenikiməet ne ndũ manyé mbi ke manikməet bé mángó bhò. Dini ká be, neghó ane bo bágħò be bǒ mǎnikməet, chi awap akap ane mǎnán bǎbhəñó.

⁶ Mpok ane mmũ yweka áyàñ menikməet, áchwé anywóp, ebhak ene yi ábhak aywinti, antiép mbinywóp anikməet ntá

Mandem Eta yeka mmũ bápú ghò ne amík. Mbák mmu akà nò, chəñ Etayeka mmu ághò yěntiki enyiyi ene mmu ákà bhésé bhésé ankap yi.

⁷ "Mpok mmu yweka ánikməet, áké rem beyá menyiyi ebhen bébhíkí bhəñ ntí ne nnet, mbò bǒ abhen bápú bo Israel bákà. Bákà nò mbənyune bákaysi be beyá kepi ke kékà Mandem angok nenikiməet enap.

⁸ Báké bhak mbò bhó. Bǎpəre nikməet, Mandem Etayeka anan arinji enyiyi ene bǎyan.

⁹ Enyu ene ké bǎbhəñó menikməet:

‘Etaye se, wə mmu óchí amfay:

Kà bo mányché nnyén ena kenókó;

¹⁰ Kà bé mandə wə əmbak Mfə wap; ne be mánká nókó chí menyiyi ebhen óyan bo mankà fá amík,

mbò enyũ echi awu amfay.

¹¹ Chíe bhese nenyié enen echəñ;

¹² Əmfəñori bebá bhese,

mbò enyu séfónórí bo abhen bákà bhese bebá.

¹³ Ne óké ka sénchwe ndũ nemə enen nékà sénkwen ndũ bebá, ke feré bhese ndu amə mbámə.

¹⁴ "Mbák ómfónórí bo abhen bákà wə bebá, chəñ Etaye Mandem mmu áchí amfay nkəwə amfəñori wə.

¹⁵ Ke mbák əpú fəñori bo abhen bákà wə bebá, Etaye Mandem Mmu achi amfay apú fəñori wə."

Yesu atón eti netarənsay

¹⁶ "Yěntiki mpok ane bǎtət nsay ndu menikməet ntá Mandem, besí ebheka béké bhak mbò bǒ abhen enyiyi ésəñori bhò. Báké bhak mbò bǒ betábhá. Bágwət besí bhap chi be bo mángó be bǒ bachi ndũ netarənsay. Dini ká be, neghó ane bo bágħò be bǒ bǎtət nsay, chí awap akap ane mǎnán bǎbhəñó.

¹⁷ Ke mpok óbhak ndũ netarənsay, sǒ besí bhe watí, ómpák ntí.

¹⁸ Mbák ónkà nò, bo bápú riñi be óchí ndũ netarənsay, ke Etaye mmu bápú ghó ne amík əriñi. Ne chəñ Etaye mmu ághò yěntiki enyiyi ene mmu ákà bhésé bhésé ankap wə."

*Yesu atón eti kefə mmik
(Lk 12.33-34)*

19 “Báké sət kefõ nkáp ne kefõ menyiy bəchak mǎmbure fá amík. Fá amík, kengək ne mfárékánj bǎchənti, ne baghép bǎwáy eket mámpəkə yěntiki enyiyj.

20 Enyiyj ene yěntiki mmu ywəka ábhónj bəkə chi be, ansət kefõ nkáp eki ne kefõ menyiyj bəchak ambure amfay ntá Mandem. Aré, kengək ne mfárékánj bápú kway bəchənti bhə ne baghép bápú kway bedak eket mángép wú.

21 Ebhak ené nkáp aywe áchí, aré kě nti ene nkwo nébhak.”

Yesu atónj be amík áchí mbə erónj ene ékə mmu ángó mbanj
(Lk 11.34-36)

22 “Amík áchí erónj ene ékə mmu ángó mbanj. Mbák mmu abhənj amík ariari, ághə andinj yěntiki enyiyj ene yí ákə.

23 Ké mbák ápú ariari, mmuet ye nkem ábhák chi amem ejuri. Ké mbák erónj eyé égirigiri, nó ejuri ene əchí are eya echa.”

Enyiyj Yesu atónj éti Mandem ne menyiyj mmik
(Lk 16.13, 12.22-31)

24 “Yě mmu apu kwáy betok bachi bati apay ndənj amət. Mbák ámbónj bachi bapay, ákənj amət ancha anefú, mbák épú nó, áchye kenókó ntá amət, ambyák anefu. Mmu apu kwáy betok Mandem antok nəkə menyiyj mmik.

25 “Nó kě nchí ghati bhe be, mmu áké bhənj basémé éti nepém eni andem bé, ‘Chənj nyíe yí? Chənj nyú yí? Chənj mfyé yí?’ Nepém nkwa nébhíkí cha nenyíé? Nepém nkwa nébhíkí cha ndené?

26 Yijí ká kenən. Képú kwanj nenyíe ne kápú feré mbwət ebhi kembay ndü betem. Yě nə, Etayeka mmu achi amfay áchye kə nenyíe. Bǎbhíkí rinj be bǎchá kenən-e?

27 Ne ntiki mmu ywəka basémé ákway bəkə nepém eni nénsap yě chi mandú ninjinij, nəncha enyu nebənjə bebhak?

28 “Ne ndaká yí bǎbhənj basémé éti nden ene bəfyé amuet? Yijí ká enyü bəchuchu abhen bachi ebhi bágð. Bápú kə betik ne bapuhoko nden.

29 Ké nchí ghati bhe be, yě chí Mfə Sólomon mmu ábhónj nyaka beyǎ keném,

abhíkí bhənj nyaka nden ene eri mbə yě chuchu amət.

30 Mandem kě ághókó tákə ne berí ebhi, tákə ane ákway bebhak echənj, mbúré angwəsi, mámfyé angó. Bákáysí bé be kě Mandem apu kwáy bəkwák mǎmbónj nden bəfyé amuet ké? Neka eneká ne Mandem négápsi nəncha!

31 “Báké bhónj ye basémé, mándeme nəkə be, ‘Chənj sényie yí? Chənj sényú yí? Chənj sémfyé yí?’

32 Menyiyj ebhen menkem kě bö abhen bápú bo Israel básíkí nti are. Ké Etayeka mmu áchí amfay arinj be bǎbhənj bəbhónj menyiyj ebhen menkem.

33 Yǎ yé ka mbi bəfyé nti berə Mandem ámbák Mfə ywəka, mámfyé nti bəkə chi yěntiki enyiyj ene yí áyən bo mankə, ne chənj yí anchye bhe menyiyj ebhen menkem nkwo.

34 Báké bhənj ye basémé éti nywəp enen mbúré. Chənj mbúré antwə ne ayí barak ane mmu afyé nti are. Báké sət besənjəri bəchak mǎmáká ndü ebhen echənj.”

7

Yesu atónj bé bo bǎbhíkí bhənj bétanj bati
(Lk 6.37-38, 42-43)

1 “Báké tánj bati kéká mántanj be nkwo.

2 Mmu áké tánj nti mbənyune, enyu ené ótanj nti enyu yə ké Mandem átanj wə. Enyü óyènti ónchye nti, nkúbhé enyu yə ké báýènti mánychye wə.

3 Ndaká yí óyinj mójnyinj ane achi anyese nti, ené ópú fye nti ndü nkəkónək ane achi wə anyese?

4 Ná óghàti nti be, ‘Manó, dš me mféré mójnyinj ane achi wə anyésé,’ ené nkəkónək achi wəmbənj anyese?

5 Wə mmü betábhá, feré kpík nkəkónək ane achi wəmbónj anyese, ké óngə mbanj sayri beferé mójnyinj ane achi amem nyésé manóywe.

6 “Báké sət menyiyj Mandem mánychye ntá bö abhen bǎbhíkí bhənj mpok ne yí. Báchí mbə mmú. Mmu áké sət menyiyj Mandem ányché ntá bo abhen bábyak bhə. Báchí mbə bakók. Mbák mánychye bakók enyinj nkáp, básət mányəp chi ndü ntəp. Ne mbák

mǎnchye mmú menyih Mandem, áyibhiri mmuet antoko bhe anet.”

*Bép, chəŋ mǎnchye wə
(Lk 11.9-13)*

7 “Nik mmuet eti enyih ene óyàn, chəŋ Mandem anchye wə. Yán, chəŋ óngə. Dəp nekək, chəŋ mánene ntá ye.

8 Kə nə mbənyune yěntiki mmu ane ánikmuet eti enyih ene yi áyàn, Mandem áchye yi. Yěntiki mmu ane áyàn enyih, ághə yə. Yěntiki mmu ane ádébhé nekək, mánene ntá yi.

9 Bě bachihə, mmu yweka ane mbák móywi ámbép yi brət, ansət chi ntay anchye yi, chi agha?

10 Mbák ámbép wə tansi, óchye yi nnyó kə?

11 Mbák be bə bebá, bəbhəŋ nti bechye beríti menyih ntá bəbheka, bákáysi be étayeka mmu achi amfay kə anək bebhəŋ beyá ekəŋ ndu bechye beríti menyih ntá bə abhen mǎnikmuet kə?

12 Yěntiki mmu yweka ánkú ye ne bati mbə enyū yi ákway beyəŋ be bo mankə ntá yi. Mbák mǎnkú nə, étəŋ be bákə menyih ebhen Moses ne baremé kepinti bághāti bhese amem basihí amap.

13 “Nyūbhá ané mmu áfuet aré bechwe ndū Kefə Mandem áchí mábhéri. Nyūbhá ané mmu áfuet are andək anchwe ndū mbí newú ánéné mmuet ne mbi wu áchik, ne échí wikirik befuet are. Ekə bo abhen báfuet are baya. Fuet yé ka chi ndū nyūbhá ane achi mábhéri.

14 Fuet yé ka ndū nyūbhá ane achi mábhéri mbənyune wú ké mmu áfuet aré anchwe ndū mbí nepém. Mbi wu ábè mmuet befuet aré, ne bə abhen báfuet are babhiki ya.”

*Yěntiki enək ne eyi bakan
(Lk 6.43-44)*

15 “Sət ka mpok ne bə-nsé abhen bārəm be báchí baremé kepinti Mandem. Bákət ngepti be báchí bághəŋmən, kə sayri sayri, báchí chí nkəwə ene nsay ánu yə.

16 Chəŋ mǎndihí enyū bə báchí ndū bepih ebhap, nkúbhé mbə enyū mmu áriŋi enək ndū kepeem eki. Bápú rəŋ ndū támfán mánkók nepi. Ne bápú rəŋ ndū nnet áronjóri mánkók bakwa.

17 Enyu yə kə échí ne eríti enək. Enyu chi beríti kepeem, epu kway menyu bebépti kepeem.

18 Ne ebépti enək ényu chi bebépti kepeem, épú kwáy ményú beríti kepeem.

19 Bákət yěntiki enək ene épú nyu beríti kepeem, mámkpəti, mansəŋ ango.

20 Baremé kepinti nsé bachi mbə menək ebhen bepu nyu beríti kepeem. Bəriŋi bhə chi ndū bepih ebhap.”

*Bakoŋo Yesu abhen tetep
(Lk 13.25-27)*

21 “Puyé yěntiki mmu ane ábhini me be, ‘Acha, Acha’ ké áchwə ndū Kefə mfáy. Mūne ákə enyih étaya mmu achi amfay áyən kə áchwe are.

22 Ndū nywəbhé manyé, chəŋ beyá bho mándem ntá ya be, ‘Acha, Acha, pú séghāti nyaka bho Eyəŋ eye ndū nnyén ena? Pú sébək nyaka befónó bebábeba ndū nnyén ena? Ne sékə nyaka menyihí maknkay ndū nnyén ena!’

23 Kə ndū nywəp enə chəŋ ngati bhə bhe, ‘Mbíkí riŋi be wáwák. Fə ká me besí, be bakə bebá.’ ”

*Menyū batə beket bati apay
(Lk 6.47-49)*

24 Yěntiki mmu ane ághok menyih ebhen mērəm, ankə mbə enyū ndémé, áchí mbə ndihindak ane até eket ndū setárebhé.

25 Eti yə, yěndu manyiep ákwéné tontó, ne manyén ájwí, agboko, babhép atəŋatəŋ anu, eket eyə éke kwən. Eke kwən mbənyune mbəŋóket até yó ndū setárebhé.

26 Kə mmu ane ághok menyih ebhen mērəm, yi kə kə mbə enyū ndémé, áchí mbə echihítmu ane até eket ndū ésiép.

27 Eso étwó nókó, manyiep akwen tontó, ajwi, ataka ebhi, babhép atəŋatəŋ ánú, eket eyə ébáy mmuet amik juu!

Yesu atəŋ mbə mmu ane árəm émbak chi enyu yə

28 Yesu ánánjá nókó berem menyih ebhen yi átəŋ, bə mankəm abhen báchí are bábhák maknkay tontó eti eyi enyū ene yi átəŋ.

29 Atəŋ nyaka mbə mmu ane árəm emay, puyé mbə batəŋ ebhé Moses.

8

*Yesu abú mmu ebhanákwa
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)*

¹ Yesu ánáná nókó menyiy ebhen yi átòn, arò njie asep amik. Beyä bo bábhó bekoño yi.

² Bápéere yinjí, mmu ebhanákwa amòt atwò akwen yí bekak abho berem be, “Acha, mbák òkòn, òkway beka me ntañ.”

³ Yesu anyabhe awò atòk yi arem be, “Nkòn beka wò óntán, neme ene némáy.” Témté wu, antañ.

⁴ Yesu arem ntá yi be, “Ké ghati yě mmu enyiy ene éfákárí, ke dók ntá nchiakap Mandem be yi angò be ebhanákwa ye émay. Anán ámbýó wò, óndòk, ònchye ye akap ntá Mandem békòño ebhé Moses. Chòn eyò émbak enyiy ene étòn bo be ebhanákwa ye émay.”

*Yesu abú mmòbetok münti batémé nenu
Rom
(Lk 7.1-10)*

⁵ Yesu afa are rón Kapënaum. Agháká nókó aré, mmu amòt ane áhí münti eká batémé nenu Rom besa betay aròk ntá Yesu, abho menikmuet ntá yi,

⁶ andeme nòkò be, “Acha, mmòbetok awa achí anywóp bínjírí ne beyä bebe.”

⁷ Yesu akeme yi be, “Chòn ntwò nka yi antañ.”

⁸ Ke münti batémé nenu wu arem be, “Acha, mbíkí kway mmu ane ótwò eket eyi. Chíé chí eyòñ, chòn mmòbetok wa antañ.

⁹ Nchí rem nò mbònyune menkwó mbõñ bõ abhen, mbák mángátí me nka enyiy, mbõñ beghok bhò. Ne mbõñ nkwo batémé nenu antene ya abhen mbák ngati bhò enyiy, bábhòn beghok mé. Yéntiki mmu wap ane ndémé be, ‘Dók’, áron, ne yé agha ane ndémé be, ‘Twó’, átwò. Ne mbák ngátí mmòbetok awa be, ‘Ka enyiy ene’, abhòn beka yò.”

¹⁰ Yesu ághókò nòkò nò, abhak maknkay tontó. Ayibhiri mmuet, arem ntá bõ abhen bákòño yi be, “Dinjí ká be mbíkí re ghò yě mmu Israel amòt ane ábhónò neka ne me enyu ené.

¹¹ Dinjí ká be beyä bo báfù chòn bebhè menkem mántwò manchòkò ne Abraham

ne Aisek ne Jekóp ndü menyie epä ndü nebhüere kefò mfay.

¹² Ke chòn mánten bo abhen bábhónò nyaka bebhak ndü nebhüere Kefò Mandem nefi ndü ejuri. Aré, mámbak ndü kebho ne menyie ámén.”

¹³ Yesu ayibhiri ye mmuet arem ntá münti batémé nenu be, “Petnsem anywóp, yéntiki enyiy echí mbò enyu ónókò.” Nkúbhé mpok ane Yesu árèm nò, mmòbetok wu antañ.

*Yesu abú beyä bömame
(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)*

¹⁴ Yesu aròk achwe eket Píta, aghò nno ngoré ywi bhúré ne mbúép amuet.

¹⁵ Aròk yi nékúmuet atòk yi ndü awò. Mbúép wu ámay. Afate aka nenyié abho mene Yesu.

¹⁶ Égháká nókó beku, bo béré sòt beyä bo abhen befónò bebabebu bésòñori bhò mándòk nòkò ntá Yesu ne bhò. Yesu are sòt chí eyòñnyu eyi amboko nòkò befónò bebabebu be méndó bhò, ne ambu nòkò bömame.

¹⁷ Yesu aka menyiy ebhen ntá bhò be enyiy ene ndemekerinti Aisáya arémé nyaka éti yi émfú tetep. Aisáya arem nyaka be, “Asòt mame ayese ne apòkò besòñori ebhesé.”

*Enyü nepém nkoño Yesu nébhónò bebhak
(Lk 9.57-62)*

¹⁸ Yesu ághò nókò beyä bo ndü bátwò bákábhé yi, aghati baghòk abhi be, “Sémpé ebhé manyu éne awu.”

¹⁹ Ntòn ebhé Mandem amòt aròk ye ntá Yesu arem be, “Ntòn, chòn nkoño wò yéntiki ebhak ene óròn.”

²⁰ Yesu akeme yi ne nekay be, “Besòp bebhòn babhok, kenen kébhón manyay, ke Me Mmu mfú ntá Mandem mbíkí bhòn ebhak besòn ntí.”

²¹ Nkoño Yesu achak aròk ntá yi arem be, “Acha, dõ kpík ndók mbémé Etaya.”

²² Ke Yesu akeme yi be, “Kojó me. Dõ bawú mámbémé ngú wap.”

*Yesu aka mbúép antañatañ akwen chák
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)*

²³ Yesu aròk achwe amem áchwí ne bakoño bhi ndu bépe beròn ebhé manyu echak.

24 Ndũ bāròn, bápéere ghó mbúép atanatan ábhó menu, mpérényen ebho bedep áchwí, manyiép anchwe nòkò amem. Yesu abhak ndũ kenó.

25 Bakonjo bhi bārók maneme yi barem be, “Acha, pemé bhese, sétwò gu anyén!”

26 Yesu arem be, “Bácháy yi? Neka eneka négupsi necha!” Afate ye asáy mbúép ne mpérényen, nnyén nekwen tiii.

27 Bábhák maknkay tontó, babho berem be, “Ntiki enyũ mmu né? Yě chí mbúép ághòk yi, mpérényen éngok yí!”

Yesu akwá befónó bebúbewá béró bōbati apay (Mk 5.1-20; Lk 8.26-39)

28 Yesu aròk aghaka atú mmik bō Gerása ebhē manyu echak. Bō bati apay abhen befónó bebúbewá bésòṅori bhò, báfú ndũ nebhuéré manem ané bó báchòkò are, bátémeri yi. Bághò nyaka bo, mántoko bhò anet. Ekú bo kperere fuet atú wu.

29 Nēghó ane bághó Yesu, babho bebik mándeme nòkò be, “Mmò Mandem, òbhōṅ ntiki ndak ne bhese? Itwó bechye bhese ntemsi ené mpok abhiki re kway?”

30 Ereme nkwo bakók anyie nyaka kekwoṅ ne nebhuét wu.

31 Befónó bebúbewá ebhen bésòṅori bhò bébhó menik Yesu mmuet be, “Mbák òbòk bhese, tó bhese chi ndũ nkwo bakók wu.”

32 Yesu aghati befónó bebúbewá bhò be, “Dók ká.” Béfú bōbhò amuet, beròk, bechwe ndũ nkwo bakók. Bakók ankem bārókóri básèp ndũ nkoko-njie dúgúdúgúdúgú bágúre anyén.

33 Bō abhen bábhàbheri bakók, bághó nókò nò, bábue, bāròk ndũ etòk ene echi kekwoṅ, baghati bhò yèntiki enyih ne enyũ éfakári ne bō abhen befónó bebúbewá bésòṅori nyaka bhò.

34 Etòk enkem émòko témté eròk étémeri Yesu. Mánik yi mmuet be ándó atú etòk eyap.

9

Yesu abú mbéntí (Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

1 Yesu áfá nókò atú Gerása, aròk, asòt áchwí apé nnyén, apetnsem Kapènaum, etòk ene yi áchòkò.

2 Bōfú bátwó ne mbéntí amòt ane bápókò ndũ bekpaka ntá yi. Yesu ághó nókò enyũ

neka enén bábhónó ne yi be abhōṅ betan bebhu mmu wu, arem ntá yi be, “Mówa, óké chay, mfónórí bebú ebhe.”

3 Ekwá mbòk batōṅ ebhé Mandem abhen bachi are bábhò berem ne mmuet eyap be, “Arem kpát mbò bhé achi Mandem! Mandem aywinti ké ákway bífónórí bebú mmu!”

4 Yesu arinji nkaysi yap, abhép bhò be, “Ndaká yí bākaysi bebéptí menyih?”

5 Enyih ene échí wikirik chí ene? Berem be, ‘Mfónórí bebú bhe,’ ke chi berem be, ‘Faté kò?’

6 Ke chōṅ nkwa mändinji be, Me Mmu mfú ntá Mandem mbōṅ betan fá amik befonori bebú bhò.” Arem ntá mbéntí wu be, “Faté, pòkò bekpaka bhe gure!”

7 Mbéntí wu afate kperere, agure.

8 Bo bághó nókò enyih ene efakari, bábhak maknkay tontó, babho bebiti Mandem mmú áchyé nkwa enyũ betan ebhò.

Yesu abhinji Mátio be ámbák nkonjo ywi (Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

9 Ené Yesu árò ebhak ene yi ábú mbéntí ákò, áròn, aghó mbebhé nkabhénti amòt chòkò amem ekerébetik eyi. Aka nnyén be Mátio. Abhinji yí, arem be, “Twó, bhák nkonjo wa.” Mátio afate, abho bekonjo Yesu.

10 Etáré nókò, Mátio abhinji Yesu eket eyi. Anak mamuere bhi ne babhebhé nkabhénti bachak, ne bakú bebú bachak. Yesu, achòkò anyie nòkò nenyíe ne bhò, ne bakonjo bhi nkwo.

11 Bōnkwo Fárisi bághó nókò ndũ Yesu anyie nenyíe ne bhó, bábhó bebhep bakonjo Yesu be, “Ndaká yí ntōṅ yweka anyie nenyíe ne menyũ bōbhen?”

12 Yesu ághók enyih ene bārèṃ, akeme bhò ne nekay be, “Bō abhen bápú me, bápú yan ngan. Bō mame ke báyan ngan.”

13 Arémé nókò nó, aròk ambi berem be, “Dók ká, mánu berinji enyih ene Mandem arémé. Arem be básih be, ‘Enyih ene mēyán chí be bo mángó ntínso ne bati, puyé chí akabhénya.’ Mbíkí twò bebhinji bō abhen bakaysi be bachi chak besí Mandem be mámbák bakonjo bha, ntwò bébhinji chí bo babúbabá.”

Bábhép Yesu ěti nĕtarĕnsay ndũ menikmæet ntá Mandem (Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

14 Mbok bakoŋo Jŏn Njwiti bárók ntá Yesu bábhép yi be, “Ndaká yí besé ne bŏnkwo Fárisi sétare nŏkŏ nsay ndu menikmæet ntá Mandem, ke bakoŋo bhe bápú kŏ nŏ?”

15 Yesu akeme bhó be, “Bákáysí bé bo bákway bechŏkŏ nsónso ndũ epá nebhay ené mbäyngŏré abhæet ne bhŏ? Nsé! Ke mpok ätwŏ ane báferε chŏŋ mbäyngŏré ntá yap. Ne chŏŋ mäntare nsay mpok yŏ.”

16 Yesu arŏk ambi berem be, “Yĕ mmu apú kway besŏt ebhŏkŏnden nkŏ anchŏk mbok ndũ esí nden? Mbák mmu ankŏ nŏ, ebhŏkŏnden nkŏ ěŋäti, enkŏ mbokó nden anchik ancha esí mbok.”

17 Ne ntá bo abhen báfyε mmém ndũ bebhä nkwŏbhanya, bápú fyε mmém bako amem ebhä nkwŏbhanya ene esi. Mbák mánká nŏ, ebha ésen, enchŏŋŏ, ne mmem andŏk amik. Báfyε mmem bako chi ndũ ebhä nkwŏbhanya ene ekŏ. Mbák mánkŏ nŏ, mmem apú rŏŋ amik ne ebha epu sen enchŏŋŏ.”

Yesu anĕme mmŏ münti (Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

18 Ené Yesu abhæet beghati bhŏ menyih ebhen, bápére ghŏ münti bo Israel amŏt arŏk akwén yi bekak, abho berem be, “Éta, mówa agu néne. Chí móngŏré. Nnikmæet, twŏ nyanjá amŏ yi amæet, ne chŏŋ ampĕtnsem ndũ nepém.”

19 Yesu afate ne bakoŋo bhi bábhŏ berŏŋ ne münti wu.

20 Ené bárŏŋ, ngŏré amŏt afú Yesu ansem, arŏk pĕtii, atŏk nkokŏŋ nkú yi. Ngŏré wu äfĕre nyaka manŏŋ ndũ mamié byo ne apay.

21 Akŏ nŏ mbŏnyune arem nyaka ne mmæet yi be, “Mbák ntŏk yĕ chi nkokŏŋ nden Yesu, chŏŋ ntaŋ.”

22 Yesu ayibhiri mmæet aghó yi, aghati yi be, “Mówa, kéchay. Nĕka ene ne me nékŏ ŏtaŋ.” Témte wu ngŏré wu ataŋ.

23 Yesu afæet ye are rŏŋ ndũ eket ene münti bo Israel wu. Agháká nŏkŏ aré, achwe anywŏp, aghó bafĕ babhan ne ngémtay bho ndũ bádi kebho ne beyä ewat.

24 Aghati bó mankem be, “Fú ká kpík, mónε abhíkí gú. Abhure chí kenó.” Bó mankem béré way Yesu way.

25 Bŏ nneréket bátén nŏkŏ bhŏ nefi, Yesu arŏk kekwt ne ngú wu, ákém yi ndũ awŏ, mówu apĕtnsem ndũ nepém, afate.

26 Mbok ěti ndak ane ataka atú etŏk wu ankem.

Yesu akŏ manémámik bati apay babho beghŏ mban

27 Ené Yesu árŏ nebhæet wu árŏŋ ambi, manémámik bati apay babho bekoŋo yi mámbik nŏkŏ be, “Mmŏ Mfŏ Debhít, ghŏ bhεε ntínso!”

28 Mpok Yesu achwe anywŏp, manémé amík bhŏ bákŏŋo yi aré. Abhép bhŏ bé “Mänŏkŏ be mĕkwáy bekŏ mängŏ mban?” Bákéme be, “Acha, sénoko.”

29 Yesu atŏk ye amík ayap arem be, “Embák ne bhe mbŏ enyũ mäńŏkŏ.”

30 Amík ánéne bhŏ témte, bapĕt babho beghŏ mban. Yesu asemti bhŏ be, “Báké ghati yĕ mmu enyih ene efakari.”

31 Yĕ nó, bárŏŋ nŏkŏ, mángati nŏkŏ bho ndũ atú etŏk wu ankem enyih ene Yesu ákú ntá yap.

Yesu akŏ mbŏk abho berem kepĭ

32 Bŏ-bhŏ bati apay bárŏ nŏkŏ Yesu, bŏfu basŏt mbŏk bárók ntá Yesu ne yi. Efŏŋŏ ebábŏ ke ékú nyaka yi ákwéné kebho.

33 Yesu abŏk efŏŋŏ ebábŏ yŏ. Éró mmu wu, abho berem kepĭ témte. Beyä bo abhen bachi aré, babhak maknkay, bábhŏ berem be, “Sébhíkí re ghŏ ene enyu fá amem etŏk Israel.”

34 Ke bŏnkwo Fárisi béré rem chi be, “Chí mfŏ befŏŋŏ bebábεbŏ ké áchyé Yesu betan bebŏk befŏŋŏ bebábεbŏ.” *

Yesu äghŏ bho ntínso

35 Yesu äkŏ nyaka amem betŏk beghŏ ne ndũ bŏbetŏk, antŏŋ nŏkŏ bho amem bekeré nenikímæet bo Israel. Ne angati nŏkŏ bho Mbok Ndíndí ěti Kefŏ Mandem. Abù nyaka bo abhen bárŏŋ ntá yi ne mame menyu ne menyu.

36 Yesu ághŏ nŏkŏ ndũ ngémtay bho bátwŏ ntá yi, ághŏ bhŏ ntínso mbŏnyune

* 9:34 Ndŏŋ ane apu ndũ mbŏk basin amen tesáy.

báchi ndü esəŋəri, kebhón nkwak, mbo bágħónómén ane ábhíkí bhəŋ mbabhəri.

³⁷ Yesu arem ntá bakoŋo bhi be, “Mbuət bəfére ebhi aya, ke bakü betik bábhiki ya.

³⁸ Ník ye ka mmuet ntá Mandem mmu achi mbəŋónki bé ántó bakü betik mamfere mbwət ebhi.”

10

Yesu ayap böbati byo ne apay be mámbák bönto bhi

(Mk 3.13-19; Lk 6.12-16)

¹ Ewak émət, Yesu abhiŋi bakoŋo bhi bati byo ne apay, achye bhə betəŋ bébók befónó bebúbəbə ne ndü bébú mame menyu ne menyu.

² Manyén bönto Yesu bhə bati byo ne apay achi be: Ane mbi abhak Símun. Nnyén eni néchák nébhak be Píta. Achák abhak Andru, manó Píta. Ne Jems ne mǎmáyi Jǎn, bǎ Sebedi.

³ Báchák bábhák Filip ne Batolómyo, ne Tómás, ne Mátio mbebhé nkabhénti, ne Jems mmǎ Alfeyəs, ne Tadiəs.

⁴ Ne Símun, mfyě-betəŋ ndü barakátək, ne Júdas Iskariət mmu áti nyaka Yesu.

Yesu ató bönto bhi bati byo ne apay neŋi ndü betik

(Mk 6.7-13; Lk 9.1-6)

⁵ Yesu abhiŋi böbhə bati byo ne apay aghati bhə be, “Mětò bhe neŋi ndü betik. Ke bǎké rəŋ ntá bo abhen bápú bo Israel, ne bǎké chwe ndü yě etək Samária émət.

⁶ Dók ká chi ntá bo Israel abhen bachi mbo ághónómén ané ánémé ebhi.

⁷ Dók ká mǎngati nəkə bhə be, ‘Mpok arəp kekəwət ane Mandem abhak ne bho mbo Mfə wap.’

⁸ Bú ká bömame, ŋemé ká bawú, mǎmbu bö ebhanákwa nkəwə. Bók ká befónó bebúbəbə be méndó bho. Nchyé bhe betəŋ ndu bekə menyiŋ ebhen nke sət nkáp. Dók yé ka kə bhə ntá bho kebhép bhə nkáp.

⁹ Mmu áké pəkó yěntiki enyü nkáp amuet.

¹⁰ Mmu áké pəkó ebhá nekə, ne yě chí nkú áchák, ne yě chí nkəwbhánya échák, ne yě chí ntém. Bo bábhəŋ béchíe nkəbetik enyiŋ ene yi ábhónó bébhón.

¹¹ Yěntiki etək ené bǎchuóbhé aré, yán ká esáyri mmu ane ábhónó ekəŋ besyepti bhe eket eyi, mǎnchəkə ne yi kpáte mpok ane bǎro etək eyə.

¹² Nəchwe ane bǎchwe anywóp, kaká ka bö abhen bachi are mǎndem be, ‘Áfók Mandem ámbák ne bhe.’

¹³ Ne mbák básət bhe ne ekəŋ, ník ka mmuet be áfók Mandem ámbák ne bhə. Ke mbák bábhíkí sət bhe ne ekəŋ, ník ka mmuet be Mandem ánkém áfók ywi, kechye bhə.

¹⁴ Ne mbák bábhiki syepti bhe ndü yě eket ne yě chi etək, kwet ka mfok ane áchí bhe bekak, mǎmfa are.

¹⁵ Nchí ghati bhe be, ewak ene Mandem átəŋ bö mmik, chəŋ angó ntínso ne bö etək Sódóm ne abhen Gomóra encha bö etək ené bábhíkí sət bhe ne ekəŋ.”*

Yesu aghati bönto bhi esəŋəri ené bábhónó bébhón

(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ “Ghók ká, Nchí to bhe ntá bö mmik mbo bágħónómén nenti nkəwə. Bák yé ka bö kəŋwán mbo nnyó, mǎmbón bati pépép mbo bebhónó.

¹⁷ Sət ka mpok mbənyune bo bákəm chəŋ bhe mǎmfye amə bö batí etək, mǎndep manet ayeka amem bekeré nenikímuet ebhap.

¹⁸ Chəŋ bo mánja bhe gbaka gbaka gbaka ntá bəgóbhanə ne bafə éti ya. Ne chəŋ eyə énychye bhe mbi beghati bhə ne bö abhen bápú bo Israel Mbok Ndíndí éti ya.

¹⁹ Mpok básóre bhe ambi ndu bétəŋ be, bǎké semə be, ‘Chəŋ séndem be yi ne yě chí be chəŋ séndem ná?’ Bǎké səŋəri mmuet mbənyune mpok ánkway, Mandem ághati bhe enyiŋ ene bábhónó berem.

²⁰ Nchí ghati bhe enyiŋ ene mbənyune mpok yə, menyiŋ ebhen bǎrəm bépú fu be anti. Efónó mmu Mandem etayeka átò ké ághati bhe enyiŋ ene bábhónó berem.

²¹ Chəŋ manó anchye nti manó ntá böbati be mǎngwáy. Chəŋ mbək bachi mǎnkə enyumət ne böbhap. Chəŋ mbək bhə mánte nenu ne bachi ne manə, mǎnkə be mǎngwáy bhə.

* **10:15** Sódóm ne Gomóra: Chi betək ebhen Mandem átó nyaka ngo ásəŋ bhə éti beyǎ bebú böbhap.

22 Chəŋ menyü bho menkem mámpap be ɛti ya. Ke Mandem əpeme yəntiki mmu ane áté kpirí te ndü ngwenti.

23 Ɛtək ene bo báchyè be ɛsəŋəri, fá ká aré áyák mándək ɛtək échák. Diŋí ká be bəpú kway bekə ndü betək Israel menkem bekə betik ebha ené Me Mmu mfú ntá Mandem mbíki re petnsem.

24 “Mmókati apu kway berini enyih ancha ntəŋ ywi. Ne mübetok apú cha chi-betok ywi.

25 Ɛchí enyini manák be mánkə ne mmə ɛkati mbə enyu bákú ne ntəŋ aywi. Ne échí enyini manák be möbetok ámbák mbə chi-betok ywi. Mbák bo bákway béchik nti kpát mámbini me münti nneréket be Belsebul, ná ne be böneréket? Chəŋ máncyə bhe manyén ané ábébhé áchá enə!”

*Mmu abhəŋ bécháy chi Mandem
(Lk 12.2-7)*

26 “Báké chay yə mmu ane ápabhe. Yəntiki enyih ene bákúti, chəŋ mánene. Ne ené echi bhésé bhésé, chəŋ mánkə be bo mándini yə. †

27 Yəntiki enyih ene ngátí bhe ansem ansem, ghatí ká bho kpónórón. Ené bəghókó ansem ansem, kó ka amfáy beket mándem be mmik nkem ángók. ‡

28 Báké cháý bö mmik. Bákway beway chi mməet nkwa. Bábhíki bhəŋ betəŋ bekə yənyih ndu Ɛfónó mmu. Mandem ké bábhónó bécháy. Yí ke ábhónó betəŋ bechye mməet mmu ne ɛfónó mmu ɛsəŋəri amem nepingo. §

29 Pú mmu ákwáy beku bökenen bapay ne nkáp ane apu yənyih? Yə nó, yə mósenen amət apú kway bekwen amik ené Ɛtayeka mmu achi amfay abhiki rini.

30 Enyu yə ke échí ne bhe. Mandem arini yə chí mpəy bekaká emene ebhen béchí yəntiki mmu yweka anti.

31 Báké chay yə yənyih ené bo bakway bekə bhe. Besí Mandem, yəntiki mmu yweka abhəŋ menwəp tontó achá ngémtáy kenen.”

† 10:26 Belsebul: Mfə befónó bebábebu akəŋ bebheɛ tetep ane Mandem áyən bo mándini. ‡ 10:27 Yesu yi be bakonə bhi babhəŋ beghati bo kpónórón menyih ebhen yi ághátí bhə ansem ansem. § 10:28 Ɛfónó nkwa épú gu. Mməere eyi ke ágù.

*Bö abhen bachi bö-Yesu
(Lk 10.8)*

32 “Yəntiki mmu ane árəm kponoron besí bö mmik be yi achi mmu wa, chəŋ menkwó ndem besí Ɛtaya mmu achi amfay ndü nywəp manyé, be mmu wu achi awa.

33 Ke mmu ane átáná besí bho be yi apu mmu wa, chəŋ menkwó ntəŋa besí Ɛtaya mmu achi amfay be yi apu mmu wa.”

*Mbok Yesu átwə ne ákóré
(Lk 12.51-53, 14.26-27)*

34 “Báké kaysi be ntəwə fá amik chi bekə bo mámbák ndu kpák ne bati. Ae. Ntwə chi be bo mánú ne bati.

35 Ntwə bekə bö abhen babhakanem mánú ne bachi bhəp, abhén baghərə mánú ne manə ne baghərə mánú ne manə maném abhəp.

36 Bömpap báfú chi ɛket mbəŋ mmu.

37 Mbák əkəŋ etayə, ne yə chí máyə əchá me, nó əbhíki kway bebhak nkonə wa. Ne mbák əkəŋ móywe əcha me, nó əbhíki kway bebhak nkonə wa.

38 Mmu ane ábhíki ka bepəkə ɛkotákati eyi ankonə ndü bayarékak aya, abhíki kway bebhak nkonə wa.

39 Mmu ane areme be abhíki rini me ndü áyən be ámpémé mməet yi, apú bhəŋ nepém enen tetep. Ke mmu ane áká bégu ɛti ya, ábhəŋ nepém enen tetep.”

*Mandem ákap yəntiki mmu ane áət bakə
betik abhi sayri
(Mk 9.41)*

40 “Yə agha ane áət bhe sayri, áət chi me. Ne yə agha ane áət me sayri, áət chi Ɛta mmu áto me.

41 Mbák əət mmu sayri mbənyune ərini be yi achi ndeməkəpinti wa, chəŋ Mandem anchyə wə nkúbhé akap ane yi áchyə ntá ndeməkəpinti ywi. Ne mbák əət mmu sayri mbənyune ərini be ákə chi enyih ene Mandem áyən bo mankə, chəŋ Mandem anchyə wə akap mbə mmu ane ákə enyih ene Mandem áyən bo mankə.

42 Diŋí ká be yə agha ane áchyé yə chí manyiep bakwen ntá yə mmu amət ndü

nkwə bǒbha bhēn mbənyunε achí nkoŋo wa, diŋí bε Mandεm abhəŋ bechye yi akap.”

11

Jǒn ató mbək bakoŋo bhi bε mámbép Yesu mmũ yi achi
(Lk 7.18-35)

¹ Yesu ánánjá nókó beghati baghək abhi bati byo ne apay enyiŋ ene bə bábhónó bekə, afa nebhuet yi achi ne bhə arək ndũ betək Israel béchák ndu beghati bo Mbok Ndíndí.

² Mpok yə, Jǒn Njwiti abhak ekerékenəŋ. Aghókó nókó menyin ebhen Mpeme Mandεm afyé nyaka bariεp bε átò ákə, ató mbək bakoŋo bhi bε mándók mámbép Yesu bε,

³ “Wə ke óchí Mpeme anε Jǒn árémé bε átwə, ke chi bε sébhəŋ menoŋ mmu achak?”

⁴ Yesu akeme bhə bε, “Pεt ka nsem ghati Jǒn menyin ebhen bǎghókó bo bárəm, ne ebhen be babhəŋ bǎghə.

⁵ Bǎghok ne bǎghə bε manémámik bǎghə mban nénéne, ne bakem báfáté bákə. Bə ebhanákwa bátəŋ ne bachókó batú bǎghək mban. Bawú bápεtnsem ndũ nepém ne bo bǎghati bachébhébhə Mbok Ndíndí.

⁶ Eri εcha ntá mmũ anε ápú kwén ndũ bebú éti menyin ebhen məkə.”

⁷ Ené bakoŋo Jǒn báró bárəŋ, Yesu abho berem ntá beyǎ bo abhen bátwə nebhuet anε yi achi éti Jǒn bε, “Mpok bǎrəŋ nyaka awu amem baso, bǎrək beghə ntiki enyũ mmə? Bǎrək beghə mmu anε achi mbə énsómanyiεp ene babhuép áfòk énkwen ene ebhe, ámfok enkwen ebhe échák ke?”

⁸ Bǎrəŋ nyaka amem baso beghə yi? Mmu anε afyé berítí nden amuεt ke? Bə abhen báfyè menyũ nden ebhə bǎchəkə chi amem bekíri-bafə!

⁹ Ghati ká mε. Bǎrəŋ nyaka amem baso béghə ntiki enyũ mmu? Ndemεkepinti? Échi tetεp. Ke diŋi ka bε mmu anε bǎghó achá ndemεkepinti. Bə bǎrək ye beghə kpik yi? Bǎriŋi bε bǎrəŋ nyaka chi beghə ndemεkepinti? Ke diŋi ka bε, Jǒn acha baremé kepinti bǎchák.

¹⁰ Jǒn kě achi mmu anε Ekáti Mandεm érəm éti yi bε,

‘Mandεm arεm nyaka bε, Yiŋí, chəŋ ntó mpəkəntó wa wə ambi, bε ángókó mbi ywε ke óntwə.’”

¹¹ Yesu arək ambi berem bε, “Nchí ghati bhe bε Jǒn Njwiti acha yéntiki mmu achak, ndũ bo abhen bágú ne abhen bachi nepém. Yé nó, yé chí mmu anε apu yényin ndũ mpáy bo abhen mányìε Kεfə mfáy acha yi.

¹² Bébhó ndũ mpok anε Jǒn Njwiti ághati nyaka bho Eyoŋ Mandεm beghaka εchəŋ, Kεfə mfáy kégò ne betəŋ ne mbək bho mánu béchwe arε ne betəŋ.

¹³ Jǒn ápére tó bə betik bhi, basiŋ amεn Moses ne amεn baremé kepinti árem nyaka éti Mpeme Mandεm afyé bariεp bε áto.

¹⁴ Mbák bǎbhəŋ nti menoko enyiŋ ene mērəm, diŋi ká bε sayri sayri mpok anε baremé kepinti bárémé bε Eláija átwə, bárəm nyaka chi éti Jǒn.

¹⁵ Yé agha anε áyàn beghok enyiŋ ene mérəm, ántá batú ángók sayri.

¹⁶ “Chəŋ njenti mkpáká bho abhen εchəŋ ne yi? Báchí mbə bə abhen bǎchókó nefisie bákə ntok. Eka émət barem ntá abhen eka εchak bε,

¹⁷ ‘Sékwáy bakwáy nebhay bε mámben nebhen ke bǎbhiki bhēn.

Sékwáy bakwáy nεwú, kebho bə kedí!’

¹⁸ Jǒn Njwiti atwə nyaka antare nəkə nsay ndu menikmuεt ne mmem yi ke nyu. Yéntiki mmu are rεm bε, ‘Éfónó ebábə εchi ne yi!’

¹⁹ Mpok Mε Mmu mfú ntá Mandεm ntwó, nde nyiε, nnyú nəkə ne bhe. Yéntiki mmu arεm bε, ‘Yiŋí nyiε menyininyié ne nyũmém wu. Mamuε bhi chi babhebhé nkábhénti ne bakə bebú bachak!’ Ke diŋi ká bε menyin ebhen mmu anε ákəŋo mbi Mandεm ákə ke bétəŋ bε nerinindak enen néfú ntá Mandεm nechi tetεp.”

Bə abhen bǎbhónó bétεmsi
(Lk 10.13-15)

²⁰ Bə abhen bǎchí nyaka amem betək ebhen Yesu ákə beyǎ menyiní maknkay, bǎbhíki tik nyaka nsem ndũ bebú bhap. Eka Yesu abho beji bhə andεme nəkə bε,

²¹ “Bə bo Korasín, chəŋ émbép ntá yeka encha! Bə bo Betsáida, chəŋ émbép ntá yeka nkwo encha! Mbə chí amem betək Táya ne Sídan ke nkə menyiní maknkay ebhen-ne

nkα ntά yeκα, mbú báfyé nden pyα, mánto batwóp anti tesáy, betōη be bátiknsem ndü bebú bhap!

²² Nchí ghati bhe be, ewak ene Mandem átāη bō mmik, chōη angó ntínso ne bō Táya ne Sídōn encha bhe!

²³ Ne bē bho Kapēnaum, bākaysi be bākway beyōη mmæet, mánkó kpát mántok nebu? Nsé! Chōη Mandem amese bhe amem etákó bawú! Mbō amem eták Sídōn ke nkú menyīñi maknkay ebhen-ne nkα ntά yeκα, mbα yα ebhæet téé tē echōη!

²⁴ Diñi yé ka be, ewak ene Mandem átāη bō mmik, chōη angó ntínso ne bō eták Sódōm ancha bhe.”

Yesu yi bo mántwó ntá yi mambōη neywēmæet

(Lk 10.21-22)

²⁵ Ndü mpok yα, Yesu ánikmæet be, “Eta, wα mmu óbhōjό mfay ne mmik! Nchí chye wα bakak ndü óró menyīñ ebhen mémbak bhésé bhésé ntá barīñīndak ne ntá bo abhen bárīñi beyā menyīñ. Jnéne bho otōη kponōroη ntá bo abhen bábhíkí rīñi yēnyīñ mbō māmbo.

²⁶ Eta, enyu yα kē wambōη óyánjá be embak.”

²⁷ Yesu apet abho beghati bho be, “Etaya achyé me menyīñ menkem. Yē mmu abhíkí rīñi mmu ane Mmō áchí ébhíkí fæet chí Etayi. Ne yē mmu abhíkí rīñi mmu Eta áchí ébhíkí fæet chí Móywi ne bō abhen yi áyábhé ndu bekα bō mándīñi Etayi.

²⁸ Twó ká ntá ya, bē mankem abhen bápókó menwópti batü besōñori ne bápōp, chōη nsebhe yα amik, nchyé bhe neywēmæet.

²⁹ Sot ka betik ebhen nchyé bhe, mángók menyīñ ebhen mētōη bhe mbōnyune nchí kpák ndü epīñ eya ne neyōjómæet népú me anti. Kα ka nó chōη māmboη neywēmæet.

³⁰ Twó ká ntá ya mbōnyune ntu áne mēchye bhe achi fuyak.”

12

Enyīñ bábhébhé Yesu eti nywōbhé neywēmæet

(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

¹ Ébhíkí tat, Yesu ne baghok abhi béré kα mámfæet nαkα amem nkī nchwifú ndü nywōbhé neywēmæet bo Israel. Nsay are nu baghok abhi. Ekα bábho békæep enyü nchwi yα, mányie nαkα.

² Mbok bōnkwo Fárisi bágthó nókó nα, bárém ntá Yesu be, “Yīñi, baghókó bhe bákū enyīñ ene épú chak bekoηo ebhé yeσε. Bákæep nchwi ndü nywōbhé neywēmæet!”

³ Ke Yesu akeme be, “Bábhíkí re pay amem Ekáti Mandem enyīñ ene Mfō Debhít ákú nyaka ne bō abhen báchí ne yi mpok nsay ákéme bhó?”

⁴ Achwe nyaka amem ekeré Mandem, yi ne bōbhi, mányíe nenyíe enen báchyé ntá Mandem. Békōηo ebhé, epú nyaka chak be yi ne bōbhi mányie nenyíe enō. Ndiere bachiákap Mandem ke bábhōjό nyaka ngāngāη menyie nα.

⁵ Ne bérōη ambi, bábhíkí re pay amem ekáti Moses be bachiákap bákū betik amem ekerákap Mandem ndü nywōbhé neywēmæet ke? Eyα ékα be bó mánkwén ebhé ene érēm be mmu áké kα betik ndü nywōbhé neywēmæet ke? Bábhíkí rem be bō bákα bebú.

⁶ Nchí ghati bhe be, mmu achí fá ane áchá ekerákap Mandem.

⁷ Mandem ághāti bhese mbō enyu échí amem ekáti yi be, yi ārēm be, ‘Enyīñ ene mēyán chi be bo mángó ntínso ne batí, puyē chí akabhénya. Mbō bē bāriñi ntí beyōη ebhen, mbα bábhíkí ji bō abhen békwené bépú ne bhō.’

⁸ Diñi yé ka be Me Mmu mfú ntá Mandem kē mbōjό berem enyü mmu ábhōjό bekα ne ebhé ene éyīñi nywōbhé neywēmæet.”

Yesu abú mmu awō ágú ndü nywōbhé neywēmæet

(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹ Yesu arak eták échák achwe amem ekeré nenikímæetí eyap.

¹⁰ Mmu amot abhak amem ekeré nenikímæetí eyα ane awō ywi ágú. Mbok bo bábhák aré abhen báyāη mbi bérém be bekwené béchí ne Yesu. Bábhép Yesu be, “Ebhé yeσε érēm be épú chak bebú mmu ndü nywōbhé neywēmæet ke?”

¹¹ Yesu akeme bhō be, “Ntiki mmu yweká ane, mbák abhōη ághōjōmen amot, ákwén

nókó amem nepi ndü nywabhé neywēmæet, ando, keferε wu?

12 Ná ne nkwānwan mmu áchá ághónomen tontó? Eyo étōn be ebhé eyese épú kán mmu bekwak nti ndü nywabhé neywēmæet.”

13 Yesu arem ntá mmu ane awō ágú be, “Nyabhé awó ywe.” Anyabhe, awó wu ápet atan, abhak mbō ácháak.

14 Bōnkwo Fárisi abhen bachi aré baghō nōkō nō, báfú, bárók. Báte eyu, bati beway Yesu.

Epñ ene nkæbetik ane Mandem áyábhé

15 Yesu arñi be báte eyu ndu beway yi. Afa, arak ebhak échák. Beyā bho bákóno yi, abú bo mankem abhen máme.

16 Yesu asemti bhō be báké ghati bo bachak enyñ eti yi.

17 Éfákárí enyu yō be enyñ ene ndemekepñti Aisáya árémé nyaka émfú tetep. Mandem aghátí nyaka Aisáya andem eti yi be,

18 “Ghó ka mōbetok wa ane njábhé. Chi Mōnti wa ne mbōn manák ne yi tontó. Chōn nkæ Éfónó ya émbák ne yi. Ne chōn yí ankæ māngati manéréket bō mmik ankem be chōn yí ampeme bhō.

19 Apú bhak mbō mmu ane ánù be bo mángók yi. Apú bhak mbō mmu ane bāghok eyōn eyi nefi.

20 Yí apú syep nkóré-tákó ane abho bewōsi, arōp chi bégu. Ne apú neme erónó ene bawet amay amem, érōp chi mandú ménéme. Enyu yō kě yi arōn ambi beghō bhō ntínso, kpáte yi ankæ nkaysi ane achi tetep ansōt awónem.

21 Ne chōn bō betókó mmik menkem mámbaka nti chi ne yi be ampeme bhō.”

Bo bárém be betan Yesu bífú chi ntá Belsebul

(Mk 3.20-30; Lk 11.14-23)

22 Étáré nókó, bōfú básōt mbók bárók ntá Yesu ne yi. Éfónó ebábu ke éká nyaka amík anémé yi ne akwén kebhook. Yesu abú yí, abho berem kepí, ne abho beghō mban.

23 Bō mankem abhen bachi are babhak maknkay tontó, bábho bebhep bati, mándeme nōkō be, “Ebhárémō Debhít né ké?”

24 Ke bōnkwo Fárisi bāghókó nókó nó, babho berem be, “Chí Belsebul, mfo befónó bebábebu ke áchyé Yesu betan bebók befónó bebábebu be mémfú, méndó, bho.” Mmü achák apú!

25 Yesu arñi nkaysi yap. Arem ntá yap be, “Yēntiki etak ene ákóré áchí are ne bōbati mánu nōkō ne bati, ébhōn chi ménémé. Nneréket ane ákóré achi are ákwene kwene.

26 Enyu yō ke echi ne kefō Satan. Mbák Satan ábók Satan, ná kefō eki kétéee?

27 Ne mbák nchí bók befónó bebábebu chi ndü betan Belsebul, bō bheka básōt betan ághá bebók bhō méndó bhō? Eti yō chōn bó mántan be.

28 Ke mbák, sayri sayri, mēbōk befónó bebábebu chi ndü betan Éfónó Mandem, nó Mandem anan achi nenti eneka mbō Mfo.

29 Yē mmu apu kway bechwe amem eket ene mmü ntantan angép enyñ, ampōkō, andak ne yó, mbák abhíkí yambi ankem yi angwōt.

30 Yē agha ane ápú ne me, achí chí mümpap awa. Ne ye agha ane ápú kwak me menyokoti bho, átákatak.

31 Dñí yé ka be, Mandem áfōñori bebá ebhen bo bákā ne bebéptí menyñ ebhen bō bárēm. Ke apú fōñori mmu ane árēm bebéptí menyñ eti Éfónó Bedyere.

32 Mandem áfōñori yē agha ane árēm ebéptí enyñ eti nnyén ena, Me Mmu mfú ntá Mandem, ke apú fōñori mmu ane árēm ebábu eti Éfónó Bedyere. Mandem apú fōñori yi, yē ndü mmiki ne, ne yē ndü mmik nkō.”

Trñi enok chi ndü kepem

(Lk 6.43-45)

33 Yesu arak ambi berem be, “Mbák enok eri, kepem eki nkwo kéri. Mbák enok ebhōn neme, kepem eki nkwo kébhōn neme. Mmu arñi enok chí ndü kepem eki.

34 Bē befé, nó ke échí ne bhe. Ná berítí kepí kekway ye bífú be anyu ené bāchí bō bebú? Enyñ ené éjwí mmu anti, yó ke éfù yi anyu.

35 Nkúbhé mbō enyñ menyñ nkáp bėjwi amem mókere nkáp, nó kě nkaysi ndíndí ájwí anti mmu ndíndí, ne berí ke bēfu are.

36 Dñí ká be, ewak ene Mandem átān bō mankem, yēntiki mmu ághati yí enyñ ene éká ke yēntiki epō eyōn éfú yi anyu.

³⁷ Kεpι εκεν κέφu wə anyu kě yi áσot antán wə ewak émōt. Mbák berítí κepι κε κέφu wə anyu, ewak eyə, yi árem be obhíkí bhəj manyé. Ke mbák bebéptí κepι κε κέφu wə anyu, ewak eyə, Mandem árem be ókwēn manyé.”

*Bárém be Yesu ántəj erinjí maknkay
(Mk 8.11-12; Lk 11.29-32)*

³⁸ Mbək batəj ebhé Mandem ne bōnkwo Fárisi bárém ntá Yesu be, “Ntəj, tőj erinjí maknkay ene ékway betəj be betəj ebhe béfú ntá Mandem.”

³⁹ Yesu akeme bhə be, “Bebú ná ne mkpáká bho ane echəj! Bápú kə mbə enyū Mandem áyàj. Báyàj beghə chi erinjí maknkay! Ke yě émōt mpú təj be, ébhíkí fuet chi ene Jóna, ndemekerpinti Mandem.

⁴⁰ Nkúbhé mbə enyū Jóna achi nyaka amem meniě nsí-ngo ndū manywəp arət, nó ke bábhemε chəj Mε Mmu mfú ntá Mandem, mbək amem nnem ndū manywəp arət.

⁴¹ Ewak ene Mandem átəj bō mmik, bō etək Ninive báfate mángati bhe be bākə bebú. Ewak eyə, bó bárém nə ntá yeka mbənyune bə bítik nyaka nsem ndū bebú bhəp mpok Jóna ághátí bhə Eyəj Mandem. Néne, mmu achí fá néntí eneka ane áchá Jóna; yě nə, bāpu ka betiknsem ndū bebú ebheka.

⁴² Ewak Mandem átəj bō mmik, mfo ngərə ane áchí nyaka etək Shéba áfate andem be bākə bebú. Arem be bākə bebú mbənyune yi afu nyaka nekə nesie arək beghok menyij ebhen Mfo Sólomon átəj bho ne beyä nerinjíkepi. Ne nchí ghati bhe be mmu achi fá néntí eneka ane acha Sólomon, Yě nó, bāpu ka beghok yi.”

*Efónó ebábə ékway bepetnsem ntá mmu
(Lk 11.24-26)*

⁴³ Bérəj ambí Yesu arem be, “Mbák mámbók efónó ebábə éndó mmu, érap chí bəjəbəjə amem baso, énja jə nəkə ebhak ene yə échwe. Mbák ébhíkí ghó ebhak bechəkə,

⁴⁴ érəm be, ‘Chəj mpətnsem ebhak ene mfú.’ Ne énáj émpətnsem, éngó be yě mmu

apu amem esí eket eyi, ne be, mányə yə, bəghókó sayri,

⁴⁵ efónó ebábə eyə érəj ye, énsot befónó bebábəbə béchák tándramət ebhen bébébhé becha yə. Bó menkem mendək, menchwe mmu wu amuet, mémbək ne yi, nté yi ambép ancha ane mbi. Nə, ké ébhónó befákari ne be bo bebú abhen mkpák ane echəj.”

*Nnə Yesu ne bōmáyi
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)*

⁴⁶ Ené Yesu árəj ambí berem menyij ebhen yi ághati bho, máyi ne bōmayi bātówó bátee nefi, mánja jə nəkə berem κepi ne yi.

⁴⁷ Mmū amət aghati Yesu be, “Máye ne bōmaye báchí nefi téé, báyəj berem κepi ne wə.” *

⁴⁸ Ke Yesu akeme mmu wu be, “Sayri sayri, máya chí agha? Ne ntiki bho bachi bōmaya?”

⁴⁹ Yesu asá awə ntá bakojo bhi, arem be, “Máya chí bōbhen, ne bōmaya chí bōbhen.

⁵⁰ Bō abhen bākə enyij ene Etaya mmu achi amfay áyəj bó mankə, ke báchí maya, ne bōmaya.”

13

*Yesu atém nekay ntyəmbwət
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ Nkúbhé nywəp enə, Yesu afú amem eket ene yi achi are, arək achəkə neku manyu.

² Beyä bo bákónə yi aré. Yesu arə bho tété, arək achwe, achəkə amem áchwí ené beyä bōbhə bāté angəkənyén.

³ Abho beghati bhə beyä menyij ndū bakay be, “Ewak émōt, nkwananki amət arək betak enyū nchwifú amem nki ywi.

⁴ Ené yi átək árəj, mbək akwenti ndū mómbi ane áchí amem nki. Kenen kétwó kébwópti nchwi yə nkem.

⁵ Achák akwenti ndū mmik setarébhé ane ntəp abhiki ya are. Awakari achak.

⁶ Ke mpok mmok áfú, ásəj yə ndū bakan ayi ábhíkí kway bechwe amik sayri. Anijti, awəsi.

⁷ Anefú akwenti ndū mmik ane tákə nsense ágò are. Achak are gó, ke tákə nsense agó áchet yə kpát agú.

* 12:47 Ndónə ane ápu amem basinj amen tesáy.

8 Nchwi ácháak akwenti ndü mmik ndíndí, achak, agó, achye beyä nchwi. Nchwi ayá acha ane bápí ndon besa betay, achák ndon besa berat, anefu ndon esa nsem byo.”

9 Ndü ngwenti, Yesu arem be, “Mmu ane áyàn beghok, ántá batú ángók sayri.”

Yesu aghati baghok abhi nti ane yi dtèm bakay

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

10 Yesu ánáná nókó betem nekäy nkwananki, baghok abhi bápók ntá yi bábhép yi be, “Ndaká yí óghati bho menyiñ ndü bakay?”

11 Yesu akeme bho be, “Mandem akü mándinji tetep ane áchí bhésé bhésé, ne eyo ékwak bárinji enyü yi ábhák ne bho mbó Mfo wap. Ke abhíkí kú nò ne bo bachak.

12 Mmu ane afyé ntí beghok menyiñ ebhen métòn äjwimem. Mëkú yi andinji beyä menyiñ bechak. Ke mmü ane apu fyé ntí, yé chi mandú enyiñ ane yi arinji básot ntá yi.

13 Ntí ane nchí ghati bho menyiñ ndü bakay achi be, báyinji ke bápú ghó, ne bághok menyiñ mbó be bápú ghok, ne bápú jwimem.

14 Böbhen, bákü enyiñ ene ndemekerpinti Aisáya árémé nyaka émfú tetep. Mandem akü nyaka Aisáya andem be, ‘Chon mängoko ghok beyon ebha ke bápú jwimem wáwák;

chon mäñjinji yinji ke bápú ghó,

15 Echí enyu yó mbonyune batí böbhen ákü bápók bechinji bho,

báchí mbó bö abhen batú ábé bho ne bapu peré yán beghok yënyiñ,

báchí mbó bo abhen bákúti amík be báké ghó mban,

ne bé batú yap áké ghók yënyiñ,

ne be báké jwimem,

mantwó ntá ya, mbú bho.’ ”

16 Yesu arök ambi berem be, “Ke mbák chí bhe, éri ntá yeka echa, mbonyune amík ayeka ághò mban, ne batú yeká ághòk mban.

17 Nchí ghati bhe be, beyä baremé kerpinti ne bö abhen báchí chak besí Mandem bábhón nyaka ekwak beghó menyiñ ebhen bághò ke bó keghó bho. Bábhón ekwak

beghok menyiñ ebhen bághòk, ke bábhíkí ghok bho.”

Yesu aghati baghok abhi nti nekäy ntyëmbwot

18 Yesu arök ambi berem be, “Ghók yé ka enyiñ ene nekäy mmu ane ataka mbwot nétòn.

19 Mbuot ane ákwéntí ndü mómbi ane achi amem nki, até ndü mmu ane ághókó Mbok Ndíndí éti enyu Mandem ábhak Mfo ywi, ke yi ke jwimem, Satan atwó ye afon mbok ane Mandem ápi amem nti eni.

20 Mbuot ane ákwéntí ndü mmik setárébhé até ndü mmu ane ághók Eyon Mandem, anoko témté ne beyä manák.

21 Ke yi kebhón bakan amík. Ante kákati ndu mómbinji mpok. Ke mpok esonari étwó ne bo mámbó menyok yi éti Eyon Mandem ene yi anoko, amferé amo témté.

22 Ne mbwot ane ákwéntí ndü mmik táko nsense, até ndü mmu ane ághók Eyon Mandem, ke básémé éti menyiñ mmik atwó nókó yi anti, ne ngonó nkáp, angakantik Eyon Mandem ene echi are, Eyon Mandem yo kekwaq yi ndü nepém eni.

23 Mbák chi mmu ane ághòk Eyon Mandem anjwimem, émbak yi anti, achí mbó mbwot ane ákwéntí ndü mmik ndíndí, achak, ágó sayri, achye beyä mbwot nkó. Ne nsáy Eyon Mandem ndü nepém mmu achi mbó mbwot nkó ane ayá áchá ane bápí, ndon esa nsem byo, achák ndon besa berat, ne anefu ndon besa betay.”

Yesu atém nekay táko ane mümpap ápi

24 Yesu atém nekay nécháak be, “Mbák Mandem ambak ne mmu mbó enyü Mfo ábhák ne böbhi, nepém eni nébhák mbó nki ané mmüfu ápi nchwi.

25 Ke mümpap arök ne beti ené bo bábhüre kenó, aták nchan, arök ebhak eyi.

26 Mpok nchwi ágó, abho menyu kerem, ke bághó nchan aré.

27 Bakä-betik báfá bápók ntá mbononki barem be, ‘Eta, pú nchwi ke sépi amem nki? Nchan éfu aré fá?’

28 Akeme bho be, ‘Mümpap ké ápi nó nchan eyo.’ Bábhép yi be, ‘Séndók sémféré yó éndop chi nchwi yoyó ke?’

29 Mbəŋónki akeme bhə be, ‘Dǒ ká. Mbák mǎndók beferε nchan eyə, bǎkway bǎferε mbək nchwi nkwo.

30 Dǒ ká yə ambak, mpok ánán ánkwáy, chəŋ ndem bö abhen bǎferε nchwi ebhi mánjambi mamferε nchan eyə mányokoti ndü nebhuet amət, mánsón. Ke mǎmferε nchwi mǎmbure anywóp.’ ”

Nekǎy sepem mǎnək anε bǎbhìŋi be mǎstat (Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

31 Yesu atém nekay néchák be, “Kefo Mandem fá amik kechi mbə sepem mǎnək anε bǎbhìŋi be mǎstat, anε bǎpí amem nki.

32 Sepeme mǎnək mǎstat séchí níníníŋí tontó, ke mbák sénchák, sengo, sébhak nnet mǎnək anε áchik. Kenen kéntwə kente manyay ndü batabhe yi.”

Yesu atém nekay yís (Lk 13.20-21)

33 Yesu atém bhə nekay néchák be, “Kefo Mandem fá amik kechi mbə yís anε ngərə ásórε achemti ne nchán fláwa érat. Mandu yís wu akə fláwa nkem amwət, kpát ajwi ndü enyiy ene yi achi are.”

Ntí anε Yesu atémé bakay (Mk 4.33-34)

34 Yesu aghati bho menyiy ebhen menkem chi ndü bakay. Yi ke ghati bhó yěnyiy ene yi abhiki tém nekay.

35 Atém bakay betəŋ be enyiy ene ndemekerpinti Aisáya árémé nyaka be chəŋ emfakari, éfákári. Aisáya arem nyaka be, “Chəŋ ngati bhə menyiy chi ndü bakay,

chəŋ ntəŋ bə menyiy ebhen Mandem ákú mémbak bhésé bhésé, te ndü nebhómik.”

Ntí anε Yesu ateme nekay tákə mbámbu ne bakǎndik

36 Yesu arə ye beyǎ bö abhen bachi nefi, arək achwe anywóp ne baghəkó bhi. Aré, baghəkó bhi barem ntá yi be, “Eta, ghati bhese ntí nekǎy nchan.”

37 Yesu akeme bhə be, “Me Mmu mfú ntá Mandem kě nchí mmu anε ápí nchwi amem nki.

38 Nki chí mmik nkem, ne nchwi chi bo abhen Mandem áchí Mfə wap. Nchan chí bö Satan.

39 Mũmpap anε ápí nchan chi Satan. Mpok anε bǎferε mbwət ebhi chi nemáy mmik, ne bakǎ betik abhen bǎferε mbwət ebhi chi bəángel Mandem.

40 Nkúbhé mbə enyü bǎferé nchan, mányokoti nebhuet amət básón, enyu yə ke ébhónó bǎfákari mpok mmik ámay.

41 Mpok yə, Me Mmu mfú ntá Mandem, nchí to bəángel bha mǎmferε yěntiki enyiy ene étwə ne bebú, ne yěntiki nkə bebú ndü nkwo bo abhen me nchí Mfə wap.

42 Bəangel bha bǎferε bhə mǎmese amem nepingo. Aré, bǎbhák ndü nedí kebho ne nenyie ámén.

43 Mpok yə, bo abhen bachi chak besí Mandem bǎghə mbə mmok ndü nebhuet anε Etayap achi Mfə. Yěntiki mmu anε áyən beghok enyiy ene mǎrəm, ántá batú ángók sayri!”

Yesu atém nekǎy enyiy beyǎ nkáp ene echi bhésé bhésé

44 Yesu atém nekay néchák be, “Kefo Mandem kechi mbə enyiy beyǎ nkáp ene echi bhésé bhésé amem nki. Mmu amət ághó nókó yə, apət abhese yə sayri, arə, arək ne beyǎ maŋák, ati yěntiki enyiy eyi, asət nkáp, aku nki wu.”

Nekǎy ntay enen beyǎ nkáp

45 Yesu atém nekay néchák be, “Kefo Mandem kéchí mbə nkəsíε anε áyən beku batay beyǎ nkáp.

46 Aghó nókó némót enen neyá nkáp tontó, arək atí yěntiki enyiy eyi, aku ntáy beyǎ nkáp enə.”

Yesu atém nekay asi

47 Yesu apət atém nekay néchák be, “Kefo Mandem kechi mbə beyǎ nkáp anε bǎgəbhé anyén ne ákém nsi menyiy ne menyiy.

48 Asi ájwí nókó ne nsi, báya bákó ebhi, bachəkə amik bayap nsi ene eri, bǎfyé ndü menyiy. Bato ene ébhíkí ri.

49 Enyu eyə ke ébhák chəŋ mpok mmik ámay. Bəangel bátwə, mǎmferε bakǎ bebú ndü nkwo bö abhen bachi chak besí Mandem,

50 mǎmfyé amem nepingo. Aré, bǎbhák ndü nedí kebho ne nenyie ámén.”

Barak akə ne ané asi

51 Yesu abhép baghókó bhi mbák bájwimem ndü menyin ebhen yi ághátí bho menkem.

Bákéme yi be bajwimem.

Nku Nsí ne Nku Nko

52 Yesu arem be, “Yěntiki ntəŋ ebhé Mandem ane ághókó, áriŋi enyü Mandem ábhák ne bho mbə Mfə wap, achi mbə mbəŋóket ane áfere menyin beko ne ebhen besi amem móket ane yi ábháre menyin.”

*Bábyak Yesu etək Násáret
(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)*

53 Yesu ananə nəkə betem bakay yə ndu betəŋ bo menyin, afa atú etək wu.

54 Apetnsem etək eyi Násáret. Ené yi átəŋ Eyəŋ Mandem amem eket ene nenikímuet eyap, bo bábhak maknkay tontó. Bábhó bebhep bati be, “Aré bhəŋ enen enyü neriníndak fá? Aré bhəŋ betəŋ fá ndu beku berem menyiní maknkay enyü ene?”

55 Pú mmə nchwə menək né? Pú María ké achi máyi? Pú Jems, ne Joséf, ne Símun, ne Júdas, chi bəmayi abhen babhakanem?

56 Pú bəmayi abhen baghəre báchí fá mankem nebhuet amət ne bhese? Aré bhəŋ enyü neriníkepi enen, ne enyü betəŋ ebhen fá?”

57 Ekə bare byak yi byak.

Yesu aghati ye bhə be, “Bo báchyè ndemekerinti Mandem kenókó yěntiki ebhak. Ndiere etək eyi, ne ndü nneréket ywi, ke bápú chye yi kenókó.”

58 Těndu bó bábhíki bhəŋ neka ne Yesu, yi kekə beyə menyiní maknkay amem etək eyi Násáret.

14

*Enyü báwáy Jəŋ Njwiti
(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)*

1 Mpok yə, Hérəđ abhak mmu ane ákəm atú Gálili. Aghókó nókó eti menyin ebhen Yesu ákə,

2 arem ntá bakə betik abhi atú Gálili eti Yesu be, “Jəŋ Njwiti ke aperensem ndü nepém. Eti yə ké yí ábhəŋó betəŋ beku menyiní maknkay.”

3 Hérəđ akaysi be Yesu chi Jəŋ Njwiti eti enyin ene yi ákú nyaka ntá Jəŋ. Achye nyaka eyəŋ, bákém Jəŋ, bagwət, ne báfyé

yi ekerékenəŋ bekoŋo enyin ene ngəre ywi Hérəđias áyən. Hérəđias ayámbi achi nyaka chi ngəre Fílip, manə Hérəđ, ke Hérəđ əsət yi ndü nebhay.

4 Hérəđ əsəre nókó Hérəđias ndü nebhay, Jəŋ aré ghati yi be, “Ebhé eyese bo Israel ebhiki ka be ómbay Hérəđias ngəre məmáye.”

5 Hérəđ áyən nyaka berem mángwáy Jəŋ, ke are cháy bə abhen yi achi münti wap. Bo Israel mánoko nyaka be Jəŋ achi ndemekerinti Mandem.

6 Ke ewak Hérəđ anáká epə nebhe eyi, mmə Hérəđias ane móngəre abhén nebhen sayri besi bo abhen bachi ndü epə yə. Nebhen eni nekə Hérəđ abhəŋ beyə manák,

7 kpát Hérəđ ayiki be, “Chəŋ nchyé wə yěntiki enyin ene óyən nchyé wə.”

8 Békəŋo enyin ene máyi aghati yi, arək arem ntá Hérəđ be, “Chié me ntí Jəŋ Njwiti amem nchán myákátí-ne néne!”

9 Mfə Hérəđ apəp! Eti neyiki ane yí ayiki nyaka besi mankə abhi échá yi beyibhiri eyəŋ eyi. Achye ye eyəŋ bé batemé nenu mankə mbə enyü mmə Hérəđias áyən.

10 Akə ye bárók ekerékenəŋ, bafere ntí Jəŋ Njwiti,

11 báfyé amem nchán myákátí, bárək bachye ntá mmə Hérəđias. Asət, arək achye ntá máyi.

12 Bakoŋó Jəŋ bárók, basət erené Jəŋ barək, babhemə. Bárók ye baghati Yesu enyin ené éfákári ne Jəŋ.

Yesu adík ngemntay bho

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Yesu ághókó nókó mbok newú Jəŋ, afa, bárək bachwe amem áchwí, babho berəŋ ndü nebhuet ane yě mmu achak apu. Ayən nyaka be mámbák bəbhə. Ke mpok bo bághókó be yi asət áchwí ərəŋ, báfá betək ebhap, babho bekoŋo yi ne bekak.

14 Yesu áfú amem áchwí, akó ebhi. Aghó beyə bho, ntínso nékém yi ne bhó. Abú abhen mámè.

15 Egháká nókó beku, baghókó bhi bárók ntá yi barem be, “Nywəp nénaŋ nerəŋ, ne nebhuet ane chi ebhi. Ghati bəbhen be mándók ndü bəbetək abhen báchí fá kekəwət manku enyin ményie.”

16 Yesu aghati baghokó bhi be, “Ntí apu beghati bhó be mándók mánján nenyíé. Bě babhōn, chyě ká bhó nenyíé mányíé.”

17 Bákéme yi be, “Sébhōn chi bōbekpókó bret batay ne nsi epay. Enyih echak épú”.

18 Yesu aghati bhó be, “Twó ká ne bhó.”

19 Aghati ye beyă bōbhó be manchoko amik ndũ tákó. Asot ye bekpókó bret bhó bétáy ne nsi epay. Ayōn amik mfay. Achye bakak ntá Mandem, abho bēbókóti bret wu anchye nókó ntá baghokó bhi be mánkóré ne nsi ntá beyă bōbhó.

20 Yěntiki mmu wap anyié kpát ajwi. Baghok Yesu mányókóti nenyíé enen nerōbhe. Néjwí bekay byo ne bepáy.

21 Mpáy babhakanem abhen manyíé bret wu ne nsi eyō ábhák mbó nka etay, kefyé baghōré ne bhó.

*Yesu are kó amfányén
(Mk 6.45-52; Jn 6.15-21)*

22 Ebhíki tat, Yesu aghati baghokó bhi be mándók mánchwe amem áchwí, mámpé nnyén manjambi ndũ ebhě manyu echak. Arōp ansem beka beyă bo bhó abhen bachi are mangure.

23 Anáná nókó beka nō, akó amfáy njie aywínti ndu menikmæet. Beti begú bétēmeri yi are.

24 Mpok yō, áchwí ane ápókó baghokó bhi anan ayōn nyaka nekō nesie befu angokōnyén. Mbúép atañatañ ere fú bhó ambi. Ékú mpérényen eya écha, bō mánu nókó ne yō.

25 Befæet nkárénká érat beghaka nkárénká étandat betí Yesu abho beko amfányén berōn betēmeri bhó.

26 Ke bághó nókó ndũ yi ákò amfányén átwò, bécháy békém bhó tontó. Bábho bebik, mándeme nókó be, “Chí efóhó-ngu! Chí efóhó-ngu!”

27 Témte wu, Yesu afyé bhó nti arem be, “Chí me, báké chay!”

28 Píta akeme yi be, “Acha, mbák chí wō, chyě eyōn be nsép anyén, nkō, ntemeri wō.”

29 Yesu akeme Píta be, “Sep twó.” Píta afú amem áchwí asep anyén abho beko andoko nókó betēmeri Yesu.

30 Ke ághó nókó ndũ mbúép ákò mpérényen ékò te amfay ke énsép, abho

becháy ne abho begure anyén témte. Abik ye arem ntá Yesu be, “Acha, pemé me!”

31 Yesu asá awō témte akem yi arem be, “Píta, neka ene négupsi necha! Ndaká yí ómákáti be mēkwáy beka wō ónkó amfányen?”

32 Yesu ne Píta bákó nókó ndu áchwí, mbúép wu ákwen.

33 Baghok Yesu babho ye békwen yi bekak, ndu bechye yi kenókó, mándeme nókó be, “Tetep, chí Mmō Mandem!”

*Yesu abú bōmame
(Mk 6.53-56)*

34 Yesu ne baghokó bhi mánáná nókó bepe manyu, bákó ebhi, atú Genésaret.

35 Bo abhen bachi atú etak eyō báríjé bé Yesu achi are. Bátó eyōn mbánkem beka bo mántwó ntá yi ne bōmame.

36 Bo abhen bárónó ntá Yesu ne bōmame bhap, mánikmæet bé yi ando bōmame mántak yě chi nkokōn nden ayi. Ne yěntiki mmu ane ánú átókó nkokōn nden Yesu, atañ.

15

*Bepíjé bho ne bebhé Mandem
(Mk 7.1-13)*

1 Étáré nókó, mbók bōnkwo Fárisi ne batōn ebhé Mandem báfú Yerúsalem bárók ntá Yesu bábhep yi be,

2 “Ndaká yí baghokó bhe bápú kōnō bepíjé ebhen bachi mbí bhesé? Bápú so amō ke manyíé nenyie.”

3 Yesu akeme bhó be, “Ne ndaká yí bārò bebhé Mandem, mánkōnō nókó chi menyih ebhen bachi mbí bheka batōnō?”

4 Mandem arem be, ‘Chíé étáye ne máye kenókó’ ne be ‘Yě agha ane árēm ebéptí eyōn ntá etayi, yě máyi, bábhōn beway yi.’

5 Ke bāghāti bho be, ‘Mbák mmu ándém ntá etayi, yě máyi be, “Nsot enyih ené mbónó mbá bekwak wō ne yō, nchyé ntá Mandem”, ne bé yi abhiki bhōn bechye máyi, yě etayi kenókó.’

6 nó bābyak bebhé Mandem, ne bābhūre chi bepíjítok.

7 Bě bō betábhá! Ndemeképinti Aisáya arem nyaka ndak aywi tetep éti yeka! Aghátí nyaka bho be Mandem arem be,

- 8 'Bõbhen báchyè me kenókó chi ne beyõnýnyu bhap, bati yap asap nekõ ne me.
- 9 Kenókó eken báchyè me kechi chi ndéndem, mbõnyune bebhé ebhen bakwãñwan báfyé, ke bõ bátõñ bho mbõ be bechi Eyõñ eya.' ”

Enyiñ ene ényõp mmu (Mk 7.14-23)

10 Yesu árémé nókó nó, abhiñi beyã bo abhen bachi aré arem be, “Tá ká batú mǎngok enyiñ ene mbõñó bérém, mǎnjwimem!

11 Puyé enyiñ ene échwè anyu kě ékù mmu áké bhák pépép besí Mandem. Enyiñ ene éfù mmu anyu ke ékù mmu áké bhák pépép besí Mandem.”

12 Yesu árémé nókó nó, bakoño bhi bákókósi mmæet ne yi, barem be, “Eta, õrĩñi nó be ndak ane órémé ákã bati ábè bõnkwo Fárisi?”

13 Yesu akeme bhõ be, “Chõñ mǎngwõp yěntiki enyiñ ene Etaya mmu achi amfay ábhíkí pi, mámfere.

14 Dõ ká bhõ awu! Báchí chí manémámik abhen báyãñ beya bho mbi. Ne mbák nnémámik ánjá nti nnémámik mbi, bõ mankem bákwen amem nepi.”

15 Píta arem ntá Yesu be, “Eta, ghatí bhese ntí nekay enen.”

16 Ékã Yesu abhép bhõ be, “Bě nkwó bãbhíkíre jwimem ndũ menyin ebhen méréme?

17 Bãbhíkí riñi be yěntiki enyiñ ene mmu afyé anyu, énsẽp yí meniẽ, ãjĩ yõ amfere?

18 Ke yěntiki enyiñ ene éfù mmu anyu, éfù yi chi anti, ne yõ kě ékwày bekã yi áké bhak pépép besí Mandem.

19 Nõ chi be amem nti mmu kě nkaysi mbúmbã áfù, antó mmu ndũ bebépti menyin mbõ beway mmu, bekwen berwõp, kebharé eken bõ abhen bãbhíkí bhay bati, ne aghép, ne bété ntísie ákwáré, ne bérém bebépti menyin ãti mmu ndũ bechõñti nnyén eni.

20 Menyin ebhen ke békã mmu áké bhák pépép besí Mandem. Ményie nenyié keso amõ, apú kã be mmu áké bhák pépép besí Mandem.”

Yesu abú ngõré ane apu mmu Israel (Mk 7.24-30)

21 Yesu afa ye atú Gálili ne bakoño bhi, bárõk ndũ atú etõk ane achi kekwoñ Táya ne Sídon.

22 Ngõré amõt abhak atú etõk wu ane apu mmu Israel, ke abhak mmu Kánãñ. Arõk ntá Yesu, ambik nõkõ be, “Acha, mmõ Mfõ Debhit, ghó mé ntínso! Éfõñó ebãbã ésdõñõri mõwa tontó.”

23 Yesu ke kemẽ yí yé eyõñ. Ne bakoño Yesu baghati Yesu be, “Bók yí andók. Achyè bhese esõñõri.”

24 Yesu akeme be, “Mandem ato mé be ntwõ nkwak chi bo Israel, bǎghõñõmẽn yi ane ánémé ebhi.”

25 Ke ngõré wu arõk akwén bekak Yesu are nik yi mmæet andeme nõkõ be, “Acha, kwak me.”

26 Yesu akeme yi be, “Èpú chak besõt nenyié bhõ mǎnchyé ntá mmú.”

27 Ngõré wu arem be, “Acha, échí tetep, ke mpok mmu ányie nenyié, apú kãñ mmú be éké nyie bechõkõtí ebhen bákwwenti amik.”

28 Yesu akeme ye yi be, “Õchí ngõré ane óbhõñó neka ne me tetep, ne chõñ Mandem ankã ntá yěntiki enyiñ ene óyãñ.” Témté wu, mýywi atan.

Yesu abú beyã bho bachak

29 Yesu afa ye atú Táya ne Sídon apetnsem angõkõ manyu Gálili. Akõ, afuét aré, akõ achõkõ ambi njie.

30 Beyã bho babho berõñ ntá yi ne bõmame, ne bakem, ne bo abhen bachi bhure, ne manémámik, ne babhók ne bõmame bácháak, mámbure nõkõ bhõ besí bhi. Abú bhó mankem.

31 Manyu áchók bõ abhen bachi are ndũ bǎghó bé babhók bábho berem kepí, ne be bõ abhen bachi bhure báfãte kperẽp, ne bakem bábho bekõ, ne manémámik babho beghõ mban. Bábhó bebíti Mandem, Mmu bo Israel báchyè kenókó.

Yesu adík nka bo enwi

32 Yesu abhiñi ye bakoño bhi arem be, “Ntínso nekem me ne bõbhen. Báchí fá ne me ndũ manywõp arat, ne bãbhíkí bhõñ yěnyin menyie. Mbíkí yãñ berõ bõ mandõk kenye nenyié mbõnyune bákway begu nsay ambi.”

³³ Βακοηο bhi bábhép yi be, “Έτακ έπού fá, chəη sémbón nenyíé enen nékway beyá böbhən fá?”

³⁴ Yesu abhép bhó be, “Bábhəη bekpókó bret afə méní?”

Bákéme yi be, “Sébhəη bekpók tándramət, ne bāru nsi.”

³⁵ Yesu achye ye eyəη be bó mankem mánychókó amik.

³⁶ Asət ye bekpókó bret ebhə tándramət ne nsi. Achyé nókó bakak ntá Mandem, abho bébókóti bhə anchye nəkə ntá bakoηo bhi, bé mánkóre ntá böbhə.

³⁷ Yéntiki mmu anyié ane ákwáy yi. Βακοηο bhi bábwəpti nenyíé enén néróbhé. Néjwí bekay tándramət.

³⁸ Mpāy babhakanem abhen mányíé nenyíé enə abhak mbə nká enwi kefyé māmbo ne baghəré.

³⁹ Yesu aghati ye bhó bé mángúré. Bo mankem bárəη nókó, asəp anyén ne bakoηo bhi, asət áchwí arək atú Magádan.

16

Bábhép Yesu eríηi maknkay (Mk 8.11-13; Lk 12.54-56)

¹ Έwak émót, bönkwo Fárisi ne bönkwo Sádusi bárók ntá Yesu bárə yan mbi memə yi. Bábhép yi ankə enyíηi maknkay ené ébhak mbə eríη ené étəη be betəη ebhi béfú chi ntá Mandem.

² Yesu akeme bhə be, “Mbák mmok áném beku, nəbu némbak chuuu, be bārəm be, Chəη nywəp nendi mbore.

³ Ne mbák nywəp nénjī nəbu néngiri, bārəm be, ‘Chəη nywəp némbép tontó.’ Bāríηi béyíηi nəbu mándem mbák manyiep ákwən chəη, ne mbák apu kwən. Ke bághə menyíη ebhen béfákari echəη, be keríηi ntí ane bə béfákari.

⁴ Bəbú ná ne mkpáká bho ane echəη! Bápú kə mbə enyū Mandem áyən. Báyan beghə chi eríηi maknkay! Ke yé émət mpú təη be, ébhíki fəet chi ené Jóna, ndemekerínti Mandem.” Yesu árémé nókó nó, arə bhə, arək. *

Yis nkwo Fárisi ne Sádusi (Mk 8.14-21)

⁵ Βακοηο Yesu bápé barək ebhə manyu echak, baghə be baghəkəntik bepokə bret.

⁶ Yesu aghati bhə be, “Sət ka mpok ne yís ane bönkwo Fárisi, † mánsət mpok ne yís ane bönkwo Sádusi.”

⁷ Bábhó berem ne bati be, “Arəm nə chi ndū sébhíki twə ne bret.”

⁸ Yesu aríηi enyíη ené bó bārəm, abhép bhə be, “Ndaká yí bārəm έti bret ane bábhíki bhəη? Neka eneka négəpsi necha!

⁹ Kpátě echəη bábhíkiə jwimem-ε? Bāghókəntik ndu ndíki nka bho etay ne bekpókó bret betay? Bāghókəntik bekāy bret ane áróbhé?

¹⁰ Ná ne ane bekpok tándramət ane nká bho enwi mányíé? Bāghókəntik bret ane áróbhé mányókóti báfyə ndū bekay?

¹¹ Ndaká yí bápú kway beghə be mpú rem mbə chi έti bret? Sət ka mpok ne yís ane bönkwo Fárisi, ne ane bönkwo Sádusi.”

¹² Afə ké bakoηo Yesu bájwimem be Yesu abhíki semti bhə chi έti yís ane báfyə ndū flawa, ke έti menyíη ebhen bönkwo Fárisi ne ebhen bönkwo Sádusi bátəη.

Píta arem be Yesu chi Mpeme (Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ Yesu arək atú Seséria Filipi ne baghəkó bhi. Aré, abhəp bhə be, “Bo bārəm bé Mə Mmu mfú ntá Mandem nchí agha?”

¹⁴ Bákéme Yesu be, “Mbək bho bārəm be əchí Jón Njwiti. Bachak be Eláija, abhénéfú bé ndemekerínti Jeremáya, ne be, mbák puyě yi, nə chi ndemekerínti achak.”

¹⁵ Yesu abhép bhə be, “Ke bé babhəη bārəm be menchí agha?”

¹⁶ Símun Píta akeme yi be, “Wə ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be ätə, wə ke óchí Mmə Mandem ane áchí nepém.”

¹⁷ Yesu akeme Píta be, “Símun mmə Jóna, éri ntá ye echa! Etaya mmu áchí amfay ke áká óríηi ndak ane, puyě nkwa.

¹⁸ Wə, əchí setárébhé, ‡ ne ndū setárébhé esén ke nchí te eket eya. § Ne yé chí betanjá nəwú bépú kway betəη mencha nkwo bo Mandem.

¹⁹ Ne chəη nchyé wə betəη amem Kefə Mandem. Ne enyíη ené ógwóre fá amik,

* **16:4** Sádusi: Bo Sádusi babhíki noko nyaka be chəη bawú mámpetnsem ndū nepém. † **16:6** yís chi enyíη ene ékə fláwa ane bret anko. ‡ **16:18** Setárébhé: Píta, chi “Setárébhé” ndū eyəηó Grik chí Píta. § **16:18** Ekət eya: Chi nkwo bo Mandem.

chəŋ Mandəm angwət yə awu amfay. Ené ókánárí, Mandəm ákanjari awu amfay.”

²⁰ Yesu árémé nókó nó, asemti ye bakoŋo bhi bati byo ne apay be báké kə yě mmu andiŋi be yi chí Mpeme ane Mandəm afyé nyaka bariɛp be áto.

Yesu arem be chəŋ manchyeyi beyá esəŋəri ne mangwayi
(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

²¹ Bébhó mpok yə, Yesu abho bégháti bakoŋo bhi menyiŋ ebhen bebhəŋo befakari ne yi. Arem be yi abhəŋ berəŋ Yerúsalem, ne aré, bōbati etək, ne bōbati bachiákap Mandəm ne batəŋ ebhé Moses máncyeyi beyá esəŋəri, kpát mángwáy yi, ke éghaka nəkó manywəp arət, ampətnsem ndü nepém.

²² Ke Píta asət yi nepak, abho beji yi be, “Acha, Mandəm áké ka! Awü ndak ábhíki bhəŋ befakari ne wə!”

²³ Ke Yesu ayibhiri mmuet ayiŋi Píta, arem be, “Satan, fá mé besí! Ōchi erem ntá, ntá ya. Nkaysi ye chí nkaysi nkwanwan, abhíki fu ntá Mandəm!”

Enyiŋ ene mmu ábhəŋó bekə ke ambak nkoŋo Yesu
(Mk 8.34-9.1; Lk 9.23-27)

²⁴ Yesu aghati ye baghəkó bhi be, “Mbák mmu áyən bebhak nkoŋo wa, ángókóntik mmuet yi, ampəkó ekotákátí yi, ankoŋo me.

²⁵ Yě agha ane áyən bepepe mmuet yi ánem nepém eni. Ke yě agha ane áká menem nepém eni éti ya, ábhəŋ nə.

²⁶ Ntiki nsáy mmu ábhəŋ mbák abhəŋ yěntiki enyiŋ fá amik, ke aném nepém eni? Ne mbák mmu áném nepém eni, ntiki enyiŋ yí ákwáy besət anchye bé yi ampət ambəŋ nepém eni?

²⁷ Nchí ghati bhe menyiŋ ebhen mbənyune chəŋ Me Mmu mfú ntá Mandəm mpətnsem fá amik ne betəŋ Etaya. Mbəŋ bétwə ne bəángel Mandəm, nchyé yěntiki mmu aywi akap, békóŋo betik ebhen yi áká.

²⁸ Nchí ghati bhe be, mbək yeka báchí fá te abhen bápú gu kpáte mángó Me Mmu mfú ntá Mandəm ndu nchí twə fá amik mbə Mfə bō mankem.”

17

Besí Yesu béyibhiri
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

¹ Éfuéré nókó manywəp atandat, Yesu asət Píta, asət Jems nkwo ne manə ywi Jōn, akó amfay nje ngo ne bhə, bábhak aré bóbhó.

² Bápére yiŋi, besí Yesu béyibhiri berəbhe ghə ghə mbə mmok. Nden éyi nkwo éyibhiri erəp pépépép, énkət nəkó ŋwanwanwan.

³ Témchok, Moses ne Eláija, baremé kepinti Mandəm abhen tesáy bábhesi, mándeme nəkó kepi ne Yesu.

⁴ Píta abho berem ntá Yesu be, “Acha, éri tontó be sechi fá. Mbák əkəŋ, chəŋ nte betem barat. Emət ntá ye, echak ntá Moses, ne enéfú ntá Eláija.”

⁵ Ené Píta ábhíkiŋe nanə enyiŋ ene yí árəm ntá Yesu, ekpəkó nebhan enen néghə pépépép ékúti bhə mankem. Eyəŋ éfú ndü nebhan enə éré rem be, “Né chí Mówá. Nkəŋ yí tontó. Ghók ka yi!”

⁶ Píta ne mamere bhi bəghókó nókó eyəŋ eyə, becháy bekem bhə tontó, ne yěntiki mmu wap ákwén, atep besí amik.

⁷ Ke Yesu arək, atək bhə arem be, “Faté ká, báké cháy.”

⁸ Báyóŋ nókó amik amfay, bó kepepe ghə yě mmu. Erəp chi Yesu aywintí.

⁹ Ne ndü Yesu ne bəPíta básəp nje, Yesu aghati bhə be, “Báké ghati yě mmú enyiŋ ene Mandəm áká bəghó fá, kpáte yi ankə Mmu ane áfú ntá yi ampətnsem ndü nepém.”

¹⁰ Píta ne mamere bhi bábhép Yesu be, “Ndaká yí batəŋ ebhé Moses bərəm be Eláija abhəŋ bepətnsem fá amik ke Mpeme Mandəm afyé bariɛp be áto antwó?”

¹¹ Yesu akeme bhə be, “Échí tetep bé Eláija abhəŋ bəyámbi antwó, angoko yěntiki enyiŋ fá amik, ke Mpeme antwə.

¹² Ke nchí ghati bhe be, Eláija anəŋ atwə ke bo bábhíki riŋi yi. Bákú ne yi mbə enyü bákəŋó. Nó ké Mmu ane áfú ntá Mandəm nkwo ábhəŋ chəŋ esəŋəri amə yap.”

¹³ Mpok yə ké bakoŋo Yesu báriŋi sayri sayri be Yesu árəm chi éti Jōn Njwiti.

Yesu abú mó ane efóŋó ebəbə échyé yi ntimen
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43a)

14 Yesu ne bakoŋo bhi básébhé nókó anten njie, bátémeri beyă bo abhen báchémé aré mánòŋ bhə. Mmu amət afú ndũ eka yə, arək, atep mánén besí Yesu,

15 arem be, “Acha, ghó ntínso ne mówa. Akwen ntímen, ne esəŋəri éné yí ábhəŋ eya echa. Beyă mpok, ákwen angó, ndəŋ echak, ákwen anyén.

16 Nsət yí ntwó ntá bakoŋo bhe, ke bábhíkí kway bebu yi.”

17 Yesu arem ntá bakoŋo bhi be, “Bé mkpáká bho ané ábhíkí bhəŋ neka ne me, bé bhó báyibhiri tetep ndũ enyiy echak, chəŋ mpet ntat ne bhe ná? Chəŋ nképnti ne bhe ngaka fá? Twó ká ne mówu ntá ya.”

18 Bárónó nókó ntá yi ne mówu, Yesu ásáy efónó ebábə yə, bé éndó yi. Efónó ebábə éró yi, ataŋ témté.

19 Mpok Yesu áróbhé chí ne bakoŋo bhi, bábhép yi be, “Ndaká yí sébhíkí kway bebok efónó ebábə yə?”

20 Yesu akeme bhə be, “Chí éti bábhíkí bhəŋ neka ne Mandem. Nchí ghati bhe be, mbə bábhəŋ neka ne Mandem enén néchí yě chí níŋíníŋí mbə mósepeménək ene bábhíŋi be *móstat, * bákwáy beghati njie bé ámfá fá andək nebhuət ácháək, émfakari enyu yə, ne yěnyiy kekwyé becha bhe.

21 [Bo bákwáy ébók enyũ efónó ebábə yə chí mbák báchí ndũ netarénsay ne neníkíməet]” †

Yesu apət aghati bakoŋo bhi bé chəŋ mángwáy yi
(Mk 9.30-32; Lk 9.43b-45)

22 Ewak émot, bakoŋo Yesu mankem bati byo ne apay bápét nókó nsem atú Gálili, Yesu aghati bhó be, “Bákém chəŋ Mmu ane afú ntá Mandem mámfye yi amə bö mmik.

23 Bö-bhə mángwáy yi, ke égháká nókó manywəp arət, Mandem ankə yi ampətnsem ndũ nepém.” Beyəŋ ebhen bekə bakoŋo bábhəŋ beyă basémé.

Yesu arem éti nkábhénti amem ekerákap Mandem

* 17:20 Sepeme móstat: Móstat chí mónək ane kepem eki kechi mbə kepemé mkpon. Ago, ambónə beyă batap ne ngep ndũ mmik Pálestain. † 17:21 Mbək bekáti ebhen mbok ane achi are, bébhíkí bhəŋ beyəŋ ebhen. ‡ 17:24 Nkábhénti ane ekerákap Mandem: Nkábhénti wu achí mandú nkáp ane bo báchyè nyaka be mangoko nəkə ekerákap ene Yerúsalem.

24 Yesu ne bakoŋo bhi bárók baghaka Kapənaum. Ené bó báchí are, babhebhé nkábhénti abhen ekerákap Mandem bárók ntá Píta bábhép yi be, “Ntəŋ ywəka áchyè nkábhénti ane ekerákap Mandem-é?” ‡

25 Píta akeme be, “Ée.” Píta apətnsem anywóp berem kepí ne Yesu. Ke ápéere rem enyiy, Yesu ayambi abhep yi be, “Píta, əkáysi bé yí? Ntíkí bhó báchyè nkábhénti ntá bafə mmik? Chí bömmik ke chi mankə?”

26 Píta akeme be, “Bafə básət nkábhénti ntá mankə.” Yesu arem ye be, “Eyo étəŋ bé babhəŋ bömmik bábhíkí bhəŋ bechye nkábhénti.

27 Ke təndu sépú yán bekə böbhen mambe nti, sep, dók manyu, gəp awám anyén. Nsi mbi ane ókémé nené nnyu ywi. Chəŋ óngó nkáp are ane akway bechye awa nkábhénti ane ekerákap Mandem ne aywe. Sət wu chye bhə.”

18

Nkoŋo Yesu ane acha bachak
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

1 Ebhíkí tat, bakoŋo Yesu bárók ntá yi babhep yi be, “Ndũ nkwó bhó abhen Mandem achi Mfə wap, ághá áchíkí áchá báchák?”

2 Yesu abhíŋi mandú mə, akə yi ate besí bhap.

3 Arem be, “Nchí ghati bhe be mbák bábhíkí yibhiri mándóp mbə māmbo, bápú kway bebhak ndũ mpáy bho abhen Mandem achi Mfə wap wáwák.

4 Yě agha ane ásəpti mməet mbə māmbo, yí wu ke ákway bechwe ndũ kefə mfay.”

Mmu áké kə nti ankwen ndũ bebá
(Mk 9.42-48; Lk 17.1-2)

5 “Yě agha ane ásiəpti mandú mə mbə ané, éti ya, ásiəpti chí me.

6 Chəŋ embep encha ntá mmu ane ákə mówa amət ane abhónó neka ne me ánkwen ndũ bebá. Echi sayri ntá mmu wu, be mánsət ntay negho mánsət emi eyi, mámesə yi amem manyu.

7 “Eber ntá bõ mmik echa, mbonyune bõ bátwò ne mamò ane ákù bo mankwen ndù bebú! Mamò ápú nòk bétwò, ke chòh embép ntá mmu ane átwò ne mamò encha!

8 Eri ye be mbák awò ywe amòt, ne yě chi ekak eye kě ékù onkwen ndù bebú, kpót awò wu, ne yě chí ekak gæp! Echí sayri bé ómbák ne Mandem ndù nepém enen nebhihi bhòh ngwenti, yě chí ne awò amòt, yě chí ne ekak émòt, échá bémése wò amem ngó ane apu neme, ne amò apay, bekak bepay.

9 Ne mbák nyésé ene nékù bé ónkwen ndù bebú, ponórí nó fere, óngæp. Echí sayri bé ónchwe ndù nepém enen nebhihi bhòh ngwenti ne nyésé némòt echa mémése wò amem nepingo ne amík aye ankem apay.”

*Nekay ághòhòmen ane ánémé
(Lk 15.3-7)*

10 Yesu arem ntá bakoño bhi be, “Sòt ka mpok bé báké byak yě amòt ndù nkwo bãru bõbha abhen. Yèntiki mmu wap abhòh àngel amfay ane ákway beghati Mandem enyih ene éyíjí yi yèntiki mpok.

11 [Me Mmu mfú ntá Mandem, ntwó chí bepeme yèntiki mmu ane ánémé ebhi] *

12 Bákaysi be yi? Mbák mmu abhòh bághòhómén besa betay, amòt anem ebhi, yí ákù yi? Pú áro bághòhómén ane achi ndù nkwo besa menwi nsem neku ne anwi ambĩ-njie, andòk beyan awu amòt ane ánémé?

13 Nchí ghati bhe be, mbák ayan wú aghò, mañák áyá yi anti èti ághòhòmen wu amòt encha mañák amen yi ábhòh be ané besa menwi nsem neku ne anwi abhihi taka ebhi.

14 Echí enyumòt ne Eta yeka mmu achi amfay be apú yan yě mandú móywi amòt áném ebhi.” †

*Enyih ene mmu ábhòhó bekù ne ntí manò
ane ákù yi bebú*

15 Beròh ambi Yesu arem be, “Mbák ntí mñnkwo ánkù wò bebú, dók temerí yi, mámbák ndiere be bati apay. Mbák okù yi ángó bekwéné bhi mãnsokori ndakáré, nò ówéné ntí mñnkwo.

16 Ke mbák abhíkí ka beghok enyih ene órèm, pet dók ghó yi ne manò achak amòt,

yě bati apay, yě arat, bé bõ mámbák batísie ndù yèntiki enyih ene bárèm. ‡

17 Mbák abhíkí ka beghok bhò nkwo, kù nkwo Mandem mándíjí. Ne mbák bo Mandem bárèm ke yí áchòk chi batú, dõ yi ambak yě mbò mmù ane ápú chyè Mandem kenókó, ne mbò mbebhé nkabhénti.

18 Díní ká be, yèntiki enyih ene bågworé fá amík, Mandem ágwòt awu amfay. Ne ené bákánárí fá amík, Mandem ákanari yò awu amfay.

19 Enyih échák ene mëyan mándíjí chi be mbák bo bati apay mánká eyòh émòt fá amík ndù enyih ene bõ báyan ne mánikmæt, Etaya mmu achi amfay, ághók nenikímæt enap.

20 Yèntiki ebhak ené bakoño bha bati apay, bati arat, báchémé èti ya, nchí aré ne bhò.”

*Yesu atém nekay ndu betòh enyu sébhòhó
befonori bati*

21 Píta aròk ye ntá Yesu abhep yi be, “Acha, mbák mmu ántónórí bekù me bebú, mbòh béfónórí yi ndòh éní? Ndòh tándramòt ke?”

22 Yesu akeme yi be, “Wáwák! Mbák mmu ántónórí bekù wò bebú, óbhòh béfónórí yi mañòk besa berat nsem byo, ndòh tándramòt.” §

23 “Dõ ka ngati bhe èti Kefò Mandem. Kéchí mbò Mfò ane ábhíjí bõ betik abhi bé yèntiki mmù wap ánkémé nkáp ane yi ákèm yi.

24 Abhó nókó bebhep barem ami, bátwò ntá yi ne mmu amòt ane ákèm yi nkáp ane aya acha.

25 Nkù betik wu kekway bekeme beyá nkáp wu. Chi-betik ywi achye eyòh be mántí yi ne ngoré ywi ne bõbhi, ne yèntiki enyih échák ene yi ábhòhó, bé nkáp ywi ámfú.

26 Mmù betik wu ághókó nókó nó, akwén bekak mfò wu abho ménikmæt be, ‘Acha, chyé mé mpok, chòh nkeme yèntiki enyih ene mëkem wó.’

27 Chi-betik aghó nkubetik wu ntínso, afonori yi, aferè ntí ndù yèntiki enyih ene yi ákèm yi, arò yí ándók.

* **18:11** Mbòk besi bekátí ebhen tentep bébhíkí bhòh ndòh ane. † **18:14** Mbòk bhò abhen básín ekátí ene, básín chí bé etayá. ‡ **18:16** Ghó Ekátí Deteronómí 19.15 nkwo. § **18:22** Ekway nkwo bebhak ndòh “Besa berat nsem neku ne épáy”.

28 Κε nkúbhé mmu ane mfɔ wu áfónóri áfú nókó, arək atemeri nti nkubetik ane ákəm yi manyũ nkáp ane ápú yěnyĩ. Akém yi angonjo arem be, ‘Kwɔ barem amen ókəm me néne.’

29 Nti nkubetik wu akwén yi bekak abho menikmuet be, ‘Chié mé mpok, chɔn nchyé enyĩ ene məkəm wɔ.’

30 Κε abhíkí ghok wáwák. Akɔ bákém mmuere ywi wu, bárək, bafye ekerékenɔn, be mbák abhíkí kwɔ barem ami ánánjá, apú fú aré.

31 Batĩ bɔ betik bághó enyĩ ene yi ákú, bati ábé bhɔ tontó. Bárók bágháti mfɔ wu yěntiki enyĩ, ene efakari.

32 Mfɔ achye eyɔn bé mándók mántwɔ ne yi. Bátwɔ nókó ne yí, arem ntá yi be, ‘Wɔ ebépti nkubetik ne! Ōníkmuet ndó wɔ ɔrɔn ne beyá nkáp ane ókémé me.

33 Wɔ nkwɔ ɔpú kwáy beghɔ mbɔ nti mübetik ntínso mbɔ enyũ ngó wɔ ntínso?’

34 Mfɔ wu achye eyɔn ne beyá beběntí, be mánsɔt yi mămése ekerékenɔn bé mbák abhíkí keme yěntiki enyĩ ene yi ákémé, apu fú aré.”

35 Yesu ánánjá nókó betem nekay enen, aghati bakojo bhi be, “Nó kě Etaya mmu achi amfay ákɔ ne yěntiki mmũ yweka ane ánísí beghɔ nti ntínso, kéka befonjori yi ne nti nenkem.”

19

Yesu átɔn ěti awáy nebhay (Mk 10.1-12)

1 Mpok Yesu ánánjá berem menyĩ ebhen atú Gálili, afa, apé Nyén Jódan, aser, arək atú Judéya.

2 Beyá bhó bákónjo yi are, abú abhen mámè.

3 Agháká nókó aré, mbək bɔnkwo Fárisi bárók memɔ yi, bábhep yi be, “Yě yí, yě yi, ebhé eyese eka be mmu ándó ngɔré ywi ndũ nebhay ke ebhíkí ka?”

4 Yesu akeme bhɔ be, “Bábhíkire pay enyĩ ene echi amem ekáti Mandem-ɛ? Egháti bhese be, te nebhomik, Mandem aghókó nyaka menyũ bo bapay, ngɔré ne mbakanem,

5 arem be, ‘Ěti yɔ, mbakanem abhɔn béro etayi ne máyi, ambat mmuet ne ngɔré ywi,

6 bó bati apay mándɔp chi mmũ amɔt.’ Bó kerepe bhak ye bati apay, ke mmũ amɔt. Mmu áke fye ye ákóré nénti bo abhen Mandem áchéme.”

7 Bɔnkwo Fárisi bábhep Yesu be, “Mbák enyu yɔ ke échí, ndaká yí Moses árémé bé mmu ákway berɔ ngɔré ywi mbák achye yi ekáti awáy nebhay?”

8 Yesu akeme bhɔ be, “Chí ěti netanjáti eneka kě Moses áká nyaka be bákway berɔ baghɔré bheka ndũ nebhay. Ěpú nyaka enyu yɔ ndũ nebhomet.

9 Dinjíká be, yě agha ane áró ngɔré ywi ndũ nebhay, kebhak bé ngɔré akwen berwɔp, ambáy ngɔré achak, akwen berwɔp.”

10 Yesu árém nókó nó, bakojo bhi bárem be, “Mbák échí nó, ntí apú yé ane mmu abhay ngɔré.”

11 Κε Yesu akeme bhɔ be, “Puyě yěntiki mmu ke ákway beka beyɔn ebhen. Ndiere bo abhen Mandem achyé bhɔ nti béchókó nó, kě bákway beka bhɔ.

12 Mbək bo bachi bagú-bhó te amem meniɛ. Abhénéfú báchí bagú-bhó mbɔnyune bo bachak ke bákú bɔ mámbák nó. Κε báchák bábhíkí ka nebhay ndu báchyé mmuet beka betik Kefɔ mfáy. Yěntiki mmu ane ákway bekojo enyĩ ene ndémé, ánkónó yó.”

Yesu ayét mămbo

(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

13 Bofú básót bɔbhap bárók ntá Yesu ne bhɔ be yi anyanɔ bhɔ amɔ anti, anikmuet be Mandem anjet bhɔ. Bakojo bhi bághó nókó nó, bábho besayti bhɔ be báké sɔnjori Yesu.

14 Κε Yesu arem be, “Dɔ ká mămbo mantwɔ ntá ya, báké chyɛt bhɔ mbi mbɔnyune bɔ abhen bachi mbɔ bhɔ kě Mandem ábhak Mfɔ awap.”

15 Yesu árém nókó nó, asɔt bɔbhɔ anyanɔ bhɔ amɔ anti, ayɛt bhɔ. Aká nókó nó, arɔ nebhuɛt wu arək ebhak échak.

Mfɔ nkáp

(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

16 Ěfákari be mmu amɔt arək ntá Yesu, abhép yi be, “Ntɔn, ntiki erítí enyĩ məkway beka ke Mandem anchye me nepém enen nébhíkí bhɔn ngwentí?”

17 Yesu akeme yi be, “Ndaká yí óbhèp me òtí erítí enyìṅ? Mmũ amòt aywíntí ke arí. Mbák òyán yi anchye wò nepém enen nébhíkí bhòṅ ngwenti, òbhòṅ bébháré bebhé Mandem.”

18 Mmũ wu abhep Yesu be, “Ebhén?” Yesu akeme yi be, “Óríní bebhé Mandem. Bèrèm be, ‘Ké kwen berwòp. Ké wáy mmu, Ké ghep aghép. Ké te ntísie akware,

19 chyě máye ne etaye kenókó. Ne òbhòṅ bekòṅ ntí nkwa mbò enyu ókòṅó mmu ete.’ ”

20 Esakámu yò arem be, “Nnán nchí bhæere bebhé ebhen menkem. Enyìṅ échá k ébhæét ké?”

21 Yesu aghati yi be, “Mbák òyán òmbak chak ndũ babhi ankem, dók tí menyìṅ ebhe menkem, chyě nkáp ntá bachébhébo. Mbák ónká nò, chòṅ ómbòṅ kefò menyìṅ amfay. Ìntwò ye ònkoṅo me.”

22 Esakámu yò ághókó nókó nó, aròbhe ròṅeròṅ nsónso mbònyune abhòṅ nyaka beyá menyìṅ.

23 Yesu ayibhiri mmu ete arem ntá bakoṅo bhi be, “Nchí ghati bhe be ébè mmu ete tontó be mũnkáp anka Mandem ambak Mfò ywi.

24 Échí wikirik be mpòṅo baso ámfæét ndũ mbok mbíábbhan écha mũnkáp béka Mandem ambak Mfò ywi.”

25 Bakoṅo Yesu bághókó nókó nó, bápóp! Babho bebhep yi be, “Mbák enyu yò ké echí, ághá yé ákway bebhak mmu ane Mandem ápeme?”

26 Yesu ayìṅi bhò díí, arem be, “Ntá nkwaṅwan, mbi ápú, ke yènyìṅ épú cha Mandem.”

27 Píta asá eyòṅ arem be, “Ná ne bhesé? Séró yèntíkí enyìṅ sékòṅo wò! Nsáy ane sébhòṅ chí yí?”

28 Yesu aghati bhò be, “Nchí ghati bhe be ndũ mmik nkò, mpok Mmu ane áfú ntá Mandem áchòkò ndũ enókó kefò yi ne keném kenkem, be bakoṅo bha báchòk nkwo ndũ menókó kefò, bekem maneréket Israel byo ne apay.

29 Ne yě agha ane aró yě chí beket, yě chí bómáyi, yě chí étáyí, yě chí máyi, ye chí bóbhi, yě chí bakí yi òtí yí ákòṅo me, chòṅ ampet ambòṅ menyìṅ ebhen menkem ndòṅ besa betay, ambòṅ nkwo nepém enen

nebhi kí bhòṅ ngwenti.

30 Ke chòṅ beyá bo abhen bachi ambí néne, mándòp ansem, ne abhen bachi ansem, mándòp bayámbi.”

20

Mandem ákap bakú betik abhi

1 Yesu aròk ambí berem be, “Mbák Mandem achi ne bho mbò Mfò wap, menyìṅ bébhak mbò enyu échí ndũ nekay enen. Nekáy enen nechí be, mbòṅónkífú achi nyaka. Éwak émòt, afa beti beti aròk beyan bò abhen bákú betik amem nkí ywi.

2 Aka ne bakú betik abhen yi ayambí ásóré be chòṅ yi anchye bhò nkáp ané ákwáy ndũ betik ebhen nywòp nemòt. Ató yé bhò be mándók mánká betik amem nkí ywi.”

3 Égháká nókó nkárénká nénenamòt beti bhò, afa aròk nefisíe, ághó bòfu tété abhen babhíkí bhòṅ yènyìṅ beka.

4 Aghati bhò be, “Dók ká nkwo ndũ nkí wa manká betik aré. Mánán màmfaté beku, chòṅ nchyé bhe nkáp ane ákwáy.” Báfæét bárók.

5 Égháká nókó mbò nkárénká byo ne epay, ne nkarenka érat ene ngósí, mbòṅónkí wu akú enyumòt. Nó chí, asòt bò betik bachak ató ebhi.

6 Béròṅ nkárénká etay beku, apet afú, aròk etòk, ághó bo báchák tété, enyìṅ ene bákú ti. Abhép bhò be, “Ndaká yí báchí fá tété, nywòp nenkem, enyìṅ ene bákú ti?”

7 Bákéme yi be, “Séchí fá tété mbònyune sebhi kí bhòṅ mmu ane ásòt bhese ndũ betik.” Mbòṅónkí wu aghati bhò be, “Dók ká nkwo mánká betik amem nkí wa.”

8 Égháká nókó beku, mpok bakú betik bápètnsem anywòp, mbòṅónkí abhiṅi mmu ane áyìṅi bakú betik aghati yi be, “Bìṅí bakú betik chyé bhò bakáp ayap, bébhó ne abhen báròṅó ebhi ndòbhensem, bewenti ne abhen báyámbi.”

9 Abho ne abhen básóré bhò ndũ betik nkárénká etay beku, achye yèntíkí mmũ wap nkáp nywòp nemòt ankem.

10 Agháká nókó ntá bò abhen báyámbi bábhó betik beti beti, bákáysi be chòṅ anchye awap nkáp anja ancha ane bò abhen babho betik chí beku. Ke achye yèntíkí ntí mmu chí enyumòt, nò chí nkáp betik ebhen nywòp nemòt.

11 Básóré nókó bakap ayap, babho menywinti ěti mbəjónki,

12 mándeme nókó be, “Bō abhen báká betik chi ndū nejókó nywəp nemət, ɔchyé bhə nkáp enyumət ne bhesé bhó séká betik ndū nywəp nenkem amem esóntí mmok.”

13 Ke mbəjónki akeme mmu wap amət be, “Nkwāne, mbíkí nyié be yěnyī. Séká eyə ɛmət ne bhe be mēchyé yěntiki mmu yweka nkáp betik ebhen nywəp nemət. Pú nó?”

14 Sət nkáp aywe dók. Məmbəj kē mbónó nti bechye mmu ane abho betik ndəbhensem nkáp betik ebhen nywəp nemət mbə enyū nchye wə.

15 Nkáp chi awa. Mbíkí bhəj betan beka enyū nkónó ne wú? Mpabhamík aka ɔbénti ndū ntónó bəbhən berinti?”

16 Yesu ánáná nókó bétém nekay enen, arem ye be, “Enyu eyə ke echi be chəj beyá bayāmbi mándəp ansem, ne beyá barəbhensem mándəp ambi.”

Yesu arem ndəj ené éjwí érat be chəj mángwáy yi

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 Ené Yesu ákə berəj Yerúsalem ne bakojo bhi bati byo ne apay, asət bhə nepak, abho beghati bhə enyīj ené ébhónó béfákari ne yi.

18 Arem be, “Ghók ká, sérəj nə chi Yerúsalem, ne mpok ségháká aré, chəj mámfye Mmu ane áfú ntá Mandem amó bəbati bachiákap Mandem ne ntá batəj ebhé Moses, bó mándem be mángwáy yi.

19 Ne bəbati mánsət yi mamfyé amə bo abhen bápú bo Israel, bé mánjókó yi, ne be mándén yí ne ekpa, ne be mángó yi ndū ekotákátí. Ke égháká nókó manywəp arət, ampətnsem ndū nepém.”

Yesu yi be münti abhəj bebhak mübetok

(Mk 10.35-45)

20 Ébhíkí tat, ngərə Sebedi asət bəbhi bati apay, arək ntá Yesu ne bhə. Atep mánén besí bhi are bhép yi be ankwak yi.

21 Yesu abhép yi be, “Jyán mənku wə yi?” Akeme be, “Eta, ku bé mpok óbhək Mfə, bəbha abhen bati apay, manchəkə ne wə, amət ebhe awónem, achák ebhe awóghə.”

22 Ke Yesu akeme yi be, “Jbhíkí riñi enyīj ene óyàn nkə ntá ye. Bəkwáy beka menyu

esəjəri ane mbónó ményú?” Bákéme yi be, “Sékwáy beku nə.”

23 Yesu aghati bhə be, “Tetep, chəj mányú nkóp esəjəri ane mbónó menyú, ke mbíkí bhəj betan beyap bo abhen babhəjə bechəkə ebhe awónem eya ne abhen babhəjə bechəkə ebhe awəghə. Bebhak ebhə bechi ntá bō abhen Eta ya aghoko bhó ábhúré ntá yap.”

24 Bakojo Yesu báchák bati byo bəghókó nókó enyīj ene bō Sebedi bareme, bábhó bebénti ne mamwəre bhap nə bachi nno amət.

25 Éká Yesu abhiñi bhə mankem arem be, “Bəriñi be ntá bō mmík, bafə bábhəj beyá betan amfay bəbhəp, ne bəbati básət beyá betan beku bəbhəp mángók bhə.

26 Ke ébhíkí bhəj bebhak enyu yə ndū nkwo yweka. Mmu ane áyàn bebhak mūngo yweka, abhəj bebhak mübetok yweka,

27 ne yěntiki mmu yweka ane áyàn bebhak mmū mbi abhəj bebhak nsem ayweka,

28 nkúbhé mbə enyū Me Mmu mfú ntá Mandem mbíkí twə be bo mántók me. Ntwə chi bebhak mübetok, ne bechye nepém ena ndu beku beyá bhó, mféré bhə ndū kesemé bebá.”

Yesu abú manémámik bati apay amem etək Jeriko

(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

29 Yesu áfú nyaka etək Jeriko ne bakojo bhi. Ngémtay bhə bərə kojo bhə.

30 Manémámik bati apay babhak nepaká mbi chəkə. Bəghókó nókó bé Yesu kē áfuet, bábho bebík mandeme nókó be, “Eta, Mmō Mfə Debhít! Ghó bhesé ntínso!”

31 Bo abhen bachi are bábhó besayti manémámik bhə be, “Kusí ká!” Ke bákpiək bare bik ne eyəj amfay be, “Acha, Mmō Mfə Debhít! Ghó bhesé ntínso!”

32 Yesu ate, abhiñi bhə, abhép bhə be, “Bəyàn bé nkə bhe yí?”

33 Bákéme yi be, “Eta, séyàn ónkú amík yese ánéné.”

34 Yesu aghó bhə ntínso. Atək amík ayap. Témté wu, babho beghə mban ne babho bekojo Yesu.

21

Yesu achwe Yerúsalem mbə mmu ane anu ansət awónem

(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Yesu ne baghəkó bhi bákó baghaka ndü böbetək Betfáge ne Bétani, ndü Njie Menok Olif, kekwat ne Yerúsalem. Aré, ató baghəkó bhi bati apay ambi.

² Apéere tó bhə, aghati bhə be, “Dók ká ndü mótək ane achi afə ambi. Nəchwe bächwə etək, chəj mǎngó mpəjə batu sesét, ne móywi. Kanári ká, mǎntwə fá ne yə.”

³ Mbák yě mmu abhep be ntí ane bǎkànjari yə, ghatí ká yi be, ‘Acha, áyàn yə.’ Témté wu, chəj yi andə mǎnsət yə.”

⁴ Éfákari nkúbhé enyu eyə bé enyiñ ndemekepinti árémé nyaka émfú tetep. Ndemeképinți arem nyaka be,

⁵ “Ghatí bo Síon * bé mfə wap átwə.

Abhəj nesep̄t̄m̄æt, átwə chəkə amfay mpəjə batu, amfay móm̄p̄jə batu.”

⁶ Bakəjə Yesu bhə bǎrək bakə mbə enyü yi aghati bhə.

⁷ Bǎsót mpəjə batu yə ne móywi, bǎrək ntá Yesu ne yə. Bǎsót nden mfām̄æt yap basəbheri yə, Yesu akó achəkə amfay.

⁸ Beyǎ bo abhen bachi are, bǎfére nden mfām̄æt yap baghay ambi. Báchák bǎré kpət béwókéndé mǎngay nəkə ndü mbi ane yí áfuet aré. †

⁹ Beyǎ bho bǎré rəj ambi, bachak mankojə nəkə ansem. Yesu abhak néntí enap. Bó mankem bǎré bik mándeme nəkə be, “Sémbítí Nyiě newú Mfə Debhít! Mandem ánjet mmu ane átwə ndü nnyén Acha! Sémbítí Mandem mfay!”

¹⁰ Nəchwe yí áchwé Yerúsalem, etək enkem ényíkisi tikítik. Bo bǎbhó bebhəp bati be, “Ane mmu átwə chi agha?”

¹¹ Bo abhen bákə ne yi bǎré keme mandeme nəkə be, “Chí Yesu, Ndemeképinți Mandem ane áfú Násáret, atú Gálili.”

Yesu abók bakösie

(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Yesu áchwé nókó etək, arək amem ekerákap Mandem. Abók bakösie ne bo

abhen bákú menyiñ. Atakati béfémé bo abhen bákə esie bakap bewupsi. Atakati nkwə menək bo abhen bǎtí bebhójo.

¹³ Ndü Yesu ákə nə, aghati bhə be, Mandem arem be, “Éket eya ébhəj bebhak chi ekeré nenikím̄æt, ke bǎyibhiri yə érap nebhuet ane baghép bǎbhése are.” Nó ké bǎsíní amem Ekáti Mandem.

¹⁴ Ené Yesu ábhuet amem ekerákap Mandem, beyǎ manémámik ne bakem bǎrək ntá yi, abú bhə mankem.

¹⁵ Böbati bachiákap Mandem ne batəj ebhé Moses bǎghó menyiñí maknkay ebhen Yesu ákə. Bǎghó nkwə ndü mǎmbə bábik amem ekerákap mándeme nəkə be, “Bakak ne kenókó ámbák ne Nyié-newu Mfə Debhít!” Baghə nókó nə, bati ábé bhə amem tontó.

¹⁶ Bǎbhəp Yesu be, “Opú ghók nə enyiñ ene böbhen bǎrəm-ε?” Yesu arem be, “Nchí ghók. Nó tē bǎchí, bǎbhíkí re ghók wáwák enyiñ ene basinji amem Ekáti Mandem?” Bǎsinj be, “Okə mǎmbə ne abhén babhuet amə mándíní bechye wə bakak ne kenókó?”

¹⁷ Yesu áró nókó bhə, afa Yerúsalem arək Bétani, abhəre are.

Yesu akə enək ékúri

(Mk 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Néyí nókó, Yesu afa abho bepetnsem Yerúsalem. Nsay akém yi.

¹⁹ Ndü árəj, aghó enək fig nékú mbi. Arək aré, ke yě mósepeménək aké ghó amfay. Ébhíkí fuet chí beyé bəbhə. Yesu arem ntá enək eyə be, “Tē mmik ámay, opú pere kway menyu kepem.” Enək fig eyə egu témté.

²⁰ Baghək Yesu bǎghó nókó enyiñ ene éfákári, bǎbhák maknkay tontó. Bǎbhó berem ne bati be, “Yi ékú enək fig ene egu témté enyune?”

²¹ Yesu aghati bhə be, “Nchí ghati bhe be, mbák mǎmbəj nekə ne Mandem tetep, kemakati betəj ebhen yí ábhónó, bǎkwáy bekə enyiñ ene nkə enək fig ene. Ne bǎkwáy béghátí yě chí njie ne be ‘Fǎ fá kwén awu amem manyu,’ émfakari enyu yə.

²² Ne yěntiki enyiñ ené mǎnikm̄æt be Mandem anchye bhe, apú rə bechye bhe, mbák mǎnókó.”

* 21:5 Síon chi Yerúsalem. † 21:8 Enyu eyə ké bo Ju bákə nyaka mpok mungo átwə.

*Ebhak ené betan Yesu béfú
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)*

²³ Yesu achwe amem ekerákap, abho betan bho Eyon Mandem. Ndü yí ákù nò, bōbati bachiákap ne bōbati etok báchák bárók ntá yi bábhép yi be, “Ntiki betan óbhónó beka menyin ebhen ne ókù? Agha áchyé wò betan ebhò?”

²⁴ Yesu akeme bhò be, “Menkwò mbōn enyìn émòt bebher be. Mbák mánkémé me yò, chon menkwò ngati be mmu ane áchyé me betan beka menyin ebhen mékà.”

²⁵ Enyìn ene mbónó bebher be chi be, “Agha áchyé nyaka Jón Njwiti betan bejwiti bho? Mandem, ke chí bō mmik?” Báre kem epúítí ne bati be, “Chon séndem be yi? Mbák séndem be betan ebhen Jón béfú nyaka ntá Mandem, ábhép bhesé be, ‘Ke ndaká yi bábhíkí noko eyon eyi?’”

²⁶ Ne mbák séndém be, ‘Béfú nyaka ntá nkwa’, nó séyàn esonori ne bō bhesé mbonyune bó mankem mánoko sayri be Jón achi nyaka ndemekerinti Mandem.”

²⁷ Bákémé Yesu chi be, “Sébhíkí rinji.” Yesu aghati bhò be, “Menkwò mpú ghati ye bhe mmu ane áchyé mé betan beka menyin ebhen né mékà.”

Nekay chi ne bōbhi

²⁸ Yesu arem be, “Bārem bé yi éti ndak ane? Mmu amòt achi nyaka ne bōbhi bati apay. Bábhák bō babhakanem. Ewak émòt abhinj ane mbi aghati yi be, ‘Mówa, dók kú betik amem nki echon.’”

²⁹ Mówu akeme be, “Mpú rón.” Ke ansem mpok, awupsi nti arak.

³⁰ Chi afuét arak ntá mmò ane mónkwen, aghati yi nkwa be, “Mówa, dók amem nki kú betik echon. Mówu akeme yi be ‘Eta, chon ndak.’ Ke akérón.”

³¹ Ghatí ká me. Ndü bōbhò bati apay, ane ághókó étayi, akú enyìn ene yi áyàn chí ané?” Bō mankem bakeme be, “Ane nsénsí.” Yesu aghati bōbati bo Israel bhò be, “Dinj ká tetep be bō bebú mbò babhebhé nkábhénti ne baghoré-nekò báyámbi bébhón mbi bebhak bō abhen Mandem achi ne bhò mbò Mfò wap, ené bāròp nsem.

³² Nchí rem nò mbonyune Jón Njwiti atwó nyaka ntá yeka bo Israel mankem, betan bé

enyü mmu ákwáy bebher nepém eni chak besí Mandem, ke bábhíkí noko enyìn ene yi árèm. Babhebhé nkabhenti ne baghoré-nekò ké mánókó enyìn ene yi árèm. Yéndu bāghó bé babhebhé nkábhénti ne baghoré-nekò mánókó Jón, báke tíknsem be mánókó enyìn ene yi árèm.”

*Bakú betik ne mbónnki
(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)*

³³ Ghok ka nekay néchák, “Mmüfú abhōn nyaka nki. Api menok vain are. Atep ebhá ene eghabheri nki ankem. Atém mbok aghoko nebhet ane báyát kepem váin, be nnok ywi amfu, mánsòt, máná mmém. Ate mókerémfay amem nki wu, bé ámbák nebhet ane mmu áchòkò ndu bébhábheri nki. Afyé ye bo aré be mánkú betik mánkòre nsáy ne yi. Arò, arak nekò etok echak. †

³⁴ Mpok bekak kepeménak ákwáy nókó, mbónnki ató bakú betik bhi bachak be mándók mánsòt aywi ákóré mbwòt.

³⁵ Ke báchwóbhé nókó amem nki, bakú betik ndü nki bákém bhò. Bádén amòt, báwáy áchák, bátémtí anefú ne batay.

³⁶ Ebhíkí tat, mbónnki wu aferé bakú betik abhi báchák ató. Báyá báchá abhen mbi. Ke bakú betik abhen báchí amem nki bákém bhò, bákú enyumòt ne bhó, mbò enyü bákú ne abhen mbi.

³⁷ Ndü ngwenti, mbónnki arem ne mmuet yi be, ‘Chon ntó mbon mówa. Yé yí, bábhōn béchye yi kenókó.’ Aferé ye móywi ató.

³⁸ Ke neghó ane bakú betik bāghó yi, bábhó berem ne bati be, ‘Yinj mbōn móywi né, ne yí ké ábhónó ményié newú etayi. Twó ká sénkem yi séngwáy bé etayi ánán ángú, menyin ebhi méndòp chi ebhesé.’

³⁹ Bákém yé yi, baya, báfú amem nki ne yi, barak baway.”

⁴⁰ Yesu ánáná nókó bétém nekay enen, abhép ye bōbati etok Israel be, “Bé bákáysí bé mpok mbónnki wu ápérensem nekò enen yí árónó, ákú yi ne bakú betik bhò?”

⁴¹ Bōbati bhò bakeme Yesu be, “Mpok ane mbónnki wu ápérensem, ákú bebéptí bakú betik bhò mángú ebéptí newú, ansòt nki wu anchye ntá bakú betik abhen bápú nók

† 21:33 Vain áko ndü menok ne básot kepem eki mána mmém.

bexhye yi aywi ákóré mbwət témté, yěntiki mpok ane enyiyi éfú ebhi.”

⁴² Yesu abhép bhə be, “Bábhíki re pay enyiyi ene echi amem Ekáti Mandem?

Básiyi be, ‘Nkúbhé ntay enen batéket bághébhé bé nébhíki ri, nó ke néróbhé ntay enen nékémé eket nechá batay ácháak ankem.

Mandem ke áká bé émbák enyu yə, ne echi ndaká maknkay tontó ntá yese!’

⁴³ “Měghàti ye be be, chəy Mandem amfere áfók ane bábhónó ndü yí áchí ne bhe mbə Mfə ywəka, anchye ntá bo bácháak abhen bákə menyiyi ebhen yi áyàñ bə manku.”

⁴⁴ [Yěntiki mmu ane akwene ndü ntay enen, ášlepti ndü mbiñ, ne mmu ane ntay enen nékwéné yi amuet, néchòkəti yi.]

⁴⁵ Bəbati bachiákap Mandem ne bənkwo Fárisi bághókó nókó bakay yə nó Yesu átémé, báriñi be ářem nə chí éti yap.

⁴⁶ Báre yan bekem yi, ke báchəy nyaka beyə bo abhen báchi are, mbənyune báriñi nyaka be bəbhə básət Yesu mbə ndemekəpinti Mandem.

22

*Yesu atém nekəy epə nebhay
(Lk 14.15-24)*

¹ Yesu apət abho beghati bhə menyiyi ndü bakay.

² Yí be, “Mbák Mandem achi ne bho mbə Mfə wap, menyiyi bébhak mbə enyu echi ndü nekay enen. Mfə amət anak nyaka epə nebhay ntá móywi.

³ Mpok epa ákwáy nókó, ató bə-betok abhi bé mándók mángátí bə abhen yi ánáká be mpok akway. Ke yě amət ke twə.

⁴ Apət abhiñi bə-betok abhi bácháak aghati bhə be, ‘Dók ká ghati bo abhen nnáká bé ngwáy bhə besené mpəy ne mánáñ mana nenyíé, yěntiki enyiyi énáñ échí téé. Dók ká ghati bhə mántwó.’

⁵ Ke ndü bo abhen yi ánáká mankem, yě mmu amət abhíki fyə ntí. Mánku nəkə chí ebhap menyiyi. Amət arək ebhi eyi, achák arək chí ekerésie eyi,

⁶ abhénéfú bákéməti bə-betok abhen mfə wu átó, bádən mbə nnya baway.

⁷ Mfə wu abhónə beyə bebənti. Ató batémé nenu bhi bárók bəwáy bəbhə, básónə etək eyap.

⁸ Abhiñi ye bə-betok abhi arem be, ‘Mpok epa akway. Ke bə abhen nnáká bátəy be babhiki kway bə abhen bátwə ndü epə eya.

⁹ Dók yé ká ndü yěntiki mbay, mánák yěntiki mmu ane bághó, bé ántwó ndü epə nebhay.’

¹⁰ Bəbetok bhə bárók bakə mbə enyü yi ághátí bhə. Bábhíñi yěntiki mmu. Mmü mbəmbə mambiyi bhíñi, mmü ndíndí mambiyi bhíñi. Eká eket epə nebhay éjwí ne bo.

¹¹ “Ke mpok mfə áchwé anywóp beghə bə abhen yi ánáká, aghó bé mmu amət abhiki bhəy nkú-nebhay amuet.

¹² Abhép mmu wu be, ‘Nkwəne, oká ná ke óchwe fá, nkú-nebhay wə amuet tí?’ Echa mmu wu enyiyi berem.

¹³ Mfə achye eyəy be mánkém yi mángwát amə ne bekak, mámesə nefi ndü ejuri. Aré, bo bábhak ndü nedí kebhe ne nenyíé ámén.”

¹⁴ Yesu ánánjá nókó betem nekay enen, arem be, “Mandem ának beyə bho, ke áyap chí bəru.”

Bábhép Yesu éti nkábhénti ndu báyan yi ánkwen anyu

(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

¹⁵ Ebhíki tat, mbək bənkwo Fárisi bárók báté eyu, babho beyəy enyü bákway beku Yesu ánkwen anyu, be bə mámbónə mbi bekem yi.

¹⁶ Báká eyəy émət, bátó mbək bakoñə bhap ne mbək bo Israel abhen báté ansem Hérəd ntá Yesu be mámbép yi be, “Ntəy, séríñi bé wə óchí mmu tetep, ne bé ótəy bho mbi Mandem tetep. Séríñi bé opú yiyi mmu ndü besí óncháy yi.

¹⁷ Ghatí ye bhese, ebhé yese eka be sénchíe nkábhénti ntá Mfə Rom ke ébhíki ka?”

¹⁸ Yesu aríñi nkaysi mbəmbə yap. Arem be, “Bé bho betábhá, ndaká yí māmə me?”

¹⁹ Aghati bhə be, “Tónə ká me nkáp kpokorok ane básət bechye ndü nkábhénti.” Bátwó yi ne ebhəkə nkáp. *

* 22:19 Yesu aríñi be báyan yi ankwen ndü ntá yap.

20 Yesu asot akém awə, abhép bhó be, “Ntí ághá né are? Ne nnyén chi enen ághá?”

21 Bákéme yí be, “Chí ntí Sisa, Mfə Rom. Ne nnyén, chi eni.” Yesu aghati ye bhə be, “Chíe yé ka mfə Rom yéntiki enyih ene echi eyi, mǎnchye Mandem yéntiki enyih ene echi ene Mandem.”

22 Bághókó nókó enyih ene Yesu areme, bápóp! Báró yi, barək ebhak eyap.

Enyih bábhébhé Yesu ɛti neperensem ndũ nepém

(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

23 Nkúbhé nywəp enə, mbək bənkwo Sádusi bárók ntá Yesu bebhep yi enyih ndu bekə yi ánkwen anyu. Bənkwo Sádusi babhiki noko nyaka be ewak émot bawú bápətnsem ndũ nepém.

24 Bábhép Yesu be, “Ntəh, Moses asih ndũ ebhé eyese be, mbák mmu ángú ándó ngərə ke bó kebəhəh yě mmó, mómayi abhəh besot ngərə wu bé ámbé bə ne yi ndũ nnyén manə ane ágú.

25 Bə chi amot bati tándramot bánchezi nyaka fá. Ane mbi abháy ngərə, agú ené yi abhiki bhəh yě mmó. Ane ákəhəhə yi, asot kénkwésé wu ndũ nebhay.

26 Yí nkwo agú, kebəhəh mmó ne kénkwésé wu. Éfákari enyumot ne ane ájwí bati arat, ne bəmayi bachak nkwo.

27 Ndũ ngwenti, ngərə wu nkwo agú.

28 Ndu echi nə, mpok Mandem ákə bawú mámpətnsem ndũ nepém, ngərə wu ábhák ane agha? Ndu bó mankem, bati tándramot, yéntiki mmu wap abhay nyaka yi.”

29 Yesu akeme bhə be, “Bekwéné béchí ne bhe tontó! Nti achi be bábhíki rihəh yě chi menyih ebhen bechi amem Ekáti Mandem ne yě chi betəh Mandem.

30 Mpok Mandem ákú bawú mámpətnsem ndũ nepém, bo bábhak mbə bəángel awu amfay. Bápú pəpə bhay nebhay.

31 Ke mbák mǎmákati be bawú bapu kway bepətnsem ndũ nepém, nə bərəm be bábhíki re pay ndũ Ekáti Mandem enyih ene yi ágháti bhe? Echí amem ekáti bé Mandem arem be,

32 ‘Mə nchí Mandem Abraham, Mandem Aisek, ne Mandem Jekóp!’ Mandem achí

Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú.”

33 Beyə bo abhen bánchezi nyaka are bážhókó nókó enyih ene Yesu áréme, manyu áchók bhə, béyihəh enyū netəh enen Yesu átəh.

Ebhé Mandem ene ɛcha bechak menkem (Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

34 Bənkwo Fárisi bághók be enyih ene Yesu ágháti bənkwo Sádusi ékə manyu áchók bhə. Bátə eyu, báyanəh enyih échák ene bábhəp Yesu.

35 Mmū wap amot ane áchí esáyri ntəh ebhé Moses arək memə Yesu. Abhép yi be,

36 “Ntəh, ebhé ene échá bebhé Moses béchák chí éné?”

37 Yesu akeme yi be, chí ebhé ene érəm be, “Kəh Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne efónó ye enkem, ne nkaysi ye nkem’.

38 Ené ke echi ebhé mbi, ne yó ke échá bechak menkem.

39 Ené éjwí bepəy échí mbə ené, ne érəm be, ‘Kəh nti nkwo mbə enyu ókəhəh mməet eye.’

40 Bebhé ebhen bepəy békúti yéntiki enyih ene Mandem áyanəh bo mándihí, mbə enyū echi ndũ menyih menkem ebhen Moses ásiní, ne ebhen baremé kepinti Mandem básihí.”

Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp bé átə (Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

41 Ené bənkwo Fárisi babhəet ebhak émot ne Yesu, yi abhép bhə be,

42 “Ndũ nkaysi yeka, Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átə abhəh bebhak mmə agha?” Bákéme Yesu be, “Abhəh bebhak ebhárémə Debhít.”

43 Yesu arem be, “Ná echi ye be Efónó Mandem ákə nyaka Mfə Debhít ambihəh yi be ‘Acha?’ Mfə Debhít arem nyaka be,

44 ‘Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa

be, chəkə fá ebhé awónem eya ndũ enəkə-kenókó, †

kpatə nkə bəmpap abhe mándəp mbə enək ene ónyəhəhəh chəh bekak are.’

45 Yesu abhép ye bhə be, mbák Mfə Debhít ábhihəhəh nyaka Mpeme ré be Acha. Ná Achə- rə áyibhiri ambak ebhárémə ywi?”

† 22:44 Ebhe awónem Mandem: Nə chi nebhuét kenókó.

⁴⁶ Yě mmu kekway bekeme Yesu enyiy ene yi ábhébhé bōnkwo Fárisi. Ne bébhó mpok eyo, yě mmu kerepe mo bebhep yi yěnyiy.

23

Sot ká mpok ne baton ebhé Mandem ne bōnkwo Fárisi
(Mk 12.38-39; Lk 11.43, 46, 20.45-46)

¹ Ebhíki tat, Yesu abho beghati bakonjo bhi ne beyá bo abhen bachi ebhak émot ne yi be,

² “Batōn-ebhé Mandem ne bōnkwo Fárisi ke bábhónó beton beghati bho mbōn menyiy ebhen béchi amem bekáti ebhen Moses asíní.

³ Bábhōn ye bekonjo chi menyiy ebhen bo bārēm, báké ka menyiy ebhen bó bákù. Nchí rem nō mbōnyune bó babhōn bápú ka menyiy ebhen bó bāghāti bho wáwák.

⁴ Bábāy bho menwópti batu anti be mámpókó, ndū beyá bebhé ebhen bo báfyè, ke bó babhōn bápú kwak bo mámburé bebhé bhō yě mandú.

⁵ Bákù yěntiki enyiy eyap chi ndu beton mmuet. Enyiy émot echí be, yěntiki mmu wap áset Eyon Mandem ansín amfyē amem bōmenyiy mbō nchōn ambat nefó puréé, angwót écháak ndū erebháwō, kēmbýáká bejenjémé nden eyap nkwo bésapti méncha enyu bébhónó bebhak.

⁶ Bákōn nkwo béchōkō ndū bebhaká kenókó amem bekeré nenikímmuet ne ndū bepa.

⁷ Bákōn nkwo be bo mánkaka nókó bhō nefisie ne kenókó. Ne bákōn be bo mambinji nōkō bhō be, ‘Ntōn’.*

⁸ Yě mmu yweka áké ka mámbíní yi be, ‘Ntōn! Bábhōn chi ntōn amot, ne be mankem bāchi chi bati bōnkwo.’

⁹ Ne báké bhinji nti mūnkwo be, ‘Eta mbōnyune bábhōn chí chi amot, yí mmú áchí amfay.’

¹⁰ Ne mmu yweka áké ka bati mámbíní yi be, ‘Ntōn’ † mbōnyune bábhōn chi amot, Mpepe Mandem afyé nyaka bariēp be átò.

¹¹ Mmu ane áchá bācháak abhōn bebhak mūbetok yweka.

¹² Yě agha ane áyōn mmuet, Mandem ásepti yi amik, ne yě agha ane ásepti mmuet amik, Mandem ákosi yi amfay.”

Betábhá baton ebhé Moses ne ebhen bōnkwo Fárisi
(Mk 12.40; Lk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

¹³ Yesu abho ye berem ntá baton ebhé Moses ne bōnkwo Fárisi be, “Bé baton ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bo betábhá! Chōn émbep ntá yeka encha mbōnyune bāchyēt bo mbīnywōp be báké rō Mandem ambak Mfō wap. Bé babhōn bápú ka Mandem ambak Mfō yweká, ne bāchyēt mbi ntá abhen bákway beyon bechwe are!

¹⁴ [Bé baton ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá! Chōn émbep ntá yeka encha. Bāsot beket mánkwésé, mánkū nōkō beróri nenikímmuet, berwō bho be bāchi besayri bo Mandem. Eti yo, chōn ntémsí yeka ancha ane bo bachak.]

¹⁵ Bé baton ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá! Chōn émbep ntá yeka encha. Bákway beko mánkini bōmanyu mándok mban ne mban ménú beyon yě chí mmu amot be ámbák mūnkwo yweka. Ke mpok yi ayibhiri arōbhe mbō bhe, nkúbhé bé ké bākū yi ámbep ancha be babhōn ndōn epay, ambak mmū ane árōn ndū nepingo.

¹⁶ “Bé manémámik abhen bāyā bho mbi, chōn émbep ntá yeka encha! Bé bārēm be, ‘Mbák mmu ámfyē bariēp ne Mandem beku enyiy, anjiki ndū nnyén ekerákap Mandem beton be yi abhōn beku enyiy eyo, ke yi keku yo, yě esōjōri epu bhak.’ Ne be, ‘Mbák mmu ánjiki ambinji berítí menyiy ebhen bechi amem ekerákap Mandem, abhōn bébhure bariēp ami.’

¹⁷ Bé bechinji manémámik! Ekerákap Mandem ké échá menyiy gol, ke menyiy gol ke becha ekerákap ene ekú menyiy gol mémbak nyájá?

¹⁸ Ne bārēm be mbák mmu ámfyē bariēp ne Mandem beku enyiy, anjiki ambinji nnyén éfémé akap Mandem beton be abhōn beku enyiy eyo ke yi keku yo, yě esōjōri épú bhak. Bārēm nkwo be Mbák mmu ánjiki ndū nnyén menyiy ebhen bábháré ndū éfémé

* **23:7** Bo bāchyē nyaka baton beyá kenókó. † **23:10** “Ntōn” ndū ndōn ane até ndū “Kristo”, Mpepe ane ábhónó nyaka bétwo.

bexhye akap ntá Mandem, abhōj bēbhare bariēp ami.

¹⁹ Bē manémámik! Besí Mandem, éfémé akap Mandem kē echa menyīj ebhen bábhare aré ndu bexhye akap, ke menyīj ebhō ke becha éfémé akap Mandem? Pú éfémé yō kē ékū enyīj ene bábhuré are embak nyánjá?

²⁰ Ndu échí nó, mmu ane árēm ndak, anjiki ambiñi nnyén éfémé akap Mandem, abhōj berīñi be, ayíkí nō nkwō ndū nnyén yēntiki akap ane achi ndū éfémé yō.

²¹ Ne mmu ane árēm enyīj, anjiki ambiñi nnyén ekerákap Mandem, abhōj berīñi be, ayíkí nó nkwō chi ndū nnyén Mandem mmu achi amem ekerákap,

²² ne mmu ane árēm enyīj anjiki, ambiñi mfay, abhōj berīñi be ayíkí nō chi enókó kefō Mandem ne Mandem mmu áchòkō are.”

²³ Yesu arōk ambi berem be, “Bē batōj ebhé Moses, ne bē bōnkwo Fárisi, bō betábhá, chōj émbēp ntá yeka encha! Bāsōt ndu bēri amōt ndū baru byo mánchye ntá Mandem, mánkū enyumōt ne mbwót achak, ke bāpú fyé ntí bebhak chak ne bo mankem, bāpú fyé ntí beghō bho ntínso, ne bāpú fyé ntí bebhak tetep ne bo mankem. Eri beka menyīj ebhen echa bekorē menyīj baru byo, mánchye ndu amōt ntá Mandem. Eri nyaka be mánkōjō ebhé ene bekorē menyīj ndū baru byo mánchye ndu amōt ntá Mandem, ke bābhiki bhōj nyaka beghōkōntik bebhé béchák.

²⁴ Bē manémámik abhen bāyà bho mbi, bāsōt mpok befēre yēntiki mōnya ane áchí amem enyīj ene mányú, ke mpōjō baso māmenemén ham.

²⁵ “Bē batōj ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá, chōj émbēp ntá yeka encha! Chōj émbēp ntá yeka encha mbōnyune bāsōt mpok bétyet nsem-ámok ne nsemé nchán, ke bati yeka ájwí ne bepō nkaysi ndū bāsōt menyīj bho ne betāñ, ne ndū bāchi bo bati rakáraka.

²⁶ Bē Nkwō Fárisi, manémámik! Ya ká mbi sō mmem ámók ne mmem nchán. Mbák mánkū nō, chōj nsem-ámok ne nsemé nchán éndyere pépēpēp nkwō.

²⁷ “Bē batōj ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá! Chōj émbēp ntá yeka encha mbōnyune, bāchí mbō manem ane

bághókó sayri, bawati ne mbi pépēp, enyu ene mmu ághò, ankōj, yēndu berené bawú ebhen ménánj béchōjō ne beghēp ke bechi amem.

²⁸ Enyu yō kē bāchi. Mmu ághō be ankaysi be bāchi chak ne bho, ke bati yeka ájwí amem ne bapu ne bebá.”

Chōj mántēmsi batōj ebhé Moses ne bōnkwo Fárisi (Lk 11.47-51)

²⁹ Yesu arōk ambi berem be, “Bē batōj ebhé Moses, ne be bōnkwo Fárisi, bō betábhá, chōj émbēp ntá yeka encha! Bāchímbi bhēka baway nyaka baremé kepīnti ne bo abhen bāchi chak besí Mandem. Bātē manem ayap néne, mángwati nōkō mbi aré beka yō ándí amík.

³⁰ Bākū menyīj ebhen mándeme nōkō be, ‘Mbō bhese sechi nyaka mpok bāchímbi bhese, mbū sébhíki ka ne bhō be mángwáy baremé kepīnti Mandem Acha.’

³¹ Nerem ane bārēm nō ātōj be bē bābhōj bārēm ne manyu yeka be bāchi enyumōt mbō bāchímbi bhēka abhen bāwáy nyaka baremé kepīnti Mandem.

³² Dók yé ka ambi mánánjá betik ebhen bāchímbi bhēka bābhó.

³³ Bē nnyó ene! Bē bho bābebhe bāchá mbōj befé! Bākáysí bé bākway bebhōj mbi bebue be Mandem ake temsi bhe amem nepīngo?

³⁴ Ghók yé ka, nchí to be baghatī Eyōj Mandem ne yēntiki mmu ane áchí ndīñindak ndu ákōjō Eyōj Mandem. Chōj ntó be bātōj-Eyōj Mandem nkwó. Chōj mángwáy mbōk eyap, mángo bāchák ndū bekotakati, ne mánden abhénéfú ne bekpā amem bekeré neníkímet ebhēka, mánkōjō nōkō bó betōk ne betōk ndu bekem bhō beway.

³⁵ Chōj eyō enkū be manōj yēntiki mmu ane achi chak ane bo bāwáy, ámbák be anti, bēbhō ne manōj Abel mmu áchí nyaka chak besí Mandem, beghaka ndū manōj Sakaría mmō Barákia, mmu bāwáy nyaka nenti ekerákap Mandem ne nebhet ane bāchyē akap aré.

³⁶ Nchí ghati bhe be, chōj Mandem antēmsi be bho mkpák ane echōj mankem

ἔτι βεβέπτῃ μενυῖν εἰσεν βέ νε βαχῖμβι
bhēka bāká.”

*Yesu adi kebho ἔτι bo Yerúsalem
(Lk 13.34-35)*

³⁷ Yesu akók arēm be, “Eé Yerúsalem, bō
Yerusalem! Bē bo bāwāy baremé kep̄inti
Mandem, mǎntemti nōkō ne batay ndu
beway bo Mandem átó be mángátí bhe Eyōn
eyi. Ndū beyǎ mpok, nján besot bhe mfyé
am̄et bé mǎmbak ne me mbō bōnkōk abhen
nno nkōk ákútí neb̄h̄et amot ne bebhap
ebhi, ke bǎpú ka be nkū nō!

³⁸ Ne nēne, chōn Mandem andō eket eyeka,
éndōp enyu yō.

³⁹ Ne diñí ká be, bǎpú pēre ghó chōn me
wáwák kpatē mpok ane bārēm be, ‘Sémbítí
mmu ane átwō ndū nnyén Mandem Acha.’ ”

24

*Yesu arēm bé chōn mánchōnti ekerákap
(Mk 13.1-2)*

¹ Mpok Yesu árō ekerákap Mandem árōn,
baghōkó bhi bábhīñi yi, mándeme nōkō be yi
ángō ndū eket eyō eri echa!

² Ke akeme bhō be, “Pú bāghō meñyīn
menkem ebhen básórē báté beket ebhen
bechi ndū ekerákap ke ébhak enyune? Nchí
ghati bhe be, mpok átwō ane eket ene érōn
amik enkem, yēnyīn kerōp téé.”

*Chōn mánchye nōkō bhe beyǎ esōñari
(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)*

³ Ené Yesu achi chókó ambi Njie Menōk
Olif. Bakoño bhi bārók ntá yi. Yē mmu
achak kebhak ne bhō. Bārēm be, “Eta, ghati
bhese, chōn émfakari nō ntiki mpok, ne ntiki
erīn ébhōñó beka bo mándīñi be mpok ane
ótōwō arōp kékōt, ne bé mandú mpok mmik
āmay?”

⁴ Yesu akeme bhō be, “Sot ka mpok bé yē
mmu áké rwó bhe!

⁵ Beyǎ bo bátōwō chōn mánsot nnyén ena
mánten ambi, yēntiki mmu wap andem
nōkō be ‘Yi ke achi Mpeme ane Mandem afyé
nyaka bariēp be átó!’ Ne mándōwō beyǎ bhó
be mánjibhiri bati yap.

⁶ Chōn māngók nsōñó nenu, māngok
mbok ἔti manu ane achi nekō nesie ne ane
átōwō ansem. Ke bāké chay. Menyū meñyīn
ebhō bébhōn befakari, ke eyō epu tōn be
ngwenti mmik aghaka.

⁷ Chōn betōk ménu ne betōk béchák, bafō
etōk mánu ne batí bafō etōk. Chōn nsay
ankwén mbanj ne mbanj, mmik anyikisi ndū
betōk ne betōk.

⁸ Ke meñyīn ebhen menkem bechi chi mbō
neb̄h̄onet enen bebe ntá ngōré ane ánōñsi.

⁹ “Mpok meñyīn ebhen bēfākari, chōn
mánkem be mámfye amó bōbati etōk be
mányok bhe sayri, mángwáy bhe. Ne chōn
bō betōkó mmik mankem mámpap bhe ἔti
bāchí bakoño bha.

¹⁰ Ne mpok yō, chōn beyǎ bakoño bha
mánkeme mm̄et ansem, mánti nōkō bati
ntá bōbati etōk, ne mámpabhe nōkō bati.

¹¹ Mpok yō, beyǎ bo báfū, mándeme nōkō
be bāchí baghatí Eyōn Mandem, ené bárūō
bho rwó be mankoño bhō.

¹² Chōn bebéptῃ meñyīn ebhen bo bākū
ménja kpát bo kepepe kōn bati.

¹³ Ke mmū ane átē kákátí te ndū ngwenti,
Mandem āpeme yi.

¹⁴ Ne bo bábhōn beghati Mbok Ndíndí ne
ἔti Kefō Mandem ndū betōkó mmik menkem,
bé amem yēntiki etōk bo mámbōñ mbi
beghok yō, ke Mandem anku ngwenti mmik
antwō.”

*Erem esōñari ene ebhōñō bétōwō Yerúsalem
(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)*

¹⁵ “Chōn māngō ‘Erem enyīn ene Mandem
ápábhé’ téé amem Ekeré Mandem ndu
ényōp yō mbō enyū Daniel ndemekep̄inti
Mandem árémé tesáy be chōn émfakari.”
[Yēntiki mmu ane ápay ekáti ené ámfye anti,
anjwimem.]

¹⁶ “Mpok yō, bō abhen bachi atú Judéya
mámbúé, mámbésé amfáy njie.

¹⁷ Mpok yō, mbák éfákárí bé mmu āku
betik amfáy eket eyi, áké sōñari mm̄et besep
kpik be andōk amfere meñyīn anywōp ke
amb̄e.

¹⁸ Ne mmu ane achi ebhi ákū betik, áké rōn
kpik bebūōp nde yi.

¹⁹ Ne chōn émbép encha ntá baghōré
abhen bāchi ne menie ne abhen bāchí ne bō
amō mpok yō!

²⁰ Nik nókó ka mm̄et be mpok beb̄e áké
kwen yē chi mpok mbanj ākwen chaeē, ne yē
chi ndū nywōbhé neywēm̄et.

²¹ Bāke rō menikm̄et, mbōnyune esōñari
ené bo bábhōn mpok yō chi enyū esōñari

ene bábhíkí re ghə wáwák te nebhǒmik. Ne mpok yə ánánj ámfuét, enyũ esənjəri yə epu pɛɛ bhák wáwák.

²² Ne mbə Mandem abhíkí kpət manywəp yə be ake ya, mbə ye nkwǎnwan amət apu rəp nepém. Ke Mandem akpət mpok esənjəri yə mbiñ ɛti bo abhen yi áyábhé be mambak abhi.

²³ Mpok yə, mbák mmu ángátí bhe be, ‘Ghó ká Mpeɛɛ ane Mandem átó fá’, yɛ chi be, ‘Ghó yi awu!’ Báké noko be echi tetep.

²⁴ Báké noko bé éhí tetep mbənyune chəj bǒ betábhá mantwə, yɛntiki mmu wap andem nəkə be yi ke achi Mpeɛɛ Mandem afyé nyaka bariɛp be áto. Chəj baremé kepinti nsé nkwo mantwə. Ne yɛntiki mmu wap átwə, ankə nəkə bereme menyinjí maknkay ndu berwə bho. Ne mándwó yɛ chí bǒ abhen Mandem áyábhé be mámbák abhi, mbák bábhəj mbi bekə nə.

²⁵ Sət ye ka mpok! Nnánj ngati nə bhe menyinj ebhen ambi ambi.

²⁶ Ndũ echi nə, mbák yɛ mmu angati bhe be, ‘Yinjí ka Kristo awu amem baso’, báké noko mámfá berəj are. Yɛ mmu andem chi be, ‘Yinjí ká Kristo fá amem móket’ báké noko enyinj ene yi árəm.

²⁷ Báké rə mmu ándwó bhe mbənyune, mbə enyũ miámianj ákət, angəə, befu ebhókó nebu émət beghaka echak, nó kɛ ébhónj bəbhak mpok Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twə.

²⁸ Nebhuet ane egú-nnya echi, aré kɛ kenən ekén kényiɛ begú nnya kéchemti.

Menyinj ebhen bébhónj bɛfákari ke Yesu antúś
(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ “Mbák manywəp ane beyǎ esənjəri yə ámay, mmok ánem témté, ntañ kepeɛ ghəə, mambe ámfu amfay ánkweni, ne betañ mfáy menyikisi.

³⁰ Mpok yə kɛ erinj ené étəñ be Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twə ébhesi ye amfay, ne bǒ yɛntiki nneréket fá amik mámbə mémiak ne amə mámbiki nəkə ndũ kebho áyómɛ. Ne mángə nəkə ndũ Me Mmu mfú ntá Mandem nchí sɛp nchí twə amem nebhán enen mfay ne betañ, mbanj énkem éngə nəkə ne bediéré Mandem.

³¹ Ne erem eyənjó mmba énkwen. Chəj ntó bəángel abha ndũ mmik nkem, mánsət bo abhen Mandem áyábhé, bebho ndũ ebhókómik émət beghaka ndu echak, mánhem nebhuet amət.

Enyinj ene nekəy enəkə Fig nétəñ bhese
(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² “Ghók ká enyinj ene enəkárem ene bábhinjí bé ‘Fig’ étəñ bhese. Enánj émbó betem betó, bəriñjí bé eso érəp chi kekwo.

³³ Echi enyumət ne netwə wa, Me Mmu mfú ntá Mandem. Mánánj mángə ndũ menyinj ebhen menkem ne ngátí bhe bɛfákari, diñjí ka be mpok netwə wa arəp kekwo.

³⁴ Nchí ghati be tetep be menyinj ebhen menkem bébhəj bɛfákari, ke mkpáká bho abhen echəj amfuét.

³⁵ Chəj mfay amfuɛt, mmik amfuɛt, ke Eyəj eya épú fuɛt wáwák.

Yɛ mmu abhíkí rinjĩ mpok Yesu átwə
(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Ke yɛ mmu abhíkí rinjĩ mbəñj mpok ane menyinj ebhen bébhónj bɛfákari. Bəangel Mandem bábhíkí rinjĩ, Yɛ chí Mmə Mandem abhíkí rinjĩ. Eta aywintí kɛ arinjĩ.

³⁷ Mpok ane Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twə, menyinj bébhak mbə enyũ béhí nyaka mpok Nóa.

³⁸ Eghorĩ manyiɛp épéɛ twə ndũ mpok Nóa, bo mányiɛ nyaka mányu nəkə, ne mámbay nəkə babhay, ne mántoko nəkə bə, kpáte mpok ane Nóa áchwe amem eremé áchwí ane Mandem ághátí nyaka Nóa ángókó.

³⁹ Bo bábhíkí rinjĩ nyaka enyinj ene ébhónj bɛfákari, kpáte mpok éghorĩ manyiɛp étwə. Ne mpok étwə épókə bə mankem. Enyu yə kɛ netwə wa, Me Mmu mfú ntá Mandem ábhák chəj.

⁴⁰ Mpok yə, mbák bǒ bati apay bachi ebhi bákə betik, bákway besət amət mándə achak.

⁴¹ Ne mbák baghərə bati apay bachi nebhuet amət bákək nchwí, bákway besət amət mándə achak.

⁴² Bák yé ka pɛ, mbənyune bábhíkí rinjĩ nywəp enen Achə yeka átwə.

43 Bǎbhōŋ berĩŋi be mbák mbōŋóket arĩŋí mpok ane ngép átwò eket eyi, apú bhæere kenó. Abhak pè, be ngép ake twò andak eket.

44 Bě nkwó bǎbhōŋ ye bebhak pè mpoknkem, mbōnyune, Me Mmu mfú ntá Mandem, nchí twó chí mpok ane yě mmu apu kway bekaysi be mět̄wò.”

*Mmō betok ane achi tetep
(Lk 12.41-48)*

45 Ebhíkí tat Yesu arem be, “Agha yé áchí mmōbetok tetep ane ábhóŋó kebōŋ ne mbōŋóket ásíkĩnti ne yí? Chí mmōbetok ane mbōŋóket ákway berò eket ntá yi, angati yí be ányché nókó nenyíé ntá batĩ bǎ-betok ndũ mpok.

46 Chōŋ éndi ntá mmōbetok wu encha mpok chi-betik ywi afu nekò, apetnsem, aghó bé yi ákà betik ebhi sayri.

47 Diŋí ká be chi-betik apú nók berò yěntiki enyĩŋ eyi awó mmōbetok wu.

48 Ke mbák mmōbetok achi ebépti mmu, andem ne mmæt yi be, ‘Mbíkí kaysi be chōŋ chi-betik awa ampētsem ndu nekò enen yi áróŋó áyák’.

49 ambo beden batĩ bǎ-betok, anchem ekakáneko ne manyũ mmém, ambo menyíe, anyu nekò ne bhò,

50 chi-betik ywi ákway bétwò ndũ nywōp enen yi abhíkí kaysi be yi ákway bēpetnsem.

51 Ne mbák émfákárí enyu yò, chi-betik átemsi yi sayri, antén yi ándók ámbák ne bǎ betábhá, ndũ nebhuéré kebho ne nenyíé ámén.”

25

Nekāy baghōsōŋ bati byo

1 Yesu atém nekay enen be, “Nywōp Mandem átwò bebhak Mfò bǎbhi, menyĩŋ bēbhak mbò enyũ echi ndũ nekāy baghōsōŋ bati byo abhen básóré nyaka berōŋó ebhap, barək betemeri mbāyngoré amot.

2 Bati atay bǎbhōŋ kēŋwāŋ, bǎchák bati atay bǎbhák echiŋti.

3 Abhen echiŋti bápókò berōŋó bhap, ke bó kerpókò bawet mánkém amæt.

4 Ke abhen kēŋwāŋ bápókò nókó ebhap berōŋó, bápókò menyĩŋ bawet nkwò bákém amæt.

5 Efákari be mbāyngoré ane bò mankem mánōŋ abhíkí twó áyák. Eká bǎbhó memək kenó, kpát bákwen kenó.

6 Egháká nókó néntíbhēti, mmũ amot abho bebik andem nekò be, ‘Ghók ká, mbāyngoré wu atewú átwò! Twó ká sensyepti yi!’

7 Baghōsōŋ bhò mankem bǎcháyti, maŋeme, yěntiki mmu wap abho békósi nnik-erōŋó ywi.

8 Abhen echiŋti bati atay babho berem ntá abhen kēŋwāŋ be, ‘Kwak ka bhese ne mbò bawet erōŋó. Ebhesé berōŋó bétwò neme.’

9 Ke abhen kēŋwāŋ bákéme be, ‘Ngufú bawet amēn sébhōŋó apu kway chōŋ bhese ne bhe. Dók ká ntá batĩ bawet máŋku ameka bawet.’

10 Ke bārōŋ nókó beku amap bawet, mbāyngoré achwōp, asot abhen bati atay, abhen ebhap berōŋó bédù, achwe amem epǎ nebhay ne bhó. Bakǎ-betik báya nekok batiēp.

11 Ebhíkí tat, baghōsōŋ abhen báfú beku bawet bápētsem, báte nefi, babho bedep nekok, mándeme nekò be, ‘Eta, Eta, dem mánéné bhese mbínywōp’.

12 Ke mbāyngoré akeme bhò chi be, ‘Diŋí ká be mbíkí riŋi bhe!’ ”

13 Yesu ánáná nókó bétém nekay enen, arem be, “Bák ye ka pè, mbōnyune bǎbhíkí riŋi mpok ane Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twò.”

*Nekāy bǎbetik bati arat
(Lk 19.11-27)*

14 Yesu atém nekay enénéfú be, “Mpok Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twò, menyĩŋ bēbhak mbò enyu éfákárí nyaka ne mmu amot ne bakǎ betik abhi. Nywōp némót, achye nkáp be mándōp mánkò nekò esié ne wu.

15 Arò bhò nkáp bekoŋo enyũ yěntiki mmu wap ákwáy beka ne aywi nkáp. Achye amot bebhá nkáp betay. Achye achák bebhá nkáp bepāy. Achye anefu ebhá nkáp émōt. Afa ye arək nekò.

16 Bāróbhé nókó, mǔbetik ane yí áchyé bebhá nkáp betay abho bekò esié ne wu témté. Ebhíkí tat, abhōŋ nsáy bebhá nkáp bēchák betay.

17 Ane bebħă nkáp bépáy akę enyumot, abhón nsáy bebħa bepáy.

18 Ke nkębetik ane ebħă nkáp émot, ásóré nókó aywi nkáp, arak atém chí mbok amik abħese ebħă nkáp eyo are.

19 Chi-betik, átát nókó ndũ nekō enen yi árónó, apetnsem, abħinĩ bakũ betik be mántwó, yěntiki mmu wap andem enyũ yi akę ne aywĩ nkáp.

20 Ane bebħă nkáp betay atwó ne bebħa byó, arem be, 'Eta, ochyé nyaka me bebħă nkáp betay be nkō esie ne wu. Nnu kpát bebħa béchák betay béko amfay.'

21 Chi-betik akaka yi tontó arem be, 'Okę sayri! Ochí erítí mübetik ne ochí mmu tetep. Otõn ndũ mandú nkáp be ochí mmu tetep. Néne, chõn nchyé wõ betan amfay beyã menyin. Twó sénkã manjak!'

22 Ane bebħă nkáp bepáy atwó ne menwi arem be, 'Eta, ochyé nyaka me bebħă nkáp bepáy. Nnu kpát bechak bepáy beko amfay.'

23 Chi-betik akaka yí tontó arem be, 'Okę sayri! Ochí erítí mübetik ne ochí mmũ tetep. Otõn ndũ mandú nkáp bé ochí mmũ tetep. Néne, chõn nchyé wõ betan amfay beyã menyin. Twó sénkã manjak!'

24 Ane ebħă nkáp atwó nkwo arem be, 'Eta, ndínĩ bé ochí mmu mbeápak. Okõn beghem nebħuet ane óbhíkí pi, õnyokoti nebħuet ane óbhíkí tak mbwot are.'

25 Mbõn yě becháy békó esie ne nkáp aywe kéka ánem mbõn esõõri ne wõ. Ekũ ndak ntém mbok amik mbeme wú aré. Yinĩ ebħă nkáp eye.

26 Ke chi-betik akeme yi be, 'Wõ ebépti nkębetik! Wõ mbót! Orinĩ sayri bé nkõn beghem nebħuet ane mbíkí pi, nnyokoti nebħuet ane mbíkí tak mbwot are, pú nõ?

27 Ke ndaká yí óbhíkí fyē nkáp awa amem ekeréncap be nnán ntwó, mbõn nsáy are?'

28 Chi-betik achye ye eyõn be mánsot ebħă nkáp mübetik wu manchye ntá ane ábhónó bebħă nkáp byo.

29 'Yěntiki mmu ane ábhónó enyin, mámaka yi béchák, ambõn ménja mencha. Ke yěntiki mmu ane ábhíkí bhõn enyin, yě chí mandú ane yi ábhónó, básot ntá yi.'

30 Ke mbák chí nkweñdõn mübetik ne, bwóp ká yi mãmesē nefi ndũ ejuri, bé ámbák awu ndũ nebħuet nedĩ kebħõ ne nenyié ámén."

Manyé ané ngwenti mmik

31 Yesu arak ambi berem be, "Mpok Mmu ane áfú ntá Mandem átwõ mbõ Mfõ ne keném eki, bõángel Mandem bátwõ ne yi, ambak chókó ndũ enakó kefõ yi ne betan ebħi menkem.

32 Anán antwó, bákę mkpaká bho betakó mmik menkem máncem besí bhi, áfap bhó ndũ bakwó apay, nkúbhé mbõ enyũ mbabheri bághõõmém áfap mméné mbõn ne bághõõmém,

33 anten bághõõmém ebħē awõnem eyi, anten mmén ebħē awõghõ.

34 Mfõ andem ye ntá bo abhen báchi ebħe awõnem ywi be, 'Twó ká fá, be bhó Etaya áyéré! Twó ká mãmbak nebħuet ane Mandem achí ne bo abhen yi achi Mfõ wap. Yí ághókó nebħuet wu chí ntá yeka te nebħõmik.

35 Twó ka! Mpõk nsay ánù me, bãchyé me nenyié; mpõk manyier ákwak me, bãchyé me manyier nnyú; ne mpok ntwó mbõ kenkõ, básot me mbõ mómáyeka.

36 Mpok mbíkí bhõn nden, bãchyé me nden; mpok mẽme, bákókóri me; mpok nchí ekerékenõn, bãré twõ beghõ me.'

37 Mpok yõ, chõn bo abhen báchí chák besí Mandem mankem yi be 'Acha, ntiki mpok séghó bé nsay ánu wõ, séchíe wõ nenyié? Ntiki mpõk manyier ákwak wõ ke séchíe wõ manyier ónyú?

38 Ntiki mpok ótwó mbõ kenkõ, ke sésót wõ chí mbõ mómayese? Ntiki mpok óchébhé nden, ke séchíe wõ nden?

39 Ntiki mpok ómè, mbák épú nõ, õbhak ekerékenõn, ke séré twõ beghõ wõ?'

40 Mfõ akeme bhõ be, 'Dinĩ ká be yěntiki mpok ane bákę nyaka beri ntá bo abhen báchí mbõ bõmaya, yě chí ntá mmu wap amot ane ápú yěnyin, échí enyumot mbõ be bákũ nyaka beri ebħõ chí ntá ya.'

41 Mpok yõ äyibhiri mmuet andem ye ntá bo abhen bachi ebħe awõghõ ywi be, 'Fã ká me besí, bé bho ntemsi Mandem achi ne bhe! Fã ká, dók amem ngo ane apu neme yě

* 25:41 "Bõangel" Satan chí befónó bebábeba.

εwak, ngó ané Mandem aghókó ábhúré ntá Satan ne bǎángel abhi. *

42 Fǎ ká me besí. Mpǒk nsay ánú me, bǎbhíkí chye me nenyíé; mpǒk manyiep ákwák me, bǎbhíkí chye me manyiep menyú.

43 Mpók nchí kenkǎ nenti eneka, bǎbhíkí sǎt me mbǎ nti manǎ; mpok mbíkí bhǎj nden, bǎbhíkí chye me nden; mpok mǎme, bǎbhíkí kokori me, ne mpok nchí ekerékenǎj, bǎbhíkí twǎ beghǎ me.’

44 Mpok yǎ, bǎ abhen bachi ebhe awǎghǎ yi bákéme be, ‘Acha, ntiki mpok séghǎ ndǔ nsay ánú wǎ, ke séke chye wǎ nenyíé? Ntiki mpok ane manyiep ákwák wǎ ke séke chye wǎ manyiep? Ntiki mpok ótwǎ mbǎ kenkǎ ntá yese ke séke sǎt wǎ mbǎ nti manǎ? Ntiki mpok nden échébhé wǎ, ke séke chye wǎ nden? Ntiki mpok ómè ke séke kokori wǎ? Ne ntiki mpok óchí ekerékenǎj ke séke kwak wǎ?’

45 Mfǎ akeme ye bhǎ be ‘Dinjí ká be, yǎntiki mpok ane mǎnísí nyaka bekǎ beri ntá yǎ chí mmu amǎt ane ápú yǎnyinj, échí enyumǎt mbǎ be me ké mǎnisi nyaka bekwak.’

46 Mpok yǎ, bǎ bǎrǎj ye ndǔ nebhǎet ntemsi ane ábhíkí bhǎj ngwenti, ke bǎ abhen bachi chak besí bhi, mǎnchwe ndǔ nepém enen nebhiki bhǎj ngwenti.”

26

*Bǎbati etǎk bǎté eyu be mángwáy Yesu
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)*

1 Yesu ánánǎ nókó betǎj menyinj ebhen menkem, arem ntá baghǎkǎ bhi be,

2 “Bǎrínjí bé ndǔ manywǎp apay echǎj, Epǎ Nekinjǎ ebhǎ. Chǎj mánti Me Mmu mfú ntá Mandem ntá bǎmpap abha, mánkém me mango ndǔ ekotákátí.”

3 Mpok yǎ, bǎbati bachiǎkap Mandem ne bǎbati etǎk bǎchem amem senta Mǎngo bachiǎkap Mandem. Mǎngo wu aka nnyén be Káyfas.

4 Bǎchéme aré baka eyǎj émǎt be mánkém Yesu bhésé bhésé mángwáy.

5 Ke bǎghǎ bé ebhiki ri be mánkém yi mpok epa. Bǎrínjí nyaka bé mbák mánkém yi mpok epa, bo bǎguép esǎjǎri amem etǎk.

*Ngǎré amǎt atemti bawerérip anti Yesu amem etǎk Bétani
(Mk 14.3-9; Jn 12.1-8)*

6 Mpok Yesu áchí etǎk Bétani, abhak amem eket Símun. Símun wu anánǎ ame nyaka ebhanǎkwa.

7 Ené Yesu ányíe nenyíé aré, ngǎré amǎt arǎk ntá yi ne bawerérip amen aré ya nkáp amem mǎényinjífú. Bǎghókó nyaka mǎkpémé wu ne enyǔ ntay enen bǎbhinjǎ be alabásta. Ngǎré wu atwǎ ne baweré mǎ, atemti anti Yesu. *

8 Ke baghǎk Yesu bǎghǎ nókó nó, bati ábé bhǎ amem, bǎbhǎ berem ne bati be, “Ndaká yí ngǎré ne aré chǎnti bawerérip amen enyuné?”

9 Bákway mbǎ beti mǎ ndǔ beyǎ nkáp, mǎnsǎt nkáp wu mánchye ntá bachébhébhǎ.”

10 Yesu arinjǎ enyinj ene bǎ bǎrǎm. Ekǎ arem be, “Ndaká yí bǎsǎjǎri ngǎré ne? Akǎ erítí enyinj ntá ya.

11 Bachébhébhǎ bǎchí ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak chǎj ne bhe mpoknkem.

12 Atémí mé bawerérip amen amǎet be báképeré fyé me bawet amǎet ke mámbeme me.

13 Dinjí ká be, yǎntiki ebhak ene bo bǎghǎti Mbok Ndíndí fá amik, chǎj mángati enyinj ene ngǎré ne áká nkwǎ, ne eyǎj énkǎ bé báké ghǎkǎntik yi.”

*Júdas aka beti Yesu
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)*

14 Étaré nókó, ngǎk Yesu amǎt ane áká nnyén be Júdas Iskariǎt afǎét arǎk ntá bǎbati bachiǎkap Mandem

15 abhép bhǎ be, “Chǎj mánchye me yi mbák nkwák be mánkém yi?” Bǎpay nkáp silbha bebhók esǎ nsem byo bachye yi.

16 Bébhǎ mpok yǎ, Júdas abhǎ báyán mbi bekwak bǎ mánkém Yesu.

*Yesu anyíe nenyíé Epǎ Nekinjǎ ne baghǎkǎ bhi
(Mk 14.12-21; Lk 22.7-13, 21-23; Jn 13.21-30)*

* 26:7 Alabásta: Ntáy alabásta néfú nyaka etǎk Ijip.

17 Nywəp Epǎ Brət ane kebħəŋ yís yə, bagħək Yesu bárók ntá yi bábhép yi be, “Éta, séndók séntóŋtí ebħak ene ónyíe Epǎ Nekiŋi fá?”

18 Yesu arem be, “Dók ká afə etək egho, chəŋ mǎngó mmũ fú. Neğhó bǎghó yí, għatí ká yi be Ntəŋ arem be mpok akway, ne yi abħəŋ menyíe nenyíe Epǎ Nekiŋi amem eket eye ne bagħəkó bħi”.

19 Bagħək Yesu bárók bakə ntonŋti mbə enyũ yi aghati bhə.

20 Egháká nókó beku, Yesu arək achəkə menyíe nenyíe ne bagħəkó bħi bati byo ne apay.

21 Ené mányìè nenyíe, Yesu arem be, “Diŋí ká be, chəŋ mmu ywəka amət anti me”.

22 Étók bagħək Yesu tontó, babho bebħep yi amət amət be, “Acha, chi me ke?”

23 Yesu akeme be, “Mmũ ywəka amət ane ásebħe awə ywi amem ekpəré nenyíe ne me áti chəŋ me.

24 Me Mmu mfú ntá Mandem, nchí rónəŋəŋ mbə enyũ básíŋí ěti ya, ke chəŋ émbép ntá mmu ane áti me éncha! Mbə bábhíkí bħe yi, mbə érí ntá yi echa!”

25 Júdas mmu abħəŋə beti Yesu arem be, “Éta, chi me ke?” Yesu akeme be, “Échí mbə enyũ óréme.”

Yesu anyíe nenyíe ngwenti eni ne bagħəkó bħi
(Mk 14.22-26; Lk 22.14-20; 1 Kəŋ 11.23-25)

26 Ené mányìè nenyíe, Yesu asət ekpəkó brət, achye bakak ntá Mandem. Abho bébókóti anchye nəkə ntá bagħəkó bħi, andeme nəkə be, “Sət ka, nyíe. Né chi mmúét eya.”

27 Asət ye amokó mmem, áchye nókó bakak ntá Mandem, abho bechye ntá yap, andem nəkə be, “Sət ka nyu, bə mankem.

28 Né chi manəŋ ma. Akə nku ane Mandem ányú ne bəbħi ántéé. Báku manəŋ ma arəŋ amik bé Mandem ámfónəŋí bəbú beyǎ bhə.

29 Nchí għati bħe be mpú pəre nyu mmém amem, kpáte ewak ene měnyú mmém bakə ne bħe ndũ nebhəet bechəkə Etaya”.

30 Ndũ ngwenti, Yesu ne bagħəkó bħi bákway nekway báchyé Mandem bakak. Báfú ye bákó amfay Njie Menək Olif.

Yesu arem be chəŋ Píta andem be abħíkí riŋi yi

(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Jn 13.36-38)

31 Bǎgháká nókó ndũ Njie Menək Olif, Yesu aghati bhə be, “Nkúbhé beti ebħen echəŋ, chəŋ bə mankem mǎmfere ntí ne me mbənyune Ekátí Mandem érem be, ‘Mandem ádep chəŋ mbabħeri bǎghónəmən angəp amik, nkwó bǎghónəmən ántaka ebħi.

32 Ke Mandem ánəŋ ánkú mpétnsem ndũ nepém, chəŋ njambi atú Gálili, mǎnteməri me aré.’ ”

33 Píta arem be, “Yě bə mankem mámbúé wə, me, mpú bəé!”

34 Yesu aghati Píta be, “Nchí għati wə be, nkək apéré kok nkúbhé beti ebħen, chəŋ óndem ndəŋ éráť be əbhíkí riŋi me.”

35 Yě nó, Píta arem be, “Yě chí nəwú, chəŋ ngu ne wə. Mpú bəe wə.” Bagħək Yesu bǎchák mankem bərəm chí enyumət.

Yesu are nikmuet amem Getsəmani
(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

36 Yesu arək ye nebhəet ane bábhíŋi be Getsəmani ne bagħəkó bħi. Aré, aghati bhə be, “Chəkó ká fá, měten mmuet ambi ndu menikmuet.”

37 Arém nókó nó, asət Píta ne bə Sebedi bati apay, arək ne bhə. Arəp nsónso ne beyǎ basémé anti.

38 Aghati bəPíta be, “Basémé ajwi me anti mbə be áway me way. Chəkó ká fá, mǎmbak pə ne me.”

39 Arə bhə atén mmuet ambi mandú. Akwen ne besí amik, abho menikmuet be, “Etaya! Kə nkóp esəŋəri ene ámfúét me ansem ntí, mbák mbi achi bekə nə. Ke éké bhák mbə enyũ měyán, émbák chi mbə enyũ óyàn.”

40 Afate ye, apétnsem ntá bagħəkó bħi abħen bati arət. Aghə bhə ndu bábhəre kenó. Abħép Píta be, “Bǎpú kwáy bəchókə pə ne me ndũ neŋəkó nywəp némót-ε?

41 Bák ká pə, mǎnik nəkə mmuet, bé nemə néké dep be amik. Bǎbhəŋ nti, ke mmuet apu bħe.”

42 Yesu apət arək are nikmuet be, “Etaya! Mbák nkóp esəŋəri ane apú kway beħuet me ansem ntí, nká bé émfákáŋí mbə enyũ óyàn.”

⁴³ Yesu apɛtnsem ndɔŋ ene ejwi epay, aghó baghɔkó bhi ndü bábhàre kenó. Bápú kwáy nyaka béchókɔ pè ndü kenó kéjwí bɔ amík.

⁴⁴ Arɔ bhɔ arɔk ndɔŋ ane ajwi éráτ are níkmæet enyumɔt mbɔ ndɔŋ ené mbi epay.

⁴⁵ Yesu apɛt ye nsem ntá baghɔkó bhi bhɔ bati arát, aghó ndu bábhàre kenó. Abhép bhó be, “Bábhæét bebhàre kenó? Bábhæét béywëmàre? Mpok akway ane bátí Me Mmu mfú ntá Mandem ntá bð bebá.

⁴⁶ Faté ká séndók, ghó ká, mmü ane áti me ndü átwò.”

Bákém Yesu

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Jn 18.3-12)

⁴⁷ Ené Yesu abhæét berem nɔ ne baghɔkó bhi, ngók aywi amɔt ndü abhen bati byo ne apay ane aka nnyén be Júdas, achwɔp ne beyá bho. Bð bhɔ bábhák ne bɔ akparenja ne nkík amɔ. Bðbati bachiákap ne bðbati etɔk ké bátó nyaka bhɔ.

⁴⁸ Júdas anán ayámbi achyé nyaka bhɔ erin ene ékwák bó mándinji Yesu. Akɔ nɔ, ndü ághátí bhó be, “Mmu ane mëbhene chɔŋ, chí yi. Kém ká yi!”

⁴⁹ Júdas áchwóbhé nókó, afæét téé, abhenne Yesu arem be, “Ntɔŋ!” Abhenne yi.

⁵⁰ Yesu arem be, “Mmæere wa, dók ambi, enyin ene ótwó beku, kɔ yó.” Témté wu, bð abhen Júdas átwó ne bhɔ bárók téé bákém Yesu bábáyti.

⁵¹ Bákém nókó Yesu, mmu amɔt ane áchí ne yi, agwɔp akparenja ywi akpót atú nsem Mungo bachiákap Mandem chwát agɔep amík.

⁵² Yesu aghati mmu ywi wu be, “Kémé akparenja ywe amem kénkwóp. Mmu ane ánu nenu ne akparenja, águ nɛwú akparenja.

⁵³ Ɔbhíki rinji bé mëkwáy meníkmæet nta Etaya antó me témté bɔángel mánja mántwa nka byo ne epay, mántwó mánu ntá ya?

⁵⁴ Ke mbák nkɔ nɔ, ná enyin ene echi amem Ekáti Mandem éfú tetep?”

⁵⁵ Yesu abhép ye beyá bðbhɔ be, “Bátwò bekem me ne bɔakparenja ne nkík mbɔ be nchí ngébhé ntantaŋ? Yéntiki ewak, nchí chókɔ ekerákap Mandem, ntɔŋ nɔkɔ bho menyin éti Mandem, báro nyaka kekém me?”

⁵⁶ Ke dinjí ká be menyin ebhen menkem béfákari chi be menyin ebhen baremé

kerinti Mandem básinjí mémfú tetep.” Afó ké baghɔkó bhi báró yi bábæé.

Básót Yesu barək ndü echeme bataná manyé

⁵⁷ Bo abhen bákémé Yesu, básót yi barək ndü eket Káyfas, Mungo bachiákap Mandem. Batɔŋ-ebhé Mandem ne bðbati etɔk bákémé nyaka are.

⁵⁸ Ndu bárɔŋ are, Píta are koŋo bhɔ te ansem, kpát aghaka ndü senta Mungo bachiákap Mandem. Achwe aré, arɔk achókɔ ne bo abhen bábhàbheri senta wu, anɔŋ nɔkɔ beghɔ enyin ene bákù chɔŋ ntá Yesu.

⁵⁹ Bðbati bachiákap Mandem ne bð echémé bataná manyé bachak mankem béré yan bð abhen bákway bebhat Yesu barak amæet enyu ené bó bábhɔŋ mbi beway yi.

⁶⁰ Ke báke bhɔŋ yé mbi. Beyá bho báfú béré sènsè amæet Yesu, ke yé mmú kerem enyin ene ékwáy beku be mángwáy yi. Etaré nókó, bo bati apay báfú báté besí bataná manyé,

⁶¹ bárem be, “Yí wu arem be ákwáy memokoti ekerákap Mandem ampɛt ante yó ndü manywɔp arát.”

⁶² Mungo bachiákap afate arem ntá Yesu be, “Ɔbhíki bhɔŋ yényin bekeme ndü menyin ebhen bðbhen bárèm be ɔku?”

⁶³ Yé nɔ, Yesu achókɔ kpák, ake rem yényin. Mungo bachiákap Mandem arem be, “Ndü nnyén Mandem ane achi nepém mpoknkem, ghatí bhesé tetep mbák wɔ ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be áto, Mmɔ Mandem.”

⁶⁴ Yesu akeme be, “Échí mbɔ enyü órémé. Ke dinjí ká bé mpok átwò ane bághɔ chɔŋ Me Mmu mfú ntá Mandem, chókɔ ndü enókó kefo, ebhe awónem Mandem betaŋ menkem. Chɔŋ mángɔ ndü Mmu ane áfú amfay átwò amem nebháŋ.”

⁶⁵ Mungo bachiákap Mandem ághókó nókó enyin ene Yesu árémé, akém nkú yi adak ndu betɔŋ bebènti bhi. Akók bé, “Akɔ te anáná! Ayenti mmæet ne Mandem! Sépét séyàŋ batísié mántwó mándém enyin ene yi áká ndaká yí? Bè mankem bághok ndü yí áyènti mmæet ne Mandem!

⁶⁶ Bǎrem be yi?" Bákéme be, "Abhəŋ bégu!"

⁶⁷ Bábhó bépa yi batié besí, mándepti nəkə. Báchák mánychye nəkə yi nsáp.

⁶⁸ Báká nókó nó, mándem nəkə be, "Ndemé kepǎnti Mandem, Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be áto, ghati bhese enyih ene Mandem akə wə órinjì. Ghati bhese! Agha ádébhé nó wə?"

Píta arem be abhíkí rinji Yesu

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mpok yə, Píta abhak nefi, amem senta chókó. Ngərə ane achi mmǎ-betik Mũngo bachiákap Mandem arək ntá yi arem be, "Wə nkwə óchí nyaka ne Yesu mmu Gálili wu."

⁷⁰ Ke Píta atañja besí bə abhen bachi are mankem be, "Mbíkí rinji mbəŋ enyih ene órəm nə."

⁷¹ Etaré nókó, afú arək anyũbhá ené senta. Aré, mmǎ-betik Mũngo bachiákap Mandem achák, ághó nókó yi arem ntá bo abhen bachi aré téé be, "Tánkwəne achí nyaka nkəwə ne Yesu mmũ Násáret wu." Mmǎ betik anefú wu nkəwə abhak chi ngərə.

⁷² Píta apət atañja, kpát, ayiki be, "Mandem arinji, mbíkí rinji mónkwǎ wu."

⁷³ Ebhíkí tat, bo abhen bachi are téé bákókósi mməet ne Píta barem be, "Nsé apu are, wə nkwə óchí mmũ amət ndũ nkəwə bho Yesu mmũ atú Gálili wu. Eyəŋónyu ye éti wə."

⁷⁴ Ndəŋ ane, Píta arem be, "Mandem ántémsí me mbák mēsè chi nsé! Mbíkí rinji mbəŋ mmu wu!" Témté wu, nném nkək akók.

⁷⁵ Píta atik enyih ene Yesu ághátí nyaka yi be, "Nkək aparé kók, chəŋ óndem ndəŋ érat be óbhíkí rinji me." Afú nefi, adi kebho, ne beyǎ basémé anti.

27

Bárók ntá Páilet ne Yesu

(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Néyí nókó, bəbati bachiákap Mandem ne bəbati etək báchókə betí betí báká eyəŋ émət enyũ bábhónjə bekə be mángwáy Yesu.

² Báchyé eyəŋ be mángwót yi. Bafyé yi ngem amə, básót bárók ntá Páilet, mmu

Rom ane achí nyaka góbhanə atú Judéya mpok yə.

Júdas asuri

(Bk 1.18-19)

³ Júdas mmu átí Yesu ághók nókó bé bábhəŋ beway Yesu nedí kebho néjwí yi anti éti epəndak ene yi áká. Asət nkáp silbha bebhók esa nsem byo ane báchyé yí anti Yesu arək békéme ntá bəbati bachiákap Mandem ne bəbati etək.

⁴ Agháká nókó besí ebhap arem be, "Nkə-bebá ndu ntí mmu ane abhíkí kə yənyih, kpate bətwə way yi." Bákéme yí be, "Eyə éyíŋí bhese ná? Esəŋəri eye ke échí."

⁵ Júdas aták nkáp wu amik amem ekerákap Mandem, afú arək asuri.

⁶ Bəbati bachiákap Mandem bárók bábwəpti nkáp wu, bərəm be, "Nkáp ane chí nkáp manəŋ ne ebhé eyese ébhíkí ka be mánychém nkáp manəŋ ne ané ekerákap Mandem."

⁷ Báká nókó eyəŋ émət, básət nkáp wu bárók bákú nebhuérémik ntá ngoko bete ndu bébhéme nəkə mankə.

⁸ Éti eyə kě bó bábhəét bébhíŋí nebhuérémik wu bé Mmikí Manəŋ kpáté echəŋ.

⁹ Éfákárí nókó enyu eyə, enyih ene ndemekepǎnti Mandem Jeremáya áréme nyaka éfú tetep. Jeremáya arem nyaka be, "Básót bebhókó nkáp esa nsem byo, manyũ nkáp ane mbək bo Israel bághó be ákway béchyé ntá mmu ane ati yi.

¹⁰ Bákú mmik ntá ngoko-bete ne nkáp ére, nkúbhé mbə enyu Mandem ághátí nyaka me nkə."

Páilet are bhép Yesu bebhep

(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Bárəŋ nókó ntá Páilet ne Yesu, ate besí bhi. Páilet abhép yi be, "Wə ke óchí né Mfə bo Israel?" Yesu akeme yi be, "Échí mbə enyu óréme."

¹² Bəbati bachiákap Mandem ne bəbati etək bábhó bébhát yí barak aməet, ke abhíkí keme yě eyəŋ.

¹³ Eká Páilet arem ntá yi be, "Opú ghók nó beyǎ menyih ebhén bərəm bé əkə?"

¹⁴ Ke Yesu akerep yənyih. Eká gəbhánə abhak maknkay tontó.

*Πάιλετ ακράτ manyé βε mángwáy Yesu
(Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Jn 18.39-19.16)*

15 Góbhano abhōn nyaka epin be yēntiki mmíé, ndū mpok Epá Nekinji, áfere mūkenon amot ane bo báyan yí ámféré.

16 Mpok yō, mūkenon amot ane bo bārē rinji ēti barak ane yí árē κη, abhak ekerēkenon. Aka nnyén bé Barábas. *

17 Beyā bhó bāchéme nókó eket Páilet beti ebho, abhép bó βε, “Agha báyan mēndó ándók, Barábas κε chí Yesu, ane bábhini bé Mpepe Mandem afyé nyaka bariēp βε átò?”

18 Páilet arinji nyaka sayri bé bōbati bo Israel bákem Yesu bārōn ntá yi ne yi chi ēti mpabhamík.

19 Efakári nkwo βε, ené Páilet áchókó bétan Yesu, ngōré ywi ató mmu ntá yi ne eyon βε, “Dō mmu wu ándók. Achi chak. Ngō kenó ekén kére sōhōri me ēti yi ndū beti ebhén béfuéré.”

20 Mpok yō nō, bōbati bachiākap ne bōbati etak bārē ghati beyā bhó abhen bāchí aré bé báké rō bebhep Páilet ándó chí Barábas ándók, anchye betan βε mángwáy Yesu.

21 Ekú Páilet apet abhép bó βε, “Ndū bōbhen bati apay, ane báyan ndó ándók chí agha?” Bábík βε, “Barábas!”

22 “Nkú yi ne Yesu mmu bábhini bé Mpepe Mandem afyé nyaka bariēp βε átò?” Bó mankem bābhó ébík βε, “Dem mángó yi ndū ekotákátí!”

23 Ke Páilet abhép bó βε, “Ntiki ebéptí ndak yi ákú?” Bó mankem bápét bābhó ébík βε, “Dem mángó yi ndū ekotákátí!”

24 Páilet ághó nókó bé yí áchōnti chí mpok ne bé ebyak ébho békwen, arem mántwó yí ne manyiēp ndū enyih. Asot manyiēp amō aso amō amem besí beyā bōbhō andem nōkō βε, “Me mbíkí bhōn amō ndū newú mmu ne. Newú eni néyini chí bhé!”

25 Bó mankem bákéme βε, “Dō manon ami ámbák bhesé anti, ne bō bhesé!”

26 Páilet afere ye Barábas mmū bo Israel ne bōbati bhap báyan yi amfere. Achye

eyon bé batemé nenu mánden Yesu ne ékpa, mánsot yí, mándok, mángó ndū ekotákátí. †

*Batemé nenu bārē yōkō Yesu
(Mk 15.16-20; Jn 19.2-3)*

27 Batemé nenu Páilet básót Yesu bārók amem áchá ywi ne yí, batemé nenu bāchák mankem ndū eká batemé nenu eyap bátwō nkwo bákáp Yesu.

28 Báyók nkú yi amuet, básót nkú chu báfyé yí amuet. ‡

29 Básót bōbatábhēnok nsēnsé mání mbō ntá kefō báfyé yí anti, básót enokofú báfyé awónem aywi. Bābhó bétēp mánēn besí ebhi máhōkō nōkō yí βε, “Acha mfō bo Israel, kenókó kéchí ke eta!”

30 Bákú nókó nō, bápāti yí batié amuet, báfōnō enok eyō yi awō bákébhē bedēpti yi anti ne yō.

31 Bápōbhē nōkō beyōkō yi, báfēre nkú chu yi amuet, básót ayi yimbōn bákéme yi amuet. Básót ye yi bārók βego ndū ekotákátí.

*Bágó Yesu ndū ekotákátí
(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Jn 19.17-27)*

32 Ené báfú eket Páilet bārōn, bátēmeri mmu etak Sírene fú ambi ane áká nnyén bé Símun. Bájire yí ápókó ekotákátí Yesu.

33 Bārók ebhak ené bábhini bé Golgōta, nō chí “Nebhuet Enkónti.” §

34 Aré, batemé nenu básót enyih ene énen mbō mbānya, * báfyé ndū mmem bāchyé yí ányú. Aghókótí nókó mó, ake ka ménnyú yē ndu báyan nyaka βε yi anyu mō.

35 Básót Yesu bágó ndū ekotákátí. Batemé nenu abhen bágó yi ndū ekotákátí, bágūēp ebháná bérini enyū bābhōn békōre nden eyi βε yēntiki mmu wap ambōn amot.

36 Bāchókō ye amik mámbabheri nōkō yí.

37 Bāsīn enyih ene Yesu ákú κε bágō yí ndū ekotákátí, ndū ebhók enok. Bágó ebhók enok eyō ndū eko amfay ntí aywi. Enyih básīn aré ébhák βε, “Né chí Yesu, Mfō bo Israel.”

38 Bágó ngébhē ntantan amot ndū eyi ekotákátí ebhe awónem Yesu. Bákú enyu émót ne achák ebhe awōghō yi.

* 27:16 Ndū mbok bekátí, básīn chí Yesu Barábas. † 27:26 Ekpa: Ekpa yō ebhōn nyaka senōn anti. ‡ 27:28 Báfyē yi nkú chu amuet ndu beyōkō yi βε achi Mfō. § 27:33 Nebhuet wu achi nyaka chí njie ane achi amik mbō énkónti.

* 27:34 Enyih ene énen mbō mbānya echi nyaka mbō babhé amen bó báyan βε ánkū yi ake ghok beyā bebe.

39 Bo abhen báfuere fuet, bághaka nyaka are mánte, mámok ne bati, mánsəkoti yi ne mándeme nəkə be,

40 “Wə mmu ókway memokoti ekerákap Mandem, ne ónte yó ndü manywəp arat! Pemé mmuet eyε mbák əhí Mmə Mandem! Fú ndü ekotákátí sep amik séngó!”

41 Bəbati bachiákap Mandem ne batəp ebhé Mandem ne bəbati etək bərə way nkwo yi, mándeme nəkə be,

42 “Apeme nyaka bo bəchák, ke apú kway bepeme mmuet yi! Pú yí achi Mfə bo Israel? Amfá ndü ekotákátí ansep amik, chəp sənoko yi.

43 Asíkí ntí ne Mandem. Mandem ampeme yi néne mbák əyan bepeme yi, mbənyune arem be achi Mmu ane afú ntá Mandem.”

44 Baghép abhen bágó ndü ebhap beko mbə yí, bərə so yí nkwo ne nsək enyu émót.

Yesu agú ndü ekotákátí

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Egháká nókó nkárénká byo ne epay ne ngósí, ejuri ékwén etək enkem. Ebhák kpáte nkárénká érat ne ngósí.

46 Egháká nókó mbə nkárénká eyə érat ne ngósí, Yesu abik arem be, “Eli, Eli, lama sabatani?” Nó chi, “Mandem wa, Mandem wa, ndaká yí óféré ntí ne me?”

47 Mbək bo abhen bəté kékwót báyiņi, bághók nókó ndü Yesu abíkí enyu eyə, bərə rem ne bati be, “Abhəņi Elájia!”

48 Ntemé nenu amət ajət témté arək asət ekuchá fofok asebhε ndü echyé mmém, asət akpaņ anti mónək, asá amfay ntá Yesu, bechye yi anyu.

49 Ke abhénéfú bərə rem be, “Də yi séngó mbák Elájia átwə bepeme yi!”

50 Yesu abik ndəp achak, arə efónó yi awó Mandem.

51 Nkúbhé mpok yə, ekát ene echi amem ekerákap Mandem éghare bebək bepəp befu amfay beghaka amik. Mmik anyíkisi, ketárəbhé kérákátí.

52 Manem ánene, Mandem akə beyə bo Mandem abhen mánəņ bágú nyaka bapetsem ndü nepém.

53 Báfú amem manem ayap, ne Yesu ápéré nókó nsem ndü nepém, bo Mandem bə bərək Yerúsalem. Beyə bho bəghó bə.

54 Mūngo batemé nenu ne batemé nenu abhen bachi ne yi bəbhəbheri Yesu bəghó nókó ndü mmik anyíkisi, bəghó menyin bəchák ebhen bəfákári. Bechay békém bə tontó. Bəbhó berem be, “Achí mbə Mmə Mandem tetep!”

55 Beyə baghəré bəbhák are nkwo. Abhen bəkəpə nyaka Yesu befu te atú Gálili mánkwak nəkə yi, babhak téé, nekə nesie, mámkpəkə nəkə.

56 Mbək baghəré bə bəbhák María mmə etək Mágdala, ne María nno Jems ne Joséf, ne María ngəré Sebēdi, nno Jems ne Jəņ.

Bəbhéme Yesu

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 Mmü nkáp amət afü nyaka etək Arimátia. Aka nnyén be Joséf. Abhak nkoņo Yesu amət. Egháká nókó beku,

58 arək ntá Páilet be anchye betəp amfere erene Yesu ndü ekotákátí. Páilet achye eyəp bé mámféré Yesu ndü ekotákátí manchye yi.

59 Joséf asət ye Yesu anép ne ésienden nkə.

60 Joséf abhəņ nyaka nnem nekə enén yi átémé ndü setarébhé. Arək abheme Yesu ndü nnem eni nə. Abiņiri ye erem ntay áchók nnyü nnem, agure.

61 María, mmə etək Mágdala ne María achák, bəbhák kékwót chókó mánjinj nəkə nnem.

Páilet ató bo be mambəbheri nəkə nnem Yesu

62 Néyí nókó, ndü nywəbhé neywəmmet bo Israel, bəbati bachiákap Mandem ne bənkwo Fárisi bərək bətəmeri Páilet.

63 Bərəm be, “Eta, sébhíkí re ghəkəntik be mmü nsé wu arem nyaka be ndü manywəp arat yi əpetnsem ndü nepém.

64 Eri ye be ónchye eyəp bo mandək mam-bəbheri nəkə nnem eni kpáte manywəp arat amfuet. Bakoņo bhi bəkway berəp mángep yi mámpəkə, mándək, mámbə ye beghati bho be yi apetnsem ndü nepém. Ne mbák émfákári nó, nsé yap yə áchəņti menyin ancha nsé ane mbi.”

65 Páilet arem be, “Yiņi batemé nenu nə. Sət ka bəghó mándók mambəbheri nókó nnem mbə enyü bəyan.”

66 Bərə ye barək báfyé eriņ ndü ntay, ne bərə bə are be mambəbheri nəkə nnem.

28

*Yesu apɛtnsem ndũ nepém
(Mk 16.1-10; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)*

¹ Nywəbhé neywəməet bo Israel néfueré nókó, María mmə etək Mágdala ne María achák, báfú ntinywəp, ené mban ábhíkí re kanari ndu berəŋ beyiŋi nnem Yesu.

² Efákári bé ángel Mandem áfú amfay ásəp amik, abiniri ntay aferé anyünnem, achəko aré.

³ Besí ángel Mandem wu béré ghəo mbə miámian, nden eyi éndiere nəkə pépépəp mbə etəkəfiŋ.

⁴ Babhabheri nnem bərə wet ne becháy ne bərəp mbə bawú.

⁵ Ké ángel arem nta baghərə be, “Báké chay. Ndíŋí bé bəyən Yesu mmu bágó ndũ ekotákátí.

⁶ Apú fá. Mandem akə yi apɛtnsem ndũ nepém nkúbhé mbənyu yi areme be ebhəŋ befakari. Twó ká ghə nebhəet ane bábharé yi.

⁷ Dók yé ka áyák mǎngátí bakoŋo bhi be apɛtnsem ndũ nepém ne achi be ambi árəŋ atú Gálili. Chəŋ mǎngó yi are! Nnán ngati nə bhe.”

⁸ Baghərə bhə bərə nebhəet ane nnem nechi ntiét ntiét. Becháy békém bə, ke maŋák nkwo ajwi bhə anti. Bájet barək béyən bakoŋo Yesu be mǎngátí bhə enyiŋ ene ángel Mandem ághátí bhə.

⁹ Ndu bərəŋ, bápére ghə, Yesu atemeri bhə, arem be, “Mandem ámbák ne bhe!” Bərək bákwen amik besí bhi bábhó bekem bekak ebhi mánchye nəkə yi kenókó.

¹⁰ Yesu aghati bhə be, “Báké cháy. Dók ká ghati bakoŋo bha. Ghatí ká bhə be, mándók atú Gálili. Chəŋ mǎngó me aré.”

Babhabheri nnem bərək bəghátí enyiŋ ene efakari

¹¹ Ené baghərə bhə bərəŋ, efákari be mbək bo abhen bábhabheri nnem bərək Yerúsalem bəghátí bəbati bachiákap Mandem yəntiki enyiŋ ene efakari mpok ángel Mandem ásəbhé átwó ndũ nnem.

¹² Bəbati bachiákap Mandem báchókə ne bəbati etək, báká eyəŋ émət, báchyé bhə beyə nkáp ndũ besəŋ.

¹³ Bəghátí bhə be, “Ghatí nókó ká bhə chi be bakoŋo bhi bətów ne beti, mpok sékwéné kenó, bəghép yi, bápókə bərək.

¹⁴ Mbák gəbhanə ángók ndak ane, chəŋ séndiŋi ndũ séchək nnyu ywi be nti nendi yi amem, enyu ené bəpu chwe ndũ esəŋəri.”

¹⁵ Babhabheri nnem básót ye nkáp besəŋ wu, bərək bákə mbə enyü bəbati bəghátí bhə. Ne mbok yə bé bakoŋo Yesu bəghép yi ghép ké bo Israel bábhuét beghati bo kpaté echəŋ.

*Yesu atəŋ mməet ntá bakoŋo bhi
(Mk 16.1-10; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)*

¹⁶ Bakoŋo Yesu abhen bati byo ne amət bərə ye bərək atú Gálili ndũ njie ane Yesu ághátí nyaka bó mándók aré.

¹⁷ Mpok bəghó yi, bákwen amik babho bechye yi kenókó. Ké mbək ayap bare makati mbák, sayri sayri, Yesu ke bə bəghə nə.

¹⁸ Yesu akokosi mməet ne bhó, aghati bhə besí ne besí be, “Etaya achyé me betəŋ menkem amfáy yəntiki enyiŋ ne yəntiki mmu awu amfay ne fá amik.

¹⁹ Dók yé ka, mánkú be bə betək menkem mámbak bakoŋo bha, mánjwiti bhə ndũ nnyén Eta, ne nnyén Mmə, ne nnyén Efóŋó Bedyere,

²⁰ mántəŋ nókó bhə be mánkú yəntiki enyiŋ ené ngátí be mánkú nəkə. Ne nchí bhák ne bhe mpoknkem, te ndũ ngwenti mmik.”

Mbok Ndíndí mbonyu Mák ásíní

*Mbok Jōn Njwiti ɛti Yesu
(Mt 3.1-12; Lk 3.1-18; Jn 1.19-28)*

¹ Fá chí Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo Mmo Mandem.

² Abho nyaka mbɔ enyũ ndemekepeinti Aisáya ásiní amem ekáti yi be, Mandem arem nyaka be,

Yiñí, chɔn ntó mpɔkɔntó wa wɔ ambi, be ángókó mbi ywe ke óntwɔ. ✧

³ “Mmũ achi amem baso ábik andeme nɔko bé,

‘Tonɔtí ká mbi ane Acha áfueɛt aré.

Ká ka mbi ywi ambak chak.’ ”

⁴ Jōn Njwiti abhésí nyaka amem baso angati nɔko bho Eyɔn Mandem be bó mántíknssem ndũ bebú bhap mánjwítí bhɔ be Mandem amfonori bebú bhap.

⁵ Beyá bho báfú atú Judéya ankem, ne bõ Yerúsalem mankem mándɔk nɔko ntá Jōn ndu beghok enyiñ ene yi árèm. Béré su bebú bhap, Jōn anjwiti nɔko bhɔ amem Nnyén Jódan.

⁶ Nkú Jōn abhak enyiñ ene baghoko ne babyɔk mpɔnɔ baso. Mgbat ane yi ágwòt ebho abhak nkwobhénya ne nenyíé eni nébhak ngémtáy ne bawéré betu amen yi ághò amem baso.

⁷ Jōn árèm nyaka nkwo be, “Mmũ átwɔ me ansem ane áchá me. Mbíkí kwáy yě béchóti yi bekak bé nkánárí nkubhanya bekak ebhi.

⁸ Méjwiti bhe ne manyier, ke chɔn yí anjwiti bhe chí ne Efónó Bedyere.”

*Jōn ajwiti Yesu, Satan amɔyi
(Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)*

⁹ Ndũ mpok yɔ, Yesu afú Násáret atú Gálili arɔk Jōn ajwiti yi ndũ Nnyén Jódan.

¹⁰ Nefú Yesu afú anyén, aghó ndũ nebu nénéne, ne Efónó Mandem asɔt mkpá ebhónó asep yi amuet.

¹¹ Eyɔn éfú amfay éré rem be, “Wɔ óchí Mówá. Nkɔn wɔ tontó. Óchyè me beyá mañák.”

✧ 1:2 Mal 3.1

¹² Témté wu, Efónó Mandem akɔ yí arɔk amem baso.

¹³ Abhak aré ndũ manywɔp besa bepáy Satan amɔ nɔko yí. Nnya ebébé ébhák aré nkwo, ke bɔángel Mandem báchyé Yesu nekwak.

*Yesu abhiñi baghok abhen mbi bati anwi
(Mt 4.12-22; Lk 4.14-15, 5.1-11)*

¹⁴ Ené mánán bakémé Jōn báfýé ekerékenɔn, Yesu arɔk atú Gálili abho beghati bho Mbok Ndíndí Mandem,

¹⁵ andeme nɔko be, “Mpok ane Mandem ábhak ne bho mbɔ Mfɔ wap arɔp chí kekwɔt. Tík ká nsem ndũ bebú ebheka, mánókó Mbok Ndíndí!”

¹⁶ Ené Yesu ákò nepaká Manyu Gálili, aghó Símun ne mómayi Andru ndũ báguèp beyá nkáp ndu beway nsi mbonyune báchí nyaka bawánsi.

¹⁷ Yesu arem ntá yap be, “Twó ká mambák bakoñɔ bha ne chɔn ntɔn bé enyũ báku bé bo báchák mambak bakoñɔ bha.”

¹⁸ Témté wu, bárɔ beyá nkáp yap bakoñɔ Yesu.

¹⁹ Atén nókó mmuet ambi mandú, aghó Jems ne mómayi Jōn, bõ Sebedi. Báchí nyaka amem áchwí mángoko nɔko beyá nkáp yap.

²⁰ Négó Yesu aghɔ bhɔ, abhiñi bhɔ be mankoñɔ yi. Báro etayap Sebedi amem áchwí ne bõ betik, bákóñɔ yi.

*Mmu ane efónó ebúbu échyè esɔñori
(Lk 4.31-37)*

²¹ Yesu ne baghókó bhi bárók etɔk Kapënaum. Néyí nókó ndũ nywabhé neywemuet bo Israel, Yesu arɔk téé ekeré nenikímuetí eyap abho betɔn Eyɔn Mandem.

²² Bo abhen bachi are bábhák maknkay tontó ɛti enyu ene yi átɔn. Atɔn nyaka mbɔ mmu ane árèm émay, puyé mbɔ batɔn ebhé Moses.

²³ Bápéere ghɔ, mmu ane efónó ebúbu éɔñori atwó achwe amem ekeré nenikímuetí are bik bé,

²⁴ “Yesu, Mmu Násáret, ɔbhɔn yí beku ne bhese! Ótwɔ fá beway bhese? Ndíñi mmũ wɔ óchí. Óchí Mmu Nyáná ane Mandem átó!”

²⁵ Yesu asáy Efónó yɔ be, “Kusí! Fú yi amuet!”

26 Εφόνο εβάβη ένυκίσι yi gbogbōgbok, έβικ νε βεταν, έρό yi.

27 Bō mankem bábhák maknkay, νε bábho bebhep bati be, “Ενέ ενyu εchi ná? Chi ενyũ netōη ενεν νεκω κε? Mmũ-ne abhōη βεταν ebhen ásay befónō bebábeβη νε méngok yi!”

28 Mbok Yesu atih ataka atú Gálili ankem.

*Yesu abú beyä bömame
(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)*

29 Yesu áró nókó εκερέ nenikímæti bo Israel νε baghókó bhi, bárak téé ndũ eket Símun νε Andru. Jems νε Jōn bábhak νε bhó.

30 Nεchwe Yesu áchwé anywóp, bágháti yí be nnō ngōré Símun achí bháré νε mbáép amæet.

31 Yesu arak nepakámæet eni akém yí ndu awó akwak yí afate achokó chókó. Mbáép wu ámay. Abho mene bhō.

32 Egháká nókó beku, ενέ mmok ánémé, bo báré sōt bömame mankem νε abhen befónō bebábeβη bésōηori mándak nōkō ntá Yesu νε bhó.

33 Etak enkem έrak έchem ambinywōp.

34 Yesu abú beyä bo abhen bábhōηó mame menyu νε menyu. Abók beyä befónō bebábeβη béró bho. Yí keka be bó méndem yēnyih mbōnyune bérinji nyaka mmũ yi achi.

*Yesu are ghati Mbok Ndíndí atú Galili
(Lk 4.42-44)*

35 Neyí nókó, Yesu afate kpanwák, arak nebheet ane bo bápú are, are nikmæet.

36 Ebhíkí tat, Símun νε mamæere bhi báfú báré yaη yi.

37 Bághó nókó yi, bárem ntá yi be, “Yēntiki mmu äyāη wō.”

38 Yesu akeme bhō be, “Sébhōη βετōη ambi ndũ betak bechak ebhen bechi fá kekwoτ. Mbōη bégháti Eyoη Mandem árē nkwo mbōnyune έti yo κε ntwó.”

39 Yesu abho ye beko atú Gálili ankem angati nōkō bho Mbok Ndíndí amem bekeré nenikímæet bo Israel, anka nōkō befónō bebábeβη ebhen bésōηori bho mémfu bó amæet.

*Yesu abú mmu ebhanákwa
(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

40 Ewak émōt, mmu ebhanákwa amōt arak akwén yi bekak abho berem be, “Eta, mbák okōη, škway beka με ntāη.”

41 Yesu aghó yi ntínso. Anyabhe awō, atak yi, arem be, “Nkōη, ebhanákwa ye émay!”

42 Témté wu, ebhanákwa yi émay, atāη.

43 Yesu aya yí batú ansemti nōkō

44 be, “Ké ghati yē mmu ενyih ενε έfákárí, κε dók ntá nchiakap Mandem be yi ángó be ebhanákwa ye émay. Anāη ámbyo wō, óndak, onchye ye akap ntá Mandem bekoηo ebhé Moses. Chōη eyō émbak ενyih ενε έtōη bho be ebhanákwa ye émay.”

45 Yē nō, ndu árōη, are ghati bho mbānkem ενyih ενε efakari. Akæ Yesu kepepe kwáy bechwe etak kponoroη. Arōp chi bhesé bhesé ndũ mbaη ενε bo bápú aré. Yē nō, bo báré fú mbāη νε mbaη mándak nōkō ntá yi.

2

*Yesu abú mbénti
(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)*

1 Ansem mpäy manywōp, apetnsem Kapēnaum νε mbok ataka mbānkem bé Yesu achí etak.

2 Beyä bo bárók eket ενé yi achi aré, ενyu ενé epok épú nyaka besōη ekak, yē chí nefi. Yesu are ghati bhō Eyoη Mandem.

3 Ndu árēm nō, bō bati anwi bátwō νε mbéntí amōt ane bápókó ndũ bekpaka.

4 Ke bó kebhōη mbi ane báfæet mǎnchwe anywóp έti beyä bho. Báko amfay eket máneνε mbok aré, básebhe yi bhæere ndũ bekpaka bhi nenti bho, besí Yesu.

5 Yesu ághó nókó ενyũ neka ενέν bábhōηó νε yi, aghati mbéntí wu be, “Mówa, mfónórí bebá bhe.”

6 Mbok batōη ebhé Moses abhen báchí nyaka aré chokó báre bhep mmæet eyap be,

7 “Agha né? Ενyih ενε yi árēm chi nsak ntá Mandem! Mandem aywinti κε ákway befoηori bebá mmu!”

8 Témté wu, Yesu arinji nkaysi yap, abhep bhō be, “Ndaká yí bākāysi menyũ menyih ebhō?”

9 Ενyih ενε εchi wikirik berem ntá mbéntí-ne chí ενé? Berem be ‘Mfónórí bebá bhe’, κε chi, ‘Faté pokó bekpaka ebhe kō?’

10 Kε chəŋ nkə mändiŋi bε, Mε Mmu mfú ntá Mandem mbəŋ betəŋ fá amik ndu befoŋori bebú bho.” Arem ntá mbénti wu bε,

11 “Nchi ghati wə, faté pəkó bekpaka bhe gure!”

12 Bápére ghə, mbénti wu afaté kperεp, apəkə bekpaka bhi, afa amik. Bó mankem bábhak maknkay tontó bábho bebiti Mandem mándeme nəkə bε, “Sébhíki re ghə ené enyu!”

*Yesu abhiŋi Lévi bε ámbák nkoŋo ywi
(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)*

13 Yesu apεt arək nepaká Manyu Gálili. Ngémtay bo báre rəŋ ntá yi, antəŋ nəkə bhə.

14 Ndu ákə árəŋ, aghó mbebhé nkabhénti amət chəkə amem ekerébetik eyi. Aka nnyén bε Lévi. Abhak mmə Alfeəs. Abhiŋi yi, arem bε, “Twó bhák nkoŋo wa.” Lévi afaté, abho bekoŋo Yesu.

15 Etaré nókó Yesu ne bakoŋo bhi béré nyie nenyié amem eket Lévi. Beyä babhebhé nkabhénti ne bakə bebú báchák bákóŋo Yesu, mányie nəkə nenyié ne yi.

16 Mbək batəŋ ebhé Mandem abhen báchí nyaka bənkwo Fárisi bágħó nókó ndu Yesu ányie nenyié ne bə bebú ne babhebhé nkabhénti, bábhép bakoŋo bhi bε, “Ndaká yí yi ányie nenyié ne menyü böbhen?”

17 Yesu ághók enyih ene bárəm, akeme bhə bε, “Bo abhen bapu me, bápú yanŋan. Bə mame ke báyanŋanŋan. Mbíki twə bebhiŋi bə abhen bákáysi bε bachi chak besí Mandem bε mámbák bakoŋo bha, ntwə bebhiŋi chi bə bebú.”

*Enyih ene bábhebhé Yesu eti netarésay
(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)*

18 Bakoŋó Jŋn Njwiti ne abhen nkwo Fárisi báchí nyaka ndü netarésay mpokófu. Mbək bho bárók ntá Yesu bábhép yi bε, “Ndaká yí bakoŋó Jŋn Njwiti ne abhen nkwo Fárisi bátare nəkə nsay, ke babhək abhe bápú kə nə?”

19 Yesu akeme bhə bε, “Bákaysi bε mankə abhen epə nebhay bákway bebhak ndü netarésay? Nsé! Tëndu mbäyngərə abhúet ne bhó, bápú kway betat nsay.

20 Kε mpok átwə ane báferε mbäyngərə ntá yap. Chəŋ mántare nəkə nsay mpok yə.”

21 Yesu atém bó nekay enen bε, “Yə mmu apú kway besət ebhókənden nkə bechok mbok ndü esí nden, mbənyune mbák ánkə nə ebhókənden ane nkə éŋati, ane nsí an-daka, mbok ámpet anchik ancha.

22 Ne ntá bo abhen báfyè mmém ndü bebhá nkwobhénya, mmü apú kway befyε mmém bakə amem esí ebhá nkwobhénya, mbənyune, mbák ánkə enyu yə, mmém bakə ákə esí ebha énsen, enchəŋə, mmém andək amik. Báfyε mmém bakə chi amem ebhá nkwobhénya ene ekə.”

*Enyih ene bábhebhé Yesu eti nywəbhé neywəməet bo Israel
(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)*

23 Éfákári bε, Yesu ne bagħəkó bhi bákə mámfuere nəkə amem nkí nchwi ndü nywəbhé neywəməet bo Israel. Ené báfuét, bagħəkó bhi bábho bekuεp enyü nchwi yə.

24 Mbək bə nkwo Fárisi bágħó nókó nə, bárem ntá Yesu bε, “Yihí, bagħəkó bhe bákə enyih ene épú chak beku ndü nywəbhé neywəməet!”

25 Kε Yesu akeme bhə bε, “Bábhíki re pay amem Ekáti Mandem enyih ene Mfə Debhít ákú mpok yi áyən enyih menyie ndü nsay ákémé yi ne böbhi?”

26 Achwe nyáká amem ekeré Mandem anyie nenyié enen báchyε mbə akap ntá Mandem. Achyε ntá böbhi nkwo, mányié, ené ebhé ébhíki ka nyaka bε mmu achak anyie, ebhíkifuεt nkubetik amem ekerákap Mandem. Éfákári nə ndü mpok ane Abiáta achi müngo ndü ekerákap Mandem.”

27 Bérəŋ ndü ngwentí, Yesu arem ntá yap bε, “Diŋí ká bε bágħoko nywəbhé neywəməet eti nkwa, bábhíki ghoko nkwa eti nywəbhé neywəməet.

28 Mε Mmu mfú ntá Mandem kə mbónó yε berem enyü mmu abhəŋə beku ne ebhé ene éyihí nywəbhé neywəməet.”

3

*Yesu abú mmu ane awə águ yi ndü nywəbhé neywəməet
(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)*

1 Yesu apεt achwe amem ekeré nenikíméti bo Israel angati nəkə bho Mbok

Ndíndí. Mmu amət abhak amem ekeré nenikimueti eyə ane awó ywi ágú.

² Mbək bho bábhak aré abhen báyan mbi berem be bekwéné bechi ne Yesu. Bátép ye yi amík amuet beghə mbák chəy Yesu ambú mmũ wu ndũ nywəbhé neywəmet.

³ Yesu arem ntá yi be, “Fú, twó fá ambi.”

⁴ Abhép ye bhə be, “Ebhé ye se érəm be sénkə yi ndũ nywəbhé neywəmet? Bé sénkə beri ke chi bebú? Chi bépeme ke chí bechənti nepém?” Bárəp kpákpák.

⁵ Nti nébé Yesu tontó. Abhanari ayinji bhə mankem ne bebenti bhə mbənyune bátəy batí. Yě nə, abhəy ntínso ne mmu ane awó ágú nó yi aghati yi be, “Nyabhé awó ywe.” Anyabhe awə wu, apət atəy abhak mbo áchák.

⁶ Bənkəwə Fárisi báfú, bárək. Bátəmeri bo Israel abhen báté ansem Hérəd, bákém echeme, bati be way Yesu.

Beyə bhə bakoŋo Yesu angəkə Manyu Gálili

⁷ Yesu ne bakoŋo bhi bárə bárək angəkə Manyu Gálili. Ngəmtay bho báre koŋo yi. Bo báfú atú Gálili, mbək atú Judéya,

⁸ Yerúsalem ne Iduméya. Báchák báfú ebhənyen Jódan, abhénéfú báfú atú betək Táya ne Sídon. Bo mankem abhen mámə bārək ntá Yesu ndu bəghókó menyin ebhen yi ákə.

⁹ Yesu aghati bakoŋo bhi bé mántəntí áchwí ane yi áchwé are ndũ bo baya bacha, be báké nyire yi.

¹⁰ Ntí abhak be anəy abu nyaka beyə bəməme. Beyə abhen bábhəet mēme bərə nu, mányire nəkə bati, be mámbəy mbi betək yi.

¹¹ Yəntiki mpok ane bo abhen befəŋó bebúbəbə bésəŋəri bhə bəghó nyaka yi, bákwen yi be kak mámbiki nəkə be, “Wə ke óchí Mmə Mandəm!”

¹² Ke Yesu asemti befəŋó bebúbəbə be, “Báké ghati yě mmu enyũ mmu me nchí.”

Yesu ayap bənto bati byo ne apay (Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

¹³ Etaré nókó, Yesu akó amfəy njie, abhinji bakoŋo bhi mánkəŋó yi. Bárəy nókó,

¹⁴ ayap batí byo ne apay, áchye bhə nnyén be bənto. Aghati bhə be, “Njap be bé

məmbák ne me. Chəy ntó bhe nēfi ndu beghati bho Mbok Ndíndí Mandəm,

¹⁵ ne chəy nchye bhe betəy ndu bəbók befəŋó bebúbəbə ebhen bésəŋəri bho.”

¹⁶ Manyén bənto Yesu bhə bati byo ne apay achi be, Símun ane Yesu áchye nnyén nechak be Píta; ne

¹⁷ Jems, ne mómayi Jən, bə Sebedi [Yesu achye bhə nnyén néchák bé Boanəjis, nə chí bənefan]; ne

¹⁸ Andru, ne Filip, ne Batolómio, ne Mátió, ne Təmás, ne Jəms mmə Alfeyəs, ne Tadiəs, ne Símun, mfyě-betəy ndũ barakátək,

¹⁹ ne Júdas Iskariət ane ábhəŋó nyaka beti Yesu.

Betəy Yesu bebhíkí fú ntá Belsebul (Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)

²⁰ Ené Yesu ne bakoŋo bhi bápətnsem anywəp, bo abhen bəchémé aré, bápət baya bacha, ekə yí ne bakoŋo bhi kebəŋ yě epok ndu ményie nenyíe.

²¹ Bə nneréket ywi bəghókó nókó nə, bəbho berəy ndu besət yi mbənyune bərəm nyaka be, “Nti átáká yi amem!”

²² Mbək batəy ebhé Moses abhen báfú Yerúsalem báre rem be, “Belsebul, mfə befəŋó bebúbəbə, ké áchye Yesu betəy bebok befəŋó bebúbəbə.”

²³ Yesu abhinji bhə be mantwə ntá yi. Bárəŋó nókó, abho beghati bhə ndũ bakay be, “Satan ákway bebok mmuet ná?”

²⁴ Mbák ákóré ánkwen etək, bo mánu nəkə ne bati, etək eyə épú te.

²⁵ Mbák ákóré ánkwen ndũ nneréket, bo mánu nəkə ne bati, nneréket wu ákwèn.

²⁶ Enyumət ke echi be mbák Satan ənù ne mmuet eyi, ákóré ákwen ndũ kefə eki, ne betəy ebhi mémay.

²⁷ Ná mmu ákway bechwe amem eket ené ntantaŋ angép menyin ebhi mbák abhiki yambi ánkém yi angwət? Anəyá kém yi angwət, ke ákwáy beghəp menyin ebhi.

²⁸ Dinjí ká, ne échí tetep be bákway befəŋóri bebú bo mankem ne bebéptí beyəy ebhen befú bho anyu.

²⁹ Ke bápú foŋori yě agha ane árəm ebúbə eti Efəŋó Bedyere. Eyə enyũ bebú bətinji mmu anti, ngwentí ti.”

³⁰ Yesu arem nɔ, mbɔnyune mbɔk bho b́arɛm nyaka be, efɔ́jɔ eb́ubɛ esɔɔri yi.

*Nnɔ Yesu ne b́ɔmayi
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)*

³¹ Nnɔ Yesu ne b́ɔmayi b́atwɔ́ b́atee nefi, b́ato eyɔɔ be ḿamb́inj́i yi.

³² Ngémtay bo abhen b́áchókó b́ákábhé Yesu b́ághátí yi be, “Máye ne b́ɔmaye b́áchí nefi téé báyaɔ wɔ”.

³³ Ke Yesu akeme bhó be, “Sayri sayri, máyá chi agha? Ne ntiki bho bachi b́ɔmaya?”

³⁴ Ayibhiri mmɛt ayinj́i bo abhen b́áchókó b́ákábhe yi arem be, “Máya chi b́ɔbhen, ne b́ɔmaya chi b́ɔbhen,

³⁵ B́ɔ abhen b́ákà enyinj́i ene Etaya mmu achi amfay áyaɔ bó mánkɛ ke b́áchí máya ne b́ɔmaya.”

4

*Yesu atém nekáy ntyěmbwɔt
(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ Yesu apɛt abhɔ betɔɔ bo angákɔ manyu Gálili. Beyá bho b́ákoɔo yi aré b́até angákonyén. Yesu arɔ bhó tété, arɔk achwe, achákɔ amem áchwí.

² Ené beyá b́ɔbhɔ b́até angákonyén, abho beghati bhɔ beyá menyinj́i ndũ bakay be,

³ “Ewak émɔt, nkwananki amɔt arɔk betak enyũ nchwifú amem nkĩ ywi.

⁴ Ené yi áták árɔɔ, mbɔk akwenti ndũ mómbi ane áchí amem nki. Kenen kétwɔ́ kébwɔpti yɔ nkem

⁵ Mbuɔt áchák akwenti ndũ mmik setárebhé ane ntɔp abhiki ya arɛ. Awakari achak.

⁶ Ke mpok ane mmok áfú, ásɔɔ yó ndũ bakan ayi ábhíkí kway bechwe amik sayri. Aninj́ti, awɔsi.

⁷ Mbuɔt anefu akwenti ndũ mmik ane tákɔ nsense ágò arɛ. Achak are gó, ke tákɔ nsense agó áchók yɔ. Ake fyé.

⁸ Nchwí áchák akwenti ndũ mmik ndíndí, achak, agó, achye beyá nchwí. Nchwí ayá acha ane b́apí ndɔɔ esa nsem byo, achák ndɔɔ besa berat, anefu ndɔɔ besa betay.”

⁹ Ndũ ngwenti, Yesu arem be, “Mmu ane áyaɔ beghok, ántá batú angok sayri.”

*Nti ane Yesu árɛm kɛpi ndũ bakay
(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)*

¹⁰ Mpok Yesu achi aywinti, mbɔk bho ne baghókó bhi bati byo ne apay b́abhak aré, b́abhép yi ntí bakay ane yi átémé.

¹¹ Akeme bhó be, “Ngátí bhé kponɔɔɔ menyinj́i ebhen bechi bhésé bhésé ɛti Kefɔ Mandem, ke ntá bo b́áchák, nchí ghati bhɔ menyinj́i chi ndũ bakay,

¹² ne ntí be,

‘B́ákwáy béyinj́i ne amík
ke b́ápú ghɔ yěnyinj́i;

mángók ne batú,

ke keɔwimem,

bé b́áké pɛtnsem ntá Mandem

yi ámfɔɔri bhɔ.’”

*Yesu aghati baghókó bhi ntí nekáy
ntyěmbwɔt*

(Mt 13.18-23; Lk 6.11-15)

¹³ Yesu arem ntá yap be, “B́ábhiki jwimem ndũ nekay enen, chɔɔ mánjwimem chí ndũ bakay anéfu?”

¹⁴ Mbuɔt ane nkwananki átíé, chí Eyɔɔ Mandem.

¹⁵ Mbɔk bho b́áchí mbɔ mbwɔt ane ákwéntí ndũ mómbi ane achi amem nki. Neghok ane b́ághókó Mbok Ndíndí, Satan antinj́i antwɔ́ amferɛ yó amem batí yap.

¹⁶ Bo b́áchák b́áchí mbɔ mmik setárebhé ane mbwɔt achak akwenti aré. B́ághók Eyɔɔ Mandem mánsɔt yó ne maɔák témté.

¹⁷ Ke enyũ mú wu keb́hɔɔ bakan amík. Ante kákátí ndu mómbinj́i mpok. Ke mpok esɔɔri étwɔ́, bo mámbɔ menyok yi ɛti Eyɔɔ Mandem ene yi ánókó, amferɛ amó témté.

¹⁸ Bo abhénéfú b́áchí mbɔ mmik ane ábhɔɔ́ tákɔ nsense. B́ághók nkɔ́ Eyɔɔ Mandem,

¹⁹ ke basémé ɛti menyinj́i mmik atwɔ́ nókó yi anti, ne ngonó nkáp, ne ekwak beb́hɔɔ menyũ menyinj́i bechak menkem, angákɔntik Eyɔɔ Mandem ene echi aré, yɔ kekɔwak yi ndũ nepém eni.

²⁰ Ke bo bachak b́áchí mbɔ mbwɔt ane ákwéntí ndũ mmik ndíndí. B́ághók Eyɔɔ Mandem, mányu kɛpem ndũ bapém ayap. Mbuɔt amɔt anchye mbwɔt nkɔ ane aya acha ane bapí ndɔɔ esa nsem byo, achák ndɔɔ besa bérát, anefú ndɔɔ besa betay.”

Nekāy erónjó ené bádúré
(Lk 8.16-18)

²¹ Yesu arək ambi berem be, “Bádure erónjó mánsət enyij mankuti ke? Bádure erónjó mánten antené bekək ke? Pú bádure erónjó mánte chi ndü nebhúét ane báte erónjó?”

²² Chəj mánkə yěntiki enyij ené echi bhésé bhésé emfu kponorəj. Ne chəj mánene ene bákúti.

²³ Mbák mmu abhəj batú béghok mban, ángók sayri!”

²⁴ Yesu apət aghati bhə be, “Tá ká batú ndü menyij ebhen bāghək! Enyu óyènti ənchye ntí, nkúbhé enyu yš ke báyènti mánychye wə. Báperé chye wə, mámaka écháak aré,

²⁵ mbənyune, mmu ane ábhónjó enyij, mámaka yi écháak. Ke mmü ane ábhíkí bhəj yěnyij, yě chí mandú ane yi ábhónjó, chəj mánsət mamfere ntá yi.”

Nekāy mbwət ane ágò

²⁶ Yesu arək ambi berem be, “Kefə Mandem kéchí mbə enyij ene éfákári ndü mpok ane nkwananki átíè mbwət ebhi.

²⁷ Beti bégu, ambure kenó. Néyi nókó, amfate, ankə, ankə nəkə menyij. Mbuət anchak, ango nəkə, ke yi kerij ndü éfákári.

²⁸ Mbuət ane áchí amik áchak ndü mmuet yi ango nəkə, kpát anchye ane nkə.

²⁹ Mpok ánán ánkwáy, áto bə betik ne ngak témté, mándək mámféré yó ebhi.”

Nekāy sepem mánək móstat
(Mt 13.31-32, 34; Lk 13.18-19)

³⁰ Yesu achəkə abhéj bhə be, “Kefə Mandem fá amik kechi mbə yi? Chəj sénsət ntiki nekay betəj enyu kə kechi?”

³¹ Kéchí mbə mósepeménək ane bábhinj be móstat. Ségəpsi sécha kepeménək kécháak kenkem fá amik.

³² Yě nə, mbák mmu ánsət só ampi, sécháak, séngó, enək énychik áncha bəmenək báchák mankem, ne éngat batáp enyu ené kenən kétwə kente manyay ndü batábhé yi.”

³³ Yesu asət beyə bakay mbə enen ndu betəj bho mpoknkem enyu ené bákway bejwimem.

³⁴ Yi ke ghati bhə yěnyij ené abhíkí tém nekay. Ke mpok ane yi ábhák aywíntí ne

bakonjə bhi, anene yěntiki enyij kponorəj ntá yap.

Yesu akə mbúép atanataj ákwen chák
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

³⁵ Égháká nókó beku ndü nkúbhé ewak eyə, Yesu arem ntá bakonjə bhi be, “Sémpé séndók ebhé manyu ené awu.”

³⁶ Bárə ye beyə bho, bətemeri Yesu amem áchwí, bábho bérəj ne yi. Báchwi ácháak ané áchí nyaka aré áre konjə bhə.

³⁷ Báperé ghó mbúép atanataj átwə, ákə mpérényen ébho bədep áchwí, manyiep anchwe nəkə amem, kpát arəp kekəwət bəbet.

³⁸ Ke Yesu abhak anet áchwí. Anyáná nyaka ntí ndü enəkónti, ambure nəkə kenó. Ke baghəkó bhi bárók májeme yi bárem be, “Ntəj, ébhíkí yij wə bé sétwə gu anyén-é?”

³⁹ Yesu afatə asáy mbúép arem be, “Mban ánkwen!” Aghati nnyén be, “Kwen tí!” Mbúép amáy, mbəj akwen chák.

⁴⁰ Yesu arem ye ntá bakonjə bhi be, “Báchay enyune ndaká yí? Bábhíkí re bhəj neka ne me?”

⁴¹ Bécháy bəpet bekem bó tontó. Bábho bebhep bati be, “Ntiki enyü mmú ne? Yě chí mbúép ághək yi, mpérényen éngok yi!”

5

Yesu akə befónjó bebúebə berə mmu ane bə bəsəjəri
(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

¹ Yesu ne baghəkó bhi mánók ye bárək ebhé manyu Gálili echak, báchwəp angəkonyén, kekəwət ne atú Gerása.

² Nefú ane Yesu afú amem áchwí asebhə angəkonyén, mmü amət ane befónjó bebúebə bəsəjəri afú ndü nebhúéré manem arək atemeri yi.

³ Achəkə nyaka chí ndü manem ne yě mmu keperə kwáy begəwət yi yě chí ne ngem.

⁴ Báfýé nyaka yi beko bekak ne ngem amó. Ke ngem eyə éré kiti kiti ne beko méndakati nəkə. Yě mmu kebəj betəj ebhen ákway bekem yi.

⁵ Beti ne ngósí, arebik, andakati nəkə mmuet ne batay ndü nebhuet manem ne ndü njie.

⁶ Aghó nókó Yesu nekə nesie, ajet, arək atep mánén besí bhi,

7 abho bébik ne eyəŋ etanətan andeme nəkə be, “E Yesu, Mmə Mandem mfay! Ɔbhəŋ ntiki ndak ne bhesé? Yiki Mandem bé ɔpú chyε chəŋ me esəŋəri.”

8 Are rem nó, mbənyune Yesu arem bé efónó ebábəbə ené esəŋəri yí éndó yi.

9 Yesu abhép yi be, “Nnyén ene nechi be yi?” Akeme Yesu be, “Nnyén ena nechi be ngémtáy, mbənyune séyǎ tontó.”

10 Arək ambi ménik Yesu mməet be áké to befónó bebábəbə bhə atú etək achak.

11 Eremé nkwo bakók anyiε nyaka ambi njie ane achi kekwo.

12 Befónó bebábəbə bhə ménik Yesu mməet be andə bə mándək mánchwe aməet bakók bhə.

13 Yesu achyε bhə mbi. Befónó bebábəbə bhə béfú mmü wu aməet, berək bechwe ndü nkwo bakók. Nkwó bakók ankem abhak mbə nká epay. Bárókóri básep ndü nkókónjie dúgúdúgúdúgú kpát bágúre anyén.

14 Bo abhen bábhəbheri bakók bágó nókó nó, bábwe ntiét ntiet bárók etək égho ne amem baki mángati nəkə enyiŋ ene éfákári. Bo báfú báre rəŋ beghə ne amík enyiŋ ené éfákári.

15 Bágháká nókó nebhet ane Yesu achi, bágə mmu ane befónó bebábəbə béfú yi aməet aré chəkə. Abhak sayri ndü nkaysi yi, ne nden aməet. Becháy békém bo mankem.

16 Bo abhen bágó enyiŋ ene éfákári, bərə ghati bə abhen bərəŋ are enyiŋ ene éfákári ntá mmu ane befónó bebábəbə bésəŋəri nyaka ne ené éfákári ne nkwo bakók.

17 Bábhə ye ménikmməet ntá Yesu be ándó atú etək eyap.

18 Nεchwe ane Yesu achwe amem áchwí, mmu ane befónó bebábəbə bésəŋəri nyaka yi, abho ménik yi mməet bé ándó yí ándók ne yi.

19 Ke Yesu keka. Aghati yí chí be, “Petnsem ntá bəbhe ghati bhə enyiŋí maknkay ene Mandem ákú ntá ye.”

20 Mmü wu afa ye, arək, angati nəkə bho ndü betək byo menkem enyiŋ ene Yesu áké ntá yi. Mankem abhen baghókó bábhák maknkay.

Yesu atan acha neme ne newú
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

21 Yesu apetnsem ndü ebhə manyu echak. Ndu yi áchí angəkənyén téé, beyǎ bo bárók bákáp yi.

22 Münti ane ekeré nenikímməetí bo Israel ndü nebhet ane yi achi, ane áká nnyén be Jáyrəs atwó are nkwo, ne ághó nókó Yesu, arək akwén yi bekak

23 abho ménikmməet ntá yi ne nti eni nenkem be, “Mówa ane móngərə áme tontó. Acha, twó nyaná yi amə aməet be ántan, áké gu.”

24 Yesu afa, abho berəŋ ne yi. Beyǎ bo bákáp yi bebhe bepəy.

25 Ngərə amət abhak aré ane áfère manon ndü mamié byo ne apay.

26 Anán abhəŋ nyaka beyǎ esəŋəri amə beyǎ baghan ne achəŋti nkáp ankem ane yi ábhónó ndéndem. Nte yi ambép andəkə nəkə chí ambi.

27 Aghók éti Yesu. Ekə atəti amem beyǎ bho kpát arək, atək nkokon nkú yi.

28 Aká nó mbənyune ärəm nyaka ne mməet yi be, “Mbák ntók yě chí nkú yi, chəŋ ntaŋ.”

29 Netək yí átókó nkokon nkú Yesu, manon amen yi áfère nyaka asíép. Aghók ndü mməet yi bé neme eni némay.

30 Témté wu, Yesu ariní be betan béfú yi aməet. Ayibhiri mməet, abhép beyǎ bo abhen bachí yi ansem be, “Agha átókó nden eya?”

31 Bakonə bhi bákéme yi be, “Ɔghə beyǎ bho ndu bákábhé wə, yě nə, ɔbhép be, ‘Agha átókó me?’ ”

32 Are bhanari ndu beghə mmu ane átókó yi.

33 Móngərə wu anán ariní nyaka enyiŋ ené éfákári ne yi. Afú angwεre nəkə gbagbǎgbak ne becháy. Atep mánén besí Yesu aghati yi tetep nkem.

34 Yesu arem ntá yi be, “Mmá, neka ené ne me nékə ɔtan. Mandem áchí ne wə, dók sayri, képerε chay.”

35 Ené Yesu ábhéet berem kepí ne ngərə wu, bənto abhen báfú eket Jáyrəs, bətwó bághati yi be, “Móywe anán águ, ɔbhəet besəŋəri Ntəŋ yi?”

36 Ke Yesu kefyé ntí ndü enyiŋ ené bərəmé. Aghati yi be, “Ɔké cháy. Dókó rəŋ ambi

menoko.”

³⁷ Yesu keka yě mmu amət ánkónó yi, ébhíkífuet Pita ne Jems ne mómayi Jǒn.

³⁸ Bákó, bárək, báchwəp eket Jáyrəs. Yesu aghó ebyək ene echi aré ndü bo bádi, mámbik nəkó.

³⁹ Achwe, arem ntá yap be, “Chí yí ne beyä ebyək ne kebhə? Mónə abhíkí gu. Abhure chí kenó.”

⁴⁰ Béré way Yesu way. Ke Yesu abók bó mankem atén nefi. Asət chimə ne nnəmə ne bakoŋo bhi bati arət arək, achwe ebhak ene mówu áhí bhéré.

⁴¹ Akém yi ndü awə arem be, “Talíta, kum!” Nə chi be, “Móngəsəŋ, faté!”

⁴² Témté wu, afaté abho bekó. [Achi nyaka mamié byo ne apay.] Manyu áhók bo mankem.

⁴³ Ke Yesu asemti bhó bé, “Báké ghati yě mmu enyih ene éfákári.” Achye eyəŋ be mánychyé Tabíta nenyié ányié.

6

Bábyak Yesu amem etək Násáret

(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

¹ Yesu afa atú etək eyə apetnsem etək eyi Násáret. Bakoŋo bhi bárók ne yi.

² Egháká nókó ndü nywəbhé neywēmuet bo Israel, arək ekeré nenikímuetí, abho betəŋ bo Eyəŋ Mandem. Beyä bho bábhák aré. Báhókó nókó menyih ebhen yi átəŋ, beyä bhap bábhak maknkay. Ekə béré bher be, “Aré fú fá ne menyih ebhen menkem? Ntiki enyü nerihindak né báchyé yi? Ná yi ákə menyihí maknkay ebhén?”

³ Pú mmə nchwě menək ne? Pú mmə María ne? Pú yi achi manó Jems, ne Júdas ne Símun? Pú bómáyi abhen baghərə bachí fá ne bhesé?” Ekə bare byak yi byak.

⁴ Afə ke Yesu árémé ntá yap be, “Bo báchyé ndemekerinti Mandem kenókó yěntiki ebhak. Ndiere etək eyi ne ndü nneréket ywi, ke bápú chyé yi kenókó.”

⁵ Ekə Yesu kekə menyihí maknkay aré, ébhíkífuet chí nenyana ane yi ányáná amo amuet mpáy bömame, abú bhó.

⁶ Yesu abhak maknkay mbənyune bö etək eyi bábhíkí bhəŋ neka ne yi.

Yesu ató bakoŋo bhi bati byo ne apay

(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

Yesu are kə ndü böbetək abhen bachi kekəwət, antəŋ nəkó bho Eyəŋ Mandem.

⁷ Abhiŋi ye bakoŋo bhi bati byo ne apay ató nefi, bati apay apay. Achye bhó betəŋ bebok befónó bebábeba.

⁸ Asemti bhó báké pəkó yěnyih ndü nekə enap, ébhíkífuet chí ntém. Yí báké pəkó nenyié, ne yě bebhá-nekə, ne yě chí nkáp.

⁹ Yí mámfyé nkəwbhánya ke báké pəkó nden écháak.

¹⁰ Ne aghati bhə be, “Yěntiki etək ené básieptí bhe aré, bák ká amem eket émət kpáte mändə etək eyə.”

¹¹ Ne mbák báchwəp etək ke bo kesyepti bhe ne manák ne bó keka beghok enyih ene bəghəti bhə, fá ká aré. Ne bəpəre fá aré, kwet ka mfok ane achi bhe bekak. Chəŋ eyə émbak mbə ntisie ndü enyih ené bó báká.”

¹² Báró ye bárók, mángati nəkó bho Eyəŋ Mandem be bó mántíknsen ndü bebá bhap.

¹³ Bäre bok beyä befónó bebábeba, ne mángwati nəkó beyä bömame ne bawet ólif mámbu nəkó bhə.

Enyu báwáy nyaka Jǒn Njwiti

(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴ Mfə Hérəd aghók eti menyih ebhen menkem, mbənyune bo mánán báriŋi nyaka nnyén Yesu mbánkem. Mbək bərəm nyaka be, “Jǒn Njwiti ke ápérénsen ndü nepém. Eti yə ké yi ábhónó betəŋ bekə menyihí maknkay.”

¹⁵ Ke abhénéfú be, “Chí Eláija.” Báchák bərəm be, “Ndemekerinti amət ane te nyaka”

¹⁶ Ke mbák chí Hérəd, ághókó nókó eti Yesu arem be, “Chí Jǒn ane ndémé nyaka be mámpkót ntí ywi ke ápérénsen ndü nepém.”

¹⁷ Efakari nyaka be Hérəd achye eyəŋ, bákém Jǒn, bagwət, ne báfyé yi ekerékenəŋ eti Heródias, ngərə mómayi Filip ane yí áfónó, ábháy.

¹⁸ Jǒn aghati nyaka Hérəd be, “Ebhé eyese bo Israel ébhíkí ka be ónsət ngərə mómaye ombay.”

¹⁹ Eti yə, Heródias afyé Jǒn anti, ne are yan berem mángwáy yi, ke yi kebhəŋ mbi.

²⁰ Hérəd are cháy beway Jǒn mbənyune arihí nyaka be Jǒn achi chak ne nyáná besí

Mandem. Yëndu enyiyi ene Jõn árèm éfyè nyaka yi ebyok anti abhõn manák beghok Jõn.

²¹ Nywõp némot, Heródias abhõn mbi. Hérød anak epa ndũ betik nywõbhé nebhe eni. Abhiyi maném bõ etok, ne bõ bagho, ne batemé nenu, ne maném bo Gálili.

²² Mmõ Heródias ane môngoré arak ndũ epã eyõ, abhén nebhen enyu ené Hérød ne mankõ bhi bábhõjõ beyã manák. Hérød arem ntã môngosõn wu be, “Ghatí me, yẽ óyàn yi, chõn nchyé wõ.”

²³ Ayiki beyã ndõn ntã yi be, “Chõn nchyé wõ yẽntiki enyiyi ene óyàn nchyé wõ, yẽ chí ebhakátok eya émot.”

²⁴ Ngosõn wu arak ntã nnõ, abhép yi be, “Mma, ndém mfo anchye me yi?” Nnõ yi be, “Ntí Jõn Njwiti.”

²⁵ Ngosõn wu apetnsem áyák ntã mfo arem be, “Chié me ntí Jõn Njwiti amem nchán myákátí ne, néné!”

²⁶ Hérød apõp! Ke ébé yí mmuet beku enyu échák eti neyiki ane yí áyíkí besí mankõ bhi.

²⁷ Témté wu, Hérød ató mbabheri ywi amot ne eyõn bé ándok ántwõ ne ntí Jõn. Arak, aferé ntí ywi amem ekerékenõn,

²⁸ atwõ ne wu amem nchán myákátí, barak bachye ntã mmõ Heródias. Asot, arak achye ntã máyi.

²⁹ Bakõjõ Jõn bághókõ nókõ enyiyi ene éfákári, bárak basot erené Jõn, barak babheme.

Yesu adík ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Bõnto báfú ndũ nekõ enen Yesu ató bho bapetnsem ntã yi, bághátí yí eti menyiyi ebhen bó báku ne ebhen bátõjõ bho.

³¹ Beyã bhó bátwõ nyaka mándok nõkõ enyuné Yesu ne baghókõ bhi bábhíkí bhõn yẽ epok menyie nenyíé. Ekã arem ntã yap be, “Séndók ndũ nebhuet ane achi kpák be mánjwémuet mandú.”

³² Báfa ye báre rõn amem áchwí ndũ nebhuet ane yẽ mmu achak apu.

³³ Beyã bhó bághõ ndu bó bárõn. Báríni bé chí Yesu ne bõbhi bhõ, ne báríni nebhuet ane bárõn. Beyã bho báfú ndũ betok ne betok, báfa ne bekak, bárak ntiét ntiét, báre non bõ ambi.

³⁴ Mpok Yesu áfú amem áchwí, aghó ngemntay bho. Ntínso nékém yi ne bhõ mbõnyune bachi nyaka ndũ esõnõri, nkwak ti, mbõ bághõnõmèn ane ábhíkí bhõn mbabheri. Abho ye bétõn bhõ beyã menyiyi.

³⁵ Ené mpok áfuet bëku ebhõ, baghókõ bhi bárók ntã yi barem be, “Nywõp nénanõ nerõn ne nebhuet ane sechi-ne aré chi ebhi.

³⁶ Ghatí bõbhen mándók ndũ baki ne bõbetok abhen báchí fá kekwt manku enyiyi menyie.”

³⁷ Yesu akeme bhó be, “Bẽ babhõn, chyẽ kã bhõ nenyíé mányíé.” Ke bábhép yí be, “Óyàn séndók sénku nenyíé ne nkáp ane nkã betik ányie ndũ batan anen séchié bõbhen?”

³⁸ Yesu abhép ye bhó be, “Bãbhõn bekpókõ bret afõ méní? Dók kã byo.” Bábyõ nókõ, bárem be, “Bekpókõ bret bétay ne nsi épay.”

³⁹ Yesu aghati bhõ be mámfyé bho ndũ bakwó, mánkã bõ manchõkõ amik ndu tákõ.

⁴⁰ Báchõkõ ye amik ndũ barõn, ndũ bakwó besa bétay ne besa bépay nsem byo.

⁴¹ Yesu asot ye bekpókõ bret bhõ betay ne nsi épay. Ayõn amik amfay. Achye bakak ntã Mandem, abho bébókõti bret wu anchye nõkõ ntã baghókõ bhi be mánkóré ne nsi ntã beyã bõbhõ.

⁴² Yẽntiki mmũ wap anyíé kpát ajwi.

⁴³ Baghõk Yesu mányókõti nenyíé enen nérõbhé. Néjwí bekay byo ne bepay.

⁴⁴ Mpãy babhakanem abhen manyíé bret wu ne nsi eyõ abhak mbõ nka etay.

Yesu are kõ amfãnyen

(Mt 14.22-33; Jn 6.15-21)

⁴⁵ Ebhíkí tat, Yesu aghati baghókõ bhi be mándók mánchwe amem áchwí, mampe nnyén manjambi Betsáida, ndũ ebhẽ manyu echak. Yímbõn arõp ansem beku beyã bõbhõ mánguré.

⁴⁶ Aghátí nókõ bhõ be, “Mánkõ sayri”, arõ akõ amfay njie ndu menikmuet.

⁴⁷ Ené mpok ánánj arõjõ beku bhõ, áchwí ábhak nenti manyu, Yesu abhak ebhi aywinti.

⁴⁸ Yesu aghó ndu ébè baghókõ bhi mmuet ménók áchwí eti mbáép ane áfù bhõ ambi. Befuet nkárénkã érat beghaka nkárénkã etandat betí, abho bekõ amfay manyu

ankonjo nəkə bhə. Arək kpát erəp kekwoť befaet bhə.

⁴⁹ Bǎghó nókó ndũ yi ákò anyén átwò, bécháy békém bó tontó. Bǎbho bebik, mándeme nəkə be, “Chí efónó-ngú! Chi efónó-ngú!”

⁵⁰ Bó mankem bǎghə nyaka yi, becháy békem bhə. Témte wu, Yesu afyé bhə ntí arem be, “Chi me, bǎké chay!”

⁵¹ Achwé nókó amem áchwí, mbúér wu ákwen. Bechay békém bó tontó.

⁵² Yëndu Yesu ádik nyaka nka bho etay ne bekpəkó bret, bə kejwimem ndũ enyũ mmu yi achi. Bó kenene batĩ yap amem.

*Yesu abú bǒmame atú Genésaret
(Mt 14.34-36)*

⁵³ Yesu ne baghəkó bhi mánánǎ nókó bepe manyu, bákó ebhi, atú Genésaret. Báset áchwí wap.

⁵⁴ Nefú báfú amem áchwi, bo bǎrĩni bé Yesu achi are.

⁵⁵ Ntiét ákwén atú etək eyə ankem ndu bǎpəkə bǒmame ndũ bésák ebhap mándək nəkə mbǎñ enkem ene bǎghókó bé Yesu achi aré.

⁵⁶ Yěntiki nebhaet ane yí áchwóbhé ndũ bǒbetək, ne yě chi amem betək begho ne amem baki, bǎré pəkó bǒmame ndũ mbanj ene bo bǎchəm mbə nefisie, mǎnik nəkə mhaet be yi andə bǒmame mantək yě chi nkokonj nden yi. Ne yěntiki mmu ane ánú átokó nkokonj nden Yesu, atanj.

7

*Bepĩni bho bebhiki bhəj beyibhiri bebhe Mandem
(Mt 15.1-9)*

¹ Bǒnkwo Fǎrisi ne mbək batəj ebhé Mandem abhen báfú Yerúsalem, bǎtwò nyaka bákáp Yesu.

² Bǎghə bé mbək bakonjo Yesu mányie nenyíe keso amó mbə enyũ epĩni bǒ bhap étəj.

³ Bǒnkwo Fǎrisi ne bo Israel mankem bǎpú nyie nenyíe ke yambi beso amə mbə enyũ epĩni bachĩmbi bhap étəj.

⁴ Ne bǎpu nyie enyĩj ené éfu esie kpáte mánso yə mbə enyũ epĩj eyap étəj. Bǎbhəj bepĩj béchak tontó ebhen bǎbhəre mbə bésə nkóp, bekpəre, ne bete árik.

⁵ Mbək bǒnkwo Fǎrisi ne batəj ebhé Mandem bǎbhép Yesu be, “Ndaká yí baghəkó bhe bǎpú konjo bepĩj ebhen bachĩmbi bhese? Ndaká yí mányie nenyíe keso amə mbə enyũ éyàñ?”

⁶ Yesu akeme bhə be, “Ndemekerpĩti Aisáya arem nyaka ndaká yí tetep éti yeka! Bǎchi bǒ betábhá nkúbhé mbə enyũ yi ásinĩ be Mandem arem be, ‘Bǒbhen bǎchyè me kenókó chi ne beyəjonyu bhap, bati yap ásap nekə ne me.

⁷ Kenókó ekem bə bǎchyè me kechi chi ndéndem, mbənyune bebhé ebhen bakwǎñwanj báfýe ké bə bǎtəj bho mbə be bechi Eyəj Mandem.’

⁸ Bǎrə bebhé Mandem bǎkonjo chi bepĩj ebhen bǒ mmik.”

⁹ Yesu arək ambi aghati bhə be, “Bǎbhəj erítí mbi bérə bebhé Mandem ndu békonjo chí menyĩj ebhen bachĩmbi bheka bǎtəjǎ!”

¹⁰ Moses arem be, ‘Chíe étáyə ne máyə kenókó’ ne be ‘Yě agha ane árəm ebéptí eyəj ntá etayi, yě máyi, bǎbhəj beway yi.’

¹¹ Ke bǎghəti bho be mbák mmu ándém ntá etayi, yě máyi be, ‘Nsət enyĩj ene mbónj mbə bekwak wə ne yə, nchyé ntá Mandem’,

¹² nə, bǎchet bho mbi be báké kwak bachi ne manə bhap.

¹³ Ndũ bǎkə nə, bǎsət bepĩj ebhen bachĩmbi bheka bebyak Eyəj Mandem. Ne beyǎ menyĩj bechak ebhen bǎkə béchí mbə ebhə.”

*Menyĩj ebhen békə mmu áké bhak pépép besí Mandem
(Mt 15.10-20)*

¹⁴ Yesu árém nókó nó, apət abhĩni beyǎ bo abhen bachi aré arem be, “Bě mankem, tá ká batú mǎngok enyĩj ene mbónj berem, mǎnjwimem!”

¹⁵ Yěnyĩj epu ene mmu ányie énkə be yi aké bhak pépép besí Mandem. Enyĩj ene éfú mmu anyu ke ékə mmu áké bhák pépép besí Mandem.

¹⁶ Mmu ane ábhónj batú beghok ángók.”

¹⁷ Yesu aró nókó bhə, arək anywóp. Aré, baghəkó bhi bǎbhép yi ntí beyəj ebhə.

¹⁸ Yesu akeme bhə be, “Bě nkwo bǎbhíkire jwimem-e? Bǎbhíkí rĩj be enyĩj ene mmu ányie enchwe yi menie épú kway bekwə be yi ake bhak pépép besí Mandem?”

19 Enyij ene mmu ányíé, épú chwe yi anti, éron chi menie ebhi ne áji yó amferé.” Yesu arem nò, ndu áyàn bo mándijí be yéntiki nenyíé nékway menyie.

20 Arək ambi berem be, “Enyij ene éfù mmu anti ke ékà yi ake bhak pépép besí Mandem.

21 Chí amem nti mmu kě nkaysi mbámba áfù, antén yi ndù epúsí, ne beway mmu, ne bekwen berwop, ne

22 béfyé amík ndù menyij bo bachak, ne ebébhénti, ne berwó bho, ne epó epij ene mmu apu kem mmuet, ne mpap amík, ne bechənti nnyén mmu, ne neyohómuet ne echijti.

23 Bebepti menyij ebhen menkem béfù mmu chi anti ne bó ke békà mmu ake bhak pépép besí Mandem.”

Ngərə ane abhónó neka (Mt 15.21-28)

24 Yesu afa ye nebhuet wu are rón atú etək ane achi kekwoť Táya ne Sídən. Arək achwe eket emot abhak aré. Ake yán mándijí bé yi achi aré. Yé nò, ake rəp bhésé bhésé.

25 Ngərə amot ane efónó ebámba ésəhəri móywi ane ngəsón aghok žti Yesu. Arək ntá yi kechənti mpok, akwén bekak ebhi.

26 Ngərə wu apú nyaka mmu Israel. Bábhe yi chi atú Síria ndù nneréket agho ané bábhiní be Fonísia. Anik Yesu mmuet be ambok efónó ebámba yó émfu móywi amuet.

27 Ke Yesu arem ntá yi be, “Dó sénchíe kpík mǎmbə nenyíé. Epú chak besot nenyíé mǎmbə mánchyé ntá mmú.”

28 Ngərə wu akeme yi be, “Acha, échí tetep. Ke mmú ényie nəkə bechəkəťi ebhen béfù ntá mǎmbə amfay éfémé nenyie ménkwenti amik.”

29 Yesu arem be, “Žti beyə ebhe ebhen, petnsem anywóp, efónó ebámba eyó énanj éro móywe.”

30 Apetnsem anywóp, aghó mó bhəre ndù ndu ené efónó ebámba yó énanj éro yi.

Yesu abú mbók

31 Yesu arə atú Táya, afuét Sídən achwe atú betok byo ane bábhiní be Dikápolis, akə achwəp ndù Manyu Gálili.

32 Básót mmü amot bárovk ntá yi ne yi. Mban yi ke ghók, kepí yi kerem kəkə kəkə. Mánik Yesu mmuet bé ányáná yi amə anti.

33 Yesu aya yí báfá nenti bho, bárovk nékú. Ason yí kenəámə batú, apá batié, atək néri eni.

34 Yesu ayijí mfay asók nsək arem be, “Éfáta” nò chi, “Nené.”

35 Témte wu, batú yi anéne, néri nékánári yi anyu abho berem kepí sayri.

36 Yesu asemti bho be báké ghati yé mmu enyij ene éfákári. Yé nò, ásémtí nókó bho, mángati nəkə ghati bho.

37 Bo bábhák maknkay, mándeme nəkə be, “Yijí, enyij ene yí ákú éri echa. Akə yé chí bo abhen batú áchókó mángók mban, babhók mándem kepí.”

8

Yesu adík nka bho enwi (Mt 15.32-39)

1 Ebhíkí tat, ené beyá bho bápət báchəm nebhuet amot, Yesu abhiní bakoŋo bhi arem be,

2 “Ntínso nékəm me ne bəbhen. Báchí fá ne me ndù manywəp arət, ne bábhíkí bhəj yényij menyie.

3 Mbák ntó bhə mámpetnsem kenyíe nenyíé, bákway begu nsay ambi, ne beyá bhap báfú bakə asié.”

4 Bakoŋo bhi bábhep yi be, “Etək épú fá, chəj mmu ambəj nenyíé enen nékway bəbhen mankem fá?”

5 Yesu abhép bhə be, “Bəbhəj bekpəkó brət afə meni?” Bákeme yi be, “Səbhəj bekpək tándramot.”

6 Yesu achye eyəj be bó mankem mánchókó amik. Asot ye bekpəkó brət bhə tándramot. Achyé nókó bakak ntá Mandem, abho bebəkəťi bhə anchye nəkə ntá bakoŋo bhi be mánchyé ntá bo bhə. Baré sət mánkəre nəkə.

7 Bəbhəj nyaka bərú nsi nkwo. Yesu achyé nəkə bakak ntá Mandem, achye yó ntá bakoŋo bhi be mánkəre yə nkwo.

8 Yéntiki mmu anyíé ajwi. Baghəkó bhi bábwəpti nenyíe enen néróbhé, néjwí bekay tándramot.

9 Mpəy bho abhak mbə nka enwi.

10 Yesu aghati bhó mánguré. Témté wu, Yesu ne bakoŋo bhi báchwé amem áchwí bārók atú Dalmanúta.

Bōnkwo Fārīsi bābhēp Yesu ántōŋ bō erīŋí maknkay

(Mt 12.38-42, 16.1-4)

11 Mbók bōnkwo Fārīsi bārók ntá Yesu bābhō bekem epáítí ne yi. Béré yan mbi memō yi. Bābhēp yi ankū enyīŋí maknkay ené ébhak mbō erīŋ ené étōŋ be betāŋ ebhi bífú chi ntá Mandem.

12 Yesu asók nsək arem be, “Ndaká yí mkpáká bho ané echōŋ áyāŋ erīŋí maknkay? Tetep, nchí ghati bhe be yé mmu apú tōŋ bhō enyū erīŋí maknkay ené bō báyanŋ.”

13 Arem nókó nō, arō bhó apēt achwe amem áchwí, are pé bérōŋ ebhē manyu échák.

Sot ka mpok ne yis bōnkwo Fārīsi ne ane Hērōd

(Mt 16.5-12)

14 Bakoŋo Yesu bāghókōntik bépókō bret. Bābhōŋ nyaka chí mókpkókō bret amōt amem áchwí.

15 Yesu are semti bhō be, “Sot ka mpok ne yis bōnkwo Fārīsi ne ane Hērōd.”

16 Bābhó berem ne bati be, “Arēm nō mbōnyune sébhíkí bhōŋ bret.”

17 Yesu arīŋí enyīŋ ene bó bārēm abhēp bhō be, “Ndaká yí bārēm ěti bret ane bāhíkí bhōŋ? Bābhíkíre jwimem-ε? Bati ábhūét be amem chóchókó?”

18 Bābhōŋ chí amík ntíako? Bābhōŋ chí batú nemak-a?

19 Bāghókōntik ndu ndíkí nka bho etay ne bekpókō bret betay? Ane árōbhé abhak bekay méní?” Bákéme yi be, “Bió ne bepay.”

20 Yesu apēt abhēp bhō be, “Ne mpok nkóré ane bekpók tándrámat nká bho enwi ényíé, ane árōbhé mānyokoti, abhak bekay méní?” Bákéme yi be, “Tándrámat.”

21 Abhēp bó be, “Bābhíkíre jwimem?”

Yesu akū nnémámík aghó mban

22 Ené Yesu ne baghókó bhi bāgháká Betsáida, bōfú básót nnémámík bārók ntá yi, mánikmūet be ántōk yi.

23 Yesu akém yi ndu awō, aya bārók antí etók. Apá yi batíé amík, anyāŋa amó anti ywi abhēp yi be, “Ōghò nō yényīŋ?”

24 Mmu wu ayīŋí mfay arem be, “Nchí ghó bo ke bachi chi mbō be menək ke békò.”

25 Apēt atók amík yi. Ndōŋ yō, mmū wu ayīŋí dīl, apēt abho beghō mban, ne are ghó yéntíkí enyīŋ sayri.

26 Yesu aghati yi be ándək eket eyi, ne beyōŋ ebhen be, “Képetnsem etók.”

Píta arem be Yesu chí Kristo

(Mt 16.13-20; Lk 9.18-21)

27 Yesu ne bakoŋo bhi bāfūét bārē rōŋ ndū bōbetók abhen bachi kekwoť Seséria Fílipi. Ambi, Yesu abhēp bhō be, “Bo bārēm be me nchí agha?”

28 Bákéme yi be, “Mbók bārēm be ochí Jōn Njwiti. Bachak be Eláija, ne abhenefu be ochí ndemekerpinti amōt.”

29 “Ke bē bābhōŋ bārēm be me nchí agha?” Símun Píta akéme yi be, “Wō ke óchí Mpereme Mandem afyé nyaka bariēp be āto.”

30 Yesu asemti bhō be báké ghati yé mmu.

Yesu arem be chōŋ mánchye yi beyā esōŋōri ne mángwáy yi

(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

31 Yesu abho beghati bhō be, “Me Mmu mfú ntá Mandem mbōŋ beghō beyā esōŋōri. Bōbati etók, ne bōbati bachiākap Mandem, ne batōŋ ebhé Mandem bábyak chōŋ me ne mángwáy me, ke égháká nōkō manywōp arat, mpētsem ndū nepém.”

32 Yesu aghati bhō nō kponoroŋ. Píta asōt yi nepak arem be, “Eta kérem awū ndak.”

33 Ke ndu Yesu áyíbhírí mmūet aghō baghókó bhi, aji Píta be, “Satan, fá mé besí! Nkaysi ye chi ane nkwanŋwan, abhíkí fu ntá Mandem!”

Enyīŋ ene mmu ábhōŋó beka ke ambak nkoŋo Yesu

(Mt 16.24-28; Lk 9.23-27)

34 Yesu abhīŋí ngémtáy bho ne bakoŋo bhi arem ntá yap be, “Mbák mmu áyan bēbhak nkoŋo wa, abhōŋ bēghókōntik mmūet yi, ampókō ekotákátí yi, ankoŋo me.

35 Yé agha ane áyan bepereme mmūet yi ānem nepém eni. Ke yé agha ane áká menem nepém eni ěti ya ne ěti Mbok Ndíndí, ábhōŋ chōŋ nō.

36 Ntiki nsáy mmu ábhòṅ mbák abhòṅ yěntiki enyìṅ fá amík, ke aném nepém eni?

37 Ne mbák mmu áném nepém eni, ntiki enyìṅ yí ákwáy besòt anchyè be yi ampèt ambòṅ nó?

38 Mbák mmu abhòṅ ntíánwòp èti ya ne èti Eyòṅ eya ndù mkpáká bho ané ápú kè mbò enyu Mandem áyàṅ, mkpáká bho bebá, chòṅ Mmè Mmu mfú ntá Mandem mbòṅ ntíánwòp èti yi mpok nchí twò ne keném Etaya ne bòángel bhì.”

9

1 Yesu aròk ambi beghati ngémtáy bòbhò be, “Nchí ghati bhe be, mbòk bho báchi fá abhen bápú gu kpáte mángò ndù Kefò Mandem kétwò ne betan.”

Besí Yesu béyìbhìri

(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

2 Èfueré nókó manywòp atandat, Yesu asòt Píta, ne Jems ne Jòn, akó amfay njie ngo ne bhò. Bábhák aré bóbhó. Bápère yìṅi, besí Yesu béyìbhìri.

3 Nden eyi nkwo éré diere pépèpèp enyu ené yè mmu ápú kwáy beso nden yè chí ne babhé éndiere enyu yò.

4 Témchok, Moses ne Eláija, baremé kepinti Mandem abhen tesáy, bábhési mándemè nòkò kepi ne Yesu.

5 Píta abho berem ntá Yesu be, “Acha, éri tontó be sechi fá. Dž sénté bétém barat. Èmòt ntá ye, échák ntá Moses, ne enéfú ntá Eláija.”

6 Píta arem nò mbònyune abhíkí rìṅi nyaka enyìṅ echák ene yi ábhòṅó berem ndù becháy bekeme bhò tontó.

7 Nerem ane Píta árémé enyu yò, nebhané nésep témté, nebho békúti bhò. Eyòṅ éfú amem nebhané éndemè nòkò be, “Né chí Mówá. Nkòṅ yí tontó. Ghók ká yi!”

8 Témte wu, bòPíta báyìṅi, ke bákepere ghó yè mmu, ebhiki fuet chi Yesu aywinti.

9 Ne ndù Yesu ne bòPíta básèp njie, Yesu aghati bhò be, “Báké ghati yè mmu enyìṅ ene bághó fá, kpáte Mmu ane áfú ntá Mandem ampètnsem ndù nepém.”

10 Bábhère enyìṅ ene Yesu aghati bhò anti, bóke ghati yè mmu enyìṅ ene bághò. Mámbebbe nòkò chi bati be, “Nepèrensem ndù nepém chi yi?”

11 Bó bati arat bábhèp Yesu be, “Ndaká yi batòṅ ebhé Moses bárèm be Eláija abhòṅ bepètnsem fá amík ke Mpepe Mandem afyè barièp be àtó antwò?”

12 Yesu akeme bhò be, “Èchí tetep be Eláija abhòṅ beyambi antwò, anyure menyìṅ menkem ambère, ke ná básìṅi amem Ekáti Mandem bé Mmù ane áfú ntá Mandem abhòṅ béghò esòṅòri ne bé bábyak chòṅ yi?”

13 Ke nchí ghati bhe be Eláija anáṅ átwò ne bo bákú yi bebá mbò enyu bákòṅó mbò enyu básìṅi nyaka amem Ekáti Mandem èti yi.”

Yesu abú mmó ane efóṅó ebúbù échyè esòṅòri

(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43a)

14 Ené Yesu ne baghòkò bhì bati arat bápètnsem, bátéméri bakoṅo bhì báchák. Bághó beyá bho ne batòṅ ebhé Moses ndu bákem epúiti ne bhò.

15 Témte wu, beyá bo bho mankem bághó nókó Yesu, bábhák maknkay tontó. Báre ròṅ ntiét ntiét bekaka yi.

16 Abhèp bakoṅo bhì be, “Ntiki epúiti nò bákem ne bhò?”

17 Ke mmu amòt amem nkwo bòbhò akeme yi be, “Ntòṅ, ntwò ne mówa ntá ye. Èfóṅó ebúbù epú ka yi andem kepi,

18 ne yěntiki ebhak ené efóṅó yò ékém yi, égèp yi amík, befen mémfu nòkò yi anyu. Mpok yò, ande nyie amen ne anòkò. Nnik baghòkò bhe mmuet bé mámbók yò éndó yi, ke bábhíkí kway beku nò.”

19 Yesu akeme bhò be, “Bè mkpaká bho ane abhíkí bhòṅ neka ne me, bé bho báyìbhìri tetep ndù enyìṅ echak, chòṅ mpèt ntat ne bhe ná? Chòṅ nképnti ne bhe ngaka fá?” Ke àrem be, “Twò ká ne mówu fá ntá ya.”

20 Básòt mòre bárók ntá Yesu ne yi. Èfóṅó ebúbù yò eghò nòkò Yesu, témté wu, ényíkisi mówu gbogbògbok, akwén amík are bìnìri, efen émfu nòkò yi anyu.

21 Yesu abhèp chimò be, “Èfóṅó ene énané stat yi amuet ná?” Chi mówu akeme be, “Te kembó eki.

22 Beyá ndòṅ efóṅó ebúbù yò ékà yi ankwén ango. Mpokófu ékà yi ankwén anyén ndu beway yi. Mbák ðkway beku enyìṅ, ghò bhesé ntínso kwak bhesé.”

23 Yesu akeme be, “Wò bé mbák mǎkwáy beka enyini! Yǎntiki enyini ékway beko ntá mmu ane ánokó Mandem.”

24 Témte wu, chimò arem ne eyon amfay be, “Nnokó ke neka ená nébhíki tan. Kwak me nnokó sayri.”

25 Yesu ághó nokó bé bo bátwò chi tontó tontó, ásáy efónó ebábù yò be, “Wò efónó ené, efónó kebók ne batú chóchók, ghók. Fú yi amuet, ne yě ewak, óké pere twó yi amuet!”

26 Yesu árem nokò nò, efónó yò ébik, ényikisi mówu gbogbògbok, éfú yi amuet. Aròp mbò ngú. Bo abhen báchi are barem be, “Agú.”

27 Ke Yesu akém yi ndu awò, akwak yi afate.

28 Yesu áká nokò nò, achwe anywóp. Bakojo bhi bábhép yi ansem ansem be, “Ndaká yí sébhíki kway bebok efónó ebábù yò?”

29 Yesu akeme bhó be, “Ndiere ne nenikimuet ne netarénsay ke bákway beka enyù efónó ebábù ene émfu mmu amuet.” *

*Yesu apet arem be chon mángwáy yi
(Mt 17.22-23; Lk 9.43b-45)*

30 Yesu ne baghokó bhi bárò báre fuet atú Gálili mándok nokò. Akéyán mándini ebhak ene yi achi,

31 mbonyune, átòn nyaka bakojo bhi an-gati nokò bhò be, “Bákè m chon Mmù ane áfú ntá Mandem mámfye yi amó bò mmik mángwáy yi, ne éghaka nokò manywòp arat ampètnsem ndù nepém.”

32 Ke bó kejwimem ndù enyini ene yi áreme ne báre chay bebhep yi.

*Nkojo Yesu ane áchá abhenefu
(Mt 18.1-5; Lk 9.46-48)*

33 Bágháká nokó Kapěnaum, báchwe anywóp. Ené bachi aré, Yesu abhép bhò be, “Bákè m mbù epúiti ambi éti yi?”

34 Báchókò kpák, mbonyune bákè m nyaka epúiti ne bati ankòmbi ndu berini mmù wap ane áchá báchák.

35 Yesu achakò amik, abhini bhò bati byo ne apay, abho beghati bhò be, “Mmù yweka ane áyàn bebhak mungo, abhòn besòt mmuet yi mbò be apu yenyini ne ambak mubetok ntá bo bachak mankem.”

36 Asòt mandú mmó ate néntí nap, apokò ye yí amuet, arem ntá yap be,

37 “Yě agha ane ásòt mmó mbò ane sayri éti ya, ásòt chi me, ne yě agha ane ásòt me sayri, ásòt chi mmu ane átó me.”

*Yě agha ane áká ne bhesé achi ne bhesé
(Lk 9.49-50)*

38 Jòn árem ntá yi be, “Ntòn, séghò mmu ane apu ndù nkwo ywese ndu ábòk befónó bebábèbù ndù nnyén ena. Ségháti yi be, áképere kù nò mbonyune apú ndù nkwo ywese.”

39 Yesu akeme be, “Báké kan mmu mbò awu mbonyune yě mmu apú ane ákù enyini maknkay ndù nnyén ena antin anjibhiri mmuet andem bebépti menyini éti ya.

40 Mmu ane apu nu ne bhesé, achí ne bhesé.

41 Dini ká be yě agha ane áchyé be nkóp manyier mányú mbonyune báchi bakojo abhen Mpeme Mandem afyé nyaka barièp be átò, apu nók bebhòn akap.”

*Sòt ka mpok bé mmu áké kù nti ankwen ndù bebù
(Mt 18.6-9; Lk 17.1-2)*

42 Yesu arem be, “Chon émbep encha ntá mmu ane áká mówa amòt ane abhónó neka ne me ánkwen ndù bebù. Echí sayri ntá mmu wu, be mánsòt ntáy negho mánsè emi yi, mamese amem manyu.

43-44 Mbák awò ywe ákù ònkwen ndù bebù, kpót wu feré! Echí sayri be ònchwe ndù nepém enen ebhiki bhòn ngwenti ne awò amòt echa memese wò amem nepingo ane apu neme ne amò apay!

45-46 Mbák ekak eye étò wò ndù bebù, kpót yò feré. Echí sayri be ònchwe ndù nepém enen ebhiki bhòn ngwenti ne ekak émòt echa bé mamese wò amem nepingo ne bekak bepay.

47 Ne mbák nyésé ene nékù ònkwen ndù bebù, ponóri nó gup. Echí sayri bé ònchwe ndù Kéfò Mandem ne nyésé nemòt echa be mamese wò amem nepingo ne amik apay.

48 Amem nepingo enò, kényore eken kényie bho kèpú gú, ne ngó apu neme.

* 9:29 Netarénsay: Mbok besí basin abhíki bhòn “Netarénsay”.

49 Chəŋ mángoko yěntiki mmu ne ngó nkúbhé mbə enyu báfyè ngán ndü nenyíé be néndí anyu.

50 Ngán áchí erítí enyiŋ. Ke mbák ngán ábhíkí pεεε bhəŋ manyiŋti mi, ná bákway bekə wu ampεt ambak erítí ngán? Bón ká ngán amuεt, mǎnchəkə eyəŋ émət ne bati.”

10

Enyiŋ ene Yesu átónó ɛti awáy nebhay
(Mt 19.1-12; Lk 16.18)

1 Yesu ne baghəkó bhi bárə ye Kapěnaum bárók atú Judéya. Bákini Manyu Jódan. Ngémtay bho, bápεt báre rəŋ ntá yi. Are tón bə mbə enyü yi ákə nyaka mpoknkεm.

2 Mbək bönkwə Fárisi bátwó memə yi. Bábhép yi be, “Ebhé yeεε éká be mmu ándó ngərə ywi ndü nebhay?”

3 Yesu akεmε bhó be, “Moses aghati nyaka bhe be yi ɛti awáy nebhay?”

4 Bákεmε be, “Moses arεm be mmu ákwáy berə ngərə ywi mbák achyé yi ekáti ené awáy nebhay?”

5 Yesu aghati bhə be, “Chí ɛti netanánti ene ka ke Moses áchyé nyaka bhe ebhé ene.

6 Sayri sayri, te nebhómik, ‘Mandem ághókó nyaka bo, ngərə ne mbakanem.’

7 ɛti yə, ‘Mbakanem abhəŋ béró etayi ne máyi, ambat mmuεt ne ngərə ywi,

8 bó bati apay mándəp mbə mmü amət. Bó kepepe bhak ye bati apay, ke mmü amət.’

9 Mmu áké fyε ye ákóré nenti bo abhen Mandem áchémtí.”

10 Yesu ne baghəkó bhi bápéré nókó nsem anywəp, baghəkó bhi bápεt babhεp yi menyin ɛti nkúbhé ndaka wu.

11 Arεm ntá yap be, “Yě agha anε áró ngərə ywi ndü nebhay, abháy achak, akwěn berwəp, *

12 ne ngərə anε áró nném abháy achak, akwěn berwəp.”

Yesu áyéτ mǎmbə
(Mt 19.1-12; Lk 16.18)

13 Bofú básót bəbhəp bárók ntá Yesu ne bhə be yi anyanə bhə amə anti anjet bhə. Baghəkó bhi bábho besáyti bhə.

14 Ke Yesu aghə nəkə nə, nti nébé yi amεm, arεm ntá yap be, “Dǎ ká mǎmbə mántwə

ntá ya, báké chyεt bhə mbi mbənyunε bo abhen bachi mbə bhə ké Mandem abhak Mfə wap.”

15 “Nchí ghati bhe be, mbák mmu apú ne Mandem mbə enyü mmó ábhək ne etayi, apú kway bebhak ndü mpəy bho abhen Mandem achi Mfə wap wáwák.”

16 Yesu asət ye bhó amət amət, ne yentiki anε yi ásóré ambat amuεt, anyanə yi awə anti, anjet yi.

Mmü nkáp
(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

17 Ené Yesu árəŋ nekə, mmüfú ajiεt, arək, atεp mánén besí bhi, abhép yi be, “Ntəŋ, wə mmü ndíndí, chəŋ nkə yi ke mbəŋ nepém enén nebhiki bhəŋ ngwenti?”

18 Yesu akεmε yi be “Ndaká yí óbhiní mε be mmü ndíndí? Yě mmü ndíndí apú. Mandem aywinti ke achi Ndíndí.

19 ɔriní bebhé Mandem. Bérεm be, ‘Kéwáy mmu, Kékwen berwəp, Kéghép aghép, Kéte ntísie ákwaré, Kényie enyiŋí mmu ndü bapu, Chiě máye ne etaye kenókó.’ ”

20 Mmu wu arεm be, “Ntəŋ, nnán nchí bhəεε bebhé ebhen menkem te kembó eka.”

21 Yesu ayini yi ne beyə ekəŋ arεm be, “Erəp chi enyiŋ émət ené óbhəŋə bekə. Dók tí menyin ebhe menkem chyě nkáp ntá bachébhəbho. Mbák ónká nə, chəŋ ómbəŋ kefó menyin amfay. ɔntwó ye onkonə mε.”

22 Aghoko nəkə nə, apəp, arəbhe rónəŋə ne basémé anti mbənyunε abhəŋ nyaka beyə menyin

23 Yesu ayibhiri mmuεt arεm ntá baghəkó bhi be, “Ebe mmuεt tontó be münkáp anka Mandem ambak Mfə ywi!”

24 Baghəkó bhi bágókó nókó nə, mmuεt agú bhə. Ke Yesu apεt arεm ntá yap be, “Bəbha, ébe mmuεt tontó be mmu anka Mandem ambak Mfə ywi!”

25 ɛchí wikirik be mpəŋə baso ámfuét ndü mbok mbíábhan écha münkáp beka Mandem ambak Mfə ywi.”

26 Bágókó nókó nə, mmuεt agú bhó tontó, bábhép yi be, “Agha ákwáy ye bebhəŋ nepém enén nebhiki bhəŋ ngwenti?”

* 10:11 Nə chi akwěn nku nebhay ne ngərə ywi.

27 Yesu ayiñi bhə dñi arem be, “Ntá nkwānwan, mbi ápú, ke yěnyin epú cha Mandem.”

28 Pita asá eyə arem be, “Ná ne bhesé? Séró yěntiki enyini sékòno wə!”

29 Yesu aghati bhə be, “Tetēter, mmü ane áró yě chí eket eyi, yě chí bōmayi abhen babhakanem yě chí abhen baghərə, yě chí máyi ne etayi, yě chí bōbhi, ne yě chí bakı yi eti ya ne eti Mbok Ndíndí,

30 chə Mandem anchye yi beyä menyini fá amik, ne chə ampət ambón beket, bōnno abhen babhakanem ne abhen baghərə, ne mánó, ne bə, ne baki, ndə besa betay. Chə bo mánychye yi beyä nenyok, ke ndü mmik nkə Mandem anchye yi nepém enén nebhíki bhə ngwénti.

31 Ke chə beyä bo abhen bachi ambi néne, mándəp ansem, ne abhen bachi ansem, mándəp ambi.”

Yesu arem ndə ane ajwi érat be chə mángwáy yi

(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

32 Yesu ne baghəkó bhi báfa báre ko berə Yerúsalem, yi ambi, bó ansem. Mmuet agú baghəkó bhi ne becháy békem bo abhen bákòno bhə. Apət asət baghəkó bhi bati byo ne apay nepak abho beghati bhə menyini ebhen bebhəno befakari ntá yi be,

33 “Ghók ká, sérəno chí Yerúsalem, ne mpok ségháká aré, chə mánti Mmu ane áfú ntá Mandem, mánsət yi mamfyé amə bōbati bachiákap Mandem ne ntá batə ebhé Moses, mándem be mangway yi, mámfye yi amó bo abhen bápú bo Israel.

34 Chə mánjəkə yi, mámpati batíé yi amuet, mánden yi ne ékpá ne mángwáy yi. Ke éghaka nəkə manywəp arət, ampətnsem ndü nepém.”

Yesu yi be münti abhə bebhak mübetok

(Mt 20.20-28)

35 Jems ne Jön, bō Sebedi bárov ntá Yesu bárem be, “Ntə, séyən be ónkə yěntiki enyini ene sənikmuet be ónkə ntá yese.”

36 Yesu abhép bhə be, “Bāyan nkə be yi?”

37 Bákéme yi be, “Kə enyu ené bese séchəkə ne wə, amət ebhé awónem, achák ebhé awóghə mpok óbhak ndü enəkó kefə eye ne kenókó.”

38 Ke Yesu arem ntá yap be, “Bābhíki riñi enyini ene bāyan nkə ntá yeka. Bākwáy beka menyu nkóp esəori ane mbónó ményú? Chə mánkwáy beká bégu enyu newú enen mbónó begu?”

39 Bákéme yi be, “Sékwáy beka nə.” Yesu arem ntá yap be, “Tetəp chə mánka enyü esəori ene mēghə ne mángu enyü newú enen mēgü,

40 ke mbíki bhə betə beyap bo abhen bābhəno bechəkə ebhé awónem eya ne abhen bābhəno bechəkə ebhé awóghə. Mandem ke achye bebhak ebhə ntá bo abhen bābhónó bebhak are.”

41 Baghək Yesu báchák bati byo bāghókó nókó enyini ene Jems ne Jön bárémé, bābhó bebənti ne bhə.

42 Yesu abhiñi bó mankem arem be, “Bāriñi be, ntá bō mmik, bo abhen básət be báchí bafə, bābhə beyä betə amfay bōbhəp, ne bōbati básət beyä betə beka bōbhəp mangok bhə.

43 Ke ébhíki bhə bebhak enyu yə ndü nkwə yweka. Mmu ane áyən bebhak müngo yweka, abhə bebhak mübetok yweka,

44 ne yěntiki mmu yweka ane áyən bebhak mmü mbi abhə bebhak nsem yweka, abhə bebhak nsem ntá abhenefu mankem.

45 Yě chí Me Mmu mfú ntá Mandem, mbíki twə be bo mántók me. Ntwə chí bebhak mübetok ne bechye nepém ene ndu beku beyä bhó mféré bhə ndü kesemé bebá.”

Yesu abú Batímaəs, nnémámík etək Jeríko

(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

46 Yesu ne baghəkó bhi báchwəp Jeríko. Ené bó bárov Jeríko bérə, ngémtay bho bare koño bhó ansem. Nnémámík amət ane aka nnyén be Batímaəs, mmó Timáyəs, abhak nepaká mbi chókó.

47 Aghókó nókó bé Yesu ane Násáret ke áfuet, abho bebik be, “Yesu! Mmō Mfə Debhít! Ghó me ntínso!”

48 Beyä bo báre sayti yi be ánhókó kpák. Ke akpik are bik ne eyə amfay be, “Mmō Mfə Debhít, ghó me ntínso!”

49 Yesu ághókó nəkə nə, ate arem be, “Biñi ká yi antwó.” Bárov babhiñi yi bárem be, “Faté twó, óké chay, ábhini wə.”

⁵⁰ Nnémámik wu ayók nde yi amese awu, afate, báyá yi arək ntá Yesu.

⁵¹ Yesu abhép yi be, “Oyánj me nká wə yi?” Nnémámik wu akeme Yesu be, “Acha, nchí yan be mpet ngó mbanj.”

⁵² Yesu arem ye ntá yi be, “Guré, neka ene nékə otanj.” Témte wu, abho beghə mbanj, ne abho békónjo Yesu.

11

Yesu achwe Yerúsalem mbə Mmu ane abhónjə betanj menkem

(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Yesu ne baghəkó bhi bákó baghaka ndü böbetək Betfáge ne Bétani ndü Njie Menok Olif, kekwoł Yerúsalem. Ató baghəkó bhi bati apay ambi.

² Aghati bhə be, “Dók ká ndü mótk ane achi afə ambi. Nəchwe ane bəchwe aré, chəj mǎngə mómpənjə batu sesét, ane yé mmu abhikire kə ne yó. Kanarí ká, twó ne yó.”

³ Mbák mmú ámbép bhe ntí ane bákənarí yó, ghatí ká yí be, ‘Acha ke áyàn yə, ne chəj antó mántwə mánkeme yó témté.’”

⁴ Báfa bárək, bəghə mómpənjə batu wu sesét nefi eket, nékú mbi. Bábho békanarí yə.

⁵ Ené bákənarí mómpənjə batu wu, bo abhen bachi are tée bábhép bhə be, “Ndaká yí bákənarí mómpənjə batu wu?”

⁶ Baghək Yesu bəgháti bhə enyinj ene Yesu árémé mpok yi átó bhə. Báró ye bə mándək ne mómpənjə batu.

⁷ Básət yə bárók ntá Yesu. Básət nden mfáməet yap básəbheri mómpənjə batu wu, Yesu achəkə amfay.

⁸ Bo abhen bachi aré, báfere nden mfáməet eyap baghay ambi. Báchák béré kpət béwuókéndé mǎngay nəkə ndü mbi ane yí áfəet are. Báchák béré kpəti kefəbhé ekən kébhónjə beyé mǎngay nəkə ambi.

⁹ Ndu bárənj, bo abhen bachi ambi ne abhen bachi ansem bare bik mándeme nəkə be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjet mmu ane átwə ndü nnyén Acha!”

¹⁰ Mandem ánjet kefə etayese Debhit ekən kətwə! Sémbítí Mandem mfay!”

¹¹ Nəchwe yí áchwé Yerúsalem, arək amem ekerákap Mandem, abyó yéntiki enyinj. Aghó nókó bé mpok áfəet, asət

baghəkó bhi bati byo ne ápay bárək ndu mótk Bétani.

Yesu akə enək ene babhinjə bé Fig ekuri
(Mt 21.18-19)

¹² Néyi nəkə, ené Yesu ne baghəkó bhi bárə Bétani bapetnsem, nsay akém Yesu.

¹³ Aghó enək fig nekə nesie ne beyé aré gebheee, arək beyinj mbák ákway bəghə yé sepeménək are. Aghaka nəkə aré, aké ghó yényinj ebhiki fəet chi beyé, mbənyune mpok menək fig ményü kepem abhiki re ghaka nyaka.

¹⁴ Yesu arem ntá enək eyə be, “Bəbho echəj, əpú pere nyu kepem.” Baghək abhi bəghok enyinj ene yi árémé.

Yesu achwe amem ekerákap Mandem abók bakəsie

(Mt 21.12-17; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Baghaka nəkə Yerúsalem, Yesu arək achwe amem ekerákap Mandem. Abók bakəsie ne bo abhen bákú menyinj. Atakati bəfémé bo abhen bákə esie bakáp bewupsi. Atakati nkwo menək bo abhen bati bəbhónjə,

¹⁶ ne akəka bé yé mmu ámpókə enyinj ámfəet amem ekerákap Mandem ndu áyàn mbi mbinj.

¹⁷ Are tónj ye bho andeme nəkə be, “Pú basinj Mandem arem be, ‘Eket eya ébhəj bebhak chi ekeré nenikiməti ntá bo betókó mmik menkem’, ke bəyíbhiri yó érop chi eket ené baghép bəbhése are!”

¹⁸ Böbati bachiákap Mandem, ne batəj ebhé Moses bəghok nəkə nə, bare yán mbi beway yi bhésé bhésé mbənyune bəchəy nyaka ngémtay bo abhen bachi are, ne ntí bé böbhə bachi nyaka maknkay tontó ndü menyinj ebhen Yesu átəj.

¹⁹ Egháka nəkə beku, Yesu ne baghəkó bhi báró etək egho báfú.

Enyinj ene enək Fig ene ekuri étəj bhese
(Mt 21.20-22)

²⁰ Bəti, ene Yesu ne baghəkó bhi báfəet bəpetnsem, bəghə enək fig ené Yesu arem be bé epu pere kwáy ményu kepem, ndu énanj égú te ne bakanj.

²¹ Pita atik nəkə enyinj ené Yesu árémé ntá enək fig eyə, arem be, “Acha, yinj! Enək ené órémé be epu kwáy ményu kepem égu.”

22 Yesu akeme bhó be, “Bón ká neka ne Mandem.

23 Nchí ghati bhe be, yě agha ane ághàti njié be, ‘Fá fá dók kwén awu amem manyu,’ ne yí ke makati ndũ nti eni ke anoko be Mandem áku nò ntá yi, Mandem áku yò ntá yi mbonyune abhíkí makati be Mandem áku enyiyi ene yi areme emfakari.

24 Nchí ghati ye bhe be yěntiki enyiyi ené mánikmuet be Mandem anchye bhe, nokó ká be mánan bábhəy yó ne chəy mambəy yó tetep.

25-26 Yěntiki mpok ane mmũ yweka ánìkmuet, ámfónórí yěntiki mmu ane ákú yi bebú. Mbák bákú nò, chəy Etayeka Mmu achi amfay ámfonori be nkwó.”

*Bábhəp Yesu ebhak ene betan ebhi befú
(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)*

27 Yesu ne baghókó bhi bápətnsem Yerúsalem. Ené Yesu ákò amem ekerákap Mandem, bəbati bachiákap Mandem ne batəy ebhé Moses ne bəbati etək bárók,

28 bábhəp yi be, “Ntiki betan óbhónó beku menyiyi ebhen ne ókú? Agha áchyé wə betan ebhə?”

29 Yesu akeme bhə be, “Me nkwó mbəy enyiyi bebhep be. Mbák mánkémé me yó, chəy me nkwó ngati bhe mmu ane áchyé me betan beku menyiyi ebhen məkú.”

30 Ghatí ká me, “Agha áchyé nyaka Jñ Njwiti betan bejwiti bho? Mandem ke chí bə mmik?”

31 Báre kem epáítí ne bati be, “Chəy séndem be yi? Mbák séndem be betan ebhen Jñ befú nyaka ntá Mandem, ábhəp bhese be, ‘Ke ndaká yí bábhíkí noko eyəy eyi?’

32 Ke chəy séndem be yi? Séndém be, ‘Béfú nyaka ntá nkwá?’ Bápú kway nyaka berem enyu eyə ndu báchəy ngémtáy bo abhen báchí aré mbonyune bó mankem mánoko nyaka sayri be Jñ achi ndemekəpinti Mandem.”

33 Ekə bákémé yi be, “Sébhíkí riñi.” Yesu aghati bhə be, “Me nkwó mpú ghati ye bhe mmu ane áchyé mé betan beku menyiyi ebhen né məkú.”

12

*Nekəy bakú betik ne mbəyónki
(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)*

1 Yesu abho bətem bó nekay néchák be, “Mmũfú achi nyaka. Atí nki apí menək vain aré. Atep ebhá ene eghabheri nki ankem. Atém mbok aghoko nebhuet ane báyət kepem váin, be nnok ywi ámfu, mánsət, máná mmem. Ate mókerémfay amem nki wu bé ámbák nebhuet ane mmu áchəkə ndũ bébhábhəri nki. Afyé ye bo aré be mánku betik mánkəre nsáy ne yi. Arə, arək nekə etək echak.

2 Mpok bekək kepeménək ákwáy nókó, mbəyónki ató nkubetik ywi be ándók ánsət aywi ákóré mbwət.

3 Ke bə betik bhə kechye. Bákém yi bádén, báfén apətnsem amó apay.

4 Mbəyónki ató mmə-betik achak. Bákém awu nkwə bádén báfyé yi befuet anti ne báchye yi ntíanwóp.

5 Ató anefu ane akú bati arət. Yí wu, bákém báyáy. Arək ambi bétó bakú betik abhenefu. Bákú enyumət ne bhó. Bádén mbək, báyáy abhenefu.

6 Erəp chi njaña-mə ywi ane yi are kəy. Ndũ ngwenti, mbəyónki arem ne mmuet yi be, ‘Chəy ntó mbəy mowa. Yě yí, bábhəy béchye yi kenókó.’ Afere ye móywi ató.

7 Ke bə betik bhə bəghə nəkə yi, bábho berem ne bati be, ‘Yiñi mbəy móywi né, ne yí ke ábhónó menyie newú etayi. Twó ká sénkem yi sengway bé etayi ánán ángú menyiyi ebhi méndəp chi ebhese.’

8 Móywi wu áchwé nəkə amem nki, bákém báyáy báfəmeri ansem ebhá.

9 Bákaysi be chəy mbəyónki wu ankə yi ntá bo bhə? Chəy antwó angwáy bhə anchye nki wu ntá bo bachak.

10 Bábhiki re pay enyiyi ené basiyi ndũ Ekáti Mandem bé:

‘Nkúbhé ntay enen batəkət bágúébhé bé nébhíkí ri,

nó ke néróbhé ntay enen nékémé eket nechá batay áchák ankem?

11 Chi Mandem Acha ke akə émbak nò, ne chí erémé enyiyi ntá yesé.’”

12 Yesu átém nókó nekay enen, báriñi be atém nekay enə chi éti yap. Báre yan bekem yi, ke ndu báchəy beyá bo abhen báchí are, báró yi bárók.

Bábhép Yesu ěti nkábhénti ndu báyan̄ yi ánkwen̄ anyu

(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

13 Bátó mbək bōnkwo Fárisi ne mbək bo Israel abhen báté ansem Hérōd ntá Yesu ndu bebhep yi menyin̄ mbə ntá ndu bekə yi ankwen̄ anyu.

14 Bárəŋ nəkə ntá Yesu bárem be, “Ntəŋ, sérin̄i be əchí mmu tetep, ne əpú təŋ kéréŋámík. Sérin̄í bé əpú yin̄i mmu ndū besí óncháy yi, ke őtəŋ tetep ěti menyin̄ ebhen Mandem áyan̄ bo mánkə. Ghatí bhesə, ebhé yese éka be sénchíe nkábhénti ntá Mfə Rom ke ébhíkí ka?”

15 Yesu arin̄i bapu amap, abhép bhə be, “Ndaká yí māmò me? Tón̄ ká me ebhókó nkáp.”

16 Bátwó yi ne ebhəkə nkáp. Abhép bhə be, “Ntí ághá né aré? Ne nnyén chi enen ághá?” Bákéme yi be, “Chí ntí Sísa, Mfə Rom. Ne nnyén, chi eni.”

17 Yesu arem ntá yap be, “Chié yé ka Mfə Rom yěntiki enyin̄ ene echí eyi, mánchye Mandem yěntiki enyin̄ ene echí ene Mandem.” Bághókó nókó enyin̄ ene Yesu areme, bápóp!

Enyin̄ ene bábhébhé Yesu ěti neperénssem ndū nepém

(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

18 Mbək bōnkwo Sádusi bárók ntá Yesu babhep yi ěti neperénssem ndū nepém. Bōnkwo Sádusi bábhíkí noko nyaka be chəŋ bawú mámpetnsem ndū nepém. Babhep yi be,

19 “Ntəŋ, Moses asin̄ ndū ebhé eyese be mbák mmu ángú ándó ngərə kebhón̄ yě mmó, mómayi abhəŋ besot ngərə wu bé ámbé bə ne yi ndū nnyén manə ane ágú.

20 Bő chi amot bati tándrámət báchí nyaka. Ane mbi abháy ngərə, agú kebhón̄ yě mmó.

21 Ane ákəŋə asot kénkwésé wu ndū nebhay. Yí nkwo agú kerə mmə. ěfákári enyumót ne ane ajwi bati arat.

22 Enyu yə enyu yə kpát mankem bati tándrámət bágú kerə yě mə amot. Ndū ngwenti, ngərə wu nkwo agú.

23 Ndu echí nə, mpok Mandem ákə bawú mámpétnsem ndū nepém, ngərə wu ábhák ane agha? Ndu bó mankem, bati

tándrámət, yěntiki mmū wap abháy nyaka yi.”

24 Yesu akeme bhə be, “Bekwéné béchí ne bhe mbənyune bábhíkí rin̄i yě chi Eyəŋ Mandem ne yě chi betəŋ Mandem.

25 Mpok Mandem ákú bawú mámpétnsem ndū nepém, bo bábhak mbə bəángel awu amfay. Bápú pere bháy nebhay.

26 Ne beyin̄i neperénssem ndū nepém, bábhíkí re pay amem ekáti Moses ěti mónək ane ágò ebhi ndu ádu nyaka kesəŋə? Bábhíkí pay ndu Mandem ághátí Moses be, ‘Me nchí Mandem Abraham, Mandem Aisek ne Mandem Jekóp?’

27 Ndem nə mbənyune yěndu Abraham ne Aisek ne Jekóp bárə mmiki ne, báchí nepém, ne Mandem achi ne bhə. Mandem achí Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú. Bě bo Sádusi bächí ndū bekwéné tontó!”

Ebhé Mandem ené échá ebhénéfú

(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

28 Ntəŋ ebhé Moses amot achi nyaka are. Aghók ndu Yesu áreme ne bō nkwo Sádusi. Ne ághókó nəkə ndu Yesu ákéme bebhep ebhap ne beyə keboŋ abhép yi be, “Ebhé Mandem ené échá bechak menkem chi ené?”

29 Yesu akeme yi be, “Ebhé ené échá béchák menkem chi ené érəm be, ‘Bo Israel, ghók ká. Mandem Acha ane ábhón̄ó bhesé mankem achí amot.’

30 ‘Ne əbhəŋ bekəŋ Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne efón̄ó eye enkem, ne nkaysi ye nkem, ne betəŋ ebhe menkem.’

31 Ené éjwí bepay échí mbə eyə ne érəm be, ‘Kón̄ nti nkwa mbə enyu ókón̄ó mmuet eye.’ Ebhé ene écha ebhen bepay epu.”

32 Ntəŋ ebhé arem ntá Yesu be, “Ntəŋ ərem sáyri! Echí tetep mbənyu órémé bé Mandem Acha achi amot, achák apú.

33 Ne bekəŋ Mandem Acha ywe ne nti ene nenkem, ne nkaysi ye nkem, ne betəŋ ebhe menkem, ne bé nkəŋ nti nkwa mbə enyu ókón̄ó mmuet eye arí acha. Besí Mandem, bebhuə bebhé ebhen bepay achá akabhé nya besəŋ ankem ne akap achak ane bo báchyè ntá yi”

34 Yesu aghə nəkə be ntəŋ ebhé Mandem ane akeme yi sayri ne keboŋ, arem ntá yi be, “ěrəp wə chí mandú bérə Mandem ambak

ne wə mbənyu Mfə ábhàk ne mmu ane áchí anten eyi.” Bəbho mpok eyə, yě mmu kəpəre mə bəbhəp yi yěnyin.

Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átò
(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

³⁵ Ené Yesu átəŋ bo Eyəŋ Mandem amem ekerákap abhép bó be, “Ná batəŋ ebhé Mandem bārəm be Mpeme Mandem afyé nyaka bariəp be átò chi ebhárəmə Mfə Debhít?

³⁶ Efónó Bedyere akə nyaka mbəŋ Mfə Debhít arem be Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa be, ‘Chókó fá ebhé awónem eya ndü enəkó kenókó, kpate nkə bömpap abhe mámbak mbə enək ene ónyàŋa bekak aré.’

³⁷ Séghò fá be mbəŋ Debhít ábhini nyaka Mpemé be Acha. Ná Achə-re áyibhiri ambak ebhárəmə ywi?” Beyə bo babhəŋ manják béghok menyin ebhen Yesu átəŋ.

Yesu aghati bakoŋo bhi be mánsət mpok ne bə bapu

(Mt 23.1-36; Lk 20.45-47)

³⁸ Ené Yesu átəŋ arem be, “Sət ka mpok ne batəŋ ebhé Moses. Bákəŋ béghap, mánkó mansəp ne bəwubhe wubhé nden amuet nefisie be bo mánkaka nəkə bhə ne kenókó.

³⁹ Bákəŋ nkwó bechəkə ndü bebhaká kenókó amem bekeré nenikímuet ne ndü bəpa.

⁴⁰ Ne bó bhere ke mányie menyin mánkwésé ne yě chi beket ebhap ndü mangwə, mánkə nəkə beróri nenikímuet bapu besí bho. Chəŋ ntəmsi yap anjá ancha!”

Akap ane kénkwésé ngərə

(Lk 21.1-4)

⁴¹ Yesu achi nyaka kékwót ekəbhé nkáp amem ekerákap Mandem anjinjə nəkə ndu bo báfyə bakáp amem. Aghó ndü beyə bö nkáp bátwə, yěntiki mmu wap amfyə nəkə beyə nkáp amem.

⁴² Etaré nókó, aghó ndu kénkwésé-ngərə ane eyi épú átwó, afyé böbebhókó nkáp bapay abhen bapu yěnyin.

⁴³ Yesu abhinjə bakoŋo bhi arem be, “Nchí ghati bhe be, akap kénkwésé-ne ácha ané yěntiki mmu.

⁴⁴ Ndü beyə bakáp kě yěntiki mmu wap aféré mandú achye mbə akap, ke nchəbhe ngərə ne achyé yěntiki enyin ene yi ábhónó.”

13

Yesu arem bé chəŋ mánychti ekerákap
(Mt 24.1-2; Lk 21.5-6)

¹ Nefú Yesu áfú amem ekerákap Mandem, nkoŋo ywi amət arem ntá yi be, “Ntəŋ, yini. Báte ekerákap Mandem ene-o! Batəy ané básóré báté yó ári ácha!”

² Yesu akeme yi be, “Ŋghə berem beket ebhen? Mpok átwə ane ekerákap ene érəŋ amik enkem yěnyin kerəp téé.”

Chəŋ bo mánychə nəkə bakoŋo Yesu beyə esəŋəri

(Mt 24.3-14; Lk 21.7-19)

³ Etaré nókó, ené Yesu achi chókó ebhé Njie Menok Olif ene éyini ekerákap Mandem, Pita ne Jems ne Jəŋ ne Andru bārók ntá yi ansem ansem.

⁴ Bəbhəp yi be, “Eta, ghati bhesə, chəŋ émfakari nə ntiki mpok, ne ntiki erin ebhónó beka bo mándinjə be mpok ane ótwə arəp kékwót.”

⁵ Yesu abho béghati bhə be, “Sət ka mpok bé yě mmu áké rwó bhe!

⁶ Beyə bo bátwə chəŋ mánsət nnyén ena mánten ambi, yěntiki mmu wap andem nəkə be, ‘Me ke nchí Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariəp be átó!’ Ne mándwə beyə bho be mánjibhiri bati yap.

⁷ Ne mpok bəghókó nsónó-nenu báké chay. Menyü menyin ebhə bébhəŋ befakari, ke eyə epu təŋ be ngwenti mmik aghaka.

⁸ Chəŋ betək ménu ne betək béchák, bafə etək mánu ne batí bafə etək ne chəŋ mmik anyikisi ndü beyə bebhak, nsay ankwén etək. Ke menyin ebhen menkem bechi chí mbə nebhənet enen bebe ntá ngərə ane ándəŋsi.

⁹ “Ke sət ka mpok! Chəŋ mánkem be mánychə ntá böbati etək bó mántəŋ be. Chəŋ mángwapti bhe amem bekeré nenikímuet. Chəŋ mánte besí bəgóbhanə ne bafə eti ya be mángatí bhə Mbok Ndíndí eti ya.

¹⁰ Mbok Ndíndí abhəŋ bégháka betəkó mmik menkem ke ngwenti antwó.

11 Yěntiki mpok ane bákémé bhe ndu betan be, báké seme ambi ambi be, ‘Chon séndem be yi?’ Mpok ánkway, dem ka yěntiki enyih ené éfú be anyu mbonyune Efónó Bedyere ke ághati chon be enyih ené bábhónó berem.

12 Chon manó anchye nti manó ntá bōbati be mángwáy. Chon mbok bachi mánkə enyumət ne bōbhap. Chon mbok bō mánte nenu ne bachi ne manó bhap, mánkə be mángwáy bhō.

13 Chon menyū bo menkem mámpap bhe éti bāchí bakonjo bha. Ke mmu ane áté kákátí te ndū ngwenti, Mandem ápeme yi.”

Erem esonori ene ebhōnō bétwō Yerúsalem
(Mt 24.15-28; Lk 21.20-24)

14 Yesu apet arem be, “Chon māngō ‘Erem enyih ene Mandem ápabhé’ téé ndū nebhet ane ébhiki bhōn bebhak. Mpok yō, bo abhen bachi atú Judéya mámbúé mámbésé amfay nje. [Yěntiki mmu ane ápáy ekáti-ne ámbúré antí, anjwimem.]

15 Mpok yō, mbák éfákári bé mmu ákə betik amfay eket eyi, áké sonori mmuet besep kpik be andak amfere menyih anywóp ke ambue.

16 Ne mmu ane achi ebhi ákə betik, áké rōn kpik anywóp ndu bebwap nde yi.

17 Ne chon émbép encha ntá baghōré ne menie ne abhén bábhak ne bō amō mpok yō!

18 Ník nókó ká mmuet be barak ane áké fakari ne eso ndu ébè mmuet bébue mpok yō.

19 Báké rō menikmuet, mbonyune esonori ené bo bábhōn mpok yō chi enyū esonori ene bábhíki re ghō wáwák tē mmik ábhó. Ne mpok yō ánán amfúét, enyū esonori yō epu pere bhák wáwák.

20 Ne mbō Acha abhíki kpat manywóp yō be ake ya, mbə yě nkwānwan amot apu rap nepém. Ke Mandem akpat mpok esonori yō mbiñ éti bo abhen yi áyábhé be mambak abhi.

21 Mpok yō, mbák mmu ángátí bhe be, ‘Ghó ká Mpepe ane Mandem átó fá’, yě chi be, ‘Ghó yi awu!’ Báké noko be echi tetep.

22 Báké noko bé échí tetep mbonyune chon bō betábhá mantwō, yěntiki mmu wap andem nōkō be yi ke achi Mpepe Mandem afyé nyaka bariēp be átō. Chon baremé kepinti nsé nkwo mántwō. Ne yěntiki mmu

wap átwō, ankə nōkō menyihí maknkay ndu berwō bho. Ne mándwō yě chí bō abhen Mandem áyábhé be mámbák abhi, mbák bábhōn mbi bekə nō.

23 Sot ye ka mpok! Nnán ngati nō bhe menyih ebhen ambi ambi.

Menyih ebhen bébhōnō béfákari mpok Kristo átwō
(Mt 24.29-31; Lk 21.25-28)

24 “Mbák manywóp ane beyā esonori yō ámay, mmok ánem témté, ntan kepere ghō,

25 mambe ámfu amfay ánkwentí, ne betan mfáy ményikisi.

26 Ne chon Mmū ane áfú ntá Mandem ambesi ande twō amem nebhan ne beyā betan ne kenókó.

27 Mpok yō, chon ntó bōángel abha, mándak ndū mmik nkem, bebho ndū ebhókó mmik émōt beghaka ndu echak, mánsōt bo abhen Mandem áyábhé mánhem nebhet amōt.

Enyih ene nekāy enōkō Fig nētōn bhese
(Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

28 “Ghók ká enyih ene enokárem ene bábhini bé, fig étōn bhese. Enán émbó betem betó, báriñi bé eso érōp chi kékwót.

29 Echí enyumōt ne netwō wa, Me Mmu mfú ntá Mandem. Mánán māngō ndū menyih ebhen ne ngátí bhe béfákari, diñi ká be mpok netwō wa arōp kekwtō.

30 Nchí ghati bhe tetep be menyih ebhen menkem bébhōn befakari, ke mkpáká bho abhen echōn ámfuet.

31 Chon mfay amfuet, mmik amfúét, ke Eyōn eya épú fuet.

Yě mmu abhíki riñi nywóp ne mbōn mpok eyō
(Mt 24.36-44)

32 “Yě mmu abhíki riñi nywóp ne mbōn mpok ane menyih ebhen béfákari chōn. Bōángel Mandem bábhiki riñi, yě me Mmu mfú ntá Mandem mbíki riñi. Eta Mandem aywinti ke áriñi.

33 Sot yeka mpok, mambak pē mbonyune yě mmu abhíki riñi mbōn nywóp enō.

34 Echi enyumōt mbō mmū ane árōn nekō, ke ápéré rō eket eyi, arō yěntiki enyih amō bō betik abhi, achye yěntiki mmu wap ayi

ntí betik. Aghati ye mbabheri nyúbha bé ámbák pë.

³⁵ Bák yé ka pë! Băbhíkí riñi mbõñ mpok ane chi eket ápètnsem. Ke chí beku-a, ke ne nénti beti-a, ke manémnkək-a, ke chi neyinywəp-a, yé mmu abhíkí riñi.

³⁶ Ebhíkí ri be yi ántwó témchok antemeri bhe ndü bābhàre keñə.

³⁷ Mbə enyu ngáti né bhe, ke nchí ghati bo mankem fá amik: Bák ká pë.”

14

*Böbati etək bāté eyu be mángwáy Yesu
(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)*

¹ Erəp manywəp apay ndu ményie Epă Nekiñi ndu bétik nefere Mandem áféré bo Israel ndü kesem amem etək Ijip, ne Epă Bret ane ábhíkí bhəñ yís. Bo bati bachiäkap Mandem ne batəñ ebhé Moses báre yañ mbi bekem Yesu bhésé bhésé mangway.

² Báre rem be, “Séké kem yi mpok epa mbənyune bo bákway béchyε esəñəri.”

*Ngərə amət atemti bawere eriep anti Yesu
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)*

³ Yesu abhak etək Bétani, amem eket Símun ane ánánj ámé nyaka ebhanákwa. Ené yi ányie nenyíé aré, ngərə amət atwó ne esáyri ékpémé bawerérip amen áyá nkáp. * Móngərə wu asiép emi ékpémé bawet eyə, apikiri mə anti Yesu.

⁴ Ekə mbək bo abhen bachi are chəkó bábénti tontó, mándeme nəkə ne bati be, “Móngərə ne áchəñti bawerérip amen ndaká yí?”

⁵ Bákway mbə bėti mə anchye nkáp ané áyá échá nkáp ane nkəbetik ányie ndü mmie, mánsət nkáp wu mánychye ntá bachébhé bho.” Bəbhə bábho beji móngərə wu.

⁶ Ke Yesu arem be, “Də ká yi. Ndaká yí bəsəñəri yí? Akə me erítí enyiyi.”

⁷ Bachébhébhə báchí ne bhe mpoknkem. Yéntiki mpok ane mmu ákəñj, ánkwák bhə. Ke mpú bhak chəñ ne bhe mpoknkem.

⁸ Akə enyiyi ené yi ábhəñj mbi bekə ntá ya. Awátí me ne bawerérip ke mpok bébhéme me ankwáy.

⁹ Diñj ká tetep be yéntiki ebhak ené bāghəti Mbok Ndíndí ndü mmik nkem, chəñ bo mándem éti enyiyi ené móngərə ane áká.” Ne ndü bo bərəm éti enyiyi ené yi áká, chəñ mántik nəkə yi.

*Júdas aka beti Yesu
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)*

¹⁰ Júdas Iskariət achi nyaka mmü amət ndü nkwo baghək Yesu bati byo ne apay. Afuét arək ntá böbati bachiäkap ndu beti Yesu ntá yap.

¹¹ Aghátí nókó bhó nkaysi yi, bábhəñ mañák. Báfyé bariεp béchyε yi nkáp. Júdas abho beyəñ ye mbi ndu beti Yesu ntá yap.

*Yesu anyie nenyie Epă Nekiñi ne baghəkó bhi
(Mt 26.17-25; Lk 22.7-14, 21-23; Jn 13.21-30)*

¹² Ndü nywəbhé mbi enen Epă Bret ane kebəñj yis, nə chi nywəp enen beway mónkwəmen ndu bekə nenyíé Epă Nekiñi, baghək Yesu bábhep yi be, “Jyañ séndók sénkə nenyíé Epă Nekiñi ntá ye fá?”

¹³ Ató baghəkó bhi bati apay ne eyəñ be, “Dók ká afə ndü etək egəho. Aré, chəñ mángó mmu ane ápókó ejə manyiep. Koñj ká yi.”

¹⁴ Chwe ká ndü eket ené yi áchwe mángati mbəñjəkət be, ‘Étayesé ato bhesé sémbep wə be, ekeré mankə ené yi ábhəñj ményie Epă Nekiñi ne baghəkó bhi aré échi fá?’

¹⁵ Chəñ antəñ ye be məkət ane áchíkí am-fay, ndü ekerémfáy. Yéntiki enyiyi ene séyən échí amem. Tonj ká yéntiki enyiyi aré ntá yeSε.”

¹⁶ Baghək Yesu bhə bati apay bərək etək egəho eyə. Bāghə yéntiki enyiyi mbənyu Yesu ághati bhə, bákə nenyíé Epă Nekiñi bābhəre.

¹⁷ Egháká nókó beku, Yesu atwó ne baghəkó bhi bati byo ne apay báchəkó ményie nenyíé epă eyə.

¹⁸ Ené mányie nenyíé, Yesu arem be, “Diñj ká tetep be mmu ywəka amət áti chəñ me. Yí wu achi fá ne me ányie nenyíé enen.”

¹⁹ Ndak ane áká bati ábé baghəkó bhi amem, bábho bebhep Yesu amət amət be, “Puyə me, pú nə?”

* **14:3** Bāghókó ékpémé yə ne ntay enen bābhijí bé “Alabásta” ne bāghókó bawerérip amə ne bakanj mónək ane bābhijí be “Nad”.

²⁰ Akeme bhə be, “Chi mmu amət ndü nkwo yweka batí byo ne apay. Yí nkwo ášəbhə awə amem nkúbhé ekpəré nenyie ene émət ne me.

²¹ Chəŋ Me Mmu mfú ntá Mandem ngu mbə enyu Ekáti Mandem éřem. Ke chəŋ émbep éntcha ntá mmu ane áti me. Éři nyaka bé báké bhe yi wáwák.”

Yesu anyié nenyié ngwenti eni ne baghəkó bhi

(Mt 26.26-30; Lk 22.14-20; 1 Kər 11.23-25)

²² Ené Yesu ne baghəkó bhi mányie nenyié, asət ekpəkó brət akém awó. Achye bakak ntá Mandem abho bébókóti anchye nəkə bhó ne beyəŋ ebhen be, “Sət ka nyié. Né chi mméet eya.”

²³ Asət ye nkóbhémém, áchyé nókó bakak ntá Mandem, abho bechye ntá yap. Básót. Nti anyü anchye nti.

²⁴ Yesu arem ye be, “Né chi manəŋ ma. Akə nku ane Mandem ányú ne bəbhi ántéé.

²⁵ Nchí ghati bhe be mpú pere nyu məmen, kpáte ewak ene mənyú məm bakə amem Kəfə Mandem.”

²⁶ Ndü ngwenti, Yesu ne baghəkó bhi bákway nekwáy báchyé Mandem bakak. Báfú ye bákó amfay Njie Menək Olif.

Yesu arem be chəŋ Pita andem be abhíkí riŋi yi

(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁷ Bágháká nókó ndü Njie Menək Olif, Yesu aghati bhə be, “Chəŋ bə mankem məmfere nti ne me mbənyune Ekáti Mandem éřem be, ‘Mandem ádep chəŋ mbabheri bághəŋəmən angəp amik, nkwo bághəŋəmən ántaka ebhi.

²⁸ Ke Mandem ánəŋ ánká mpétnsem ndü nepém, chəŋ njambi atú Gálili, məntemeri me aré.’ ”

²⁹ Píta akeme be, “Yə bə mankem məmbúé wə, me, mpú búé!”

³⁰ Yesu aghati Píta be, “Nchí ghati wə be, nkək aperé kok ndəŋ epay nkúbhé beti ebhen, chəŋ óndem ndəŋ éřát be əbhíkí riŋi me.”

³¹ Yə nə, Píta arem ne nti eni nenkem be, “Yə chí nəwú, chəŋ ngu ne wə. Mpú bue wə.” Baghək Yesu bákák mankem bərəm enyumət.

Yesu arem nikmuet amem mónki ane bábhiŋi be Getsəmani
(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² Yesu arək ye nebhet ane bábhiŋi be Getsəmani ne baghəkó bhi. Aré, aghati bhə be, “Chəkó ká fa, məten mmuet ambi ndu menikmuet.”

³³ Asət Píta ne Jems ne Jəŋ arək ne bhó. Arəp nsónso ne basémé anti.

³⁴ Arəm ntá yap batí arət be, “Basémé ajwí me anti mbə be əway me way. Chəkó ká fá, məmbak pə ne me.”

³⁵ Arə bhó atén mmuet ambi mandú. Akwen ne besí amik, abho menikmuet, béghə mbák əkway béfere esəŋəri ené échi yi ambi.

³⁶ Ndu nenikímuet eni arem be, “Éta, Étaya! Enyiŋ ené écha wə épú. Kə nkóp esəŋəri ene ámféet me ansem nti. Ke éké bhák mbə enyü məyán, émbák chi mbə enyü óyən.”

³⁷ Afate ye, apétnsem ntá baghəkó bhi abhen bati arət. Aghə bhə ndu bábhiŋe kenó. Aŋeme bhó abhep Píta be, “Símun, bábhiŋe chi kenó? Bápú kwáy béchəkə pə yə chí ndü neŋəkó nywəp némót-ε?”

³⁸ Aghati ye bhə be, “Bák ká pə, mənik nəkə mmuet, bé nemə néké dep be amik. Bábhiŋ nti, ke mmuet apu bhe.”

³⁹ Apet arə bhó arək anikmuet ntá Mandem enyumət mbə ndəŋ ane mbi.

⁴⁰ Apétnsem, aghó bhə bati arət ndu bápət bákwené kenó. Bápú kwáy nyaka béchókə pə ndü kenó kéjwí bhə amik. Bó kerinji enyiŋ ene bákway beghati yi.

⁴¹ Yesu arə bhə arək. Apéré nókó nsem ndəŋ ane ajwí erat, arem ntá yap be, “Bəbhéet bebhiŋe kenó? Bəbhéet béywəməere? Ekway nə! Mpok akway ane bákem Me Mmu mfú ntá Mandem máchye ntá bəbəbá.

⁴² Faté ká, mmu ane áti me anəŋ achi kékwót. Séndók séntéméri yi.”

Bákém Yesu
(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Jn 18.3-12)

⁴³ Ené Yesu abhéet berem nə ne baghəkó bhi, ngək aywi amət ndü abhen bati byo ne apay ane aka nnyén be Júdas, achwəp ne beyə bhə. Bə bhə bábhiŋe ne bəakparenja ne nkík amə. Bəbati bachiəkap, ne batəŋ ebhé Moses, ne bəbati etək ké bátó nyaka bhə.

44 Júdas anán achyé nyaka bhə erin ene ékwák bə mándin̄i Yesu. Akə nó, ndü ághátí bhó be, “Mmü ane mēbhene chə chí yi. Kém ká yi mándək ne yi be áké bue.”

45 Achúsbhé nókó ebhak ené Yesu achi, arək akaka yi be, “Ntə!” Abhene yi.

46 Bə bhə barək *bákém Yesu bábáyi.

47 Ke mmu amət ane áchi kékwoť, agwəp akparenja ywi akpót atú nsem Mungo bachiákap Mandem chwát aguep amik.

48 Yesu abhép bo abhen bátwə bekem yi be, “Bátwə bekem me ne bəakparenja ne nkík mbə be nchí ngébhé ntantaŋ?”

49 Nchí nyaka ne bhe amem ekerákap Mandem nénjī nenji ntə nəkə, be kekém me. Ke echi enyu ene be enyin ené básinjī amem Ekáti Mandem émfú tetep.”

50 Afš kē baghəkó bhi báro yi bábue.

51 Esakámu amət abhak aré ane áchi ne nden amuet nénép. Are koŋo Yesu. Báyaŋ nyaka bekem yi,

52 ke abue ebhəwə, nden ayi arəp bó amə.

Básot Yesu ntá batanjá manyé

(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71; Jn 18.13-14, 19-24)

53 Básot Yesu báro k ntá mungo bachiákap Mandem. Bəbati bachiákap Mandem ne bo batí etək ne batəŋ ebhé Moses báchem aré.

54 Píta ákoŋo nyaka bhə ansem nekə nesie, kpáte amem senta mungo bachiákap Mandem. Aré, arək achəkə ne babhabheri angəkə ngó angwaka nəkə ngó.

55 Bəbati bachiákap Mandem ne bə echemé batanjá manyé bachak mankem bərə yaŋ bo abhen bákway bebhat Yesu barak amuet enyu ené bó bəbhəŋ mbi beway yi, ke báke bhəŋ yě mbi.

56 Beyá bho bápú barak bábáy yi antí, ke menyin ebhen bó bərəmé kebhá k enyumət mbənyune báci nyaka beyəŋ beyəŋ.

57 Báchák báfáte ye básé nsé amuet Yesu be,

58 “Séghok ndü yi árəm be, ‘Chəŋ mmokoti ekerákap Mandem ene báté ne amə, ne beka manywəp arət, nte échák ené puyě bo ke báté.’”

59 Yě nə, bó nkwoť kebhá k eyəŋ émət.

60 Mungo bachiákap Mandem afaté besí bo echeme eyə abhép Yesu be, “Ōbhíkí bhəŋ

yěnyin bekeme ndü menyin ebhen bə bhən bərəm be əkə?”

61 Yě nó, Yesu achəkə kpák, akerep yěnyin. Mungo bachiákap Mandem apət abhép yi be, “Wə ke óchí Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be átə, wə ke óchí Mmə Mandem Mmu sébhəŋó bebəti?”

62 Yesu akeme be, “Chi me, ne chəŋ mǎngə Mmu ane áfú ntá Mandem chəkə ndü enək kenókó ebhe awónem Mandem betəŋ menkem. Chəŋ mǎngə ndü Mmu ane áfú amfay átwə amem nebháŋ.”

63 Yesu akeme nəkə nə, mungo bachiákap wu akém nden ené échi yimbəŋ amuet adak. Arem be “Sépət séyaŋ batísie mántwə mándem enyin ene yi áká ndaká yi?”

64 Bǎghok menyin ebhen yi árémé ndu bétəŋ bé áyenti mmuet ne Mandem. Bákaysi be yi? Báká eyəŋ émət be mǎngwáy yi.”

65 Mbək eyap bábho bəpáti Yesu batié amuet. Básot nden bágwət yi amík. Bäre depti yi mándem nəkə be, “Ghatí bhese! Agha ádébhé nó wə?” Babhabheri básot yi. Ndu bərəŋ, mándepti nəkə yi.

Píta arem be abhíkí rin̄i Yesu

(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

66 Ené Píta ábhuet amem senta mungo bachiákap Mandem, ngərə betok aywi amət arək ebhak ene Píta achi.

67 Aghó nókó yi ndü áwák ngó, ayin̄i yi dŋi arem be, “Wə nkwoť óchí mbú ne Yesu mmu Násáret-ne.”

68 Píta ataŋa, arem be, “Mbíkí rin̄i enyin ene órəm. Mbíkí rin̄i ntí ne nnet aré.” Arem nəkə nə, afa arək ate ndü nyúbha ene senta, [nkúbhé mpok eyə nném nkək akók].

69 Ngərə betok wu aghó yi aré, apət abho berem ntá bo abhen báci are tée be, “Mmüne achi mmü ywi nkwoť.”

70 Píta apət ataŋa. Ebhíkí tat, bo abhen báté aré ne Píta bárem ntá yi be, “Sayri sayri, óchí mmü ywi amət mbənyune wə nkwoť óchí mmu Gálili!”

71 Ndəŋ ayə, Píta arem be, “Mandem ántémsí me mbák mēsè chi nsé! Mbíkí rin̄i mbəŋ mmú ane bərəm nə éti yi!”

72 Nkúbhé mpok ayə, nném nkək akók ndəŋ ané ajwí épay. Píta atik ndü Yesu ághátí yi be, “Nkək apere kók ndəŋ épay,

chəŋ óndəm ndəŋ erat be əbhíkí rɪŋi mə.”
Agbəkə kebho, are di.

15

Bárək ntá Páilet ne Yesu
(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bėti bėti, bəbati bachiäkap Mandəm ne bəbati etək ne batəŋ ebhé Moses báte eyu ne nkwo echemé bəbati etək bächák mankem. Báfyé yi ngem amó, básət barək ntá Páilet, mmu Rom ane achi nyaka góbhanə atú Judéya mpok yo.

² Páilet abhép yi be, “Wə ke óchí né Mfə bo Israel?” Yesu akeme yi be, “Echí mbə enyu óréme.”

³ Bəbati bachiäkap Mandəm bábhat Yesu beyä barak amuet besí Páilet.

⁴ Páilet apet abhép yi be, “Əbhíkí bhón yənyin békéme? Ghok bebépti menyin ebhén bərəm bé žku!”

⁵ Ke yənyin Yesu kerem. Páilet abhak maknkay tontó.

Páilet akpət manyé Yesu
(Mt 27.15-26; Lk 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

⁶ Góbhanə abhəŋ nyaka epin be yəntiki mmíé, ndü mpok Epə Nekinji, əferə mükenəŋ amət ane bo báyan yí ámféré.

⁷ Mpok eyə bo bábhak ekerekenəŋ. Báfyé bhó kenəŋ ndu bápú noko bəbati etək ne ndu bágúébhé ebyək amem etək kpát báway bho. Mmü wap amət aka nnyén bé Barábas.

⁸ Eká bho bārək ntá Páilet bé ámfere mükenəŋ nkúbhé mbənyu yi ákə yəntiki mmíé mpok Epə Nekinji.

⁹ Páilet abhép bó be, “Bəyan mféré Mfə bo Israel amə be yi andəkə?”

¹⁰ Páilet aríní nyaka sayri be bəbati bachiäkap bákem Yesu bətwə ntá yi ne yi chi ɛti mpabhamík.

¹¹ Yě nə, bəbati bachiäkap Mandəm bákə ngémtáy bəbhə mándəm Páilet ámfere chi Barábas ekerekenəŋ.

¹² Páilet abhép bó be, “Bəyan ye be nkə yi ne mmu ane bəbhinji bé Mfə bo Israel?”

¹³ Bábho bəbik be, “Dem mángó yi ndü ekotákátí.”

¹⁴ Ke Páilet abhép bó be, “Ntiki ebépti ndak yi ákú?” Ke ngémtáy bəbhə bápət bäre bik ne betəŋ be, “Dem mángó yi ndü ekotákátí!”

¹⁵ Ndu Páilet áyan nyaka bekə mbə enyu beyä bəbhə báyan, afeere Barábas ekerekenəŋ. Achye eyəŋ bádén Yesu ne ékpá. Achye yi ntá yap bé mángó ndü ekotákátí.

Batemé nenu bərə yəkə Yesu
(Mt 27.27-31; Jn 19.2-3)

¹⁶ Batemé nenu básət yi bārək amem áchá góbhanə. Bəbhinji batemé nenu bächák mankem nebhet amət.

¹⁷ Báfyé yi nkú chu amuet ane ágháká yi te bekak. Básət bəbatábhénək abhén bächí nsense mání ntá báfyé yi anti be chi ayí nta kefə.

¹⁸ Bábho beway Yesu mándəm nəkə be, “Acha mfə bo Israel, kenókó kéchí eke etá!”

¹⁹ Bäre depti yi anti ne menək. Mámpati nəkə yí batié amuet ne mántep nəkə mánén besí bhi mbó be bächyé nə yi chi kenókó.

²⁰ Bápóbhé nókó béyókə yi, báfere nkú chu yi amuet, básət eyi yimbəŋ bákéme yi amuet. Básət ye yi bārək bego ndü ekotákátí.

Bágó Yesu ndü ekotákátí
(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Ené bārəŋ, bətemeri mmü etək Sírene amət ane aka nnyén bé Símun ndu áfú ebhi árəŋ etək. Mányiere yi ámpókó ekotákátí Yesu. Símun achi nyaka chí Aleksánda ne Rúfəs.

²² Básət Yesu bārək ebhak ené bəbhinji bé Golgóta, nó chí “Nebhet Enkónti.”

²³ Bächye yi mməm amen bächóbhé ne babhé amen bəbhinji be myrrh. Ke Yesu kenyu mó. *

²⁴ Bágó yi ndü ekotákátí. Básət nden eyi bekóre. Báguep ebháná bérinji ane yəntiki mmu wap abhónó besət.

²⁵ Bágó yi ndü ekotákátí mpok nywəp néghaka nkárenka nénénamət.

²⁶ Amfäy ntí Yesu, ndü ekotákátí, ebhək enək ebhak babhát. Básin aré enyin ené ékə ke báway yi. Básin be, “Mfə bo Israel.”

²⁷⁻²⁸ Bágó nkwo ngébhé ntantaŋ amət ndü eyi ekotákátí ebhe awónem Yesu. Bákú enyumət ne achák ebhe awəghə yi.

* 15:23 Babhé mə achi nyaka ndu bekə yi áké ghok bebe tontó.

29 Bo abhen báfhæré fhét, bágháká nyaka are mántë, mánka ne batí, mánsəkəti nəkə yi be, “Aha! Wə mmu ókway memokoti ekerákap Mandem, ne ónte yó ndü manywəp arət!”

30 Peme mmæet, ne fá ndü ekotákátí sep amik!”

31 Bōbati bachiákap Mandem ne batəŋ ebhé Mandem ne bōbati etək béré way nkwo yi, mándeme nəkə ne bati be, “Apeme nyaka bo báchák, ke apú kway bepeme mmæet yi!”

32 Dō ká séngó ndü Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be ätə, Mfə bo Israel, áfa ndü ekotákátí ansep amik. Mbák ánsép amik, chəŋ sənoko bé Mandem ke átó yi.” Baghép abhen bati apay bäre səkəti Yesu nkwo.

*Yesu agu ndü ekotákátí
(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Jn 19.28-30)*

33 Egháká nókó nkárénká byo ne epay ne ngósí, ejuri ékwén etək enkem. Ebhák kpáte nkárénká éráť ne ngósí.

34 Egháká nókó mbə nkárénká eyə éráť, Yesu abík arem be, “Eli, Eli, lama sabátani?” Nó chi, “Mandem wa, Mandem wa, ndaká yí óféré ntí ne me?”

35 Mbək bo abhen báté kékwót báyiŋi, bághók nókó ndü Yesu ábíki enyu eyə, béré rem ne bati be, “Ghók ka, äbhiŋi Eláiia!”

36 Mmü wap amət ajiət arək asət ekuchá agwót antí mónək asebhə yó amem echyé mmém. Asá amfay, ateme Yesu anyu bé ánsók. Arem be, “Dō séngó mbák Eláiia ätwə beferə yi ndü ekotákátí ne.”

37 Yesu ábíki nókó, asebhə.

38 Nkúbhé mpok yə, ekát ene echí amem ekerákap Mandem égháre bebhək bepəp befu amfay beghaka amik.

39 Münti nkwo batemé nenu besa betay ane áté áyiŋi Yesu aghó enyu yi águ. Ekə arem be, “Tetep, müne achi mbə chi Mmō Mandem!”

40 Baghəré fú báté nekə nesie mánjiŋi nəkə. Mbək eyap báchi nyaka María ane etək Magdala, ne Salóme ne María nnə Jems ane mónkwən ne Jóses.

41 Baghəré bhə bákəŋo nyaka Yesu máchye nəkə yi nekwač bebhó mpok ane yi áchi atú Gálili. Beyä baghəré báchak

abhen bákəŋó nyaka Yesu Yerúsalem bábhak aré nkwo.

*Bábhéme Yesu
(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Jn 19.38-42)*

42 Eghaka beku ndü Nywəp Ntonťi, ene bátəŋti mmæet béchwe ndü nywəbhé neywəmmæet,

43 Joséf mmü Arimátia amət, afa ne netanánti arək ntá Páilet be áchye yi betəŋ ámfere Yesu amfay ekotákátí. Joséf achi nyaka mmü echem egho ene bōbati etək ane abhəŋə kenókó besí bho, ne ánoŋ nyaka mpok ane Mandem ätwə ambak Mfə ntá bo abhen bachi abhi.

44 Páilet ághókó nókó enyiŋ ene Joséf áréme, abhak maknkay bəriŋi bé Yesu agu. Abhiŋi müntí batemé nenu ane aghə ndu Yesu águ, abhép yi mbák anán agu tetep.

45 Müntí batemé nenu wu aka bé anán agu. Páilet aghati ye Joséf bé ákway bérəŋ beferə erene Yesu.

46 Joséf arək aku ésienden. Aferə yi asebhə amik. Anép ne ésienden eyə, arək afyé yi amem nmem enén bátémé ndü setarébhé. Afú abiniŋi ye eremé ntay akuti nyūnem.

47 María ane etək Magdala ne María nnə Jóses bághó ebhæet ane bábhæe Yesu.

16

*Yesu apetnsem ndü nepém
(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)*

1 Nywəbhé neywəmmæet nefæere nəkə, baghəré bati arət báku bawerəriəp ndu bérəŋ bewati Yesu amæet. Bábhák María ane etək Mágdala ne María nnə Jems ne Salome.

2 Bėti bėti ndü nywəbhé mbi amem Sónde, báfú bäre rəŋ ndü nmem. Báchwəp aré mpok mmok anán áfúú

3 Ene bó bárəŋ, bäre rem ne bati be, “Agha ábiniŋi chəŋ ntay amferə anyu nmem ntá yeŋe?”

4 Bárəm nyaka nə mbənyune ntay enə néchik nyaka tontó. Bápere chwəp aré, bághó bé bábiniŋi nə nérəp chi nepak.

5 Baghəré bhə báchwe amem nmem, bághə esakámu chəkə ebhe awónem eyap ne nkú pépép amæet. Becháy békém bó tontó.

6 Esakámu eyə éghati bhó be, “Báké cháý! Ndíŋi bé báyaŋ Yesu ane Násáret ane bágó ndü ekotákátí. Apú fá. Mandem akə yi

apetnsem ndũ nepém nkúbhé mbə enyũ yi árémé nyaka be ebhəŋ be fakari. Twó ká ghə nebhet ane bábhré yi.

⁷ Dók ye ka ghati bakoŋo bhi, sayri sayri Píta, bé achi be ambi árhəŋ atú Gálili. Chəŋ mángə yi aré, nkúbhé mbənyu yi ágháti nyaka bhe.”

⁸ Baghré bhə báfú ndũ nnem báre rəŋ ntiét ntiét mángwəre nəkə ne bábhak maknkay tontó. Bəcháy beka bó kerem yənyin ntá mmu.

*Yesu abhesi ntá María ane Mágdala
(Mt 28.9-10; Jn 20.11-18)*

⁹ Yesu afú nəkə ndũ newú beti bheti ndũ nywəbhé mbi ndũ sənde, ayambi atəŋ mməet ntá María ane etək Magdala. Yi ke achi nyaka ngəré ane Yesu ábókó be fəŋjə be bəbəbeba tándramət bérə yi.

¹⁰ María arək aghati ndak ane ntá bo abhen bákə nəkə nyaka ne Yesu. Atemeri bó ndũ básəme mándi nəkə.

¹¹ Ke bəghoko nəkə be Yesu apetnsem ndũ nepém ne bé María aghə yi, bákə noko bé echi tetep.

*Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi bati apay
(Lk 24.13-35)*

¹² Etat nəkə, Yesu abhesi enyu echak besí bakoŋo bhi bati apay abhen báfú etək egho bákə mándəkə nəkə ndu mótək ebhi.

¹³ Etat nəkə, bəriŋi enyu mmu yi áchi. Bapetnsem etək egho bəgháti bakoŋo bhi bəchák, ke yə mmu wap ke noko be echi tetep.

*Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi bati byə ne amət
(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Jn 20.19-23; Bk 1.6-8)*

¹⁴ Ansem mpok, ené bakoŋo bhi bati byə ne amət mányie nenyíé, Yesu afú bhə besí. Are bé ne bhə ne ntí be bəgwət bati yap ne bábhríkí noko be yi apetnsem ndũ nepém mbə enyũ bo abhen báyambi baghə yi bəgháti bhó.

¹⁵ Aghati yə bhə be, “Dók ká ndũ betəkó mmik menkem ghati nəkə ká Mbok Ndíndí ntá bə mankem.

¹⁶ Yə agha ane ánókó Mbok Ndíndí ne bəjwíti yi, Mandem əpeme yi ndũ bebá be ámbák mmü ywi mpoknkem. Ke mmu ane

abhiki ka menoko, Mandem achye yi ntemsi ndũ bebá bhi bebhet ne yi.

¹⁷ Chəŋ bo abhen mánókó mámbəŋ betəŋ békə menyiní maknkay. Chəŋ mámbok be fəŋjə be bəbəbeba ndũ nnyén ena, chəŋ mándem beyəŋjətək ebhen bábhríkí riŋi ndũ nnyén ena.

¹⁸ Mbák mánkém nnyó ne awə, apú ka bhe yənyin, ne mbák mányú enyin ené éwəy mmu, épú ka bhe yənyin. Chəŋ mányəŋa bəmmame amó anti mántəŋ.”

*Yesu apetnsem ntá Mandem
(Lk 24.50-53; Bk 1.9-11)*

¹⁹ Yesu Acha ánəŋá nəkə bərem kepi ne baghəkó bhi, Mandem asət yi apetnsem amfay, achəkə ndũ enəkó kenókó ndu ebhe awəŋem Mandem.

²⁰ Bakoŋo Yesu bəróbhé nəkə, báre kə mángati nəkə Mbok Ndíndí mbánkem. Yesu Acha abhak ne bhə, achye bhə betəŋ beka menyiní maknkay ndu betəŋ be Mbok Ndíndí ane bə bəgháti bhə achi tetep.

Mbok Ndíndí mbò enyū Lúkas ásíní

¹ Eta Tiófilos: Oríní be beyä mámò besin menyin ebhen befakari ndü nkwo ywese.

² Básin éti menyin ebhen bo abhen bágghó ne bággháti bhese. Batisyé bhò bágghò nyaka barak ayò te nebhdnet, ke bábhak bõ betok ndu bégháti bho Eyòh Mandem.

³ Eta, mbò enyū membõh nkwo nnán nkónó menyin ebhen menkem sayri ndü erori mpok, nkáysí bé eri be nsin ngati wò enyin émot émot enyu efakari.

⁴ Nchí sin bekù òndinì tetep ane ayinì menyin ebhen bággháti wò.

Angel Mandem arem be chòh mámbé Jòn Njwiti

⁵ Mpók ane Héròd achí mfo atú Judéya, nchiakap Mandem abhak ane áká nnyén bé Sakaríá. Akù nyaka betik Mandem ne nkwo bo abhen babhinì be Nkwó Abíja. Nnyén ngoré ywi nebhak be Elísabet. Yí nkwo afú ndü nneréket Aròn, nneréket bachiäkap Mandem.

⁶ Sakaríá ne ngoré ywi babhak chak besí Mandem. Bábhòh kenókó ne Mandem, mámbure nõkò bebhé bhi menkem bekwéné ti.

⁷ Ke bó kebòh yé mmó mbonyune Elísabet achí nyaka nkongoré, ne bó bati apay mánán nyaka bákòk.

⁸ Ewak émot, nkwo bachiäkap ané Sakaríá bábhák ndü betik. Ekù Sakaríá are kù betik mbò nchiakap besí Mandem.

⁹ Békóno epin ené bachiäkap Mandem, bággher nyaka ebháná ndu beyap mmu ane árdòh ndü móket ane achi te amem ekerákap Acha ndu besòh enyin ene échyè erítí * eriep amem ekerákap Mandem. Baggher ebháná, ékwén amuet Sakaríá.

¹⁰ Mpok ákwáy nõkò, bo bachem neffi ekerákap Mandem. Báre nikmuet ené Sakaríá achi amem ásòh enyin erítí eriep eyò.

¹¹ Angel Mandem abhesi ntá yi, ate ebhe áwònem, ndü nebhet efeme-akap atú ane básòh enyin erítí eriep eyò.

¹² Mpok Sakaríá ághó yi achayti, becháy bekém yi tontó.

¹³ Ke ángel wu arem ntá yi be, “Sakaríá, óké cháý! Mandem aghok nenikimuet ene. Ne chòh ngoré ywe Elísabet ampòkò menie ambé wò mómbakanem, ne òbhòh bédu yi nnyén bé Jòn.

¹⁴ Ne chòh ómbónh beyä manák; ne beyä bo mámbòh manák mpok bábhé yi.

¹⁵ Chòh émbak nõ mbonyune yi ábhák chòh eremému besí Acha. Báperé bhé yí, chòh Efónó Bedyere ambak ne yi tontó. Abhíkí bhòh ményú mmém amen ákém mmu, ne yé chí mmem batanbatan.

¹⁶ Chòh anja beyä bo Israel, mámpetnsem ntá Mandem Acha wap.

¹⁷ Chòh Mówu anjambi ke Acha antwó, ne chòh yí ambòh betan ebhen Efónó mbò ndemekepinti Eláija, bé yi ankù bachibhò mánkòh bõbhap, ankù bo abhen bátanì ne Mandem mámbónh kebon, mámbak mbò bo abhen bachi chak besí Mandem. Chòh yí ankù bo mámbák ndü nté ane bákway besyepi Acha.”

¹⁸ Ke Sakaríá abhép ángel be, “Chòh ndíní bé ané ndak achí tetep ná. Me ne ngoré wa sékòk tontó.”

¹⁹ Angel akeme Sakaríá be, “Dinì bé me nchí Gábríel. Nchí téé besí Mandem, ne yimbòh ke átó me be ngati wò mbok ndíndí ne.

²⁰ Ke òbhíkí noko enyin ene ngati wò, ené ébhónó befu tetep mbák mpok akway. Tëndu óbhíkí noko, chòh ónkwén kebhók òkepere kwáy berem kepi kpráte nywòp enén barièp amen áfu tetep.”

²¹ Ndü mpok yò bo abhen báchyè Mandem bakak neffi ekerákap bare non Sakaríá mámakati nõkò enyin ene ekù yi áre tat amem ekerákap.

²² Afú nõkó, akerepere kwáy berem kepi ne bhò. Are mak ne amó ntá yap. Bágghó be aghò kenó amík anti fúú amem ekerákap.

²³ Mpok ane Sakaríá ábhak ndü betik áfúéré nõkó, agure anywòp.

* **1:9** Enyin ene básòh enchyè erítí eriep, ne ndü eyòhòndik bábhinì yò be, ‘Insens’.

24 Ebhíki tat, ngoré ywi Elísabet apoko menié. Yí kefú nefi ndü batan atáy andem noko be,

25 “Néne, Eta Mandem aton me berindu. Aféré ntíanwóp ané mēbhòny nyaka besí bho.”

Angel Mandem arem be chon mambé Yesu

26 Mpok menié Elísabet beghaka batan atandat, Mandem ató ángel Gábríel etak Násáret, atú Gálili.

27 Ató yi ntá ngosón ane aka nnyén be María. Abhíki re rinji nyaka mbakanem. Mmu ane áká nnyén be Joséf ane áfú ndü nneréket Mfó Debhít ati nyaka bebhay María.

28 Ángel wu átwó nókó ntá yi arem be, “Mmá, nkáká! Mandem ayet wó tontó!” Acha achí ne wó.

29 María aghoko noko ná, ntí átáka yi amem, are bher mmæt eyi bé, “Ntiki enyü bakak ne!”

30 Ángel arem be, “María, óké cháy. Mandem aton wó berindu.

31 Chon ómpokó menié, ómbe mómbakanem, ne obhon bebhinji yí be Yesu.

32 “Chon yi ambak eremému ne chon nnyén eni nembak be Mmó Mandem Acha. Chon Eta Mandem anchye yí enókó kefó ené Debhít mmu yi achi ebhárémó ywi.

33 Ne chon ankém bo Israel mbó Mfó mpoknkem. Kefó eki kébhíki bhon ngwenti!”

34 María abhép ángel wu be, “Chon ané ndak ámbak ná, ené mbíki rinji mbakanem?”

35 Ángel akeme yi be, “Chon Efónó Bedyere ántwó ntá ye, ne betan Mandem Acha ménkú ómpokó menié. Eti yó, mmó ane óbhe, ábhák nyáná ne mámbinji yi be, ‘Mmó Mandem.’

36 Yinji Elísabet, mánó ywe ndu nneréket. Yéndo yi are kók ne bábhini yi bé nkongoré, achí ne menié ndü batan átándát néne, ne chon ambé mómbakanem.

37 Yényinji epu cha Mandem.”

38 María arem be, “Menchí chí mübetok Mandem, émfákári ne me mbó enyu órémé.” Ángel aró ye yi arók.

María arók begho Elísabet

39 Ebhíki tat, María afa, arók áyák, ndü etak njie emót atú Júda.

40 Achwóbhé nókó aré, arók achwe eket Sakaría, akaka Elísabet;

41 Mpok Elísabet aghoko bakak María, mmó ayon mmæt amem menié ebhi ne Efónó Bedyere abhak ne yi tontó.

42 Abik ne betan arem ntá María be, “Óchí ane Mandem áyéré ndü nkwo baghoré, ne áfók ámbák ne mmó ane óbhe chon!”

43 Ndé kú yi be Mandem anchye me ené enyü erem áfók, bé nnó Acha ántwó ntá ya?

44 Nechwe óchwé ókáká me, mmó ane achi me menié ayon mmæt ne manák.

45 Eri echa ntá yé mbonyune onókó bé chon Mandem ankú ntá ye mbó enyu yí arémé.”

Nekwáy enen María akwáy ndu bebíti Mandem

46 María abho bebíti Acha be, “Nti ena nékwáy ndu békáka Mandem Acha ne manák.

47 Efónó eya énják éti Mandem Mpereme wa.

48 Aton me beyá berindu yéndo nchí chí mmóbetok ywi ne mpú yényinji!

Nebho néne, chon mkpáká bho enkem mámbinji me be, ‘Ngoré ane eyi eri echa!’

49 mbonyune Mandem betan menkem, akú beyá menyinji maknkay ntá ya.

Ne yí achí nyáná.

50 Aghò ntínso ne bö abhen báchyè yi kenókó, ndü mkpáká bho enkem.

51 Akú betantí menyinji ne awó ywi, aták bo abhen báyòny mmæt ne nkaysi ane achi amem batí yap.

52 Aféré berémé bafó ndü menókó kefó ebhap,

ákosi bo abhen bápú yényinji.

53 Achyé berítí menyinji ntá bo abhen nsay ánú bhó, abók abhen bábhónó, bárók amó amó.

54 Mandem akwak bo Israel, bö betok bhi.

Abhíki ghókóntik bariép ami ntá bachimbí bhese be chon angó bhó ntínso.

55 Abhíki ghókóntik beghó Abraham ntínso, ne bebharé böbhi mankem, mpoknkem!”

56 María achókó ne Elísabet ndü batan arát, ke ápetnsem eket eyi.

Nebhé Jón Njwiti

57 Mpok ane Elísabet ábhónó bébhé ákwáy nǎkǎ, abhé mómbakanem.

58 Bakokosi bhi ne böneréket, bághók nókó enyũ berĩnti ebhén Mandem átónó yí, béré ñák ne yi.

59 Mmǎ ágháká nókó manywǎp ánen, bo bǎrók bésiép yi. Báre yàñ beɗu yi nnyén be Sakaríá mbonyune chi nnyén Etayi.

60 Ke máyi arem be, “Nnyén eni nebhəñ bebhak chi Jǎn.”

61 Yě nǎ, bǎrém ntá yi be, “Yě mmu apú ndũ nneréket aywéka ane ábhónó nnyén enǎ!”

62 Bábhó ye memak ne amǎ ndu bebhəp chimǎ nnyén enen yi áyàñ manchye mǎ.

63 Sakaríá amak ne amǎ bé mányché yi enyiyi ené yi ánsiyi aré. Báchye nǎkǎ yi enyiyi asiyi aré be, “Nnyén eni chí Jǎn.” Bǎ mankem babhak maknkay tontó.

64 Témte wu Sakaríá apet abho berem kepi ankaka nǎkǎ Mandem.

65 Becháy békém bakokosi bhap mankem. Ne mbok menyiyi ebhǎ ataka ndũ betǎkǎ njie menkem atú Judéya.

66 Yě agha ane ághókó mbok menyiyi ebhen béfákárí abhəere bhǎ anti, ambebhə nǎkǎ mməét eyi be, “Ntiki enyũ mmú yi abhak chəñ?” Ebhak kponjorəñ be betəñ Mandem Acha béchí ne yi.

Nekwáy Sakaríá

67 Efónó Bedyere abhak ne Sakaríá, chi Jǎn. Abho béréem kepiinti be,

68 “Bakak ámbák ne Mandem Acha bo Israel, mbonyune atwǎ ndu bekwak böbhi, ne ndu béfére bhǎ ndũ kesem.

69 Achyé bhese etantí Mpeme ane áfú ndũ nneréket ané mübetok ywi Mfǎ Debhít.

70 Mandem akǎ nyaka baremé kepiinti bhi abhen bachi nyánjá mandem enyu eyǎ tentep,

71 be chəñ ampeme bhese ndu amó bömpap abhese, ne amfere bhese amǎ bo abhen bapabhe bhese.

72 Arem nyaka be chəñ angó bachĩmbi bhese ntĩso, ne ántik nku ane yi anyu ne böbhi.

73 Nǎ chi enyiyi ene Mandem aghati nyaka Etayese Abraham, ayiki bé yí ákǎ yǎ;

74 nǎ chi, béfére bhese amǎ bömpap abhese, ankwak bhese bé séntók nǎkǎ chi yi, kebhəñ becháy,

75 sémbák nyánjá ne chak besí bhi ndũ nepém enese nenkem. ndũ manywǎp yesé fá amik ankem.

76 Ne wǎ mówa, chəñ mámbiyi wǎ be ndemekepinti ane Mandem Acha, mbonyune chəñ ónjambi ke Acha antwǎ, be antontɔntɔ mbi ntá yi,

77 ónkǎ böbhi mándiyi be chəñ yi amfonjori be bá bhap, ne ampeme bhǎ.

78 Mandem ywese ákǎ nǎ mbonyune ághǎ bhese ntĩso tontó.

Chí ntĩso ke nékǎ yi áto chəñ Mpeme ywesé, yí amfú amfay antwǎ mbǎ nyienyíémok bëti.

79 Atwǎ bechye bediéré ntá bo abhen bachi ndũ ejuri

ne ndũ becháy newú, ne ndu beya bhese ndũ mbi ane átwǎ bhese ne kpák.”

80 Mówú agó atəñ ndũ nkwoməet ne ndũ Efónó. Bechókó bhi bebhak amem baso, anonə nǎkǎ nywǎp enén yi átəñ mməet ntá bo Israel.

2

Nebhe Yesu (Mt 1.12-25)

1 Mpok eyǎ Jgóstəs abhak mfǎ Rom, achye eyəñ bé mánsət mpáy bho mankem abhen bachi ndũ betǎk ebhen bechi anten yi.

2 Nepǎy-bho enǎ nébhak enén mbi mpok Kwirínias achi góbhanǎ etǎk Síria.

3 Yěntiki mmu arǎk eyi etǎk ndu besiyi nnyén.

4-5 Joséf nkwo afa Násáret atú Gálili arǎk Bétlehem, atú Judéya. Bétlehem abhak etǎk ene babhe Mfǎ Debhít. Joséf arǎk aré mbonyune achi nyaka ebhárémǎ Debhít. Arǎk ne Maríá, ngǎré ane yi ati bebhay be mánsiyi manyén. Abhak ne menie.

6 Ené bǎ bachi Bétlehem, mpok nebhə ayi akway.

7 Abhé mǎmbi ywi, abhak mómbakanem. Anép yi ne nden, abhəre amem ekwəbhé nenyie nnya mbonyune bábhíkí bhəñ nyaka ebhak bechǎkǎ amem ekeré mankǎ.

Bəangəl ne babhabheri bághónəmén

8 Ndũ beti bhə, nkwó babhabheri bághónómén bábhak nefi ne bághónómén eyap ndũ atú etək wu.

9 Angel Mandem abhesi bó besí, bediéré Mandem begħə bhó amuet ne becháy bekem bó tontó.

10 Ke ángel wu arem ntá yap be, “Báké chay, mbənyune ntwə bhe ne Mbok Ndíndí ane áchyè chəy bo mankem beyă manák.

11 Bábhe Mpepe ywəka echəy etək Debhít. Yí ke achi mmu ane Mandem afyé nyaka bariəp be ätò. Yí chi Acha.

12 Eriy ené étəy chəy be mməre chi be bəghə chəy ndũ mánébhé yi ne nden, bábhəre amem ekwəbhé nenyie nnya.”

13 Témté wu, ngémtay bəángel Mandem babhesi bare kway mámbiti nəkə Mandem be

14 “Kenókó kémbák ne Mandem amfay; kpák ambak fá amik ne bo abhen berindu ebhi bechi ne bhə!”

15 Bəangel bərə bhə, bapetnsem amfay. Babhabheri bághónómén babho berem ne bati be, “Séndók ká Bétlehem séngó enyiy ene efakari, ené Mandem akə sendiyi.”

16 Báfá, bərək ayak bəghə Joséf ne María. Bághó mməré nkwó bhəré amem ekəbhé nenyie nnya.

17 Bághó nókó nó, barem eti menyiy menkem ebhen ángel Mandem aghati bhə eti mówu.

18 Bə mankem abhen baghoko enyiy ene bə bareme babhak maknkay.

19 Ke María abhəre menyiy ebhə menkem anti, ankaysi nəkə bhə.

20 Babhabheri bághónómén bapetnsem. Bäre kway mámbiti nəkə Mandem mbənyuné menyiy menkem ebhen bághó ne ebhen baghoko, bechi enyumət mbənyu ángel aghati bhə.

Bádu Yesu nnyén

21 Egháká nókó manywəp ánen, básyep mó, bádu yi nnyén be, Yesu, nnyén enen ángel areme nyaka be babhəy bechye yi te mpok babhiki re pəkó menie ebhi.

Bərək betəy Yesu ntá Mandem

22 Mpok ákwáy ane Joséf ne María barəy bekə mbənyu ebhé Moses érəm be mánkə ndu bebhak pépép besí Mandem mpok

ngoré abhé, bápókə Yesu bərək Yerúsalem ndu betəy yi ntá Mandem Acha,

23 mbənyu básiy nyaka ndũ Ebhé Mandem be, “Yəntiki mǎmbi ane achi mbakanem, bábhəy bechye yi ntá Mandem.

24 Bábhəy nkwə bechye akap ébu wu ane achi ‘Bəbebhəyó bepay, mbák epu nə, bebher bepay, bekoŋo ebhé Mandem.’ ” *

25 Mpok eyə, mmu abhak Yerúsalem ane aka nnyén be Símiön. Abhak chak anchye nəkə Mandem kenókó. Anəy nyaka mpok ane Mandem átwə ankwenə bati bo Israel. Ne Efóyó Bedyere abhak ne yi.

26 Efóyó Bedyere anəy akə nyaka yi ariyi bé apú gu keghó Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be ätò.

27 Efóyó Bedyere akə Símiön arək ndũ ekerakap Mandem. Nnə ne chi Yesu bəchwə aré ne yi ndu betəy yi ntá Mandem bekoŋo ebhé Moses.

28 Símiön aghə nəkə mǎré asət yi akém amə abiti Mandem bé:

29 “Acha, əkə bariəp amə afú tetep, də yé me, mməbetok ywə ndók petii,

30 mbənyune nnəy ngə ne amík mmu ane ótó be ampeme bhese.

31 Mpepe ane ótənti be bə mankem mángə.

32 Achí erəyə betəy bo abhen bápú bo Israel mbi beriyi wə, ne be kenókó kéntwó ntá bəbhe, bo Israel.”

33 Chi ne nnə babhak maknkay beghok menyiy ebhen Símiön areme eti Yesu.

34 Símiön ayét bhə, arem ntá máyi María be,

“Mandem ayap mone be ankə beyă bo Israel mankwen ne be ánəy abhenefu, ne be ámbák eriy ené bo bərəm be bápú yan.

35 “Ne chəy ene énkə be nkaysi ane achi bo anti ambo befú kroŋorəy, ne wə ómbəy beyă basémé eti mone mbə mmu ane eekak éyémé yi anti.”

36 Mpok eyə, ngoré ane ákə nnyén be Ana abhak Yerúsalem. Abhak ndemekerpinti Mandem. Abhak mmə Fanuel, ebhərəm ə ane nneréket Asha. Akək nyaka tontó ne anəy achi nyaka ekerənebhay ndũ mamié tándramət ke nném aywi əgu.

37 Arəp kénkwésé, te mpok ane yi aghaka mamié besa menwi nsem anwi. Yí kerə

* 2:24 Lk 2.22-24; Lévitikəs 12; Nəmba 18.15-16.

berəŋ ndü ekerákap Mandem ndu bechye yi kenókó, ne are níkmæet ambak nəkó ndü netarénsay, beti ne ngósi.

³⁸ Nkúbhé mpok eyə Joséf ne María bárək ne mmó. Aghó nókó mǝré, achye bakak ntá Mandem andeme nəkó beyă menyiŋ ěti mmó, ntá bo abhen mánòŋ nyaka be Mandem amfere bǝ Yerusalem ndü esəŋori.

³⁹ Joséf ne María manaŋa nəkó bekə menyiŋ menkem bekoŋo ebhé Mandem, bápətnsem ne mmó etək eyap Násáret atú Gálili.

⁴⁰ Yesu arək ambi bégo ne bébhəŋ betəŋ. Abhəŋ beyă nerinđak ne áfók Mandem abhak ne yi.

Yesu arəp ansem amem ekerákap Mandem

⁴¹ Yěntiki mmíé, chi ne nnə Yesu bárəŋ nyaka Yerúsalem ndü *Eǝ Nekiŋi.

⁴² Mpok yi aghaka mamié byo ne apay, bárək ndü eǝ eyə mbə enyu esí.

⁴³ Eǝa émáy nókó, bare pətnsem etək eyap ke Yesu arəp Yerúsalem, chi ne nnə kerinji.

⁴⁴ Bákó ndü nywəp nenkem mánkaysi nəkó be yi achi ndü nkwó wap. Bághó nókó be apú ne bhə, babho beyəŋ yi nenti mamæere bhap ne bǝneréket awap.

⁴⁵ Báyaŋ nókó yi keghə, bápətnsem Yerúsalem ndu beyəŋ yí aré.

⁴⁶ Egháká nəkó manywəp arát, bághó yi amem ekerákap Mandem chəkó ne batəŋ ebhé, ndu ághòk menyiŋ ebhen bə bárəm, ne ambəbhe nəkó bó bebhəp.

⁴⁷ Bo mankem abhen bághòk menyiŋ ebhen yi árəm bábhák maknkay ěti menyiŋ ebhen yi arinji ne enyü ene yi ákème bhə menyiŋ ebhen bábhəp yi.

⁴⁸ Mpok ane chi ne nnə bághó yi, ebhak bhə chi enyiŋ maknkay. Nnə abhép yi be, “Mówa, mbə əbhiki kə etaye ne me enyune!”

⁴⁹ Mmē ne etaye sékə, séyaŋ wə ne beyă becháy anti. Yesu akeme bhə be, “Báyaŋ mbə me ndaká yí? Bǝbhíkí rinji be mbǝŋ bebhak amem eket Etaya?”

⁵⁰ Ke nnə ne chi kejmimem ndü enyiŋ ene yi areme ntá yap.

⁵¹ Apet ye nsem Násáret ne bhə, abhak ne bhə sayri aketaŋntí. Máyi abhəre menyiŋ ebhen menkem anti.

⁵² Arək ambi bégo ndü nkwəməet ne ndü nerinđak. Mandem abhəŋ maŋák ne yi andək nəkó chí ambi. Ebhak enyumət ne bo.

3

Jəŋ Njwiti arem ěti Yesu

(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Mpok Jəŋ mmǝ Sakaría achi amem baso, Mandem achye yi menyiŋ ebhen yi ábhəŋó beghati bho. Mpok Tibériəs achi mfə ngo ane etək Rom ndü mamié neku, Póntios Páilet abhak góbhanə atú Judéya, Hérəd abhak mǝnti atú Gálili, məmáyi Fílip abhak mǝnti atú Itúria ne Trakonítis, ne Lisánias abhak mǝnti atú Abilene. Káyfas ne Anas babhak bǝbati bachiákap Mandem. Mandem aghati Jəŋ mmǝ Sakaría enyiŋ mpok yi achi amem baso,

³ Jəŋ arək ye ndü betək menkem ebhen bechi atú Nnyén Jódan, angati nəkó bho Eyəŋ Mandem be bo mántiknsem ndü bebú ebhap mánjwítí bhó be Mandem amfoŋori bebú ebhap.

⁴ Ebhak mbə enyü Aisáya ndemekepinti Mandem asinji nyaka amem ekáti yi be:

“Mmü achi amem baso əbik ne eyəŋ amfay andeme nəkó be, ‘Toŋtí ká mbi ane Acha áfəet aré.

Kú ka mbí ywi ambak chak.

⁵ Chók ká yěntiki éyémé,

mánkə yěntiki njie ngo ne yěntiki mǝnjinie andəp mmik nebħæet.

Nyabhé ká babhi ane achi nǝtí nǝtí,

mǝndansi ané achi gbokotí gbókotí,

⁶ ne chəŋ bǝ mankem mángə ndu Mandem ápème bho.’ ”

⁷ Jəŋ arem ntá beyă bo abhen bárəŋ ntá yi bé yi anjwiti bhó be, “Bě befé! Agha áyébhé be batú be mǝnjanə mbi ndu bebəe ntemsi Mandem ane átwə?”

⁸ Bǝbhəŋ bekə menyiŋ ebhen bétəŋ be bǝtiknsem ndü bebú ebheka tetep. Báké chəkó mǝndem bé bǝchí bebhárəbhə Abraham. Diní ká bé Mandem ákwáy besət batay áne ankə yó ámbak bebhárəbhə Abraham.

⁹ Yé chí néne, seti séchí bhúré, ne bákway bekpət yěntiki enək ene epu nyu berítí kepem te ndü bakan, mángəep angó.”

10 Bõ bhõ bághókó nókó nó bábhɛp Jõn bɛ, “Yi sébhónó yɛ bɛkɛ?”

11 Akɛmɛ bhõ bɛ, “Mmu anɛ ábhónó nkú ɛpay ányché amɔt ntá anɛ abhiki bhɔŋ, nɛ mmu anɛ ábhónó nɛnyíé ánkórɛ nɛ anɛ abhiki bhɔŋ.”

12 Babhɛbhé nkabhenti nkwo bárók bɛ yi anjwiti bhõ. Bábhɛp yi bɛ, “Ntɔŋ, yi sébhónó bɛkɛ?”

13 Jõn akɛmɛ bõ bɛ, “Báké sɔt nkábhénti éntcha ané bábhɔŋɔ bɛsɔt.”

14 Mbák batɛmé nɛnu nkwo bárók bɛ yi anjwiti bhõ. “Yi sébhónó bɛkɛ?” Akɛmɛ bhõ bɛ, “Báké sɔt nkáp ntá mmu nɛ bɛtaŋ, báké bhat mmu ndak amɛt; dõ ká akap ané báchyè bhe ndü bɛtik ɛbhɛn bákè ánkway bhe.”

15 Bo bábhaka nyaka nti ndü mɛnyin ɛbhɛn Jõn árɛm nɛ ɛbhɛn yi ákè. Ɛkɛ bábhõ bɛbhɛp mmɛt mbák Jõn kɛ achi Mpɛmɛ Mandɛm afyé nyaka bariɛp bɛ áto.

16 Jõn akɛmɛ bhõ bɛ, “Mějwiti bhe nɛ manyiɛp. Kɛ mmu anɛ acha mɛ átwò. Mbíkí kwáy mmu anɛ nchí kaŋari nkwo bhénya bɛkak ɛbhi. Anánj ántwó, chɔŋ anjwiti bhe nɛ Ɛfónó Bɛdyɛɛ nɛ ngó.

17 Atwò nɛ nchán myákátí awò ndu béchák nkway bɛ amfáp ɛnɛ ɛri nɛ bɛkpáfu. Anánj ánkú nɔ, ansɔt mbwɔt antɛn ndu nkpané, anyɔ mmik, ansɔt bɛkpáfu amfye amɛm ngó anɛ apu nɛmɛ.”

18 Jõn arɛm bɛyá mɛnyin bɛchak ndu bɛfyɛ bhõ nti ndu ánù bɛkɛ mánóko Mbok Ndíndí anɛ yi aghati bhõ.

19 Jõn aji Mfõ Hérɔd bɛ akwɛn ɛbhé Mandɛm ndu ásórɛ Heródias ngórɛ mómáyi ábhay. Aji yí ɛti barak abúabu achak ankɛm anɛ yi ákú.

20 Nɛ mémáka ndü ɛbhõ mɛnkɛm, Hérɔd arɛm báfé Jõn amɛm ɛkɛrɛkɛnɔŋ.

Jõn ajwiti Yesu

(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)

21 Bápɛrɛ fɛ Jõn, anánj ájwiti nyaka bhõ. Ajwiti Yesu nkwo. Nɛ mpok Yesu ánikmɛt, nɛbu nɛnɛnɛ.

22 Ɛfónó Mandɛm asɔt mkpá ɛbhónó asɛp yi amɛt. Ɛyɔŋ ɛfú amfay ɛrɛm bɛ, “Wɔ ɔchí Mówá. Nkɔŋ wɔ tontó. Ɔchyè mɛ bɛyá maŋák”

Bachimbí Yesu Kristo *(Mt 1.1-17)*

23 Mpok Yesu ábhó bɛtik ɛbhi, achi nyaka mbõ mamié esã nɛm byó, bo mándɛm nɔkɔ bɛ Yesu chí mmõ Joséf mmõ Héli,

24 Héli mmõ Mátat, Mátat mmõ Lévi, Lévi mmõ Mélki, Mélki mmõ Jánai, Jánai mmõ Joséf,

25 Joséf mmõ Matátias, Matátias mmõ Ɛmɔs, Ɛmɔs mmõ Náhum, Náhum mmõ Ɛsli, Ɛsli mmõ Nágai,

26 Nágai mmõ Máat, Máat mmõ Matátias, Matátias mmõ Sémen, Sémen mmõ Jósek, Jósek mmõ Jóda,

27 Jóda mmõ Joánan, Joánan mmõ Résa, Résa mmõ Serúbabel, Serúbabel mmõ Síltiel, Síltiel mmõ Nɛri,

28 Néri mmõ Mélki, Mélki mmõ Adi, Adi mmõ Kósam, Kósam mmõ Ɛlmádam, Ɛlmádam mmõ Ɛr,

29 Ɛr mmõ Jóshua, Jóshua mmõ Eliésa, Eliésa mmõ Jórim, Jórim mmõ Mátat, Mátat mmõ Lévi,

30 Lévi mmõ Símiɔn, Símiɔn mmõ Júda, Júda mmõ Joséf, Joséf mmõ Jónam, Jónam mmõ Eliákim,

31 Eliákim mmõ Meléa, Meléa mmõ Ména, Ména mmõ Matáta, Matáta mmõ Nátan, Nátan mmõ Debhít,

32 Debhít mmõ Jése, Jése mmõ Obɛd, Obɛd mmõ Bóas, Bóas mmõ Sálman, Sálman mmõ Náshɔn,

33 Náshɔn mmõ Amínadap, Amínadap mmõ Rám, Rám mmõ Hérɔn, Hérɔn mmõ Péres, Péres mmõ Júda,

34 Júda mmõ Jekóp, Jekóp mmõ Aisek, Aisek mmõ Abraham, Abraham mmõ Téra, Téra mmõ Náho,

35 Náho mmõ Sérug, Sérug mmõ Réu, Réu mmõ Pélek, Pélek mmõ Ɛba, Ɛba mmõ Shéla,

36 Shéla mmõ Kaínan, Kaínan mmõ Afásad, Afásad mmõ Shém, Shém mmõ Nóa, Nóa mmõ Lámek,

37 Lámek mmõ Metúsela, Metúsela mmõ Ɛnɔk, Ɛnɔk mmõ Járɛt, Járɛt mmõ Mahálálɛl, Mahálálɛl mmõ Kánán,

38 Kánán mmõ Ɛnɔs, Ɛnɔs mmõ Sét, Sét mmõ Ádam, Ádam mmõ Mandɛm.

4

Satan amõ Yesu

(Mt 4.1-11; Mk 1.12, 13)

1 Yesu ápɛrɛ fú ndü nnyén Jódan, ajwi nɛ Ɛfónó Bɛdyɛɛ. Yí akɛ Yesu arɔk amɛm baso,

² abhak aré ndü manywɔp besa bepaya Satan amɔ nɔkɔ yi. Yí kenye yěnyin ndü manywɔp eyɔ ankem. Ndü ngwenti manywɔp eyɔ nsay akém yi.

³ Satan arɔk arem ntá yi be, “Mbák ɔchí Mmɔ Mandem, chyě eyɔn be ntáy enen nénjibhírí néndɔp ekpɔkɔ brɛd.”

⁴ Yesu akeme yi be, “Echí amem Ekáti Mandem be, ‘Puyě nenyíé nónó ke nékém nepémé mu.’”

⁵ Satan asɔt yi akó ndü nebhuet ane achi te amfay atɔn yí betɔkɔ mmik menkem ne kefo eken kéchí aré ndu mómɔnɔ́ mpok.

⁶ Arem ye ntá yi be, “Báchyé betan ne kefo mmik nkem ntá ya, ne nchí kway bechye kɔ ntá yě agha ane nkónó. Chɔn nchyé wɔ bɔbhen menkem ne kefo ekap.

⁷ Mbák ɔntɛp mánén amik, ɔnchye me kenókó, mbɔ Mandem ywe, chɔn menyin ebhen menkem ménndɔp ebhe.”

⁸ Yesu akeme bé, “Ekáti Mandem érɛm be, ‘Mmu abhɔn bechye kenókó chi ntá Mandem Acha, antók chí yí aywíntí.’”

⁹ Satan asɔt yi bárók Yerúsalem, bákó ndü nebhuet ane áchí te amfay ndü ekerákap Mandem. Aré, arem ntá Yesu be, “Mbák ɔchí Mmɔ Mandem, dók,

¹⁰ tëndu echi amem Ekáti Mandem be, ‘Chɔn Mandem anchye eyɔn bɔángel bhi mántwɔ manchye wɔ nekwa.’

¹¹ Ekáti Mandem épet érɛm be, ‘Chɔn mánpwɛp wɔ ne amɔ yap, bé óké tɛm ekak ndü ntay.’”

¹² Yesu akeme yi be, “Ekáti érɛm be, ‘Óké mɔ Mandem Acha ywe.’”

¹³ Satan ámó nókó Yesu ndü beyä babhi kekém yi, arɔ kpík yi.

*Yesu abho betik ebhi atú Gálili
(Mt 4.12-17; Mk 1.14, 15)*

¹⁴ Yesu apɛt ye nsem atú Gálili ndü betaná Efónó Bedyere. Mbok yi ataka atú Gálili wu ankem.

¹⁵ Are tón bo Eyɔn Mandem amem bekeré nenikímuɛt bo Israel, ne bo béré chye yi kenókó.

*Bábyak Yesu amem etɔk Násáret
(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)*

¹⁶ Yesu afa, arɔk Násáret, etɔk ene máné yi aré. Mbɔ enyü epin eyi echi nyaka,

arɔk amem ekeré nenikímuɛtí ndü nywɔbhé neywémuɛt bo Israel. Ebhíkí tat, afate bepaya Eyɔn Mandem.

¹⁷ Báchyé yi ekáti ene ndemekepinti Aisáya. Anene yó, ndü nebhuet ane básinjí bé:

¹⁸ “Efónó Mandem Acha achí ne me mbɔnyune,

ayap me bé ngátí Mbok Ndíndí ntá bachébhébo.

Ato me, be ntwɔ ngátí bo abhen bachi ndü yěntiki enyü kesem, be chɔn mámfere bhɔ are.

Ne bé chɔn amík anene manémámik, ne be chɔn mánychye ngàngan ntá bo abhen batí bakwänwan mányiere bhɔ amik.

¹⁹ Ato me bé mbé ntá bho be mpok ane yi átɔn bó berindu bhi akway.”

²⁰ Yesu ánáná nókó bepaya ekáti yɔ, akuti yó, akeme ntá münti arɔk achɔkɔ amik. Bɔ mankem abhen bachi amem ekeré nenikímuɛtí bátep yi amík amuɛt.

²¹ Abho ye beghati bhɔ be, “Echɔn, enyin ene basinjí men árɛm éfákárí mbɔ enyü bághókó.”

²² Bɔ abhen bachi aré, béré m berítí menyin éti yi, ne babhak maknkay éti berítí kepí eken kéfú yi anyu. Ke bábho bebher be, “Pú mmɔ Joséf ne?”

²³ Yesu arem ntá yap be, “Chɔn mántem me nekay enen éti ya be, ‘Ngan, bú mmuɛt eyɛ. Menyín ebhen seghoko be ɔkɔ awu etɔk Kapěnaum, kɔ bhó fá amem etɔk eyɛ nkwo.’”

²⁴ Yesu arem be, “Nchí ghati bhe be, bápú ka ndemekepinti amem etɔk yi.

²⁵ Ke nchí ghati bhe be, mánkwésé bayä nyaka amem etɔk Israel ndü mpok ndemekepinti Eláija. Mpok yɔ manyier kekwen ndü mamié arat ne ebhók, ne erémé nsay ékwén ndü etɔk Israel enkem.

²⁶ Ke Mandem ábhíkí tó nyaka Eláija ntá yě kénkwésé amɔt, ebhíkífuɛt chi ane achi etɔk Sárefat, atú Sídon, etɔk bo bachak.

²⁷ Ne ndü mpok ndemekepinti ane áká nnyén be Eláisha, beyä bɔ ebhanákwa bachi nyaka amem etɔk Israel. Ke yě amɔt Eláisha ábhíkí bu, ebhíkífuɛt chi mmü etɔk echak, Náman, mmu Síria.”

28 Bo mankem abhen bachi amem ekeré nenikímuetí, bágghókó nókó nó, bati ábé bho amem tontó.

29 Báfáte bákém yi, bafu etak ne yi. Ndü etak yap echi amfäy njie, básót yi barök ndü nkókkónjie bé mámpurí yi ankwen aré.

30 Ke ayibhiri mmuet, anone, afuet nenti nap arök ebhakayi.

Mmu ane efónó ebúbu échyè yí esòhòri
(Mk 1.21-28)

31 Yesu apet asepa arök Kapënaum, etak egho, atú Gálili. Aré, are tón bo amem ekeré nenikímuetí bo Israel ndü nywabhé neywemuet enap.

32 Bábhák maknkay tontó ãti enyu ene yí átòn mbonyune átòn nyaka mbò mmü ane árèm émay.

33 Mmu amot abhak aré ane efónó ebúbu ésòhòri. Are bik ne eyon etanatan andeme nókó bé,

34 “Ë! Yesu, Mmu Násáret, ðbhon yí beku ne bhese! Otwo fá beway bhese? Ndíñi mmu wo óchi. Jchí Mmu Nyáná ane Mandem átó!”

35 Yesu asáy efónó yò be, “Kusí! Fú yi amuet!” Efónó yò éguer mmü wu amik besí bhap. Ke éfú yi amuet kekú yi yënyin.

36 Bð mankem bábhák maknkay, ne babho bebher bati be, “Eyon ené mmü-ne échí né ná e? Asay befónó bebúbebu ne betan bé mémfu bo amuet, ne mémfú.”

37 Ne nsonjo Yesu akò ataka atú etak wu ankem.

Yesu abú beyä bömame
(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

38 Yesu afa ekeré nenikímuetí yò, arök, ndü eket Símun. Nno ngoré Símun abhõn mbéer atanatan. Baghök Yesu manik yi mmuet be ambu yi.

39 Arök, ate neku bekök ebhen yi achi are bháré. Achye eyon be mbéer wu ándó yí. Amay. Afaté akú nenyíé abho mene bhò.

40 Mpok ane mmok anem, bð mankem abhen bábhónó bömame menyu ne menyu básót bhò bárök ntá Yesu. Abho ményánja amò amuet yëntiki mmu wap, kpat abú bhò mankem.

41 Beyä bhap babhõn nyaka befónó bebúbebu. Befónó bebúbebu bhò befú beyä

bho amuet mémbiki nókó bé, “Wò ðchí Mmò Mandem!” Ke Yesu are sáy bhò, kekà méndem yënyin, mbonyune bérin nyaka be yi achi Mpereme ane Mandem átó.

Yesu are tón bo amem bekeré nenikímuet bo Israel
(Mk 1.35-39)

42 Néyí nókó, Yesu afa etak, arök ndü nebhuet ane bo bápú aré. Bð babho beyan yi. Bágghókó yí, babho menikmuet bé áké rò etak eyap.

43 Ke yi aghati bhó bé, “Mbõn bégháti Mbok Ndíndí be Mandem achi Mfò amem betök bechak nkwò, mbonyune Mandem átó me fá amik chi ãti yò.”

44 Arò ye, are kò andókò nókó ndü betök ebhen bechi atú Judéya angati nókó bhò Mbok Ndíndí amem bekeré nenikímuet bo Israel

5

Yesu abhinji bakojo bhi abhen mbi bati ánwí
(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

1 Éwak émot, Yesu abhak téé angókò Èntinnyen Genésaret. * Bo béré nu bebhak kekwot ne yi be mangok Eyon Mandem.

2 Aghó bachwi apay angókonyén. Bawánsi abhen bábhónó bachwi yò, báfù amem máchaka nókó basi yap.

3 Yesu arök achwe amem áchwí amot. Abhak ane Símun. Aghati yi be ánók áchwí anten anyén mandú. Yesu achókò ye amem áchwí wu, anton nókò bo abhen bachi angókonyén Eyon Mandem.

4 Anáná nókó beton bo arem ntá Símun be, “Tén áchwí ndü èentem mánguer basi yeke anyén be mánkem nsi.”

5 Símun akeme yi be, “Eta, séden mmuet beti menkem ke yënyin sébhíki kem. Ke ndu bekonjo eyon eye, chon nguer basi ndü èentem.”

6 Yí ne mamuere bhi bárök baguer beyä nkáp anyén, bákém beyä nsi. Eyá kpat beyä nkáp yap abho berakati.

7 Bámák batí bawánsi abhen bachi ndü áchwí achak ne awò be mántwo mánkwak bhò. Bárók bachem ne bhò, bafere nsi báfyé amem bachwi apay kpat ábhó bebet.

* 5:1 Èntinnyen Genésaret: Chi Èntinnyen Gálili.

8 Símun ane mpíkírí nnyén eni nēchi be Píta, ághó nókó enyíñí maknkay yó, arək atep mánén besí Yesu, arem be, “Acha, kētᵱō kekᵱōt ne me, mbənyune nchí mmü bebú.”

9 Arém nō, mbənyune yi ne bati bhi bachi nyaka maknkay tontó begho beyä nsi ene bakeme.

10 Jems ne Jōn, batí bawáy nsi, bábhák nkᵱó maknkay. Báchí nyaka bō Sebēdi. Yesu arem ntá Símun be, “Kécháy. Bēbho echəŋ ərbhe ya chí bo be mantᵱō ntá ya.”

11 Bō Píta bátémé nókó bachwi yap angəkonyén, báró yěntiki enyíñ bakonjo Yesu.

*Yesu abú mmu ebhanákwa
(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)*

12 Mpok Yesu achi etəkófu, mmu ebhanákwa amət arək akwén yí bekak abho menikmæt ntá yi bé, “Acha, mbák əkəŋ, əkᵱway beka me ntaŋ.”

13 Yesu anyabhe awó atək yi arem be, “Nkəŋ beka wə óntán, neme ene némáy.” Témté wu, ebhanákwa yi emay.

14 Yesu asemti yí be, “Ké ghati yě mmu enyíñ ene éfákárí, ke dók ntá nchiakap Mandem be yi angə be ebhanákwa ye emay. Anán əmbyó wə, óndək, ənchye ye akap ntá Mandem békəŋə ebhé Moses. Chəŋ eyə émbak enyíñ ene étəŋ bo be ebhanákwa ye émay.”

15 Ke yě nō, mbok Yesu ataka mbänkem. Ngémtay bo bárók ntá yi ndu beghók Eyəŋ Mandem ne bé yi ambu mame yap.

16 Ke aya mmæt arək ndü nebhuéréfu amem baso anikmæt.

*Yesu abú mbéntí
(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)*

17 Nywəp nemət, Yesu átəŋ nyaka bho Eyəŋ Mandem, Mandem Acha achye yi betəŋ, are bú bōmame. Bōnkᵱō Fárisi ne batəŋ ebhé Mandem babhak aré. Báfú ndü bōbetək mankem atú Gálili, ne bachak báfú atú Judéya, ne abhenefu báfú Yerúsalem.

18 Bōfú bátᵱó ne mbéntí amət ane bápókó ndü bekpaka. Béré yaŋ mbi bechwe anywóp be mambəre yi besí Yesu.

19 Ke bō kebəŋ mbi ane báfæt manchwe amem eti beyä bō. Bákó amfäy eket, manene

mbok aré, basəbhe yi bhəre ndü bekpaka bhi, néntí bhó, besí Yesu.

20 Yesu ághó nókó enyü neka enén bábhəŋó ne yi, aghati mbéntí wu be, “Nkwáne, mfóŋóri bebú bhe.”

21 Batəŋ-ebhé Mandem ne bōnkᵱō Fárisi bábhə bebhəp mmæt be, “Agha né? Enyíñ ene yi arém chi nsək ntá Mandem! Mandem aywínti ke ákᵱway befonjori bebú mmu!”

22 Yesu aríñi nkaysi yap. Abhép bō be, “Ndaká yí bākəysi menyü menyíñ ebhə?”

23 Enyíñ ene échí wikirik chí ené? Berem be, ‘Mfóŋóri bebú bhe’, ke chi berem be, ‘Faté kə’?

24 Ke chəŋ nka mändíñi be, Me Mmu mfú ntá Mandem mbəŋ betəŋ fá amik befonjori bebú bho.” Arém ntá mbéntí wu be, “Nchí ghati wə, faté, pəkó bekpaka bhe gure!”

25 Témté wu, afate kperəp besí bhəp, apəkə enyíñ ene yi ábhəre nyaka aré, abho bejure, ambiti nəkə Mandem.

26 Beyä becháy bekem bo mankem! Bábhák maknkay, babho bebíti Mandem, mándeme nəkə be, “Səghə baraká maknkay echəŋ!”

*Yesu abhíñi Lévi
(Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)*

27 Awu áfúéré nókó, Yesu afa nebhuéré wu arək aghó mbəbhé nkabhénti ane áká nnyén be Lévi chəkə amem ekerebetik yi. Yesu aghati yi be, “Tᵱó, bhák nkonjo wa.”

28 Lévi afate, arə yěntiki enyíñ, abho bekonjo Yesu.

29 Ebhíkí tat, Lévi anak erem epa eket yi ntá Yesu. Beyä babhebhé nkabhénti ne bakü bebú bachak nkᵱō babhak aré ne Yesu.

30 Bōnkᵱō Fárisi ne batəŋ ebhé Mandem, béré nywinti, ne bábhép bakonjo Yesu be, “Ndaká yí mányíe mányu nəkə ne babhebhé nkabhénti ne bakü bebú bachak?”

31 Yesu akeme bhə be, “Bo abhen bapu me, bápú yaŋ ngaŋ. Bō mame ke báyaŋ ngaŋ.

32 Mbíkí tᵱō bebhíñi bo abhen bakaysi be bachi chak besí Mandem be mántíknsəm ndü bebú bhəp, ntᵱō bébhíñi chí bo babúbabá.”

*Bábhép Yesu eti netarənsay ndü
menikmæt ntá Mandem
(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)*

33 Bo bárém ntá Yesu be, “Bakonjó Jñ Njwiti bátat nako nsay ndu menikmæet. Bakonjó nkwə Fárisi bákù enyumot. Ke abhe mányie, mányu ne bapu tat nsay?”

34 Yesu akeme bhə be, “Bákaysi be mankə abhen bachi ndü epə nebhay bakway bebhak ndü netarénsay? Nsé! Tëndu mbäyngoré abhæet ne bhə, bápú kway betat nsay.

35 Ke mpok ätwə ane báferε chəy mbäyngoré ntá yap. Ne chəy mántare nako nsay ndü mpok yə.”

36 Yesu atém bə nekay enén nkwə be, “Yə mmu apú kway bedak ebhókónden ndü nkú ane nkə anchók mbok ndü esí nku. Mbák mmu ánkú nó, áchənti nkú nkə, mbənyune ebhókónden ené éfú ndü nkú nkə épú kə ne esí nden.

37 Ne ntá bo abhen báfyε mmém ndü bebhə nkwəbhənya, bápú fyε mmém bako amem ebhə nkwəbhənya ené esi. Mbák mánkə nə, ebha ésen, enchəy, ne mmém andək amik. †

38 Bábhəy befyε mmém bako chi amem ebhə mmém ené ekə.

39 Ne bápú nyu esí mmém mánjan amen bako mbənyune bákaysi be esí mmém arí achá amen bakə.”

6

Enyih ene bábhbhé Yesu eti nywəbhé neywəmmæet bo Israel

(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

1 Yesu ne baghəkó bhi béré kə mámfæet nako amem nkí nchwifú ndü nywəbhé neywəmmæet bo Israel. Baghəkó bhi bábho bekæp enyü nchwi yə, mámfikiri mányie nako.

2 Mbək bönkwo Fárisi bábhep be, “Ndaká yí bákə enyih ene ebhé yeε épú yan mankə ndü nywəbhé neywəmmæet?”

3 Ke Yesu akeme bhə be, “Bábhíkí re pay amem Ekáti Mandem enyih ene Mfə Debhít ákə nyaka ne bö abhen báchí ne yi mpok nsay ákémé bhó?”

4 Achwe amem eket Mandem, apəkə nenýié enen báchyé mbə akap ntá Mandem akorε ne böbhi mányié. Ebhé érem be ndiere

bachiäkap Mandem ke bákway menyie nenýié enə.”

5 Yesu arem ye ntá yap be, “Me Mmu mfú ntá Mandem ké mbónjó berem enyü mmu ábhónjó bekə ne ebhé ene éyihí nywəbhé neywəmmæet.”

Yesu abú mmú ane awó ágú yi ndü nywəbhé neywəmmæet

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

6 Ndü nywəbhé neywəmmæet néchák, Yesu achwe amem ekere nenikímæeti bo Israel antəy nako bo Mbok Ndíndí. Mmü amət abhak aré ane awónem aywi ágú.

7 Mbək batəy ebhé Mandem ne bönkwo Fárisi abhen bachi aré, bábháka nti be chəy mámbəy mbi ndu berem be yi akə ebépti ndak. Bátép ye yi amík amæet ndu beghə mbák chəy Yesu ambú mmü wu ndü nywəbhé neywəmmæet.

8 Yesu arihí nkaysi yap. Arem ntá mmü wu be, “Faté, twó fá ambi.” Mmü wu afate arək ate aré.

9 Yesu arem ye ntá böbhə be, “Ebhé yesé érem bé sénkə yi ndü nywəbhé neywəmmæet? Chí békə berí ke bekə bebá? Chí bépéme mmu ke chí béchənti nepém eni?”

10 Yesu ayibhiri mmæet ayihí bó mankem, arem ntá yi be, “Nyabhé awó ywε.” Akə nə, awó ywi apet atan, ábhák mbə enyu esí.

11 Ke bati ábé bönkwo Fárisi ne batəy ebhé tontó. Bábhó besokori enyih ené bákway bekə Yesu.

Yesu ayap bönto bati byo ne apay

(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

12 Ndü manywəbhé yə, Yesu akó amfäy njiefú ndu menikmæet. Anikmæet ntá Mandem betí menkem.

13 Néyí nókó, abhihí bakonjo bhi be mántwó ntá yi. Bátwó nókó, ayap bhó bati byo ne apay, áchyé bhó nnyén be bönto.

14 Manyén yap áchí nyaka be: Símun ane Yesu áchyé nnyén nechak be Píta, ne mǎmáyi Andru, ne Jems ne Jñ, ne Fílip ne Batolómio,

15 ne Mátió, ne Tomás, ne Jems mmə Alfeyəs, ne Símun mfyé-betan ndü baraká etək,

† 5:37 Bo Israel básət nyaka nkwəp ághónəmen mángoko bebha ebhen báfyε mmém are.

16 ne Júdas mmǎ Jems, ne Júdas Iskariot ane áti nyaka Yesu.

*Yesu áttǎn ne ábù bho
(Mt 4.23-25)*

17 Yesu asɛp antǎn njie ndǔ mmík nebhæet ne bhó. Ngémtoy bakoŋo bhi bábhák aré ne ngémtoy bo bachak abhen báfú Yerúsalem ne abhen báfú atú Judéya ankem. Bo báfú ndǔ betok bépáy ebhen bechi kekwoet ne manyu ebhen bábhǎi be Táya ne Sídon.

18 Bátwǎ beghók menyin ebhen yi áttǎn ne be yi ámbu bhǎ. Ne bo abhen befóŋó bebabebǎ bésǎŋori bhǎ, batǎn.

19 Bǎ bhǎ mankem bare nu betok Yesu, mbǎnyune betǎn bǎfú nyaka yi amæet mémbu nǎkǎ yǎ ághá ane áttok yi.

*Manják ne basémé
(Mt 5.1-12)*

20 Yesu ayon amík ayinǎi bakoŋo bhi arem be,

“Èri echa ntá yeka bachébhébhǎ; mbǎnyune Mandem achi Mfǎ yweka.

21 Èri echa ntá yeka bǎ nsay ánu néne, mbǎnyune chǎn yi anchye bhe menyin ebhen bábhǎŋǎ ekwak bebhǎn.

Èri echa ntá yeka bǎ bǎdǎi kebho néne, mbǎnyune chǎn mǎngway ámen!

22 “Èri echa ntá yeka mpok bo bápǎp bhe, ne mánsǎkǎti nǎkǎ bhe ne mándem bebépti menyin éti yeka, ne mándem nǎkǎ be bǎchǎi bebéptǎi bho éti ya, Me Mmu mfú ntá Mandem!

23 Bǎŋ ká manják yǎntiki mpok ane éfákári nó ne bhe, mbǎnyune Mandem abháré erem ákap ntá yeka awu amfay. Nchǎi ghati bhe mbǎnyune enyu eyǎ ke bachǎmbi bhap bǎchyè nyaka baremé kepǎnti Mandem esǎŋori.

24 Ke chǎn émbep ntá yeka bafǎnkǎp encha mbǎnyune,

mǎnanǎ bǎbhǎn ebheka berǎti menyin, ne mǎnyǎe nepém, ndak ámay.

25 Chǎn émbep ntá yeka bǎ mǎnyǎe mǎnjwi néne,

mbǎnyune chǎn nsay anu bhe!

Chǎn émbep ntá yeka bo bǎwǎy ámén néne, mbǎnyune chǎn mándǎp ndǔ basémé ne nedǎi kebho!

26 Chǎn émbep ntá yeka, be bho bo bǎrèm erǎi éti yeka,

mbǎnyune enyu yǎ kǎ bachǎmbi bhap bǎrèm nyaka éti baremé kepǎnti nsé.”

*Bakoŋo Yesu bábhǎn bekǎn bǎmpap abhap
(Mt 5.38-48, 7.12a)*

27 Yesu arǎk ambi betǎn. Arem be, “Ke nchǎi ghati bhe bho bághók me be, kǎŋ ká bo abhen bápǎbhé bhe, mántǎn bó berǎi.

28 Ník nǎkǎ ká mmæet be Mandem ankwak bo abhen bǎrèm ebǎbǎ éti yeka.

29 Mbák mmu adɛp wǎ atá ndǔ ebhe awónem, tǎn yi ebhe échák nkwo. Ne mbák mmu ástǎ ndé ye, dǎ yi ansǎt yǎ chí nkú ye nkwo.

30 Mbák mmu anǎi wǎ enyin ene óbhǎŋǎ, chyè yi. Ne mbák mmu asǎt enyin eye, kéghati yi be ákémé yǎ ntá ye.

31 Ne yǎntiki mmu yweka ánkǎ ye ne bati mbǎ enyǔ yi ákway beyǎn be bo mánkǎ ntá yi.

32 “Mbák bǎkǎn chi bo abhen bakǎn be, bakak amen bábhǎŋǎ béchyè bhe ábhák be yi? Yǎ chí bǎ bebǎ bǎkǎn bo abhen bakǎn bhǎ!

33 Ne mbák bǎkǎ berǎi chi ntá bo abhen bǎkǎ bhe berǎi bakak amen bábhǎŋǎ bechyè bhe ábhák be yi? Yǎ chí bakǎ bebǎ bǎkǎ nǎ!

34 Ne mbák bǎpwǎ menyin chí ntá bo abhen bábhǎka nti be bakeme ntá yeka, bakak amen bábhǎŋǎ bechyè bhe achi be yi? Yǎ chí bǎ bebǎ bǎpwǎ nkwo menyin ntá bati bakǎ bebǎ, ndu bákeme yǎntiki enyin ene bǎpwǎ ntá yap!

35 Ke bábhǎn bebhak kekúri! Kǎn ka bǎmpap abheka, ne mánkǎ bhǎ berǎi. Pwǎ ka bhǎ, kebhaka nti be chǎn mánkeme bhe yǎntiki enyin. Mbák bǎkǎ enyu yǎ, chǎn akap ayweká ánja ancha, ne mámbak bǎ Mandem Acha. Atǎn berǎnti ntá bǎ bebǎ abhen bǎpú kaka yi ne abhen máŋèm menjéme.

36 Ghó ká bati ntínso, nkúbhé mbǎ enyǔ Mandem ághǎ bhe ntínso.”

*Yesu atǎn bé bo bábhǎkǎi bhǎn betǎn bati
(Mt 7.1-5)*

37 Yesu yi be, “Bǎké tǎn bati keka mántǎn be. Bǎké rem be márchyé bati ntémsi, ne mbák bǎpú rem nǎ, bǎpú rem be manchyè bhe ntémsi. Fǎŋori nǎkǎ ka bati ne chǎn mámfǎŋori nǎkǎ bhe.

38 Chié ntá nti, ne chəŋ Mandəm anchye wə nkwó. Yi aperé chye, áyenti sayri, angoko kpát énjwi entakati nəkə amik. Enyū ené óyènti ənchye nti, nkúbhé enyuyə ke báyènti manchye wə.”

39 Yesu atém bə nekay nkwə be, “Nnemámík apu kway beyă nti nnémámík mbi. Mbák ándók bekə nə, bó bati apay bápú kwən amem nepi?”

40 Mmǎkāti apu kway berinji enyij encha ntəŋ aywi. Ke mpok ane bátəŋ yi kpát ánaŋa neghók eni, ábhák mbə ntəŋ aywi.

41 Ndaká yí óyinj mǎənyinj ane achi anyese nti, ené ópú fyə nti ndū nkəkónək ane achi wə anyese?

42 Ná óghàti nti be, ‘Manó, dǎ mféré mǎənyinj ane achi wə anyésé,’ ené wəmbəŋ ópú ghó nkəkónək ane achi amem ene nyésé? Wə mmū betábhá! Feré kpík nkəkónək ane achi wəmbəŋ anyese, ke óngə ye mban sayri ndu béfére mǎənyinj ane achi amem nyésé manóywe.”

*Yəntiki enək ébhəŋ eyi enyū kepem
(Mt 7.16-20, 12.33-35)*

43 Yesu apət arem be, “Erítí enək épú nyu bebéptí kepem. Ne ebéptí enək épú nyu berítí kepem.

44 Bárinji erítí enək chí ndū kepem eki. Bápú rəŋ ndu támfán mánkók nepi.

45 Nkúbhé mbə enyū nkáp ájwi amem mókeré nkáp, nó kě nkaysi ndíndí ájwi anti mmū ndíndí, ne beri bóbhó ke befú aré. Ke mbák mmú abhəŋ ebéptí nti, barak abúabə ke áfú yi anyu, mbənyune enyij ené éjwi mmu anti, yó ke éfú yi anyu.”

*Menyū batə bekət bati apay
(Mt 7.24-27)*

46 Yesu arem be, “Ndaká yí bǎbhinj me be, ‘Acha, Acha’, ené bápú kə enyij ene mǎghàti bhe?”

47 Chəŋ ntəŋ be enyū mmū ane átwó ntá ya, aghók enyij ene ndémé, ankə mbə enyū yi ághókó achi.

48 Achí mbə mmū ane áyámbi átémé nebháéréket kpát néchwé néghaka ndū setárebhé ke áte eket. Ne mpok nnyén négbókó kpát néghaka ndū eket, ébhíki moko énkwen mbənyune até yə sayri.

49 Ke mmu ane ághok menyij ebhen mǎrəm yi ke kə mbə enyū ndémé, achí mbə mmu ane até eket, yi ke yambi beghoko nebháéréket sayri. Mpok nnyén negboko néghaka ndū eket, témte wu, ébáy mməet amik juu, échəŋə enkem!”

7

*Yesu abú mməbetok münti nkwə batémé nenu Rom
(Mt 8.5-13)*

1 Yesu anáná nókó betəŋ bo menyij ebhen menkem, afa apətnsem etək Kapənaum.

2 Münti nkwə batémé nenu bə Rom amət achi nyaka aré. Mübetok aywi ane yi aré kəŋ are me. Arəp chi kekəwət bəgu.

3 Münti wu ághókó nókó ndū bo bərəm éti Yesu, ató bəbati bə Israel be mánikməet nta yi be ándók ámbú mübetok aywi.

4 Bárók ntá Yesu mánikməet nta yi ne nesəptiməet mándeme nəkə be, “Eta, dók kwák münti-ne. Achi mmu ane ákwáy bébhəŋ nekəwak.

5 Akəŋ bə bhese ne yimbəŋ ke até ekeré nenikiməeti eyese.”

6 Yesu are rəŋ ne bhə. Mpok bəghaka kekəwət ne eket, münti wu ató maməere bhí bé mángátí Yesu be, “Acha, kəsəŋəri mməet bətwə ndū eket eya. Mbíki kway mmu ane ótwó eket eyi.

7 Yě chi məembəŋ mbíki kaysi be nkway bətwə ntá ye. Chiě chí eyəŋ, chəŋ mübetok wa antəŋ.

8 Nchí rəm nə mbənyune me nkwó mbəŋ bo abhen, mbák mángátí me nkə enyij, mbəŋ beghok bhə. Ne mbəŋ nkwó batémé nenu antene ya abhen mbák ngátí bhə enyij, bəbhəŋ beghok mé. Yəntiki mmu wap ane ndémé be, ‘Dók’, ərəŋ, ne yě agha ane ndémé be, ‘Twó’, átwə. Ne mbák ngátí mǎbetok awa be, ‘Kə enyij ene’, abhəŋ bekə yə.”

9 Yesu ághókó nókó nə, abhak maknkay tontó. Ayibhiri mməet arem ntá beyă bo abhen bákəŋə yi be, “Dinj ká tetep be, mbíki re ghə mmū Israel amət ane ábhəŋə neka ne me mbə kenkə-ne.”

10 Maməeré abhen münti wu ató bəpətnsem eket eyi, bəghó be mübetok ywi anəŋ atəŋ.

Yesu akw mmö kénkwésé apɛtnsem ndũ nepém

11 Ansem mpok, Yesu ne baghókó bhi báfá báre rɔŋ etək Naín. Ngémtay bo báre rɔŋ ne bhó.

12 Ndu bággháká antítək, bágghó ndũ bo bápókó ngú báfù etək berɔŋ bebhemε. Ngú wu abhak njanamɔ ntá máyi anε achí nyaka kénkwésé. Tóntó bo etək eyɔ béré koŋo nkókóŋgu.

13 Acha aghó nókó ngɔré wu, ntínso nékém yi tontó, arem ntá yi be, “Képerε di.”

14 Arək, atək nkók ané bápókó ngú aré. Bo abhen bápókó ngú báte. Yesu aghati ngú wu be, “Esakámu! Nchí ghati wɔ, faté.”

15 Témte wu, afaté achəkɔ chókó, abho berem kepí. Yesu asɔt yi achyε ntá máyi.

16 Bεcháy békém bo mankem abhen báchí aré. Bábhó bebítí Mandem mándemé nəkɔ be, “Etaŋtí ndemekεpĩnti Mandem afú fá ndũ nkwo ywεε! Mandem atwɔ bépéme bóbhi!”

17 Mbok ětí yi akɔ aghabheri mmik bo Judeya nkem kpát aghaka ndũ betək bεchák ebhen bechi kekwt.

Jɔn ató mbək bakoŋo bhi be mámbép Yesu mmũ yi achi

(Mt 11.2-19)

18 Mpok anε bakoŋó Jɔn Njwiti nkwo bágghókó menyin ebhen békákari bággháti yi bó menkem.

19 Abhinji batí apay, ató ntá Acha be mámbép yi be, “Wɔ ke óchí Mpεmε anε Jɔn árémé be átwɔ, ke chi be sébhɔŋ menon mmu achak?”

20 Bárók ntá Yesu bárem be, “Jɔn Njwiti ató bhesé be sémbep wɔ be, ‘Wɔ ke óchí Mpεmε anε Jɔn árémé be átwɔ, ke chi be sébhɔŋ menon mmu achak?’ ”

21 Bátwɔ ne ntó enɔ ntá Yesu mpok yi ábù beyá bho abhen bábhónó nyaka mame menyu ne menyu. Abòk nyaka nkwo befónó bebúbebu méndɔ nəkɔ bho, ankɔ nəkɔ manémámik mángɔ mbán.

22 Akεmε baghókó Jɔn be, “Pεt ka nsem ghati Jɔn menyin ebhen bágghó ne ebhen bágghókó bo bárém: Bágghók ne bágghó be manémámik bágghò mban néne, ne bakem báfaté bákò. Bó ebhanákwa bátán ne babhók bágghòk mban. Bawú bápεtnsem

ndũ nepém ne bággháti bachébhébhɔ Mbok Ndíndí.

23 Ne éri εcha ntá mmũ anε apú kwén ndũ bebú ěti menyin ebhen mékù.”

24 Bapókó ntó Jɔn bho bápéré nókó nsem, Yesu abho berem ntá beyá bo abhen bárónó nebhuεt anε yi achi ěti Jɔn be, “Mpok bārɔŋ nyaka awu amem baso, bārók beghɔ ntiki enyũ mmu? Bārək beghɔ mmu anε achi mbɔ ěnsómanyier enε babhúép áfòk énkwen enε ebhe, ámfok enkwen ebhe échák ke?”

25 Bārɔŋ nyaka amem baso beghɔ yi? Mmu anε afyé berítí nden amuεt ke? Bó abhen báfyè menyũ nden ebhɔ báchòkɔ chi amem bekírí-bafò!

26 Ghatí ká mε. Bārɔŋ nyaka amem baso beghɔ ntiki enyũ mmu? Ndemεkepĩnti? Echi tetep. Ke diŋí ká be mmu anε bágghó achá ndemekεpĩnti.

27 Jɔn ke achi mũntó anε basin nyaka amem Ekáti Mandem ěti yi be,

Mandem arem be, ‘Yinji, chɔŋ ntó mpókɔntó wa wɔ ambi,

be ángókó mbi ywε ke óntwɔ.’

28 Nchí ghati bhe be Jɔn Njwiti achá yěntiki mmu achak ndũ abhen bágú ne abhen bachi nepém. Yě nó, yě chí mmu anε apu yěnyin ndũ mpáŋ bho abhen Mandem achi ne bho mbɔ Mfɔ wap, acha yi.”

29 Bo bágghókó nókó enyu yɔ, bɔ mankem ne babhebhé nkábhénti barem ye be, nkaysi Mandem achi tetep. Barem enyu yɔ, mbɔnyunε manan baka nyaka nkwo bé Jɔn anjwiti bhó.

30 Ke bðnkwo Fárisi ne batɔŋ ebhé Mandem bábhíkí ka nyaka be Jɔn anjwiti bhɔ. Enyu eyɔ, bábyak nkaysi anε Mandem abhɔŋɔ ne bhɔ.

31 Yesu arək ambi berem be, “Chɔŋ njenti mkpáká bho abhen εchɔŋ ne yi? Bachi mbɔ yi?”

32 Báchí mbɔ bð abhen báchókó nefi esié. Ke mbək mámbinji nəkɔ abhenεfu be,

‘Sékwăy bakwáy nebhay be mǎmben nebhen, ke bábhíkí bhεn.

Sékwáy bakwáy nεwú, kebho bë kedí!’

33 Jɔn Njwiti atwɔ nyaka antare nəkɔ nsay ndu menikmuεt, ne mmém yi kenyu. Bě bäre rem be, ‘Efónó ebúbu echi ne yi!’

34 Mpok Me Mmu mfú ntá Mandem ntwó, nde nyie, nnyú nəkó. Běka bāre rem be, ‘Ghó ká yi awu, nyiě menyininyié ne nyūmem. Mamæere bhi chi babhebhé nkábhénti ne bakú bebú bachak!’

35 Ke diñí ká be menyin ebhen mmu ane ákón mbi Mandem ákú ke bétòñ be nerinindak enén néfú ntá Mandem nechi tetep.”

Mbok ngoré bebú ne Simun mmũ nkwo Fárisi

36 Efékari be mũnkwo Fárisi amot abhiní Yesu be ányié nenyié eket yi. Yesu aka, arək, achəkó are nyie nenyié ne yi.

37 Ngoré nekó amot ane achi nyaka etək eyó, ághók be Yesu ányie nenyié amem eket ené mũnkwo Fárisi wu. Asot ékpémé bawerérierp arək aré ne yó.

38 Ate kékwót ne Yesu andi nəkó kebho. Babhese mi are chiti bekak Yesu. Atep ntí amik antese nəkó bekak Yesu ne emenénti yi, angwati nəkó ne bawerérierp.

39 Mũnkwo Fárisi wu agho nókó nó, are kaysi amem nti eni be, “Mbó mmũ-ne achi ndemekerpinti Mandem tetep, mbu ariní enyū mmu ane ngoré ane átək yi achi. Chí ngoré nekó.”

40 Ke Yesu abhiní mũnkwo Fárisi wu be, “Simun, mbōñ ndak béghati wó.” Simun akeme be, “Ntōñ, dók ambi.”

41 Yesu abho yě bétəm nekay enen be, “Mmũ amot apwó nyaka nkáp ntá bō bati apay. Amot akém yi bebhá nkáp byo. Anefú ebhá nkáp émot.

42 Mmũ wu abhép nkáp ane bákəm yi, ke yě mmu wap ke kway bekeme ané yi ákəm. Afó ké yi afoñori bhó mankem, afere nti ndũ nkáp wu. Ghatí yé me, ndũ bati yap apay, ntiki mmu ákway bekəñ mpwənkáp wu ancha anefu?”

43 Simun akeme be, nkáysi be, “Chi ane barem ami áyá.” Yesu arem be, “Jrem tetep.”

44 Ke Yesu ayibhiri mmæet ayiní ane ngoré wu, arem ntá Simun be, “Yiní móngoré-ne. Te nchwé eket eye, obhíki chye me manyierp nsó bekak, ke yí asó bekak ebha ne babhese mi, atese ne emenénti yi.

45 Obhíki syepti me ne kenókó mbó enyū óbhónó beku, ke yi abhúét menyoti bekak ebha.

46 Obhíki wati me ntí ne bawet ke yí áwati me bekak ne bawerérierp.

47 Nchi ghati yé wó bé móngoré-ne atōñ beyá ekəñ betəñ be Mandem afónóri beyá bebú ebhen yi ákú. Ke mmu ane ákáysi be bebú bhi ebhen Mandem ákway befónóri bébhíki ya, átəñ chi mandú ekəñ.”

48 Yesu arem ye ntá móngoré wu be, “Mfónóri bebú ebhe.”

49 Ke bō abhen mányie nenyié ne Yesu bábho menywinti mándeme nəkó be, “Agha né, ane árəm te be yi áfoñori bebú?”

50 Yesu apet arem ntá móngoré wu be, “Dók sayri, neka eně ne me néku otəñ.”

8

Baghoré abhen bákoño Yesu (Mt 13.1-8; Mk 4.1-9)

1 Ebhíki tat, Yesu are kó amem betək begho ne ndũ bōbetək angati nəkó Mbok Ndíndí ěti enyu ené Mandem ábhak ne bho mbó Mfó wap. Baghəkó bhi bati byo ne apay bábhak ne yi.

2 Mpay baghoré bákò nyaka nkwo ne bhó. Bábhak baghoré abhen Yesu ábú mame yap ne mbək bábhak abhen Yesu ábókó befónó bebúbebu ebhen bésəñori nyaka bhó. Ngoré amot abhak aré ane áká nnyén be María mmō etək Mágdala. Yesu anán abok nyaka befónó bebúbebu tándramot ebhen bésəñori yí.

3 Anefú abhak Joana, ngoré Kusa, mmũ ane achi nkémfó ntá Mfó Hérod. Anefú abhak Susana. Ne beyá baghoré bachak. Bó básot nyaka nkáp awap mánkwak nəkó be Yesu ne baghəkó bhi mámbón menyin ebhen bechebhe bhó.

Yesu atém nekay ntyembwot (Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)

4 Bo barək ambi bífú ndũ betək ne betək mántwó nəkó ntá Yesu. Ngémtay bho báchémé nebhet amot. Yesu atém bhó nekay enen bé:

5 “Ewak émot, nkwananki amot arōñ nyaka betak enyū nchwifú amem nki ywi. Ené yi átək árəñ, mbək akwenti ndũ mómbi ane áchi amem nki. Bo báyati. Kenen kétwó kébwópti nchwi yó nkem.

6 Achák akwenti ndü mmik setárébhé ne mpok ácháká, anihiti, awəsi, mbonyune nebhæérémik wu apu kem manyierp.

7 Mbuot anefu akwenti ndü mmik ane tákə nsense ágò aré. Achak are gó, ke tákə nsense agó áchók yə.

8 Ke nchwi ácháak akwenti ndü mmik ndíndí, agó achye beyä nchwi. Ayá acha ane bápí ndəh besa betay.” Ndü ngwenti, Yesu arem be, “Mmü ane áyàh beghok, ántá batú angok sayri.”

Nti Yesu arəm kəpi ndü bakay

(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

9 Baghok Yesu bábhép yi ntí nekay enen.

10 Akeme bhó bé “Mandem achyé mbi be mändíní menyih ebhén bechi bhésé bhésé éti enyü yi ákəm böbhi mbə Mfə wap. Ke mbák chi bo bachak, nchí rem kəpi ne bhó chi ndü bakay be yəndu báyihi báké ghə, ne yəndu bághok báké jwimem.”

Yesu aghati baghokó bhi ntí nekäy ntyəmbwət

(Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

11 Yesu arək ambi árém be nekäy enen nətəh be, “Mbuot chi Eyəh Mandem.

12 Mbuot ane ákwéntí ndü mómbi chi bo abhen bághokó Eyəh Mandem. Ke Satan antwó amfere yó ndü bati yap be báké noko Mandem yi ampeme bhə.

13 Mbuot ane ákwéntí ndü mmik setárébhé até ndü bo abhen bághok Eyəh Mandem, mánoko témté ne beyä manák. Ke bə kebhəh bakan amik. Mánoko chi ndu mómbihí mpok. Nemə netwə nəkə, mánkwen ansem.

14 Ne mbwət ane ákwéntí ndü mmik tákə nsense, até ndü mmu ane ághok Eyəh Mandem, ke bakáysí éti menyih mmik, ne bakáp, ne nepém ményie, akə bó kesene ndü Eyəh Mandem.

15 Mbə enyu efakari ne mbwət ane ákwéntí ndü mmik ndíndí, nə ke echi ne bo abhen bághok Eyəh Mandem mánkém ne ntí némót mankə nəkə mbə enyu éyàh, mándok nəkə ámbi bekə enyu eyə ne ekébhéntí.”

Nekäy eröhó ené bádútré

(Mk 4.21-25)

16 “Yé mmu apú dure eröhó ansət enyih ankuti, mbák épú nə ante anten bekək. Ate

yə chí nebhæet ane babhəhə bete yə be mban angóó ntá yəntiki mmu ane achwe anywóp.

17 Díní ká be, chəh yəntiki enyih ene echi bhésé bhésé, émfú kponoroh, ne ené bábhésé émfú kponoroh.

18 Sət ka mpok beghok Eyəh Mandem sayri enyu ene bájwimem mbonyune mmü ane ábhəhó enyih, chəh mánaka yi écháak, ke mmü ane ábhíkí bhəh yənyih, yé chí mandú ane yi ákáysí bé abhəh, chəh mánəsət yə ntá yi.”

Nnə Yesu ne bömayi

(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

19 Nnə Yesu ne bömayi bārək beghə yi. Ke bó ke kwáy berəh kekəwət ne yi mbonyune bo bayä nyaka bacha.

20 Müfu aghati yi be, “Máye ne bömaye bächí nefi téé báyàh beghə wə.”

21 Yesu akeme be, “Máya ne bömaya chi bo abhen bághok Eyəh Mandem ne mánkə mbə enyu yə érəm.”

Yesu akə mbúép atanatan akwen

(Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

22 Nywəp nemət Yesu arem ntá baghokó bhi be, “Sémpé séndók ebhə manyu éne awu.” Bächwe amem áchwí ne yi bábhó menok mandəkə nəkə.

23 Ndu mánok bārəh, Yesu akwén kenó. Mbúép atanatan abho menu. Nnyén nébho bedep áchwí, manyierp anchwe nəkə amem. Erəp chí mandú be mánbet anyén.

24 Baghokó bhi barək mánémé yi barem be, “Eta! Eta! Sétwə gu anyén!” Yesu aηeme asáy mbúép ne mpérényen. Mbúép ágú, ne nnyén nékwén tii.

25 Abhép bhə be, “Neka eneka ne me néchí fá?” Becháy bekem bə ne bábhak maknkay, bábhə bebhep bati be, “Ntiki enyü mmu ne? Asay yé chí mbúép ne mpérényen, ne yə énkə mbə enyü yi areme!”

Yesu akə beföhó bebúbəbə béró mmu ane bə bésəhəri

(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

26 Yesu ne baghokó bhi mánók ye, bápe nnyén, bächwóp etək Gerása. Gerása abhak ebhényen ene éyihí Gálili.

27 Nefú Yesu áfú amem áchwí, müfu afú etək Gerása eyə akwese yi. Beföhó bebúbəbə bésəhəri nyaka yi. Ndü erəri

mpok, mmũ wu ákò nyaka chi ebhowò, yi ke chòkò anywóp. Achòkò nyaka ndũ nebhuéré manem.

²⁸ Aghò nókò Yesu, abik, aròk akwén yi bekak, arem ne, eyòh etanatan be, “Yesu Mmò Mandem Acha! Ìbhòh ntiki ndak ne me? Nìkmuet óké chye me esòhòri!”

²⁹ Arem enyu eyò mbonyune Yesu asay nyaka efónó ebábù ene ésòhòri yi be éndó yi. Beyä mpok, efónó yò éfate nyaka yi amuet, ne yé bákem yi báfyè ngem amò ne bekak, mámbabheri nòkò yi, ákiti ngem eyò, efónó eyò énkà yi ambúé anchwe amem baso.

³⁰ Yesu ásáy nókò efónó ebábù yò, abherp mmu wu be, “Nnyén ene be yi?” Akeme be, “Nnyén ena chi ngémtáy”; mbonyune befónó bebúbebù beyä nyaka yi amuet tontó.

³¹ Befónó bebúbebù bhò beré nìk Yesu mmuet bé áké tó bhò amem nepi enen nebhiiki bhòh ngwenti.

³² Ere mé nkwo bakók ányie nyaka ambi njie ane achi kekwo. Befónó bhò ménìkmuet ntá Yesu bé ándó bó mándók máchwe amuet bakok bhò. Yesu achye bhò mbi.

³³ Befónó bebúbebù bhò befú amuet mmu wu beròk bechwe amuet nkwo bakók. Bakók mankem bórókòri básep ndũ nkokonjie dúgúdúgúdúgú bágúre anyén.

³⁴ Bo abhen bábhàbheri bakók, bágghò nókò enyìn ene efakari, bóròk etòk eggho ne mban ene echi kekwo ntiét ntiét bággháti bhò.

³⁵ Bo bóròk ye beghò enyìn ene efakari. Bággháká nókò ntá Yesu, bágghò mmu ane befónó bebúbebù befú yi amuet. Abhak sayri ndũ nkaysi yi. Becháy békem bó mankem tontó.

³⁶ Bò abhen bágghò enyìn ené éfákári, béré ghati abhen batwò enyìn ene éfákári ke befónó bebúbebù bérò mmu ane bò bésòhòri nyaka, yi atan.

³⁷ Becháy békém bò atú Gerása wu mankem. Bággháti Yesu bé amfu etòk eyap ándók. Aròk achwe amem áchwí ndu beròh.

³⁸ Mmũ ane befónó bebúbebù befú yi amuet are nìk Yesu mmuet be ándó yi ankoño yi. Ke ndu Yesu aghati yi ampetsnem, arem ntá yi be,

³⁹ “Petsnem anywóp ghati bo enyìní

maknkay ene Mandem ákà ntá ye.” Aròk ye ndũ etòk eyò enkem angati nòkò bo enyìn ene Yesu akà ntá yi.

Yesu akà mmò Jáyròs apetsnem ndũ nepém

(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

⁴⁰ Yesu apet nòkò nsem ebhè manyu echak, bò abhen mánòh yi, basyepti yi.

⁴¹ Mũfu ane ákà nnyén be Jáyròs aròk ntá Yesu. Achí nyaka mũnti ekere nenikimueti bo Israel ndũ nebhuet ane yi achí are. Akwén Yesu bekak anìkmuet be Yesu andòk eket eyi.

⁴² Mòywi aròp nyaka kekwo begu. Ne ndiere mówu ke yi ábhòhò nyaka. Abhak mòngósòh ane achí mamié byo ne apay.

Ndu Yesu áròh aré beyä bo bákáp yi bebhe bepap.

⁴³ Ngòré amòt abhak aré, ane áfère manòh ndũ mamié byo ne apay. Anán achòhí nyaka nkáp ané yí ábhòhò ankem ke yé mmu kekwoy bebù yi.

⁴⁴ Afú Yesu ansem, atòti amem beyä bhò kpát aròk atòk nkokon nkú yi. Témté wu, manòh mò asiép.

⁴⁵ Yesu abhép be, “Agha átókò mé?” Bò mankem batana. Píta arem ye be, “Étá, beyä bo bákáp wò ne mányiere wò!”

⁴⁶ Yé nò, Yesu arem be, “Mmu atòk me. Ndíní nò mbonyune ngók ndũ betan befú me amuet.”

⁴⁷ Mòngòré wu ághò nókò bé Yesu arìní enyìn ene efakari, aròk angwere nòkò gbagbàgbak, ákwén bekak Yesu arem besí bo mankem ntí ane yi átókò Yesu ne enyũ yi átán témté.

⁴⁸ Yesu arem ntá yi be, “Mmá, neka ene ne me nékà òtan. Mandem achi ne wò, dók sayri.”

⁴⁹ Ené Yesu ábhuet bérem kèpi ne ngòré wu, mũnto achwòp ane afú eket ene Jáyròs mũnti arem ntá yí be, “Mòywe agu. Ìképere sòhòri Ntòh.”

⁵⁰ Ke Yesu aghoko nòkò nò arem ntá Jairòs be, “Ìké cháy. Dókò ròh ambi menòko, chòh móywe antan.”

⁵¹ Yesu aghaka nòkò eket Jairòs, yi keka yé mmu áchwe anywóp ne yi, ébhíki fuet Píta, ne Jòn, ne Jems ne chimò ne máyi.

⁵² Bǝ mankem abhen bachi aré bare di mǝwu mámbýaka nǝkǝ amǝ anti. Ke Yesu arem be, “Bót ká kebho. Mǝne abhiki gú. Abhǝre chí kenól!”

⁵³ Bó mankem bǝré way Yesu way ndu bǝríní bé mǝré agǝ tetep.

⁵⁴ Ke Yesu arǝk kékwót ne mǝwu, akém awǝ ywi, abhiní yi be, “Mǝwa, faté.”

⁵⁵ Efónó yi épétnsem, afate témté. Yesu achye eyǝn be manchye yi nenyíé ányie.

⁵⁶ Etayi ne máyi bǝbhák maknkay tontó. Ke Yesu asemti bhǝ be bǝké ghati yé mmu enyih ene éfákári.

9

Yesu ató bǝnto bhi ndǝ betik (Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)

¹ Nywǝp némót, Yesu abhiní baghǝkó bhi bati byo ne apay, achye bhǝ betan ndu bǝbók menyǝ bǝfónó bebúbebǝ menkem ne ndu bébu mame.

² Ke átó bhǝ nefi bé mándók mángátí bho enyu Mandem abhak ne bo mbǝ Mfǝ wap ne be mámbú bǝ mame.

³ Apet arem ntá yap be, “Bǝké pǝkó yǝnyih ndǝ nekǝ enǝ, yé ntem, yé ebha, yé bret, yé nkáp, ne yé chí nden échák.

⁴ Yǝntiki etǝk ené basyepiti bhe aré, bǝk ká amem eket émǝt kpáte mándǝ etǝk eyǝ.

⁵ Ne yǝntiki ebhak ené bǝchuǝbhé ke bo ke syepiti bhe, dǝ ká etǝk eyǝ ne bǝperé fá aré, kwet ka mfok ane áchí be bekak. Chǝn eyǝ émbak mbǝ ntísie ndǝ enyih ené bó bǝkǝ.”

⁶ Bǝfá bǝre kǝ betǝk ne betǝk mángati nǝkǝ bho Mbok Ndíndí ne mámbu nǝkǝ bǝmame yǝntiki ebhak.

Nti átaka Hérǝd amem (Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)

⁷ Hérǝd, gǝbhanǝ Gálili, aghók yǝntiki enyih ene éfákari. Ntí átaka yi amem mbǝnyune mbǝk bo bǝrǝm nyaka be, “Yesu chí Jǝn Njwiti ke ápérǝnsem ndǝ nepém.”

⁸ Bǝchák be, “Eláija ke ábhésí.” Ne abhénéfú be, “Ndemekepinti amǝt ane te nyaka ke ápérǝnsem ndǝ nepém.”

⁹ Hérǝd arem ne mmǝet yi be, “Nchyé nyaka eyǝn ne bǝkpót ntí Jǝn. Ke mmǝ ane mǝghǝk ne menyihí maknkay ebhen éti yi chí agha?” Are yǝn mbi bǝghǝ Yesu.

Yesu adík ngemntay bho (Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Bǝnto Yesu bǝperé nǝkó nsem, bǝghátí Yesu menyih ebhen bó bǝkǝ. Asǝt ye bhǝ ansem, bǝrǝk etǝk ene bǝbhini be Betsáida.

¹¹ Yé nǝ, beyǝ bo bǝghók, bǝbho bekonǝ yi. Asǝt bhǝ sayri, abho beghati bhǝ enyu Mandem abhak ne bho mbǝ Mfǝ wap ámbu nǝkǝ abhen báyan yi ámbu bhǝ.

¹² Mmok ábhó nǝkó méném, baghǝkó bhi bǝrǝk ntá yi barem be, “Ghatí bǝbhen be mándók ndǝ betǝk ebhen bechi fá kekwt ne ndǝ bakí mǝnjǝn nenyíé ne bebhak bebǝre. Etǝk épú fá!”

¹³ Ke Yesu aghati bǝ be, “Bé babhǝn, chyé ká bhǝ nenyíé mányíé.” Bǝkéme yi be, “Sébhǝn chí bǝbekpǝkó bret batay ne nsi epay. Enyih echak epu. Jyǝn séndók sénku nenyíé ntá ngémtáy bǝbhen mankem ke?”

¹⁴ Mpǝy babhakanem abhen bachi are abhak mbǝ nká etay. Yesu aghati baghǝkó bhi be, “Kǝ ka bo mánehókó amik ndǝ bakwó, yǝntiki nkǝwó ámbǝn bǝbati besa bepays nsem byo.”

¹⁵ Baghǝkó bhi bǝkǝ mbǝ enyǝ yi árémé, bǝ mankem bǝchókǝ amik.

¹⁶ Asǝt bekpǝkó bret bhǝ bétáy ne nsi epay. Ayǝn amik mfay. Achye bakak ntá Mandem, abho bǝbókóti bret wu anchye nǝkǝ ntá baghǝkó bhi be mánkǝré ne nsi ntá beyǝ bǝbhǝ.

¹⁷ Yǝntiki mmu wap anyié kpát ajwi. Baghǝk Yesu mányókóti nenyíé enen nerǝbhe. Néjwí bekay byo ne bepays.

Pita arem be Yesu chí Mpeme Mandem ató (Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)

¹⁸ Nywǝp nemǝt, éfákari be Yesu ánikmǝet aywinti ne baghǝkó bhi babhak kekwt ne yi. Anáná nǝkó menikmǝet abhép bhǝ be, “Bo bǝrǝm bé nchí agha?”

¹⁹ Bó bǝkéme yi be, “Mbǝk bǝrǝm be achí Jǝn Njwiti. Bachak be Eláija, ne abhénéfu be achí ndemekepinti amǝt ane té nyaka ke ǝpetnsem ndǝ nepém.”

²⁰ Arem nta yap be, “Ke bé babhǝn bǝrǝm be menchí agha?” Símun Pita akeme yi be, “Wǝ ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átǝ.”

Yesu arem be chəŋ manchye yi beyä esəŋəri ne mangway yi

(Mt 16.21; Mk 8.31)

²¹ Yesu asemti bhə bé báké ghati yě mmu be yi achi Mpeme.

²² Ne arem be, “Me Mmu mfú ntá Mandem mbəŋ beghə beyä esəŋəri. Bə-batí etək, ne bəbati bachiäkap Mandem, ne batəŋ ebhé Mandem bábyak chəŋ me ne mángwáy me, ke éghaka nəkə manywəp arət, mpətnsem ndü nepém.”

Enyiŋ ene mmu abhónó békə ke ambak nkoŋo Yesu

(Mt 16.24-28; Mk 8.34-9.1)

²³ Yesu aghati ye bho mankem be, “Mbák mmú áyàŋ bebhak nkoŋo wa, abhəŋ béghókəntik mmuet yi, ampəkə ekotákati yi yěntiki nywəp, ankoŋo me,

²⁴ mbənyune mmü ane áyàŋ bepepe mmuet yi áném nepém eni. Ke yě agha ane áká menem nepém eni éti ya, ábhəŋ chəŋ nə.

²⁵ Ntiki nsáy mmu abhónó mbák abhəŋ mmik nke ke aném nepém eni? Yěnyiŋ épú.

²⁶ Mbák mmu abhəŋ ntíanwəp éti ya ne éti eyəŋ eya, chəŋ Me Mmu mfú ntá Mandem mbəŋ ntíanwəp bésót yi mbə mmü wa mpok ane mětəwə ne keném eka eken kechi keném Eta ne eken bəángel abhi.

²⁷ Nchí ghati bhe be, mbək bho báchi fá abhen bápú gu kpáte mángə ndü Mandem abhak ne bhə mbə Mfə wap.”

Besí Yesu béyibhiri

(Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)

²⁸ Yesu ánáná nókó berem menyin ebhen, berəŋ mbə manywəp ánen, asot Píta, ne Jəŋ, ne Jems akó amfáy njie ne bhə ndu menikmuet.

²⁹ Ndu ánikmuet, besí bhi bébhó beyibhiri. Nden éyi nkəwə éyibhiri énkət nəkə ŋwanwəŋwan.

³⁰ Témchok bə bati apay bábhesi bare rem kepí ne Yesu. Babhak Moses ne Elájia.

³¹ Báre ghə ne beđeré Mandem ne mándem nəkə kepí ne Yesu éti nerəŋ ane yi ábhónó berəŋ Yerúsalem angu are.

³² Píta ne mamere bhi bati apay bákwen kenó, ke májémé nókó bəghó beđeré Yesu ne bə bati apay abhen bachi nyaka téé ne yi.

³³ Mpok bó bárə Yesu, Píta arem ntá yi be, “Eta, éri tontó be sechi fá! Də sénté betem berat, Emət ntá ye, echak ntá Moses, ne enéfú ntá Elájia.” Píta kerinji mbəŋ enyiŋ ene yi areme.

³⁴ Ené Píta árəm enyu yə, nebhəŋ nésep nekuti bhə. Becháy békém baghək Yesu bhə ndü nebhəŋ nékúti bhə.

³⁵ Eyəŋ éfú ndü nebhəŋ éndeme nəkə be, “Né chí Mówə ane njábhé. Ghók ká yi!”

³⁶ Eyəŋ eyə éréme nókó enyu yə, baghək Yesu baghə be yi arəp chi aywinti. Báchók manyu ke ghati yě mmu ndü manywəp yə menyinji maknkay ebhen bə baghə.

Yesu abú mmə ane efónó ebúbə échyé yi ntimen

(Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)

³⁷ Neyí nókó mpok Yesu ne bə Píta básébhé njie, beyä bho bárək batemeri Yesu.

³⁸ Mmü amət ndü nkəwə bo bhə abho bebik andeme nəkə be, “Ntəŋ, nnikmuet, bú mówə. Achí mbakanem ne ndiere yí ke mbónó!

³⁹ Efónó ebúbə esəŋəri yi. Ekə áchəkə ambo bebik, énguep yi amik, énkə yi ande wet éfén émfu nəkə yí anyu. Ne étaŋ ke éndə yi. Edən yi, émfye yi meni amuet.

⁴⁰ Nnikmuet ntá baghəkó bhe bé mámbók yó ke bábhíkí kway beke nə.”

⁴¹ Yesu arem be, “Bə mkpáká bho ane abhiki bhəŋ neka ne me, bə bhó báyibhiri tetep ndü enyiŋ echak, chəŋ mpət ntat ne bhe ná? Chəŋ nképnti ne bhe ngaka fá?” Ke arem ntá chimə be, “Twó ne móywe fá.”

⁴² Mpok mówu árəŋ ntá Yesu, efónó yə epət éguep yí amik, ekə yi are wet. Ke Yesu ásáy efónó ebúbə yə, be éndó mówu. Yesu abú yi, akeme ntá etayi.

⁴³ Bo mankem bábhák maknkay beghə betəŋ Mandem.

Yesu apət aghati bakoŋo bhi bé chəŋ mángwáy yi

(Mt 17.22, 23; Mk 9.30-32)

Bo barək ambi bebhak maknkay éti yěntiki enyiŋ ene Yesu áká. Yesu arem ntá baghəkó bhi be,

⁴⁴ “Nené ká batú sayri mángok enyiŋ ene nchí ghati bhe. Chəŋ mánti Mmu ane áfú ntá Mandem, mámfye yi amə bə mmik.”

⁴⁵ Ke bó kejwimem ndü enyiyi ene yi árémé. Mandem abhesse ntí beyon bhó ntá yap be báké riñi ndak ane áchí amem. Ne báre cháy bebhep Yesu mbõñ enyiyi ene yi árémé.

*Nkoño Yesu ane acha bachak
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)*

⁴⁶ Baghokó bhi bábhó bekem epúíti ne bati ndu beriyi mmu wap ane áchá bachak.

⁴⁷ Yesu ariyi enyiyi ene bõ bakaysi. Ekã asot mandú mmó, ate nepakámmet eni.

⁴⁸ Arem ye ntá yap be, “Yě agha ane ásyepiti mandú mmó mbõ ane ne manák ndü nyén ene, ásyepiti mé; ne yě agha ane ásyepiti me ne manák ásyepiti mmu ane átó me. Diñi ká be mmu yweká ane ásèpti mmuet ntá abhenefu, ke áchí mungo sayri sayri ntá yeka mankem.”

*Mmu ane áká ne bhe achi ne bhe
(Mk 9.38-41)*

⁴⁹ Jõn arem ntá Yesu be, “Eta, séghõ mmu ane apu ndü nkwo ywese ndu ábòk befónjó bebúbebe ndü nnyén ena, ségháti yi be, áképere kã nõ mbonyune apú ndü nkwo ywese.”

⁵⁰ Yesu akeme be, “Báké kán mmu mbõ awú, mbonyune yégha ane apú mümpap yweka achí mmü yweka.”

Bõ Samária kesyepiti Yesu

⁵¹ Mpok ágháká nókó kékwót ane Mandem asot Yesu amfay, Yesu akã nti eni beron Yerúsalem ne abho beron.

⁵² Ndu árõn, ató bapokó ntó ambi. Bárak bachwe amem mótok amot atú Samária ndu betonñti mban ntá yi.

⁵³ Ke bõ etok yo ke ka yi anchwe are mbonyune baghõ nyaka be yi ati beron chi Yerúsalem.*

⁵⁴ Baghok abhi Jems ne Jõn, bághó nókó nó, bárem ntá Yesu be, “Acha, ðyàn sémbiñi ngó ámfú amfay antwõ ansõn bõbhen-e?”

⁵⁵ Ke Yesu ayibhiri mmuet aghati bhõ be enyiyi ene báreme epú chak.

⁵⁶ Yí ne baghokó bhi báfuét bárak ndu mótok achak.

*Enyũ nepém nkoño Yesu nébhónjó bebhak
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Ndu bárõn, mmüfú arem ntá Yesu be, “Chõn mbak nkoño ywe yéntiki ebhak ene ðrõn.”

⁵⁸ Yesu akeme yi be, “Besõp bebhõn babhok, kenen kébhõn manyay, ke Me Mmu mfú ntá Mandem mbíkí bhõn ebhak besõn ntí.”

⁵⁹ Arem ntá mmu achak be, “Kõnjó mé.” Ke mmu wu arem be, “Acha, ðõ kpík ndók mbémé Etaya.”

⁶⁰ Yesu aghati yi be, “Ðõ bawú mámbémé ngú wap. Ke wõ, ðók ghati bo Mbok Ndíndí ãti enyu Mandem abhak ne bho mbõ Mfõ wap.”

⁶¹ Mmü achak arem be, “Acha, chõn nkoño wõ, ke ðõ kpík ndók anywõp ndyép bõbha.”

⁶² Yesu arem ntá yi be, “Yě agha ane ákémé enõ ákwàn mban ne anjinyi nõkõ nsem, abhíkí kway bebhak mübetok ane Mandem achi Mfõ ywi.”

10

Yesu ató bakoño bhi besa bérát nsem byo ne apay

¹ Awu áfúéré nókó, Acha ayap bakoño bhi bachak besa berat nsem byo ne apay ató ambi bati apay apay be mándók ndü yéntiki etok ne nebhuet ane yí mbõn áyàn nyaka beron.*

² Apéere to bhõ, aghati bhõ be, “Mbuot béféere ebhi aya, ke bakü betik bábhíkí ya. Ník yeka mmuet ntá Mandem mmu achi mbõnõnki be ántó bakü betik, mámféré mbwõt ebhi.

³ Dók ka! Nchí to be ntá bõ mmik mbõ bághõnõmén nenti nkwo.

⁴ Báké pokó yě móbha nkáp, yě ebhá nekõ, ne yě nkwobhánya echak. Ne báké kaka yě mmu ambi.

⁵ Yéntiki eket ené bächwé aré, mánjãmbi mãndem be, ‘Kpák ane Mandem áchyé ámbák fá amem eket ene.’

⁶ Mbák mmu achi amem eket eyõ ane ákõnjó kpák, chõn Mandem ankã kpák ambak ne yí. Ke mbák yě mmu apú, áfók wu ápetnsem ntá yeka.

* **9:53** Bõ Samária bápú eyõn émõt ne bo Judéya. Yerúsalem achi atú Judéya. Eñi yo ke bo etok Samária babhiki ka be Yesu amfuet etok eyap ke andok Yerúsalem. * **10:1** Mbok besí bekáti be; besa berat nsem byo.

7 Chwé ká mǎmbak chi arɛ. Bǎké kɔ beket ne beket. Nyíé ká, mǎnyú yěntiki enyiyi ene bachye bhe. Echi chak be nkubetik ambɔŋ akap ndü betik ebhi.

8 Yěntiki etok ene bǎchwɛ aré ne básiépti be ne maŋák, nyíé ká yěntiki nenyíé enen bachye bhe.

9 Bú ká bǔmame abhen etok eyɔ, mǎngati bo abhen bachi arɛ be, 'Mpok ane Mandem abhak ne bho mbɔ Mfɔ wap arɔp chi kekwoɔt.'

10 Ke yěntiki mpok ane bǎchwɛ etok ke bo abhen bachi arɛ kesyepti bhe ne maŋák, fú ka dɔk ndü nkɔŋɔ-mbi ene etok yɔ, mǎndem be,

11 'Yě chí mfok etok eyeka ane ábátí ndü bekak ebhesɛ sékwèt séfêre mbɔ ntísie ndü enyiyi ene bǎkú. Ke diŋí ka be, mpok ane Mandem abhak ne bo mbɔ Mfɔ wap arɔp chi kekwoɔt.' "

12 Yesu arɔk ambi arɛm be, "Nchí ghati bhe be, ewak ene Mandem átàn bǔ mmik, chɔŋ angó ntínso ne bǔ etok Sódóm encha bǔ etok eyɔ."

Chɔŋ émbɛp nta bǔ abhen bábhíkí tik nsem ndü bebú
(Mt 11.20-24)

13 "Bě bo Korasín, chɔŋ émbɛp ntá yeka encha! Bě bo Betsáida, chɔŋ émbɛp ntá yeka nkwo encha! Mbɔ chi amɛm betok Táya ne Sídón kě nkú menyiyí maknkay ebhen-ne nkɔ ntá yeka, mbú báfyé nden pyɔ, mánto batwóp anti tesáy, betɔŋ be bǎtiknsem ndü bebú bhap!

14 Ke ewak ene Mandem átàn bǔ mmik, chɔŋ angó ntínso ne bǔ-Taya ne Sídón encha bhe.

15 Ne bǔ bho Kapěnaum, bǎkaysi be bǎkway beyon mmɛt, mǎnkó kpát mǎntok nebu? Nsé! Chɔŋ Mandem amɛsɛ bhe amɛm etokó bawú!"

16 Yesu apɛt arɛm ntá bakoŋo bhi bho abhen yi ato be, "Yě agha ane ághók bé ághók chi mɛ. Anɛ ábyak be ábyak chi mɛ. Mmu ne ábyak mɛ, ábyak chi mmu anɛ átó mɛ."

Enyiyi ené échyé bakoŋo Yesu maŋák

17 Abhen bati besa berat nsem byo ne apay bápɛtnsem ne maŋák, bǎré ghati Yesu be, "Acha, ndü nnyén ena, ye chi befónjɔ bebúbɛbɛ bésèpti mmɛt ntá yɛsɛ."

18 Yesu akɛmɛ bho be, "Ngǔ ndu Satan áfú amfay akwɛnɛ amik mbɔ miámianɔ.

19 Ghó ka! Nchyé bhe betɔŋ be bǎkway beyat nnyó ne ngá-nɛghay amik. Nchyé be betɔŋ amfay betɔŋ Satan, mǔmpap, ne yěnyiyi epu chyɛ be esɔŋɔri.

20 Yě nɔ bǎké ñák chi be, befónjɔ bebúbɛbɛ bésépti mmɛt ntá yɛka. Nǎk ka chi be Mandem asiŋ manyén yɛka amɛm ekáti ene amfay."

Enyiyi ene échyé Yesu maŋák
(Mt 11.25-27, 13.16, 17)

21 Mpok yɔ, Yesu anikmɛt be, "Eta, wɔ mmu óbhónjɔ mfay ne mmik! Nchí chyɛ wɔ bakak ndü óró menyiyi ebhen mémbák bhésé bhésé ntá bariŋindak ne ntá bo abhen bǎriŋí beyá menyiyi. Ónéné bho ɔtɔŋ kponɔron ntá bo abhen bábhíkí riŋi yěnyiyi mbɔ mǎmbɔ. Eta, enyu yɔ kě wɔmbɔŋ óyáŋá be embak."

22 Yesu apɛt arɛm be, "Etaya achyé mɛ menyiyi menkɛm. Yě mmu abhíkí riŋi mmu anɛ Mmɔ áchí ébhíkí fɛt chí Etayi. Ne yě mmu abhíkí riŋi mmu Eta áchí ébhíkí fɛt chí Móywi ne bǔ abhen yi áyábhé ndu beku bǔ mándíŋí Etayi."

23 Ayibhiri ye mmɛt arɛm ntá baghókó bhi ansem ansem be, "Eri ntá yeka echa bé bághò menyiyi ebhen ne bághò!

24 Nchí ghati bhe be, beyá baremé kepinti ne bafɔ babhɔŋ nyaka ekwak beghɔ menyiyi ebhen bághò, ke bǔ keghɔ bho. Bábhón ekwak beghok menyiyi ebhen bághòk, ke bábhíkí ghok bho."

Nekǎy ndǎndu mmũ Samária

25 Éfákari be ntɔŋ ebhé Moses arɔk memɔ Yesu. Abhép yi be, "Ntɔŋ, chɔŋ nkɔ yi ke mbǔŋ nepém enen nébhíkí bhɔŋ ngwenti?"

26 Yesu arɛm ntá yi be, "Ekáti Mandem érɛm be yi? Ópay aré be yi?"

27 Akɛmɛ be, érɛm be, "Kɔŋ Mandem Acha ywe ne nti ene nenkɛm, ne efónjɔ ye enkɛm, ne betɔŋ ebhe menkɛm, ne nkaysi ye nkɛm, ne kón nkokosi ye mbɔ enyu ókónjɔ mmɛt eyɛ."

28 Yesu arɛm ntá yi be, "Chi enyu yɔ. Kɔ nɔ, ne chɔŋ ómbónjɔ nepém."

²⁹ Kε ndü yi áyàñ betaña mmæet, arem be, “Kε mbõñ nkokosi wa chi agha?”

³⁰ Yesu akeme yi ne nekay enen be, “Mmũfu afũ nyaka etok Yerúsalem àsèp Jeriko. Ndu áròn, akwén amò baghép batanatan. Báfére yéntiki enyih yí amæet, bádén yí, bárók, barò yi mpok áròbhe kekwoet begu.

³¹ Èfákari be nchiakap Mandem amot àsèp ndü nkúbhé mbi wu. Agháká nókó are, aghó yi, apé ebhëmbi, arak ebhak eyi.

³² Èfákari enyumot ne nkú betik amem ekerákap Mandem amot ane nneréket *Lévi. Mpok yí aghaka are, aghó yi, ke afuét nkwo chi ebhe echak, arak.

³³ Kε mmu Samária fú àsèp nyaka nkwo ndü mbi wu. Agháká nókó nebhuet ane mmu wu achi, aghó yi, ne abhón ntínso ne yí.

³⁴ Arak ntá yi, achiti babhe ndü befuet bhi, agwót. Apókò ye yi anyaña amfáy mpòñò batu yi, arak ne yí ndü eket ené mankò bachye nkáp ke mabare aré. Akwak yí. †

³⁵ Neyí nókó afeere nkáp achye ntá mmu ane ayih eket eyò arem be ‘Yihí mé yi. Nnán mpetnsem chon nkeme yéntiki enyih echak ene óchonti yi amæet.’ ”

³⁶ Yesu arem nókò nò, abhép ntòn ebhé Mandem be, “Ókaysí be ndü nkwo wu bati arat, agha átónó bé achi nkokosi ntá ane akwene amò bágghép?”

³⁷ Akeme be, “Chí ane ághó yi ntínso.” Yesu aghati ye yi be, “Dók yé kε mbò yí.”

Yesu arak beghò María ne Matá

³⁸ Ené Yesu ne baghókó bhi bákò báròn báchwóp ndu mótókófú. Ngóre amot ane áká nnyén be Matá abhak are. Asyepi Yesu amò ápay amem eket eyi.

³⁹ Abhón manò ane áká nnyén be María. María arak asibhiri ndü bekak Acha an-goko nókò Eyon Mandem ene yi átòn;

⁴⁰ Matá ankε nókò chi betik ebhen nywòp ndu mene Yesu. Aghó nókó bé betik beyá ntá yi aywintí, arak ntá Yesu arem be, “Acha, òbhíkí ghò ndü mómaya áró betik menkem me awó? Ghatí yi antwò ankwak me!”

⁴¹ Kε Acha akeme yi chi be, “Matá, Matá! Òfyé ntí ne òdèn mmæet èti beyá menyih.

⁴² Dihní bé enyih émot ke eri echa. Yó ké María áyábhé, ne yé mmu apú kway besot yò ntá yí.”

11

Bo bárém be betañ Yesu béfú chi ntá Belsebul

(Mt 6.9-13, 7.7-11)

¹ Ewak émot, Yesu are níkmæet nebhuéréfu. Anáná nókó, nkonjo ywi amot arem ntá yi be, “Acha, tón bhesè enyu mánikmæet mbò enyü Jón átón nyaka baghok abhi.”

² Yesu aghati baghókó bhi be, “Yéntiki mpok ane mánikmæet, dem ka bé: ‘Èta, kε bo mánchyé nnyén ene kenókó. Kε bo mándó wò ombak Mfò wap.

³ Chié bhesè yéntiki nywòp, ení nenyié.

⁴ Fonori bebú bhesé, mbò enyu séfòñori yéntiki mmu ane áká bhesè bebú. Ne kéka sénchwe ndü nemò enen nékε sénkwen ndü bebú.’ ”

⁵ Yesu arem ye ntá yap be, “Sénsót be mmu yweka amot aròn ntá mmæere ywi mpok nywòp négháká néntibheti, adep nekò arem be, ‘Nkwáne, nnikmæet pwò me bekpókó bret bérát.

⁶ Mmæere wa amot ane achi ambì ndü nekò atwò me anywóp néne, ne mbíkí bhon nenyié bechye yí anyié!’

⁷ Mmæere ywe wu ankeme be, ‘Képerè sòñori me. Nnán mfe mbinywòp ne nnán mbare ne bóbha. Mpú kway befate be nchyé wò yényih.’

⁸ Dihní ká be, yé ndü yi apú kway befate be anchye yi nenyié, èti yi achi mmæere ywi, abhòn béfáte anchye yi yéntiki enyih ené yi áyàn mbonyune atónórí bédép nekò kebhòn ntíanwóp.

⁹ Nchí ghati ye bhe bé: Ník ka mmæet èti enyih ene óyàn, chon Mandem anchye wò. Yán, chon ongo. Dep nekò, chon mánene ntá ye.

¹⁰ Kε nò, mbonyune yéntiki mmu ane ánikmæet èti enyih ene yi áyàn, Mandem áchye yò ntá yí. Yéntiki mmu ane áyàn

† 10:34 Nò chi: achiti mmém ne bawet.

enyiñ, ágho yo. Yěntiki mmu ane ádébhé nekok, mánene ntá yi.

¹¹ Bě bachĩbhə, mmũ yweka ane mbák móywi abhəp yi tansi, ansət chi nnyó an-chye yi, chi agha?

¹² Yě chí netchĩ-nkək kě mmó abhəp wə, őchye yi ngá-neghay?

¹³ Mbák be bə bebú, bəbhəñ nti bechye berítí menyĩñ ntá bəbheka, bákáysí be Eta mmu achi amfay, ənək bechye Efóñó Bedyere ntá bo abhen mánĩkməet be yi an-chye bhə Efóñó Bedyere ke?”

Yesu atan achá Satan

(Mt 12.22-30; Mk 3.20-27)

¹⁴ Mpokófu, Yesu ábók efóñó ebúbə ene éká mmu akwene kebhook. Efú nókó mbók wu abho berem kepi. Bo abhen bachi are babhak maknkay.

¹⁵ Ke mbək yap bərə rem chi be, “Belsebul mfə befóñó bebúbəbə ke áchyé yi betan bebok befóñó bebúbəbə.”

¹⁶ Bo bərə yan mbi memə yi. Bábhep yi ankə enyĩñí maknkay ene ébhak mbə erĩñ ene étəñ be betan ebhi befú chi ntá Mandem.

¹⁷ Ke ndu Yesu árĩñí nkaysi yap, aghati bhó be, “Yěntiki etək ene akəre achi are bo mánũ nkə ne bati, ébhəñ chi meneme. Ne nneréket ané ákóré áchí are ne bo mánũ nkə ne bati, ákwéné kwen.

¹⁸ Ne mbák Satan ankə befóñó bebúbəbə bhi menu ne bati, ná yi ákway bebhak enyũ mfə ane yi achi ndũ erəri mpok? Nchí bhəp be mbənyune bərəm be ndũ betan Satan kě məbók befóñó bebúbəbə.

¹⁹ Ne mbák ndũ betan Satan kě məbók befóñó bebúbəbə, bakoño bheka bábók bhə ndũ betan agha? Chəñ bakoño bheka mántan be!

²⁰ Ke mbák, sayri sayri məbók befóñó bebúbəbə chi ndũ betan Mandem, nə chi Mandem anán achi nenti eneka mbə Mfə.

²¹ Mpok mmũ ntantan abhabheri eket eyi ne menyĩñí nenu bhi, yě mmu apu kway beghep menyĩñ ebhi.

²² Ke mbák mmu ane átəñ acha yi atwə ánu ne yí, andén yi, ansət menyĩñí nenu ebhi ebhen yi asiki nti are, ampəkə menyĩñ ebhi andək ankəre ne bo bachak.

²³ Mmu ane apu ne me, achi chi mũmpap wa. Ne mmu ane ápú kwak me ndu mənyókóti bho, átəkatak.”

Efóñó ebúbə ékway bepetnsem ntá mmu

(Mt 12.43-45)

²⁴ Bérəñ ambi Yesu arem be, “Mbák mámbók efóñó ebúbə éndó mmu, érəp chí bəñbəñbəñ amem baso, éñjan nkə ebhak ene yo échwe. Mbák ébhíkí ghó ebhak bechəkə,

²⁵ érəm be, ‘Chəñ mpətnsem ebhak ene mfú.’ Ne éñəñ émpətnsem, engə be mányo esi eket eyi, bəghókó sayri,

²⁶ efóñó ebúbə eyə érəñ ye, énsət befóñó bebúbəbə béchák tándramət ebhen bebébhé becha yo. Bó menkem mendək menchwe mmu wu aməet məmbak ne yi, nté yi ambep ancha ane mbi.”

Manák amen tetep

²⁷ Yesu árémé nókó nə, ngərə amət amem ngémtáy bo abhen bachi are arem ntá Yesu ne eyəñ amfay be, “Eri echa ntá ngərə ane ábhé wə, achye wə ami!”

²⁸ Yesu akeme be, “Bo abhen eyap eri echa chi abhen bəghək Eyəñ Mandem ne mánkə nkə mbə enyũ éyən!”

Bərəm be Yesu antəñ erĩñí maknkay

(Mt 12.38-42)

²⁹ Ené bo bəchák bəchəm aré mándək nkə chí ambi, Yesu abho berem ntá yap be, “Mkpáká bho ane echəñ áber acha! Bábhep be mántəñ bhó erĩñí maknkay. Ke yě emət mpu təñ bhə, ébhíkí fəet ene Jóna.

³⁰ Nkúbhé mbə enyũ Jóna achi nyaka erĩñ ntá bo Ninive, enyu yo kě Me Mmu mfú ntá Mandem nchí bhak chəñ erĩñ ntá mkpáká bho abhen echəñ.

³¹ Ewak Mandem átəñ bə mmik, mfə ngərə ane áchí nyaka etək Shéba áfate andem be be bo mkpáká mmik ane echəñ bákú bebú mbənyune yi afu nyaka nekə nesie arək begbok menyĩñ ebhen Mfə Sólomon átəñ bho ne beyá nerĩñindak. Ne nchí ghati bhe be mmu achi fá néntí eneka ane acha Sólomon, Yě nó, bəpú ka begbok yi. *

³² Ndũ nywəbhé manyé, chəñ bə Ninive mángati be bho mkpáká mmik ane echəñ

* **11:31** Nə chí: etək ene echi ebhe Saut.

bé bekwéné bechi ne bhe mbonyune mpok bə bəghókó enyih ene Jóna aghati bhə, bătíknsēm ndü bebú bhap. Nchí ghati bhe be mmu achi fá néne ane áchá Jóna, yě nə, bápú ghok yi!

Yesu atón be amík áchí mbə erónó ene ékà mmu ángó mban

(Mt 5.15; 6.22, 23)

33 “Yě mmu apú dure erónó ansət enyih ankuti. Bádure erónó, mánte chi ebhak ene babhəṅə bete yə be mban angóó ntá yěntiki mmu ane achwe anywóp.

34 Amík ayeka achi berónó ebhen békà mǎngə mban. Mpok amík ayeka achi aríarí, mmuet eyeka enkem éjwi ne bediéré. Ke mbák amík ayeka apú aríari, mmuet eyeka enkem éjwi ne ejuri.

35 Sət ye ka mpok be bediéré ebhen bákaysi be bechi be anti béké bhak ejuri.

36 Mbák ye bati yeka ankem ajwi ne bediéré, ne yě mandú ejuri apu are, chəṅ nepém eneka nenkem nembak pépép, mbə mmu ane ábhónó erónó ne éghə, entəṅ nəkə yi mbi.”

Yesu aji bōnkwo Fárisi ne batəṅ ebhé Mandem

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

37 Yesu ánáná nókó berem kepí eken, mǔnkwo Fárisi amət abhiṅi yi ndü nenyié eket eyi. Yesu arək achwe anywóp, achəkə amik menyie nenyié.

38 Mǔnkwo Fárisi wu abhak maknkay bəghə be Yesu abhiki so amə mbə enyü epin eyap étəṅ ke anyie nenyié. †

39 Acha aghati mǔnkwo Fárisi wu be, “Bə bōnkwo Fárisi, bäsət mpok bétyé nsem nchán ke menémé ne bebú bejwi be anti.

40 Bə bechiṅti bho! Mandem ane aghókó enyih, pú yi ke aghoko mmem ne nsem eyi nkwo?

41 Ke enyih ene bəbhəṅə beku chi besət menyih ebhen bechi amem bekpəre ebheka mánchye ntá bachébhəbho ne chəṅ bepih ebheka menkem mémbak nkwo pépép.

42 “Bə bōnkwo Fárisi, chəṅ embep ntá yeka encha, mbonyune bapú kə enyih ene echí chak ntá bho ne bəbhiki kəṅ Mandem.

Bäsət ndu beri amət ndü baru byo mánchye ntá Mandem, mǎnkə enyumət ne mbwət achak. Bəbhəṅ bechəṅ Mandem ne mǎmbak sayri ne bho ke bəbhiki bəṅ beghəkəntik bebhé bəcháak.

43 Bə bōnkwo Fárisi, chəṅ embep ntá yeka encha! Bəkəṅ bechəkə ndü menək kenókó amem bekeré nenikímuet bo Israel, ne bəkəṅ be bo mankaka nəkə bhe ne kenókó nefisie.

44 Chəṅ émbep ntá yeka encha! Bəchí mbə manem ane mmu ákə amfay kerihí be chi manem.”

45 Ntəṅ ebhé Mandem amət arem ntá Yesu be, “Ntəṅ, mpok órəm menyih ebhen, óchye bhese nkwo ntíanwóp!”

46 Yesu akeme be, “Bə batəṅ ebhé Mandem, chəṅ embep ntá yeka nkwo encha! Nti achi be mǎnyière bo mǎmpókó menwóptí batu ané be babhəṅ bápú kwak bo mǎmbaré bebhé bhə yě mandú.

47 Chəṅ émbep ntá yeka encha! Bachimbí bheka bawáy nyaka baremé kepinti. Bətə manem ayap néne, mǎngwati mbi aré beku yə ándí amik.

48 Bekə enyu eyə, étəṅ be bəchi enyumət mbə bachimbí bheka abhen bawáy nyaka baremé kepinti Mandem ndü bətə beriti manem ntá yap.

49 Etiyə, ke Mandem, ndü nerihíndak eni, árémé be ‘Chəṅ ntó baremé kepinti ne bōnto bha ntá bo Israel; ne chəṅ mǎngwáy mbək eyap, ne mánchye abhénéfú beyá esəṅari.’

50 Chəṅ Mandem antemsi ye mkpáká bho abhen echəṅ eti manəṅ baremé kepinti mankem abhen bə bawáy te nebhómik,

51 bebho ne Abel kpát beghaka amuet Sakaría mu bawáy nenti éfémé akap ne ekerákap Mandem. Nchí ghati bhe be chəṅ Mandem antemsi mkpáká bho abhen echəṅ eti bawú yə ankem!

52 Bə batəṅ ebhé Mandem, chəṅ émbep ntá yeka encha! Bəbhese efihí ene mánene mbinywəp ane mmu áfuet aré ke ambónə nejwímem ndü barak Mandem. Bəbhiki chwe are, ne bəchyet mbi ntá abhen báyəṅ nyaka bechwe are!”

53 Nerə ane Yesu árə nebhuet wu, batəṅ ebhé Mandem ne bōnkwo Fárisi babho

† 11:38 Bo Israel babhəṅ nyaka enyu ené básə amə ke mányie nenyié. Bákaysi nyaka be epih eyə ékə bó mǎmbák chak besí Mandem.

béchiti yi ne bebhép, mányon̄ti nəkō yi beka yi ankwen anyu.

⁵⁴ Ne mánobheri nəkō yí ndu beka yi ákwén ndü eyon̄nyu.

12

Yesu ayep bōbhi batú be báké bhak bō betábhá

(Mt 10.26, 27)

¹ Ene Yesu árém nō, bo báre twō, kpát báyá báchá, mánjati nəkō bati. Yesu ayambi arem ntá baghəkó bhi be, “Sot ka mpok ne yís bōnkwō Fárisi. Báchi chi bō betábhá.

² Yěntiki enyīn ene bakuti, chōn mánene. Ne ené echi bhésé bhésé chōn mánka bo mandīnyō.

³ Ndu echi nō, yěntiki enyīn ene bārémé ansem ansem, chōn bo mangok yō kponoroñ. Ne menyīn ebhen bāghati bārū bho ansem ansem chōn bo mánte amfay beket mámbik be bo mángók.

Mmu abhōn bécháy chi Mandem

(Mt 10.28-31, 12.32, 10.19-20)

⁴ “Mamure bha, nchí ghati bhe be, báké cháy bō mmik. Bákway beway chi mmuet nkwa ke bápu kway beku enyīn echak ene ebebhe echa eyō.

⁵ Ghók ká mmu ane bābhōñó béchay. Cháy ka mmu ane ákway beway mmuet yeka, ne ankwáy memese be amem nepingo!

⁶ Pú mmu akway beku bōkenen batay ne nkáp ane apu yěnyīn? Yé nō, Mandem apú ghōkōntik yé amōt.

⁷ Ke ná ne be? Mandem arínjī yé chí mpáy bekaká emene ebhen béchí yěntiki mmu ywēka anti. Báké chay ye yěnyīn ené bo bakway beka bhe. Besí Mandem, yěntiki mmu ywēka abhōn menwōp tontó achá ngémtáy kenen.

Bo abhen bachi bō-Yesu

(Mt 10.32, 33; 12.32; 10.19, 20)

⁸ “Nchí ghati ye be be, yěntiki mmu ane árém kponoroñ besí bō mmik be yi achi mmu wa, chōn Me Mmu mfú ntá Mandem ndem besí bōángel Mandem ndü nywōp manyé be mmu wu achi awa.

⁹ Ke mmu ane atanja kponoroñ besí bho be apu mmu wa, chōn menkwō ntanja besí bōángel Mandem be yi apu mmu wa.

¹⁰ Ne chōn Mandem amfonori yěntiki mmu ane árém ebábu éti Mmu ane áfú ntá Mandem, ke apú fonori mmu ane árém ebábu éti Efónó Bedyere.

¹¹ Mpok básóré bhe ambi ndu betan be amem bekeré nenikímuet ebhap ne besí bōbati etok ne bōgōbhanō, báké seme enyū bákway betanja mmuet ne éti enyīn berem.

¹² Mpok eyō chōn Efónó Bedyere ántōñ be enyīn ene bābhōñó berem.”

Nekāy echīñti mfō nkáp

¹³ Ené Yesu áchyè baghəkó bhi manie enyu eyō, mmu amōt amem ngémtáy bho arem ntá Yesu be, “Ntōñ, ghatí mómaya ánkóré newú etayese ánychyé ebha menyīn!”

¹⁴ Yesu akeme yi be, “Nkwáne, agha ábhúré mé ntanjá manyé ne nkóre menyīn newú ntá yeka?”

¹⁵ Ke arōk ambi arem ntá bo mankem be, “Sot ka mpok! Kém ká mmuet be báké fye ngonjo ndu bebhōñ beyá menyīn. Puyé chí beyá menyīn ke békem nepém nkwa.”

¹⁶ Yesu átém bó nekay be, “Nki mūnkáp amōt áchyè nyaka yi beyá mbwōt.

¹⁷ Eka abho békáysi andeme nəkō be, ‘Chōn nka yi? Mbíkí pere bhōñ nebhuet bébhure mbwōt?’

¹⁸ Ke árém ne mmuet yi be, ‘Chōn mmokoti bétak ebha, ngoko ebhen béchíkítí, mfyé mbwōt aya ne menyīn ebha are.’

¹⁹ Ndem ye ne mmuét eya be, ‘Onánjō bhōñ beyá menyīn ebhen besōt beyá mamié. Képere sōñori mmuet. Nyié, nyú, ónka manák.’

²⁰ Ke Mandem aghati yi be, ‘Wō echīñtímu! Nkúbhé beti ebhen, nepém ene némay. Ke menyīn ebhen óbhúré bérōp chōñ chí ebhen bo bachak!’

²¹ Nó ke éfakari ne mmu ane ábhúré menyīn ntá yimbōñ, ke yi kekū menyīn ebhen bébhōñó menwōp besí Mandem.”

Nkono Yesu abhōn besiki nti ne Mandem

(Mt 6.25-34)

²² Yesu aghati ye baghəkó bhi be, “Nó ké nchí ghati bhe be, mmu áké bhōñ basémé éti nepém eni be chōñ nyié yi, chōñ mfyé yi?”

23 Nepém nkwă nébhíki cha nenyíé? Nepém nkwă nébhíki cha ndené?

24 Yini ká kenén. Képu kwan nenyíé ne képu feré mbwot ebhi. Kébhíki bhəj beket ne yě chi béták ebhen bébhəre nenyíé aré. Mandem ke áchyè kə nenyíé, ne besí Mandem, bácha kenén tontó!

25 Ne ntiki mmu yweka basémé ákway bekə nepém eni nénsap, ye chi mandú ninini nénchá enyu ebhəjə bebhak?

26 Mbák ye bapú kway bekə mandú enyij mbə eyə, ndaká yi bábhəj basémé éti menyij bechak?

27 Yini ká bəchuchu abhen bágò. Bápú kə betik, ne bapu ghoko nden. Ke nchi ghati bhe be, yě chí Mfə Sólomon mmu ábhəjə nyaka beyá keném, abhíki bhəj nyaka nden ene eri mbə yě chuchu amət.

28 Mandem ké ághókó tákə ne berí ebhi, tákə ane ákway bebhak echəj, mbúré angwəsi, mámfyé ango. Bákáysí bé be ké Mandem apu kwáy békwák mámbəjə nden béfyé aməet ke? Neka eneká ne Mandem négúpsi necha!

29 Báké səjəri ye batí yeka bebhep éti enyij ményie ne éti enyij menyu.

30 Bə mmik bákəjə menyij ebhen ke diji ka be Etayeka arinj be bábhəj bebəj bó.

31 Fíé ká ntí chi be Mandem ámbák Mfə yweka, ne chəj yí anchye be menyij ebhen menkem nkwə.

Enyij Yesu átəjə éti kefə mmik (Mt 6.19-21)

32 “Bəbha, báké chay, yəndu báchi nkwə bəghəjəmén ane abhíki ya. Mandem abhəj manák bechye be akəre ndü kefə eki.

33 Tí ká menyij ebhen bábhəjə mánychye nkáp ntá bachébhəbho. Bəj ká bəbebhá-nkap abhen bápú chəjə be nkáp anem. Bərə ká kefə menyij ekeka amfay. Aré, kó kébhak mpoknkem. Yě ngép apu kway beghəp enyij are, ne kengək apú chwe ánhəjti yənyij.

34 Ebhak ené nkáp ywe áchí, aré ké nti ene nkwə nébhak.

Bák ká pə mpoknkem

35 “Tonjti ká mməet mándure berəjə bhəka.

36 Bák ká mbə bə-betok abhen mánəj be chi-betik awap amfu ndü epá nebhay ene yi árəjə are ampətnsem be mánéné mbinywəp ntá yi témenté, mpok yi átwə ádébhé nekək.

37 Chəj endi encha ntá bo abhen bábhak pə mpok etayap átwə! Tetep nchi ghati bhe be mpok yi atwə, ághati bhə manchəkə amik, anchəj nden eyi, ansət nenyíé anchye bhə manyíé.

38 Yě antwə chí ne nénti bhiti, yě chí mpok nkək ékək, ke antemeri bhə pə, éri encha ntá bə betok bhə!

39 Diji ká be mbə mbəjəkət arinj nejəkə nywəp enen ngép átwə, mbə apú rə mándak eket eyi.

40 Bə nkwə bábhəj betonji mməet Mmu ane áfú ntá Mandem átwə chəj chi ndü mpok ane bábhíki kaysi be yi átwə.”

Mmə betok ane achi tetep (Mt 24.45-51)

41 Píta abhép Yesu be, “Acha, ətəm nekay enen chí ntá yese ke chi ntá bo mankem?”

42 Acha akeme yi be, “Mmü betok ane achi tetep ne ndinjindak chí ane? Chí ane chi-betik ywi áchyé yi betəj be anjini nəkə batí bakü betik abhen bachi amem efə yi, anchye nəkə bhə awap ákəre nenyíé ndü mpok.

43 Chəj endi encha ntá mübetok wu ane chi-betik ywi átwə antemeri yi ndu ákə enyij ene baghati yi ankə!

44 Nchi ghati bhe be, mbák nkəbetik wu ákə nə chi-betik ywi áchyé yi betəj amfəy menyij ebhí menkem.

45 Ke mbák mübetok arem be, chi-betik awa átat bətwə, ambo beden bə-betok bachak, abhen baghəré ne abhen babhakanem, ne ambo ményie, anyu nəkə, kpát mmem ánkem yi,

46 chi-betik ywi átwə ndü nywəp enen mübetok abhíki kaysi be yí átwə ne ndü nejəkə nywəp enen mübetok wu abhíki rinji. Antemsi yi, amfyé yi nebhet ane bo abhen bábhíki noko Mandem bachi.

47 Ne mübetok ane arinj enyij ene chi-betik áyən yi ankə, ke yi ke tonjti mməet ankə mbə enyu éyən, bátemsi chəj yi sayri.

48 Ke ane ábhíki rinji enyij ene chi-betik áyən yi ankə, mbák akə enyij ene éyən mantemsi yi, báchye yi chi mandú ntemsi.

Bábhεp tontó ntá mmu anε báchyé yi tontó. Ne báfyε amík tontó ntá mmu anε báfyé beyá menyih amó yi.”

*Yesu arem be yi atwə ne akóre
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Yesu apεt arem be, “Ntwə beγuεp chi ngó fá amík. Mbə ánanη akem, mbu nkəη tontó!

⁵⁰ Chəη mámfyé me ndü εsəηəri mbə mmü anε báfyé yi anyén ndü mpok anε bájwiti yi. Nti népú pəp me amem te εsəηəri ene éntwə emfuet!

⁵¹ Bákáysi bé ntwə fá amík chi bekə bo mámbák ndu kpák ne bati ke? Ae, ntwə chí ne aköre.

⁵² Bébhö néne, yéntiki eket ene bo bachi are bati atay, chəη ákóre ámbak nenti nap. Bati arat keka abhen bati apay. Bati apay keka abhen bati arat.

⁵³ Akóre ábhak chəη enyuné chi ápap móywi anε mbakanem, mmə anε mbakanem ampap etayi, nnə ampap móywi anε ngóre, móywi anε ngóre ampap nnə. Nnəném ampap ngóre móywi, ngóre ampap nnəném éywi.”

*Mmu abhəη berihəi mpok
(Mt 16.2, 3)*

⁵⁴ Yesu arem ye ntá ngémtay bho abhen bachi are be, “Mánánη mǎngó nebu ndü négírí ndü ebhə nebu ene mmok ánem are, bǎrem be ‘Manyiep átwə kwen’; ne émbak enyu yə.

⁵⁵ Ne mánánη mǎngə nebhán ndu nebhə bekwen, bǎrem be, ‘Enem étwə’; ne émbak enyu yə.

⁵⁶ Bə bö betabha! Bǎríní béyíní nebu mándem mbák manyiep ákwen chəη, ne mbák apu kwen. Ndaká yí bǎbhíkí rihəi menyih ebhen Mandem ákə ndü mpokó-ne?

*Petnsem ndü ekəη ne mümpap ywe
(Mt 5.25, 26)*

⁵⁷ “Ndak yí bə babhəη bapú kway berihəi enyih ene echi chak be mmu ankə?

⁵⁸ Mbák əbhəη ndak ne mmu ne yi ákə manyé ne wə, əkə yi? Əbhəη béghə be ndaka wu ámay ansem ene bǎbhíkí rəη ndu acha manyé. Mbák ónká yi ansət wə ambi ndü manyé, ntanjá manyé áchyé wə ntá bo mbih nkú ne bə mámfε wə.

⁵⁹ Nchí ghati wə be, əpú fu wawak kpáte onchye ákwə ywe ankem, yényih kerəp.”

13

Tík ká nsem ndü bebú

¹ Nkúbhé mpok yə, mbək bho abhen bachi aré, bátéme Yesu éti bo Galili abhen Páilet akə baway mpok báchyé akap ntá Mandem.

² Yesu akeme bhə be, “Bákáysi be bo Galili bhə bákú nyaka bebú bacha bö etək Gálili bachak ke?

³ Nó bhə! Də ngati be be, mbák bǎbhíkí tíknsem ndü bebú ebheka, chəη be mankem mǎngu mbə bhə.

⁴ Ná ne bö batí neku-ne-arat abhen ekerémfáy ene echi nepak éntihnyen Sílom ékwéné éwáy? Bákáysi bé efákárí nyaka ne bhə enyu yə chí ndu bákú bebú bacha bo bachak abhen bachi etək Yerúsalem yə ke?

⁵ Nó bhə! Nchí ghati be be, mbák bǎbhíkí tíknsem ndü bebú ebheka, chəη bə mankem mǎngu mbə bhə.”

Yesu atém nekəy enək ene epu nyu kepem

⁶ Yesu atém ye bhə nekay enen be, “Mmu amət apí nyaka enək ene babhihəi bé *fig amem nki ywi. Egháká nókó ményu kepem, are kə ambyo nəkə mbák ényu kepem, ke ake ghó yényih.

⁷ Aghati mmu anε ákə betik amem nki wu be ‘Yihí, ndü mamié arát nchí twə beyan kepem ndü enək ene, ke mpu ghə yényih. Kpót yó géep amík! Ekə kpík yi fá téé, échet nəkə mmik ndéndem?”

⁸ Nkə betik wu akeme yi be, ‘Eta, də émpét embak ndü mmíé enen nkəwə. Chəη ntém nnet ywi ngabheri, mfyé ntəbhé-píə.

⁹ Ne mbák ényu kepem mmíé mbúré éndi, ke mbák ébhíkí nyu kepem, əkwáy beghati me mkpət yə nguεp amík.’ ”

Yesu abú ngóre anε abhéntí ndü nywəbhé nyewəmuet

¹⁰ Ewak neywəmuet bo Israel, Yesu áre təη bo amem ekeré nenikímuetí eyap.

¹¹ Ngóre amət abhak aré anε efónó ebábə éká yi ápéné ndü mamié neku-ne-arat, yí kepepe kway bekə chak.

¹² Yesu ághó nókó yi, abhihəi yí arem be, “Mmá, neme ene némay.”

13 Atək yi ne amə. Témte wu, anyabhe mmuet téé, abho bebíti Mandem.

14 Münti ekeré nenikímuetí ághó nókó bé Yesu akə móngoré wu atan ndü nywəbhé neywəmmuet enap, abé nti, abho berem ne eyə etanatan ntá bo abhen bachi are be, “Sébhə manywəp átándat ndü békə betik. Mmu ámbón neme, ántwó chí amem manywəp ayə be mámbú yi. Éképeré bhak chí ndü nywəbhé neywəmmuet.”

15 Yesu Acha akeme ye yi be, “Bě bə betabha! Ntiki mmü ywəka ápú kanari ye chí mpəy yi, yě chí mpəyə batu yi ándók anchye yó manyiəp ndü nywəbhé neywəmmuet?”

16 Ná ne ngoré ne, mmó Abraham * ane Satan ágwóré ndü mamié neku ne arat. Échí ebépti enyiə beferé yi ndü esəjəri ndü nywəbhé neywəmmuet ké?”

17 Nerem Yesu árémé nə, ntíanwóp akem bömpap abhi mankem. Ke beyá bo bábhón mañák be yi ákə menyiñí maknkay bhə menkem.

Yesu atém nekäy sepem mónək ane bábhinji be móstat
(Mt 13.31; Mk 4.30-32)

18 Ébhíkí tat, Yesu arem ye be, “Kefə Mandem kéchí mbə yi? Chəy njenti kə ne yí?”

19 Kefə Mandem fá amik kéchi mbə mósepem ane ének ené bábhinji be móstat, ane bápí amem nki, séchák, ségó, séróp enək ene kenən kétwə kénte manyay ndü batáp ayi.”

Yesu atém nekäy yis
(Mt 13.33)

20 Yesu apət arem be, “Chəy mpet njenti Kefə Mandem ne yi?”

21 Kechi mbə yis ane ngoré ásóré achem ne nchán fláwa érat. Mandu yis wu akə fláwa nkem amwət, kpát ajwi amem enyiə ené yi achi aré.”

Mbi mábhəri ke achi mbi nepém
(Mt 7.13, 14, 21-23)

22 Ené Yesu árəy Yerúsalem, are te ndü betək begho ne bəbetək antəy nəkə bho Eyəy Mandem.

23 Mmü amət abhep yi be, “Acha, chəy Mandem ampeme chí báru bho?” Yesu arem ntá yap be,

24 “Nu ka béfuet ndü nyūbhá ane áchí mábhəri. Nchí ghati bhe be beyá bho báyan chəy befuet manchwe ke bápú bhəy mbi.

25 Mbəyókət ánəy chəy amfate antiəp mbinywəp, bəte nefi mändəp nəkə nekək ne mənək nəkə mmuet be, ‘Acha, nené bhese mbinywəp.’ Ke mbəyókət ankeme chí be, ‘Mbíkí riñi bhe ne yě chí ebhak ene báfú.’

26 Mámbo ye berem be, ‘Pú séchəkə nyaka nebhet amət sényíé, ne senyu ne wə? Ne otəy Eyəy Mandem amem betək ebhese?’

27 Ke akeme bhe chí be, ‘Mbíkí riñi bhe ne yě chí ebhak ene báfú. Fá ká me besí, bə bakə bebú mankem!’

28 Aré, chəy mändi kebho ne mambak ndü nenyié ámén mpok bəghə Abraham ne Aisek ne Jekóp ne baremé kepinti mankem chəkə ndü nebhetéré kefə Mandem, ené batiébhé be nefi.

29 Chəy bo mámfu mbi ne nsem, ebhə awónem ne awóghə, mánychəkə mányie epá ndü nebhetéré kefə Mandem.

30 Diñí ká be, chəy mbək bho abhen báchí ansem néne mándəp bömbi, ne abhen báchí bömbi mándəp ansem.”

Yesu adi kebho eti bo Yerúsalem
(Mt 23.37-39)

31 Ndü nkúbhé mpok eyə, mbək bönkwə Fárisi bārək bəgháti Yesu be, “Fá fá dək ebhak échák. Mfə Hérəd äyané béway wə!”

32 Yesu akeme bhə be, “Dók ká ghati Hérəd esəp eyə be, ‘Chəy ndək ambi bébok befónó bebúbəbə ne mbú bho echəy ne mbúré, ne égháká nəkə manywəp arat, nnañə betik ebha.’

33 Yəndu échí nó, mbəy berəy Yerúsalem. Nchí kə echəy ne mbúré ne éghaka nəkə ndü nywəp enen nejwi arat rígaka aré. Amem Yerúsalem ke báway nəkə baremé kepinti Mandem.’

34 Yesu akók arem be, Eé Yerúsalem, bö Yerusalem! Bě bo bəwəy baremé kepinti Mandem, mántəmti nəkə ne batay ndu béwəy bo Mandem átó be mángátí bhe Eyəy eyi. Ndü beyá mpok, nján besət be mfyé amuet bé mambak ne me mbə bönkək abhen nno nkək ákúti nebhet amət ne bebhap ebhi, ke bápú ka be nkə nə!

* 13:16 Ndu nkaysi bo Israel, mbək mmu áchi ebhárémə Abraham, nó achi mmu ane Mandem apeme.

35 Ne néne, chəŋ Mandəm amfere ntí ndü eket eyeka, éndəp enyu eyə. Nchí ghati bhe be, bǎpú pere ghó chəŋ mé, kpáte mpok ane bǎrəm chəŋ be ‘Sémbítí mmu ane átwə ndü nnyén Mandəm Acha.’ ”

14

Yesu abú mmu ndü nywəbhé neywəmmət bo Israel

1 Ndü nywəbhé neywəmmət bo Israel nemət, Yesu arək ményíe nenyíe amem eket ene münti amət ane achi múnkwə Fárisi. Bo Fárisi bhə bǎter yi amík amuet beghə ndü yi ákə.

2 Mǔfú abhak besí Yesu ane ábhəŋó nemə afemntay.

3 Yesu abhép batəŋ ebhé Mandəm ne bənkwə Fárisi abhen bachi are be, “Ebhé eyese éká be mámbú mmu ndü nywəbhé neywəmmət ke?”

4 Ke báke rem yənyíŋ. Yesu asət mmu wu abú yí. Arə ye yí arək.

5 Abhép yé bhə be, “Ntiki mmü yweka ane móywi ne yé mpəŋ yi ákwən amem mbokó manyier ndü nywəbhé neywəmmət ke yi keya yé yi, yé yə témté ámféré?”

6 Bó kekway békeme Yesu yənyíŋ.

Mandəm ábhəŋ manák ne mmu ane ásèpti mmət amík

7 Ené Yesu áyíŋi, aghó ndü bə abhen mánáká ndü epa báre yap bebhaká kenókó. Achye bhə manie be,

8 “Mpok mánáká wə ndü epǎ nebhay, óké tɪŋi yap enəkó kenókó ónchəkə aré mbənyune ékwáy befakari be mának mmü ane acha wə.

9 Ne mmu ane ánáká bhe antwó andem be, ‘Faté chyé epok ene ntá mmü-ne.’ Mbák émfákári enyu yə, ófaté ne beyǎ ntíanwóp bérəŋ bechəkə ndü nebhuət ane ábhíkí bhəŋ yé mandú kenókó.

10 Mpok mánáká wə ndü epa, yap chi enək ene ébhíkí bhəŋ yé kenókó, be mmu ane ánáká epa ántwó, ankwáy berem ntá ye be, ‘Nkwǎne, twó chəkə ndü enəkó kenókó.’ Bə epa bachak mángə be mmu ane ánáká epa áchyè wə kenókó.

11 Yé agha ane áyòŋ mmət, Mandəm ásèpti yi amík. Ne mmu ane ásèpti mmət amík, Mandəm ákòsi yi amfay.”

12 Yesu arem ye ntá mmu ane ábhíŋi yí ndü epa nkwə be, “Mpok óbhíŋi bho ndü nenyíe, óké bhíŋi chi mamere bhe, ne bəneréket ywe, ne bə nkáp abhen bachi kekwtə ne wə. Mbák ómbíŋi chi menyü bo bhə, bó nkwó bákway bebhiŋi wə bé ónyíe nenyíe ne bhə ne eyə émbak akap ane óbhəŋ.

13 Mbák ónək epa, bhíŋi bachébhəbho, ne babák, ne bakem, ne manemamík.

14 Ne eyə éndi encha mbənyune menyü bəbhə bǎpú kway bekeme enyíŋ ene óká ntá yap. Ke Mandəm ákap wə mpok yi ákə bo abhen bachi chak besí bhi mámpetnsem ndü nepém.”

Yesu atém nekəy epǎ egho (Mt 22.1-10)

15 Yesu ánáná nókó bérém menyíŋ ebhen, mmu amət ane áchí ndü nenyíe ne yi, arem ntá yi be, “Chəŋ éndi ntá yé agha ane ányíe epǎ ene ébhak ndü nebhuət Kefə Mandəm awu amfay!”

16 Ne Yesu aghati yi be, “Mmüfu anak nyaka erem epa, abhiŋi beyǎ bho.

17 Mpok ane epa ébhəŋó bebho ákwáy nókó, ató mǎbetok ywi be andək angati bo abhen yi anaka be, ‘Twó ká, mánanə batonŋi yéntiki enyíŋ.’

18 Arək aghati bhó, ke yéntiki mmu wap arəbhe ghati yi chí be ndak akem yi. Anə mbi arem be ‘Nku nki ne mbəŋ bérəŋ beyíŋi wu. Nikmət, ghati etaye be áké benti.’

19 Achák arem be, ‘Nku mpəŋ byó ene ékwán baki. Nchí yan ndók ngó betik ebhen yə ékwáy bekə. Nikmət. Ghati etaye bé áké benti.’

20 Anefú arem be, ‘Néne ke mbáy ngoré. Mpú kwáy ye bétwə.’

21 Mmǎ betok wu arək aghati etayi menyíŋ ebhen bəbhə báreme. Mbəŋóket abenti. Aghati mǎbetok yi wu be, ‘Fú, dók áyák ndü yéntiki mbay ane áchí etək ne yéntiki nebhuət ane bo báchí are sət bachébhəbho twə ndü epa ne bhə. Twó ne babák ne bakem ne manemamík.’

22 Mmǎ betok arək atwó, arem ntá yi be, ‘Eta, nkə enyíŋ ene óréme ke eket ébhíkí re jwi.’

23 Etayi arem be, néne ‘Fú, dók, etək ndü babhi agho ne ndü babhi bebhi. Fíé betan bé bo mántwó bé eket epa énjwi.”

24 Dīñí ká be, yě mmu amət ndü bo abhen njambi ke bó ketwó, apú kwáy béghókóti enyīñ ndü epa eya-ne.’”

Menyīñ ebhen nkoño Yesu ábhónó ménem (Mt 10.37, 38)

25 Ngémtay bho béré kə ne Yesu. Ayibhiri mməét arem ntá yap be,

26 “Mbák mmu áyàn bəbhak ne me apú kwáy bəbhák nkoño wa mbák abhíkí kəñ me ánychá etayi ne máyi, ne ngərə ywi, ne bəbhi, ne, bəmayi abhen babhakanem ne abhen baghərə ne ankəñ me ancha ye chí mməéré yi.

27 Yě agha ane ábhíkí ka bəpəkə eyi eko ankoño me apú kway bəbhak nkoño wa.

28 “Mbák mmu ywəka áyàn bete eket egho, pú áyambi anchəkə amik ankay, angó mbák nkáp ane yi ábhónó akway ane yi áte eket anaña?”

29 Mbák abhíkí kə nə, ákwáy bəghoko nəbháéréket ke yí kete eket ánáná, ne bo abhen bágghó yə mámbó bəwáy yi be,

30 ‘Ane abho bete eket ke echa yi menaña.’

31 “Ne sénsət be mfə amət abhəñ batemé nenu nka byo (10, 000). Aperé rəñ menu ne mfə ane ábhónó batemé nenu nka esa, (20, 000) ákə yi? Pú áyambi anchəkə, ankaysi sayri, mbák ákway menu ne mfə wu?”

32 Ne mbák ángó bé betəñ ebhi bəbhíkí kway, áto bo ntá mfə wu mpok batemé nenu bhi babhəet nekə nesie be mánsókórí enyu ené bápú nu ne bati.”

33 Yesu arem ye be, “Echí enyumət ne be mankem. Mbák mmu abhíkí bhəñ nti berə yěntiki enyīñ ene yi ábhónó, apú kway bəbhak nkoño wa.”

Ngán ane ábhíkí bhəñ manyīñti (Mt 5.13; Mk 9.50)

34 Yesu arem be, “Ngán áchí erítí enyīñ. Ke mbák ngán ábhíkí pəre bhəñ manyīñti mi, ná bákway bekə wu ampət ambak erítí ngán?”

35 Enyū ngán wu apú pəre rí ndü yěnyīñ. Apú ri amik ne apu ri yě ndu bəfyə ndu ntó-takə ane báyàn ámpóó ánychə ntəbhé-pí. Báto wu to. Mmü ane áyàn bəghok ántá batu angok sayri.”

15

Aghónómén ane aneme (Mt 18.12-14)

1 Mpokófu, babhəbhé nkábhénti ne bakú bebú bachak béré kap Yesu ndu bəghok menyīñ ebhen yí átəñ.

2 Bənkwə Fárisi ne batəñ ebhé Mandem bábho ménywínti be, “Mónkwəne ásyəpti bə bebú, ne ányie te menyíe ne bhə.”

3 Ekə Yesu atém bó nekay enen be:

4 “Sénsət be mmü ywəka amət abhəñ bágghónómén besa betay. Mbák amət anem ebhi, ákə yi? Pú árdə ané besa menwi nsem nekə ne anwi, andək bəyañ awu ámət kpát ambəñ wu?”

5 Ne mbák aghə wu, ápəkə anyaña manki ne mañák,

6 ne mpok ane yi ágháká anywóp, ábhīñi maməere bhi ne bakokosi bhi, angati bhə be, ‘Nák ká ne me mbənyuné, mbəñ ághónómén wa ane ánémé nyaka.’”

7 Yesu arem ye be, “Nchí ghati bhe be nkúbhé enyu yə kě mañák ábhák amfay ntá Mandem ne bəángel éti mmü bebú amət ane átikínsem ndü bebú bhi encha bo besa menwi nsem nekə ne anwi abhen bákáysi be bachi chak besí Mandem ne ntí apú ane bó bátik nsem ndü bebú bhap.”

Ebhókó nkáp ene énémé

8 Yesu apət arem be, “Sénsət be ngərə amət abhəñ bəbhókó nkáp byó. Mbák ebhək émət énem, ákə yi? Pú ádure erónó, ansət ketíní anyə eket enkem, ambyo sayri mbánkem kpate angó yó?”

9 Ne mpok ághó yə ábhīñi maməere ne bakokosi bhi, angati bhə be ‘Nák ká ne me mbənyune ngə ebhókó nkáp ene eneme.’

10 Yesu arem ye be nchí ghati bhe be bəángel Mandem bábhəñ mañák éti mmü bebú amət ane átikínsem ndü bebú ebhi.”

Nekəy chi ne bəbhi bati apay

11 Ndu berəñ ambí Yesu arem be, “Mmüfu abhəñ nyaka bə babhakanem bati apay.

12 Éwak émət, ane mónkwən arem ntá etayi be, ‘Eta, chye awa ákóré menyīñ bé.’ Étayap akəre menyīñ ebhi ntá yap bati apay.

13 Ansem mpáy manywəp, ane mónkwən anyokoti menyīñ ebhi apəkə arək etək

écháκ nekō nesie. Aré achōnti menyin ebhi menkem ndu menyie epō nepem.

¹⁴ Achōnti nókō yēntiki enyīn, eremé nsay ékwén etak eyō enkem, arōp amō apay.

¹⁵ Ekū arōk, abhat mmuet ne mmū etak eyō amōt. Ató yi be ándók, áne nókó bakók bhi amem nki ywi.

¹⁶ Are yán menyie nenyié bakók, ke yē mmu kechye yi enyīn menyie.

¹⁷ Ke ásóré nókó nkaysi ne mmuet yi arem be, ‘Ghó ká me-á, bakū betik etaya báchí awu mányìè nenyié mmuet ngōkngōk, mándo nōkō mbōk, nsay átwō way me fá!

¹⁸ Chōn mfá mpetnsem ntá etaya ngati yi be, “Eta, nkū Mandem bebú, ne nkū wō bebú.

¹⁹ Mbíkí pere kway mmu ane bábhini be móywe. Sōt me chí mbō nkūbetik ywē amōt.”

²⁰ Afate abho bēpetnsem ntá etayi. Ke ené yi abhuet nekō nesie, chi aghó yi ndu átwō. Ntínso nékém yi, afate, ajet arōk akém yi abhene.

²¹ Mmō arem ntá yi be, ‘Eta, nkū Mandem bebú, ne nkū wō bebú, ne mbíkí pere kwáy mmu ane bábhini be móywe.’

²² Ke chi aghati bō-betok bhi be, ‘Twó ká ayak ne éwet ene erí échá mǎnsōbheri yi ne yō, mǎmfyé yi senōn ndū senōnájwō, ne nkūbhánaya bekak.

²³ Dók ye ká mǎnkem mósene mpōn māngwáy mǎnkū nenyié be sényié senkū mañák,

²⁴ mbōnyune mówa-ne agū nyaka, ke nēne apēt achi nepém. Anem nyaka ke mpet ngō yí.’ Afō kē epa ébhó.

²⁵ “Mpōk yō, móywi ane nsénsi abhak ebhi. Agháká nókó kekwtōt ne eket ndū yi afu ebhi ápetnsem anywōp, aghók ndū nkenkwet ne nebhen néchí anywōp.

²⁶ Abhini mmōbetok amōt abhép yi be ‘Ntiki ndak áchí fá echōn?’

²⁷ Mmō betok wu aghati yí be ‘Mōmáye apēt nsem, ke etaye áway mósene mpōn mbōnyuné apēt nsem dok.’

²⁸ Mōmbi wu abénti, anisi bechwe anywōp. Chi afú arōk are anik yí mmuet be anchwe anywōp.

²⁹ Ke akeme etayi chi be, ‘Yini, beyá mamié ane ankem, nchí fá ne wō, nkū nōkō betik ntá ye mbō nsem. Yē ōrem be yi, nkū kū, nke tan

ntí. Yē nō, ōbhíkí re chye me yē chi mómen bé nkū māñák ne mamuere bha.

³⁰ Ke mpok móywe-ne mmu áróñó ányié menyin ebhe ne baghōré-nekō ápérénsen, ōwáy yi esenémpon!’

³¹ Chi abhini ye yí arem be, ‘Mówa, ōchí fá ne me mpōk nkem, ne yēntiki enyīn eya, chí eyē.

³² Echí mbū erítí enyīn be senkem epa éne, sénkú mañák, mbōnyune mōmáye ne agū nyaka ke nēne achi nepém. Anem nyaka ke sépet seghō yi.’ ”

16

Yesu atém nekay betōn enyū mmu ákwáy békū ne nkáp

¹ Yesu apēt arem ntá bakoñō bhi be, “Mūnkáp amōt achi nyaka. Abhōn mūbetik ane ákem menyin ebhi menkem. Bo bághati yi be, mmū betik ywí wu áchōnti nkáp ywi.

² Abhini mūbetik wu arem be ‘Ntiki ndak né ngoko ěti ye? Dók twó mé ne bekáti ebhen ósiní yēntiki enyīn eya aré. Ōbhíkí pere kwáy békem menyin ebha.’

³ “Mmū betik wu arem ne mmuet yi be, ‘Chōn nkū yi? Mmuet ápú mé békū betik betan betan, ne ntí ánwōp me menini menini.

⁴ Ebhíkí tat, arem be, nēne ndíní enyīn ene nchí kū bé bo mánsiéptí me amem beket ebhap mpok báferē me ndū betik.’

⁵ Abhini bō barem abhen chi-betik ywi amōt amōt. Abhép ane mbi be, ‘Yí ókēm chi-betik wa?’

⁶ Akeme yi be ‘Babhaná bawet besa betay.’ Mmū betik wu aghati yi be, ‘Ghó ekati barem eyē, sōt, wupsi, sin babhan besa bēpay nsem byo ndū ené ekō ne.’

⁷ Abhép ye anefú be, ‘Ōkém ná?’ Akeme be, ‘Bebhá nchwí besa betay.’ Mmū betik wu achye yí ekati barem arem be, ‘Sōt, wupsi sin bebhá nchwí besa menwi ndū ene ekō.’

⁸ Chi-betik ywi ághó nókó bé arwō yi enyuyō, akaka yí bé yi abhōn kēnwāj békáysi ndak. Echí tetep be bō mmiki ne bákū menyin ebhap ne kēnwāj bácha enyū bo Mandem bákū ebhap.”

⁹ Yesu arem be, “Kefō bakáp ne menyini mmik kékway bétwō ne bebépti menyin ke nchí ghati bhe be, mǎnsót kō mǎnkū bo

mámbák mamæere bheka bé mpok kémáy, Mandem ánsot bhe ndũ bechókó bhi ebhen bébhíkí bhõj ngwenti.

10 Mmũ ane ábhære barierp ndũ báru menyin, ábhære barierp mi ndũ beyä menyin. Ne mmu ane ápú bhæere barierp ndũ báru menyin, apú bhæere barierp ndũ beyä menyin nkwo.

11 Mbák bábhíkí tõj be bábhære barierp ndũ baraká nkáp ne menyiní mmik, agha ákway besiki nti ne be amfye kefõ bakáp eken kebhíkí bhõj ngwenti amõ yeka?

12 Mbák bápú bhæere barierp ndũ menyin ebhen báfyé amõ yeka, yẽ mmu apú kway bechye bhe menyin ebhen bechi amfay?

13 Yẽ mabetek apu kwáy betok bachi batí apay ndõj amõt. Mbák ámbõj bachi bapay, ákõj amõt ancha anefú, mbák épú nó, áchye kenókó ntá amõt, ambyak anefu. Mmu apu kwáy betok Mandem antok nõkõ menyin mmik.”

Mbók menyin ebhen Yesu árémé

14 Yesu árém nókó menyin ebhen, nkwo Fárisi bo bákõjõ nkáp tontó báre way yi.

15 Yesu aghati bõ be, “Bẽ báchí bo abhen bátõj mmæet be báchi chak besí bho. Ke Mandem arinjí bati yeka. Enyin ené bo báyiní bé ebhõj menwõp chí enyin ene Mandem ápáp.”

16 Yesu apet arem be, “Jõn Njwiti áperé twõ, bo bátõj nyaka chí menyin ebhen bechi amem basin Moses ne amen baremé kepinti. Basinjí mõ kẽ bo bákõjõ nyaka. Jõn átwõ nókó, bábhõ beghati bho Mbok Ndindí eti Kefõ Mandem, ne yentiki mmu are nu bechwe aré ne betan.

17 Ke echi wikirik be mfay ámfáét, mmik amfæet, echa be mandú enyin ndũ basin amen Moses ne amen baremé kepinti áném.

18 Echi ye be, yentiki mmu ane áró ngõré ywi ndũ nebhay, akwën berwõp. Ne mmũ ane ábháy ngõré ane nném áró ndũ nebhay, akwën nkwo berwõp.”

Nekã y mũnkáp ne Lásárõs

19 Yesu atém nekay enén be, “Mũnkáp amõt achi nyaka ane afyé nden beyä nkáp, anyie nõkõ epa yentiki nywõp.

20 Nchébhemu amõt achi nyaka. Aka nyén be Lásárõs. Báre bhære yi ndũ nyũbha mũnkáp wu mpoknkem. Mmæet yi ajwi ne befæet.

21 Abhõj ekwak menyie yẽ chi bechokõti ebhen békwenti amik mpok mũnkáp anyie nenyie. Enyin echak abhak be mmũ mũnkáp éré rõj eninjí nõkõ befæet ebhi.

22 Ansem mpok, nchébhemú wu agú, bõángel Mandem basõt yi barak amfay, bákũ yi achokõ kekwoat ne Abraham. Mũnkáp agú nkwo, bábhémé yi.

23 Arak etókõ bawú, abhak ndũ beyä esõjõri aré. Ayõj nõkõ amik amfay, aghõ Abraham nekõ nesie ne Lásárõs abhak yí nepaká mmæet.

24 Mũnkáp wu akók ye arem be, ‘Eta, Abraham, ghõ me ntínso. Tõ Lásárõs antáp senõj awõ ndũ manyier antwõ ankwene me nti mandú. Nchí ndũ beyä esõjõri amem ngõ-ne.’

25 Ke Abraham akeme yi chi be, ‘Mõwa, ké ghokõntik be mpok õchí awu amik, õbhõj nyaka berítí menyin ené Lásárõs ábhõjõ chí bebéptí menyin. Ke nene yí achí sayri fá ené wõ õchí ndũ nenyié ámén.

26 Diní nkwo be, erémé nepi nekõre bhese enyuné, yẽ mmu apu kway befu fá ampe antwõ ntá yeka; ne yẽ mmu apú kway berõ ebhẽ yeká, ampe ántwõ fá ntá yese.’

27 Mũnkáp wu arem be, ‘Eta Abraham, nikmæet tõ ye Lásárõs ndũ nnerékæt etaya.

28 Mbõj bõmaya batí atay. Ghatí yi ándók ánsemti bhõ be báké twõ nkwo ndũ nebhæét nenyié ámén ane.’

29 Ke Abraham akeme yi chí be ‘Bõmaye babhõj basin Moses ne amen baremé kepinti. Mángók menyin ebhen basinjí mõ ághati bhõ.’

30 Arem ntá Abraham be, ‘Ae Eta Abraham, eyõ ebhíkí kway. Mbák mmu amõt ane ánánjá agú ámpétnsem angati bhõ, chõj mántiknsem ndũ bebú bhap.’

31 Abraham aghati ye yi be, ‘Mbák bõmaye babhíkí ka beghok menyin ebhen bechi amem basin Moses ne amen baremé kepinti, nõ bápú kway beghok ye chi mmu ane ánánjá agú ke ápetnsem ntá yap.’”

17

Sət ka mpok be mmu aké kə nti ankwen ndü bebú

(Mt 18.6, 7, 21, 22; Mk 9.42)

¹ Yesu abho bégháti bakoŋo bhi be, “Mamə ane átən bo ndü bebú apú nók bétwə. Ke chəŋ émbep éntcha ntá mmú ane akə mamə ántwó ntá bho!

² Echí sáyri ntá mmu wu be mánsət ntay negho mánsət emi eyi, mámese yí amem manyu echa yi bebhak nepém ankə mmü amət ane ánókó Mandem ankwen ndü bebú.

³ Sət ka mpok! Mbák mómaye ankə wə bebú, ghatí yi bé ándó epin eyə. Mbák atiknsem ndü bebú bhi, foŋorí yi.

⁴ Ne mbák akə wə bebú ndəŋ tándramət ndü ewak ne yəntiki ndəŋ antwó, anik wə mməet be, ‘Eta foŋorí mé,’ əbhəŋ bəfəŋorí yi.”

Neka nébhəŋ betəŋ

⁵ Bənto Yesu barem ntá yi be, “Acha, kwak bé neka ene neéntəŋ nendək ambi.”

⁶ Acha akeme bhə be, “Mbə bəbhəŋ neka ne Mandem enən néchi yə chi níŋíníŋí mbə mósepem ane enək éne bəbhini be *móstət, mbə bəkway béghati enək ene be, ‘Fə fá ne bakan dók tē awu amem manyu’, ne yó éngok be.”

Betik ebhen mübetok Yesu

⁷ Yesu arək ambi betəŋ. Arəm be, “Sénsət be mmü yweka amət abhəŋ mübetik ane áchí ebhi akə betik, yə chí ndu bebhábhəri bəghəŋəmən, yə chí ndu bəkwəŋ mban. Mbák afü ebhi apetnsem anywəp, wə chi-betik ywi əghati yi be, ‘Twó chəkó amik nyie nenyíé’?”

⁸ Pú əghati yi chí be, ‘Dók wupsí nden, kə nenyíé twə ne nə. Nnəŋ nnyíé nnəŋá, ónsət ene ənyíé’?”

⁹ Mbák akə mbə enyu óghátí yi əpú kwáy bekaka yi be, ‘Okə a’ mbənyune akə chí betik ebhen yi ábhəŋ bəkə.

¹⁰ Embák ye enyumət ne bhe. Məŋəŋ mənkə betik menkem ebhen báchyé bhe, bəbhəŋ berem chí be, ‘Séchi chí bə betok, yə ndak áchák apú. Sékú chí enyiŋ ene sébhəŋ békə.’”

Yesu abú bə ebhanəkwə bati byo

¹¹ Ndu Yesu akə berəŋ Yerúsalem, are fəét ndü ndyerəbhi Samária ne Gálili.

¹² Nəchwe áchwé amem mótək amət, bə ebhanəkwə bati byo bəghó yi ndu átwə, báte, kerəŋ kékwót ne yí.

¹³ Bəbhə bebik mándeme nəkə bé, “Yesu, Eta, ghó bhese ntinso.”

¹⁴ Yesu ághó nókó bhə, aghati bhə be, “Dók ká ntá bachiəkap Mandem be máchák bhe.” Ené bəŋəŋ, ebhanəkwə yap émay.

¹⁵ Mmu wap amət ághó nókó bé atəŋ, abho bepətnsem ntá Yesu ambiti nəkə Mandem ne eyəŋ amfay.

¹⁶ Agháká nókó besí Yesu, akwén yi bekak ankaka nəkə yi. Əfákári be mmü wu achí chí mmu Samária.

¹⁷ Yesu arəm ye be, “Pú bə bati byo ke mbúú? Abhénéfú bati nénénamət bəchí fá?”

¹⁸ Ndiere kenkə ne aywintí ke apérénsəm bebiti Mandem-é?”

¹⁹ Yesu aghati ye mmu wu be, “Faté, dók ebhak eye. Neka enən əbhəŋə ne me nékə atəŋ.”

Netwó Kefə Mandem

(Mt 24.23-28, 37-41)

²⁰ Nywəp némət, mbək bənkəwə Fárisi bəbhəp Yesu be, “Ntikí mpok Mandem ábhák ne bo fá amik mbə Mfə wap?” Akeme bhə be, “Yə eriŋ epú ene étəŋ be Mandem abho békem bo mbə Mfə wap.

²¹ Ne yə mmú apú kwáy berem yə be, ‘Ghó ká Mandem fa ne bho mbə Mfə wap!’ Diŋí ká be Mandem anəŋ achi Mfə ndü nkəwə yweka.” *

²² Yesu arəm ye ntá bakoŋo bhi be, “Mpok átwə ane bəbhəŋ chəŋ ekwak bebhak ne Me Mmu mfú ntá Mandem yə chí ndü nywəp nemət ke be kebəŋ mbi.

²³ Mpók yə, chəŋ bo mámbak abhen bəghəti bhe be, ‘Ghó ká yi awu!’ Bəchák mandem be, ‘Ghó ká yi fá!’ Mbák məngók nə, bəkə rəŋ, bəkə bho bəkoŋo bhə.

²⁴ Mbə enyü miámian əkət angə, befu ebhókó nebu émət beghaka échák, nó ké ébhəŋ bəbhak mpok Me Mmu mfú ntá Mandem nchí twə.

* 17:21 Ekwáy bebhak nkəwə be: Kefə Mandem kénəŋ kéchi amem batí ayeka.

25 Ke yí abhəŋ beyambi angó beyä esəŋəri ne mkpáká bho abhen echəŋ mámbayak yí, ke antwó.

26 Mbə enyu éfákárí nyaka mpok Nóa, nó kě éfákari chəŋ ke Mmu ane áfú ntá Mandem ambesi.

27 Bo mányìè nyaka mányù nəkə, abhen bábhəy baghərə mámbay nəkə, ne abhén bátòk bhə mántoko nəkə kpatε nywəp enen Nóa áchwé amem áchwí, ne manyiεp átwó akuti mmik awáy bð mankem.

28 Chəŋ émbak nkwó mbə enyü echi nyaka mpok Lot. Bo mányìè nyaka ne mányu nəkə. Bákù nyaka menyih ne abhen béti mánti nəkə menyih ebhap. Mbək bákwaŋ nyaka nenyíé, abhénéfú mánte nəkə bekεt.

29 Ke ndü nkúbhé nywəp enén Lot afa etək Sódóm, Mandem akε ngó áfú amfay ne ekem mbə batay ane ádù, anye mbə manyiεp, ásəŋ bə mankem.

30 Nó ke ébhək chəŋ ne bo mpok Mmu ane áfú ntá Mandem ábhəsi.

31 “Éwak eyə, ébhák enyumət ne mmu ane achi amfäy ekεt. Aké rəŋ kpík anywóp be ampəkə menyih ke ambue. Enyumət ne mmu ane achi ebhi. Aké rεm bé əpetnsem anywóp ansət yěnyih.

32 Báké ghəkəntik enyih ene éfákárí nyaka ne ngərə Lot.

33 Mmü ane áyàŋ bepepe mmuεt, chəŋ aném nepém eni. Ke yě agha ane áká ménem nepém eni eti ya, chəŋ ambóŋ nó.

34 Nchí ghati bhe be, ndü mpok yə ane məpetnsem, bð bati apay bákway bebhare ndü bekók mémət, mánsət amət mandək ne yí, mándə anefu.

35 Baghərə bati apay bákway bebhak ndü ntay nemət mánkək nəkə nchwi, mánsət amət mándək ne yi, mándə anefú.”

36 [Bð bati apay bákway bebhak ebhi, mánsət amət, mándə anefú.]

37 Bakəŋo Yesu bábhép yi be, “Acha, menyih ebhén befákari chəŋ fá?” Yesu arem be, “Nεbhεt ane egú-nnya echi, aré kě kenεn ekεn kényiè begú nnya kéchemε.”

18

Nekäy kénkwésé ne ntaŋá manyé

1 Yesu atém nekay enénéfú ntá bakəŋo bhi ndu betəŋ bhə be, bábhəŋ menikmεt ntá Mandem mpoknkεm, keferε ntí are.

2 Arem be, “Ntaŋá-manyé amət achi nyaka etəkəfú, Mandem yi ke chyε kenókó, ntí nkwä yi kebəŋ mpok ne yi.

3 Kénkwésé amət abhak nkwó etək eyə. Are rəŋ ntá ntaŋá manyé wu anik nəkə yí mmuεt be, ‘Eta, táŋ manyé ya sayri ferε me amó mümpap awa.’

4 Ndü nεbhəŋεt, ntaŋá manyé wu kefyé ntí. Ke ansem mpok, achəkə dií arem ne mmuεt yi be, ‘Yéndu mpú chyε Mandem kenókó, ne mbíkí bhəŋ mpok ne ntí nkwä,

5 ke ndu móngərə-ne árəŋ chi ambi bechyε me esəŋəri, chəŋ ntáŋ manyé yi sayri nchyé yi. Mbák épú nó, apú sebhe me ante amik.’ ”

6 Yesu Acha arem ye be, “Bəghok nə enyih ene ntaŋá manyé ane ápú chak árémé?”

7 Mbák mmu mbə yi äkwáy nyaka békwaκ móngərə wu, Mandem ke apu kway bekwak bo abhen yi áyábhé mbák bádí kebəŋ ntá yi bëti ne ngósi? Akway béchəŋti mpok ke ankwak bhə?

8 Nchí ghati bhe be, chəŋ Mandem amkpót manyé áyák anchyε bðbhi. Ke mpok Mmu ane áfú ntá Mandem ápérénsεm, chəŋ angó bo abhen bábhəŋə nεka ne Mandem fá amikí?”

Yesu atém nekäy münkwə Fárisi ne mbεbhé nkabhénti

9 Yesu atém nekay enénéfú ntá bo abhen bakaysi nyaka be bachi chak besí Mandem, mámbayaka nəkə bo bachak.

10 Yi be, “Bo bati apay bárəŋ nyaka menikmεt amem ekerákap Mandem. Amət abhak münkwə Fárisi, anefú abhak mbεbhé nkabhénti.

11 Münkwə Fárisi ate eyí ebhak anik mmuεt be, ‘Mandem, nkáká wó be mpú mbə bo báchák abhen bachi baghép, bakä bebé, ne bakwené berwəp. Nkáká wə be mpú mbə yě chí mbεbhé nkabhénti ane áte nó awu.

12 Nchí bhak ndü netarénsay ndəŋ épáy ndu sónde amət. Ne ndü menyih ebha menkem nchí chyε ndu amət amfay baru byo mbə akap ntá ye.’

13 Ke mbεbhé nkabhénti ate nekə nesie. Ntí, yi ke yəŋ amfay, ne adεp awó anti arem

βε, ‘Έτα Mandem, nchí mmũ bebú. Ghó me ntínso!’

14 Nchí ghati bhe βε Mandem ásót nyaka βε mbebhé nkabhénti wu achí chak besí bhi. Έκεbhák nò νε mũnkwò Fárisi mbònyuné Mandem àsèpti yěntiki mmu ane áyòh mmæet, κε àkòsi yě agha ane àsèpti mmæet amik.”

Yesu ayét mǎmbò

(Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

15 Bofú básót bǒbhap bǎrók ntá Yesu νε bhò βε yi anyanà bò amò anti anjet bhò. Baghókó bhi bághó nókó nò, bábho besáyti bhò βε báké kà nò.

16 Κε Yesu abhĩĩ bǒbhò νε bǒbhap. Νε ntá baghókó bhi arem βε, “Dǒ ká mǎmbò mántwò ntá ya, báké chyet bò mbi mbònyune bǒ abhen bachi mbò bhó kě Mandem abhak Mfò wap.”

17 Dĩĩ ká βε, mbák mmu abhíkí rò Mandem ankem yi mbò mónkwen apú kway bebhak ndũ mpáy bo abhen Mandem achi Mfò wap wáwák.

Mũnkáp

(Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

18 Έwak émòt, mũnti bo Israel abhép Yesu βε, “Ntòh, wò mmũ ndíndí, chòh nkà yi κε mbǒh nepém enén nebhiiki bhòh ngwenti?”

19 Yesu akeme yí βε, “Ndaká yí óbhĩĩ me βε mmũ ndíndí? Mmũ ndíndí apú. Mandem aywĩnti κε achi Mmũ ndíndí.

20 Όrĩĩ bebhé Mandem. Βέρèm βε, ‘Όké kwen berwòp. Όké wáy mmu. Όké ghep. Όké te ntísie ákwáré. Chiě máye νε etaye kenókó.’”

21 Mmũ wu árem bé “Nnánh nchí bhæere bebhé ebhen menkem.”

22 Yesu ághókó nókó nó, arem ntá yi βε, “Έròp enyĩh émòt ené óbhíkí re kà. Dók tí menyĩh ebhe menkem, chyě nkáp ntá bachébhébhò. Mbák ónká nò, chòh ómbòh kefǒ menyĩh amfay. Όntwó ye onkoño με. Νε chòh ómbòh kefǒ menyĩh awũ amfay.”

23 Aghókó nókó nó, apòp, aròbhe rǒhérǒh mbònyune abhǒh nyaka beyǎ menyĩh.

24 Yesu ayĩĩ yí, arem βε, “Έbèmmæet tontó βε mũnkáp anka Mandem ambak Mfò ywi.

25 Έchí wikirik βε mpòhò baso ámfuét ndũ mbok mbiábhan écha mũnkáp béka Mandem ambak Mfò ywi.”

26 Bo abhen baghoko beyòh ebhò bábhép Yesu βε, “Agha ákwáy ye bebhòh nepém enen nébhíkí bhòh ngwenti?”

27 Yesu akeme bhò βε, “Έnyĩh ené écha nkwañwan, épú cha Mandem.”

28 Píta asá eyòh arem βε, “Yĩĩ, séró menyĩh menkem sékòhò wò.”

29 Yesu aghati bhò βε, nchí ghati bhe βε, “Mmũ ane áró yě eket, yě ngoré, yě bǒmayi, yě etayi νε máyi, νε yě bǒbhi έti Kefò Mandem,

30 Mandem àchye chòh yi menyĩh ebhen beyǎ becha ebhen yi aneme fá amik. Νε chòh ambòh nepém enen nébhíkí bhòh ngwenti ndũ mmik nkò.”

Yesu arem ndòh ené έjwi érát bé chòh mángwáy yi

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

31 Έtat nókó, Yesu asòt baghókó bhi bati byo νε apay nepak. Abho béghátì bhò βε, “Ghók ká! Séròh nò chí Yerúsalem, νε aré, chòh yěntiki enyĩh ene baremé kepĩnti Mandem básĩĩ έti Mmu ane áfú ntá Mandem émfakari.

32 Chòh mánkém yi mámfye amó bǒbati abhen bápú bo Israel, mánjókó yi, νε mánsòkòti yí, νε mámpati yi batié amæet.

33 Chòh mándén yi νε ekpa, νε mángwáy yi. Κε égháká nókó manywòp arat, ampètnsem ndũ nepém.”

34 Κε baghòk Yesu keiwimem yě chi ndũ enyĩh émòt ndũ ebhen yi árémé. Βébhak bhésé bhésé ntá yap νε bó kekém enyĩh ene yi areme.

Yesu abú nnémámík etòk Jeriko

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

35 Mpok Yesu aghaka kekwaòt νε Jeriko, nnémámík amòt abhak nepak mbi chókó, anĩĩ nòkò menĩĩ.

36 Aghókó nókó ndũ beyǎ bó báfuèt, abhép enyĩh ene éfàkari.

37 Bághátì yi βε, “Yesu ane Násáret κε áfuèt.”

38 Abho ye bébík βε, “Yesu! Mmǒ Mfò Debhít! Ghó mé ntínso!”

39 Bo abhen bǎròh ambi bǎré sayti yi βε ánhókó kpák; κε akpík are bik νε eyòh etanetan βε, “Mmǒ Mfò Debhít! Ghó mé ntínso!”

40 Yesu áte, achye eyon be mántwó ne yi. Bátwó nókó kékwoť ne yi, Yesu abhép yi be,

41 “Oyáñ mēnká wə yi?” Akeme Yesu be, “Acha, nchí yan mpet ngə mbanj.”

42 Yesu arem ye ntá yi be, “Ghó mbanj. NeKa enén obhəŋə ne me néka otanj.”

43 Témte wu, abho beghə mbanj! Ne abho bekoŋo Yesu, ambiti nəkə Mandem. Bo mankem bághó nókó nə, babhə bebiti nkwo Mandem.

19

Yesu ne Sakio

1 Yesu achwe etək Jeriko are kə befaet.

2 Mmu amət abhak aré ane aka nnyén be Sakio. Abhak münti babhebhé nkábhénti. Abhəŋ beyá nkáp.

3 Aríñi nókó bé Yesu áfaet, abho beyanj mbi be ángó enyü mmu Yesu achi, ke éti kembinj eki ne beyá bo, yi kekway beghə yi.

4 Ajet arək ambi, akó amfáy enək ene bábhinj be Síkámə ndü mbi ane Yesu ákə are ndu áyan beghə yi.

5 Yesu ágháká nókó are, ayon amík amfay aghati Sakio be, “Sakio, sep twó áyák. Mbəŋ bébhak eket eye echəŋ.”

6 Sakio asep amík áyák, anak Yesu eket yi ne beyá manjak.

7 Bo bághó nókó ndü Yesu árəŋ ndü eket Sakio, béré nywinti mándeme nəkə be, “Yesu árəŋ bebhák kenkə amem eket nkə bebhá.”

8 Ené Yesu ne Sakio báchi anywóp, Sakio afate arem ntá Yesu be, “Acha, ghók, chəŋ nkóre menyin ebha ndü baru apay, nchyé ndu amət ntá bachébhé bho. Ne mbák nsət enyinj mmu ndü mangwə, chəŋ nkeme yo ndəŋ enwi.”

9 Yesu arem ntá yi be, “Echəŋ, Mandem apémé wó ne efo eye enkem mbənyune wə nkwo chí ebhárémə Abraham ane Mandem ábhəŋ bépeme.

10 Ne Me Mmu mfú ntá Mandem ntwə béyáñ ne bépeme chi bo abhen manémé ebhi.”

Yesu atém nekəy mmu ane drə bakä betik abhi ne nkáp

(Mt 25.14-30)

11 Ené bo bághòk menyin ebhen Yesu árəm, arək ambi betem nekay nechak. Nti abhak be, anán agháká nyaka kekwoť ne

Yerúsalem, ne bo bákəysi nyaka be Kefə Mandem kétwə fá amík mandú mpok.

12 Yesu aghati ye bhə be, “Nném mmu amət aró nyaka etək yi arək etək échák nekə nesie bé mánká yí mfə ntá bəbhi ke ampətnsem.

13 Apéere rəŋ, abhinj bakä betik abhi bati byo. Achye yəntiki mmu wap ebhə nkáp, arem be ‘Kə nókó ká esie ne nkáp wu kpáté mpok neperénsem ená.’

14 Arə ye are rəŋ. Ke bə etək yi bápap nyaka yi. Bátó ye bo be mándók mángátí mfə ngo be ‘Acha, sébhíki yan mmü-ne ambák mfə ywese.’

15 Yé nə, nerəŋ yi arəŋə báká yí mfə. Apéere nókó nsem etək yi, abhinj bə betik abhen yi achye nyaka nkáp be mántwó yi angə nsay ane bábhəŋ.

16 Ane mbi arək aghatí yí be, ‘Acha, mbəŋ nsáy bebhə nkáp byo amfay ebha émət ene óchyé me.’

17 Mfə wu arem ntá yi be, ‘Okə sayri, chí erítí nkəbetik! Təndu ótəŋə ndü mandú enyinj be obhəre bariəp, məchyé wə betanj bekem betək byo.’

18 Ane ájwí bati apay atwó arem be, ‘Acha, mbəŋ nsay bebhə nkáp betay amfay ebha émət ene óchyé me.’

19 Mfə arem ntá nkəbetik wu be, ‘Məchyé wə betanj békém betək begho betay.’

20 Nkə betik achák atwə arem be, ‘Acha, ghó ebhə nkáp eye. Nnep nyaka wu ndü ebhókənden mbesə. Mbíki kə enyinj ne wu.

21 Mbəŋ nyaka becháy mbənyune chí mmu mbeápak. Enyinj épú eye, ósəresət. Ne óghəm enyinj ené óbhíki pi.’

22 Mfə wu aghati yi be ‘Wə nkəbetik mbəmbə, eyəŋnyu ye éway wə! Oríñi bé nchí mmu mbeápak. Orinj bé nchí sət ené épú eya, ne nchí ghem ené mbíki pi, pú nó?’

23 Ke ndak yi óbhíki fyé nkáp awa amem ekerənkəp? Mbə okə nə, mbə ndu ntwó né, mbíki sət wú ne nsáy?’

24 Aghatí ye bo abhen báchi are téé be, ‘Sət ka ebhə nkáp eyi yə mənchyé ntá mmu ane ábhəŋə bebhə byo.’

25 Bárém ntá yi be, ‘Acha, pú yi abhəŋ bebhə byo?’

26 Mfə wu akeme be, ‘Nchí ghati bhe be,

mmu ane ábhónó, báchye yi échák. Ke ane ábhíki bhon, básòt ntá yi yě chí mandú ane yi ábhónó.

²⁷ Ne mbák chí bõmpap abha bhenn, abhenn bábhíki yan nyaka be mbák mfo wap, twó ká ne bhó fá, mǎngwáy bhó besí bha.’ ”

Yesu achwe Yerúsalem mbò mmu ane anu ansòt awónem

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Yesu átém nókó bhó nekay enenn, aròk ambi békò beron Yerúsalem, yi abhak ambi, bo abhenn báchi ne yi mankonon nòkò ansem.

²⁹ Agháká nókó kékwoót bõbetòk Betfáge ne Bétani, ndü Njie Menòk *Olif, ató baghòkò bhi bati apay ambi.

³⁰ Aghati bhó be, “Dók ká ndü mótoòk ane achi afò ambi. Nèchwe ane báchwe are chon mǎngò mó mpõnõ batu sesét, ane yě mmu abhíki re kò ne yó. Kanarí ká twó me ne yó.

³¹ Mbák mmú ámbép be ntí ane bákàñari yó, ghati ka yí be, ‘Acha ke áyàn yò.’ ”

³² Bõ abhenn yi átó, bārók, bǎghó yěntiki enyìn mbò enyü yi aghati bhó.

³³ Ené bákàñari mómpõnõ batu wu, bõ abhenn babhõnõ yò, bǎbhép bhó be, “Ndaká yí bákàñari mómpõnõ batu wu?”

³⁴ Bákémè be, “Acha áyàn yò.”

³⁵ Bārók ye ne yò ntá Yesu. Básòt ndenn ené mfáymæt eyap basõbheri mómpõnõ batu wu, bákwoók yi achòkò amfay.

³⁶ Ne ndü yi ákò áròn, bo bǎré sòt ndenné mfáymæt eyap mǎngay nòkò ambi be mómpõnõ batu wu ankò amfay.

³⁷ Agháká nókó kékwoót ne nebhaet ane mbi árò Njie Menòk Olif ásèp Yerúsalem, ngémtáy bakoñon bhi bǎbhó menják, mámbiti nòkò Mandem ne eyon amfay èti menyìní maknkay menkem ebhenn bó bǎghó.

³⁸ Mándemè nòkò be, “Mandem ánjet mmu ane átwò ndü nnyén Acha! Mandem Mfay ke áchyè kpák. Sénchíe yí kenókó!”

³⁹ Mbòk bõnkwo Fárisi abhenn báchi ndü ngémtáy bo bhó, bǎrém ntá Yesu be, “Nton, sáy bakoñon bhe mǎnchòkò kpák.”

⁴⁰ Yesu akemè bhó be, “Nchí ghati bhe be yě mbú mǎnchòkò chí kpák, batay ábik ambiti Mandem.”

Yesu adi èti Yerúsalem

⁴¹ Yesu ágháká kékwoót ne Yerúsalem, aghó etòk, adi kebho ndü ntínso nekem yi ne Yerúsalem,

⁴² andemè nòkò be, “Mbò be bǎríní yě chí echon, menyìn ebhenn békù bo mámbõn kpák, mbú èri-e! Ke néne, bechi bhese bhese nta yeka ne bǎpú ghó bhó.

⁴³ Mpok átwò ane bõmpap abheka bǎtwò mǎnkap be, mǎntep nkók ankap etòk yeka, mǎnchet bhe bebhe menkem.

⁴⁴ Ne mǎnchwe mǎnãña bhe ne bõbheka mankem, mámokoti etòk enkem enyuné yě ntay népú rõp amfáy nti. Chon émfakari nò, mbõnyuné bǎbyak Mandem mpok yi átwò bépémè bhe.”

Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakõsiè

(Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Yesu aròk achwe amem ekerákap Mandem abho bebok bõ abhenn bákò esié amem,

⁴⁶ ambe nòkò ne bhó be, “Èkátì Mandem èrèm bé Mandem arem be, ‘Èket eya ébhon bebhak chi ekeré nenikímæt’, ke bǎyibhirí yó èrõp chi eket ené baghép bǎbhèse are!”

⁴⁷ Yesu are rón ye anton nòkò bo amem ekerákap Mandem, yěntiki nywõp. Bõbati bachiákap Mandem, ne baton ebhé Moses, ne bõbati etòk bachak báre yán mbi beway yi.

⁴⁸ Ke bó kebhõn mbi mbõnyuné bo mankem bǎbhõn nyaka ekwak béghok menyìn menkem ebhenn Yesu árèm.

20

Bǎbhép Yesu ebhak ene betan ebhi béfú

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ Èwak èmòt, ené Yesu átõn bo amem ekerákap Mandem angati nòkò bhó Mbok Ndíndí, bõbati bachiákap Mandem ne baton ebhé Mandem ne bõbati etòk bārók ntá yi,

² barem be, “Ghatí bhese, ntiki betan õbhõnó beku menyìn ebhenn né ókù? Agha áchyè wò betan ebhõ?”

³ Yesu akemè bhó be, “Me nkwo mbõn enyìn bebhep be. Ghatí ká me.

⁴ Betan ebhenn Jõn ábhõnõ nyaka ndu bejwiti bho, béfú chi ntá Mandem ke ntá nkwo?”

⁵ Báre kem epúiti ne bati be, “Chəŋ séndem be yi? Mbák séndem be betan ebhen Jōn bífú nyaka ntá Mandem, ábhép bhese be, ‘Ke ndaká yi bábhíki noko eyəŋ eyi?’

⁶ Ne mbák séndem be, ‘Béfú nyaka ntá nkwa’, bō mankem bátemti bhese ne batay mangway, mbənyunə bō mankem mánoko sayri be Jōn achi nyaka ndemekəpinti Mandem.”

⁷ Eká bakeme Yesu be, “Sébhíki riŋi.”

⁸ Ne Yesu aghati bhə be, “Menkwó mpú ghati ye be mmu ane áchyé mé betan bekə menyin ebhen né mēkə.”

*Yesu atém nekəy bakə betik ne mbəŋónki
(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)*

⁹ Yesu abho ye bətem bə nekay nechak be, “Mmúfú achi nyaka. Ati nki api menək vain are. Afyé bo are, be mánkə betik mankəre nsáy ne yi. Arə ye arək nekə enen yi átát, etək echak.

¹⁰ Mpok bekək kəpəm énək ákwáy nókó, mbəŋónki ató bakə betik abhi bachak be mándók mánsət aywi ákóré mbwət. Ke bō betik bhə kechye. Bákém yi baden, bábók, apetnsem amó amə.

¹¹ Mbəŋónki ató mübetok achak. Bákém awu nkwo bádén, báchyé yi ntiánwóp, bábók apetnsem amó apay.

¹² Ató mməbetok ane ajwi bati arat. Bádén, báfyé befuet amuet, bábók, afú arək.

¹³ Ekə mbəŋónki wu arem ne mməét eyi be, ‘Chəŋ nkə ná? Chəŋ ntó mbəŋ mmənti wa. Yē yí, bábhəŋ béchye yi kenókó.’

¹⁴ Ke bakə betik bágħó nókó yi, bábħó berem ne bati be, ‘Yiní mbəŋ móywi né, ne yí kē ábhəŋó ményié newú etayi. Twó ká senkem yi séngwáy bé etayi ánán angú, menyin ebhi méndəp chi ebhese.’

¹⁵ Móywi wu áchwé nókó amem nki, bákém yi baya báfú amem nki ne yi, barək baway.” Yesu átém nókó nekay enen, abhép bō be, “Bəkaysi be chəŋ mbəŋónki wu ankə yi ntá bəbhə?”

¹⁶ Chəŋ antwó angway bhə, anchye nki wu ntá bo bachak.” Bágħókó nókó nə, babho berem be, “Mandem ake ka!”

¹⁷ Yesu ayinji bhə dfi, abhəp be, “Ntí basiŋi amen achi be yi? Basiŋi amen árəm be:

‘Nkúbhé ntay enen batəkət bágwəbhé bé nébhíki ri,
nó ke néróbhé ntay enen nékémé eket nechá batay áchák ankem.’

¹⁸ Yəntiki mmu ane akwene ndü ntay enen, əšlepti ndü mbiŋ, ne mmu ane ntay enen nékwéné yi amuet, néchəkəti yi.”

*Bábhép Yesu eti nkábhənti ndu báyəŋ yi
ánkwén anyu*

(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

¹⁹ Yesu atem nəkə nekay enen, batəŋ ebhé Mandem ne bəbati bachiákap Mandem báriŋi be atem nekay enə chi eti yap. Báre yan bekem yi, ke báchəy bo abhen báchi are.

²⁰ Bárók ye ambə beyan mbi bekem yi. Bátó baghokotí kəpi ntá yi be mánkət ngepti be bachi bō tetep. Ke bəróŋ nyaka chi be mámbəbhé nókó yi menyin kpat ankwén anyu, ankwén ndü ntá yap be mansət yi manto ntá Góbhanə Rom mmú betan menkem bechi yi amə.

²¹ Baghokotí kəpi bhə bəróŋó nókó ntá Yesu, babhəp yi be, “Ntəŋ, sériŋi bé menyin ebhen órəm ne ótəŋ bechi chak. Sériŋi bé opú yinji mmu ndü besí óncháy yi, ke ótəŋ tetep eti menyin ebhen Mandem ayəŋ bo mánkə.

²² Ghatí bhese, ebhé yeŋe eka be sənchíe nkábhənti ntá Mfə Rom ke ébhíki ka?”

²³ Yesu ariŋi bapu map, arem ntá yap be,

²⁴ “Təŋ ká me ebhókó nkap.” Bátəŋ nókó yi abhép bhə be, “Ntí ághá né aré? Ne nnyén chí enen ághá?” Bákémé yi be, “Chí ntí Sísa, Mfə Rom. Ne nnyén, chi eni.”

²⁵ Yesu arem be, “Chíe yé ka nta Mfə Rom yəntiki enyin ene echí eyi, mánchye ntá Mandem yəntiki enyin ene echí ene Mandem.”

²⁶ Bágħókó nókó enyin ene Yesu areme, bápóp! Bó kebəŋ yənyin ndü enyin ene yi árémé, ene ékə yi ankwen anyu be bə mánkém yi besí bhə. Bərop krapəkrapək.

*Enyin bábhəbhé Yesu eti neperənsəm ndü
nepém*

(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

²⁷ Mbək bənkwo Sádusi bərók ntá Yesu babhəp yi eti neperənsəm ndü nepém. Bənkwo Sádusi bábhíki noko nyaka be bawú bápət chəŋ nsem ndü nepém. Babhəp yi be,

28 “Ntɔŋ, Moses asiŋ ndü ebhé eyese be, mbák mmu ángú ándó ngɔré ke bó kebhan yě mmó, mómayi abhan besot ngɔré wu bé ámbé bɔ ne yi ndü nnyén manɔ ane ágú.

29 Bɔ chi amot bati tándramot báchi nyaka. Ane mbi abháy ngɔré, agú kebhan yě mmó.

30 Ane ákòŋo asot kénkwésé wu ndü nebhay agú kebhan mmó.

31 Ane ájwí bati arat nkwɔ asot yí ke agú kebhan mmó ne yi. Éfákári enyumot ne bɔ mankem bati tándramot.

32 Ndü ngwenti, ngɔré wu nkwɔ agú.

33 Ndu echi nɔ, mpok Mandem ákè bawú mámpétnsem ndü nepém, ngɔré wu ábhák ane agha? Ndu bó mankem, bati tándramot, yéntiki mmu wap abhay nyaka yi.”

34 Yesu akeme bhɔ be, “Fá amik, baghoré ne babhakanem bábháy bati,

35 ke bo abhen chón bápétnsem ndü nepém, máchwe ndü mmik nkɔ, bápú pere bháy nebhay

36 mbɔnyune bápú pere kway begu. Bábhak mbɔ bɔángel Mandem, bábhak bɔ Mandem abhen yi akɔ bápétnsem ndü nepém.

37 Yě chí Moses atɔŋ nyaka kponɔron ndü mbok enɔk ené ngó ádù are be bawú bápétnsem ndü nepém. Ndü basiŋi mi éti mbok eyɔ, Moses ábhini Mandem mmu achi Acha be, ‘Mandem Abraham, Mandem Aisek, Mandem Jekóp!’

38 Eyɔ étɔŋ be Mandem achí Mandem bo abhen bachi nepém. Apú Mandem bawú. Ntá Mandem, bɔbhɔ mankem bachi nepém.”

39 Mbɔk batɔŋ ebhé Mandem báká ne yi, barem be, “Ntɔŋ, ɔrem sayri!”

40 Yě mmu kepere mɔ bébherp yi yényiŋ.

Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp bé áto (Mt 22.41-46; Mk 12.35-37a)

41 Yesu abhép bo abhen bághòk yi be, “Ná bákway berem be Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be áto achi ebhárémɔ Mfɔ Debhít?

42 Mbɔŋ Debhít asiŋ amem Ekáti Bakway be:

‘Mandem Acha arem nyaka ntá Acha wa be,

chɔkɔ fá ebhé awónem eya ndü enɔk-kenókó,

43 kpatɛ nkɔ bɔmpap abhe mándɔp mbɔ enɔk

ene chɔŋ ónyàŋa bekek are.’

44 Debhít ábhini nyaka Mpeme ere be Acha. Ná Achá áyibhiri ambak ebhárémɔ ywi?”

Yesu aghati bakoŋo bhi be mánsót mpok ne batɔŋ ebhé

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

45 Besí bo mankem abhen bághòk yéntiki enyiŋ, Yesu arem ntá baghókó bhi be,

46 “Sot ka mpok ne batɔŋ ebhé Mandem. Bákwɔŋ beghap mánkó mansɛp ne bewubhe wubhé nden amuet nefisie be bo mánkáká nókó bhɔ ne kenókó. Bákwɔŋ nkɔwó béchɔkɔ ndü bebhaká kenókó amem bekeré nenikímuɛt ne ndü bepa.

47 Ne mányìè menyin mánkwésé ndü mangwɔ, mánkɔ nɔkɔ beróri nenikímuɛt besí bhó mbɔ be bachi berítí bhɔ. Chɔŋ ntémsí yap anjá ancha.”

21

Akap ane kénkwésé ngɔré

(Mk 12.41-44)

1 Ené Yesu achi amem ekerákap Mandem, ayini aghó ndü bɔ bakáp báfyé akap amem ekubhé nkáp.

2 Aghó nkɔwó kénkwésé amot ane eyi épú ndu afyé bɔbebhókó nkap bapay.

3 Yesu arem be, “Nchí ghati bhe be, akap kénkwésé-ne ácha ane yéntiki mmu.

4 Ndü beyá bakap ké yéntiki mmu wap áféré mandú achye mbɔ akap, ke nchébhé ngɔré ne, achyé yéntiki enyiŋ ene yi ábhónó.”

Yesu arem bé chɔŋ máchɔŋti ekerákap

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

5 Mbɔk baghókó bhi béré rem éti berí ekerákap Mandem, mánkak nɔkɔ berítí batay ané básóré báté yó ne éti menyin ebhen bo báchyé be mánsóbhérí eket ére. Ke Yesu arem ntá yap be,

6 “Menyiŋ ebhen bághò ne menkem, mpok átwɔ ane eket ene éron amik enkem yényiŋ kerɔp téé.”

Chɔŋ máchye bakoŋo Yesu beyá esɔŋri

(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

7 Bábhép yi be, “Ntəŋ, ntiki mpok chəŋ menyiŋ ebhen béfakari, ne ntiki eriŋ ébhóŋó bekə bo mandŋi be mpok ane ótwò arəp kékwót?”

8 Yesu akeme bhó be, “Sət ka mpok be báké rwə bhe mǎnjíbhírí bati yeka. Beyǎ bo bátwò chəŋ mánsət nnyén ena mánten ambi, yěntiki mmu wap andem nəkə be, ‘Me ke nchi Mpe me ane Mandem afyé nyaka bariəp be ától!’ Ne be, ‘Mpok akway ane Mandem ápè me mmik!’ Mbák mǎngók nó báké koŋo bhó.

9 Ne mpok bǎghókó nsóŋó-nenu ne ebyək, báké chay. Menyũ menyíŋ ebhə bebhəŋ befakari, ke eyə épú təŋ be ngwenti mmik arəp kekwt.”

10 Yesu arək ambi béré m be, “Chəŋ betək ménu ne betək béchák, bafš etək mánu ne batí bafš etək.

11 Chəŋ betantí nenyikisi mmik ne nsay ne beghorí mame mémbak mbǎŋ ne mban. Ne chəŋ menyíŋ ebhen méntwə ne beyǎ becháy, ne beríŋí maknkay mémfu amfáy.

12 Ke menyíŋ ebhen menkem béperé fákari, chəŋ mánkem be, mánchye esəŋəri, mánsət be mandək amem bekeré nenikímuet ebhap mántəŋ be are, mamfyé bhe amem bekerékenəŋ. Ne chəŋ mámfye be amó bafə ne bəgóbhanə be mántəŋ be éti ya.

13 Chəŋ eyə énychye bhe mbi beghati bo Mbok Ndíndí éti ya.

14 Kə yeka batí yeka be bǎpú seme éti enyiŋ ene bǎbhəŋə berem ndu betəŋə mmuet,

15 mbənyune chəŋ membəŋ nchyé bhe enyiŋ ene bǎbhóŋó berem, nchyé neríŋíndak be mǎnchók manyũ bəmpap abheka.

16 Chəŋ yě chí bachi ne manə bheka, ne bəmayeka, ne bə nneréket, ne mamuere bheka mámfye be amó bəmpap abheka. Ne chəŋ mángwáy mbək yeka.

17 Chəŋ bo mankem mámpap be éti bǎchí bakoŋo bha.

18 Chəŋ menyíŋ ebhen ménkway befakari ne bhe ke yě ekák emenénti mmu yweka epu nem.

19 Mbák mǎnté kákátí, chəŋ mǎmpeme mmuet eyeka.

*Yesu arem be Yerúsalem abhəŋ bekwen
(Mt 24.15-22; Mk 13.14-20)*

20 “Mpok bǎghó bakwó batemé nenu ndu bákabhé Yerúsalem, diŋí yé ka be mpok bechəŋti Yerúsalem akway.

21 Mpok yə, bə abhen bachi atú Judéya mámbúé, mámbésé amfay njié. Abhen bǎchi amem etək Yerúsalem mámbúé mándók. Ne abhen bachi ne fi báké chwe etək,

22 mbənyune manywəp ayə chi ane ntəmsi, békə be, menyíŋ menkem ebhen bechi amem Ekáti Mandem mémfú tetep.

23 Ne chəŋ émbép encha ntá baghəré ne menié ne abhen bǎchí ne bə amə mpok ayə! Chəŋ beyǎ besəŋəri méntwə fá amik ne Mandem ankə bə Yerúsalem mángə bebənti bhi.

24 Chəŋ mángwáy beyǎ bhap ne bəakparenja, ne mánkemti bachak mbə basémé nenú ndũ betək ne betək. Chəŋ bo abhen bǎbhíkí riŋi Mandem mánjati Yerúsalem kpate mpok ayap amfæt.

Menyiŋ ebhen bebhəŋə befakari ke Yesu antwə

(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)

25 “Mpok yə, chəŋ beríŋí maknkay mémbak amfay ndũ mmok, ne ndũ ntəŋ ne ndũ mambe. Ne fá amik, chəŋ betək mémbóŋ basémé ne becháy éti beremti ebhén befú ndũ mpérényen ene bəmanyu.

26 Chəŋ bo mámbəŋ becháy kpáte mbək mámfé ndu báriŋi bebéptí menyíŋ ebhen bébhó befakari fá amik. Chəŋ betəŋ mfáy ményikisi.

27 Ne chəŋ Mmũ ane áfú ntá Mandem ambesi, ande twó amem nebháŋ, ne beyǎ betəŋ ne kenókó.

28 Mpok menyíŋ ebhen bébhó befakari, tš ká sené ne nkaysi be mpok ane Mandem áferé bhe ndũ esəŋəri arəp chi kekwt.”

Nekəy enəkə Fig nétəŋ bhese

(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)

29 Yesu atém bə nekay enén be, “Yiŋí ká enək *fig ne menək béchák.

30 Netém ane bó bébho bétem betó, báriŋi be eso érop chi kékwót.

31 Echí enyumót ne netwó wa, Me Mmu mfú ntá Mandem. Mánəŋ mángə ndũ menyíŋ ebhén-ne ngátí bhe befákari, diŋí ká be mpok ane Kefə Mandem kétwə arəp kekwt.

³² Nchí ghati bhe tɛtɛp bɛ mɛnyɪŋ ɛbhɛn mɛnkɛm bɛbhɔŋ bɛfakari, kɛ mkpáká bho abhɛn ɛchɔŋ amfɛét.

³³ Chɔŋ mfay amfɛɛt, mmik amfɛét, kɛ ɛyɔŋ ɛya ɛpú fɛɛt wáwák.

Bák ká pɛ mpoknkɛm

³⁴ “Sɔt ka mpok bɛ báké fyɛ ntí ndú mɛnyɪɛ nɛnyíɛ tontó, báké fyɛ ntí ndu mmém nɛ báké bhɔŋ basémé ɛti mɛnyɪŋ ɛbhɛn nɛpɛmɛ mmik ɛnɛn. Mɛnyɪŋ ɛbhɛn békway bɛkɛ bɛ nywɔbhé nɛtwó ɛna némbák tɛmchok ntá yɛka ndú bábhíkí tonɪti mmɛét, nɛ némbayti bhe mbɔ ntá.

³⁵ Chɔŋ mɛnyɪŋ ɛbhɛn bɛfakari ndú nywɔp ɛnɔ mɛnjɪŋi yɛntiki mmu fá amik.

³⁶ Bák yɛ ka pɛ mpoknkɛm, mánik nɔkɔ mmɛɛt bɛ mǎmbónɔ betɔŋ bɛbɛ mɛnyɪŋ ɛbhɛn bɛbhɔŋ bɛfakari, mǎnte bɛsí Mmu anɛ áfú ntá Mandɛm.”

³⁷ Yɛntiki nywɔp Yesu arɛ tɔŋ bo amɛm ɛkerákɔp Mandɛm. ɛghaka nɔkɔ bɛku, ankó andɔk ambɛrɛ amfay njie mɛnɔk Olif.

³⁸ Nɛ néyí nókó, bo mámpu mandɔk ntá yi amɛm ɛkerákɔp Mandɛm ndu bɛghok mɛnyɪŋ ɛbhɛn yi átɔŋ.

22

Bɔbati ɛtɔk bátɛ ɛyu bɛ mángwáy Yesu (Mt 26.1-5; Mk 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-54)

¹ Mpok anɛ bo Israel mányíɛ ɛpǎ Brɛt anɛ kɛbhɔŋ yís arɔp kɛkwɔt. Bábhinɪ ɛpǎ yɔ bɛ, *Nɛkɪŋi.

² Bɔ batí bachiákɔp Mandɛm nɛ batɔŋ ɛbhé Mandɛm báré yan mbi bɛway Yesu bhésé bhésé mbɔnyunɛ báchàý nyaka ɛnyɪŋ ɛnɛ bo bakway bɛkɛ.

Júdas aka beti Yesu (Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)

³ Satan akó anti Júdas anɛ mpíkírí nnyén ɛni nɛchi bɛ Iskariɔt. Júdas achi nyaka mmu amɔt ndú nkɔ baghɔk Yesu bati byo nɛ apay.

⁴ Arɔk anyíɛ beti nɛ bɔbati bachiákɔp Mandɛm nɛ bɔbati batɛmɛ nɛnu abhɛn bábhabhɛri ɛkerákɔp Mandɛm, ɛnyu yi ákway beti Yesu ntá yap.

⁵ Bábhónɔ manák tontó, nɛ báká bɛchye yi nkáp.

⁶ Júdas aka nɛ bhó. Abho bɛyan mbi ndu bɛtí Yesu ntá yap ndú mpok anɛ ngɛmtay bho bapɔ ghɔ.

Yesu aghati baghɔkó bhi bɛ mántɔŋti nɛnyíɛ ɛpǎ Nɛkɪŋi (Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Jn 13.21-30)

⁷ Nywɔp Brɛt anɛ ábhíkí bhɔŋ yís nékwáy. Ndu nywɔp ɛnɔ kɛ báway nyaka mónkwómɛn anɛ ɛpǎ Nɛkɪŋi,

⁸ Yesu ató yɛ Píta nɛ Jɔn nɛ ɛyɔŋ bɛ, “Dók ká tonɪti mɛnyɪŋ bɛ sɛnyíɛ ɛpǎ Nɛkɪŋi.”

⁹ Bábhɛp yi bɛ, “ɔyɔŋ sɛntónɪti yó fá?”

¹⁰ Yesu akɛmɛ bhɔ bɛ, “Yɪŋí ká, nɛchwe anɛ báchwé ɛtɔk, chɔŋ mángó mmu anɛ ápókó ɛjɔ manyiɛp. Kɔŋó ká yi kpáte ɛkɛt ɛné yi áchwe,

¹¹ mángati mbɔŋóket bɛ, ‘Ntɔŋ áto bhɛɛ bɛ sɛmbɛp wɔ bɛ, mókɛré mankɔ anɛ mbónó mɛnyɪɛ ɛpǎ Nɛkɪŋi nɛ baghɔk abha achí fá?’

¹² Chɔŋ antónɔ bɛ mókɛt anɛ achi amfay nɛ achi anɛ bábhónó bɛsɔbhɛri. Tonɪti ká yɛntiki ɛnyɪŋ arɛ.”

¹³ Bárók, baghɔ yɛntiki ɛnyɪŋ mbɔ ɛnyü yi aghati bhɔ. Bátónɪti ɛpǎ Nɛkɪŋi arɛ.

Yesu anyíɛ nɛnyíɛ ngwɛnti ɛni nɛ baghɔkó bhi (Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kɔr 11.23-25)

¹⁴ Mpok ákwáy nókó, Yesu achɔkɔ ndu ɛfémɛ nɛnyɪɛ nɛ bɔnto.

¹⁵ Aghati bhɔ bɛ, “Nnán nján mɛnyɪɛ ɛpǎ Nɛkɪŋi ɛné nɛ bhe tontó kɛ nchwe ndú ɛsɔŋɔri.

¹⁶ Nchí ghati bhe bɛ, mpú pɛrɛ nyíɛ chɔŋ ɛpǎ Nɛkɪŋi kpáte mpok Mandɛm ákɛ bo mándɪŋi ntí ɛpǎ ɛnɛ, nó chi mpok yi ábhák Mfɔ bɔ mankɛm.”

¹⁷ Yesu asɔt yɛ nkóp nɛ mmém amɛm. Achyé nókó bakak ntá Mandɛm, achyɛ ntá bɔnto andɛmɛ nɔkɔ bɛ, “Sɔt ka nyú, ntí anyü anchyɛ ntí.

¹⁸ Nchí ghati bhe bɛ, bɛbhó ɛchɔŋ, mpú pɛrɛ nyú mmémɛn kpáte mpok anɛ Mandɛm abhak Mfɔ bo mankɛm.”

¹⁹ Asɔt yɛ ɛkpókó brɛd. Achyɛ bakak ntá Mandɛm. Arɛ bɔkɔti anchyɛ nɔkɔ ntá baghɔkó bhi, andɛm nɔkɔ bɛ, “Brɛt-nɛ atɛ ndú mmɛɛt ɛya anɛ nchí chyɛ mbɔ akap ɛti yɛka. Mándɔp, mánkɛ nɔkɔ ɛnyunɛ ndu bɛtik mɛ.”

20 Mánánjá nókó ményíé nenyíé, asot nkóp ne mmém amem, achye bakak ntá Mandem nkúbhé mbə enyū yí ákú ne nenyíé. Arəm be, “Né chí Nku Nkə ane Mandem ányú ne bō mmik ěti newú ena ndu betəŋ be chəŋ ankə *Nku Nkə ane yi ányú ne bo ante.

21 Kε mmu ane átì me achí fá chəkə änyíe nenyíé ne me.

22 Nchí rem nə mbənyune chəŋ Mε Mmu mfú ntá Mandem ngu mbə enyū yi árémé. Kε chəŋ émbép encha ntá mmu wu nə átì me ntá bōmpap abha!”

23 Bōnto bábhó bebhep bati be, “Ntiki mmū ywεε ákway bekə ane enyū ndak ntá yi e?”

Yesu apεt atəŋ bakoŋo bhi ne septimεt

24 Baghəkə Yesu babho bekem epúítì ne bati ndu bérinjì mmu wap ane áchá abhenefu.

25 Yesu arəm ntá yap be, “Bafə abhen betəkó mmik babhəŋ betəŋ amfay bōbhəp ne yěntiki mmu ane ábhónó betəŋ amfay bho, äyàŋ mámbinjì yi be, ‘Nkwaka-bho.’

26 Kε éké bhák nə ne bhe. Mūngo ywεka abhəŋ bebhak mbə mónkwen ndū nkwo ywεka, mūnti ambak mbə mūbetok.

27 Agha áchá nti? Mmū ane báfuèt yi nenyíé ke ane áfuèt nenyíé? Pú ane áchəkə mámfuèt yi nenyíé? Kε nchí ne bhe mbə mūbetok.

28 “Bé ké bāté ne me ndū besəŋəri bha menkem.

29 Ne nkúbhé mbə enyu Etaya áchyé me betəŋ menyie kefə, enyu yə ké nchí kə chəŋ be be nkwo manyíé kefə.

30 Chəŋ mǎnyie ne mǎnyú ne me nebhuət amət ndū epǎ kefə eya, ne mǎnchəkə nkwo ndū menəkó kefə ndu bekem manéréket Israel byo ne apay.”

Yesu arəm be chəŋ Pita andem be abhíkí rinjì yi

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-30; Jn 13.36-38)

31 Étáré nókó, Yesu arəm ntá Pita be, “Símun, Símun, ghók! Báchyé Satan betəŋ bé ámó bhe, amfap abhén bári ne abhen babe bhe mbə mmū änyíkisi kasará ndu besot ane yi ághàn gari.

32 Kε nnikmεt ěti ye bé óké rə bēbhəŋ neka ne me. Ne ónán ómpétnsem ntá ya, óké rə befye bōmaye nti.”

33 Pita akeme yi be, “Acha, yě báfyè wə chi ekerékenəŋ, ye baway wə way, mēgú chi ne wə.”

34 Yesu aghati yí be, “Pita, dijì bé nkəkə apéré kók beŋ ebhen, chəŋ óndem ndəŋ éráť be əbhíkí rinjì me.”

Enyū bakoŋo Yesu bábhónó bétəŋti batì yap

35 Yesu abhép baghəkó bhi be, “Mpok ntó bhe pósá ti, ebha ti, nkwo bhánya bekak ti, bāchep nyaka yěnyin ke?” Bákéme yi be, “Wáwák.”

36 Aghati ye bhə be, “Kε néne, mmū ane ábhónó nkáp ankem wu amuət. Mmū ane ábhónó ebhə nekə ánsót yə. Anε ábhíkí bhəŋ akparenja, ántí ndé yi anku akparenja.

37 Nchí ghati bhe be enyinjì ene básinjì ndū Ekáti Mandem ěti ya, ebhəŋ befu tetep. Nə chí ene érem be, ‘Básot yi mbə nkə bebú amət.’ Menyinjì ebhen básinjì ěti ya bēbhəŋ befu tetep.”

38 Baghəkó bhi barem be, “Acha, ghó bəakparenja bapay fá.” Aghati bhó be, “Dó ká nə.”

Yesu are nikmεe amfay Njie Menok Olif (Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

39 Yesu afa ye arək amfay Njie Menok Olif mbə enyu esí. Baghəkó bhi barək ne yi.

40 Aré, aghati bhə be, “Nik nókó ká mmuət be mbák nemə nétwə báké kwen.”

41 Árémé nókó nó, arə bhə, atén mmuət ambi mandú, mbə ndū nebhuət ane ótém ntay nengaka. Atep mánén amik, abho menikmεt be,

42 “Etaya, mbák əkəŋ, feré nkóp esəŋəri ne bé ámfóri me. Kε óké kə enyinjì ene mēyán, kə chí ene wəmbəŋ óyàn.”

43 [Ené yi ánikmεt nə, ángel Mandem abhesi yi besí, afyé yi nti.

44 Ne ndū beyá baseme, are nikmεt ne nti eni nenkem. Nsəŋtí ane áfú yi amuət are chiti amik mbə bakəŋ manəŋ.]

45 Anánjá nókó menikmεt, afate, apεtnsem ndū nebhuət ane yí aró baghəkó bhi. Aghə bhə ndu bábhəre kenó ndu mánán bápóbhé ěti beyá basémé.

46 Yesu abhép bhó be, “Ndaká yí bābhəre kenó? Faté ká, mǎnikmεt be nemə néntwə, báké kwen.”

*Bákém Yesu**(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Jn 18.1-11)*

⁴⁷ Ené Yesu abhúét berem nò ne baghòkò bhi, eká bho échwóp. Júdas, mmu amòt ndù nkwo baghòkò Yesu batí byó ne apay, abhak bò ambi. Aròk kekwoat ne Yesu ndu bébhéne yi.

⁴⁸ Ke Yesu abherp yi be, “Júdas, òbhène Me Mmu mfú ntá Mandem ndu beti me ntá bõmpap abha?”

⁴⁹ Baghòkò bhi báhó nókò enyìḡ ene étwò fakari, bábhép yi be, “Acha, sénsót bõakparenja bhese senu ne bõbhen-ε?”

⁵⁰ Mmũ wap amòt agwòp akparenja ywi. Akpót atú nsēm mũngo bachiákap Mandem chwát aguép amík.

⁵¹ Ke Yesu aghati bhò be, “Dõ ká nò!” Atòk ye atú mmu wu, abu yi.

⁵² Yesu abhép ye bõbati bachiákap Mandem ne bõbati batemé nenu abhen bábhàbheri ekerákap Mandem ne bõbati etòk abhen bátwó bekem yi be, “Bátwò bekem me ne bõakparenja ne nkík mbò be nchí chí ngébhè ntantaḡ?”

⁵³ Mpok nchí ne bhe amem ekerákap Mandem nénji nénji, bábhíkí kem me. Ke mpok yeka ne Satan, mfò ejuri, akway néne.”

*Píta arem be abhíkí rìḡi Yesu**(Mt 26.57-58, 69-75; Mk 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)*

⁵⁴ Bõbhò bákém yé Yesu, bábhó beròḡ ndù eket ene mũngo bachiákap Mandem. Píta are koḡo bhò ansem nekò nesie.

⁵⁵ Bábháyti ngó nenti senta. Bo báchókò nepaká ngó mángwaka nòkò ngo. Píta achòkò aré ne bhò.

⁵⁶ Ngòré betok amòt ane achi are, aghó Píta nkwo aré chòkò ndù ngo ághò yi amuet. Ayíḡi yi dñi, arem be, “Mónkwáne nkwo achi mbà ne Yesu.”

⁵⁷ Píta ataja, arem be, “Mma, mbíkí rìḡi yi.”

⁵⁸ Ebhíkí tat, mmũ achak aghó Píta arem be, “Wò nkwo òchí mmũ ywi amòt.” Píta akeme yi be, “Cháá, mpú ne bhò”

⁵⁹ Èfueré nòkò mbò neḡòkò nywòp nemòt, mmũ achak arem be, “Tetep, mmũ-ne nkwo achi mbà ne Yesu. Yi nkwo chi mmu Gálili.”

⁶⁰ Píta aghati yi be, “Nkwáne, mbíkí rìḡi enyìḡ ene wò òrèm!” Témte wu, ené yi ábhuet berem enyìḡ ene yi árèm, nkòk akók.

⁶¹ Acha ayibhiri mmuet ayìḡi Píta. Amík ayap átéméri. Píta atik enyìḡ ene Yesu ághátí yi be, “Nkòk aperé kók beti ebhen, chòḡ òndem ndòḡ erat be òbhíkí rìḡi me.”

⁶² Afú nefi, adi kebho, ne beyá basémé anti.

*Bábhò beyòkò Yesu ne mándene nòkò yi**(Mt 26.67-68; Mk 14.65)*

⁶³ Batemé nenu abhen bábhàbheri Yesu bábhò beyòkò yi ne mándene nòkò yi ne ékpá.

⁶⁴ Bágwót yi amík nkwo, mámbèbhe nòkò yi be, “Wò mmu óchí ndemekerinti, ghatí bhese! Agha ádébhé nó wò?”

⁶⁵ Bárém beyá menyìḡ bechak, mánso nòkò yi ne nsòk.

*Básòt Yesu baròk ndù echeme batanaḡ manyé**(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Jn 18.19-24)*

⁶⁶ Néyí nókò, bõbati etòk, bõ batí bachiákap Mandem ne batòḡ ebhé Mandem bákém echeme eghò yap. Básòt Yesu baròk aré ne yi.

⁶⁷ Bábhép yi be, “Ghatí bhese, òchí Mpereme Mandem afyé nyaka barièp be àtò?” Akeme bhò be, “Mbák ngátí bhe bàpú noko;

⁶⁸ ne mbák mbép bé enyìḡ, bapú kem me.

⁶⁹ Ke bébhó echòḡ, chòḡ Mandem Betaja Menkem amfyé Me Mmu mfú amfay nchòkò ndù nebhet beyá kenókò, ebhé awónem eyi.”

⁷⁰ Bó mankem babherp yi be, “Nó òchí Mmò Mandem-ε?” Yesu akeme bhò be, “Echi mbò enyũ bàrémé.”

⁷¹ Bó bárém be, “Sépét séyàn batísíé mántwó mándém enyìḡ ene yi ákú ndaká yí? Besé babhòḡ séghok ne batú enyìḡ ene éfú yi anyu.”

23*Báròk ntá Páilet ne Yesu**(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5, Jn 18.28-38a)*

¹ Nkwó batanaḡ manyé bárém nókò nó, bõ mankem báfáte, básòt Yesu béré ròḡ ntá Páilet ne yi.

² Bábhó bebbhat yi barak amuet mándeme nòkò be, “Seghò, mmũ-ne ndu àkà be bõ bhese báké bhæere bebhé etòk. Akàñ nkwo bé bo báké chye nkábhénti ntá Sísa, Mfò Rom. Ne árèm be yí achi Mpeeme Mandem afyé nyaka barièp be àtò, nó chi be achi Mfò.”

³ Páilet abhép ye Yesu be, “Wò ke óchí né Mfò bo Israel?” Akeme be, “Èchí mbò enyu órémé.”

⁴ Páilet arem ye ntá bõbati bachiäkap Mandem ne ngémtay bo abhen bachi are be, “Mbíkí ghò yě bekwéné ne mmũ-ne.”

⁵ Ke bárók ambi beke me be, “Akò atú Judéya ankem antòñ nòkò bho ndu ményíkísi batí yap amem be mángwáy esòñri etòk. Akà nó, bebhò atú Gálili kpát bégháka fá Yerúsalem.”

Páilet ató Yesu ntá Mfò Héròd

⁶ Páilet ághókó nókó menyiñ ebhen, abhép bhò mbák Yesu achi mmu atú Gálili.

⁷ Aríñí nókó bé Yesu afũ atú etòk ene Héròd achi mfò aré, achye eyòñ be mandak ne yi ntá Héròd. Mbòñ Héròd achi nyaka Yerúsalem mpok yò.

⁸ Héròd ághò nókó Yesu, ábhón manák tontó, mbònyune anán ághòk nyaka èti yi ne abhón ekwak tentep beghò yi ne amík. Abhàka nyaka nti be chòñ Yesu ankà enyiñí maknkay yí angó.

⁹ Èkà Héròd abhép Yesu beyä bebhèp ke ye émat Yesu ábhíkí keme.

¹⁰ Èné Héròd áròn ambi bebhèp yi bebhèp, bõbati bachiäkap Mandem ne batòñ ebhé Mandem báte kekwo, mámbat nòkò yi barak amuet ne beyä èyu.

¹¹ Héròd ne batémé nenun bhi béré byak yi, mámfye nòkò yí etáñòk. Mámése yi nkú kefo amuet. Are m bé mánsót yí mámpetnsem ntá Páilet ne yi.

¹² Kemmæere Héròd ne Páilet kèbho ndü nkúbhé nywòp enò. Ndü mpok ane áfæéré ansem bachi nyaka chi ndü mpap.

Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu (Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Jn 18.38b-19.16a)

¹³ Bápéré nókó nsem ntá Páilet ne Yesu, Páilet ató bábhíñi bõbati bachiäkap Mandem ne bõbati etòk ne bõ etòk.

¹⁴ Are m ntá yap be, “Bätwò fá ntá ya ne mmũ-ne be àkà bo báké bhæere bebhé etòk. Mbèp yi menyiñ besí bhèka, ne mbíkí ghò yě bekwéné ebhé yi.

¹⁵ Mfò Héròd nkwo abhíkí ghò yě bekwéné ebhé yi mbònyune atò yi apetnsem ntá ya. Nchí ghati bhe be yènyiñ yi abhíkí kà ené ètòn be mangway yi.

¹⁶ Chòñ nchyé eyòñ be mándén yi, mámfere yi amò.”

¹⁷ [Èpíñí bo Israel échí nyaka be, yèntiki mpok ane bó mányìè Èpà Nèkíñi, Páilet abhòñ béfére mmu amòt ane bõ Yerusalem báyan yi amfere ekerékenòñ.]

¹⁸ Bó mankem bábík mándeme nòkò be, “Dõ mángwáy yi. Feré bhese chi Barábas!”

¹⁹ Barábas chi mmu ane báfyé nyaka ekerékenòñ ndü barak apay, “Agæbhé nyaka ebyòk etòk, ne awáy mmu.”

²⁰ Páilet apet arem kepí ntá yap ne nkaysi béfére Yesu amò.

²¹ Ke bárók ambi bebik be, “Dem mángó yi ndü ekotákátí! Mángó yi ndü ekotákátí!”

²² Ndü ndòñ ane ájwí éránt Páilet arem be, “Ntiki ebéptí ndak yi ákú? Mbíkí ghò yě ebéptí enyiñ ene yi ákú ene ètòn bé mángwáy yi. Chòñ nchyé eyòñ mándén yi ne ékpá, mámfere yi amò.”

²³ Ke bárók ambi bekpeme, mambíkí nòkò be Páilet andò mango yi ndü ekotákátí. Bári map anyiere Páilet, awupsi nti.

²⁴ Aká ye bé mánká ne Yesu mbò enyu bakòñ.

²⁵ Afere Barábas mmu ágúebhé ebyòk etòk ne awáy mmu, ekerékenòñ, mbò enyu bõ báyan. Achye Yesu ntá bo Israel be mánkà ne yi mbò enyu bákòñ.

Bágó Yesu ndü ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Batémé nenun básót Yesu báre ròn ne yi. Ndu båròn, bátèmeri mmũ etòk Sírene amòt ane ákà nnyén be Símun. Afũ nyaka ebhi apetnsem anywòp, Yerúsalem. Bákém yi bábáyti ne eko Yesu, bákà yi apòkò yó ankoñò nòkò Yesu.

²⁷ Ngémtáy bhò báre koñò Yesu ansem. Mbòk yap bábhák baghòré abhen básème nyaka, mándi nòkò yi.

28 Ke Yesu ayibhiri mmuet arem ntá baghore bhó be, “Baghore Yerúsalem, báké di me! Dí ká chí mmuet eyeka ne bóbheka.

29 Nchí ghati bhe be mpok átwò ane bo bárèm chòj be, ‘Eri ntá yentiki nkongoré ne yéntiki ngoré ane ábhíki re bhé!’

30 Ndù mpok yò, chòj bo mándem ntá njie eghe be, ‘Kwén ká bay bhesé’; ne ntá bñjje be, ‘Kutí ká bhesé.’

31 Bo bárèm chòj nó, mbonyune, mbák bákway békú menyin ebhen ntá ya, Mme mmu nchí enok ebik, chòj émbak ná ne ené égú?”

32 Ené báròn nò, basot bakü bebú bati apay nkwo abhen batemé nenu báròn nyaka beway ne Yesu.

33 Bágháká nókó ndù njie ane bábhìjì be *Enkónti, bágó Yesu ndù ekotákátí. Bágó nkwo bakü bebú bhó bati apay, yéntiki mmu wap ndù eyi ekotákátí, amot ebhé awónem Yesu, achák ebhé awóghò.

34 Aré, amfäy ekotákátí, Yesu anikmuet ntá Mandem be, “Eta, fojorí bhó, mbonyune bábhíki rinjì enyìn ene bákü.” Batemé nenu bágüep ebháná ndu bérinjì enyu bábhónjò békóre nden Yesu.

35 Bo bábhák aré tee mámkpòkò nòkò enyìn ené éfakari. Ke bóbati béré way yí way mándeme nòkò be, “Apème nyaka bo bachak! Ampémé mmuet eyi mbák achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto, Mmu Mandem Ayabhé!”

36 Batemé nenu nkwo béré way Yesu, mándakò nòkò bechye yi mmém amen ábáká.

37 Ne mándeme nòkò be, “Mbák tetep ochí Mfò bo Israel, pemé mmuet eyel!”

38 Amfay ntí Yesu, ebhókenok ebhak babhát ndù eko ene básínjì are be: “Né chi Mfò bo Israel.”

39 Nkú-bebú amot ane áchi nkwo kpankpán ndù eyí ekotákátí are way Yesu andeme nòkò be, “Pú wò ke óchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto? Pemé mmuet eye, ómpeme bhesé nkwo bhó!”

40 Ke mmü bebú achák wu are sayti yi be, “Yëndu ógù ndù ekotákátí mbò Yesu, opu cháy Mandem-é?”

41 Wò ne me ségù éti bepò barak ayese, ke mmü-ne abhíki kú yé ebéptí enyìn?”

42 Are m ye be, “Yesu, ghó me ntínso, mpok óbhak Mfò.”

43 Yesu aghati yí be, “Nchí ghati wò be, echòj, chòj ómbak ne me ndù nebhuet manák ane bábhìjì be Páradis.” *

Yesu agú ndù ekotákátí

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 Egháká nókó nkárénká byo ne epay ne ngósí, mmok áném, ejuri ékwén ekuti etok enkem kpáte nkárénká érat beku,

45 mbonyune mmok ábhíki pere ghò. Ne ekát ene echi amem ekerákap Mandem égháre ndù bebhok bepays gbee.

46 Yesu abik arem be, “Etaya, ndó nepém ena amó ye!” Arém nókó nó, asebhé.

47 Münti batemé nenu ághó nókó menyin menkem ebhen befakari, abiti Mandem, andeme nòkò be, “Tetep, mmü-ne achi mbu chak besí Mandem!”

48 Ngémtay bo abhen báchéme nyaka are ndu beghò, bághó yéntiki enyìn ene efakari. Bágüre ne basémé, mámbiyaka nòkò amò anti.

49 Bò mankem abhen báníjì Yesu, ne baghoré abhen bábhó bekojo yi te Gálili, báté nekò nesie mángò nòkò yéntiki enyìn.

Bábhéme Yesu

(Mt 27.59-61; Mk 15.42-47; Jn 19.38-42)

50-51 Mmü amot achi nyaka Yerúsalem mpok yò. Aka nnyén be Joséf. Achi nyaka mmü Arimátia, etok bo Israel. Abhak ndíndu ne mmü chak ne ándòj nyaka mpok ane Mandem abhak Mfò bhó. Abhak mmü amot ndù echeme eghe ene bð batí etok. Ke ábhíki ka nyaka ne bhó ndù nkaysi yap ne nekú wap.

52 Yí aròk ntá Páilet bé ányché yi betan amfere Yesu amfäy ekotákátí. Páilet áchyé nókó yi betan,

53 aròk ye asebhé Yesu amik, anép yi ne esyènden, aròk afyé amem nnem enén bátémé ndù setárebhé, ke kere bheme yé mmu aré.

54 Échí nyaka chi nywòp enen bo bátònti menyin ebhen Nywòbhé neywémuet, ne

* 23:43 Nò chi: *Páradis. † 23:54 Yesu agú ndù nywòbhe-betik békòre mmuet manywòp apay. Nywòp neywémuet bo Israel nébho nyaka chí beku, mpok mmok áneme, ndù nywòbhe-betik bekòre manywòp apay.

érəp chi mandú begháká ndü mpok ane Nywəbhé neywəməet nébho. †

⁵⁵ Baghəre abhen báfú ne Yesu te Gálili, bákóŋo, baghə nnem, ne enyü bábharé mməet yi amem.

⁵⁶ Bápét ye nsem ndü nebhəet ane báchəko amem Yerúsalem. Bátóŋti bawet erítí eriep amen báwati aməet ngu.

Nywəbhé neywəməet enap négháká nókó, báywəməet mbə enyü ebhé Moses érəm.

24

Yesu apətnsem ndü nepém

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Ne neyünywəp ndü Nywəbhé neywəməet, baghəré bhə básót bawerieriep amen bə bəghókó bārók ndü nnem Yesu ne neyünywəp.

² Bəghó be ntay enen anyü nnem nérəp chi nepaká nnem.

³ Báchwé amem nnem, ke báke ghə mməet yi.

⁴ Echá bhə enyu bákə. Témté wu, babhakanem bati apay ne nden aməet ené ékət ŋwanŋwan bəté kekəwət ne bhə.

⁵ Becháy békém baghəré bhə tontó. Bátép bati amík. Bə-bhə bábhép bhə be, “Ndaká yí báyan mmu ane achi nepém ndü nkwo bawú?”

⁶ Apú fá. Mandem akə yi apətnsem ndü nepém nkúbhé mbə enyü yi árémé nyaka be ebhəŋ befakari. Twó ká ghə nebhəet ane bábharé yi. Tík ka ndü yi ágháti bhe mpok ábhəet atú Gálili ne bhe.

⁷ Yi arem nyaka be, chəŋ mámfye Mmu ane áfú ntá Mandem amó bə bebá, mángó yi ndü ekotákátí, ne éghaka nəkə manywəp arət, ampətnsem ndü nepém.”

⁸ Baghəré bhə bătík ye beəŋ Yesu.

⁹ Bápéré nókó nsem, bəgháti menyü ebhen befakari ntá bənto Yesu bati byo ne amət ne bakoŋo bhi abhénéfú mankem.

¹⁰ Baghəré abhen bəgháti nyaka bənto Yesu mbok yə chi María ane áfú etək Mágdala, ne Joana, ne María nno Jems, ne baghəré báchák abhen báchi nyaka ne bhə.

¹¹ Ke bənto básót enyü ene baghəré bhə bərəmé mbə eráká ndak, bə kenókó wáwák.

¹² Yě nó, Píta afate, ajet arək ndü nnem. Akurí nókó, agəep amík, ayüŋ amem nnem.

Aghó bebhókó nden ebhen mánébhé nyaka mməet Yesu ne bhə bhéré. Apətnsem anywəp, amakati nəkə enyü ené éfákári.

Yesu atemeri bakoŋo bhi bati apay ndü mbi Emayus

(Mk 16.12-13)

¹³ Nkúbhé ewak eyə, bakoŋo Yesu bati apay báfá Yerúsalem bare rəŋ ndu mótək ane bábhiŋi be Emayus, nekə enen nechi mbə bəkilóməta nénenamət ne ebhók.

¹⁴ Mándeme nəkə éti menyüŋ menkem ebhen bəfákári.

¹⁵ Ené bərəm mánkem nəkə epúiti ne bati, mbəŋ Yesu arək kekəwət ne bhə ankə nəkə ne bhə.

¹⁶ Ke ébhák mbə bé bəgwət amík ayap. Bə kerüŋi bé chí Yesu.

¹⁷ Abhép bhó be, “Ntiki ndak bákə mándeme nəkə enyüne?” Báté nsónso.

¹⁸ Mmu wap amət ane áká nnyén be Klópas abhép ye yi be, “Ndiere wə ke óchí kenkə ane átwó Yerúsalem ane ábhíki riŋi menyüŋ ebhen befakari aré ndü manywəbhé-ne?”

¹⁹ Abhép be, “Ntiki menyüŋ?” Bákéme yi be, “Menyüŋ ebhen bəfákári ne Yesu ane Násaret. Achi nyaka ndemekerüŋti Mandem, ne atəŋ besí bhə ne besí Mandem be betəŋ Mandem bechi ne yi ndü menyüŋ ebhen yi árəm ne ebhen yi ákə.

²⁰ Ke bəbati bachiákap Mandem ne bə bati etək abhesə bákém yi bachye mangway, ne bəgó yi ndü ekotákátí.

²¹ Sébhaka nyaka nti be yí ke ábhəŋó bəfére bo Israel ndü esəŋri. Echí néne manywəp arət ené ndak ané áfákári.

²² Enyüŋ échák échí bé mbək baghəré ndü nkwo ywese bákə bati átaka bhesə amem. Bārók ndü nnem bəti bheti,

²³ Ke báke ghə Yesu. Bápətnsem barem be bəghə bo mbə bəángel Mandem ndü kenó amík antifú abhen bəgháti bhə be Yesu achi nepém.

²⁴ Mbək bo abhen bəchí nyaka ndü nkwo ywese bārók ndü nnem bəghó bé yəntiki enyüŋ echi nkúbhé mbə enyü baghəré bhə bərəmé, ke bə keghó mbəŋ Yesu.”

²⁵ Afə ke Yesu árémé ntá yap be, “Bəchiŋti bəcha! Ne bati yeka apú wakari ménóko

menyih menkem ebhen baremé kepinti báremé!

²⁶ Pú Mpe me Mandem afyé nyaka bari ep be átò, abhòh nyaka begò besòhòri ebhen menkem ke anchwe ndù kèfò eki?"

²⁷ Yesu abho ye menene ntá yap be manjwimem ndù menyih ebhen básihí ãti yi amem Ekáti Mandem, bébho ndù Basihí Moses beròh begòhaka ndù amen baremé kepinti Mandem mankem.

²⁸ Bágháká kekwo t etòk ene báròh, Yesu akà mbò be àrò bhò beròh ambi.

²⁹ Ke bájwé yi, barem be, "Bare né bhese. Nywòp néròh ne mban anah àgiri." Aròk ye bebhare ne bhò.

³⁰ Mpok nenyíé ákwáy nókò, asòt ekpòkò brèt. Áchyé bakak ntá Mandem. Abho ye bébókòti anchye nòkò ntá yap.

³¹ Amík ánene bhò, bárihi ye be chi yi. Ke anemsi bhò besí.

³² Babho berem ne bati be, "Nyakányet manák achi mbà bhese anti mpok yi àrèm kepí ne bhese ambi, anene nòkò basihí ntá yese!"

³³ Báfáte témté bápètnsem Yerúsalem. Bághò bònto Yesu bati byo ne amòt ne bakòhò bhi abhénéfú abhen báchi ne bhò ndù nebhet amòt.

³⁴ Nèchwe báchwé, bágháti bhò be, "Acha apètnsem ndù nepém tetep! Atòh mmuet ntá Símun!"

³⁵ Bòbhò bati apay bágháti enyih ene efakari ambi, ne enyu bó bárihi yi mpok yi abòkòti brèt achye bhò manyíé.

Yesu abhesi ntá bakòhò bhi

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Jn 20.19-23; Bk 1.6-8)

³⁶ Ené bárèm nò ãti yi, mbòh Yesu abhesi besí bhap! Arèm be, "Kpák ámbák ne bhe."

³⁷ Bácháyti, ne becháy békém bhò. Bákáysi be bághò nò chi efòhò ngu.

³⁸ Ke abhép bhò be, "Bácháy yi? Yi māmàkati amem bati yeka?"

³⁹ Ghó ká amò ya ne bekak ebha, mändihí be chi me tetep. Mó ká mmuet ya mǎngò be chi me. Efòhò épú bhòh mmuet ne beghep mbò enyü bághò be mbòh."

⁴⁰ Arèm nòkò nò, atòh bó amò yi ne bekak.

⁴¹ Bábhòh manák tontó ne babhak maknkay be yi achi nepém. Ekà bó kenókò

be echi tetep. Yesu abhép bó be, "Bábhòh yényih menyie fá?"

⁴² Báchye yi mbihi nsi ane bágwò.

⁴³ Asòt anyié besí bhap.

⁴⁴ Aghati ye bhò be, "Menyih ebhen bághò-né, chí nkúbhé barak ane mēgháti nyaka bhe mpok mbuet ne bhe. Mēgháti nyaka be be, menyih menkem ebhen béchi amem basihí Moses ne amen abhen bechi ndù basihí baremé kepinti ne ebhen béchi amem Ekáti Bakway ãti ya, bébhòh befu tetep."

⁴⁵ Anene ye nkaysi yap be mánjwimem ndù menyih ebhen básihí amem Ekáti Mandem.

⁴⁶ Aghati bhò be, "Básih be, Mpe me Mandem afyé nyaka bari ep be átò abhòh begò esòhòri, angú, ne begòhaka manywòp árá, ampètnsem ndù nepém.

⁴⁷ Ne be bábhòh beghati bð betòk menkem ndù nnyén eni bebho Yerúsalem be Mandem àfòhòri bo abhen bátisem ndù bebú bhap.

⁴⁸ Báchi batisié ndù menyih ebhen menkem ne bábhòh bégháti bo bachak bò menkem.

⁴⁹ Ghó ka, chòh nto be akap ane Etaya afyé bari ep be átò ntá yeka. Ke bábhòh ménoh fá amem etòk kpáte betan mémfu amfay mémbak ne bhe."

Yesu apètnsem ntá Mandem

(Mk 16.19-20; Bk 1.9-11)

⁵⁰ Yesu asòt ye baghòkò bhi, afú etòk ne bhò. Bárók bachwòp etòk Bétani. Aré, ayon amò amfay, are yet bhò.

⁵¹ Ené yi áyèt bhò, arò bhò, Mandem asòt yi ámpètnsem amfay.

⁵² Ne ndù yi ákò baghòkò bhi báré chye yi kenókò. Bápét ye nsem Yerúsalem ne beyá manák.

⁵³ Báre ròh ekerákap mámbiti nòkò Mandem.

Mbok Ndíndí mbonyu Jñn ásinjí

Eyōñ éyibhiri erōp nkwa

¹ Bápéere ghoko mmik, mmu ane achi Eyōñ anáñ achi nyaka. Abhak ne Mandem, ne abhak Mandem.

² Abhak ne Mandem te ndũ nebhōnet.

³ Mandem afuét ntá yi ke āghoko menyinj menkem. Mandem abhíkí ghoko yēnyinj ene yi apu ne yi.

⁴ Nepém néfù chí ntá yi mmu bábhñj be Eyōñ. Ne nepém enen nébhak erónj ené ékà bo mángó tetep.

⁵ Erónj yō éghò ndũ nebhuet ane ejuri echi, ne ejuri épú kway meneme yō. *

⁶ Mandem atō nyaka mmu amot ane aka nnyén be Jñn.

⁷ Atwó bégháti bho eti erónj eyō be yēntiki mmu ane ághókó enyinj ene yi árēm, anoko yō.

⁸ Jñn apu nyaka erónj yō. Atwó chí bégháti bho enyinj ene yi arinj eti erónj yō.

⁹ Erónj ene tetep, ené ékà yēntiki mmu angō mbanj étwó ntá bō mmik.

¹⁰ Eyōñ ébhak fá amik, ne báfúét ntá yi ke bághoko mmik. Yē nō, mpok yi átwó fá amik, bō mmik kerinj enyu mmu yi achi.

¹¹ Atwó ntá bōbhi, ke bōbhi bábhíkí sōt yi ne manák.

¹² Ke bo mankem abhen básóré yí ne manák, básíkí nti ne yi, áchye bhō betanj be mándōp chí bō Mandem.

¹³ Mbōñ Mandem ke ákà bō mambak bōbhi. Bábhíkí fu nyaka ye chi amuet nkwa, ne yē chi ndũ nkaysi nkwanjan.

¹⁴ Eyōñ, éyibhiri nkwa, atwó achokō ne bhese. Séghó menwōp ebhi ebhen bejwi ne berindu ne tetep. Eyōñ chi Njanamō ane áfú ntá Eta.

¹⁵ Jñn āgháti nyaka bho eti yi ambik, andeme nōkō be, “Né chi mmũ ane mērēm nyaka eti yi be, ‘Mmũ ane átwò me ansem achá me. Bápéere bhe me, yí achi.’ ”

¹⁶ Eti beyā berindu ebhi, achyé bhese áfók ndōñ ne ndōñ.

¹⁷ Mandem afuēt nyaka ntá Moses achye bho bebhé. Ke afuēt chi ntá Yesu Kristo ke átōñ bhese berindu bhi ne tetep.

¹⁸ Yē mmu abhíkí re ghō Mandem. Njanamō ywi mmu achi nebhuet amot ne yi ke ákà bo mandinj mmu yi achi.

Enyinj ene Jñn Njwiti āgháti bho eti Yesu (Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)

¹⁹ Ewak émōt, bōbati bo Israel abhen Yerúsalem bátó bachiākap Mandem ne bōneréket Lévi ntá Jñn be mámbép yi angati bhō enyũ mmu yi achi. Ne chi enyinj ene éfú Jñn anyu mbō ntísie.

²⁰ Yi ke bhese bhō yēnyinj ne yi ke rō bekeme bhō. Arēm be, “Puyē me ke nchí Mpepe Mandem afyé nyaka bariēp be átd.”

²¹ Bō bhō bápēt bábhép yi be, “Wō ochí yé agha? Eláija ke?” Jñn yi be, “Mpú Eláija.” Bápēt babhep yi be, “Ochí ndemekerinti ane Moses árémé nyaka be átwò?” Akeme be, “Ae.”

²² Ndōñ eyō bábhép yi be, “Wōmbōñ orem be ochí agha? Ghatí bhese mmu wō ochí bé sémpétnsem ne eyōñ ntá bo abhen bátó bhese. Wōmbōñ ochí agha?”

²³ Jñn aghati bhō mbōnyũ ndemekerinti Asaya areme nyaka be, “Nchí mmũ ane achi amem baso ábik ne eyōñ amfay andeme nōkō be, ‘Nyabhé ká mbi Acha ambak chak.’ ”

²⁴ Bōnkwo Fárisi ke bátó nyaka bōbhō ntá Jñn.

²⁵ Bábhép yi be, “Obhé oput Mpepe Mandem afyé nyaka bariēp be átd, obhé oput Eláija, ne oput ndemekerinti, ke ndaká yí ójwiti bho?”

²⁶ Jñn akeme bhó be, “Mějwiti bho ne manyiep, ke mmu áchí fá téé nenti eneka ane bábhíkí rinj.

²⁷ Yi átwò me ansem. Mbíkí kway mmu ane nchí kanari nkwobhénya bekak ebhi.”

²⁸ Menyinj ebhen befákárí chi etok Bétani, ebhé Nyén Jódan, ne ndũ nebhuet ane Jñn ájwiti nyaka bho.

Yesu, Mōnkwōmēn Mandem

* 1:5 Ejuri épú kway meneme yō: Nō chi be Satan apú kway betanj ancha Yesu.

29 Nti nywəp, Jñn aghə Yesu ndu átwə ntá yi, arem be, “Yini Mónkwəmén Mandem ane ápə̀kə bebú bo mankem fá amik!

30 Yí ke mērəm nyaka ɛti yi be, ‘Mmü átwə me ansem ane acha me mbənyune bápere bhe me, yi achi.’

31 Yé mēmbəɲ mbíkí riɲi nyaka be chi yí, ke ntí ane ntwə njwiti nəkə bho ne manyiep chí ndu bekə bo Israel mandini mmu yi achi.”

32 Jñn abho beghati bho enyini ene yi ághó ne amik ɛti Yesu. Yí be, “Ngə ndü Éfónó Mandem áfú amfay asət mkpá ebhónó are sep kpát ate yi amæet.

33 Kpáte mpok eyə, nke riɲi bé chí yí. Ke Mandem mmu átó me njwiti bho ne manyiep, anán aghati nyaka me be, ‘Mmu ane óghó Éfónó Mandem asebhə arəp ne yi, yí wu ke achi mmu ane ájwiti bho ne Éfónó Bedyere.’

34 Me Jñn ngə ne amik ndü menyini ebhen befákári, ne nchí rem mbə ntísie be tetep mmü-ne chi Mmə Mandem.”

Bakonjo Yesu ahben mbi

35 Néyí nókó, Jñn apət abhak téé ne bakonjo bhi bati apay.

36 Aghó ndü Yesu áfæ̀t, arem be, “Ghó Mónkwəmén Mandem!”

37 Bakonó Jñn bati apay bághók nókó enyini ene yi áréme, báros yi bábhə bekonjo Yesu.

38 Yesu ayibhiri mmæet aghə bhə ndu bákəɲo yi. Abhép bhə be, “Báyàn yi?” Bákeme yi be, “Rábay, ɔchəkə fá?” [Rábay chi Ntəɲ]

39 Aghati bhə be, “Twó ká ghə.” Bárov ne Yesu baghə nebæet ane yi áchəkə. Mpok yə nywəp nébhák mbə nkárénká enwi ené ngósi. Bábhák ne yi kpátě beti begə.

40 Mmu amət ndü böbhə bati apay abhen bághoko nyaka enyini ene Jñn áréme ɛti Yesu, ne abho bekonjo yi aka nnyén be Andru. Abhak manə Símun Píta.

41 Arək témté, aghə mómayi Símun, aghati yi be, “Séghə mmu ane bábhini be, ‘Mesáya’”, nə chi, Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be átò.

42 Andru asət Símun arək ntá Yesu ne yi. Yesu ayini yí, arem be, “Wə ɔchí Símun,

mmə Jñn. Chəɲ nnyén ena néchák némbak be Séfas” [nə chí Setárébhé]. †

Yesu abhini Filip ne Nataniel bé mámbák bakonjo bhi

43 Nti nywəp, Yesu akə nti bérəɲ atú Gálili. Arək aghó mmu ane áká nnyén be Filip. Aghati yi be, “Twó bhák nkonjo wa.”

44 Filip abhak mmü Betsáida, nkúbhé etək ene Andru ne Píta báfú aré.

45 Filip arək atemeri Nataniel aghati yi be, “Séghə mmu ane Moses ásini nyaka ɛti yi amem Ekáti Bebhé Mandem, nkúbhé yi mmü baremé kepinti nkwo básini ɛti yi. Nə chí, Yesu mmu Násáret, mmə Joséf.”

46 Nataniel ághókó nókó enyini ene Filip áréme abhép yi be, “Ntiki eríti enyini ékway befú Násáret?” Filip aghati yi be, “Wəmbəɲ twó ghó.”

47 Yesu ághó nókó ndü Nataniel átwə ntá yi, arem ɛti yi be, “Né, chí mbəɲ mmü Israel témé témé. Bapu apú ne yi wáwák.”

48 Nataniel abhép Yesu be, “Ɔkə ná ke ɔriɲi me?” Yesu akeme yi be, “Filip ápéere bhini wə ndü mpok ane óchí anerénək fig, nnán ngə wə.”

49 Nataniel arem be, “Ntəɲ, ɔchí Mmə Mandem tetep! Ɔchí Mfə bo Israel!”

50 Yesu ákéme yí be, “ɛti ndémé bé ngə wə anerénək fig ke ónókó bé nchí Mmə Mandem? Chəɲ óngó menyini ebhen becha ebhen.”

51 Yesu aghati yi be, “Tetətep, chəɲ mǎngə ndü nebu néneene gbee, bəángel Mandem mánkó amfay mánsebhe nəkə amik betemeri Me Mmu mfú ntá Mandem.”

2

Yesu akə manyiep ayibhiri mmem ndü epə nebhay

1 Éfæ̀ré nókó manywəp apay, epə nebhay ébhák amem etək Kána, atú Gálili. Nnə Yesu abhak aré.

2 Mának nyaka Yesu nkwo ne bakonjo bhi ndü epə nebhay eyə.

3 Mmém amáy nókó, nnə Yesu arək aghati yi be, “Mmém epə amay.”

4 Yesu akeme yi be, “Mmá, ndaká yí ɔsəɲəri me ɛti mmém? Mpok aya abhíkí re kway.”

† 1:42 Séfas ndü eyəɲó Grik chí “Setárébhé” ndu Kényan.

⁵ Máyi aghati bo abhen bákòre mmem be, “Kɛ ka yěntiki enyɪŋ ene yí ághàti bhe.”

⁶ Bejò manyiep betandat bechi nyaka are téé. Yěntiki ejo ɛsòt nyaka mbò lita manyiep besà byo. Békòŋo epɪŋ ené bo Israel, básòt nyaka manyiep ndũ bejo ebhò ndu bésò bépókó mmuet.

⁷ Yesu aghati bakũ betik be, “Fíé ká manyiep amem bejo ebhò kpát ménjwi.” Báfyé manyiep amem bejo, béjwí te anyu.

⁸ Aghati bhò be, “Sòt ka mbòk mánchye ntá münti epã nebhay”. Bákú nó.

⁹ münti epã nebhay ághókótí nókó, aghó bé manyiep mò aròp chi mmém. Yi kerɪŋi ebhak mós áfú, yěndu bakũ betik abhen bákò mò báníŋí nyaka be manyiep ke ayibhiri ndũ mmem. Münti epã nebhay abhiŋi mbáyngòré,

¹⁰ arem be, “Ndũ epa, báyambi mantwò chi ne erítí mmém. Ne bo mánánj mányú ánwé bhò amuet, ke mántwò ne yěntiki enyũ mmém báchák. Ke oró erítí mmém ansem, ne néne ke ótwò ne mó.”

¹¹ Yesu akɛ nyaka enyɪŋí maknkay ene amem etòk Kána, atú Gálili. Ebhák erɪŋ ené mbi ene yi akú ndu betòŋ enyũ betòŋ ebhen yi ábhòŋó. Ekú, bakoŋo bhi mánóko be yi achi Mmò Mandem.

¹² Epã nebhay éfúéré nókó, Yesu asepa aròk Kapènaum ne máyi ne bómayi ne bakoŋo bhi. Bábhak aré ndũ mpaɪ manywòp.

Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakòsie

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)

¹³ Epã Nekɪŋi ene bo Israel éróbhé nókó kékwót, Yesu akó, aròk Yerúsalem ndu menyie epã eyò.

¹⁴ Aré, aròk achwe amem ékírí ene ekerákap Mandem. Aghó bo abhen bátí mpòŋ ne bágghòŋómén ne bebhòŋó. Bo básòt nyaka menyɪŋ ebhò ndu bechye akap. Aghó bawupsi bakap nkwo aré.

¹⁵ Asòt nnik aghoko ékpá, abho bébok bho ne yò, be mámfú amem ekerákap Mandem. Akɛ enyumòt ne bágghòŋómén, ne mpòŋ ené échí aré. Atakati béfémé bo abhen bákò esié bakáp bewupsi, ne atakati bakáp ayap.

* **3:3** Bebbe mmu ndòŋ achak: Chi nepém nekò enen Mandem áchye mmu mpok yi átiknsen ndũ bebú, aka be Yesu achi Mpeme ne Acha ntá yi.

¹⁶ Aghati batí bebhòŋó be, “Feré ká menyɪŋ ebhen fá! Báké sòt eket Etaya mánjibhiri ndũ ekerésie!”

¹⁷ Ndak awu ákú bakoŋo bhi bátik be Ekáti Mandem érèm be, “Chòŋ ekòŋ ené mbòŋó ne eket eye éngway me.”

¹⁸ Békòŋo enyɪŋ ene Yesu ákú, bo Israel bábhép yi be, “Ntiki enyɪŋí maknkay ókway bekɛ mbò erɪŋ ndu betòŋ bhese be òbhòŋ betòŋ bekɛ menyɪŋ ebhen?”

¹⁹ Yesu akeme bhò be, “Mbák mánchòŋtí ekerákap ene, chòŋ mpet nte yó ndũ manywòp arat.”

²⁰ Bo Israel bárém be, “Cháá, báté eket ene ndũ mamié besa bepay nsem atandat, òbhé ókway bete yò ndũ manywòp arare?”

²¹ Ke ekerákap ené Yesu árémé ébhak chi mmuet yi.

²² Mpok Mandem akɛ yi ámpetnsem ndũ nepém, ké bakoŋo bhi bátik be yi arem nyaka beyòŋ ebhen. Ekú bò mánóko menyɪŋ ebhen bechi amem Ekáti Mandem ne ebhen Yesu árémé.

Yesu arɪŋí enyũ nkwa achi

²³ Ené Yesu áchi Yerúsalem ndũ mpok Epã Nekɪŋi, beyà bo básikinti ne yi éti menyɪŋí maknkay ebhen bágghó yi ákú.

²⁴ Ke Yesu keguép mmuet ntá yap, mbònyune, arɪŋí nyaka enyũ nkwaŋwan achi.

²⁵ Yé mmu keghati yi nkaysi bòbhò mbònyune yimbòŋ arɪŋí nyaka ndũ ntí nkwa nechi amem.

3

Yesu ne Nikòdémòs

¹ Münti bo Israel amòt achi nyaka. Aka nnyén be Nikòdémòs. Abhak múnkwò Fárisi.

² Ewak émòt aròk ntá Yesu ne beti arem be, “Ntòŋ, sérɪŋí bé Mandem ké átó wò be óntwò óntòŋ bo mbònyune yé mmu apú kway bekɛ menyɪŋí maknkay ebhen ókú mbák Mandem apu ne yi.”

³ Yesu aghati yi be, “Tetětèp, Mandem apú kway bebhak ntá mmu mbò Mfò ywi, kpáte mámbè yi ndòŋ achak.” *

4 Nikodémōs abhép yi be, “Ná bákway bebhe mmu ane ánánj áchíkí? Akway bépétnsem amem menie máyi be mámbé yi ndōj achak ke?”

5 Yesu akeme yi be, “Tetēter, Mandem apú kwáy bebhak ntá mmu mbō Mfō ywi kpáte mámbé yi ne manyiep* ne Efónjō Mandem.

6 Nebhē enen nkwā chi nebhē nkwāmæet, ke nebhē Efónjō chí enen néfú ntá Efónjō Mandem.

7 Ōké bhák maknkay ndu ngátí wō be, ‘Bábhōj bebhe wō ndōj achak.’

8 Mbúép áfòk, ándak ebhak ene wu ábhónj bérōj. Ōghok ndu wu áfæet ke ōpú rījī ebhak wu áfú ne ebhak ene wú árōj. Echí enyumot ne yēntiki mmu ane bábhé yi ndu betāj Efónjō Bedyere.”

9 Nikodémōs abhép yi be, “Eyo ekway béfākari ná?”

10 Yesu akeme yi be, “Ōchí ntōj ntá bo Israel ane bo báriji sayri, yē nō ōbhíkí rīji menyīj ebhén-e?”

11 Tetēter, sérēm menyīj ebhen sérījī, ne séghāti bho chi menyīj ebhen séghó ne amík, yē nō bápú noko menyīj ebhen séghāti bhe.

12 Mbák ngátí bhe menyīj eti barak ané áfākari fá amik be kenókó, ná bákway menoko mbák ngátí bhe menyīj eti barak ane áfākari awu amfay?

13 Yē mmu amot ábhíkí re ko amfay ebhak ene Mandem achi, ébhíkí fæet Mmu ane áfú ntá Mandem, yi mmu áfú amfay atwō amík.

14 Nkúbhé mbō enyū Moses ásóré nyaka nnyó-senōj abhat ndū enok, ayōj amfay, amem baso, enyu eyō ké bábhónjō beyōj Mmu ane áfú ntá Mandem nkwā amfay.

15 Bábhōj bekpañ yi amfay enok be yē agha ane anoko yi, ámbōj nepém enen nebhiki bhōj ngwenti.

16 “Mandem akōj nyaka bō mmik tontó, kpát achye Njaná Mōywi be yē agha ane ánókó yi, áké gu áném, ke ámbōj nepém enen nebhiki bhōj ngwenti.

17 Mandem abhíkí to Mōywi fá amik be ántwó ántánj bō mmik andem be babhōj bekwéné. Atō yí chi bé ámfæet ntá yi, ampeme bō mmik.

18 Bápú temsi mmu ane ánókó yi, ke mmu ane ábhíkí ka menoko, bekwéné bechi ne yi mbōnyune ábhíkí ka menoko Njanā-Mō Mandem.

19 Ntí ane Mandem átāj bo abhen bábhíkí noko Mōywi chi bé erónjō étwō fá amik ke bo bákōj ejuri bácha erónjō, mbōnyune barak abúabū ke bō bákū.

20 Yēntiki mmu ane ákū barak abúabū āpap erónjō. Apú rōj ebhak ene erónjō echí ndū apú yañ bo mangō menyīj yi ákū.

21 Ke mmu ane ákū menyīj ebhen bechi tetēter átwō ndū erónjō ne mañák, be bo mangō be Mandem ke ákwak yi ankū menyīj ebhō.”

Enyīj ene Jñn árémé eti Yesu

22 Yesu ánánjá nókó béré m menyīj ené yi ághāti Nikodémōs, arak bebhak bechak atú Judéya ne baghokó bhi. Abhak aré ne bhō anjwiti nōkō bho.

23 Mpok eyō, Jñn abhak Aénōn, kekwāt ne Sálīm, anjwiti nōkō bho. Abhak aré mbōnyune manyiep aya nyaka ebhak eyō. Bo béré rōj ntá yi, anjwiti nōkō bho.

24 Bábhíkí re kem nyaka Jñn mamfyē ekerékenōj.

25 Ébhíkí tat, epáítí ékwén nenti bakojo Jñn ne mmu Israel achak eti enyū nesō enen nékū mmu ambak pépép besí Mandem.

26 Eká bakojo Jñn bārók ntá yi barem be, “Ntōj, mmu ane achi nyaka ne wō ebhé Nyén Jódan ené awu óngati nōkō bo menyīj eti yi, ājwiti bho ne yēntiki mmu árōj ntá yi.”

27 Jñn akeme bhō be, “Yē mmu apu kway bebhōj enyīj kpáte Mandem anchye yi yō.

28 Bē babhōj báchí batísie ndū ndémé bé puyē me ké nchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be áto. Nchí chí mpokantó ane Mandem átó be njambi ke yi antwō.

29 Mbāy-ngōre ke ábhónjō ngōré. Mmæere mbāyngōré ane áchí téé ánōj béghok eyōj ene mbāyngōré, † āghok eyōj eyi, ámbōj beyā mañák. Enyu yō ke échí ne me. Mañák ama ajwí pōt néne.

30 Nsónjō yí abhōj békó nókó kó, aya ansep nōkō.

31 “Mmu ane áfú amfay, achá yēntiki mmu achak. Mmū mmik afu fá amík, ne

† 3:29 Ndu kémbúep, Yesu achi mbāyngōré mbōnyune atwō nyaka fá amík chi eti yese, ne mbák sémbat mmæet ne yi, yēnyīj epu kway befap bese ne yi.

ärëm chi barak ané mmik. Mmu ane áfú amfay achá bõ mmik mankem.

³² Yí äghati bo menyin ebhen yi agho ne amik, aghók ne batú. Yě nò, yě mmu apú noko enyin ene yi ärëm mbò enyin.

³³ Ke mmu ane ághókó enyin ené yi areme anoko, ätəh be yi anókó enyin ene Mandem ärémé be échí tetep.

³⁴ Echi nò mbənyune yí mmu Mandem átó, ärëm chi Eyəh Mandem mbənyune Mandem achyé yi Efónó Bedyere njenti ti.

³⁵ Eta Mandem akəh Móywi ne afyé menyin menkem yi awə. Mandem achyé yi Efónó eyi njenti ti.

³⁶ Yěntiki mmu ane ánókó Mmu ane áfú ntá Mandem, äbhəh nepém enen nebhiki bhəh ngwenti. Mmu ane ábhíki noko Mmu ane áfú ntá Mandem apú bhəh nepém. Ke beběnti Mandem bétin ne yi.”

4

Yesu ne ngərə Samária

¹ Yesu arin be bənkwo Fárisi bághók be beyá bo bárəbhe kəhə chi yi ne yí anjwiti nəkə bhə, ne bé bakoəo bhí báyá máncha nəkə abhen Jñ.

² Sayri sayri, puyě Yesu ke ájwiti nyaka bho, chí bakoəo bhí.

³ Yesu áríní nəkə nə, afa atú Judéya apət atú Gálili.

⁴ Abhəh nyaka béfəét atú Samária ndu berəh Gálili.

⁵ Ekə, akə aghaka etək Samária ene bábhini bé Síka, kékwót ne nebhwéremik ane Jekóp achye tentep ntá móywi Joséf.

⁶ Mbokó manyiep ane Jekóp ábhák are. Yesu ágháká nəkə aré, ndü yi ánəh ápóbhé, achəkə nepaká mbokó manyiep wu. Nywəp nébhák mbə nkárénká byo ne epay.

⁷ Ngərə Samária amət atwó ndu beya manyiep aré. Yesu aghati yi be, “Mma, chye me manyiep nnyú.”

⁸ Mpok eyə, bakoəo Yesu bárəh nyaka etək ndu békú nenyíé.

⁹ Ngərə Samária wu akeme Yesu be, “Wə, əhí mmu Ju, atú Judéya, me mbák ngərə atú Samária, ekə ná ke đrem be nchyé wə manyiep ónyú. Bõ Judeya bábhíki bhəh yěnyin bekə ne bhese bo Samaria!”

¹⁰ Yesu akeme yi be, “Mbə aríní akap ane Mandem achyé bho, ne mmu ane ärémé nó be, ‘Chie me manyiep’, mbə ərem me nchyé wə manyiep amen achyé nepém.”

¹¹ Ngərə wu arem be, “Eta, əbhíki bhəh enyin ndu béyá manyiep ne yə, ne mbokó manyiep achwe, đbhəh manyiep amen achyé nepém fá?”

¹² Əhá etayese Jekóp mmu átémé nyaka mbokó manyiep ane arə ntá yese? Ná ókway bechye mmu manyiep amen achá amen yimbəh ányu nyaka, ne bəbhi mányú, mpəh eyi ényú?”

¹³ Yesu akeme yi be, “Yě agha ane ányu manyiep amen, apú rə bəbhəh ekwaká manyiep.

¹⁴ Ke mmu ane ányu manyiep amen məchyé, apú pere bhəh ekwaká manyiep wawák. Manyiep amen məchyé yi, ábhák ntá yi mbə ntí mónyən ané manyiep ányə are, anchye nəkə yi nepém enen nebhiki bhəh ngwenti.”

¹⁵ Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, chye me manyiebhé mə, bé manyiep áké pere kwak me, ne be nképere twə fá ndu beya manyiep.”

¹⁶ Yesu aghati yi be, “Dók bhini nném aywe, twó ne yí.”

¹⁷ Ngərə wu akeme yi be, “Mbíki bhəh nném.” Yesu arem be, “Ərem tetep bé əbhiki bhəh nném.

¹⁸ Ənəh əbhəh maném batay, ne mmü ane əhí ne yi néne, abhiki bhay wə. Ərem tetep!”

¹⁹ Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, ngə néne be əhí ndemekəpinti Mandem.

²⁰ Bətayese bətwə nyaka fá ndü njie ne mánchye nəkə Mandem kenókó, ke be bõ Judeya bərem be Yerúsalem ke áchi ebhak ene bo bábhíki bechye Mandem kenókó are.”

²¹ Yesu arem be, “Mmá, nokó enyin ené məghəti wə. Mpok ätwə ane bo bápú pere bhəh bechye Eta Mandem kenókó yě chi fá ndü njie ne, yě chi Yerúsalem.

²² Bě bo Samaria, bəchyé kenókó ntá enyin ene bábhíki rinj. Bese bo Judeya séríní mmu ane séchyé kenókó mbənyune Mandem äfəet chí ntá bo Judeya bəpəme bho.

23 Mpok átwò, ne mpok eyò anánj aghaka ane bo abhen báchyè Eta Mandem kenókó, bákà nò enyu ené échí tetep be Eféjò Mandem átwò bhò mbi. Menyũ bo bhò ké Mandem áyàn mánchyé yi kenókó.

24 Mandem achi Eféjò, ne bõ abhen báchyè yi kenókó, bábhòj bechye yi kenókó ne nti nemot ndũ betan Eféjò Bedyere.”

25 Móngoré wu arem be, “Ndíní bé Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto, yi mmu bábhòj be Kristo átwò. Anánj ántwó, chòj angati bhese barak ankem.”

26 Yesu aghati yi be, “Me, mmu nchí rem né kèpi ne wò, ke nchí Mpeme.”

27 Nkúbhé mpok yò, bakojo Yesu báfú ebhak ené bárovó beku nenyié bápètnsem. Bábhák maknkay beghò be Yesu àrèm kèpi ne ngoré, ke yè mmũ wap kebhep ngoré wu be, “Yànj yi?” Ne yè amot kebhep Yesu be, “Ndaká yí órèm kèpi ne yi?”

28 Ngoré wu arò etè manyier eyi, aròk etòk téé, abho bégháti bhò be,

29 “Twó ká ghò mmũ ane ágháti me yèntiki enyij ené nká ndũ nepém ena. Chí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto ke?”

30 Eká etòk enkem émóko, bábhó béròj ntá Yesu.

31 Mpok ane ngoré wu aró aróvjò etòk, bakojo Yesu baré ník yí mmuet bé “Ntòj, nnyié mbò nenyié.”

32 Ke yí aghati bhò be, “Mbòj nenyié ményie enén bábhíki riñi.”

33 Eká, bábhò bebhep bati be, “Mmũfú atwò yi ne nenyié ké?”

34 Yesu aghati bhò be, “Nenyié ena chi beku enyij ene mmu ane áto me áyàn nká, ne menánjá betik ebhi.

35 Pú bārèm be, ‘Mbák éngáká batan anwi, chòj mámfere mbwòt ebhi?’ Ke nchí ghati bhe be mánjòj amík mánjij nki, mǎngó ndũ mbwòt anánj ágháká béfere ebhi.

36 Mmu ane áfère mbwòt ebhi, ábhòj akap ndũ betik ebhi. Ne ányokoti mbwòt ane áchí chí bo abhen bábhòj nepém enen nebhiiki bhòj ngwenti, be mmu ane ápi mbwòt ne ane áfère yò ebhi, bó mankem mámbójj manák.

37 Echí tetep mbò enyu bārèm be, ‘Mmu bépi ápi, ane beghem angem.’

38 Ntò be be mándòk mámfere mbwòt ane bábhíki pi. Bo bachak bápi, be bághèm mbwòt ane bò bapi.”

39 Beyá bo Samaria abhen báfú etòk mánóko Yesu éti nerem ane ngoré wu areme be, “Agháti me yèntiki enyij ene nká ndũ nepém ena.”

40 Mpok bátémérí Yesu, máník yi mmuet be ámbák ne bhò, ne abhak ne bhó ndũ manywòp apay.

41 Ne beyá bo báchákk mánóko éti menyij ebhen Yesu aghati bhò.

42 Eká bārèm ntá ngoré wu be, “Épét epu bé éti menyij ebhen órémé ke sénóko. Besé babhòj séghok ne batú beyòj ebhen béfú yi anyu, ne sérij be né chí Mpeme bõ mmik tetep.”

Yesu abú mmò müngo

43 Manywòp apay ane Yesu achi ne bo Samária áfúéré nókó, afa beròj atú Gálili.

44 Yimbòj arem nyaka be, “Bápú chye ndemekepinti kenókó amem etòk eyi.”

45 Mpok Yesu áchwóbhé Gálili, bõ Galili básòt yi ne manák ndu bághó yèntiki enyij ene yi ákú Yerúsalem mpok bárovó are ndũ Épá Nekinji. Bó nkwo bárovó nyaka ndũ épá yò.

46 Yesu apet aròk etòk Kána, atú Gálili, ndũ nebhet ane yi ákú nyaka manyier áyibhirí mmém. Münti amot abhak Kapènaum ane móywi áme.

47 Aghókó nókó bé Yesu afũ atú Judéya átwò Gálili, aròk are ník yí mmuet be ándók Kapènaum ámbú móywi. Mówu aròp nyaka chi kékwót bégu.

48 Yesu aghati müngo wu be, “Bápú ka menoko me mbák bábhíki ghó berijí maknkay.”

49 Müngo wu arem be, “Eta, twó séndók be mówa áké sebhe.”

50 Yesu akeme yi be, “Petnsem anywòp, móywe apú gú.” Müngo wu anoko enyij ene Yesu árémé, afa, are gure.

51 Ené yi ásèp aròj, bõ betok bhi bátémérí yi ambi, baghati yi be, “Móywe achí nepém.”

52 Abhépp bhó be, “Ntiki mpok yi ábhó béchòkò sayri?” Bákéme yi be, “Éyu ndu nkárénká amot ne ngósi.”

53 Chi mówu atik bé ndũ nkúbhé nepókó nywòp enò ké Yesu ághati yi be, “Móywe

apú gú.” Éká mǔngo wu ne *efo eyi enkem mánóko Yesu.

⁵⁴ Enyini ene ébhák erin ené éjwí bepay ndü menyini maknkay ebhen Yesu áká mpok yi áfú atú Judéya arəŋə atú Gálili.

5

Yesu akə mmü ane átáré amik ndü neme atan

¹ Étáré nókó, mpok epá bo Israel écháak akwáy. Yesu akó, arək Yerúsalem.

² Éntinnyén ebhak Yerúsalem, kékwoť ne nyü-ebhá ane bábhini be nyübha bágħónémén. Bábhini éntinnyen eyə ndü eyə ené bo Israel be Betsáta. Bétem betay bebhak kekwoť ne éntin eyə.

³ Beyá bömame bábhák aré; manémamik, ne babhénti, ne abhen bachi bhéré. Báre noŋ be nnyén némbon.

⁴ Mpok ne mpok, ángel Mandem əsəp nyaka amik ambon éntinnyen eyə. Ne mmü neme ane áyámbi ásébhé amem, yéntiki enyü neme enen yi abhəŋə némay.

⁵ Mmü amət abhak aré ane ánánj áchí nyaka amik ndü neme mamié esá nsem neku ne arət.

⁶ Yesu ágháká nókó ndu betem ebhə, aghó mmu wu bhéré. Arini bé yi anánj atat aré ndü eróri mpok. Abhép yi be, “Ŋyánj bé óntánj?”

⁷ Mmü neme wu akeme Yesu be, “Éta, mmu apú ane ápəkwə me nsep anyén ayak mpok nnyén nébdon. Mperé nu béchwóp aré, mmu achák anánj áyámbi.”

⁸ Yesu aghati yí be, “Faté, pəkó əsák eyə kə.”

⁹ Témté wu, mmu wu atan. Asət bekpaka bhi abho bekwə. Nywəp enə nébhak chí nywəbhé neywəməet bo Israel.

¹⁰ Ékə, bo Israel bárem ntá mmu ane bábu yi be, “Échəŋ chí nywəbhé neywəməet ne ebhé ébhíki ka be ómpókó əsák eyə.”

¹¹ Akeme bhə be, “Mmu ane ábu me ke ághátí me be, ‘Pét əsák eyə, faté kə.’ ”

¹² Bábhép yi be, “Mmüré ághátí wə əmpet əsák eyə ənkə chí agha?”

¹³ Ke yi ke rini mmu wu. Yesu ábu nyaka yi anəne arək mbənyune beyá bo báchí nyaka aré.

¹⁴ Ébhíki tat, Yesu atemeri yi amem ekerákap Mandem, aghati yi be, “Yini, onánj atan! Də bebú be esəŋəri ené échá eyə éké temeri wə.”

¹⁵ Mmü wu arə, arək, aghati böbati bo Israel be Yesu ke ábu yi.

¹⁶ Éti yə ké bo Israel bábhó béchye Yesu nenyok, be yi akə mmu atan ndü nywəbhé neywəməet.

¹⁷ Ke Yesu aghati bhə be, “Étaya əkə betik mpoknkem, ne menkwó mbəŋ bekwə betik.”

¹⁸ Éti enyini ene Yesu árémé, bo Israel bápét báre yan mbi beway yi. Ntí abhak be, puyə chí ndiere be akwen ebhé nywəbhé neywəməet, ke ndak ané akpik ábébhé áchá ábhák be, yí əbhini Mandem be etayi, ne be békwə nə chí beyenti mməet ne Mandem.

Mandem achyé Móywi betan

¹⁹ Yesu aghati bhə be, “Tətətep, Mmə Mmə Mandem mpú kwáy bekwə yənyin ndü betan ebha. Mékwə chí menyin ebhen ngó Étaya ákə. Yéntiki enyini ene Étaya ákə, yó ke Me Móywi nchí kə nkwo.”

²⁰ Échí enyu eyə mbənyune Éta akəŋ Mmə Móywi, ne átəŋ me yéntiki enyini ene yimbəŋ ákə. Ne chəŋ antəŋ me menyini maknkay ebhen becha ebhen, be manyu árchók bhe.

²¹ Nkúbhé mbə enyü Éta áŋəme bawú an-chye bhə nepém, nó ké Mmə Móywi nchí chye nepém ntá yə agha ane méyən bechye nepém.

²² Yə mmu, Éta apu tan manyé yi. Achyé betan menkem ntá ya, Mmə Móywi, be ntán yéntiki mmu.

²³ Akə nə be bo mankem mányché Mmə Móywi kenókó nkúbhé mbə enyü báchyè yi kenókó. Mmü ane apu chye Mmə Móywi kenókó, apú chye kenókó ntá Étaya mmu ato me.

²⁴ Tətətep, mmü ane ághókó enyini ene mərəm, anoko mmu ane átó me, əbhəŋ nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti. Mandem apú rem be bekwéné bechi ne yi. Afü ndü newú, achwe ndü nepém.

²⁵ “Tətətep, mpok átwə, ne anánj akway, ane bawú bágħək eyəŋ eya, Mmə Mmə Mandem, ne abhen bágħókó mámbəŋ nepém.

26 Nkúbhé mbɔ enyũ Eta áchyè nepém, nɔ ké yi áchyé Mme Móywi nkɔwɔ betan béchyè bo nepém.

27 Ne achyé me betan ndu bétán bo, mbɔnyune me ke mfú ntá Mandem.

28 Báké bhak maknkay beghok menyih ebhen. Mpok átwò ane bawú mankem bághok eyɔh eya amem manem ayap.

29 Ne mánán mángók eyɔh eya, báfú ndũ manem ayap. Abhen bákú nyaka beri ndũ mmik ne, máneme, manchwe ndũ nepém enen nebhihi bhɔh ngwenti, ne abhen bákú nyaka bebá, máneme mámbón ntemsi.”

Batisie Yesu

30 Yesu arɔk ambi berem be, “Mpú kwáy bekú yenyih ndũ betan ebha. Ené mékú nchí kú chi ndũ betan Mandem mmu átó me. Mětàn bo mbɔ enyũ yi aghati me ntañ bo. Ne mětàn bo chí enyu ené echí chak, mbɔnyune mpú kú menyih ebhen membɔh nchí yan bekú. Nchí kú chi menyih ebhen mmu ane átó me áyan nkú.

31 Mbák ndem éti mmúét eya, mbɔh bo abhen bakway bériní be enyih ene mërèm ébhíki bhɔh menwɔp.

32 Mmũ ane áté me ntísie achi nyáná, ne ndíní bé enyih ené yi árèm éti ya ebhɔh menwɔp.

33 Bătò nyaka bo ntá Jñn be mámbep yi ángati bhe éti ya, ne aghati bhe enyih ené echí tetep.

34 Puyé chi be nkɔwánwan ke ábhónó bété me ntísie, nchí ghati bhe enyih ene Jñn árémé éti ya be Mandem ámpémé bhe.

35 Jñn achi nyaka mbɔ erónó ene édú éngɔ nɔkɔ nwaan, ndu mómbiní mpok, báká eyɔh eyi ne bábhón manák ndu mómbiní mpok.

36 Ke menyih béchí ebhen bérèm éti ya enyu ené échá enyih ene Jñn árèm. Nkúbhé menyih ebhen mékú, bété me ntísie be Eta ke átó me.

37 Ne Eta, yimbɔh, mmu átó me áté me ntísie. Bábhíki re ghok eyɔh eyi, bábhíki re ghó enyũ yi achi.

38 Ne Eyɔh eyi épú amem bati yeka mbɔnyune bábhíki noko mmu ane yi átó.

39 Báfýè betan bepay Eyɔh Mandem mbɔnyune bákáysí be étòn be mbi nepém enen nebhihi bhɔh ngwenti ne yó érèm chi éti ya.

40 Yé nɔ, bápú ka bétwɔ ntá ya be mámbón nepém.

41 Mpú yán nɔ chi kenókó ntá nkɔwá.

42 Nchí rem menyih ebhen mbɔnyune ndíní bhe. Ndíní bé ekɔh Mandem épú amem bati yeka.

43 Ntwó ndũ nnyén Etaya, ne bábhíki sɔt me mbɔ mmu. Mbɔ mmu achák ke átwó nó árèm éti ndu mmúet yi ne ndũ betan ebhi mbú básót yi mbɔ mmu ywéka.

44 Ná bákway menoko ené báyan chi bakak amem báchyè bati, kefyé ntí ndũ bakak amem Mandem áchyè.

45 Báké kaysi bé chɔh ngati Eta enyũ bho báchi. Moses ke ághati chɔh yi, Moses mmu bábhaka ntí ne yi.

46 Mbɔ mánókó enyih ene Moses ásíní tetep, mbú mánókó enyih ene mēghati bhe. Moses asíní nyaka chí éti ya.

47 Mbák bábhíki noko basih ami, ná bákway ménókó enyih ene mérèm?”

6

Yesu adík ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

1 Étaré nókó, Yesu apé, arɔk ebhè Manyu Gálili. Nkúbhé Manyu wu ke bábhini be Manyu Tibérias.

2 Ngémtay bo béré koño yi mbɔnyune bághò nyaka menyihí maknkay ebhen yi ákú ntá bómame.

3 Yesu akó ambi njie, achɔkɔ aré ne bakoño bhi.

4 Epá bo Israel ené bábhini be Epá Nekiní éróp kekɔt.

5 Ayibhiri mmúet, ayini, aghó ndũ ngémtay bho bátwò ntá yi. Abhép Filip be, “Chɔh sémbɔh bret béku fá ane ákway bɔbhén?”

6 Yesu arem nɔ ndu memɔ Filip mbɔnyune yimbɔh áriní nyaka enyih ene yi ábhónó bekú.

7 Filip akeme Yesu be, “Nkáp nkúbetik ndũ manywɔp besá byo ápú kway béku bret ane yéntiki mmu wap akway bebhɔh mandú.”

8 Nkoño ywi amɔt ane achí manɔ Símun Píta ane aka nnyén bé Andru arem ntá yi be,

9 “Mmó amɔt achi fá, ane ábhónó bekrókó bret betay ne nsi epay, ke eyɔ chi yi ntá beyá bɔbhén?”

10 Yesu aghati bhə be, “Kə ka bo mánchókó amik.” Tákə ayá nebhəet ére. Ekə bo báchókó amik. Babhakanem bábhák mbə nká etay.

11 Yesu asət ye bekpókó bret bhə. Achyé nókó bakak ntá Mandem, akəre ntá bo abhen báchókó amik. Akə enyumót ne nsi. Yěntiki mmu anyié kpát ajwi.

12 Yěntiki mmu anyié nókó ení enén nékwáy yi, Yesu aghati bakoŋo bhi be, “Nyokotí ká mbwópti ane áróbhé be yěnyin éke chənti ndéndem.”

13 Mányókóti ye mbwópti ane bo mányíé, bárov. Ajwi be kay byo ne bepay.

14 Bo abhen báchi aré, bághó nókó eriní maknkay eyə, bərəm be, “Tetep, né chi ndemekerpinti Mandem ane ábhónó nyaka bétwə fá amik.”

15 Yesu aghó be bo báyan békem yi ne betan be mánkə yi Mfə, afa, akó njié, abhak aré aywinti.

Yesu are kə amfányen

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

16 Bəku bégháká nókó, bakoŋo Yesu basep, barək angəkə manyu,

17 báchwe amem áchwi bərə pé nnyén berəŋ Kapənaum. Beti ménan bégə nyaka ené Yesu ábhíki re temeri bhə.

18 Mbéep atanatan abho menu. Ekə betantí mpérényen eya anyén.

19 Bakoŋo bhi mánók mbə bəkilometa batay ne batandat. Bághó nókó ndü yi ákò anyén átwə kekəwət ne bhə, bəcháy békém bhə tontó.

20 Kə Yesu aghati bhə be, “Báké chay. Chi me!”

21 Báká ye be yi anchwe amem áchwi. Nəchwe yi áchwé, áchwí arək ateme angəkənyén, ndü nəchyənyen enen bó bərəŋ aré.

Bo bərə yán Yesu

22 Néyí nókó, bo abhen bərəbhé ebhənyen ene Yesu ne bakoŋo bhi báfú aré, bətík be ndiere áchwí amət ke áchí nyaka are, ne be Yesu abhíki chwe amem áchwí wu andək ne baghókó bhi. Bó bárov nyaka yi bárov.

23 Éfákəri be bachwi achak ane áfú Tibérias átwə kekəwət ndü nebhəet ane bə mányíé nyaka bret mpok Acha ánan achyé bakak ntá Mandem.

24 Bə bhə bághó nókó ye be Yesu ne bakoŋo bhi, bápét bapu aré, bə babhəŋ báchwé amem bachwí yə, barək Kapənaum ndu béyan Yesu.

Yesu chí nenyíé enén néchyè nepém

25 Bágháká nókó ebhə manyu ene Yesu áróŋo ne bakoŋo bhi, bághó yi are, babhəp yi be, “Ntəŋ, əpé ətwə wen ntiki mpok?”

26 Yesu akeme bhə be, “Tetəter, bəpú yan me əti bághó beriní maknkay, ke əti bret ane mányíé bájwi.

27 Báké fyə ntí ndü nenyíé enen néchəŋti. Fíé ká ntí chí ndü nenyíé enen nepu chəŋti, nenyíé enen néchyè nepém enen nebhíki bhəŋ ngwenti, enen Me Mmu mfú ntá Mandem nchí chyə chəŋ be. Əti yə ke Etaya achyé erin bətəŋ be yi ke átó me.”

28 Bə bábhép ye Yesu be, “Betík Mandem ebhen sébhónó be kə nókó chí yi?”

29 Yesu akeme bhə be, “Enyin ene Mandem áyan mənəkə chí be mənókó mmu ane yi átó.”

30 Ekə bərəm ntá Yesu be, “Ntiki erin ókwáy ye be kə bé séngó, sénoko wə? Chəŋ ónkə yi ntá yese?”

31 Bəchí mbi bhesé mányie nyaka mana mpok bákò amem baso. Enyu eyə ke básiní amem Ekáti Mandem be, ‘Achyé nyaka bhə nenyíé enen néfú amfay!’ ”

32 Yesu aghati bhə be, “Tetəter, puyé Moses ke áchyé nyaka bachimbi bheka nenyíé enen néfú amfay. Etaya ke áchyè bhe nenyíé enen mbəŋ enén néfú amfay.

33 Nenyie Mandem chí mmu ane áfú amfay atwə, ne áchyə nepém ntá bə mmik.”

34 Bərəm ntá yi be, “Eta, chyé bhesə nenyíé enə mpoknkem.”

35 Yesu aghati bhə be, “Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém. Mmu ane átwə ntá ya apu pəre ghok nsay ne mmu ane ásiiki nti ne me, apú bhón ekwaká manyiep wáwák.

36 Kə ngátí bhe be yəndu bághó me bəbhíki noko me.

37 Yě nə, yěntiki mmu ane Eta áchyé me, átwə ntá ya. Ne yě mmu apú twə ntá ya məmbók yi,

38 mbənyune mbíki fú amfay ntwó fá amik be kə enyin ene məyán. Ntwə be kə chí enyin ene mmu ane átó me áyan mənkə.

39 Ne enyij ene mmu ane átó me áyàñ nk̄a chi be nkérɔ yě mmu amət ane yi áchyé me áném, ke bé nk̄a yěntiki mmu wap ampətnsem ndũ nepém ndũ nywəp enen ngwenti.

40 Enyij ene Eta áyàñ chí bé yě agha ane ághó Móywi, asiki nti ne yi, ámbón nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti. Ne chəñ nk̄a yi ampətnsem ndũ nepém ndũ nywəp enen ngwenti.”

41 Bo Israel bábhó ye ménywinti ěti Yesu, ndũ yi árémé be, “Me ke nchí nenyíé enen néfú amfay.”

42 Báre rem be, “Pú Yesu mmə Joséf né? Pú sérinjí etayi ne máyi? Ek̄o ná ke yi arem be, ‘Mfu amfay ke nchí ntwə fá amik’?”

43 Yesu akeme be, “D̄ó ká nenywinti eneká nɔ.

44 Yě mmu apú kwáy bétwə ntá ya mbák Etaya mmu átó me abhíkí ya yi ntá ya. Ne mmu ane átwó ntá ya, chəñ nk̄a yi ampətnsem ndũ nepém ndũ nywəp ngwenti.

45 Echí amem basiní baremé kep̄inti be, ‘Chəñ Mandem ántón bó mankem.’ Yěntiki mmu ane ághókó, ne aghók enyij ene Etaya árémé, átwə ntá ya.

46 Mpú rem chi be mmu achi ane anəñ aghə Etaya. Mmu ane áfú ntá Mandem ke anánj ághó yi.

47 Tet̄etep, mmũ ane anoko ábhəñ nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti.

48 Me ke nchí nenyíé enén néchyé nepém.

49 Bachĩmbi bheka mányie nyaka mana amem baso, yě nɔ, bə mankem bágú.

50 Ke né chi nenyíé enen néfú amfay, bé mmũ ane ányíé nó áké gu.

51 Me ke nchí nenyíé enen néchyé nepém enen néfú amfay. Mmu ane ányíé nenyíé enen, ábhák nepém mpoknkem. Nenyíé enén mēchyé chəñ bé b̄ mmik mámbón nepém, chi nyamwə́t eya.”

52 Enyij ene Yesu árémé ékú bo Israel bábhó bekem ep̄ítí ne bati, mándeme nɔkɔ be, “Ná mmũ-ne ákway bechyé bhese nyamwə́t ayi be senyie?”

53 Yesu aghati bhə be, “Tet̄etep, mbák bábhíkí nyíé nyamwə́t Mmu ane áfú ntá Mandem, mányú manəñ ami, b̄pú bhəñ nepém.

54 Mmũ ane ányíé nyamwə́t ya ne anyú manəñ ma, ábhón nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti, ne chəñ nk̄a yi ampətnsem ndũ nepém ndũ nywəp enen ngwenti.

55 Nyamwə́t eya ke áchí mbón nenyíé menyie, ne manəñ ama ke áchí mbón mmém amen menyu.

56 Mmu ane ányie nyamwə́t ya ne anyú manəñ ma, achí babhát ne me, ne me nkwo nchí babhat ne yi.

57 Eta mmu achi nepém ke átó me, ne ěti yi ke nchí nepém. Nkúbhé enyu eyə ke echí be, mmũ ane ányie me ábhák nepém ěti ya.

58 Né chi nenyíé enén néfú amfay nétwó fá amik. Népu mbə enén bachĩmbi bheka mányie nyaka, bágú. Mmũ ane ányíé nenyíé enen ábhəñ nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti.”

59 Yesu arem barak ane mpok yi áchí amem ekeré nenikim̄eti ene etək Kap̄ənaum átəñ bo.

Beyä bakoño Yesu báchen yi, bárɔ

60 Bakoño Yesu bágókó nókó kep̄i eken yi árəm, beyä bhap béré rem be, “Ané ndak atan̄ acha, agha ákwəy beka wu?”

61 Yesu arinjí bé baghəkó bhi mánywinti ěti ndak ane. Abhép bə be, “Bati ábé bhe ěti ndak ane ndémé?”

62 Mbák mǎngó ye Me Mmu mfú ntá Mandem ndu nchí pətnsem amfay ndũ nebh̄et ane mfú, b̄rem bé yi?

63 Efónó Mandem ke áchyé nepém. Mm̄et nkwa apu k̄a yěnyij. Beyəñ ebhén ngátí bhe bétwə ne Efónó Mandem ne béchyé nepém.

64 Yě nɔ, mbək yeka bábhíkí noko.” Yesu arinjí bo abhen bábhiki noko yi te ndũ nebh̄onet, ne arinjí mmu ane ábhónj bəti yi.

65 Yesu arem ye be, “Ěti yə ke ngátí bhé be mmu apú kway bétwə ntá ya mbák Eta abhíkí chyé yi mbi.”

66 Nebho mpok yə, beyä bakoño bhi báya mm̄et ansem, bó keperə koño yi.

67 Ekú Yesu abhép baghəkó bhi bati byo ne apay be, “Ná ne bhe, b̄rəñ nkwo?”

68 Símun Píta akeme yi be, “Eta, ntá agha? Wə ke óbhónj beyəñ ebhen béchyé nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti.

69 Sénoko ne sérinjí be wə ke óchí Mmu Nyánj ane Mandem átó.”

⁷⁰ Yesu akeme bhó be, “Pú njap be bati byo ne apay? Yě nɔ, mmũ yweka amot abhəŋ efónó ebábɔ.”

⁷¹ Yesu ārəm nyaka nɔ ɛti Júda, mmũ Símun Iskariot, mbənyune Júda, mmu amot ndũ nkwo baghəkó bhi bati byo ne apay, abhəŋ nyaka nkaysi beti yi.

7

Yesu ne bəmayi

¹ Barak ane áfúéré nókó, Yesu are kɔ mbəŋ ne mban, atú Gálili. Yi keyán bekɔ atú Judéya mbənyune bo Judeya báyan nyaka mbi béway yi.

² Mpok yɔ, epá bo Israel ene bábhinji be ɛpa Bétəm * érap kekwo.

³ Ekɔ bəmayi bərəm ntá yi be, “Fá fá, dók atú Judéya be bakoŋo bhe mángó menyiŋi maknkay ebhen ókà.”

⁴ Yě mmu apú kɔ menyiŋi maknkay bhésé bhésé mbák áyan bo mándinji yi. Těndu ókà menyiŋi maknkay, kɔ nókó bhɔ kponoroŋ be mmik nkem ángó.”

⁵ Ke yě chi bəmayi kenoko yi.

⁶ Yesu arem ntá yap be, “Mpok aya ábhíki re kway, ke ntá yeka yěntiki mpok akway.

⁷ Bə mmik bápú kwáy bepap be. Bápap me mbənyune nchí rem be menyiŋ ebhen bɔ bákà beber.

⁸ Bě babhəŋ mándók ndũ ɛpa. Mpú rəŋ. Mpok aya abhíki re kwáy.”

⁹ Yesu árém nó, arəp atú Gálili.

Yesu yi be menyiŋ ebhen yi átəŋ bəfú chi amfay

¹⁰ Ené bəmayi mánán bárov, bárovŋ Yerúsalem ndũ ɛpa ɛyɔ, Yesu arək aré nkwo. Ke arək chi bhésé bhésé, kerəŋ kponoroŋ.

¹¹ Bəbati bo Judeya bərə yəŋ yi aré mándeme nəkɔ be, “Yi achí fá?”

¹² Bo bərə rem beyá menyiŋ ɛti yi. Mbək mándeme nəkɔ be, “Yi achí erítí mmu.” Báchák be, “Nsé, árwo bho be máném ebhi!”

¹³ Yě nɔ, yě mmu amot kerem enyiŋ kpəŋórəŋ ɛti yi, mbənyune báchəy nyaka bəbati bhap.

¹⁴ ɛgháká nókó nenti ɛpa, Yesu arək amem ɛkerákap Mandəm abho betəŋ bo ɛyəŋ Mandəm.

¹⁵ Bəbati bo Judeya bábhak maknkay ndũ menyiŋ ebhen yi átəŋ mándeme nəkɔ be, “Ná mmũ-ne aré rinji enyiŋ enyu ene, ené yi ábhíki ghək ekáti?”

¹⁶ Yesu akeme bhɔ be, “Menyiŋ ebhen mětəŋ bəbhíki fu ntá ya. Bəfú chi ntá mmu ane átó me.

¹⁷ Yě agha ane ábhəŋŋ nti bekɔ enyiŋ ene Mandəm áyan, árini be menyiŋ ebhen mětəŋ bəfú chi ntá Mandəm ne be puyě mambəŋ ke ntí betəŋ bhɔ.

¹⁸ Mmu ane árəm menyiŋ ndũ betəŋ ebhi, áyan kenókó eki yimbəŋ. Mmu ane áyan bo mánychyé kenókó chi ntá mmu ane átó yi, achí mmũ tetep, bapu apú ne yi.

¹⁹ Moses achyé nyaka bhe bebhé, pú nó? Yě nó, yě mmu yweka apú bhərə bhɔ. Ndaká yí báyan beway me?”

²⁰ Beyá bo abhen báchí are bákéme yi be, “Efónó ebábɔ ɛsəŋəri wɔ! Agha áyan beway wɔ?”

²¹ Yesu akeme bhɔ be, “Nkɔ erini maknkay ɛmɔt manyu áchok bhe.

²² Moses aghátí nyaka bhe be mäsnyébhé nókó bəbheka. Yě nɔ, ebhé yɔ ebhiki fu nyaka ntá Moses. ɛfú chí ntá bachĩmbi abheka. Ne básiep mmu ndũ nywəbhé neywəməet.

²³ Bě básiep bo ndũ nywəp neywəməet be bákə kwən ebhé Moses. Bábenti ne me mbənyuné nkɔ mmũ neme átəŋ ndũ nywəbhé neywəməet?

²⁴ Báké kpót manyé mmu bekoŋo menyiŋ ebhen bəghó yi ákà. Bəbhəŋ bekpót manyé sayri bekoŋo tetep Mandəm.”

Bo bare bhép mbák Yesu ke áchi Mpeme

²⁵ Mbək bo Yerusalem bərə rem ye be, “Pú mmũ ré báyan beway ne?”

²⁶ Achí fá árəm kəpi kponoroŋ, ne bəbhíki rem yěnyiŋ ntá yi. ɛkway bebhak be bəbati bəriŋi be yí chí Mpeme Mandəm afyé nyaka bariəp be átó?

²⁷ Ke sériŋi ebhak ene mmũ-ne áfú. Mpok Mpeme Mandəm afyé nyaka bariəp be átó átwó, yě mmu apú rinji nebhuet ane yi áfú.”

* **7:2** ɛpa Bétəm: Chi epá ene bo Israel mányie ndũ bétik mpok ane bəchəkɔ nyaka chi ndu bétəm, mpok báfú Ijip bákɔ berəŋ Kanán.

28 **Ἐκὴ**, ndu Yesu átòn bho amem ekerákap Mandem, arem ne eyon etanatan be, “Bárinji me, ne bárinji ebhak ene mfú? Mbíkí twò ndù betan ebha. Mmũ ane átó me achí mmũ tetep. Bábhíkí rinji yi.

29 Ndíní yi, mbonyune mfú chí ntá yi, ne yi ke átó me.”

30 Enyin Yesu árémé **ἔκὴ** báré yan bekem yi, ke yě mmu abhíkí tók yi awò amuet, mbonyune mpok ayi abhíkí re kway nyaka.

31 Beyä bo mánóko yi, mándeme nokò be, “Mbák Mpepe Mandem afyé nyaka barierp be átò ántwó, chon ankæ menyinjí maknkay ebhen béchá ebhen mmũ-ne ákà?”

Bátó bo be mánkém Yesu

32 Bönkwò Fárisi bághókó nókó ndù bõ eka yò bárèm beyä menyinjí eti Yesu, báchem ne bõbati bachiákap, bátó babhabherí abhen ekerákap be mankem yi.

33 Yesu arem ye ntá yap be, “Mbøn bépet bebhak ne bhe ndù mómbinjí mpok ke ndók ntá mmu ane átó me.

34 Chon mánjan me, ke bápú ghò me. Nebhuet ane méròn bápú kwáy bétwò aré.”

35 Bo Israel bábhó berem ne bati be, “Ati béròn fá, ené sépú kway chon beghò yi? Ati beron chi etókó mankò ené bõ bhese bátáká bárónó aré ke? Ayàn beron bétøn bo abhen bápú bo Israel aré ke?”

36 Yi be ‘Chon sénján yi, ke sepu ghò, ne bé nebhuet ane yi árøn, sépú kway beron are. Nó be yi?’ ”

Manyierp amen áchyè nepém

37 Egháká nókó nywòbhé ngwenti epa, nó chi, nywòp negho enen epá eyò, Yesu afate arem ne eyon etanatan be, “Mmũ ane manyierp ákwak yi, ántwó ntá ya. †

38 Echí nkúbhé mbò enyu básinjí amem Ekáti Mandem be, ‘Mmũ ane anókó me, manyierp amen áchyè nepém áfu yi anti ansep nokò mbò nyén.’ ”

39 Yesu árèm nyaka nò eti Efónó Bedyere ené bábhónó bechye ntá bo abhen mánóko yi. Bábhíkí re chye nyaka Efónó Bedyere ntá bo abhen mánóko mbonyune Mandem

† **7:37** Mpok epá yò, bo Israel batic nokò nyaka ndu Mandem áchyè bhò manyierp amen áfu chi ndù setárébhé, mpok bákò amem baso. ‡ **7:53** Ndu eyonó Grik, ndón 53 ne ané (Jn 8.1) achem ndu amot. Eti yò ke TEV (Today's English Version) afyé barón eyò apay ndu (Jn 8.1).

abhíkí re sòt nyaka Yesu amfay, ányché yi kenókó.

Bétáká békwèn néntí beyä bho eti Yesu

40 Bo bághókó nókó beyon ebhén Yesu árémé, mbæk bo bábhò berem be, “Né, chí ndemekerpinti Mandem ane ábhónó nyaka bétwò.”

41 Bácháak be, “Chi Mpepe Mandem afyé nyaka barierp be átò.” Ke abhénéfú bárem be, “Yi abhøn befu chi atú Gálili ke?”

42 Pú básinjí amem ekáti be, Mpepe Mandem afyé nyaka barierp be átò chi ebhárémò Mfò Debhít ne abhøn béfu chi Bétlehem, etók nebhè Mfò Debhít?”

43 **Ἐκὴ** ákóré ne betaka bekwen nenti nap eti Yesu.

44 Mbæk ayap báyan nyaka bekem yi ke yě mmu ketók yi awò amuet.

Bõbati bo Israel keka ne Yesu

45 Babhabheri abhen ekerákap Mandem bápét ye nsem ntá bõbati bachiákap ne bönkwò Fárisi. Bõbati bábhép bhó be, “Ndaká yí bábhíkí twò ne yi?”

46 Babhabheri ekerákap bákéme bhò be, “Yě mmu abhíkí re rem menyü menyinjí ebhen mmũ wu árèm!”

47 Bönkwò Fárisi bákéme bhò be, “Arwõ be nkwo bágúré ebhi?”

48 Bāghò yě münti etók amot anókó yi? Bāghò yě münkwo Fárisi anókó yi?

49 Ndiere ndéndemebho abhen, bábhíkí rinji bebhé Moses ke mánóko yi. Ntá Mandem, bò mankem bábep!”

50 Nikódémòs, mmũ wap amot ane ánán árónó nyaka ntá Yesu abhep bhò be,

51 “Ebhé eyese éká be mánchyé mmu ntemsi ené bábhíkí re tan yi, mándinjí sayri sayri enyin ené yi ákæ?”

52 Bákéme yi be, “Wò nkwo ochí mmũ Gálili? Yiní Ekáti Mandem, chon óngó bé yě ndemekerpinti amot apú kway befu atú Gálili.”

53 Yěntiki mmu áró ye, agure eket eyi. ‡

8

Ngwé ane bákémé ndù ákwèn berwòp

1 Yesu arək amfay Njie Mənək Olif.

2 Néyí nókó, apetnsem ekerákap Mandem bėti bėti. Bō mankem bārók ntá yi. Achəko amik, abho betəŋ bhə Eyəŋ Mandem.

3 Batəŋ-ebhé Mandem ne bōnkwə Fárisi báyá ngərə ane bákémé ndū akwen berwəp, bátwó ne yi, bátep besí bō mankem.

4 Bárém ntá Yesu be, “Ntəŋ, bákém ngərə ndu ákwən berwəp.

5 Ekáti bebhé Moses éghàti bhese be bábhəŋ bétém̄ti enyū ngərə ne ne batay mángwáy. Ɔrem bé yí?”

6 Bárém nə ndu memə yi be mámbóŋ mbi bebhat ndak yi amuet. Yesu atep ntí amik, ansin̄i nəko enyih̄ amik ne senəŋ awə.

7 Ndu bārəŋ amb̄i berem be yi ányché bhə eyəŋ, anyabhe mmuet téé, aghati bhə be, “Mmū ywəka ane ábhíkí re kə bebú ánjámbi ámbwóp ntay antem yi.”

8 Apet atep ntí amik ánsin̄í nókó enyih̄ amik ne senəŋ awə.

9 Bō bhə bāghókó nókó enyih̄ ene Yesu árémé, bábhó berə amət amət, bebho ne baseansi. Yesu arəp ayw̄inti ne ngərə wu aré téé, besí bhi.

10 Yesu ayəŋ amik arem ntá yi be, “Mma, bó bāchí fá? Yě mmu abhíkí rem be mángwáy wə?”

11 Akeme Yesu be, “Eta, yě amət.” Yesu arem be, “Me nkwo mbíkí rem be mángwáy wə. Dók, ke óké pere kə bebú”.

Yesu chí Erónj mmik

12 Yesu apet abho béghàti bho menyih̄. Arem be, “Nchí erónj ene échyè nepém. Mmu ane ábháré mmuet ne me, ábhəŋ bediéré ebhen békə bo mámbóŋ nepém, ne apú kə amem ejuri.” *

13 Bōnkwə Fárisi bárém ye ntá yi be, “Wə mbəŋ órəm eti mmuet ye. Enyih̄ ene órəm puyě ndak.”

14 Yesu akeme bhə be, “Yě émbak be nchí rem chí eti mmuet eya, enyih̄ ene mērəm chí mbəŋ ndak, mbənyune ndin̄í ebhak ene mfú ne ebhak ene mērəŋ. Ke bābhíkí rin̄i ebhak ene mfú ne ebhak ane mērəŋ.

15 Bāyih̄i bho chí ne amik ke māmkrət manyé yap. Membəŋ mpú krət manyé mmu.

16 Yě émbak chí bé métəŋ bhó, enyu ene métəŋ échí eríri mbənyune puyě me awántí ke nchí taŋ bo. Me ne mmu ane átó me ke sérəm enyū mmu áchí.

17 Básiŋ ndū ekáti bebhé eyeka be, batisie bati apay mándem enyih̄ émət, nó chí enyih̄ ene bó bárémé échí tetep.

18 Membəŋ nchí te ntisie bé enyih̄ ene mērəm chí mbəŋ ndak, ne Etaya mmu átó me àtè me ntisie nkwo be enyih̄ ene mērəm echí tetep.”

19 Bābhép ye yi be, “Etaye achí fá?” Yesu akeme bhə be, “Bābhíkí rin̄i me, ne yě Etaya, bābhíkí rin̄i. Mbə bārin̄í me, mbə bārin̄i Etaya nkwo.”

20 Mpok Yesu átəŋ bho amem ekerákap Mandem ke yi árémé beyəŋ ebhen. Achí nyaka kékwot ne bekəbhe akap. Yě mmu ketək yí mbənyune mpok yi abhíkí re kway nyaka.

Enyih̄ Yesu árémé eti ebhak ene yi áfú

21 Yesu apet aghati bhə be, “Nchí rə bhe, bérəŋ. Nnán ndók, chəŋ mánjaŋ me. Ke bāgu chəŋ ndū bebú ebheka. Bāpú kwáy bétwə ebhak ene mērəŋ.”

22 Bo Israel bábhó ye berem be, “Yí be ‘Nebhuet ane mērəŋ, bāpú kwáy bétwə are,’ áyaŋ beway mmuet ke?”

23 Yesu aghati bhə be, “Bāchí bō mmik. Mfu chí amfay. Bāchí bō mmik ne, mpú mmū mmik ne.

24 Eti yə ke ngáti be bé chəŋ mǎngú ndū bebú ebheka. Chəŋ mǎngú ndū bebú ebheka mbák bābhíkí noko bé nchí mmu ane nchí.”

25 Bābhép yi be, “Wə əchí agha?” Yesu akeme bhə be, “Nchí mmu ane ngáti bhe te nebhonet be nchi.

26 Mbəŋ beyá bebéptí menyih̄ ebhen mēkwáy berem eti yeka ne nsət betəŋ be. Ke mpú kə nə, mbənyune mmu ane átó me ábhuerε bariεp ami, ne ndiere menyih̄ ebhen yi ághàti me ke nchí ghati bō mmik.”

27 Ene Yesu árəm nə, bó keɟwimem bé yi árəm chí eti Eta.

* 8:12 Yesu áyən̄ nyaka bo mándin̄i be yí achi erónj ene ékə bo mándin̄í tetep ane Mandem áyən̄ bə mandin̄i.

28 Eká Yesu aghati ye bhò be, “Mänánj mánjonj Me Mmu mfú ntá Mandem amfay, chòj mändinjì bé nchí mmu ane nchí, ne bé mpú kù yěnyinj ndù betanj ebha. Nchí rem chí enyinj ene Eta ághátì me ndém.

29 Ne yí mmú átó me, achi ne me. Abhíkí rò me mbak awanti mbonyune mékà chi menyinj ebhen yi ákónó.”

30 Beyä bó abhen bághókó beyoj ebhen, mánóko yi.

Yesu ne Abraham

31 Yesu arem ye ntá bo Israel abhen mánóko yi be, “Báchí bakojo bha tetep mbák mändók ambi bekojo beyoj ebha,

32 ne chòj mändinjì tetep ane Mandem, ne tetep wu amferè be ndù kesem.”

33 Bákéme yi be, “Séchí bebhárébhò Abraham, ne yé mpok apú ane séchí basem ntá mmu. Ndaká yí òrèm be chòj sémfú ndù kesem?”

34 Yesu akeme bhò be, “Tetètep, yèntiki mmu ane ákà bebá, achí nsemé-bebù.

35 Nsem apú bhak ndù nneréket mpoknkem. Mmò nneréket ke ábhák are mpoknkem.

36 Mbák ye mbòj mmó amferè be ndù kesem, chòj mambak ngànganj tetep.

37 Ndínjì bé bächí bebhárébhò Abraham. Yé nó, báyanj mbi beway me mbonyune eyoj eya épú chwe amem bati yeka.

38 Nchí ghati bhe chí menyinj ebhen ngó ntá Etaya, ke bákà chí menyinj ebhen etayeka ághátì bhe.”

39 Bághátì Yesu be, “Etayese chi Abraham.” Yesu arem be, “Mbò bächí bò Abraham tetep, mbá bákà menyinj mbò Abraham ákà nyaka.

40 Ke báyanj mbi beway me, me mmu ngátì bhe tetep ane ngókó ntá Mandem. Abraham apú kù nyaka nò.

41 Bákà menyinj mbò etayeka.” Bághátì yi be, “Mandem ke achi etayese, sépú bò-enej.”

42 Yesu aghati bhò be, “Mbò Mandem achi etayeka, mbù bákòj me, mbonyune mfú chí ntá Mandem. Mbíkí twó chí ndù mmæt ya, yi ke átó me.

43 Ndaká yí bápú jwimem ndù menyinj ebhen mërèm? Chi mbonyune bábhíkí bhøj nti beghok beyoj ebha.

44 Bè bächí bò etayeka Satan, ne bákøj beku chí menyinj ebhen etayeka áyanj mánkù. Achí ngwayti bho te nebhònet. Abhíkí køj tetep Mandem mbonyune tetep apu ne yi. Mpok yi ásè nsé, ákà chí enyinj ene ékó ndónj ámòt ne epinj eyi, mbonyune achi nsense, ne nsé enkem éfù chí ntá yi.

45 Ke tëndu mëghátì bhe chí tetep Mandem, bápú noko enyinj ene mërèm.

46 Ntiki mmù ákwày betoj be nkù bebá? Mërèm chí tetep, ndaká yí bápú noko me?

47 Mmu ane Mandem achí etayi, ákøj beghok eyoj eyi. Ntí ane bábhíkí køj beghok Eyoj Mandem achí be bápú bòbhi.”

Yesu achá Abraham

48 Bòbati bo Israel bákéme yi be, “Sébhíkí kù nefwòp berem be òchí mmu Samária ne bé efónó ebábù ésonòri wò?”

49 Yesu akeme be, “Mbíkí bhøj efónó ebábù. Mèchyè Etaya kenókó, ke bächøjti nnyén ena.

50 Mbíkí bhæere nti bé bo mánchyé me kenókó. Ke mmù achí ane áyanj bé bo mánchyé me kenókó, ne yí ke ákwày berem enyù menyinj bébhónjó bébhak.

51 Tetètep, mmu ane ábhære eyoj eya, apú gú wáwák.”

52 Bo Israel bhò bárem be, “Békónjò beyoj ebhe, séghò néne be òbhøj efónó ebábù. Abraham agù nyaka, baremé kepinti Mandem mankem bágú nkwo, ke wò, òrèm be, ‘Mbák mmu ámbáré beyoj ebha apú gú wáwák.’

53 Wò, òchá etayese Abraham mmu agú nyaka? Baremé kepinti Mandem nkwo bágú nyaka! Ìsòt mmæt ye mbò agha?”

54 Yesu akeme bhò be, “Mbák mëchyè mmæt eya kenókó, nó kenókó eka kèpú yěnyinj. Etaya ke áchyè me kenókó, ne nkúbhé yi ke bärèm be achi Mandem ayweka.

55 Ke yèndu bärèm be yi achi Mandem ayweka, bábhíkí rinjì yi, me ke ndínjì yi. Mbò ndem bé mbíkí rinjì yi, mbù nchí se chi nse mbò bëka. Ndínjì yi ne nchí bhæere eyoj eyi.

56 Chi-mbi yweka Abraham, àndøj nyaka ne manák béghò nywòp netwò ena. Aghò nó, nti néri yi amem.”

57 Bõbati bo Israel bhõ bárem ye ntá yi be, “Obhíkí re ghaka yě mamié besa bepay nsem byo, òbhé ònán òghõ Abraham-ε?”

58 Yesu aghati bhõ be, “Tetēter, Abraham ápéρε bhák, Με Nchí.” †

59 Ekε bábho bebwõpti batay betemti yi ne yó mángwáy, ke Yesu abhesε, te áfú amem ekerákap Mandem.

9

Yesu akε nnémámik aghõ mbanj

1 Ené Yesu áfuet árõj, aghõ mmú anε achi nnémámik te ndũ nebhe eni.

2 Bakõjõ bhi bábhép yi be, “Ntõj, bebú agha bekε amík mmũ ne ánémé? Ebhi yimbõj, ke ebhen chi ne nno?”

3 Yesu akεme bhõ be, “Puyě chi bé mmũ-ne akε bebú, ne puyě chí be etayi ne máyi bakε bebú. Amík áneμε yi chi be eyõ énkwak bo mángõ enyũ enyinjí maknkay ene Mandem aywĩnti ákway bekε.

4 Sébhõj bekε betik ebhen mmu anε átõ me ndũ mpok anε beti bébhíkí re twõ. Beti bétwõ, ne ménánj méntwõ, yě mmu apú pere kway bekε betik.

5 Mpoknkem anε nchí fá amik, nchí erõjõ ntá bõ mmik.”

6 Arémé nókõ nõ, apá batié amik, anywõbheri ntõp ne senõj awõ ndũ nebhuet anε yi apá batié, asõ ntõp wu achõri yi amík

7 aghati yi be, “Dók ndũ ãntĩnyén Sílom, sõ besí aré.” Sílom chi “Bátõ”. Mmu wu arõk, aso besí arε ne mpok ápẽtnsem are ghõ mbanj.

8 Bakokosi bhi ne bõ mankem abhen bárinjí nyaka yi mbõ nninjí meninjí, bábho berem be, “Pú mmú nyaka áchõkõ aninjí nõkõ meninjí ne?”

9 Mbõk bho báré rem be, “Chí yi.” Báchák be, “Ae, ke achí mbõ yi,” ke yimbõj arem be, “Chí me.”

10 Bábhép yi be, “Éfákárí ná ke òbho beghõ mbanj?”

11 Akεme bhõ be, “Mmu anε áká nnyén be Yesu ke ányõbherí ntõp, asõ, achõri me amík, arem be ndók ndũ ãntĩnyén Sílom nsó besí arε. Ndõk aré nso besí, mbo beghõ mbanj.”

12 Bábhép yi be, “Mmũ-ré achí fá?” Akεme bhõ be, “Mbíkí rinji.”

Báre bhep enyu éfákárí ke nnémámik abho beghõ mbanj

13 Básõ nnémámik anε Yesu áká yi ághõ mbanj bárõk ntá bõnkwõ Fárisi.

14 Ndũ nywõbhé neywẽmuet bo Israel ke Yesu ányõbherí nyaka ntõp awati yi amík, amík anεne yi.

15 Bõnkwõ Fárisi bápεt bábhép yi enyu éfákari ke yi ághõ mbanj. Aghati bhõ be, “Awátí ntõp me amík, nsó nókõ besí, mbo beghõ mbanj.”

16 Mbõk bõnkwõ Fárisi bhõ bárem be, “Mmũ anε akε enyinj ene abhíkí fú chí ntá Mandem mbõnyune apú noko nywõbhé neywẽmuet enεε.” Ke bachak báré rem be, “Ná mmu bebú ákway bekε menyũ menyinjí maknkay ebhen?” Akõre akwen nenti enap.

17 Bõnkwõ Fárisi bápεt bábhép nnémámik anε Yesu áká yi ághõ mbanj be, “Wõ bé mmu wu ke áká óghõ mbanj, òkáysí be yi achi agha?” Akεme bhõ be, “Chí ndemekepĩnti Mandem.”

18 Bõbati bo Israel kenókõ be amík anap anεme nyaka yi ke apεt abho beghõ mbanj, kpate mpok bábhinjí máyi ne etayi,

19 bábhép bhõ be, “Mmõ ywεka ne, bárεm bé amík anεme yi tẽndu nebhe eni? Éfakari ná ke yi ághõ mbanj néne?”

20 Nnõ ne chi bákεme be, “Sérinjí bé ne chi mmó ywεε, ne bé amík anεme yi tẽndu nebhe eni.

21 Ke sébhíkí rinji enyu éfákárí ke yi ághõ mbanj néne. Ne sébhíkí rinji mmũ anε anεne yi amík. Bép ká yi. Apú chí mandú mmó. Chõj yimbõj angati bhe.”

22 Chi ne nno bákεme enyu eyõ mbõnyune báchây nyaka bõbati bo Israel ne ntí be báká nyaka eyõj émõt be mbák mmu ándem be Yesu chi Mpεμε Mandem afyé nyaka bariεp be átõ, bábõk yi ndũ ekeré nenikímuetí eyap.

23 Ekε ye chi ne nno bárem chi be, “Apú mandú mmó. Bép ká yimbõj angati bhe.”

† 8:58 Με Nchí: Chí nnyén enen Mandem, nkúbhé mbõ enyũ yi ághátí nyaka Moses (Esõdõs 3.14).

24 Ndəŋ ené éjwí epay, bábhíŋi nnémámik ane Yesu ákə yi ághò mban, baghati yi be, “Dem tetep aywe besí Mandem. Séríŋi be mmũ ane őrè̀m nò be anéné wə amík chi mmũ bebú.”

25 Akeme bhə be, “Ke chí mmũ bebú ke puyě mmũ bebú-a, mbíkí riŋi. Ené ndíŋi chí be nchí nyaka nnémámik, ke néne nchí ghə mban.”

26 Bábhəp yi be, “Akú yi ntá ye? Ná yi ákú ke őrghə mban?”

27 Akeme bhə be, “Nnánŋ ngátí bhe, ke bábhíkí noko, ndaká yí bəpət bábhəp me? Bě nkwo báyan bəbhak bakoŋo bhi?”

28 Bábhó besəkəti yi mándeme nəkə be, “Wə ke őrchí nkoŋo ywi, bese séchí chí bakoŋo Moses.

29 Séríŋi bé Mandem arem nyaka kepí ne Moses, ke mmũ-ne, sébhíkí riŋi ebhak ene yi áfú.”

30 Akeme bhə be, “Echí me nepəp tontó be bábhíkí riŋi ebhak ene yi áfú, yěndu yi anéné me amík!

31 Séríŋi be Mandem apu ghok bə bebú. Aghok chí mmu ane áchyè yi kenókó, ankə nəkə menyíŋ ebhen yi Mandem áyan.

32 Tě mmik ábhó, sébhíkí re ghók be mmu akə amík anéné mmu ane bábhé yi amík néménémé.

33 Mbə mmũ ne abhíkí fú chí ntá Mandem, mbə abhíkí kway békə ene enyíŋ.”

34 Bákéme yi be, “Kwáé, wə mmu bábhé ndũ bebú, őryan betəŋ bhese?” Bapuri yí bátén nefi be ámfú eket neníkíməet epay.

Bo abhen bábhíkí noko, bachi manémámik

35 Yesu aghók bé bábók mmu ane yi ákú amík anéné baten nefi. Abho beyan yi. Aghó nəkə yi, abhəp yi be, “Onókó Mmu ane áfú ntá Mandem?”

36 Yi akeme Yesu be, “Eta, mmu wu chí agha? Ghatí me, be nnókó yi.”

37 Yesu aghati yi be, “Onánŋ őrghə yi, ne yí ke őrè̀m kepí ne wə néne.”

38 Mmũ wu arem be, “Acha, nnókó.” Akwén Yesu bekak, abho béchyè yi kenókó.

39 Yesu arem be, “Ntwə fá amík be mámkpót manyé bho. Ntwə bé bo abhen bachi amík néménémé mangə mban, ne bé amík anémé abhen bághò mban.”

40 Mbək bənkwo Fárisi abhen bachi nyaka kekwot bághókó nókó enyíŋ ene yi őrémé, bábhəp yi be, “Őrè̀m nò chí be bese nkwo séchí amík néménémé ke?”

41 Yesu akeme bhə be, “Mbə bəchí amík néménémé mbú bebú bəpú ne bhe. Ke těndu bərè̀m be bághò mban, bebú ebheka berəp ne bhe.”

10

Yesu atém nekay ęti mbabheri bághəŋəmən ane tetep

1 Yesu arem be, “Tetətep, mmũ ane ápú fəét ndũ nnyübha áchwə ndũ nkwo bághəŋəmən, ke őrko chí ebhak échák anchwe amem, chí ngép. Mbák épú nə, chí ngébhé ntantaŋ.

2 Ke ane áfəet ndũ nyübhá, chí mbabheri bághəŋəmən.

3 Mbabheri nnyübha, őrè̀ne nyübhá ntá yi. Bághəŋəmən őríŋi epəŋ epí. Abhíŋi yó ndũ manyén ayap, ansət yó amfu ne yə.

4 Ne őránŋ őrntén yó ankem nefi, őrőŋ ambi, yó őrnkoŋo nəkə ansem, mbənyune őríŋi epəŋ epí.

5 Apú koŋo kenkə mmu. Abhè yi bhe, mbənyune ábhíkí riŋi epəŋ epí.”

6 Yesu atém bo Israel nekay enen, ke bó kekwimem ndũ ntí nekay.

Yesu ke áchi ęrítí Mbabheri bághəŋəmən

7 Ekə, Yesu apət aghati bhə be, “Tetətep, me ke nchí nyübhá bághəŋəmən.

8 Bə mankem abhen bayambi bátwó ke mětwd, chí baghəp ne baghəp batan batan. Baghəŋəmən ábhíkí ghók bhə.

9 Me ke nchí mbinywəp. Mmu ane áfəet ntá ya ke anchwe, enyíŋ épú tək yi. Achwè, amfú mbə enyü yi őrkőŋó, ambőŋ yěntíkí enyíŋ ene yi áyan.

10 Ngép őrtwə chí bəghəp aghəp, bəwáy, ne bəchőŋti. Ntwə bé bo mámbőŋ nepém ne bé mámbőŋ nə nénjwí pəət ne áfók ankem.

11 “Me ke nchí ęrítí mbabheri bághəŋəmən. ęrítí mbabheri bághəŋəmən őrchyè nepém eni ęti bághəŋəmən ayí.

12 Mmũ ane básóré ndũ betik be ámbábhérí nókó bághəŋəmən ené yi ápú mbabheri bághəŋəmən ne yə apu ayi, őrghə

nkwo ndu átwò andò bághòjómén ambué,
nkwo ankém mbòk, ne antak achak.

13 Abué mbonyune achí chí mübetik, ne
ápú fyé ntí ne bághòjómén.

14 Mme ke nchí erítí Mbabheri bághòjómén.
Ndíní bághòjómén aya, ne bághòjómén aya
árinji me,

15 nkúbhé mbò enyü Etaya árinjí me, me
ndíní Etaya. Ne nchí chye nepém ene éti
bághòjómén.

16 Mbõj bághòjómén áchá ané ápú ndü
nkwo bághòjómén ane. Mbõj bésot yó
nkwo, ntwó ne yó, bé ánehém mmuet ne
anéfú. Chõj ánkõjõ eyõj eya. Enku yó
ankem ámbak ndü nkwo ámõt ané ábhòjõ
mbabheri bághòjómén amõt.

17 Etaya akõj me mbonyune nchí chye
nepém ena be mpet mbõj nõ.

18 Yé mmu ápú ane ásõt nepém ena ntá
ya. Membõj ke nchí chye nepém ena.
Mbõj betaj béchye nõ, ne mbõj betaj bépét
bebõj nõ. Ene, chí enyij ené Etaya ághátí
me nku.”

19 Beyõj ebhen béku ákõre ápet ákwén
nentí bo Israel.

20 Beyä bhap béré rem be, “Efónó ebábú
ésõjõri yi! Abhokori! Ndaká yí bâte,
bághòk enyij yi árem?”

21 Ke báchá k béré rem chi be, “Puyé
menyij ebhen mmu ane efónó ebábú
ésõjõri yi akwáy berem ne. Efónó ebábú
ékwáy béku nnémámík ángó mban-á?”

Bo Israel bábyak Yesu

22 Mpok aghaka ane bo Israel mányie epa
ene bátik ndu máníkímmet báfyé ekerákap
ene Yerúsalem awõ Mandem.

23 Mban are kwen, Yesu arõk ekerákap
Mandem, are kò ndu móket mambarenkók
ane bábhijí bé móket mambarenkók
Sólomon.

24 Bo Israel bárók, bákáp yi, bábhó
bebher yi be, “Chõj óndõ sénoj entat ná
ke óngati bhesé mbák wõ ke óchí Mpeme
Mandem afyé nyaka bariep be átò. Mbák
wõ ke óchí Mpeme, ghatí bhesé kponõjõ.”

25 Yesu akeme bhõ be, “Nnánj ngátí bhe, ke
bábhíkí noko. Betik ebhen mëkà ndü nnyén
Etaya bétõj be enyü mmu nchí.

26 Yé nõ, bápú noko mbonyune bápú ndü
nkwo bághòjómén aya.

27 Bághòjómén aya ághòk eyõj eya. Ndíní
yó, ne yó ákõjõ me.

28 Ne nchí chye yó nepém enen nebhiki
bhõj ngwentí. Apú gú áném. Mmu ápú ane
ákwáy béfere yó amóya.

29 Etaya mmu áchyé me yó, achá bo
mankem. Ne mmu ápú kwáy befere yó ndu
amõ yi.

30 Me ne Etaya séchí mmu amõt.”

31 Yesu áremé nókó nõ, bo Israel bápét
bábho bebõjõ batay ndu betemti yi ne yó
mángwáy.

32 Yesu arem be, “Ntõj be beyä berítí
menyij ebhen nká ndü nnyén Etaya. Ndu
menyij ebhen menkem, ené éká báyan
beway me ne batay chí ené?”

33 Bo Israel bákéme yi be, “Sépu yan
béwáy wõ ne batay éti erítí enyij ene óká,
ke éti órem be óchí Mandem yëndu óchí
nkwãjwanj.”

34 Yesu akeme bó be, “Pú básij amem ekátí
bebhé eyeka be Mandem arem be, ‘Me ndem
bé báchí bõmandem?’

35 Sérinjí bé enyij Ekátí Mandem érem
épu kway bewupsi enyu. Mbák Mandem
abhijí nyaka bo abhen bághòk eyõj eyi be
bõmandem,

36 ná bákway berem be mërem be nchí
Mandem ndü ndémé be nchí Mmõ Mandem,
mmu yi áyábhé átó fá amik?

37 Mbák mpú ku chi betik Etaya, báké noko
me.

38 Ke mbák mëkà chí betik Etaya, yëndu
bábhíkí noko me, nokó ká enyij ené betik
ebhén mëkà béghàti bhe. Chõj eyõ énkwak
mãndijí, ne mãnjwimem bé Etaya achi bab-
hat ne me, ne me nchí babhat ne Etaya.”

39 Bápét babho beyan mbi ndu bekem yi,
afori bó amõ arõk ebhakayi.

40 Apetnsem ebhë manyu Jõdan, ndü
nebhuet ane Jñn ájwiti nyaka bho, abhak
aré.

41 Beyä bo bárók ntá yi mãndeme nõkõ
be, “Jñn ábhíkí ku yënyinjí maknkay émõt, ke
yëntiki enyij ene yi áremé éti mmü ane échí
tetep.”

42 Beyä bo mánóko Yesu ebhak eyõ.

11

Newú Lásárɔs

¹ Mmũ amɔt achi nyaka etɔk Bétani, ane áká nnyén be Lásárɔs. Akwén neme. Bétani abhak etɔk ene María ne mómayi Matá báchòkò.

² María wu, ke áwáti nyaka bekak Yesu Acha ne bawerérip, are tесе ne emenénti yi. Yi ke mómayi Lásárɔs akwene nyaka neme.

³ Eká bǒmayi bátó eyɔn ntá Yesu Acha be, “Acha, mmæere ywe ane ókónjò áme.”

⁴ Yesu ághókó nókó ntó enen arem be, “Neme enén népú nemě newú, néchí chí békà bo mángó betan Mandem. Nétwò chí be némbák enyih ené ekà bo mángó be Mmò Mandem abhɔn betan.”

⁵ Yesu akɔn nyaka Matá ne bǒmayi María ne Lásárɔs tontó.

⁶ Yě nɔ, mpok yi ághókó bé Lásárɔs áme, achòkò ebhak ene yi achi ndũ manywɔp apay.

⁷ Manywɔp yɔ apay áfúéré nókó, arem ntá bakoŋo bhi be, “Sémpétnssem atú Judéya.”

⁸ Bakoŋo bhi bárem be, “Ntɔn, ébhíkí re tat ene bǒ batí Israel báyan bétemti wɔ ne batay mángwáy, òbhé ðpetnssem aré?”

⁹ Yesu akeme bhɔ be, “Pú maŋòkó nywɔp áchi byo ne apay bébho beti bégháka beku? Mmu ane ákò ne ngósí, apú chɔnti nekwen mbɔnyune ághò erónjò mmik.

¹⁰ Ke mmu ane ákò ne beti áchɔnti ankwen mbɔnyune mban apu ghɔ.”

¹¹ Yesu átémé nókó nekay enen, aghati ye bhɔ be, “Mmæere ywese Lásárɔs akwen kenó, ke nchí rɔn ménéme yi ndũ kenó.”

¹² Bakoŋo bhi bárem be, “Acha, mbák ábhàre kenó, chɔn aneme, ambak sayri.”

¹³ Kenó eken Yesu áréme nyaka be Lásárɔs ábhàre kebhak chi newú ke bákáysi be Yesu arem chi be Lásárɔs ábhàre kenó mbón.

¹⁴ Eká, ye Yesu aghati bhɔ kponɔron be, “Lásárɔs agu,

¹⁵ ne éti yeka, mbón maŋák be mpú aré mbɔnyune efakari chi be be mánókó. Séndók séngú yi.”

¹⁶ Tomás ane bábhɔn be Efák, arem ntá batí bakoŋo Yesu abhénéfú be, “Séndók ká nkwo be Yě chí newú, séngú ne yi.”

Yesu ke ákà bawú mámpétnssem ndũ nepém

¹⁷ Yesu ágháká nókó Bétani, aré, ághó bé mánánj bábhéme Lásárɔs kpát efæt manywɔp anwi.

¹⁸ Béfu Bétani bégháka Yerúsalem achi nyaka mbɔ nekò bókilometa babay ne ebhòk,

¹⁹ ne beyá bo Israel bárók béwáka ne Matá ne María ndũ newú mómayap.

²⁰ Matá ághókó nókó bé Yesu átwò, afú, aròk atemeri yi ené María áróbhé anywóp.

²¹ Matá ághó nókó Yesu, arem be, “Acha, mbɔ òchí fá, mbà mómaya abhiki gu!

²² Ke ndíní be yě chí néne, yéntiki enyih ene óbhébhé Mandem áchye.”

²³ Yesu aghati Matá be, “Chɔn mómaye ampétnssem ndũ nepém.”

²⁴ Matá arem be, “Ndíní bé chɔn ampétnssem ndũ nepém ewak ene bawú mankem bápétnssem ndũ nepém, ndũ ngwenti mmik.”

²⁵ Yesu arem be, “Me ke nchí kà bawú mampétnssem ndũ nepém, mámbak nepém. Mmu ane ánókó me, yě angú gú, chɔn ampét ambak nepém.

²⁶ Ne yě agha ane áchí nepém, anoko me, apú gú wáwák. Matá, onókó beyɔn ebhen?”

²⁷ Matá akeme be, “Acha, nnókó. Nnókó bé òchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariap be áto, Mmò Mandem ane ábhónjò nyaka bétwò fá amik.”

Yesu are di kebho

²⁸ Matá áréme nókó nó, aròk abhɔn mómayi María, aghati yí ndũ eyu be, “Ntɔn atwò, ne áyán beghò wó.”

²⁹ María ághókó nókó nó, afate, áyák aròk ntá Yesu.

³⁰ Yesu abhíkí re ghaka nyaka etɔk, abhak chí ndũ nebhet ane Matá atemeri yi.

³¹ Bo Israel abhen báchí anywóp ne María bawaka ne yi, bághó nókó ndũ yi afate áyák afú nefi, bákónjò yi ne nkaysi be áròn ndũ nnem bedi kebho are.

³² María aròk nebhet ane Yesu achi. Neghó yí ághó Yesu, akwén yi bekak abho berem be, “Acha, mbɔ òchí fá, mbà mómaya abhíkí gú!”

³³ Yesu ághó nókó ndũ María ádi ne bo Israel abhen bátwò béwáka ne yi bádí nkwo, étók yi te anti, ntínso nékém yi.

34 Abhép bhó be, “Bábhémé yi fá?” Bákeme yi be, “Acha, twó ghó.”

35 Yesu adi.

36 Ekú bo Israel bhó bábhó berem ne bati be, “Akəŋ nyaka Lásárəs achá! Ghə ndu árē di.”

37 Ke mbək eyap béré rem chi be, “Yi mmu áká nnémámík əghə mban, apú kwáy nyaka beka be Lásárəs áké gú?”

Yesu akə Lásárəs apetnsem ndü nepém

38 Epét etək Yesu tontó, afa, arək ndü nnem. Nnem enə nébhak chi mbok ane achi ndü setárebhé. Mánan bəsət nyaka ntay negho bákúti nyünem.

39 Yesu aghati ye bo abhen bachi are be, “Biŋiri ká ntay enə feré.” Ke Matá, manə ngú arem be, “Acha, eriep éya chəŋ encha. Ekə manywəp anwi echəŋ ené bábhémé yi!”

40 Yesu aghati Matá be, “Matá, pú ngátí wó be mbák ənókó, chəŋ óngó betan Mandem?”

41 Bábiri ye ntay enə báfere anyü nnem. Yesu ayon amík ayiŋi mfay arem be, “Eta, nkáká wə bé əghok me.

42 Ndíŋi bé əghok me mpoknkem, ke ndem enyiŋ ene chí ěti bo abhen bachi fá téé bé mánkway menoko be wə ke ótó me fá amík.”

43 Yesu árémé nókó nó, abik be, “Lásárəs, fú twó!”

44 Lásárəs mmu ane ánán ágú nyaka, afú ndü nnem, ne nden ene mánébhé yí amə ne bekak ne besí ke bábhéme yi. Yesu aghati bə be, “Kanarí ká nden eyə yi aməet, be yi ándók.”

Bəbati etək bəté eyu be mángway Yesu (Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

45 Beyə bo Israel abhen bakoŋo María bəghó enyiŋ ene Yesu áká, mánoko yi.

46 Ke mbək yap báfá bərók ntá bənkwo Fárisi bəghati bhə enyiŋ ene Yesu akə.

47 Bəbati bachiakap Mandem ne bənkwo Fárisi bábhini bo ndü echémé bəbati Israel. Báchéme nókó nebhet amət bərəm be, “Chəŋ sėnkə ná? Mmü-ne átəŋ beyə berini maknkay.

48 Mbák séndó yi andək ambi beka menyin ebhen, chəŋ yəntiki mmu anoko yi.

Ne mbək émfakári enyu yə, bə Rom bátwə máncəŋti ekerakap Mandem eyese ne etək eyese.” *

49 Ke mmü wap amət ane áká nnyén be Káyfas ane achi nyaka mungo bachiakap Mandem ndü mmíe enə, arem ntá yap be, “Bábhiki riŋi yənyin!”

50 Bábhiki riŋi be eri ntá yeka be mmu amət ángú ěti bo mankem echa be etək enkem enem?”

51 Káyfas abhiki rem nyaka nə chi mbə enyiŋ ene éfú ndü nkaysi yi. Mandem ke áká nyaka be yi andem nə mbə mungo bachiakap ndü mmíe enə. Arem bé chəŋ Yesu ángú ěti bo Israel mankem.

52 Yesu abhiki bhəŋ nyaka bəgu chí ndiere ěti bo Israel. Abhəŋ nyaka bəgu ěti bə Mandem abhen bátáká mmik nkem be mambak ndü nkwo amət.

53 Bəbhó ewak eyə, bəbati bo Israel bərə yán mbi bəway Yesu.

54 Yesu kereke kə ye kponoron atú etək bo Israel. Afa aré, arək atú etək ene echi kekwot ne baso, amem etək ene bábhini be Efraim, abhak are ne bakoŋo bhi.

55 Mpok menyie Epə Nekiŋi bo Israel arəp kekwot. Beyə bho báfa ndü bəbetək bhap bako, barək Yerusalem ené mpok epə eyə ábhiki re ghaka, ndu beka be mámbak pépép besí Mandem mbə enyu bo Israel bákə nəkə nyaka.

56 Bə bhə báyan nyaka Yesu, ne ndu báchéme amem ekerakap Mandem bərə bhép bati be, “Bákaysi bé yí? Bákaysi bé apu twə ndü epə?”

57 Bəbati bachiakap ne bənkwo Fárisi báchyé nyaka eyəŋ be yə agha ane áriŋi ebhak ene Yesu achi, ángátí bhó be mánkém yi.

12

Ngərə amət awati Yesu ne bawerieriep (Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

1 Epə Nekiŋi éróbhé nókó manywəp atan-dat, Yesu afa arək Bétani. Bétani abhak etək Lásárəs ane Yesu akə yi apetnsem ndü nepém.

* 11:48 Bəbati etək Israel bákaysi nyaka be mbək mándó bo mandək ambi bekoŋo Yesu bo bákway besət yi mbə mmu ane átwó bəfere etək Israel anten bə Rom ne eyə énkə bə Rom mántwə mangəp nenu amem etək eyap.

² Aré, bákú yi nenyíé békú. Matá ke áfuèt nyaka nenyíé. Lásárəs abhak mmu amət ndü bo abhen bachəkə mányie nenyíé ne Yesu.

³ María asət esáyri ékprémé bawerérip amen áyá nkáp apikiri bekak Yesu, antese nəkə ne emenéntí yi. Eket enkem éjwi ne erítí eriebhé bawere mə.

⁴ Júdas Iskariot, nkoño Yesu amət ane ábhónó nyaka beti yi arem be,

⁵ “Bákway mbə beti bawerérip amen anchye nkáp ané nkəbetik ányie ndü mmíé. Ndaká yí bábhíkí tí mó mánsət nkáp mánychye ntá bachébhébo?”

⁶ Júdas abhiki rem nyaka enyu eyə chi be ághə báchébé bho ntínso. Arem nə chi ndu ábhónó nyaka nti ngép. Ne ndü nkwo bakoño Yesu, yi ke áchí nyaka mbure nkáp, ne əsət nyaka aywi aré ansem ansem anyie nəkə.

⁷ Yesu arem be, “Də yí! Eri yi ambure bawet amen be ámbák ndü nywəp enen bábheme me.

⁸ Bachébhébo bachi ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak ne bhe mpoknkem.”

Bōbati etək bāté eyu be mangway Lásárəs

⁹ Beyə bo Israel bágħókó nókó bé Yesu achi Bétani, bárók are, puyə ndiere ndu béghə Yesu ke ndu beghə Lásárəs nkwo mmü yi akə apetnsem ndü nepém.

¹⁰ Eká bōbati bachiakap Mandem bāté eyu be mángwáy Lásárəs nkwo.

¹¹ Báyàn nyaka be mángwáy Lásárəs nkwo mbənyune enyih ene efakari ne yi ékú nyaka batí bo Israel bábhé bhə, mánoko nəkə Yesu.

Yesu achwe Yerúsalem mbə Acha (Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² Néyí nókó, beyə bo abhen bātów ndü Epə Nekiñi bágħókó bé Yesu átwə Yerúsalem.

¹³ Eká bo babho békpóti béwəamán mandəkə nəkə betemerí yi, mámbik mandeme nəkə be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjét mmu ane átwə ndü nnyén Acha! Sémbítí Mfə bo Israel!”

¹⁴ Yesu asət mómpəño batu, achəkə yó ansem nkúbhé mbə enyu básihí amem Ekáti Mandem be,

¹⁵ “Bə etək Síon, * báké cháý. Ghó ká, Mfə ywəka átwə, chókó, amfay mómpəño batu.”

¹⁶ Mpok ane barak ayə áfákári, bagħək Yesu ke jwimem be menyih ebhen básihí éti yi ke bífú nó tetep. Ke mpok Yesu apereensem ndü nepém ne Mandem asət yi amfay achye yi kenókó, bátik ye be básihí nyaka menyih ebhə éti yi. Bátik nkwo enyü menyih ebhə bífákári ntá yi.

¹⁷ Bo abhen bachi ne Yesu mpok yi ákú Lásárəs afu ndü nnem bare ghati bo enyih ene éfákári mbə batisie Yesu.

¹⁸ Ntí ane beyə bo bārəñ nyaka beghə Yesu chí be, bágħok bé yi akə erihí maknkay eyə.

¹⁹ Bōnkwo Fárisi bágħó nókó ndü beyə bo bārəñ ntá Yesu bábhə ye berem ne bati be, “Séway chí mməet. Yíñí, mmik nkem arəbhe koño chi yi.”

Mbək bə Grik nkwo bārə yan beghə Yesu

²⁰ Mbək bə Grik nkwo báchí nyaka ndü nkwo bho abhen bārónó Yerúsalem bechye bakak ntá Mandem ndü mpok Epə Nekiñi.

²¹ Bə Grik bhə bárók ntá Filip ane áfú nyaka Betsáida, atú Gálili barem be, “Eta, séyən béghə Yesu.”

²² Filip afa, arək aghati Andru. Bó bati apay bárók baghati Yesu.

²³ Yesu akeme bhə be, “Mpok akway ane Mandem ákə bo mányché Mmu ane áfú ntá yi kenókó.

²⁴ Tetétep, mbák bábhíkí pi nyésé nchwi amik némpó, nébhak chí nyésé nchwi nemət. Ke mbák mámpí nyésé nchwi amik némpə, nénchak, néchye beyə nchwi nkə.

²⁵ Mmü ane ákónó nepém eni, anem nó, ke mmu ane ápú re fye ntí ndü nepém eni enen fá amik apu ném nó, ábhəñ nó kpát anchwe ndü nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti.

²⁶ Mmu ane áká betok me, abhəñ békónə me. Ne nebhəet ane məbhák, aré ké nkəbetik awa ábhák nkwo. Mbák mmu ántók me, Etaya ákə yi ambəñ kenókó.”

Yesu arem bé chəñ mángwáy yi

²⁷ Yesu arem be, “Néne, nti ena népú amem kpák. Chəñ ndem be yi? Chəñ ndem chí be ‘Eta, feré me ndü esəñəri ene étwə né

* 12:15 Yerúsalem achi ndü njie Síon. Éfákári nyaka be nnyén Yerúsalem néchák chí “Síon”. “Bə Síon” chí “Bə Yerúsalem”.

κε?’ Wáwák! Mbǒñ ěti esǒñori ené ke ntwó fá amík!

²⁸ Eta, kǔ bo mánchyé nnyén ena kenóko.” Yesu árémé nókó nó, eyǒñ éfú amfay erem be, “Nnán nku nnyén ena némbón kenóko ne chǒñ mpet nku nǒ.”

²⁹ Beyǎ bo abhen bachi aré téé bághóko nókó eyǒñ eyǒ, bare rem be, “Nefan ke ásáy!” Báchák be, “Angel Mandem árèm kepi ne yi.”

³⁰ Yesu aghati bhǒ be, “Eyǒñ ene étwǒ ěti yeka. Ebhíki twǒ ěti ya.

³¹ Mpok akway ane Mandem átàn mmik ne, mpok ákway ane báfèrè mfǒ mmik ne ndǔ kefǒ eki.

³² Ne mǎnán mamkrán me amfay ndǔ ekotákátí, chǒñ nja bǒ mankem be mándó mmik mantwǒ ntá ya.”

³³ Yesu arem beyǒñ ebhen ndu betǒñ enyǔ newú enen yi ábhǒñó bégu.

³⁴ Beyǎ bo abhen bǎchí are bǎrém be, “Ékátí Mandem éghati bhese be, ‘Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be áto apú gú. Ndaká yí órèm be chǒñ mánsǒt mmu ane áfú ntá Mandem mango ndǔ ekotákátí? Mmu ane áfú ntá Mandem chi agha?’ ”

³⁵ Yesu aghati bhǒ be, “Erǒñó ébhǔét ne bhe ndu mómbini mpok. Dǒk ye ka ambi bekǒ ndǔ mpok ane erǒñó ébhǔét ne bhe, be ejuri eke twǒ emfǒkǒri bhe. Mmǔ ane ákǒ amem ejuri, apú riñi ebhak ene yi árǒñ.

³⁶ Sikí ká nti ne mmǔ ane áchye bediéré néne, ndǔ yi abhǔét ne bhe, bé mámbák bǒ bedyere.”

Bo Israel keka ne Yesu

Yesu árémé nókó nó, arǒk abhese ebhak ené bo bápú kwáy begǒ yi.

³⁷ Yǔndu yi ákǒ beyǎ menyini maknkay besí ebhap, bǎbhíki noko yí.

³⁸ Ebhak enyu eyǒ bé enyini ené ndemekepinti Aisáya árémé tentep bé chǒñ émfakari, émfú tetep. Nǒ chí be, “Eta Mandem, agha ánóko enyini ene séghátí bhǒ? Agha ághǒ betan ebhe?”

³⁹ Bǒbhen bǎbhíki kwáy nyaka ménóko, nkúbhé mbǒ enyu Aisáya apet árémé nyaka be

⁴⁰ “Mandem akǔ bǒ mámbák amík néménémé, agwót bati ayap, bǎchí mbǒ bo abhen bákúti amík

be báké ghǒ mban, ne bé batu yap áké ghók yǔnyin, ne be báké jwimem, mantwǒ ntá ya, mbú bhǒ.”

⁴¹ Aisáya arem nyaka nǒ mbǒnyune aghǒ nyaka kenóko Yesu, ne are rem ěti yi.

⁴² Ke yǔndu beyǎ bo mánóko nyaka Yesu, bǎbhíki rem kponorǒñ be mánóko, ndu bǎcháy bǒnkwǒ Fárisi, be báké bók bhǒ ndǔ ekeré nenikimmet.

⁴³ Bǎkǒñ kenóko eken bǒ mmik bǎchyé bhǒ, echa kenóko eken Mandem áchye.

⁴⁴ Yesu arem ne eyǒñ amfay be, “Mmǔ ane ánóko me, abhíki noko chí me, ánóko mmu ane ato me nkwǒ.

⁴⁵ Ne mmǔ ane ághǒ me, ághǒ mmu ane átó me nkwǒ.

⁴⁶ Ntwǒ fá amík mbǒ erǒñó bé yǔ agha ane ánóko me, áké rǒp amem ejuri.

⁴⁷ Mmu ane ághóko eyǒñ eya ke yi kekǔ mbǒ enyǔ yí ághóko, mpú tán yí. Mbíki twǒ fá amík betán bo, ntwǒ chí bepeme bhǒ.

⁴⁸ Enyini échí ene étan mmu ane ábyak me, yi kenóko eyǒñ eya. Chǒñ menyini ebhen ndémé mentan yi ndǔ nywǒp enen bǎtan bo.

⁴⁹ Ebhǒñ bebhak enyu eyǒ mbǒnyune menyini ebhén ndémé, mbíki rem chí ndǔ betan ebha. Etaya mmu átó me ke ághátí me enyini ene mbǒñó bérem.

⁵⁰ Ne ndíni bé eyǒñ eyi ene yí áchyé mbǒ ebhé étwǒ ne nepém enen nebhíki bhǒñ ngwenti. Enyini ene mǔrèm ye chí ené Eta ághátí me ndem.”

13

Yesu are so bekak bakoño bhi

¹ Epǎ Nekini épère ghaka, Yesu arini be mpok akway ane yi arǒ mmik, ampentsem ntá etayi. Ndǔ yi ákǒñ nyaka bǒbhi fá amík, néne atǒñ bé akǒñ bǒ acha.

² Mpok Yesu áchóko, ányie nenyié, bǔku ne baghǒko bhi. Satan anán achwe nyaka antí Júdas, mmǒ Símun Iskariot, ndu bekǔ yi antí Yesu.

³ Yesu arini be etayi achye yi betan amfay menyini menkem, ne bé yí afú chí ntá Mandem ne ápentsem ntá Mandem.

⁴ Mpok bǎchóko menyie nenyié enǒ, Yesu afaté, aferé éwet eyi ammet, asǒt táwáy atém ebho.

⁵ Asot ye manyiep afyé ndü enyij, abho beso bekak bakojo bhi, antese noko ne táwáy ane yi átémé ebho.

⁶ Achwóbhé nókó ntá Símun Píta, Píta arem be, “Acha, ðyàn beso bekak ebha?”

⁷ Yesu akeme yi be, “Néne, obhíkí rinji ntí ane mēkà enyij ene mēkà, ke ansempok chon ònjwimem.”

⁸ Píta arem be, “Obhíkí bhon beso me bekak wáwák.” Yesu akeme yi be, “Mbák mbíkí so bekak ebhe, no memay ne wo sémay.”

⁹ Píta arem ntá Yesu be, “Acha, óké so chi ndiere bekak ebha, sò amó ya ne ntí wa nkwo!”

¹⁰ Yesu aghati yi be, “Mmü ane ánán ásó mmæt, abhíkí pere bhon beso mmæt, ebhiki fæt bekak ebhi, mbonyune mmæt nkem achi pépép. Ne bächí pépép, ke puyé yéntiki mmu yweka.”

¹¹ Yesu anán aríní nyaka mmu ane ábhónó beti yi. Eti yo ke yi árémé be, “Puyé be mankem ke bächí pépép.”

¹² Anáná nókó bésó bekak ebhap, akeme nkú amæt, apetnsem, arak, achakó amik. Abhép bhó be, “Bájwimem ndü enyij ene nká ntá yeka?”

¹³ Bábhinji me be, ‘Ntøn’ ne ‘Acha’ ne échí tetep. Nchí Ntøn ne Acha ntá yeka.

¹⁴ Mbák me, Acha ne Ntøn ayweka nsó bekak ebheka, be nkwo bábhon beso bekak bati!

¹⁵ Ntøn be chi erij be be nkwo mánkú nókó mbó enyü nká.

¹⁶ Tetétep, mübetok apú cha chi-betok aywi, ne münto apú cha mmü ane áto yi.

¹⁷ Néne, bärinji menyij ebhen. Chon endi ntá yeka encha mbák bákú bhó.

¹⁸ Mpú rem chi éti yeka mankem, ndinji bo abhen njábhé. Enyij ene Ekáti Mandem éghati bhese ébhon bífú kponoron mbó enyu basinji be, ‘Ane ányíé nenyíé ne me áti chon me.’

¹⁹ Nchí ghati bhe menyij ebhen néne ndu bébhíkí re fakari, bé ménán mémfákárí, mánókó be, ‘Nchí mmu nchí’ mpoknkem.”

²⁰ Tetétep, “Mmü ane ásot yé agha ane ntó sayri, ásot me. Ne mmü ane ásóré mé sayri, ásot mmü ane áto me.”

Yesu arem be chon nkojo ywi amot anti yi (Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ Yesu árém nókó menyij ebhen, nti néré sòroni yi amem, arem kponoron be, “Tetétep, mmu yweka amot áti chon me.”

²² Bakojo bhi bábhó beyinji bati, kerinji mmu ane Yesu árém no éti yi.

²³ Nkojo ane Yesu ákónó tontó abhak chókó kekwo ne yi.

²⁴ Símun Píta amak yi ne awó arem be, “Ghati bhésé mmu ane órém no éti yi.”

²⁵ Nkojo wu akokosi mmæt ne Yesu abhép yi be, “Acha, chí agha?”

²⁶ Yesu akeme yi be, “Chi mmu ane mētap chon bret ane amem nchán nnok nchyé yí.” Yesu asot ye ekpókó bret atap ndü nnok, achye Júdas, mmó Símun Iskariot.

²⁷ Nesot Júdas ásóré bret wu, Satan akó yi anti. Yesu aghati yi be, “Óké chonji mpok beku enyij ene óyàn beku.”

²⁸ Bakojo Yesu báchák kerinji ntí ane Yesu árémé no ntá Júdas.

²⁹ Tēndu Júdas ke ákem nyaka ebhá nkáp, mbak eyap béré kaysi be Yesu ághati yi chi be ándók, ánkú menyij ebhen bo básot menyie Epá Nekinji. Báchák bákáysi be Yesu ato yi ándók ánchyé nkáp ntá bachébhébo.

³⁰ Júdas ásóré nókó ekpókó bret eyó, afú nefi témté. Ne beti bégá.

Ebhé ekó

³¹ Júdas áfú nókó, Yesu arem be, “Néne, chon bo mángó ndu báchye Mmu ane áfú ntá Mandem kenoko, ne befæt ntá yi mángó ndu bachye Mandem kenókó.

³² Mbák Mmu ane áfú ntá Mandem ákú mánychye Mandem kenókó, mbón Mandem ákú bo mánychye Mmu ane áfú ntá yi kenókó, ne chon ankú no témté.

³³ Bóbha, mpú pere tat ne bhe. Chon mánján me, ke enyij ene ngátí nyaka bóbbati bo Israel, nchí ghati bhe néne be, ‘Ebhak ené mēròn, bápú kwáy bétwo aré’.

³⁴ Nchí chye be ebhé ekó. Køn ka bati mbonyu nkón be. Enyu eyó ké bábhónó bekón bati.

³⁵ Mbák mánkón bati, chon énkú bö mankem mándinji be bächí bakojo bha.”

Yesu yí chon Pita antanji yi (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Símun Píta abhép Yesu be, “Acha, óròn fá?” Yesu akeme yi be, “Ebhak ené mēròn, opú kway bétwò aré néne, ke chòh ònkoño me aré ansempok.”

³⁷ Píta arem be, “Acha, ndáká yí mpú kway békòño wò néne? Yě chí newú, nká bégú èti ye.”

³⁸ Yesu arem ntá yi be, “Òbhé yě chí newú òká bégú èti ya? Tetèter, nkòk aperé kok nkúbhé beti ebhen, chòh òndem ndòh érát be òbhíki rìhì me.”

14

Yesu ke áchì mbi ane mmu akòño ke angò Eta

¹ Yesu aghati baghòkò bhi be, “Bàké rò bati ánsòhòrí be amem. Síkí ká ntì ne Mandem, mànsíkí ntì ne menkwò.

² Èket Ètaya ebhòh beyá òbèket. Mbò épú nò, mbà mbíkí ghati bhe be nchí ròh aré bétòhìti ebhak ntá yeke.

³ Ne nnán, ndók, ngókò ebhak mburé, ntá yeke chòh mpetnsem, nsòt be, bé nebhuet ane nchí, bé nkwo mambák are.

⁴ Bärìhì mbi ane áròn ndü nebhuet ane mēròn.”

⁵ Tòmás arem ntá Yesu be, “Acha, sébhíkí rìhì nebhuet ane óròn, ná sékwày berìhì mbi?”

⁶ Yesu aghati yi be, “Me ke nchí mbi, me ke nchí tetep, me ke nchí nepém. Yě mmu apu kway bétwò ntá Eta ené ábhíkí fuet ntá ya.

⁷ Mbò bärìhì mé tetep, mbú bärìhì Ètaya nkwo. Nebho néne, bärìhì yí ne mánán bāghó yí.”

⁸ Filip arem be, “Acha, tòn bhésé mbòh etaye. Enyìh èchák ene séyàn épú.”

⁹ Yesu akeme yi be, “Fìlip, mpok ane nkem nchí ne bhe, yě nò, òbhíkí rìhì me? Mmu ángó me nó aghò Ètaya nkwo. Ná órèm ye be, “Tòn bhésé etaye?”

¹⁰ Òbhíkí noko be nchí babhát ne Ètaya ne Ètaya achi babhat ne me? Menyìh ebhen méghàti bhe, mpú kà nò chí ndü mmuét eya. Ètaya mmu achí babhat ne me àkà betik ebhi.

¹¹ Nokó ka enyìh ene ngátì bhe bé nchí babhat ne Ètaya ne Ètaya achi babhat ne me. Mbák bápú kway menoko menyìh ebhen mērèm, nokó ká èti menyìh ebhen mēkà.”

¹² Tetèter, “Mmu ane asiki ntì ne me, àkway békà menyìh ebhen mēkà. Akwáy békà yě chí menyìh ebhen béchá ebhen, mbònyune mēròn ntá Ètaya.

¹³ Yěntiki enyìh ene bābhébhé ndü nnyén ena, chòh nkà yó bé bo mángó menyìh ebhen mmó àkà ne mánychè Eta kenókò èti Mòywi.

¹⁴ Yěntiki enyìh ene bābhébhé ndü nnyén ena, chòh nkà yò nta yeke.”

Barièp beto Efóhó Bedyere

¹⁵ Yesu apet aghati baghòkò bhi be, “Mbák bākòh me, buré ká eyòh ebha.

¹⁶ Mbák bākà nò, chòh nnik Ètaya mmuèt, ne yi anchye bhe Nkwak achak, yi ambák ne bhe mpoknkem.

¹⁷ Yí chí Efóhó ene èkà bo mándìhì barak ane tetep. Bò mmik bápú kway besòt yi ne manák mbònyune bápú kway beghò yi, ne bapu kway berìhì yí. Ke chòh mändìhì yi mbònyune ábhák chòh ne bhe, ne amem bati yeke.”

¹⁸ Yesu aròk ambi berem be, “Nnán ndók, mpú rò māmábák mbò bòberá. Chòh mpetnsem ntá yeke.

¹⁹ Mandú mpok, bò mmik bápú pere ghó me ke bāghó chòh me. Ne tēndu mpet nchi bhak chòh nepém, chòh bé nkwo mämpet māmabak nepém.

²⁰ Ndü nywòp enò, chòh mändìhì bé nchí babhat ne Ètaya, ne bāchì babhat ne me, ne nchí babhat ne bhe.

²¹ Mmu ane ághòk enyìh mērèm ánku mbò enyu yi ághókò, yi ke áchì mmu ane ákòhó me. Ne Ètaya akòh mmu ane akòh me. Menkwó nchí kòh be yi ántwò ntá yi, nkà yí ándìhì me.”

²² Júdas, [ane áchì kekúrí ne Júdas Iskariòt] abhép Yesu be, “Acha, ndaká yí ótwò chòh chí ntá yese bakoño bhe békà séndìhì wò, kebhá ká bé òkà nò chí ntá bò mmik bachak?”

²³ Yesu akeme yi be, “Mmu ane ákòhó me, ábhùre eyòh eya. Ètaya àkòh yi. Ne me, ne Ètaya séntwò senchòkò ne yi.

²⁴ Mmù ane abhíkí kòh me, apú bhùere eyòh eya. Menyìh ebhén bāghoko me ntòhò, bébhíkí fu ntá ya. Béfu chí ntá Ètaya mmu átò me.

²⁵ “Ngátì bhe menyìh ebhen ené mbuét ne bhe.

²⁶ Κε Ετα ätò chəŋ Nkwak ndü nnyén ena. Yí wu chi Εφόŋό Βedyere. Anán ántwó, chəŋ antəŋ be yěntiki enyih, ankwak be mäntik menyih menkem ebhen ngáti bhe.

²⁷ Nchí rə kpák ámbák ne bhe. Nchí chye bhe kpák ane áfù ntá ya. Puyě enyü mmik áchyè bho kpák kě měchye. Bǎke rə bati ánsónjóri bhe amem, ne bǎke rə becháy mémbak amem bati yeka.

²⁸ Bǎghok ndu ngáti bhe be, ‘Měřəŋ, ke chəŋ mpetnsem ntá yeká.’ Mbə bǎkəŋ me mbə bǎbhəŋ maŋák bé měřəŋ ntá Etaya, mbənyune Etaya acha me.

²⁹ Ngáti nó bhe menyih ebhen néne ené bébhíkí re fakari, ne ntí be ménán mémfákáři, mǎnókó.

³⁰ Mprú pere ghati bhe beyǎ menyih mbənyune mfə mmik ätwə. Abhíkí bhəŋ betəŋ amfay ya.

³¹ Κε nchí kə chí mbə enyü Etaya ágháti me, bé bə mmik mándinjí bé nkəŋ yi. Faté ká séndók.”

15

Yesu yi be mmu äbharə mmæet ne yi ke anyu kepem

¹ Yesu arem be, “Me ke nchí mbəŋ nnerénək, ne Etaya achi nkwanjanki.*

² Yěntiki ntábhénək awa ané ápú nyu kepem, Etaya äkrət angæp. Ne ntábhénək ane ányü kepem, äkrəti batap rəřət amfere bé wú ányü kepem ancha enyu esí.

³ Beyəŋ ebhén ngáti bhe békə bǎchí pépép.

⁴ Bat ye ka mmæet ne me mpoknkem, bé menkwə mbát mmæet ne bhe. Mbák ntabhénək ápú babhát ndü enək, ápú nyu kepem. Enyu yə ke echi ne bhe. Mbák mmü abhíkí bhat mmæet ne me, apú kwáy ményü kepem.

⁵ Me ke nchí nnerénək. Bǎchí batáp. Mmu ane achí babhat ne me mpoknkem, menkwó mbak babhát ne yi, yí wu ke ányü beyǎ kepem. Mbák mprú ne bhe, bǎpú kway bekə yěnyih.

⁶ Mbák mmu apú babhát ne me, äbhák mbə ntábhénək ané bǎkrót bǎféré, ágú. Mányókóti menyü batap ayə mámesə ango, ánsəŋə.

⁷ Mbák mándək ambi bebhat mmæet ne me, ne beyəŋ ebha mémbak amem bati yeka, nchí chye bhe yěntiki enyih ene babhebhe me.

⁸ Ndü mányü beyǎ kepem, bǎtəŋ be bǎchí bakoŋə bha, ne eyə ékə bo mánychye Etaya kenókó.

⁹ Mbə enyu Etaya ákəŋ me, nó ke nkəŋə bhe. Bat ka mmæet ne me bé ekəŋ eya émbák amem bati yeka mpoknkem.

¹⁰ Mbák mándək ambi bebharə eyəŋ eya, mprú rə bekəŋ be nkúbhé mbə enyü nchí bhæere Eyəŋ Etaya ne yi akəŋ me mpoknkem.

¹¹ Ngáti bhe menyih ebhen be maŋák ama ámbák ne bhe, ne be maŋák ameka anjwi pəət.

¹² “Enyih ene nchí ghati bhe chi be mankəŋ bati mbənyu nkəŋ be.

¹³ Ekəŋ echak épú ené échá ene ékə mmu ányché nepém ení ěti mamæere bhi.

¹⁴ Bǎbhak mamæere bha mbák bǎkə menyih ebhen ngáti bhe.

¹⁵ Mprú pere bhijə be bé bəbetok, mbənyune mməbetok apu riŋi nkaysi chibetik ndü enyih ene yi ákə. Mbíŋi bhe bé mamæere bha mbənyune ngáti bé menyih ebhén ngókó ntá Etaya menkem.

¹⁶ Bǎbhíkí yap me, me ke njábhé bhe ntó bé mándók mányü kepem, ne bé kepem ekeka kémbák mpoknkem. Kə ka nó be Etaya ányché bhe yěntiki enyih ene bǎbhebhe yi ndü nnyén ena.

¹⁷ Ene ke nchí ghati bhe be mánkəŋ bati.”

Mpap ane bə mmik

¹⁸ Yesu arək ambi berem be, “Mbák bə mmik bápap bhe, diŋí ká be báyambi bápap me.

¹⁹ Mbə bǎchí bə mmik, mbú mmik akəŋ be ne ntí bé bǎchí bo bhi. Ke ndü njábhé bhe mféré nénti bə mmik, ěti yə kě bápábhé be.

²⁰ Bǎké ghəkəntik enyih ene ngáti nyaka bhe be ‘Mmü betok apú cha chi-betok aywi.’ Mbák bə mmik bǎchyé me esəŋəri, chəŋ mánychye be nkwo esəŋəri. Mbə bǎbhúré enyih ené ngáti bhə, mbú chəŋ mámbæere enyih ené be nkwo bǎgháti bhə.

²¹ Bǎchyé chəŋ be besəŋəri ebhen menkem ěti bakoŋə me, mbənyune bǎbhíkí riŋi mmu ane áto me fá amik.

* **15:1** Bekoŋə enyih ene Yesu árémé, nkwanjanki chi mmu ane ághoko enək be ényü kepem sayiri.

22 Mbɔ mbíkí twó ngátí bhɔ menyíñ, mbɔ bákway betaŋa mmɛt be bábhíkí kɛ bebú. Kε néne, bápú kway betaŋa be babhíkí kɛ bebú.

23 Mmu anε ápábhé me, apap Etaya nkwo.

24 Mbɔ mbíkí kɛ menyíñí maknkay besí bhap ebhén yě mmu áchák ábhíkí re kɛ, mbú bákway betaŋa mmɛt be bábhíkí kɛ bebú. Kε bághɔ menyíñ ebhén nká, yě nɔ bápap me, ne bápap Etaya.

25 Echi enyu eyɔ bé enyíñ ene Ekáti Mandem éghàti bhese emfu tetep, nɔ chi beyɔñ ebhen be ‘Bápap me ntí tí.’

26 Kε Nkwak anε mětò chɔñ ntá yeka, áfù chi ntá Etaya. Chɔñ yi angati bhe menyíñ ěti ya mbɔ ntísie awa. Yi chí Efónó mmu ákà bo mandíñi menyíñ ebhen bechi tetep.

27 Bé nkwo báchí batísie bha mbɔnyune bachí ne me tëndu nebhɔnet.”

16

1 Yesu arɔk ambi berem be, “Ngátí bhe menyíñ ebhen bé báké kwen ansem.

2 Chɔñ mámbok bhé ndü bekeré neníkímɛt ebhap. Mpok átwò anε yě agha anε áway bhe, akaysi bé ákà chí enyíñ ene Mandem áyàn.

3 Báchyè chɔñ be besɔñori ebhen, mbɔnyune bábhíkí ríñi Etaya ne bábhíkí ríñi me.

4 Kε ngátí bhe menyíñ ebhen bé mpok anan ankway anε bɔ befákari, mántik be nnán ngátí bhe.

Betik ebhen Efónó Bedyere

“Mbíkí ghati bhe menyíñ ebhen mpok báhó bekoŋo me mbɔnyune nchí nyaka ne bhe.

5 Kε néne nchí petnsem ntá mmu anε átó me, Yě nɔ, yě mmu yweka abhíkí bhεp me be, ‘Ūròñ fá?’

6 Bati ayeka ájwí néne ne basémé mbɔnyune ngátí bhe menyíñ ebhen.

7 Yě ndu echi nɔ, nchí ghati bhe enyíñ ene echi tetep. Eri ntá yeka bé ndók mbɔnyune mbák mbíkí rɔñ, Nkwak apú twó ntá yeka. Kε mbák ndók, chɔñ ntó yi ntá yeka.

8 Ne ánán ántwó, chɔñ ankɛ bɔ mmik mango be báchí bɔ bebú, mángɔ be me nchí

chak besí Mandem, ne mango be bekwéné bechi ne bhɔ ndü netan anε bɔ bátàn me.

9 Akɛ bɔ mango be bachi bɔ bebú mbɔnyune bábhíkí noko me.

10 Akɛ bɔ mango be nchí chak besí Mandem mbɔnyune mērɔñ ntá Etaya ne bápú pere ghó chón me.

11 Akɛ mángó be chɔñ mántán bɔ bebú ewak émɔt, tëndu Mandem átán mfɔ mmik, aferε yi ndü kefɔ eki.

12 “Mbɔñ beyá menyíñ beghati bhe, kε mbák ngátí bhe bɔ menkem néne, bápú kway béjwimem.

13 Efónó Bedyere kε ákà chɔñ bo mándíñi tetep nkem anε áyíñi Mandem. Anan ántwó chɔñ ankɛ mándíñi tetep nkem, mbɔnyune apú rem chi enyíñ ene éfú yi anti. Ené yi aghoko kε árèm, ne chɔñ angati bhe menyíñ ebhen bétwò ambi.

14 Chɔñ anchyε me kenókó mbɔnyune ásɔt chɔñ menyíñ ebhen befú ntá ya, angati bhe.

15 Yěntiki enyíñ Etaya chí eya nkwo. Nó kε ngátí bhe bé yěntiki enyíñ ene Efónó Bedyere ághàti chɔñ bhe, ásɔt chí ntá ya.”

Chɔñ basémé ameka anjibhiri andɔp chí manák

16 Yesu arɔk ambi beghati baghókó bhi be, “Mandu mpok, bápú pere ghɔ me. Kε mandú mpok, chɔñ mámpet mángɔ me.”

17 Mbók baghókó bhi béré rem ne bati be, “Ené yí árèm nɔ chí yí. Yí bhe mandú mpok, sépú pere ghó yí, ne mandú mpok chɔñ sémpet séngó yi. Apet arem be chí mbɔnyune yí arɔñ ntá etayi. Nó bé yí?”

18 Bápét béré rem ne bati be, “Yi bé ‘Mandu mpok’, mandú mpok, nɔ bé yí?” Sébhíkí jwimem ndü enyíñ ene yi árémé.

19 Yesu aríñi be baghókó bhi báyan bebhep yi enyíñ ěti ndak anε. Arem ye be, “Ngátí bhe be mandú mpok, bápú pere ghó me, kε mandú mpok chɔñ mámpet mángó me. Yó kε ésoñori né bhe?”

20 Tetētep, chɔñ mándi babhese ansep nɔkɔ amík ne mámbɔñ basémé, kε bɔ mmik mámbɔñ manák. Chɔñ mámbón basémé kε basémé ameka anjibhiri andɔp chí manák.

21 Mpok ngɔré ne menie ánòñsi, ábhón basémé anti mbɔnyune mpok nebhe akway.

Κε άνάνη άμβέ, μαηάκ άβηάκ νε yi be μόνκο άτwό fá amík. Ενκu angokantik bebě nebhe.

²² Νό, κε έchi νε be nkwό. Νένε basémé ajwί be anti, κε chōη mpet ngό bhe, νε mpok yō chōη māmbόη beyá μαηάκ, νε yě mmú apu kway beferε mó amem bati ayeka.

²³ Ndū nywōp ενō, bapú pere bhép me yěnyij. Tetēter, mbák māmbep Etaya yěntiki enyij ndū nnyén ena, áchye bhe.

²⁴ Kpátě echōη, bābhiki re bhép Etaya yěnyij ndū nnyén ena. Bép ká, νε chōη anchye be be μαηάκ ameka anjwi poot.”

Yesu atan achá mmik

²⁵ Yesu arók ambi berem be, “Mpok ane nkem, ngátí bhe barak ane chí ndū bakay. Κε mpok átwò ane mpú pere ghati be menyij ndū bakay. Mpok yō ánkway, ndōbhe ghati bhe menyij έti Etaya chi kponorōη.

²⁶ Mpok yō, chōη māmbep Etaya menyij ndū nnyén ena. Mbíkí rem be chōη níkmuet ntá yi be áchyé bhe enyij.

²⁷ Mbōη Eta akōη be mbōnyune bākōη me, νε mānókó be mfu chí ntá yi.

²⁸ Mfú chí ntá Eta κε nchí twō fá amík. Νένε, nchí rō mmik, nchí petnsem ntá Eta.”

²⁹ Baghok abhi barem ye ntá yi be, “Mhm! Νένε ðrēm menyij kponorōη νε séjwimem. Opú pere rem kepí ndū bakay!”

³⁰ Νένε, sérinjí be, orinjí yěntiki enyij. Orinjí yě chí menyij ebhen bo bābhōjō anti bebhep wō. Ene éku sénókó bé ofu chí ntá Mandem.

³¹ Yesu akeme bhō be, “Mānókó néne?”

³² Mpok átwò, tetep anán atwō, ane bātaka chōη yěntiki mmu andok eyi ebhak māndō me awánti. Κε sayri sayri, mpú me awánti mbōnyune, Eta achi νε me.

³³ Ngátí bhe menyij ebhen be māmbát mmuet νε με māmbόη kpák amem bati ayeka. Chōη māmbōη besōηri fá amík, κε bōη ká netanjántí, nnán mfókórí mmik.”

17

Yesu are níkmuet έti bakojo bhi

¹ Yesu anáná nókó berem menyij ebhen, ayōη amík ayijí mfay, arem be, “Eta, mpok akway. Chíé Mōywe keném be έti ya bo mángó keném eke.

² Wō κε óchyé mé betan amfay bō mankem bé nkū mankem abhen óché με mambōη nepém enen ebhiki bhōη ngwenti.

³ Νε nepém enen ebhiki bhōη ngwenti, chí bérinjí wō, wō mmu óchí Mandem tetep νε achák apu νε berijí Yesu Kristo mmu ótó.

⁴ Nkū bo mángó keném eke ndu nnáná betik ebhen óchyé με.

⁵ Eta, néne sot με mbak νε wō, ónchye με keném besí ebhe, nkúbhé keném eken mbōjō nyaka νε wō κε ðghoko mmik.

⁶ “Nkū bo mándinjō wō, bo abhen óyábhé fá amík óchyé με. Báchí bō bhe, νε wō κε óchyé με bhō. Bābhéré eyōη eye.

⁷ Νένε bārijí be yěntiki enyij ene mbōjō, éfú chí ntá ye.

⁸ Ngátí bhō menyij ebhen óchyé με be ngati bhō. Báká νε με, νε bārijí ye tetep be mfu chí ntá ye. Mánoko nkwō be wō κε ótó με.

⁹ Nchí níkmuet έti yap. Mpú níkmuet έti mmik nkem. Nchí níkmuet chí έti bo abhen óchyé με mbōnyune bó báchí bō bhe.

¹⁰ Bōbha mankem chí abhe, νε abhe chí abha. Νε bó ké nepém enap nékū bo mángó kenókó eka.

¹¹ Νένε, mpet mpú fá amík, κε bó bābhéet are. Nchí twō ntá ye. Eta! Wōmbōη mmú óchí Nyáná, kém bō νε betan ebhe, betan ebhén óchyé με be mambak mbō mmu amot, nkúbhé mbō enyū wō νε με sechi mmu amot.

¹² Mpok nchí νε bhō, nkém bō sayri νε betan ebhen béchí ndū nnyén ena, nnyén enen óchyé με. Nkem bó, νε yě mmu wap amot abhiki nem ebhi, ébhíki fuet chí ane ábhōjō nyaka ménem, bé enyij ene básinjí émfú tetep.

¹³ Νένε, nchí twō ntá ye, νε nchí rem menyij ebhen ndū mpok mbéet fá amík, bé μαηάκ ama ámbák νε bhō.

¹⁴ Ngátí bhō menyij ebhen óchyé με ngati bhō. Έti yō, mmik apap bhō mbōnyune bápú bō mmik ane, nkúbhé mbō enyū mpú mmū mmik.

¹⁵ Mpú níkmuet bé ómféré bhō fá amík, κε chí bé ónkém bó be mbámbu áké ku bhō yěnyij.

¹⁶ Bápú bō mmik nkúbhé mbō enyū mpú mmū mmik.

17 Sot tetep ka bó mámbák nyánjá. Eyon eye echi tetep.

18 Nkúbhé mbò enyü ótó me fá amik, nó kě nchí to bhò amik.

19 Ne éti yap, nchyé mmuet ntá ye bebhak nyánjá bé bó nkwo mankway bebhak nyánjá tetep.

20 “Mpu níkmuet chi éti bakojo abhen bóbhò, ke éti bo abhen bághòk menyin ebhen bó bátò, mánsikinti ne me nkwo.”

21 Nchí níkmuet bé bó mankem mámbák mbò mmu amot. Etaya, mēníkmuet be nkúbhé mbò enyü óbháré mmuet ne me ne mbát mmuet ne wò, bó nkwo mámbát mmuet ne bhese bé mmik ánkway ménóko be wò ke ótó me tetep.

22 Nchyé bhó nkúbhé betan ebhen óchyé me, bé bó mámbák mmu amot, nkúbhé mbò enyü wò ne me sechi.

23 Chon mbak ne bhò nkúbhé mbò enyü óchí ne me, be sayri sayri, mándop chi mmu amot, bé mmik ankway beriní be wò ke ótó me, ne bé okon bó mbonyu ókón me.

24 Eta, mēyán be bó nkwo, bō óchyé me mámbák ne me ndü nebhuet ane menchí, bé mángó kenóko eken óchyé me mbonyune okon me te mpok óbhíki re ghoko mmik.

25 Eta, wò mmu óchí chak, bō mmik bábhíki riní wò, ke ndíní wò, ne nkwo wa ane bāriní bé wò ke ótó me.

26 Nka bó mándíní wò, ne chon ndak ambi beka nò, be bó mankón bati nkúbhé mbonyu ókón me, ne be mémbák amem bati ayap.”

18

Bákém Yesu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

1 Yesu ánánjá nókó meníkmuet enyu eyò, afa ne baghókó bhi, bákini mónyene ane bábhini be Kídrón. Mónki áchí nyaka are ane yí achwe amem ne baghókó bhi.

2 Júdas mmu átí yi ariní nkwo ebhak eyò mbonyune Yesu ne baghókó bhi bátēmeri nòkò nyaka are.

3 Júdas asot eká batemé nenu ne mbak babhabheri abhen ekerákap abhen bōbati bachiákap ne bōnkwo Fárisi bátó. Bó mankem barok are ne berónjó ne menyiní nenu amò.

4 Yesu ariní yěntiki enyin ené ébhónjó béfákári ne yí. Afú ndü nkwo baghókó bhi, atén mmuet ambi arem be, “Agha báyan?”

5 Bákéme yi be, “Yesu mmu Násáret.” Yesu arem be, “Ghó mé ne.” Júdas mmu átí yi abhak aré téé ne bhò.

6 Mpok Yesu aghati bhò be, “Ghó mé ne”, bārók ne nsem ne nsem bákwénti amik.

7 Yesu apēt abhép bhò be, “Agha báyan?” Bārém be, “Yesu mmu Násáret.”

8 Yesu akeme bhò be, “Ngátí bhe be chi me. Mbák ye me ke báyan, dō ká bakojo bha abhen mandak.”

9 Arém nò, bé enyin ene yi áréme nyaka be, “Ndu bo abhen óchyé me mbíki nem ye amot,” emfu tetep.

10 Símun Píta mmu achi ne akparenja amuet, agwop akparenja wu ndü kénkwóp, kpót atú nsem Mūngo bachiákap Mandem chwát agwep amik. Nnyén nsem ere nébhak be Málkòs.

11 Yesu aghati Píta be, “Kémé akparenja ywe amem kénkwóp. Nké nyu nkóp esonjori ane Eta áchyé be me nyu ke?”

Básót Yesu bārók ntá Anas

12 Mūnti batemé nenu asot eká batemé nenu eyi, bārók, bákém Yesu bágwót. Babhabheri ekerákap Mandem bábhák ne bhò.

13 Báyámbi bārók ntá Anas, chi ngoré Káyfas. Káyfas abhak mūngo bachiákap Mandem ndu mmie enò.

14 Yi ke áchyé nyaka maníé ntá bo Israel be, “Eri be mmu amot ángú éti bo mankem.”

Pita arem be abhíki riní Yesu

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

15 Símun Píta ne nkonjo Yesu achák bārē konjo Yesu. Ndü nkonjo Yesu achák wu achí mmü ane mūngo bachiákap ariní sayri, yí akonjo Yesu kpát arak achwe amem senta mūngo bachiákap.

16 Píta ate nefi ndü nyü-ebhá. Eká nkonjo achák wu, ane mūngo bachiákap ariní apēt nsem nefi, arem kēpi ne ngosón ane áchí anyübhá. Asot ye Píta áchwé amem ne yi.

17 Ngosón wu nò ábhàbheri nyü-ebhá abhép Píta be, “Pú wò nkwo óchí nkonjo mmü-ne?” Píta akeme be, “Mpu ne yi.”

18 Mbúép áchí nyaka mpok yò. Eká bakü betik abhen mūngo bachiákap ne babhabheri ekerákap báfyé ngo ndu nntó

bakiri, báté bághábhəri mángwák nàkò ngó wu. Píta nkwò aròk ate nè bhò angwaka nàkò ngo.

Mũngo bachiäkap Mandem are bhép Yesu menyiñ

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Mũngo bachiäkap abhép Yesu ãti bakoño bhi nè ãti menyiñ ebhen yi átòn bho.

²⁰ Yesu akeme yi be, “Ndem menyiñ kponororñ ntá bo mankem. Ntón bo amem bekeré nenikímæet nè amem ekerákap mpoknkem ndũ mban ene bo Israel báchèm are. Mbíkí rem yenyiñ bhésé bhésé.”

²¹ Ndak yí óbhép me menyiñ? Bép bo abhen bághókó menyiñ ebhen ndémé. Bép bó mángátí wò. Báriñi menyiñ ebhen ndémé.

²² Yesu árémé nókó nò, mbabheri ekerákap amòt ane áchí aré téé, adep Yesu nè awó arem be, “Kwáé, enyu eyò ke órèm kepí ntá mũngo bachiäkap Mandem-è?”

²³ Yesu akeme yi be, “Mbák ndem enyiñ ené épú chak, ghatí me yò. Ke mbák ndem enyiñ ene echi chak, òdep me ndáká yí?”

²⁴ Afó ke Anas átó Yesu nè ngem amò ntá Káyfas, mũngo bachiäkap.

Píta apæt rem be yi abhíkí riñi Yesu

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Símun Píta abhæt nyaka téé, angwaka nàkò ngo. Mbòk bo abhen bachi are bábhép yi be, “Pú wò nkwó òchí nkoño ywi?” Píta atañ, arem be, “Cháá, mpú nè yí”

²⁶ Mmò betok amòt ane mũngo bachiäkap abhak aré. Atú mómayi ké Píta ákpóré nyaka. Yí wu abhép Píta be, “Pú ngó nyaka wò amem mónki nè yí?”

²⁷ Píta apæt atañ. Témté wu, nném nkòk akók kòkòrókò.

Bárók ntá Páilet nè Yesu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Básót ye Yesu eket Káyfas betí beti báròk ndũ senta góghanò nè yí. Góghanò abhak mmũ Rom. Babhòñó bo Israel kechwe ndu áchá góghanò. Ebhé yap érèm nyaka bé mbák mmu Israel áchwé eket mmu ane apú mmu Israel, apú bhák pépép besí Mandem. Ndu báyan nyaka menyiñ Epá Nekinji, bó keyañ bébhak nè bakwap besí Mandem.

²⁹ Ekú Páilet afú amem senta ywi aròk atemeri bhò nefi, abhép bhò be, “Ntiki enyiñ mmũ-nè akú?”

³⁰ Bákéme yi be, “Mbò mmũ nè apú nku bebá, mbá sébhíkí twò fá ntá ye nè yí.”

³¹ Páilet aghati bhò be, “Sòt ka yi be bë babhòñ mántán manyé yi békòño ebhé eyeka.” Bákéme Páilet be, “Ebhé ébhíkí chye bhese betañ bétán manyé mmu, kpát sénchye eyòñ be mangway yí.”

³² Éfákári enyu eyò be enyiñ ene Yesu árémé nyaka ndu betòñ enyũ newú yi ábhòñó bégu emfu tetep.

³³ Páilet apæt achwe amem áchá ywi. Abhiñi Yesu abhep yi be, “Wò ke óchí Mfò bo Israel?”

³⁴ Yesu akeme yí be, “Ndak ané óbhébhé me, áfu chi wòmbòñ anti ke bo bácháak ké bághátí wò wu ãti ya?”

³⁵ Páilet akeme be, “Ókásí be nchí mmu Israel? Bò etòk eye nè bóbati bachiäkap Mandem ke bákém wò batwò ntá ya nè wò. Mbòñ enyiñ ene ókú chi yí?”

³⁶ Yesu akeme yi be, “Kefò eka kébhíkí fu fá amik. Mbò kefò eka kéfu chi fá amik, mbu bóbha mánú be báké kem me manchye ntá bo Israel. Ke, kefò eka kebhíkí fu ndũ mmiki nè.”

³⁷ Páilet abhep yi be, “Nò òchí mfò?” Yesu akeme yi be, “Órem be menchí mfò. ãti eyò ke bábhé me, nè ãti yò ke ntwò fá amik beghati bho tetep Mandem. Yéntiki mmũ ane ákòño tetep Mandem, áta batú béghok enyiñ ene mërèm.”

³⁸ Páilet abhép Yesu be, “Tetep chí yí?”

Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu
(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15)

Páilet árém nókó nò, arò Yesu apæt afú nefi ntá bo Israel aghati bhò be, “Mbíkí ghò ebéptí enyiñ ene yi akú.

³⁹ Ke epin eyeka étòn bé yéntiki mmíé, mpok Epá Nekinji, mbòñ berò mükèññ amòt ane báyan mandò yi andòk. Báyan mámféré Mfò bo Israel amò, yí ándókó?”

⁴⁰ Bápét babik be, “Puyé mmũ-nè, feré chí Barábas. Barábas achí nyaka ngébhé ntantan.”

19

1 Páilet achye ye eyōη be mánsót Yesu manden ne ékpa.

2 Batemé nenu básót bōbatábhénok abhen báchi nsense, mání ntá bábáy yi anti, barem be chi nta kefo. Básót nkú chu bafyé yi amuet, bárem be chí ayi nkú kefo.

3 Bábhó berōη ntá yi máηokō nōkō yi be, “Acha mfo bo Israel, kenókó kéchí eke eta!” Ndu bárēm nō, manchye nōkō yi nsáp besí.

4 Páilet apēt arō áchá ywi afú nefi ntá bo Israel arem be, “Ghok ka, nchí ntwó nefi ne yi ntá yeka be mándiηi bé mbíkí ghō ebéptí enyiη ene yi áká ené éyāη be mángwáy yi.”

5 Yesu afú ye, arōk ne ntá kefo nsense yō antí, ne nkú chú yō amuet. Páilet arem ntá yap be, “Yíηi mmũ ywēka nō!”

6 Bōbati bachiākap ne babhaherī ekerákap bāghó nókó yí, bábho bebik mándeme nōkō be, “Dem mángó yi ndũ ekotákátí! Mángó yi ndũ ekotákátí!” Páilet arem ntá yap be, “Bē babhōη mánsōt yi mángó ndũ ekotákátí, mbíkí ghō ebéptí enyiη ene yi áká ene éyāη mángwáy yi.”

7 Bo Israel, bákéme yi be, “Sébhōη ebhé, ne bekoηo ebhé yō, abhōη bégu mbōnyune áká mmuet yi Mmō Mandem.”

8 Páilet ághókó nókó beyōη ebhen, becháy bépét bekem yi becha.

9 Apēt achwe amem áchá abhep Yesu be, “Etok ene ófú are chi ené?” Ke Yesu abhiki keme ye eyōη.

10 Páilet arem ye ntá yi be, “Ōpú keme me yē eyōη? Ōbhíkí riηi be mbōη betāη berem be mándó wō mándō, ne mbák ndém be mángó wó ndũ ekotákátí, bágō?”

11 Yesu akeme yi be, “Mandem ke áchyé wō betāη. Mbō épú nō, mbē ōbhōη betāη amfay ya fá? Nō ke echi be bebá mmu ane ákémé mé áchyé ntá ye, béchá ebhe.”

12 Páilet ághókó nōkō nō, abho beyāη mbi befere Yesu amō. Ke bo Israel bárók chí ambi bebik be, “Mbák óndó mmũ-ne ándók, nō ōpú mmúere Mfo Rom! Mmu ane ārēm be áchí Mfo, chí mmũ ane ánù ne Mfo Rom be ambak ndũ mmuet eyi!”

13 Páilet ághókó nókó beyōη ebhen, asōt Yesu afú ne yi, achōkō ndũ enōk ntāη manyé, nebhuēt ane bábhiηi ndu eyōη bo

Israel bé Gabáta. Nó chí, nebhuēt batāy batay.

14 Egháká nókó nkárénká byo ne epay ndũ nywōp enen bátōηti mmuet menyie Epā Nekīηi, Páilet arem ntá bo Israel be, “Yiηi ka Mfo ywēka ne!”

15 Bábhó bebik mándeme nōkō be, “Dō mángwáy yi! Dō mángwáy! Dem mángó yi ndũ ekotákátí!” Páilet arem be, “Ngó Mfo ywēka ndũ ekotákátí?” Bōbati bachiākap bákéme be, “Mfo amōt ke sébhōηō, ne chí Sísa.”

16 Páilet ásót ye Yesu achye ntá yap be mándok mángó yi ndũ ekotákátí.

Bágó Yesu ndũ ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

17 Básót ekotákátí ené bábhōηō bego Yesu are báchyē yímbōη ámpókó. Apōkō kpát bárók bāgháká ndũ ebhak ené bábhiηi bé Golgóta, nó chí “Nebhuēt Enkónti.”

18 Aré, bágó Yesu ndũ ekotákátí. Bágó bo báchák nkwo bati apay, yēntiki mmu wap ndũ eyi ekotákátí, amōt ebhe awónem Yesu, achák ebhe awōgho.

19 Páilet nkwo arem básīη enyiη ndũ ebhókónok bábhat ndũ ekotákátí, amfay ntí Yesu. Básīη amō ábhák be, “Yesu mmu Násáret, Mfo bo Israel.”

20 Básīη amō achí nyaka ndũ beyōη etok berat, ndũ eyōη bo Israel, ne ndũ eyōηō Latin, ne ndũ eyōηō Grik. Ne nebhuēt ane bágó Yesu ndũ ekotákátí abhak kékwoót ne etok egho. Eká, beyā bo Israel bápáy basīηi mō.

21 Bōbati bachiākap bárók ntá Páilet barem be, “Ōké síη be, ‘Mfo bo Israel.’ Síη chí be, ‘Mmũ-ne arem nyaka be achí Mfo bo Israel.’”

22 Páilet akeme be, “Enyiη ene nsīηi nnāη nsīη.”

23 Batemé nenu bágó nókó Yesu ndũ ekotákátí, básót nden eyi bákóre ndũ baru anwi, yēntiki mmu wap asōt ndu amōt. Ke érōp nkú amōt. Nkú yō abhak ntēnden nemōt enen báyéme yēntiki neku eni befú amfay bégháka amik, kekpōti yó yē ebhak.

24 Ekū béré rem ne bati be, “Séké dakati nkú ane. Séngwēp chí ebhāηá, séngó mmu ane ábhōηō besōt yō.” Efákári enyune be enyiη ene Ekáti Mandem éréme émfú tetep.

Nó chí, basĩn amen árèm be, “Básót nden aya bákóré. Báguép ebháná bérĩnĩ mmu ane ábhónó bésot nkú aya.”

²⁵ Batemé nenu báku nò. Nnò Yesu abhak téé kékwót ne ekotákátí, ne manó máyi, María, ngaré Klopas, ne María mmò etok Mágdala.

²⁶ Yesu ághó nókó máyi ne nkonjo ane yi ákónó téé kékwót, arem ntá máyi be, “Mmá, ghó móywe nò!”

²⁷ Arem ye ntá nkonjo wu be, “Ghó máye nò!” Ne bebho ewak eyò nkonjo wu asot nnò Yesu arək eket eyi ne yí.

Yesu agú ndü ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.44)

²⁸ Menyĩn ebhen menkem béfuéré nókó, Yesu arĩnĩ be betik ebhi memay. Ndu beku be enyĩn ene echĩ amem Ekáti Mandem émfú tetep, arem be, “Manyiep akwak me.”

²⁹ Ejò mmém amen ánem echĩ nyaka are téé. Básót ekuchá fofok bágwót antí ntábhénok ene bábhĩnĩ be haysop, bátáp ndü mmem mò básá yi anyu.

³⁰ Yesu asók mmém mò, arem be, “Betik ebha mémay.” Akúép emi, arò nepém eni nendok.

Báyém Yesu ambeápak ne nekõn

³¹ Nywop ntõntĩ bo Israel nékwáy. Beku ye bé erene ngú éké röp amfay ekotákátí ndü nywobhé neywěmuet bo Israel, bárók babhep Páilet be ányché betan mánsíepti bekak ebhap, mámféré bhò ndü bekotakati. Nywop neywěmuet enò nébhak nywop negho.

³² Ekú batemé nenu bárək, básíepti bekak mmü mbi, básíepti bekak anefú.

³³ Ke bággháká nókó amuet Yesu, bágghó bé anán agu, bó kesyepti bekak ebhi.

³⁴ Ke ntemé nenu amot asot nekõn ayem Yesu ambeápak. Témté wu, manon ne manyiep abho befú.

³⁵ Mmü ane ághó nyaka ndu éfákárí ké ágháti bhese ne enyĩn ene yi árèm echĩ tetep. Arĩnĩ be árem chi tetep be be nkwo mánsíkĩnti ne Yesu.

³⁶ Éfákárí enyu eyò bé enyĩn ené echĩ amem Ekáti Mandem émfú tetep. Nó chí, enyĩn ene básĩnĩ nyaka be, “Yě eghep eyi émot bápú syep.”

³⁷ Ne Ekáti Mandem epet érèm ndü nebhuet áchák be, “Chõn bo mámkpøk yi ane báyémé.”

Bábhéme Yesu

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Etaré nókó, mmü amot átwó. Aká nnyén be Joséf. Abhak mmü etok Arimátia. Achĩ nyaka mmu ane ákõnjo Yesu. Acháy nyaka bo Israel ndu yi achi nkonjo Yesu. Afuét arək ntá Páilet bhésé bhésé, anikmuet be Páilet ando yi ámféré mmuet Yesu ndü ekotákátí. Páilet achye yi betan beku nò. Joséf arək ye, aferé mmuet Yesu ndü ekotákátí.

³⁹ Nikodémõs mmu árõnó nyaka begho Yesu ne betí ewak émot, abhak nkwo ne Joséf. Yí, Nikodémõs arək ne babhé amen bábyok amuet ngu bé áké chõnõ. Babhé méré abhak nchópti myrrh ne álos. Akway nyaka bebhak mbò kilo besa bepay nsem byo ndü menwop ebhi.

⁴⁰ Joséf ne Nikodémõs báfére Yesu ndü ekotákátí, básót bésyénden ne babhé amò aré, mánép yi bekonjo epin bo Israel.

⁴¹ Mõnki áchi nyaka ndü nebhuet ane bágó Yesu ndü ekotákátí. Nnem nekõ nébhák are enen bábhíkí re bheme yě ngú amot amem.

⁴² Tëndu nywop enò néchĩ nyaka chí nywop enen bo Israel bákà ntonĩi béchwe ndü nywop neywěmuet enap, ne mbõnyune nnem enò nébhíkí sap nyaka nekõ, Joséf ne Nikodémõs bárók bábhéme Yesu are.

20

Yesu apetnsem ndü nepém

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ Nywop neywěmuet bo Israel néfuéré nókó, María mmò etok Mágdala afa ne neyĩnywop arək ndü nnem Yesu. Aghó bé mánán bábhĩnĩrĩ ntay enen nechi anyü nnem báfére.

² María afa ye arək ntiét ntiét ntá Símun Píta ne nkonjo Yesu áchák ane Yesu ákõnó nyaka, arem be, “Báfére Yesu Acha ndü nnem ne sébhíkí rĩnĩ nebhuet ane bárõn bábhéré yi.”

³ Píta afú ye ne nkonjo anefú wu, báfá, baré rõn ndü nnem.

⁴ Báre rõn ntiéntiet, ke nkonjo anefú wu ajet acha Píta. Ayambi aghaka ndü nnem.

⁵ Akuri amík. Asá nókó amík awu amem, aghó bebhók ésienden are ke ake chwe amem.

⁶ Símun Pita mmu ákòño yi ansem áchwóbhé nókó ndü nnem, afuét, arak amem, aghó bebhók ésienden ebhò are bháré.

⁷ Aghó nden ane mánébhé nyaka ntí Yesu ne yò nkwo. Ne nden eyò ebhak aywi nebhuet kekúrí nenep.

⁸ Ke nkoño anefú wu ane ayambi áchwóbhé ndü nnem achwe amem nkwo, aghó ne amík, anoko.

⁹ Kpáte mpok yò, bó bábhiki re jwi nyaka mmem ndü enyìñ ene Ekáti Mandem érémé bé Yesu abhòñ bepetnsem ndü nenep.

¹⁰ Bakoño Yesu bhò bápètnsem ndü beket ebhap.

*Yesu abhesi ntá María ane etak Magdala
(Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)*

¹¹ Ke María ate nepaka nnem andi nako kebho, ne ené yí ábhuet bedi, akuri amík, agup amík awu amem nnem.

¹² Aghó bóàngel Mandem bati apay chókó ne nden pépép amuet ndü nebhuet ane bábháré nyaka Yesu. Amot abhak ndü nebhuet ntí ywi achi nyaka. Achák ndü nebhuet bekek.

¹³ Bárém ntá María be, “Mmá, ðdi yi?” María akeme bhò be, “Chi ãti báféré Acha báròñ ne yi, ne mbíkí rìñi ebhak ene bábháré yi.”

¹⁴ Arémé nókó nó, ayibhiri mmuet aghó Yesu téé, ke yi kerìñi be chi yi.

¹⁵ Yesu arem ntá yi be, “Mma, ðdi yi? Ñyàn agha?” Ndü María ákáyí bé chí mmu ane áyìñi nki, arem ntá yi be, “Eta, mbák óféré yi, ghatí mé ebhak ene óbháré yi bé ndók nsot yí.”

¹⁶ Yesu arem be, “María!” María ayibhiri mmuet arem ndü eyòñ bo Israel be, “Rabóni!” [Nò chí “Ntòñ”].

¹⁷ Yesu arem ntá yi be, “Kékem me, mbonyune mbíkí re ròñ amfay ntá Etaya. Ke dók ntá bómaya ghatí bhò bé mëpetnsem ntá Etaya, ne etayeka. Ntá Mandem awa, ne Mandem ayweka.”

¹⁸ María mmò etak Mágdala arak aghati bakoño Yesu be, “Ngò Yesu Acha.” Ne aghati bhò menyìñ ebhen Yesu aghati yi.

*Yesu abhesi ntá bakoño bhi
(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)*

¹⁹ Egháká nókó beku ndü nkúbhé nywóbhé neywemuet enò, bakoño Yesu bábhak amem eket émot ne babhinywóp femfé ndu báchay bóbati bo Israel. Yesu arak ate bó besí, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.”

²⁰ Arém nókó nó, atòñ bó amò yi ne mbeápak eyi. Bakoño abhi bájwí ne manák ndu bághó Yesu Acha.

²¹ Yesu apet arem be, “Kpák ámbák ne bhe! Nkúbhé mbò enyù Etaya átó me, ke nchí tó be.”

²² Yesu arémé nókó nó, afép bhò ãyú, arem be, “Dò ka Efónó Bedyere ámbák ne bhe.”

²³ Mbák mämfontórí mmu bebá ebhi, Mandem nkwo áfonori yi. Mbák bábhiki fonori bebá mmu, béròp yi anti.”

Tòmás arem be mbák yi akhíkí ghò Yesu amík apú noko

²⁴ Nkoño Yesu amot ndü abhen bati byo ne apay, ane áká nnyén be Tòmás, nó chí efák, apú nyaka ne bati, mpok Yesu átwó.

²⁵ Tòmás átémérí nókó bhò, béré ghati yi be, “Séghò Yesu Acha.” Ke yi akeme bhò be, “Kpáte ngó ne amík bebhé-mpi yí amò, ntak bhó ne senòñ awò, mbát awó ndü tambe ywi mpú noko.”

²⁶ Efuéré nókó manywòp ánen, bakoño Yesu bápét babhak anywòp ndü nebhuet amot. Tòmás abhak ne bhò. Babhinywòp ábhák femfé, Yé nó, Yesu atwó, ate nenti enap, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.”

²⁷ Arém ye ntá Tòmás be, “Tók berìñ ebhen bechi ndu amó ya ne kenòñámò eke ghò. Sá awó fá ndü tambe wa. Képerere makati. Bák mmu ane ándòko!”

²⁸ Tòmás akeme yi be, “Acha ne Mandem awa!”

²⁹ Yesu arem ntá yi be, “Ónókó mbonyune óghó me ne amík? Eri echa ntá bo abhen mánòko yèndu bábhíkí ghó ne amík.”

Nti ane Jñn ásìñi ekáti-ne

³⁰ Yesu aké nyaka beyá menyìñi maknkay béchák besí bakoño bhi, ebhen bábhíkí sìn amem ekáti ene.

³¹ Básiñ menyìñ ebhen béchí amem ekáti ene be menkwak be mánókó be Yesu ke

achi Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be áto, Mmɔ Mandem. Ne bé ndũ mǎnókó yí, mǎmbónj nɛpém ndũ nnyén eni.

21

Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi

¹ Etáré nókó, Yesu apɛt atónj mmɛt ntá bakoŋo bhi. Ndɔŋ yɔ, ebhák chi nɛpaka Manyu Tibérias. * Séngó enyũ yi atónj nyaka mmɛt ntá yap.

² Símun Píta nɛ Tɔmás anɛ bábhìnjì be efák, nɛ Natániel anɛ áfú Kána atú Gálili, nɛ bǎ Sɛbedi bati apay, nɛ bakoŋo Yesu báchák bati apay bachi nyaka ndũ nɛbhɛt amɔt.

³ Símun Píta arɛm bɛ, “Mǎrɔŋ anyén nɛ ási.” Bakoŋo Yesu báchák bárém bɛ, “Sérɔŋ nɛ wɔ.” Bó bárók básót áchwí, béré gháp anyén amɛm áchwí wu beti mɛnkɛm ndu bɛkɛm nsi, kɛ yěnyij bókɛ kém.

⁴ Ndu mbanj ákàŋari, Yesu atɛ nɛpakányén. Yě nɔ, bakoŋo bhi kɛrìnjì bɛ chi yi.

⁵ Yesu arɛm ntá yap bɛ, “Bǎbha, bákɛm nsi?” Bákémɛ yi bɛ, “Aɛ.”

⁶ Aghati bhɔ bɛ, “Gúɛp ká asi ebhe awónɛm áchwí, chɔŋ mǎnkém nsi.” Bágúɛp asi ebhe awónɛm. Bɛyǎ nsi ekwɛn, kpát échá bhɔ bɛyǎ bɛyǎ nkáp ebhi.

⁷ Nkoŋo anɛ Yesu ákónj nyaka arɛm ntá Píta bɛ, “Chi Acha!” Píta ághókó nókó bɛ chi Yesu Acha, asɔt ndɛn ayi afyé amɛt, adók, akwɛn amɛm manyu. Aféré nyaka yɔ amɛt ndu bɛkɛm betik.

⁸ Kɛ bakoŋo abhɛn báróbhé amɛm áchwí béré nok bɛkoŋo yi angókonyén, mánja nɔkɔ bɛyǎ nkáp anɛ ajwi nɔ nɛ nsi. Nɛbhɛt anɛ báfú bérónj angókonyén kɛ sap. Abhak mbɔ bayat besa betay.

⁹ Bákó nókó ebhi baghɔ ngo anɛ bábháyti nɛ bakiri. Nsi ebhak arɛ. Brɛt nkɔwɔ abhak arɛ.

¹⁰ Yesu arɛm bɛ, “Twó ká, nɛ mbɔk nsi ɛyɔ nɔ bákémé.”

¹¹ Píta arɔk ndu áchwí, aya bɛyǎ nkáp, akó ebhi nɛ wu. Ajwí nɛ nsi ɛgho ebhak besa tándrámɔt nɛm byo nɛ érá. Kɛ yěndu nsi ɛyɔ éyá nɔ, ási kɛdakati.

¹² Yesu arɛm ntá yap bɛ, “Twó nyíé ká nɛnyíé.” Kɛ yě nkoŋo amɔt kɛmɔ bɛbhɛp yi bɛ, “Ōchí agha?” Bárinjì bɛ chí Yesu Acha.

¹³ Yesu asɔt brét achyɛ bhɔ. Akɛ enyumɔt nɛ nsi.

¹⁴ Ndɔŋ ayɔ abhak anɛ ajwi ɛrat ɛné Yesu átónj mmɛt ntá bakoŋo bhi, bɛbhɔ ndũ mpok anɛ yi ápérénsɛm ndũ nɛpém.

Yesu aya Píta amɛt

¹⁵ Mányiɛ nókó nɛnyíé, Yesu arɛm ntá Símun Píta bɛ, “Símun, mmɔ Jñn, ɔkɔŋ mɛ ɔchá mɛnyij ebhɛn-ɛ?” Símun akɛmɛ bɛ, “ɛɛ, Acha, ɔrinjì bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arɛm bɛ, “Nɛ bǎbághónómén ayá.”

¹⁶ Bájwí ndɔŋ ɛpay, Yesu arɛm bɛ, “Símun, mmɔ Jñn, ɔkɔŋ mɛ?” Símun akɛmɛ bɛ, “ɛɛ, Acha, ɔrinjì bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arɛm bɛ, “Babhɛri nɔkɔ bǎghónómén aya.”

¹⁷ Bájwí ndɔŋ érá, Yesu arɛm bɛ, “Símun, mmɔ Jñn, ɔkɔŋ mɛ?” Píta abé nti mbɔnyunɛ Yesu ábhɛp yi enyij ɛrɛ émɔt ndɔŋ érá. ɛkɛ, aghati Yesu bɛ, “Acha, ɔrinjì yěntiki enyij, ɔrinjì bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arɛm bɛ, “Nɛ bǎghónómén aya.”

¹⁸ Tɛtɛtɛp, mpok óchí ɛsakámu, ɔrɛ gwát mmɛt, óndɔk yěntiki ebhak ɛné ókónj. Kɛ mpok ókókó, chɔŋ ónjonj ámó amfay, mmu achák amfyɛ wó ndɛn amɛt, ansɔt wɔ andɔk ebhak ɛnɛ óbhíkí kɔŋ bɛrɔŋ.”

¹⁹ Yesu arɛm nɔ betɔŋ enyũ nɛwú ɛnɛn Píta ábhónj bégú ndu bɛchyɛ Mandem kɛnókó. Yesu arɛm yɛ ntá Píta bɛ, “Kɔŋó mé.”

Yesu nɛ nkoŋo ywi achak

²⁰ Píta ayibhiri mmɛt aghó nkoŋo anɛ Yesu ákónj ndu ákòŋo bhɔ anɛm. Nkoŋo wu kɛ ághókó nyaka amɛt Yesu mpok mányiɛ nɛnyíé, nɛ yí wu kɛ ábhébhé nyaka Yesu bɛ, “Acha, agha áti chɔŋ wɔ?”

²¹ Píta ághó nókó yi, abhɛp Yesu bɛ, “Acha, ná nɛ anɛ?”

²² Yesu arɛm bɛ, “Mbák mǎyánj bé yi wu ambak nɛpém tɛ mɛpɛnɛm, ɛyɔ éyíinjì wó ná? Kɔŋó mé!”

²³ Enyij ɛnɛ Yesu árémé, étáká nɛnti bǎnkɔwɔ bɛ nkoŋo Yesu wu abhíkí bhɔŋ bégú. Kɛ, sayri sayri, Yesu abhíkí ghati nyaka Píta bɛ Jñn apu gú. Arɛm chí bɛ, “Mbák mǎyánj bɛ yi áké gú tɛ mɛpɛnɛm, ɛyɔ éyíinjì wó ná?”

* **21:1** Nkúbhé Manyu Gálili kɛ bábhìnjì nyaka bé Manyu Tibérias.

²⁴Nkoŋo Yesu wu ke ághàti bhese menyiŋ ebhen, ne yi ke ásíní bhə amik. Ne séríní bé enyiŋ ene yí árèm echi tetep.

Ngwéntí kɛpi

²⁵Yesu akə nyaka beyă menyiŋ bechak. Mbə básíní bó menkem amik émət émət, nkáysí bé mbə mmik nkem ajwí ne bekáti, kpáte mbək andəp.

Εκάτι Βetik Bõnto

Bariεp bέto Efónó Bedyere

¹ Eta Tiófilos, ndũ ekáti eya ene mbi, nsij eti menyij menkem ebhén Yesu ákú ne ebhen yi atõjõ bebho mpok yi ábhó betik ebhi fá amik,

² kpát bégháka nywõp enen Mandem ákú yi akó amfay. Ápére ko amfay, Efónó Bedyere akũ yi angati bo abhen yi ayabhe be mámbák bõnto bhi menyij ebhen bõ babhõjõ bekũ.

³ Mpok yi aperiensem ndũ nepém, atõjõ mmæt ntá yap ndũ beyã ndõjõ ndũ manywõp besa bepay. Bághó yi kponõroõjõ enyu ené bápú kway memakati be, sayri sayri, apetnsem ndũ nepém. Apet nyaka nsem ndũ nepém antõjõ nõkõ Eyõjõ Mandem bekũ bo mándijí enyũ Mandem ábhák ne bho mbõ Mfõ wap.

⁴ Mpok yí ábhæét ne baghókó bhi aghati bhõ be, “Báké fá Yerúsalem. Chákó ká nõjõ akap ané Eta afyé bariεp bétó mbõ enyũ ngátí bhe.

⁵ Jõn ájwiti nyaka bo ne manyiεp, ke ndũ mpáy manywõp, chõjõ Mandem anjwiti bhe ne Efónó Bedyere.”

⁶ Mpok Yesu achi ne bõnto bábhép yi be, “Acha, chõjõ ónsõt kefõ Israel ónkeme ntá yese bo Israel ke?”

⁷ Yesu akeme bhõ be, “Bábhíkí bhõjõ berijõ mpok ane Eta afyé be menyij ebhen memfakari. Eta mmu afyé mpok ndũ betanj ebhi ke árijí.

⁸ Chõjõ Mandem anchye bhe betanj mpok Efónó Bedyere atwó ntá yeka, mámbak ye batísie bha amem Yerúsalem, ne atú Judéya ankem, ne atú Samária, ne ndũ mmik nkem.”

Mandem akũ Yesu akó amfay (Mk 16.19-20; Lk 24.50-53)

⁹ Yesu árémé nõkó nõ, Mandem asõt yi apetnsem amfay. Báte mánjijõ nõkõ yi ndu árõjõ. Nebhánj nekúti yi, bõ keperε ghó yi.

¹⁰ Báré yijõ gbókó ndũ yi árõjõ amfay. Bápére ghõ, bo bati apay ne nkú pépép amæt báté kekwtõ ne bhõ.

¹¹ Barem be, “Bé bo Galili, ndáká yi bachi afõ téé mánjijõ nõkõ awu amfay? Chõjõ Yesu mmu árõ be arõjõ amfay, ampεtnsem nkúbhé mbõ enyũ bághó yi árõjõ amfay.”

Matias asõt epok Júdas (Mt 27.3-10)

¹² Bõnto Yesu barõ ye Njie Menæk Olif bápεtnsem Yerúsalem, nekõ enén nechi mbõ kilómεta amõt.

¹³ Báchwóbhé nõkó aré, bákó amfay ndu móket amõt amem ekerémfáy ane bõ báchwókõ nyaka are. Bõnto bhõ babhak Píta, ne Jõn, ne Jems, ne Andru, ne Fílip, ne Tõmås, ne Batolómio, ne Mátiõ, ne Jems mmó Alfeyõs, ne Símun ane achi nyaka ndũ nkwtõ bo abhen mánũ eti etõk eyap, ne Júdas mmó Jems.

¹⁴ Bõ mankem babhak eyõjõ émõt. Báchyé mmæt ndũ nenikímæt nebhæt amõt chechem ne mbæk bakoõjõ Yesu abhen baghõré, ne María nõõ Yesu, ne bõmáyi abhen babhakanem.

¹⁵ Ewak émót ndũ manywõp eyõ, bakoõjõ Yesu bákém echeme. Bábhák batí besa betandat. Are, Píta afate arem be,

¹⁶ “Bõma, menyij ebhen básijí amem Ekáti Mandem eti Júdas mmu ákwáká bo mankem Yesu bebhõjõ nyaka befu tetεp. Nõ chí menyij ebhen Efónó Bedyere ákú nyaka Mfõ Debhít ándijí ne arem be bebhõjõ befakari.

¹⁷ Yí Júdas achí nyaka ndũ nkwtó ywesé ndu Yesu áyábhé yi be ankũ betik ne bhese.

¹⁸ “Júdas atí nõkó Yesu, asõt nkáp manõjõ ané báchyé yi aku ekpókó mmik. Ne ndũ ekpókó mmik eyõ, yimbõjõ akwén kébhõri menie bésén, mántεp árõri amik, agú.

¹⁹ Bõ mankem abhen báchí amem etõk Yerúsalem bághók ndak ane áfákári. Ekú bábhó bébhijõ nebhúérémik wu ndũ eyõjõtõk eyap be Akeldáma, nõ chí mmikí manõjõ.

²⁰ “Echi mbõ enyũ Mfõ Debhít asijõ amem Ekáti Bakway bé:

‘Eket eyi éndõp ewó,
yë mmu kéchókõ amem.’

Ne Debhít apεt asijõ be,
‘Mmu áchák ánsót épókó betik eyi.’

²¹⁻²² “Eri ye bé mmu áchák ánehém ne bhese be séngátí nõkó bo mbõ batísie be

Yesu apɛtnsem ndũ nepém. Mmu wu abhəŋ bébhak chi mmu ane achi nyaka ndũ nkwo ywese mpok Yesu Acha achi ne bhesɛ, bébho mpok Jǝn ájwítí yí bɛghaka nywəp enen yi arəŋə amfay.”

²³ Nkaysi yap akwén amuet bo bati apay: Joséf ne Matías. Joséf abhón manyén áchák ápáy. Nó chí Jústos ne Básabas.

²⁴ Máník ye mmuet bé, “Acha, əríní nkaysi yěntiki mmu. Ndũ bǝbhen batí apay, ntiki mmu óyábhé

²⁵ bé ambak munto ndu betik ebhen ndu besot epók Júdas mmú árónó ebhak ené ékwáy ne yi?

²⁶ Báguép ye ebhana ɛti bǝbhen batí apay. Éká Matías. Básót ye Matías báchem ne nkwo bǝnto Yesu bachak batí byó ne amot.”

2

Netwó Efónó Bedyere

¹ Nywəp epǝ bo Israel ene bábhini bé *Péntekos eghaka nəkə, bakoŋo Yesu mankem bábhák nebhuet amot. *

² Ewat éfú amfáy témchók mbə ené mbáép atanatan ɛjwǝ amem eket ené bə bachi are.

³ Bághó menyin mbə baringo. Atáka, enyu ené yěntiki mmu wap abhón nemot enen nete yi anti.

⁴ Témté wu Efónó Bedyere abhak ne yěntiki mmu wap tontó. Aká bábhó béré m beyəŋótək ebhen bə babhiki ghək.

⁵ Mpok yə, bǝ abhen báfyɛ betan bebhəre bebhé bo Israel babhak Yerúsalem. Báfú ndũ beyǝ betək.

⁶ Bághókó nókó ewat eyə, bǝrək ntiét ntiét béghə enyini ene éfakari. Bábhak maknkay bɛghók ndũ bakoŋo Yesu bǝrəm beyəŋótək nyáná nyáná enyu ené yěntiki mmu wap ághòk ndu eyi eyəŋótək enyini ené bǝrəm.

⁷ Bábhák maknkay tontó, bábho berem be, “Pú bǝbhen mankem chi bo Galili?”

⁸ Ná échí bé yěntiki mmu ywese ághòk enyini ené bó bǝrəm ndũ eyi eyəŋótək?

⁹ Séfú betək nyáná nyáná: Mbək báfú Pátia, báchák Mídia, abhénéfú Élam; mbək báfú Mesopotemia, báchák atú Judéya, abhénéfú atú Kapadóshiya; mbək báfú atú Póntos, báchák atú Esia.

¹⁰ Mbək báfú atú Frijia, báchák atú Pamfilia. Mbək báfú Ijip, báchák báfú ndũ batáp etək Líbia ane achi kekwoɛ ne Sírene. Ndú abhen báfú Rom, mbək chi bo Israel, báchák bǝ abhen bákòŋo Mandem mbə bo Israel,

¹¹ báchák báfú Kret, abhénéfú Arébia. Yě nə, yěntiki mmú ywese ághòk ndu bó bǝrəm menyini maknkay ebhen Mandem áká ndu eyi eyəŋótək.”

¹² Bó mankem bábhák maknkay, batí atáká bhó, bábhó bebhep batí be, “Ané ndak-aa?”

¹³ Kɛ bachak bǝrɛ way bakoŋo Yesu mándem nəkə be, “Mmém akem bǝbhen!” Netwə Efónó Bedyere

Enyini Pita aghati bati bo Israel

¹⁴ Pita afate ye ne bǝnto báchák batí byó ne amot, abho berem ne eyə etanatan ntá beyǝ bǝbhə be, “Bǝ Judéya ne be mankem abhen báchi Yerúsalem, tá ká batú mángók enyini ene mǝrəm.

¹⁵ Bǝbhen bábhíki kwén chi mmém mbə enyú bákaysi. Nywəp nɛchi ndiere nkárénká nénénamot bəti.

¹⁶ Né chí enyini ene ndemekerinti Jóel areme nyaka be chəŋ emfakari. Jóel arem nyaka be,

¹⁷ Mandem arem be ‘Ndũ manywəbhé ngwenti,

chəŋ nkə Efónó ya antwə ntá yěntiki mmu. Bǝbheka mángati barak ané mɛ mfyé bó anti.

Besak ebheka mángó kenó amík antifu, ne baseansi bheka mángə kenó.

¹⁸ Ndu manywəp eyə, chəŋ nkə Efónó ya éntwó ntá bakǝ betik abha, abhén baghəré, ne abhen babhakanem, nkə bó mángati barak ané mfyé bó anti.

¹⁹ Ne chəŋ nkə menyini maknkay mémfakari amfay, ne ntəŋ berini maknkay fá amik.

Chəŋ manəŋ ambak, ngó ambak, mǝŋgo ambak.

²⁰ Chəŋ mmok anjibhiri ándəp ejuri, ntəŋ anjibhiri andəp manəŋ, kɛ nywəp nɛgho enén Acha átwə nɛngaka.

²¹ Ne chəŋ embak be yě agha ane ábhini Acha be ánkwak yi,

* 2:1 “Péntekos chí manywəp besa bepəy nsem byo.” Nó chí, bébhó ndũ nywəp Epǝ Nəkini.

Acha ápepe yi.' ”

²² Píta arək ambi bérém be, “Bo Israel, ghók ká beyəñ ebhén: ‘Yesu mmu Násáret chí mmu ane Mandem áyábhé nyaka. Atón kponorəñ bé ayap yí ndü áchyé yi betəñ. Akə ye menyiní maknkay. Atón berin. Bě babhəñ bāriní nə sayri mbənyune akə nyaka menyin ebhen besí ebheka.

²³ Mandem anán ariní nyaka enyin ene ébhónó befakari ne Yesu bekoño nkaysi yi. Báfyé yé yi amə yeká be mánchye yi ntá bo bebú be mángó ndü ekotákátí, mángway.

²⁴ Ke Mandem akə yí ampətnsem ndü nepém, afere yí ndü bebě newú mbənyune newú nepu kway nyaka bebhəñ betəñ amfäy yi.’ ”

²⁵ Mfə Debhít asin nyaka eti yi be, “Nchí ghə nyaka Acha mpoknkem besí bha, abhak ebhe awónem eya, be yənyin eke nyikisi me.

²⁶ Nti ena néjwi ye ne manák, ne nchí rem kəpi ne manák.

Ne mbákánti chí ne Mandem,

²⁷ Mbənyune wə Mandem əpú chen chəñ me óndó amem etəkó bawú, əpú rə chəñ Mmu ane áchyé nepém eni ntá ye ámpó amem nnem.

²⁸ Okə me ndiní mbi nepém.

Ndü óchí ne me mpoknkem, chəñ ónkə membəñ beyä manák.”

²⁹ Píta arək ambi berem be, “Bəma, nchí kway beghati bhe kponorəñ eti Mfə Debhít, chí mbi ywesə. Agu nyaka, bábhəme yi, ne nnem eni nebhet fá ne bhese kpatə echəñ.

³⁰ Achí nyaka ndeməkəpinti. Ariní bariəp amən Mandem áchyé yi, kpát anyú nku be chəñ Mandem ankə ebhárémə ywi anyie enəkó kefə eyi.

³¹ Debhít ayambi aghó enyin ene Mandem abhəñ bekə ndü mpok ane átwə ambi ke yə emfakari. Aghó be, chəñ Mandem ankə Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be áto ampətnsem ndü nepém. Eti yə, Debhít arem nyaka be, ‘Mandem abhíkí chen Mpepe yí áyábhé ándó amem etəkó bawú ne abhíkí chen mməet yi ámpó amem nnem.’

³² Mandem akə Yesu apətnsem ndü nepém ne besé mankem séghó yi ne sechi batísie be achi nepém.

³³ Mandem achye yí beyä kenókó ndu akə yi achəkə ebhe awónem eyi ndü enəkó kefə. Eta abhəre bariəp ami ndu achye yí Efónó Bedyere. Ne chí Efónó Bedyere mmu Yesu achye bhese ke ákə menyin ebhén bífakari ne mbə enyü bəghə ne bəghək.

³⁴ Debhít abhíkí rə nyaka etəkó bawú ándók amfay. Ke yimbəñ arem be, ‘Eta Mandem arem nyaka ntá Acha wa bé: “Chəkó fá ebhe awónem eya ndu enəkó kefə, ³⁵ kpáte nkə bəmpap abhe mámbak mbə enək ene óchəkó ónyanə bekek aré.” ’

³⁶ “Bo Israel mankem bábhəñ bəriní ye sayri be, Yesu mmu be bəgo ndü ekotákátí ke Mandem ákə yi áchi Acha ne Mpepe yi áyábhé.”

³⁷ Bəghókó nókó enyin ene Píta areme, ékwén bó te anti. Babhəp Píta ne bənto bachak be, “Bəma, chəñ sənku ye ná?”

³⁸ Píta akeme bhə be, “Yəntiki mmü yeka abhəñ bétiknsem ndü bebú bhi ne mánjwiti yi ndü nnyén Yesu Kristo be Mandem amfonori bebú bhi. Mmü ane ákə nə Mandem áchyé yi Efónó Bedyere mbə akap.

³⁹ Bariəp amən ayiní be ne bəbhəka, ne bə mankem abhen bachi nekə nesie. Ayiní nkwo yəntiki mmu ane Mandem Acha yese abhiní be antwə ntá yi.”

⁴⁰ Píta arək ambi bérém baya menyin bəchák ansemti nəkə bhə bé “Féré ká mməet ndü ntemsi ane ábhónó bətwə ntá bə bebú abhen fá ammik.”

⁴¹ Ekə bo abhen mánóko enyin ene Píta areme bárók bájwiti bhə. Ne bo abhen bachepe ne bakoño Yesu nywəp enə babhak mbə nká érat.

⁴² Bachye mməet ndu bəghók menyin ebhen bənto Yesu bátəñ. Bó mankem abhen manókó babhak ndu nson amət ndü yəntiki enyin, ndü Nenyie Acha ne ndu nenikiməet.

Nepém bakoño Yesu

⁴³ Bənto Yesu bábho bekə beyä menyiní maknkay ne beriní maknkay. Bəcháy békém bo mankem abhen bəghə menyin ebhə.

⁴⁴ Ne bo abhen mánóko mankem babhák eyəñ émət, mánkəre nəkə menyin ebhap ndü nson amət.

⁴⁵ Mpok ne mpok, abhen bábhónó menyin bátí nyaka mánkəre nəkə nkəp ne abhen

εγρᾱ ἐρύ εnyu ενέ yěntiki mmu wap abhəŋ enyih.

⁴⁶ Ne yěntiki nywəp bəchəm nyaka amem ekerákap Mandem amem Yerúsalem ndu ménikmæet. Bəchəm nyaka nkwo amem beket ebhap ndü Nenyie Acha ne ndü menyie nenyié ne beyä maŋák ne nti nemət,

⁴⁷ mámbiti nəkə Mandem. Bə mankem bəghó ndü bakoŋo Yesu bákə ne báre bhóŋ maŋák ne bhə. Ne yěntiki ewak Acha ankə nəkə bo abhen yi ápémé mánehém ne bakoŋo bhi.

3

Píta abú mbénti

¹ Ewak émət, Píta ne Jón bare rəŋ ekerákap Mandem ndu nkárénká érát ne ngósí mpok nenikimæet.

² Bəgháká nókó ndü nyübha ane bəbhini be Erití Nyübha, bəghó mmu ane áhí mbénti te nebhe eni aré chókó. Yěntiki ewak bo bəpəkə nyaka yi mámbəre ndu nyübha wu bé ániŋí nókó nkáp ntá bo abhen báfuət berəŋ amem ekerákap Mandem menikmæet.

³ Mbénti wu aghə nəkə Píta ne Jón ndü báyaŋ befæet mandək ekerákap, abho ménini bhə nkáp.

⁴ Píta ne Jón báyiŋi yi diíi. Píta arem ye be, “Yiŋí bhese!”

⁵ Ater bə amík amæet ne nkaysi bé chəŋ manchye yi enyih.

⁶ Ke Píta arem be, “Mbíkí bhəŋ nkáp, ke enyih ene mbónó chəŋ nchyé wə. Ndü nnyén Yesu Kristo mmu Násáret, faté kə!”

⁷ Akém yi ndü awónem ayon. Témté wu, betəŋ Mandem béchwe ndu bekak ne memi bekak ebhi.

⁸ Adók ate kperer, abho bekə. Are kə an-dokoti nəkə, ne ambiti nəkə Mandem, kpát arək achwe amem ekerákap ne bhə.

⁹ Bo mankem abhen bachi are bəghó yi ndu ákə ambiti nəkə Mandem.

¹⁰ Bəriŋi be yi ke áchəkə nókó nyaka ndü Erití Nyübha ane ekerákap Mandem aniŋi nəkə nkáp. Ekə bəbhák maknkay, ne manyu arəp bhə fufú bəghə enyih ene efakari.

Píta aghati mbok Yesu amem ekerákap Mandem

¹¹ Mmu wu abhat mmæet ne Píta ne Jón kpát bərək baghaka amem nebæet ekerákap Mandem ane bəbhini be Achá Sólomon. Bo mankem bare rəŋ are ntiét ntiét bəghə enyih ene éfakari. Babhak maknkay tontó.

¹² Píta aghə nəkə ndü bəbhə bákəp bhə, arem ntá yap be, “Bəma, bo Israel, ndaká yi bəchí maknkay, mámkpəkə nəkə bhese enyu eyə? Bəkaysi be chi ndü betəŋ ebhesé kě yí ákə néne ké? Ne puyě chi be séchəy Mandem tontó.

¹³ Mandem bachimbi bhese, Mandem Abraham ne Aisek ne Jekóp ke achye mübetok ywi Yesu kenókó. Achyé yi kenókó yěndu be bərəm nyaka be bəbhiki bhəŋ yěnyih bekə ne yi mpok Páilet áyaŋ befere yi amə. Bəsót yi bəchyé ntá bəbati Rom be mángwáy.

¹⁴ Yesu achí nyaka nyáná ne chak besí Mandem, Yě nə be kəka be Páilet ándó yi andək. Bərəm be Páilet ándó chí ngwayti bho andək.

¹⁵ Bəkú bəwáy yi mmu áchyè nepém. Ke Mandem akə yí apetnsem ndü nepém. Besé séghó ne amík enyih ene efakari.

¹⁶ Yesu ke ákú mbénti ne áfáté. Enyih ene bəghó ne ene bəriŋi be efakari, menkem béchí enyu yə mbənyune sésíkí nti ne yi. Chí ndu sésíkí nti ne yí ke ékə mbénti ne áfáté kperer mbə enyü bə mankem bəghó.

¹⁷ “Bəma, néne ndiŋí ká bé be ne bə bati bhəka bəchí nyaka chi amem ejuri beyiŋi enyih ene bəkú ntá Yesu.

¹⁸ Ke enyih ene Mandem ákú baremé kepinti bhi bəghátí bo tesáy be, Mpeme Mandem afyé nyaka barier be átò, abhəŋ bəghə esəŋəri, Mandem akə yə efu tetep.” Tik yé ka nsem ndü bebú ebheka, mámpetnsem ntá Mandem, be yi amfonori bebú ebheka.

¹⁹ Mbák mánkə enyu yə, Acha ákə mámbəŋ mpok neywæmæet ndü befónó ebheka,

²⁰ antó be Mpeme yi afyé nyaka barier be átò be ambak Mpeme yeke.

²¹ Yí wu chi Yesu mmu ábhónó bebhak amfay ne Mandem kpáte mpok ane yi ákə menyih menkem ménjibhiri méndəp bekə.

Baremé kep̄inti Mandem mánan̄j bárem tentep be ch̄on̄j émbak enyu yə.

²² Moses arem nyaka be, “Ch̄on̄j Mandem Acha antó be ndemekep̄inti ywi mbə enyū yi ato me. Ne ch̄on̄j yi ambak mmu ywəka amət ne bābh̄on̄j bekə yēntiki enyij ene yi ághāti bhe mǎnkə.

²³ Ne ch̄on̄j embak be yē agha ane apu ghok ndemekep̄inti wu, báfap yi ne bō Mandem, mangway.

²⁴ Samuel ne baremé kep̄inti abhen báfú yi ansem, mankem bárem nyaka nkwó eti menyij̄i maknkay ebhén bэфákari manywəp ané ech̄on̄j.

²⁵ Menyij̄ ebhen baremé kep̄inti bārémé menkem béyij̄i bhe. Ne nku ane Mandem ányú nyaka ne bachĩmbi bhəka, ányu ne be nkwó, mbənyune arem nyaka ntá Abraham be, ‘Ch̄on̄j mfəét ntá bebharébhə bhe r̄jet manerékeré mmik ankem.’

²⁶ Eti yə ke ech̄i be Mandem ayap nyaka mübetok ywi, ayambi átó yi chi ntá yeka bé ánjet be ndū ákə be mandó nepém bebá eneka.”

4

Píta ne J̄on besí echémé bo bati etək

¹ Ené Píta ne J̄on bāghāti bo menyij̄ enyu yə, mbək bachiákap Mandem ne münti babhabheri ekerákap ne mbək bōnkwo Sádusi bātów ntá yap.

² Bati ábé bhə mbənyune Píta ne J̄on bātōn mán̄gati nəkə bo bé Yesu apetnsem ndū nepém betōn be ch̄on̄j bawú mámpetsem ndū nepém.

³ Bákém Píta ne J̄on bārók báfe, ne tēndu beku menan̄j bēgháká nyaka, barə bhə are te ntinywəp.

⁴ Yē nə, beyǎ bo abhen bāghókó enyij̄ ene Píta ne J̄on bāghátí bhə, mánóko. Mpǎy bakoŋo Yesu mankem akó aghaka mbə nká etay.

⁵ Néyí nókó, bakemé etək ne bō bati bo Israel, ne batōn ebhé Mandem bákém echeme amem etək Yerúsalem.

⁶ Anas müngo bachiákap Mandem, ne Káyfas, ne J̄on, ne Aleksánda, ne bōneréket müngo bachiákap bāchem ne bhə.

⁷ Básót Píta ne J̄on bákə bó báte besí bhap, bābhép ye bhə be, “Ndu nnyén agha bákə

menyij̄ ebhen? Agha áchyé bhe betan̄j bekə bhə?”

⁸ Ndū betan̄j Efónó Bedyere, Píta akeme bhó be, “Bē bakemé etək ne bō bati etək,

⁹ mbák bābhép bhese ech̄on̄j eti ber̄i ebhen séká ntá mbéntí-ne, ne enyū éfákári ke yi ātan̄j,

¹⁰ Bē mankem ne bo Israel mankem dij̄i ká be chí Yesu Kristo mmu Násaret ke áká mmū-ne atana. Yí mmu bágó ndū ekotákátí, kē Mandem akə yí apetnsem ndū nepém, ndū betan̄j ebhi kē bāghó mmū-ne áté be besí kperep.

¹¹ Nkúbhé Yesu kē Ekáti Mandem érəm eti yi bé:

‘Ntay enén bē batē beket bābyáká, nó ke néróbhé ekwap ené ékémé eket.’

¹² Ndiere yí ke ákway bepeme bhese. Mmu achak apú fá amik ane Mandem achye be ampeme bhese.”

¹³ Bo echémé bō bati etək bāghó netan̄janti Píta ne J̄on ndū bārəm kep̄i keb̄on̄j becháy ne ndū bāghó nkwo bé bəPíta bāchí chí ndéndemé bhə, ne be bə bābhíkí ghək ekáti, bābhák maknkay. Ke bāghó be bəPíta mánan̄j bákə nyaka ne Yesu.

¹⁴ Ne ndu bāghó mbéntí ane bákú yi atana nepak Píta ne J̄on, manyu áchók bhə.

¹⁵ Eká bātén kp̄ik bó nefi. Bābhə besokori mámbebhe nəkə bati be,

¹⁶ “Ch̄on̄j sēnkə yi ne bōbhén? Bō mankem fá etək Yerúsalem baghə erémé enyij̄i maknkay ené bó bákú ne sépú kway betana.

¹⁷ Ke ndu bekə be mbok ane áképerē taka etək, sébh̄on̄j beya bōbhen batú be báképerē rem yēnyij̄ ntá mmu ndū nnyén Yesu.”

¹⁸ Bābh̄ij̄i ye bhə bāpetnsem amem áchá. Básémti bhó be bakesperē rem ne bakesperē tōn̄j yēnyij̄ ndū nnyén Yesu.

¹⁹ Ke Píta ne J̄on bákéme bhə be, “Bē babh̄on̄j bēp ká mməet eyeka ndak ane. Enyij̄ ene échí chak besí Mandem chi ené? Bēghok bhe ke chi beghok Mandem?”

²⁰ Sépú kwáy berə berem eti menyij̄ ebhen séghó ne amík ne séghók ne batú.”

²¹ Nkwə echeme bōbati etək bapet básémti nókó bhə, báfere bhə amə. Bó keb̄on̄j mbi betemsi bəPíta mbənyune bō mankem bákəka nyaka Mandem ndū enyij̄ ene efakari.

22 Ne mamié mbéntí wu acha nyaka besa bepay.

Bakoŋo Yesu mánikmæet be Mandem an-chye bhə netaŋánti

23 Báfééré nəkə Píta ne Jŋn amə, bápətnsem ntá batí bŋnkwə Yesu, baghati bhə enyiŋ ene bŋbatí ekerákap Mandem ne bŋbati etək bárémé ntá yap.

24 Bakoŋo Yesu bághókó nókó nə, bŋ mankem babho menikmæet ntá Mandem mándeme nəkə be; “Eta, wə əchí Acha, wə ke óghókó mfay ne mmik, ne manyén ne menyin menkem ebhen béchí are.

25 Wə ke ókú nyaka be mübetok ywe Mfo Debhit, chi-mbi ywesé, ándem ndü betan Efónó Bedyere be:

‘Ndaká yí bo abhen bápú bo Israel bábenti ne wə Mandem?

Ndaká yí bŋbhen báte beyu ebhen bebhiki bhəŋ ntí ne nnet?

26 Bafə mmik bátòŋtí mmæet ménu nenu, bŋbatí etək báchem nebhæet amət, báte eyu menu ne Mandem Acha ne Mpepe yí afyé nyaka bariəp be átò.’

27 “Hérød ne Póntiəs Páilet báchem ne bo Israel ne mbək bo abhen bápú bo Israel fá amem Yerúsalem, báte eyu antí Yesu mmü betok ywe ane achi nyánjá.

28 Báchém beku yéntiki enyiŋ ene ónánj óbháré nyaka be chəŋ émfakari.

29 Acha, ghó ye ndü bápà bhese. Ku be bhesé bŋ betok abhe, séngátí nókó bho Eyəŋ eye ne netaŋánti nenkem.

30 Chié bhese betan bebú bŋmame, ne betəŋ berinjí maknkay ne beku menyinjí maknkay ndü nnyén mübetok ywe Yesu, mmu achi nyánjá.”

31 Mánánjá nókó menikmæet, nebhæet ane bŋ bachi are anyikisi. Efónó Bedyere abhak ne bhə tontó akə bábhó beghati Eyəŋ Mandem kebəŋ becháy.

Bakoŋo Yesu bábhak ndü nsoŋ amət ndü menyin menkem

32 Nkwó bo abhen mánókó Yesu bábhŋŋ ntí némət ne nkaysi amət. Yé mmu wap ake rem be menyin ebhi béchí chí ndiere ntá yi aywintí. Enyiŋ yéntiki mmu ebhak enyiŋ eyap mankem.

33 Bŋnto Yesu béré ghati bo ne betan ebhap menkem be Yesu Acha apətnsem ndü

nepém, ne berindu Mandem bebhak ne bŋ mankem tontó.

34 Yé mmu wap abhiki chép nyaka enyiŋ mbənyune abhen bábhŋŋó bakí ne yé chí beket, bátí nyaka menyin ebhə mántwə ne nkáp

35 mámbəre besí bŋnto, ne bŋ mánkəre nkáp wu bekoŋo nté ane yéntiki mmu wap.

36 Enyu yə ké mmü ane áká nnyén be Joséf akə nyaka. Abhak mmu nneréket Lévi ne mmu etək Sáypəs. Bŋnto Yesu bádú yí nnyén bé Banábas, nó chí, “Mmü ane afyé bo ntí.”

37 Abhŋŋ nyaka nki, atí wú, atwó ne nkáp, abhəre besí bŋnto Yesu.

5

Ananias ne Safira

1 Ke ewak emət, mmü ane aka nnyén be Ananias ne ngərə aywi Safira bátí nebhúérémik.

2 Ananias abhese mbək nkáp ansem. Ngərə aywi arinjí be yi akə nə. Asət ané aróbhé arək abhəre besí bŋnto Yesu.

3 Ke Píta abhəp yi be, “Ananias, ndaká yí óró Satan ánkó wó antí be ónsé nsé ntá Efónó Bedyere ne əŋə mbək nkáp ane ótí mmik ansem?

4 Mpok óbhíkí re tí yó, mmik achi nyaka chi ayə. Ne mpok ótí yó nkáp abhak chi aywe. Ndaká yí əkaysi beku ene enyü enyiŋ? Osensé chi ntá Mandem, puyé ntá nkwá!”

5 Neghók Ananias ághókó beyəŋ ebhen, akwén amik agú. Beyə becháy békem yéntiki mmu ane ághoko ndak ane.

6 Besak báchwe, mánép yi ne nden, bápókə, barək babhemə.

7 Efúéré nókó mbə maŋək nywəp arət, ngərə Ananias achwe anywóp, yí kerinjí enyiŋ ene efakari.

8 Píta abhép yi be, “Ghatí me tetep, nkáp ankem ané wə ne nném aywe bátí mmik ne?” Akemə be, “Ee, yinjí wu ankem nə.”

9 Píta arem be, “Ná wə ne nném aywe báká eyəŋ émət memə Efónó Mandem Acha enyü eyə? Ghok! Bo abhen bábhémé nném aywe, báci afə ambinywəp, ne chəŋ mampəkə wə nkwə.”

10 Témté wu, Safira akwén bekek Píta agú. Besak báchwé nókó bághó be agu,

bápəkə bafu barək babheme kekwoṭ ne nném.

11 Beyä becháy bekem bönkwo Yesu mankem ne yěntiki mmu achak ane aghoko enyij ene efakari.

Bönto Yesu báku beyä menyijí maknkay

12 Bönto Yesu báre ku beyä menyijí maknkay bechak besí bo ndü betan Mandem. Báre chem nebhet amot amem nebhet ekerákap ane bábhijí nyaka be Acha Sólomon.

13 Yě mmu achak kechem ne bhə ɛti becháy, ke bo báre chyè bhə kenókó.

14 Ne beyä bo, bəghoré ne babhakanem, báre noko, manchem nəkə mmuet ne nkwo Yesu.

15 ɛti menyijí maknkay ebhen bönto bákə, bo báre pəkó bömame mámbare nəkə nepaká mbi, mbək ndu bekók, bachak ndu bəsak, bé Píta aperé fuet ndikandi ywi ánkwen mbək ayap amuet.

16 Beyä bo bare fu ndü böbetək abhen bachí kekwoṭ ne Yerúsalem, mándəkə nəkə ne bömame, ne abhén befónó bebúbebe bésəñori bhə. Bə mankem batan.

Böbati etək bare chyè bönto Yesu beyä esəñori

17 Ke müngo bachiákap ne bö mankem abhen bachi ne yi, nə chí bönkwo Sádusi, bábhón beyä mpap amík.

18 Bákém bönto báfyé ekerékenəñ.

19 Ke ángel Mandem atwó ne beti, anene babhinywəp ekerékenəñ, asət bó báfú, arem be

20 “Dók ká amem ekerákap Mandem, mánte, mángati bo yěntiki enyij ɛti nepém nekə enen.”

21 Néyí nókó, bárók bachwe amem ekerákap Mandem bábhó betəñ bo mbə enyü ángel aghati bhə.

Müngo bachiákap ne nkwo ywi bábhijí böbati etək Israel mankem, bákém echeme, bachye eyəñ be mandók mamfere bönto ekerékenəñ mantwə ne bhə.

22 Babhabheri abhen ekerákap báchwóp are, keghə bhə. Bápetnsem ne eyəñ be,

23 “Sérəñ, seghə babhinywəp femfé, ne babhabheri nefi téé, ke sénéne nókó babhinywəp, sebhiki ghó yě mmu amem.”

24 Münti babhabheri ekerákap Mandem ne bö bati bachiákap baghoko nəkə nə, bati átaka bhə amem, bare bhep mmuet eyap enyij ene efakari ne bönto Yesu.

25 Ebhiki tat, mmu amot achwe aghati bhə be, “Ghók ká, bo abhen báfé ekerékenəñ éyu, bachi awu amem ekerákap téé bátəñ bo.”

26 Münti babhabheri ekerákap ne böbhi bárək basət bönto, ke báke tək bó awə amuet ndü bächəy be bo báké temti bó ne batay mangway.

27 Bápéré nókó ne bhə, bakə bə baté besí echeme böbati etək. Müngo bachiákap abhép bó be

28 “Séyer be batu be báké pere rem yěnyij ndü nnyén mmü-ne? Yě nə, batak mbok Yesu amem Yerúsalem nkem ne bəyən bekə embak be besé ke sékú bawáy yi.”

29 Píta ne bönto Yesu mankem bakeme be, “Sébhəñ beghok chi Mandem, puyé nkwañwan.

30 Mandem bachiambi bhesé akə Yesu mmu bawáy ndu bago yi ndu ekotákati ampentsem ndu nepém.

31 Mandem akósi yí amfay, afyé ndü nebhet kenókó be ambak Münti ne Mpepe, bé ányché bo Israel mbi betiknsem ndü bebú bhap Mandem amfonori bhə.

32 Séghati bo menyij ebhén séghó ne amík mbə batisie, ne Efónó Bedyere mmu Mandem achyé ntá bo abhen bəghók yi achi ntisie nkwo.”

33 Bö echeme böbati etək bəghókó nókó nə, bati ábe bhə tontó. Bábhə beyəñ mbi ndu bəway bönto Yesu.

34 Ke münkwo Fárisi amot, ane áká nnyén be Gamáliel, abhak aré. Abhak mmu echeme bö bati amot nkwo ne ntəñ ebhé Mandem. Bö mankem báchyè nyaka yi kenókó. Afate achye eyəñ be mánten kpik bönto Yesu nefi.

35 Arem ye ntá böbati etək be, “Bo Israel, sət ka mpok ndü enyij ené bákáysi bekə ne böbhen.

36 Diní ká be Tiódas árem nyaka be yi achi nném mmu. Bö mbə bati besá esa (400) babhak bakoño bhi. Bawáy nókó yi, bakoño bhi bhə bátaka, nsónó eyi amay.

37 Etaré nókó, Júdas mmu Gálili nkwo afú mpok básət mpəy bho. Aya mbək bhə báre

κορο γί. Yi nkwo agú, ne beyä bo abhen bákòno nyaka yi bátáka.

³⁸ Bèyinjì ye ndak ane, nchí ghati beka be mándó böbhen, báké kú bhó yènyinj. Mbák nkaysi-ne, ne menyinj ebhen bə batĩ beka befu chí ntá nkwa, chəj mánkwèn.

³⁹ Ke mbák befu chí ntá Mandem, bápú kway bechyet bhə mbi. Bákway mbəj beghə be mánù chí ne Mandem!”

⁴⁰ Bábhinjì nókó ye bönto Yesu, baden bə, básémti bhə be báképerere rem yènyinj ndu nnyén Yesu, barə bə mándók.

⁴¹ Bönto báfú bárə echeme böbati etək bárók ne manják mbənyune Mandem aghə be bə bakway bo abhen bábhəj keyóré éti nnyén Yesu.

⁴² Bə kerə betəj ne bégháti bo Mbok Ndíndí be Yesu chí Mpereme Mandem afyé nyaka bariəp be átò. Báre kú nə yèntiki nywəp amem ekerákap Mandem ne amem beket ebhap.

6

Báyáp böbati tándrámat be mánkwák bönto Yesu

¹ Mpok yə, bakojo Yesu báre yá mándokə nəkə chí ambi. Bétánjá békwen. Bo Israel abhen bárəm eyəj Grik nkwo báré nywinti be abhen bárəm chí ndiere eyəj bo Israel bákòre menyinj yèntiki ewak kefyé ntí ndu bechye mánkwésé bhap.

² Eku bönto Yesu batĩ byó ne apay bábhinjì nkwo bakojo Yesu bárəm be, “Épú chak be sendə beghati bho Eyəj Mandem, séndəbhe tən chí baraká nenyé.

³ Bəma, yap ye ka böbati tándrámat. Bábhəj bebhak bo abhen bo bárəm erírí éti yap, mámbak bo abhen Éfónó Bedyere achi ne bhə sayri, ne mámbak barijindak. Yap ka bhó. Sékway bechye bhə betik ebhen.

⁴ Mbák echi nó, chəj sémbəj mpok bechye mməet ndü nenikiməet, ne ndu béghati bho Mbok Ndíndí ne ndu bétəj Eyəj Mandem.”

⁵ Bönkwo mankem bábhəj manják éti enyinj ene bönto bareme. Báyáp Stífin mmu amət ane abhəjə nekə ne Yesu tontó ne Éfónó Bedyere achi nyaka ne yi mpoknkem. Báyap Filip nkwo, ne Prokórəs, ne Nikanós, ne Tímən, ne Paménas, ne Níkolás, kenko

ane áfú nyaka Antiok. Anəj áchyè nyaka Mandem kenókó mbə enyü bo Israel bákə ke ánoke Yesu.

⁶ Básət bhə besí bönto Yesu. Bönto mánikməet mányánə bó amə anti.

⁷ Eyəj Mandem ére go endək nəkə chí ambi, ne mpáy bakojo Yesu ayá tontó amem etək Yerúsalem. Beyä bachiákap Mandem nkwo báre noko Mbok Ndíndí.

Bákém Stífin

⁸ Stífin chí mmu ane Mandem átəj beyä berindu, achye yí beyä betəj. Stífin aku berem menyinjì maknkay ne átəj berinj besí bo.

⁹ Mbək bo báfate bábhə bekem epúiti ne yi. Bábhak bö ekeré nenikiməeti ene bo abhen báféré ndü kesem. Enyu eyə ke bábhinjì nyaka yə. Bábhak bo Israel abhen bafu Síren ne mmu Aleksánda. Bóbhə ne bo Israel bachak abhen bafu atú Silísha ne Esia bare kem epúiti ne Stífin.

¹⁰ Ke bə kekway bekem enyinj ene yi árémé ne nerinjindak enen Éfónó Bedyere achye yi.

¹¹ Bákú bo mámpu be bəghok ndü yi árəm ebəbə éti Moses ne éti Mandem.

¹² Enyu yə ké mányikisí batĩ bö batĩ etək amem, ne batĩ batəj ebhé Mandem, ne batĩ bö mankem. Bákém ye Stífin barək besí echeme bö batĩ etək ne yi.

¹³ Bátwó ne batísyə ákwaré abhen bárémé be, “Mmü-ne apú rə berem ebəbə mpoknkem éti ekerákap Mandem ywesé ne ne éti ebhé Moses.

¹⁴ Séghok ndü yi árəm be chəj Yesu Mmü Násáret wu amokoti ekerákap Mandem ene, ne angupsi berinj etək ebhen Moses áró ntá yese.”

¹⁵ Bö mankem abhen báchí amem ekeré manyé chəkə, batep Stífin amík aməet, bəghó bé besí bhi béyibhiri berəbhe ghə chí mbə ebhén ángel Mandem.

7

Kepi ekén Stífin árémé besí batəj manyé

¹ Múngo bachiákap Mandem abhép Stífin be “Echi tetep be əku barak ane bárəm nə be əku?”

² Stífin akeme be, “Bəmə ne bəta, ghók ka me! Mandem betəj menkem abhesi nyaka

ntá chi-mbi aywesé Abraham mpok yi achi atú Mesopotemia ke árɔ̀n etək Haran,

³ arem ntá yi be, ‘Fă etək eye, dǎ nneréket aywe dók atú ane métɔ̀n chɔ̀n wɔ.’

⁴ Abraham afa ye atú bo Cháldia wu, arək achəkɔ etək Háran. Etayi ágú nókó, Mandem akɔ yi afa aré atwó ndũ mmik ane bǎchí aré echɔ̀n.

⁵ Abraham abhak fá, yě nɔ, Mandem kechye yí yě chí mónɛbhúéré mmik. Afyé chí bariɛp béchye mmik ntá yi ne ntá bebharébhɔ bhi yěndu yi abhiki bhɔn nyaka mmó.

⁶ Mandem arək ambi béghati yi be: ‘Chɔ̀n bebharébhɔ bhe mámbak mankɔ amem etək bǔ bachak. Bǔ bhɔ mambɔre bhɔ ndu kesem, mánychye nəkɔ bhɔ beyǎ esɔ̀nɔri ndu mamié besǎ esa.

⁷ Ke chɔ̀n nchyé ntémsí ntá bǔ etək ené bɔ bátɔk. Ne ansem mpok, chɔ̀n mámfá mántwɔ, mánychye nəkɔ me kenókó fá.’

⁸ Mandem anyú ye nku ne Abraham. Eriɔ̀n nku yɔ ebhak nesiéɛp ane básieɛp bǔbabhakanem. Abraham abhé nókó ye Aisek, asiéɛp yi mpok yi ágháká manywɔp ánen. Aisek ábhé Jekóp, Jekóp abhak chi ntá bǔ bati byo ne apay abhen bǎchí nyaka bachĩmbi maneréket bo Israel.

⁹ “Bachĩmbi bhɔ bǎbhɔn mpabhamík ne mómáyap Joséf. Bǎtí yi mbɔ nsem ntá bakǔsiɛ, Bó bǎrók etək Ijip ne yi. Ke Mandem abhak ne yi,

¹⁰ afeɛ yí ndũ besɔ̀nɔri ebhi menkem, atɔ̀n yi berĩndu, ne achyé yi nerĩndak besí Mfɔ Ijip. Mfɔ Ijip achye yi betan amfáy etək Ijip enkem, ne eket eyi enkem.

¹¹ Ansem mpok, nsay akwén etək Ijip enkem ne etək Kánǎn. Ekɔ esɔ̀nɔri eya echa. Bachĩmbi bhese kekway bebɔn nenyie.

¹² Jekóp ághókó nókó ye be nenyié nechi Ijip, ató bachi bhese aré. Ebhak ndɔn ane mbi ane bó bǎrɔ̀nɔ Ijip.

¹³ Nerɔ̀n ane bó bǎrɔ̀nɔ aré ndɔn ené ejwi épáy, Joséf akɔ bǔmayi báriɔ̀n yí, ne Mfɔ Ijip ariɔ̀n nneréket Joséf.

¹⁴ Joséf ató ye bǎbhiɔ̀n étáyí Jekóp ne bǔneréket ywi mankem, batí besa bérát nsem neku.

¹⁵ Jekóp arək etək Ijip ne nneréket ywi ankem. Abhak aré te mpok ane yi ágú ne bǔbhi bo bachi bachĩmbi bhese.

¹⁶ Bǎrókó yi bǎpetsɛm Shékem, bǎbhéme ndũ nnem enen Abraham ákú nyaka ntá bɔ Hamɔ amem etək Shékem ne nkáp silbhá.

¹⁷ “Mpok ane Mandem abhɔnɔ bekɔ bariɛp amem yi afyé nyaka ne Abraham aghaka nəkɔ kekɔt, mpáy bo Israel abhen bachi Ijip beɛt baya tontó.

¹⁸ Ebhak enyu yɔ kɛte mmu achak abhak Mfɔ Ijip ane abhiki riɔ̀n nyaka Joséf.

¹⁹ Mfɔ wú achye bǔ bhese beyǎ esɔ̀nɔri, akɔ bɔtayese mándó bǔbhap nefi mángú.

²⁰ “Mpok yɔ ke bǎbhé Moses. Arí tontó ne Mandem akɔn yi. Máne yí eket etayi ndũ batan arát.

²¹ Bǎrɔ̀n nókó yi nefi, mmó Mfɔ Ijip ane ngɔré, asɔt yi mbɔ móywi, ane yi.

²² Bǎtɔn yí nerĩnɔ kɛɛ bo Ijip nenkem, ágó abhak erítí ndeme kɛɛ ne nnem mmu ndu menyin ebhen yi ákɔ.

²³ “Ágháká nókó mamié besa bépáy, nkaysi atwó yi anti be ándók ángó bǔmayi, bo Israel.

²⁴ Ághó nókó ndũ mmu Ijip ádèn mmu Israel amɔt, arək bekwak yi. Akeme kémbé, kɛt awáy mmu Ijip wu.

²⁵ Moses akaysi be bǔbhi báriɔ̀n bé Mandem ke ató yi ámféré bhó ndũ esɔ̀nɔri, ke bó keriɔ̀n enyu eyɔ.

²⁶ Néyí nókó, arək atemeri ndu bǔbhi, bo Israel bati apay mánu. Achwe bekɔ bɔ mambak eyɔn émɔt, arem be, ‘Ghók ká, bǎchí bǔ mmu amɔt, ndaká yí mánu ne bati?’

²⁷ Ke ane áyán nti mpay, apuri Moses, abhéɛp yí be, ‘Agha ákú wɔ mfɔ ne ntanǎ manyé yesé?’

²⁸ Ɔyàn béway me mbɔ enyu ówáy mmu Ijip éyú?’

²⁹ Moses ághókó nókó nɔ, abhé arək achəkɔ etək Mídia. Aré ke yi ábháy ngɔré abhɔn bǔ babhakanem bati apay.

³⁰ “Efuéré nókó mamié besa beɛpay, ángel Mandem abhesi ntá yi amem baso, kekɔt Njie Sináy. Angel wu abhak amem ngó ane ádu ndũ mɔnɔk amɔt ane ágò ebhi.

³¹ Enyɔn ene Moses ághó ekɔ yi abhak maknkay. Ne nerɔ̀n yi árɔ̀n kekɔt beyinɔ, ághók Eyɔn Mandem Acha ndu érɛm be,

³² ‘Mme ke nchí Mandem bachĩmbi bhɛka, Mandem Abraham, Mandem Aisek,

ne Mandem Jekóp.' Nékónjó nékém Moses, afeɾe amík are.

³³ Mandem Acha arem ye ntá yi be, 'Fere nkwohánya eye bekak, mbonyune nebhuerémik ane éte no are achi nyánjá.

³⁴ Ngɔ besəŋəri ebhen bəbha bábhəŋ amem etək Ijip ne ngók nedī kebho enap, ne nsep ntwə befeɾe bhó ndū esəŋəri eyə. Twó yé, chəŋ ntó wə Ijip.'

³⁵ "Stífin arək ambi berem be, nkúbhé Moses ane bábhíkí ka nyaka beghok yi, ne babhep yi be, 'Agha ákú wə mfo ne ntaŋá manyé ntá yese?' Mandem afuet ntá ángel ane abhesi ntá yi ndu mónək beghati yi be ándók ámbák münti wap ne mmu ane áfeɾe bhə ndu esəŋəri.

³⁶ Moses akə menyinjí maknkay, ne atón berin ebhen bétónjə betan Mandem amem etək Ijip. Afeɾe bo Israel aré, akə báfuét ndū Manyu Chu, ne amem baso ndū mamié besa bepay.

³⁷ Nkúbhé Moses-ne áréme nyaka ntá bo Israel be, 'Chəŋ Mandem anchye bhe ndemekerinti achak ane áfù ndu nkwo yeka mbə enyū achye me ntá yeka.'

³⁸ Yí Moses ke achi nyaka néntí bachĩmbi bhesé ne ángel Mandem amem baso. Mpok yə, ángel Mandem áréme kerpi ntá yi ndu Njie Sináy, akə yi arinjí menyinj ebhen Mandem áyən yí ankə sendinjí, nó chí Eyəŋ Mandem ené échí tetep mpoknkem.

³⁹ "Ke bachĩmbi bhesé keka beghok yi. Bápúri yi baten nepak, ke bápétnsem Ijip amem batí-yap.

⁴⁰ Ékú barem ntá Arən be, 'Ghokó bəmandem ntá yese, be mandəkə nəkə bhesé ambi. Mbák chí Moses mmu áfére bhesé etək Ijip, sebhiki rinjé enyinj ene efakari ne yi.'

⁴¹ Bághóko enyinj ene echi mbə mómpəŋ, bare chye yə akabhé nya, ne mányíe epa éti enyinj ene baghoko ne amə.

⁴² Ke Mandem atiknsem ntá yap akpik arə bə mánychyè nəkə kenókó ntá mmok, ne ntaŋ ne mambə mfay mbə bəmandem abhap, mbə enyu echi amem bekáti baremé kerinti be,

'Bo Israel! Mpok ane bákə amem baso ndū mamié besa bepáy, ntá yá kə bəwáy nyaka nnya mánychyè nəkə akap ke?'

⁴³ Bápəkə nyaka étem ené mandem nsé ane áká nyén be Mólək.

Ne nembe enen mandem nsé Ráfan.

Ne menyinj ebhen bághókó ndu bechye bhə kenókó.

Éti yə, chəŋ mfére be ntó etək échák befuet Bábilon.'

⁴⁴ "Stífin arək ambi berem be Bachĩmbi bhesé babhəŋ nyaka étem amem baso ené étónjə bé Mandem achi ne bhə. Moses aghókó nyaka yə ébhák mbə enyū Mandem aghati yi, ne nkúbhé mbə enyū Mandem átónjə yi amfay Njie Sináy be ebhəŋ bebhak.

⁴⁵ Ansem mpok, bachĩmbi bhesé bárə yó ntá bəbhəp. Bápókó yó mpok bákə ne Jóshua. Mandem abók bo abhen báci are besí botayese, basot mmik. Étem eyə ébhák aré te mpok ane Debhít achi mfo.

⁴⁶ Mandem atónjə Debhít berindu. Anikmuet ntá Mandem Jekóp be andə yi anté eket ntá yi.

⁴⁷ Sólomon ke áte eket eyə ntá Mandem.

⁴⁸ Yé no, Mandem Acha apu chəkə ndū beket ebhen bo bate ne amə. Échí mbə enyū ndemekerinti áréme be Mandem arem be,

⁴⁹ 'Mfay chí enəkó kefə eya,

ne mmik chí erwə ene mésiki bekak are.

Ntiki enyū eket ókway bete ntá ya?

nebhuet ane məkway beywemuet achi ne fá?

⁵⁰ Pú amó ya ke ághókó menyinj ebhen menkem-ε?

⁵¹ "Bérəŋ ndū ngwénti, Stífin arem be, 'Bé bo netaŋánti, bé bo bəpu noko Mandem ne bápú ghok eyəŋ eyi. Bächet Éfónjə Bedyere mbi mbə bachĩmbi bhəka.

⁵² Ntiki ndemekerinti bachĩmbi bhəka bábhíkí chye esəŋəri? Ne bəwáy nyaka baremé kerinti Mandem abhen béréme mbi mbi be, Mmə betok ane achi chak besí Mandem átwə. Yí wu ke bătí ne bəwáy.

⁵³ Bě kə Moses ásóre ebhé Mandem ntá bəángel achye ntá yeka, yé no, bábhíkí bhəere yó.' "

Bəwáy Stífin ne batay

⁵⁴ Bo echeme bə batí etək bághókó nəkə menyinj ebhen Stífin áreme, batí ábé bo tontó, amík apəti anti.

⁵⁵ Ke Éfónjə Bedyere achi nyaka ne Stífin tontó. Ayəŋ amík ayinjí mfay, aghó bediére

Mandem, ne Yesu téé ndü nebhuet kenókó Mandem,

⁵⁶ Stífin arem be, “Ghók ka! Ngó ndü mánéné mbinywop etakó mfay, Mmu ane áfú ntá Mandem abhak téé ndü nebhuet kenókó ebhe awónem Mandem.”

⁵⁷ Ke bábhó bebik řri, báchók batú ne amó, bádú bárók bákém yi.

⁵⁸ Báya yi báfú etak ne yí, bátèmti yi ne betay baway. Batísie betábhá báfère nkú mfámuet eyap, baró ntá esakámu amot be ambabheri nókó. Esakámu wu aka nnyén be Söl.

⁵⁹ Mpok bátèmti Stífin ne batay, anikmuet be, “Yesu Acha, sot Efónó eya!”

⁶⁰ Akwén atep mánén amik, arem ne eyon etanatan be, “Acha, fonori bhó bebú ebhap ebhen.” Arémé nókó nò, asebhe.

8

¹ Söl abhak aré téé, aka bé eri mángwáy Stífin.

Söl are chye bõnkwo beyä nenyok

Bébhó ewak eyó, béré chye nkwó Yesu abhen báchí Yerúsalem beyä nenyok. Ekú bó mankem bábue bataka atú etak Judéya ne átú Samária ankem. Eróp chi bõnto Yesu bóbhó amem etak Yerúsalem.

² Baway nókó Stífin, mbok bo abhen báchyè Mandem kenókó bápókó yi bárók bábhéme, ne bádi yi tontó.

³ Mbák chi Söl, are yán mbi ménéme bõnkwo Yesu. Ekú abho béchwé eket ne eket anja nókó abhen mánókó, baghoré ne babhakanem, amfyé nókó ekerékenon.

Beyä bõ-Samaria mánóko mpok Filip aghati bõ Mbok Ndíndí

⁴ Bakoño Yesu abhen bábue bátáka mbankem báre kó mángati nókó Mbok Ndíndí řti Yesu.

⁵ Ane bábhinji be Filip arak etak égho atú Samária angati nókó mbok řti Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be áto.

⁶ Akú menyinjí maknkay aré. Bo baghó nókó nò, beyä bhap báre tá batú sayri ndu beghok menyinj ebhen yí árèm.

⁷ Befónó bebúbebú ebhén bésòñori bo bére ró bhó mémbiki nókó ne eyon etanatan. Beyä bo abhen bachi bharé ne bakem bátan nkwó.

⁸ Ekú beyä manák abhak ne bõ etak égho Samária eyó.

⁹ Mmüfú ane áká nnyén bé Símun achi nyaka etak eyó nkwó. Abhak münjo. Anan ákú nyaka menyinj ebhó ndu eróri mpok, andeme nókó bé yí achi etanjí mmu. Bõ Samária babhak maknkay béghó menyinj ebhen yi ákú.

¹⁰ Bó mankem, maném bo ne ndéndémé bho bare tá batú beghok menyinj ebhen yi ághàti bhó, mándeme nókó be, “Mmü-ne chi mmu Mandem ane bábhinji be Etanjí mu.”

¹¹ Barak mandem nsé ane yi ákú ndu eróri mpok, akú bo báre ta batú beghók menyinj ebhen yi árèm.

¹² Fílip átwó nókó ne Mbok Ndíndí řti enyu Mandem abhak ne bõbhi mbó Mfó wap ne řti Yesu Kristo, baghoré ne babhakanem bábho ménóko mándakó nókó be mánjwiti bhó.

¹³ Yé Símun nkwó anoko bájwiti yí. Bájwiti nókó yí, abhat mmuet ne Fílip, ankoño nókó yi yéntiki ebhak. Nyu aróp yi fuu řti bereme menyinjí maknkay ebhén Filip ákú, ne řti berinj ebhén Mandem áfuet ntá Fílip anton nókó.

¹⁴ Bõnto abhen Yerúsalem bághoko nókó be bõ-Samaria mánoko Eyon Mandem, bátó Píta ne Jñn aré.

¹⁵ BõPíta bachwop nókó Samária, bare nikmuet bé Efónó Bedyere ántwó ntá bo abhen mánóko Yesu.

¹⁶ Efónó Bedyere abhiki re twó nyaka ntá yé mmu wap. Yé nò, manan bajwiti nyaka bhó ndü nnyén Yesu Acha.

¹⁷ Píta ne Jñn mányáña amó anti bõbhen manikmuet, Efónó Bedyere atwó abhak ne bhó.

¹⁸ Símun ághó nókó bé Efónó Bedyere atwó achi ne bhó ndü bõnto mányáná bõ amó anti, aferé nkáp béchye bõnto,

¹⁹ arem be, “Kú ká menkwó mbõñ betan bé yé agha ane nyáná yi amó anti Efónó Bedyere ántwó ntá yi.”

²⁰ Ke Píta akeme yi be, “Eghori émpókó wó ne nkáp aywe! Okáysí bé ðkwáy béku akap Mandem ne nkáp na?”

²¹ Dijní bé ðbhíkí bhón ye enyinj ndu betik ebhesé mbonyune nti ene népú chak besí Mandem.

22 Ndu εchi nɔ, tɪk nsem ndũ nkaysi bebá ane achi wɔ anti ónikm̄æt ntá Mandem Acha. Ngufú chɔŋ amfoŋori nkaysi ane achi wɔ anti.

23 Ngɔ bé ɔbhɔŋ ep̄ɔ mpabhamík ne ókwɛn nsem anten bebá.”

24 Símun aghoko nɔkɔ nɔ, akeme Píta ne Jɔn be, “Bɔta, nik ka Mandem mm̄æt ɛti ya bé yɛnyɪŋ ɛmɔt ene b̄arémé éké fakari ne me.”

25 Mánáná nókó béghati bo mbok Yesu ne menyɪŋ ebhen yi akɔ ntá yap, b̄aró bare petnsem Yerúsalem. Báre téé ndũ bóbɛtɔk Samária mangati nɔkɔ bo Mbok Ndíndí ɛti Yesu.

Mmu Etɔpia anoko Yesu

26 Ke ángel Acha atwɔ arem ntá Fílip be, “Faté sep ndũ esí mbi ane áfù Yerúsalem árɔŋ Gása”.

27-28 Fílip afate abho bérɔŋ. ɛfákari bé mmũ Etɔpia amɔt ane afú Yerúsalem ndũ menikm̄æt ápetnsem etɔk eyi amem ékárík ene mpɔŋóndík éyá. Abhak mũngo Etɔpia ane baghaka ne yi ke akeme nyaka efiŋí ekéré nkáp mbɔ mmu ane baghaka yi apu kway nyaka bechem ne bo abhen mfɔ ngɔré * Mfɔ Etɔpia wu aka nnyén be Kándas. Ené yí áchi amem ekarík eyi árɔŋ, are pay ekáti ndemekerp̄inti Aisáya.

29 ɛfónó Bedyere aghati Fílip be, “Dók awu kɔ nókó kékwót ne ekarík eyɔ.”

30 Fílip ajet arɔk kekɔt ne yó, aghók ndũ mmu wu ápàý ekáti ndemekerp̄inti Aisáya. Abhép yí be, “ɔbhɔŋ nɔ nejwimem ndũ enyɪŋ ené ópàý?”

31 Mũngo Etɔpia wu akeme be, “Mékway bejwimem ná ené yɛ mmu ábhíkí néne angati me?” Abhiŋi ye Fílip ánkó árchókó ne yí amem ékárík.

32-33 Enyɪŋ ene yi ápàý ndũ Ekáti Mandem ebhak bé: “Achi nyaka mbɔ ághónómén ane bakeme b̄arɔŋ beway, mbɔ mónkwómén ane báfère emene eyi, yɛ bebik yɔ kebik. Aké néne eyɔŋ. Báýóre yi, batan yi, bákpót nyé eni, bachye yi esɔŋari ndéndem. Agha ákway betɔŋ be, Yiŋí mɔwa né, ené bákpóré nepém eni ambi ambi fá amik?”

34 Mũngo wu abhép Fílip be, “ɛtá, ghati mé, ndemekerp̄inti asɪŋ enyɪŋ ene yi árèm nó ɛti agha? Are m nɔ chí ɛti mmu áchák ke ɛti mm̄æt eyi?”

35 Fílip abho ndũ nebhet ekáti Aisáya wu agháti mũngo Etɔpia Mbok Ndíndí Yesu.

36 Báre kɔ mándɔkɔ nɔkɔ. Bágháká nókó ndũ nebhet ane manyier achi, arem ntá Fílip be, “Yiŋí manyier. Ntí achí ane bábhiki bhɔŋ béjwiti me?”

37 [Fílip akeme yí be, “Mbák ósíki nti ene nenkem ne Yesu, mékwáy béjwiti wɔ.” Mmũ wu akeme yí be “Nnókó be Yesu Kristo chí Mmɔ Mandem.”]

38 Mũngo wu achye ye eyɔŋ bé mánkɔ ékárík énté. ɛté nókó, bó ne Fílip básep báchwe anyén, Fílip ajwiti yí.

39 Báfú nókó anyén, ɛfónó Bedyere aferé Fílip aré, mũngo Etɔpia wu keperé ghó yi. Yé nɔ, arɔk ambi ne nekɔ eni ne manák.

40 Fílip ápére yiŋi arɔp chí etɔk Asótus. Abho béghati Mbok Ndíndí are. Arɔk ambi békɔ nɔ ndu bóbɛtɔk mankem abhen báchi ambi kpáte mpok yi aghaka Seséria.

9

Sɔl ayibhiri abho bekoŋo Yesu (Bk 22.6-16, 26.12-18)

1 Mpok eyɔ nkem, Sɔl arɔk ambi bepa be yi abhɔŋ beway bakoŋo Yesu. Arɔk ntá mũngo bachiákap Mandem,

2 aghati yi be anchye yi bekáti ebhén béchye yi betan berɔŋ Damáskɔs ndu bekeré nenikim̄æt bo Israel bé mbák ángó bakoŋo Mbi Yesu aré, ankwáy békémti bhó, baghɔré ne babhakanem, angwót, andɔk Yerúsalem ne bhó.

3 Sɔl afa ye are rón. Agháká nókó kékwót ne Damáskɔs, bedíéré befú amfay témchok besep békáp yi.

4 Sɔl akwén amik, aghók eyɔŋ ené ébhèp yi be, “Sɔl, Sɔl, ndaká yí óchyè me nenyok?”

5 Sɔl akeme be, “Acha, chí wɔ agha?” Eyɔŋ eyɔ ékéme yí be, “Mme Yesu ke ókòŋo gbɔkɔgbɔkɔ ɔnchye nɔkɔ nenyok.

6 Ke faté, dók amem etɔk egho. Chɔŋ mángati wó aré enyɪŋ ene óbhónó békɔ.”

* 8:27-28 Mfɔ ngɔré ákém nyaka baraká kefɔ ntá móywi mmu bo básóré nyaka mbɔ mónyómok.

7 Bō abhen bákò nyaka ne Sōl, bāghók eyōŋ eyō, ke bō keghō yě mmú. Báte manyu chochok.

8 Sōl afate amík, anene amík, ke yi kekway beghō mban. Bákém yi ndu awō, baya barək etək Damáskos.

9 Abhak aré ndū manywōp arát, yi kekway beghō mban. Mpok yō nkem yi kenyie nenyíé, yěnyiyi yi ke nyu.

10 Nkoŋo Yesu amət achi nyaka Damáskos ane áká nnyén bé Ananías. Aghó kenó amík ántífú ndu Yesu Acha abhīŋi yí be, “Ananías.” Aka arem be, “Acha, ghó mé ne.”

11 Acha aghati yi be, “Faté dók ndu nkəngə-etək ané bábhīŋi bé Téé. Ōnán ōnchwōp ndū eket Júdas bēp mmu Tásos ane áká nnyén bé Sōl. Achí aré ānikmuet.

12 Ne ndū kenó amík ántí fúú, aghó mmu ane bábhīŋi bé Ananías, ndu áchwé anywōp. Anyaŋa amō anti ywi bé ámpet ankway beghō mban.”

13 Ananías akeme be, “Acha, beyā bo bāghátí me mbok Sōl wu ne bebéptí meniyi ebhen yi ákú ntá bōbhe awu Yerúsalem.

14 Bōbatí bachiākap Mandem báchyé yí betan, ne atwō fá chí békemti bōbhe.”

15 Ke Yesu Acha aghati yi be, “Dók mbənyune njap yí ámbák mǎbetik awa, bé ándək ángati bo abhen bápú bo Israel, ne bafō bhap, ne bo Israel ěti eya.

16 Chōŋ membōŋ ntōŋ yí esōŋori enkem ené yí ábhōŋó beghō ěti ya.”

17 Ananías aró ye arək áchwé amem eket ené Sōl áchi are. Anyaŋa yí amō ántí arem be, “Sōl, manó, mbōŋ Yesu Acha mmu abhésí ntá ye ankōŋmbi mpok ótwō fá, ke átó mé nká ómpet óngó mban ne bé Éfóŋó Bedyere ambak ne wō.”

18 Témté wu ebhak ntá Sōl mbō be meniyi mbō befabhé nsi befu yí amík bekwenti. Apet abho beghō mban. Afate ye arək bájwíti yi.

19 Anyíé nenyíé betan ebhi bépétnsem.

Sōl abho béghátí mbok Yesu etək Damáskos

Sōl abhak Damáskos ne bakoŋo Yesu ndu mpáy manywōp.

20 Abho ye bérōŋ ndū bekeré nenikímuet bo Israel témté angati nōkō bo ěti Yesu bé, “Yesu áchí Mmō Mandem.”

21 Bō mankem abhen bāghókó yi, bábhák maknkay, mámbebhe nōkō batí be, “Pú nkúbhé mmū-ne ke ákò nyaka anguebhe nōkō nenu ne bo abhen bábhīŋi nnyén Yesu awu Yerúsalem ne? Atwō fá chí bé ánkémtí bo Yesu angwōt, ansōt ampétnsem ne bhō Yerúsalem. Atwō fá ndu bekemti bhō be ansōt ampétnsem ne bhó ntá bō batí bachiākap Mandem.”

22 Yě nō, Sōl are tōŋ Mbok Ndíndí ěti Yesu andək nōkō chí ambi. Are fūét ndu beyā babhi betōŋ kpoŋoroŋ bé Yesu ke áchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be ātō enyuné bo Israel abhen bāchí Damáskos bábhiki kwáy bekem kefe ne yí.

23 Efūere nōkō beyā manywōp, bōbati bo Israel báté eyu beway Sōl.

24 Sōl arīŋi nkaysi yap. Báre noŋ yi beti ne ngósí ndu manyūbhá ane Damáskos be mpok yi áyāŋ befuet, mankem yí mangway.

25 Ke beti mémōt, bakoŋó Sōl basōt yi báfyé amem ekay bákə yi áfūét ndū mbok ané áchí ndū nkok ane ákábhé etək, básébhe yi amík ansem ebhá. Abué.

Sōl apétnsem Yerúsalem

26 Sōl apétnsem Yerúsalem are mō béchem mmuet ne bakoŋo Yesu aré, ke bó kenoko be yi achi nkoŋo Yesu. Báre chay mámbue nōkō yí.

27 Ke mmu amət ane aka nnyén be Banábas asōt yí arək ntá bōnto Yesu. Aghati bhō enyū Sōl aghō Yesu Acha ambi mpok yi arōŋ Damáskos ne enyū Yesu árémé kepi ne yi. Aghati nkwo bó enyū Sōl átōŋ Eyōŋ Mandem kpoŋoroŋ ndu nnyén Yesu awu Damáskos kebhōŋ becháy.

28 Bebho ye mpok yō, achem mmuet ne bakoŋo Yesu Acha ndu yěntiki enyiyi ene bō bákà.

29 Are tōŋ Eyōŋ Mandem ndu nnyén Yesu kebhōŋ becháy. Mpók ne mpok ándem nōkō ěti Yesu ntá bo Israel abhen bárēm eyōŋo Grik, ankem nōkō epáítí ne bhó. Ekə bare yāŋ chí béwáy yí.

30 Batí Bō nkwo bárīŋí nókó nó, básōt yi barək Seséria, bátó yí ándók Tásos.

31 *Ἐφάκαρα* γε βε βὸνκωῶ Yesu abhen bachi atú Judéya, ne abhen atú Gálili, ne abhen atú Samária nkem kepepe bhəj esəjəri. Bakonjo Yesu bábhəre nepém enap enyu ené nétəj bé bə báchyè Mandem kenókó. *Ἐφόνό* Bedyere are chye bhə nepəptintí, anchye nəkə bhə betəj. *Ἐκ*ə beyä bo bácháκ báre noko Yesu mánychem nəkə ne bhə.

Píta arək etək Lída ne Jopa

32 *Ἐφάκαρα* βε Píta äkò nyaka mbəj ne mban ndu bébyo bo Mandem. *Ἐ*wak émót, arək bebyo abhen bachi etək ene bábhijí βε Lída.

33 Akwese mbéntí amət aré. Báre pəkə yi yéntiki ebhak ene yi árəj. Abhak enyu yə ndu mamié ánən. Aka nnyén βε Aénias.

34 Píta arem ntá yi βε, “Aénias, Yesu Kristo äkə wə óntəj néne. Faté pét ἔsák eye.” Témte wu, atém afate.

35 Bə etək Lída ne Shárən babhak aré. Bə mankem bághó nókó ndu Aénias äkò, mánókó Yesu Acha.

36 Ngərə amət achi nyaka etək Jopa ane aka nnyén bé Tabíta, * [Nó chí Dókas ndu eyəj Grik] abhak nkonjo Yesu. Akə nyaka berí, ankwak nəkə bachébhəbho mpoknkem.

37 Mpok yə, akwén neme agú. Básə yi bábhəre amem mókerémfay ndu ekeré mfay.

38 Jopa kesap nekə ne Lída. Bakonjo Yesu abhen Jopa bághók βε Píta achi Lída. Bátó bo batí apay, ntá yi. Bárək maník yi mməet βε, “Eta, twə ghə bhesé ayak, kéchəjti mpok.”

39 Píta afa γε are rəj ne bhə. Agháká nókó aré, basət yi bako ndu mókerémfay. Beyä mánkwésé bábhak are. Bó mankem bakap Píta. Báre di, mántəj nəkə nden ene Tabíta áyéme ntá yap mpok yi achi nepém.

40 Píta aghati bó mankem mámfu nefi. Atep mánén amík anikməet ntá Mandem. Ayibhiri mməet ntá ngu arem βε, “Tabíta, faté!” Tabíta anene amík. Aghó nókó Píta afate achəkə chókó.

41 Píta asá áwó akem yi akwak yi afate. Abhijí γε bo Mandem ne mánkwésé, asət Dókas atónj bó βε mangə bé yi achí nepém.

42 Mbok Dókas ataka etək Jopa enkem. Beyä bo mánókó, básiki nti ne Yesu Acha.

43 Píta arək ambi bechəkə Jopa ndū beyä manywəp ne ngoko nkəbhénya ene bágharé aməet nnya ene baway. Nnyén eni nébhak βε Símun.

10

Konélios abhijí Píta eket eyi

1 Mmufú achí nyaka etək Seséria, ane aka nnyén bé Konélios. Abhak müntí éká batemé nenu Rom besa bétáy. Báre bhijí eka eyə bé Eka Itália.

2 Konélios abhak mmu ane ákónj baraká Mandem ne ächyè nyaka Mandem kenókó ne efo eyi enkem. Abhak mmu ane ánikməet ntá Mandem mpoknkem, anchye nəkə beyä nekəwak ntá bo Israel abhen bachi bachébhəbho.

3 *Ἐ*wak émət, mbə nkarənka erat ne ngósí, aghó kenó amík anti fúú. Aghó sayri ndu ángel Mandem amət átwó ábhijí yi βε, “Konélios!”

4 Ayonj amík are yijí ángel wu ne becháy, abhep yi βε, “Eta chí yi?” Angel Mandem akeme βε, “Mandem aghok nenikíməet ene, aghó nekəwak enén óchyé ntá bachébhəbho ne abhəj manjək ne wə.

5 Tó γε bo Jopa βε mandók mámbijí mmu ane ákə nnyén bé Símun ane nnyén eni nechak nechi βε Píta.

6 Achəkə ne Símun ngoko nkəbhénya. Eket Símun wu echi angəkə manyu.”

7 Angel Mandem árəjə nəkə, Konélios nkəwə bakə betik abhi batí apay ne ntemé nenu amət ane achi nyaka ne yi mpoknkem ankwaka nəkə yi. Ntemé nenu wu abhak mmu ane áchəy Mandem.

8 Bátwó nókó, aghati bhó enyij ene ángel Mandem áréme. Ató γε bó etək Jopa.

9 Bárə bare rəj, bágháká kékwót ne etək mbə nkárénká byo ne epay. Nkúbhé mpok yə, Píta akó amfay eket ndu menikməet. Mfay eket abhak ransi.*

10 Nsay akém yi, are yáj enyij ményié mpok ane nenyié nebhet angó, aghó kenó amík ántifú.

* **9:36** Ne Dókas chí “Nso” ndu Kényanj. * **10:9** Mfay eket achi nyaka ransi enyu ene mmu ákwáy béko, andək, ambak are yí aywínti ndu býwəməet ne ndu menikməet.

11 Aghó bé nebu nénéne. Enyínífú éfú are ere sep amik. Ebhak mbə ntëndən negho enén bákémé ndü batí yi anwi básèbhe amik.

12 Menyü nnya menkem bébhak ndu enyìn eyə. Nnya ené bekak menwi ebhak aré ne ené ésù menie amik ne kenèn.

13 Aghók eyə ndu érèm be, “Píta, faté, wáy nýle.”

14 Ke Píta akeme be, “Cháá! Acha mbíkí re nyié enyìn ene epu pépép besí Mandem wáwák.”

15 Eyə epet etwə ntá yí ndə ane ájwí epay be, “Enyìn ene Mandem akə be embak pépép besí bhi, yě mmu aké rem be épú pépép.”

16 Efékárí nókó enyu yə ndə érát, enyìn eyə épétnsem amfay.

17 Ené Píta abhúét beyə berinji ntí kenó amík antífú ekə, bə abhen Kónélios átó, bare bhəp ebhak ene Símun áchí. Bárók kpát báchwəp ndü nyúbha eket ene yi achi aré.

18 Básá eyə babhəp mbák mmu ane ákə nnyén bé Símun Píta achí aré.

19 Ne ené Píta abhúét bekáysi kenó ekə, Efónó Bedyere arem ntá yí be, “Yinjí, bə batí árát báyan wə.

20 Faté, sep, dók áyák ne bhə ne óké chənti mpok. Mə ke ntó bə.”

21 Píta asep arək ntá bəbhə, arem be, “Mə ke nchí mmu ane báyan. Bətwə ndaká yí?”

22 Bákémé yi be, “Kónélios, münti batemé nenu besa bétay, ke ato bhesé ntá ye. Achí chak besí Mandem ne áchəy Mandem. Bo Israel mankem báchyè yi kenókó tontó. Angel Mandem ághátí yi ántó mámbinjí wə, óntwə eket eyi, be angok enyìn ene óbhónó béghátí yi.”

23 Píta asət bó árək anywóp ne bhə.

Néyí nókó, Píta afa are rón ne bó. Mbək bə nkwo Yesu abhen Jopa bárók ne yi.

24 Bákə bábhəre ambi, ke néyí nókó báchwəp Seséria. Kónélios anán arinjí nyaka bé Píta átwə. Ató bábhinji bə nneréket ne maməere bhi. Bó mankem bachəkə mánonə nəkə bəPíta.

25 Nəchwe Píta áchwe anywóp, Kónélios akwén yi bekak, abho béchyé yí kenókó.

26 Ke Píta akem yí ndu awə, be yí amfate, arem be, “Mə nkwo nchí chí nkwa mbə wə.”

27 Ne ndu bárəm kepí ne Píta, Píta achwe anywóp, aghó beyə bo.

28 Arəm ntá yap be, “Bə babhəy bərinji ndu ebhé eyese érèm be mmu Israel abhiki bhónə befyə mməet ne bo abhen bápú bo Israel ne abhiki bhəy yě chi berəy beghə bhə. Ke Mandem atəy mə kponorəy be, nké yinjí yě mmu mbə be abhiki kway besí bha.

29 Ngó nókó ye bo abhen ótó, mfá nde twó nkekém epúítí ne mmu. Ghatí ye mə ntí ane óbhinjí mé!”

30 Kónélios akeme yi be, “Ekə manywəp anwi echəy ené nchí amem eket eya nchí nikməet. Nkúbhé mpok mbə ane, mbə nkarenka érát ne ngósí, mmu abhesi mə besí ne nkú ane are ghə,

31 árem be, ‘Kónélios, Mandem aghok nenikíməet ene, ne aghə nekwak enén óchyè bachébhé bho.

32 Tó ye mmu Jopa be andək ambinjí mmu ane ákə nnyén be Símun Píta. Achí kenkə amem eket Símun ngoko nkwobhénya ne eket eyi échí angəkə manyu!”

33 Ntó ye bo témté bé mámbinjí wə, ne éri ndu ótwó. Besé mankem séchí fá besí Mandem ndu beghok yéntiki enyìn ené Acha ághátí wə óngátí bhesé.”

Menyinj ebhen Pita aghati Kónélios ne nkwo ywi

34 Píta abho ye berem be, “Ngə sayri bé Mandem apú təy kérinjámík.

35 Ke ndu yéntiki etək, ye agha ane áchəy Mandem ankə nəkə menyinj ebhén béchi chak besí bhi, Mandem əsət yi ambak mmü ywi.

36 Nkáysí be bərinji ntó enen yi ató nyaka ntá yese bo Israel be chəy ankə bo mambak sayri ne yi éti enyìn ene Yesu Kristo akə. Yí Yesu achí Acha amfəy bo mankem.

37 Bərinji eremé ndak ané áfékárí atú Judéya ankem, bébho atú Gálili, mpok Jón anán anáná nyaka beghati bo be mántiknsem ndü bebú bhəp yi anjwiti bhə.

38 Bərinji éti Yesu mmu Násáret, ne enyu Mandem achyé nyaka yi Efónó Bedyere ne betəy. Akə mbənkem ankə nəkə berí ne ambu nəkə bə mankem abhen Satan áchyè bhə esəyəri mbənyune Mandem achi ne yí.

³⁹ Ne ségho ne amík menyih menkem ebhen yi áká Yerúsalem ne mban echak amem etok bo Israel. Bágó yí ndu ekotákátí, agú.

⁴⁰ Ke égháká nókó manywop arát, Mandem akú yi apetnsem ndu nepém, atón mmuet kponoroh ntá bo.

⁴¹ Ke abhiki tón mmuet chí ntá bo mankem. Atón mmuet ntá batísíe abhen Mandem ánán áyábhé, nó chí bhesé bo sényíe ne sényú ne yi mpok yi ápérénsen ndu nepém.

⁴² Ne yi aghátí bhesé bé sékéro beghati Mbok Ndíndí yo ntá bo, ne bé sénku bo mándiní bé yí ké Mandem ayabhe be ambak mmu ne ábhónó bétán bo abhen bachi nepém ne abhen bágú.

⁴³ Baremé kepinti mankem bárém nyaka éti yi be, yé agha ane asiki nti ne Yesu, Mandem áfonori bebú ebhi éti yi Yesu.”

Efónó Bedyere atwó ntá bo abhen bápú bo Israel

⁴⁴ Ené Píta abhuet bérem menyih ebho, Efónó Bedyere atwó abhak ne bo mankem abhen bágók Eyoh Mandem.

⁴⁵ Bó nkwó Yesu abhen bachi bo Israel, nó chí abhen báfú Jopa ne Píta, bábhak maknkay tontó mbonyune bágó be Mandem achyé Efónó Bedyere ntá bo abhen bápú bo Israel nkwó.

⁴⁶ Bábhak maknkay mbonyune bágók ndu bobhó bárém beyonótok béchák béchák ebhén bó bábhiki ghók, mándeme noko be, “Mandem atan ne ari achá!” Eku Píta arem bé,

⁴⁷ “Mandem achyé bōbhen Efónó Bedyere nkúbhé mbonyu yí áchyé nyaka bhesé bo Israel. Agha ákwáy ye békán bé báké jwiti bhó?”

⁴⁸ Achye ye eyoh bé mánjwiti bhó ndu nnyén Yesu Kristo. Bájwítí bhó. Bárem be Píta anchokó ne bhó ndu mpáy manywop.

11

Píta arem be bo abhen bápú bo Israel mánoko nkwó

¹ Bōnto ne bakoño Yesu báchák atú Judéya ankem, bágók be mbok bo abhen bápú bo Israel mánoko Eyoh Mandem nkwó.

² Mbok bo bachi nyaka ndu nkwó bakoño Yesu abhen báte be bábhōñ bésiép yéntiki mmu mbó bó bo Israel, ke ankwáy bēbhak mmu Mandem. Píta ápéré nókó nsem Yerúsalem, bōbhō bārē ji yí mándeme noko be,

³ “Yí eku óron óchwé amem eket bo etok échák abhen bábhiki syep bhó kpáte ònyie nenyíe ne bhó?”

⁴ Píta abho ye béghati bhó sayri yéntiki enyih ené éfákári te ndü nebhōnet be,

⁵ “Ewak émot ndu nchí nikmuet awu etok Jopa, ngó kenó amík antífú. Ngó ndu enyih éfú amfay ésèp. Ebhak mbó nténden negho enen bákémé bati yi anwi básèbhe amík. Egháká nókó kekwoót ne me éte.

⁶ Njini sayri begho enyih ene echí are. Ngó nnya menyu ne menyu. Nnya ene anywóp ne nnya ebebe ne nnya ené ésù menie amík ne kenem.

⁷ Ngók eyoh ndu éghàti me be ‘Píta, faté, wáy nyie!’

⁸ Ke nkeme be ‘Acha wawák! Mbíki re nyíe enyih ené épú pépép besí ebhe.’

⁹ Ke eyoh epet erem ndoh ane ájwi epay be, ‘Enyih ene Mandem akú be embak pépép, yé mmu áké rem be epu pépép.’

¹⁰ Éfákári enyu eyoh ndoh érat, enyih eyoh épétnsem amfay.

¹¹ Nkúbhé mpok yo, bo batí arat bachwop ambinywop eket ené nchí aré. Báfú Seséria ne ntó bé mánsot me.

¹² Efónó Bedyere aghati me be, ‘Faté sep dók ne bhó. Òké fye nti bé bápú bo Israel.’ Bōmayese abhen batí átándát abhen Jopa bákóno me sérók Seséria, ne bese mankem séchwe ekeré mmu wu Konélios.

¹³ Aghati bhesé ndu yí ághó ángel Mandem eket eyi ne ángel wu ághátí yi be ántó bo Jopa mámbiní me Símun Píta be

¹⁴ ndók ngátí yi mbok ane ákú yi andíní enyu Mandem akway bereme yi ne efo eyi enkem.

¹⁵ Nebho mbó béghátí bhó menyih, Efónó Bedyere atwó ntá yap nkúbhé mbó enyu éfákári nyaka ne bhesé ndü nebhōnet.

¹⁶ Ntik ye enyih ene Yesu Acha arémé nyaka be, ‘Jón ájwiti bo ne manyiep, ke choh mánjwiti bhe ne Efónó Bedyere.’

¹⁷ Be bábhōñ, ghó yeka! Mandem achyé bōbhō nkúbhé akap ané yi achyé nyaka

bhese mpok sénókó Yesu Kristo Acha. Nchí yé nyaka agha bechet Mandem mbi?"

¹⁸ Bág'hókó nàkò menyin ebhen Píta áréme menkem, manyu áchók bhò. Báre chye Mandem kenókó mandem nàkò be, "Nò Mandem achye mbi ntá bo abhen bápú bo Israel nkwo be mankway betiknsem ndü bebú ebhap, mambon nepém!"

Nkwó Yesu abhen Antiok

¹⁹ Beyä bakoño Yesu báfú nyaka Yerúsalem éti esonori ene ebho mpok báwáy Stífin bataka mban ne mban. Mbak bárak kpaté atú Foníshia, báchák te Sáypros ne abhenefu te Antiok. Bárøn nàkò nò, mangati nàkò mbok Yesu ntá bo Israel bóbho.

²⁰ Ke mbak abhen bachi bo Sáypros ne abhen bachi bo Sírene bárak Antiok bábho bégháti Mbok Ndíndí Yesu ntá bo abhen bápú bo Israel nkwo.

²¹ Acha abhak ne bhó, akwak beyä mánoko bábho bekoño mbi ywi.

²² Mbok akò aghaka ntá bönkwò Yesu abhen Yerúsalem. Bátó Banábas etak Antiok.

²³ Agháká nókó áré, aghó ndu Mandem átónó bóbho berindu ebhi, abhón beyä manák, abho béfyé bhó nti be mámbak tetep ne Yesu, mánte kpirí mpoknkem ne nti nenkem.

²⁴ Banábas achí nyaka erítí mmu ane asikí nti ne Yesu sayri. Éfónó Bedyere abhak ne yí tontó. Akwak beyä bo mánoko mbok Yesu, báchem mmæt ne bakoño bhi.

²⁵ Banábas arak ye Tásos béyan Sól.

²⁶ Aghó nókó yí, asot yí apetnsem Antiok ne yí. Sól ne yí bábhak are ndü mmíé nenkem ne nkwo Yesu, mántøn nàkò beyä bo Mbok Ndíndí. Chi Antiok ke bábho nyaka bebhinji bakoño Yesu be, "Nkwò Kristo."

²⁷ Mpok yò, mbak baremé kepinti báfú Yerúsalem barak Antiok.

²⁸ Mmu wap amot áká nnyén bé Agábos. Ndu betan Éfónó Bedyere afate arem be chøn ereme nsay énkwen ndü betak menkem ebhen béchí anten Mfò Rom. [Nsay yò akwén mpok Klaodios áchí Mfò Rom].

²⁹ Bakoño Yesu abhen Antiok baghoko nàkò enyin ene Agábos áréme, báká eyøn émot be máncwop nkáp manto ndu bekwak batí bakoño Yesu abhen bachi atú

Judéya. Yéntiki mmu wap abhøn nyaka béchye mbò enyu amò yí atønò.

³⁰ Báká enyu eyò, bátó Banábas ne Sól Yerúsalem be mándak máncnye nkáp wu ntá bóbati bönkwò Yesu.

12

Hérød árak ambi béchye beyä nenyok ntá bakoño Yesu

¹ Ndu mpok yò, Mfò Hérød abho béchye nenyok ntá mbak bönkwò.

² Achye eyøn bákém Jems manò Jøn báwáy ne akparenja.

³ Aghó nókó bé enyin ene yí áká échye bo Israel manák, arak ambi ne bebú bhi, achye eyøn be mánkém Píta nkwo. Eyò éfákárí ndü mpok Epá bret ane kebhoñ yís.

⁴ Bákém nókó Píta, arem báfyé yí ekerékenøn. Bakwó batemé nenu ábhak anwi ndu bebhaheri yí mkpák ne mkpák. Yéntiki nkwo wap ábhøn batemé nenu manwi. Hérød abhøn nkaysi be Epá Nekinji émféét, mámfere yí mántån kpononon besí bho.

⁵ Ke ené batemé nenu bábhabheri Píta ekerékenøn, bakoño Yesu béré nikmæt ntá Mandem ne bati yap ankem éti yí.

Angel Mandem akà Píta afú ekerékenøn

⁶ Nkúbhé beti ebhen Hérød áróbhé nòn chi be nywop nénji mámféré Píta ekerékenøn mántån yí besí bho, Píta abhak bhure nénti batemé nenu bati apay, femfé ne ngem. Ngem amot abhat yí ne ntemé nenu amot ndü ebhemæt émot, achák abhat yí ne ntemé nenu anefú ndü ebhemæt échák. Batemé nenu báchák bábhak anyübhá mámbaheri nàkò ekerékenøn.

⁷ Angel Mandem abhesi témchók, bediere békwén amem ekerékenøn. Angel akém Píta ndü nenki anyikisi, ájémé yí arem be, "Faté áyák!" Témte wu ngem ené échí amó Píta éyóko ékwén amik.

⁸ Angel ágháti ye Píta be, "Fíé nkú ne nkwo bánya eye." Píta akà nò. Apet aghatí yí be, "Bhat ndé ye amæt, koño me."

⁹ Píta abho békoño yí. Nefú ane báfú ekerékenøn, yí kerinji be enyin ene ángel ákà ntá yí chí ndaká tetep. Are kaysi bé ághò nò chi kenó amík antífú.

10 Báfuét nebhuet ane babhabheri abhen mbi ne nebhuet ane abhen bákòho báchwəp ndu nyübha ané mmu áfuét anchwe etək. Nnyübha wu ánene ndu mmuet eyi. Báfu bārók nefi, bákə baghaka ndú nkəngə etək amət. Píta ápéré yini ángel ánán aró yi arəh.

11 Píta arinji ye bé tetep yí afuu ekerékenəh, arem be, “Néne, ndíní tetep bé Mandem ato ángel aywi ántwó ámféré mé amə Hérəd ne ndü yéntiki enyih ené bo Israel bati béku me.”

12 Aríní nókó enyih ené éfákári ntá yi, afuét arək ekeré Maria, nnə Jón Mák. Beyä bo báchemti nyaka are mánik nəkə mmuet.

13 Píta abho bédəp nekək enen mbi. Ngəsón ane aka nnyén be Róda áchí nyaka mmə betok anywəp. Arək berinji mmu ane ádəp nekək.

14 Aghók bé chí eyəh Píta. Ne beyä manák, arə mbinyəp kenene apetnsem aghati bə mankem bé, “Píta achí ambinywəp téé!”

15 Bárem be, “Ǿbhokori!” Ke arək chi ambi bégháti bhə bé, “Chí Píta tetep.” Afə ke bareme be, “Chi ángel aywi.”

16 Mpok yə nkem, Píta are dəp nekək. Mánéné nókó mbinywəp, bəghó be chí Píta tetep.

17 Asá awó be mánchókó kpák. Báchəkə kpák kpák. Abho ye bégháti bhə enyü Mandem afere yi ekerékenəh. Anáná nókó, aghati bhó be mángátí Jems ne bənkwó bachak enyih ené éfákári. Arə ye bhó, arək ebhak echák.

18 Néyí nókó, ebyək ékwén ekerékenəh. Batemé nenu abhen bábhabheri Píta, béré makati mámbəbhe nəkə enyih ene éfákári ne yi.

19 Mfə Hérəd ághókó nókó bé bábhiki ghó Píta, achye eyəh bé mánján yi. Báyan yi ke báke ghə yi. Hérəd abhinji batemé nenu bhə, ábhébhé nókó bhə menyih, achye eyəh bé mángwáy bhó. Hérəd afa atú Judéya ané yí áchí are arək atú Seséria áchák achəkə aré.

Enyü Hérəd águ

20 Hérəd ábenti tontó ne bə-Taya ne abhen Sídən. Ekə betək ebhə bépay beyap nkwə bhə. Bátó bhó mándók mángó Hérəd. Báyambi bəghó chí Blastəs, nkémfə ane Hérəd. Aka bekwak bhə mánsókóri ne Mfə Hérəd be esəhəri émay néntí betək Taya ne

Sídən ne eyi. Báyan nyaka bebhak eyəh émət ne Mfə Hérəd mbənyune nenyíe enap néfú nyaka chi atú etək ene achi anten yi.

21 Nywəp Mfə Hérəd afyé ndu berem kepí ne bhə nekway nókó, afyé nden kefə yi, achəkə ndu enókó kefə arem kepí besi bəbhə.

22 Bəbhó bare bik be, “Chi eyəh mandem. Puyə chi eyəh ene nkwanwan!”

23 Témté wu, ángel Mandem aguép yi neme amuet mbənyune aró bo mánchye yi kenókó ekən babhəhə bechye chi ntá Mandem. Kényonəh kényíe yi, agú.

24 Ke, Eyəh Mandem ére go éndəkə nəkə chi ambi.

25 Banábas ne Səl, mánáná nókó bekə enyih ené épókó bhə Yerúsalem, bápətnsem Antiək. Básót Jón Mák, arək ne bhə.

13

Efónó Bedyere ayap Banábas ne Səl ató

1 Baremé kepinti ne batəh Eyəh Mandem báchi nyaka ndü Nkwə Yesu abhen Antiək. Bábhak Banábas, ne Símiən ane bábhinji bé Egírímə, ne Lusíəs ane áfú Sírene, ne Manáen ane áchí nyaka mməere kembó ane Mfə Hérəd Antipas, ne Səl.

2 Ewak émət, ene báchí ndü netarénsay ne nenikímuet mánchye nəkə Mandem kenókó, Efónó Bedyere arem be, “Də ká Banábas ne Səl, mámbák nyáná ndu betik ebhen mbinji bə mankə.”

3 Bəghókó nókó nə, bārók ambi ne netarénsay ne nenikímuet. Mányána ye amə anti Banábas ne Səl manikmuet, barə ye bə mandək.

Banábas ne Səl bārək Sáyprəs

4 Banábas ne Səl bārək mbə enyu Efónó Bedyere ató bhə. Bārók Selusia básət achwinyén ane árəh ndü etək néntinyen ene babhinji be Sáyprəs.

5 Báchwəbhé nəkə are ndu mótk ane bábhinji bé Salamis, bārə áchwí nekunyén bákó etək mángati nəkə Eyəh Mandem amem bekeré nenikímuet bo Israel. Jón Mák abhak ne bhó, ankwak nəkə bhə.

6 Bārók ambi enyuyə ndü betək ne betək kpát bákini etək nentinyen Sáyprəs eyə enkem báchwəp Pafəs. Bátəmeri mmu Israel aré ane achi münjə ke əpù bapú bé

achí ndemekεp̄inti Mandem. Aka nnyen bé Ba-Jesus.

⁷ Achí nyaka mpoknkem ne góghanò etək eyò ane aka nnyén be Sejos Paólos. Sejos Paólos abhak ndiñindak. Abhiñi Banábas ne Sól mbonyune áyàn nyaka nkwò beghok Eyòñ Mandem.

⁸ [Nnyén Ba-Jesus nechak nechi nyaka bé Elímas nò chi mūñjò ndu eyòñ Grik.] Elímas mūñjò abho békem ep̄ítí ne bhò ndu yi áyàn békε góghanò áké koñò mbi Yesu.

⁹ Betan̄ Efónó Bedyere bebhak ne Sól ane nnyén eni néchák néchí nyaka bé P̄l. P̄l atep yi amík amuet,

¹⁰ arem be, “Wò mm̄ Satan! Wò mmu ópábhé ȳentiki enyiñ ene echi chak besí Mandem. Wò mmu bapu ájwí wó menie. Op̄ú rò bekε mbi Mandem ane achí chak ambak ñótínótí?”

¹¹ Diñi be awò Mandem ákwen wò amuet néne. Ne chòñ amík áne me wò, óképere kwáy beghò mban̄ ndü mbñiñi mpok. Témté wu, nebhan̄ nékúti yi amík ejuri ékwén yi besí aròbhe nemeri néméri amebhe nòkò mbák mmu achí ane ákway bekem yi awò ánjá yi mbi.

¹² Góghanò ághó nókó enyiñ ene éfákári, anoko Mbok Ndíndí ãti Yesu. Ebhak yi maknkay béghok menyin ebhen bátñ ãti Yesu Acha.

P̄l ne Banabas bárək Antiok atú Pisidia

¹³ P̄l ne bo abhen bákò ne yi bachwe etək Pafòs, bákó anyén anyén barək bágháka Péga atú Pamfília. Jñn Mák arò bhó are apetnsem Yerúsalem.

¹⁴ Bárò Pega bárək ambi kpát báchwóp Antiok atú Pisidia. Egháká nókó nywòbhé neywēmuet bo Israel, bárək bachwe ekeré nenikímuetí báchəkò amik.

¹⁵ Bápáy nòkò Ekáti Mandem mbò enyu Moses asíñi ne ene éfú ndü basin̄i baremé kep̄inti, bõ batí ekeré nenikímuetí eyò bátó mmu be ángátí bõP̄l be, “Bõma, mbák bábhòñ enyiñ ené ekway befye bhese ntí, ghatí ká bhese.”

¹⁶ P̄l afate ye asá ne awò be bo manchòkò kpák. Abho ye berem be,

“Bo Israel ne bo betək béchák abhen báchhà Mandem, ghók ká!

¹⁷ Mandem bo Israel ayap nyaka bachĩmbi bhese akε nneréket bõ bhese áchik mpok báchí mankò amem etək Ijip. Mandem aferε bhó ndu kesem aré ne betan̄ ebhi ebhen beyá becha.

¹⁸ Ndü mamié besa bep̄ay, abhak ne bhó amem baso, abhón̄ ekébhéntí ne bhò.

¹⁹ Mpok babhòñò béchwe etək Kánän akε mánán̄a maneréket bo tándramòt ane achí are, achye bo Israel mmik Kánän.

²⁰ Ndü mamié ankem ané bõ báchókó etək Ijip ne ané báchí amem baso ke báchwe Kánän ábhák mbò mamié besa bebay nsem byo (450). Achye ye bhò batan̄á manyé ne bõ babhak kpáte ndü mpok Samuel ane achí nyaka ndemekεp̄inti Mandem.

²¹ Egháká nókó mpok bábhbhé ye Samuel be ánychye bhò mfò, Mandem ayap Sól, mm̄ Kish. Kish afú ndü nneréket Benjamin. Sól abhak mfò wap ndü mamié besa bep̄ay. Kish afú nyaka ndu nneréket Benjamin.

²² Mandem áfére nókó yi ndü enókó kefò, ayap Debhít be ambak mfò wap. Mandem arem ãti Debhít be, ‘Debhít mm̄ Jése, chí mmu ane mbónó manák ne yi, mmu ane apú nók bekε ȳentiki enyiñ ene ndémé yi anka.’

²³ Mandem akε ebhárémò Debhít ambák Mpeme bo Israel békónò bariεp ami ntá bachĩmbi bhap. Mpeme wu chí Yesu.

²⁴ Jñn anán̄ ayambi aghátí nyaka bo Israel mankem be mántiknsem ndü bebú bhap mámpetnsem ntá Mandem be yi anjwiti bhó, ke Yesu antwò.

²⁵ Eròbhé nókó kékwót be Jñn ánañ̄a betik ebhi, abhép bo be, ‘Bákáysí bé me ke nchí Mpeme ane ábhónó bétwò ke? Chao! Puyé me! Ghók ka, yí átwò me ansem, ne mbíkí kway mbõñ mmu ane áchoti, befere nkwòbhánya bekak ebhi.’”

²⁶ P̄l apet arem ntá yap be, “Bõma, bebhárébhò Abraham, ne beká bo betək béchák abhen báchhà Mandem, chí ntá ye se ke Mandem átó ye ntó enén néghàti bhese enyu ené yi akway bepeme bhese!

²⁷ Bõ Yerusalem ne bõbatí bhap bábhíkí sòt nyaka Yesu mbò Mpeme ane Mandem átó. Ekε bátán̄ yi, bakpòt manyé yi be babhòñ beway yi. Ne ndu bákú nò, enyiñ ene baremé kep̄inti bárémé nyaka ãti yi éfú tetep.

Ne yə ke bə bápəy nyaka yěntiki nywəbhé neywěmuet enap.

28 Yěndu bábhíkí ghó ntí ane bábhónó bérem be mangway yi, bárem be Páilet ando mangway Yesu.

29 Ne mánáná nókó békə yěntiki enyij mbə enyu Ekáti Mandem éréme éti yi, báfere yi amfáy ekotákátí barək babhure amem nnem enén bágghókó ndu setárébhé.

30 Yě nə, Mandem akə yi apetnsem ndu nepém.

31 Ne ndu beyá manywəp are bhesi besí bo abhen bákò nyaka ne yi bebho Gálili kpaté Yerúsalem. Bóbho ke báchí batísíé bhi ntá bo Israel.

32 Banábas ne me sétwə fá bégháti beka Mbok Ndíndí be bariép amen Mandem afyé nyaka ne bachímbi bhésé,

33 akə mó afű tetep ntá yesé bebharé bhó bhap, ndu ákú Yesu aperensem ndü nepém. Mandem akə bariép emə afű tetep mbə enyu echí amem Ekáti Bakway, bebhók bepəy be Mandem arem be:

‘Wə əchí Mówə,

ne echəy nchí rem kponorəy be Nchí Etayé.’

34 Ne béyijí nekə ane Mandem akə Yesu ámpetnsem ndü nepém enyu ene yi ápú pere gú, Mandem arem nyaka bé: ‘Chəy nchyé bhe áfók mbə enyu mfyé nyaka bariép ne Debhít ne njet yi ne ébhəy bebhak enyu eyə.’

35 Ne ndu bérəy ambi, échí nebhuet achák amem Ekáti Bakway be Debhít arem ntá Mandem be, ‘Opú rə chəy Mmu ane áchyé nepém eni ntá ye ámpó amem nnem.’

36 Mandem abhíkí rem nyaka menyij ebhen chi éti Mfə Debhít mbənyune Debhít ánáná nókó betik Mandem áchyé yi ánkú fá amik ndu ayi mpok, agú akonə bachímbi bhi. Apəə ndü nnem.

37 Mandem arem nyaka chi éti mmu achák, ane yi ákú áperensem ndü nepém ane mmuet ayi abhíkí pəə.

38 Bəma diñí ye ká bé chí éti Yesu ke Mandem áfəñori bebú mbə enyu séghàti bhe.

39 Diñí ká be yě agha ane ánókó Yesu, Mandem əsət be yi achi chak besí bhi. Ebhé Moses épú kwáy békə nə ntá mmu.

40 Sət yəka mpok bé enyij ené baremé kepinti básíñí éké fakari ne bhe. Nó chi enyij ené

básíñí be,

41 ‘Bé bho bəbyək enyij ene Mandem árəm, yijí ka mban sayri, mambák maknkay, ne māngu, ne ntí bé məkə enyij ndu manywəp ayeka, ene ye mángátí bhe, bápú noko wawak!’ ”

42 Ene Pəl ne Banábas báfú ndü ekeré nenikímuetí bo Israel, bo bəre nik bó mmuet bé mámpétnsem mandək ambi beghati bhə menyij ebhen ndu nywəbhé neywěmuet enén nétwə ambi.

43 Bo báfú nókó ekeré nenikímuetí, beyá bo Israel ne bo abhen bápú bo Israel ke báchəy Mandem, bərə konə Pəl ne Banábas. BəPəl básémti bhó bé mánté kpirí, mándəkə nəkə chi ambi beghəkə mmuet ndu berindu Mandem.

44 Egháká nəkə nywəbhé neywěmuet enen nekəñə, etək enkem étwə béghok Eyəy Mandem.

45 Ke bo Israel bágghó nókó ndü ngémtay bo báchəm aré enyu eyə, bábhónə beyá mpabhamík ne bəPəl. Bábhó besəkəti Pəl mánkeme nəkə epáítí ndu yěntiki enyij ene yi árəm.

46 Eyə ékú Pəl ne Banábas bábhó bérem kebəy becháy be, “Bé bo Israel ke sébhónó béyambi bégháti Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem. Ke těndu bəbyək yó, ne bəyijí mmuet ayeka bé bábhíkí kwáy bo abhen bábhónə nepém enen nebhiki bhəy ngwénti, sérə ye be ne sérəy ntá bo abhen bápú bo Israel ne yə.

47 Enyu eyə ke Mandem Acha ághátí bhese senkə, mpok árémé be,

‘Nkə wə ómbák erónó ntá bo abhen bápú bo Israel,

bé ndü betəy Mandem, ónkwak mmik nkem ambəy nepém.’ ”

48 Bo abhen bápú bo Israel bágghókó nókó nə, bábhəy beyá manák, bábhó béchyé bakak ntá Mandem éti eyəy eyi. Ne abhen Mandem áyábhé bé mámbónə nepém enén nebhiki bhónə ngwénti, mánoko Mbok Ndíndí éti Yesu.

49 Eyəy Mandem étaka atú etək wu ankem.

50 Ke bo Israel abhen báchí aré mányíkísi batí bəbatí etək eyə ne maném baghərə abhen mánókó Mandem. Bákə bo báchye

Pōl ne Banábas nenyok kpát bábók bhə báfá atú etək eyap.

⁵¹ Pōl ne Banábas bák wét mfok etək eyo ane áchí bhə bekak betəŋ bé chəŋ Mandem antəŋ bəbhə ndu enyiyi ené bó báká. Báfá béré rəŋ Ikóniəm.

⁵² Bakoŋo Yesu abhen etək Antiək, bájwi ne maŋák ne Efónó Bedyere abhak ne bhə sayri.

14

Pōl ne Banábas bəgháti Eyəŋ Mandem amem etək Ikóniəm

¹ Pōl ne Banábas bəchwəbhé nókó Ikóniəm, bārək bəchwə ekere nenikimueti bo Israel baghati Mbok Ndíndí Yesu are. Efónó Bedyere abhak ne bhə. Eká beyǎ bo mánóko. Bo abhen mánóko bəbhák bo Israel ne bo betək bechak.

² Ke bo Israel abhen bəbhiki noko mbok Yesu bəbhə berem bepǎ menyiyi ebhen ményikisi bati bo abhen bápú bo Israel. Bārəbhe bé chí nti ne bhə.

³ Pōl ne Banábas babhak Ikóniəm ndu erəri mpok mángati nəkə bo mbok Acha kponoroŋ kebəŋ becháy. Mandem are təŋ bo Ikóniəm kponoroŋ bé mbok ane bó Pōl bəgháti bhə eti berindu ebhi achí tetep, akə nə ndu áchyé bhə betəŋ békə menyiyi maknkay.

⁴ Etək ékóre bebhe bepəy, mbək bəbhak ansem bo Israel, bo bəchák bəbhak ne bənto Yesu.

⁵ Mbək bo Israel ne abhen bápú bo Israel bəchém ne bə bati bhəp báká eyəŋ émət be mányché bənto Yesu esəŋəri ne be mantemti bhə ne batay mángwáy.

⁶ Bənto bəriŋi nókó nkaysi yap, bəbhe bārək atú Likáonia, ndu betək Lístra ne Débe ne mbaŋ ene echi kekəwət are,

⁷ mángati nəkə Mbok Ndíndí eti Yesu.

Pōl ne Banábas bəbú mbénti etək Lístra

⁸ Mmufú achí nyaka etək Lístra. Abhak mbénti te nebhe eni.

⁹ Ewak émót, abhak chókó anta nəkə batú ndu enyiyi ene Pōl árəm. Pōl ayiyi yi díi, ághó bé yí wu anókó bé Mandem ákwáy bəbú yi.

¹⁰ Pōl arem ne eyəŋ etəŋətəŋ be, “Faté té chak!” Afate kperep abho békə.

¹¹ Ngémtay bo abhen bachi are bəghó nókó enyiyi Pōl áká, bəbhó bəbik ndu

eyəŋótək eyap, eyəŋ bə Likáonia mandeme nəkə be, “Bəmandem básət mmuet bakwəŋwəŋ bətwə fá amik ntá yesé!”

¹² Bərəm bé Banábas chí mándem ane áká nnyén be Sús, ne be Pōl chí mándem ane áká nnyén be Hemes mbənyune yí ke achí nyaka ndeme keri.

¹³ Ekerákəp mandem nsé Sús échí nyaka nefi befuet nkok etək. Nchiakap mandem nsé Seus asət maném mpoŋ ne bəchuchu abhen mání arək anti etək mbənyune yí ne ngémtay bhə abhen bachi are báyəŋ nyaka bechye akap ntá Banábas ne Pōl.

¹⁴ Ke Banábas ne Pōl, bənto Yesu, bəghókó nókó enyiyi ené bəbhə báyəŋ bekə, bati achəŋti bhə amem kpát bádákati nden eyap amuet. Bájət bəchwə amem eká bo eyo ne bəri mándeme nəkə be,

¹⁵ “Bəta, ndaká yi bákə enyune? Séchí nkəwə chí bakwəŋwəŋ mbə bhe! Sətwə fá bəgháti bhe Mbok Ndíndí eti Yesu bé mántik nsem ndü menyiyi ebhen bebhiki bhəŋ nsay mántwə ntá Mandem mmu áchyé nepém. Yí ke ághókó mfay ne mmik ne manyén ne menyiyi menkem ebhen bechi aré.

¹⁶ Ndu mpok ane áfueré ansem, aró nyaka bo betəkó mmik mankem mánkə mbə enyü bákəŋó.

¹⁷ Yé nə, abhiki rə nyaka betəŋ kponoroŋ bé yí achí. Akə beríti menyiyi. Yí ke áká manyier ámfú amfay ne áchyé mbəwət ndü ayi mpok, anchye bhe nenyié, anchye maŋák.”

¹⁸ Pōl ne mmere ywi bərəm menyiyi ebhen békə bo bhə mángó bé bó nkəwə bəchí chí bakwəŋwəŋ. Yé nə, bəbhíki kwáy bechyet bə mbi bé béké chye bhə akap ane babəŋə bechye chí ntá Mandem.

¹⁹ Ke ébhíki tat, mbək bo Israel báfú Antiək ane atú Pisidia, bəchák báfú Ikóniəm. Báká beyǎ bo mánká ne bhə. Ekə bətémti Pōl ne batay, básu bārək bārə anti etək ne nkaysi bé anəŋ agu.

²⁰ Ke mpok ane bakoŋo Yesu bərəŋó are bəkəp yi, afate apetnsem etək Lístra ne bhə. Néyí nókó, Banábas ne yi bārə bārək Débe.

Pōl ne Banábas bəpetnsem Antiək amem atú Síria

²¹ Pōl ne Banábas bəre ghati bo Mbok Ndíndí eti Yesu amem etək Débe. Beyǎ bo

mánoko ne bábho békóño Yesu. Bò Pål bápet ye nsem Lístra ne Ikóniom ne Antiok ane Pisídia.

²² Béré fyé bakoño Yesu nti mban eyo enkem mánychye nako bhó maníé bé mándók ambi béte kpirí ndü nesikínti enap ne Yesu. BòPål bágháti bhó be bábhoñ begho beyä esonori ke mánychwe ndü nepém enén Mandem ábhák Mfò wap.

²³ Pål ne Banábas báypap bõ batí ndu yéntiki ekeré Mandem. Báfyé bhó amo Yesu Acha mmu bó básíkí nti ne yi ndu nenikímuet ne netarénsay.

²⁴ Báfuæt ye atú Pisídia, bárøk atú Pamfilia.

²⁵ Aré, bágháti mbok Yesu amem etøk Pega. Báfá Pega basep bárøk Atália.

²⁶ Básót achwinyén befu Atália bápetnsem Antiok. Amem etøk Antiok kě bõnto Yesu mánikímuet eti Banábas ne Pål be berindu Mandem mémbák ne bhó ndü betik ebhen bákú ke bápetnsem Antiok.

²⁷ Báchwóbbhé nókó Antiok, babhiñi Bõ nkwó Yesu báchem nebhuæt amot. Bágháti bhó menyin menkem ebhen bõ bákú ndu betan Mandem, ne enyu Mandem ánéné mbi bé bo abhen bápú bo Israel mánsíkí nti ne Yesu.

²⁸ Babhak aré ne bakoño Yesu ndü mpäy batan.

15

Bõbati nkwó Yesu bákem echeme egho Yerúsalem

¹ Bo báfú Judéya bátwó Antiok bábho betan bõnkwó Yesu mándeme nako be, “Mandem apú kway bépéme mmu mbák babhiki syep yí bekoño ebhé Moses.”

² Pål ne Banábas bákém etantí epúítí ne bhó eti ndaka wu keghó ntí. Eku baka eyon émot be Pål ne Banábas ne mbok bakoño Yesu abhen Antiok mándók Yerúsalem, mángó bõnto ne bõbati nkwó Yesu eti ndaka wu.

³ Bafa bare røn mbõ enyü nkwó Yesu bátó bhó. Ené bárøn atú Foníshia ne atú Samária, bare téé ndü betøk ebhen bechi ambi mángati nako bõnkwó bé bo abhen bápú bo Israel mánoño mbok Yesu nkwó. Eyo échye bakoño Yesu beyä manák.

⁴ Báchwóbbhé nókó Yerúsalem, bõnkwó, ne bõnto Yesu ne bõbati etøk básot Pål ne Banábas ne bo bachak ne manák. Pål ne Banábas bágháti ye bhó menyin menkem ebhen Mandem ákwáká bõ manka.

⁵ Ke mbok bakoño Yesu abhen bachi bõnkwó Fárisi bághókó nókó nã, báfate babho béréme be, “Bábhoñ besyep bõ, mángati bhó be mámbure bebhé Moses.”

⁶ Bõnto Yesu ne bõbati bapet bachako beyin ndaka wu.

⁷ Bátát nako aré ndu bárèm ndaka wu, Píta afate aghati bhó be, “Bõma, bärin be Mandem anañ ayap me nenti eneka te mpok ane áfuéré ansem bé ngati Mbok Ndíndí eti Yesu ntá bo abhen bápú bo Israel bé bó nkwó mangok, mánoko.

⁸ Ne Mandem mmu arin bati bo mankem, atan kpónórón bé bo abhen bápú bo Israel bákway ménóko nkwó. Aka nó ndu áchyé bhó Efónó Bedyere nkúbhé mbõ enyu yi achye nyaka bhese.

⁹ Afonori bebú bhap ndu básíkí nti ne Yesu ne ake tón bé bese bo Israel séchí kekúrí ne bhó.

¹⁰ Nti ane báyàn ye memõ Mandem, bégho mbák chon yi ambé nti achí bé yí? Ndaká yí bächyè batu ane yé chi bachimbi bhese babhiki kway nyaka bepoko ntá bo abhen bachi bakoño Yesu? Yé chi bese nkwó sébhiki kway bepoko batü yo.

¹¹ Ebhíkí ri beku nã! Sónoko bé Mandem apème bhesé chí eti berindu ebhen Yesu Acha átónó bhesé ne nkúbhé enyu yo ke apème bõ nkwó.”

¹² Píta arém nókó nã, echeme enkem ékwén kpák ndu béghok ndu Banábas ne Pål bágháti bhó eti menyin maknkay ebhen Mandem áchyé bhó betan, bákú nenti bo abhen bápú bo Israel.

¹³ Mánáná nókó béréme enyin ene bárèm, Jems afate abho béréme be, “Bõma, ghók ká enyin ene mërèm!

¹⁴ Símiõn anan ághátí bhese enyü Mandem ábhó betan bé akon bo abhen bápú bo Israel nkwó, ne ayap mbok eyap be mámbák bõbhi.

¹⁵ Ne enyin ene yi arémé éko ndon amot ne menyin ebhen baremé kepinti bárémé mbõ enyu básin be

16 ‘Ansem mpok, chəŋ mpetnsem mpet ntee eket Debhít ené ékwéné. Chəŋ njoŋ eket ené ébáy mmuet amik nkə yə empət ente.

17 Chəŋ nkə nə be böbhə mankem mámbə beyəŋ mbi bétwə ntá ya, yě chi bo abhen bápú bo Israel, mankem abhen mbíŋí be mámbák böbha nkwə.

18 Nə ke Mandem Acha mmu akə bo mándiŋi menyiŋ ebhen areme tesáy.’”*

19 Jems arək ambi béré m be, “Ndu nkaysi aya, séképere səŋəri bö abhen bápú bo Israel abhen bátwə ntá Mandem.

20 Sénsiŋ chí ekáti séngáti bhə be báké nyie nenyíé ne nya ane áfú ndü akap ane báchyé ntá mandem nsé, ne be mándə epúsí, ne be báké nyie nya ené manəŋ amap ábhíki rəŋ amik, ne be báké nyie manəŋ.

21 Sénsiŋ bó nə mbənyune bábho bépay bebhé Moses ebhén amem bekeré neníkímmuet bo Israel tentep, ndu yěntiki nywəbhé neywəmmuet, ne bo yěntiki etək báríŋi bhə.”

Básiŋ ekáti ntá bönkwə abhen bápú bo Israel

22 Bönto Yesu ne böbatí ne bönkwə Yesu mankem bəghó bé chí erítí nkaysi. Báka eyəŋ émot be mánjáp bo mánto Antiək ne Pəl ne Banábas. Báyáp ye Sáilas ne Júdas ane nnyén eni nécháki néchi be Básabas. Bə batí apay bábhak böbatí nkwə Yesu.

23 Ekáti ené báchyé bhó mándók ne yo éré rem be, “Besé bönto Yesu ne böbatí ne bönkwə Yesu mankem sékàka be bömáye se abhen bápú bo Israel awu Antiək, ne abhen Síria ne abhen Silísha.

24 Séghok be mbək bo báfu fá ntá yesé batwə awu ne netəŋ enap béchyé bhe esəŋəri ne bafye bhe ebyək anti ené sébhíki tó bhó.

25 Eti yo ke séchókó, sekă eyəŋ émot bé sénjap bo sénto ntá ye ka ne abhen ekəŋ abhesé, Pəl ne Banábas,

26 bo abhen báká newú eti Acha ywese Yesu Kristo.

27 Sétə ye Júdas ne Sáilas ntá ye ka. Mənaŋ mǎngáká awu chəŋ mángati bhe besí ne besí nkúbhé menyiŋ ebhen sénsiŋí amem ekáti.

28 Echí bé sébhəŋ nkaysi amət ne Efónó Bedyere be séké chyé bhe batu ácháki ane acha bebhé ebhen bábhónó bebhuere.

29 Nə chi be báké nyie nenyíé enen nefü ndü akap ané báchié ntá mandem nsé, ne báké nyie manəŋ, ne yě chi nnya ane manəŋ ami ábhíki rəŋ amik. Ne be mándə epúsí. Mbák mándə menyiŋ ebhen, chəŋ émbak eríri ne bhe. Mǎnchəkə sayri.”

30 Böbhə bati anwi báfa Yerúsalem barək Antiək. BəPəl bábhiŋi nkwə Yesu báché m nebhuet amət bachye bhə ekáti ene bapəkə.

31 Bápáy nəkə yo, maníé amen áchi amem éfyé bo Antiək nti, bábhəŋ maŋák.

32 Júda ne Sáilas babhak baremé kepinti. Bágháti bönkwə Yesu beyă menyiŋ ndu béfyé bhó nti ne békwák bə mántəŋ ndu nesikinti enap ne Yesu.

33 Báchókó nókó aré ne bhó ndu mómbiŋi mpok, bönkwə Yesu bátík bhó, ne maŋák be mámpétnsem Yerúsalem ntá bo abhen bátó bhó.

34 [Ke Sáilas akə nti bérəp Antiək.]

35 Pəl ne Banábas bárəp Antiək. Aré, báre təŋ, mángati nəkə bo eyəŋ Acha ne beyă bo bácháki nkwə.

Akóre ákwén néntí Pəl ne Banábas

36 Ewak émot, Pəl arem ntá Banábas be, “Sémpetnsem ndu yěntiki etək ene ségháti eyəŋ Acha are séngó ndü bönkwə báchi.”

37 Banábas are yán bé mánsót Jəŋ Mák yí ándók ne bhə.

38 Ke Pəl keka bé échi sayri bésət yi mbənyune aró nyaka bhə etək Pamfilia ené bábhi kíre naŋa betik ebhap.

39 Eti yo, Pəl ne Banábas bákém beyă epáiti kpát akəre akwen nenti nap. Banábas asət Jəŋ Mák báchwe achwinyén, bárək Sáyprəs.

40 Ke Pəl ayap chi Sáilas. Bönkwə Yesu mánikmmuet be berindu Acha mémbak ne bhə.

41 Pəl asət Sáilas bárək Síria ne Silísha ené yi afyé nti nta bakwə Yesu abhen báchi are nti.

16

Timəti arək ne Pəl ne Sáilas

* 15:18 Yiŋí ekáti Emos 9.11-12 ne Aisáya 45.21.

1 Pål ne Sáilas barək baghaka Débe ne bafu nəkə are barək Lístra. Nkoño Yesu amət abhak aré ane áká nnyén bé Tímoti. Máyi abhak mmu Israel ane ánókó Yesu, ke aywi chí abhak mmũ Grik.

2 Bõnkwo abhen Lístra ne Ikóniom bárèm nyaka eriri eti Tímoti.

3 Eká Pål are yan besət Tímoti be andək ne bhə. Akə ye básyép yi mbonyune bo Israel bachi nyaka ndũ betək ebhə ne bárinji be chi Tímoti achi chi mmũ Grik. *

4 Arək ye ne Pål ne Sáilas. Ndu báròn, mángati nəkə bo ndu yéntiki etək ene bachwəbhe are menyin ebhen bõnto ne bõbati etək abhen bachi Yerúsalem bárémé, ne mánsemti nəkə bhə be mámbare bebhe ebhə sayri.

5 Eyo ekə bakwo Yesu bárək ambi bésiki nti ne Yesu, ne mpáy yap anjá andəkə nəkə chi ambi.

Pål aghó kenó amik anti fitú be bábhini yi ndũ etək Masidónia

6 Pål ne Sáilas ne Tímoti baghat bafuet atú Frijia ne atú Galéshia mbonyune Efónó Bedyere abhíkí ka be mángati bo Eyoñ Mandem atú Esia.

7 Bágháká nókó kékwót ne ndiere ebhi Mísia ne Bitínia, báré yan berəñ atú Bitini, ke Efónó Yesu keka bó mándók.

8 Eká baghat bafuet atú Misia, bárók Troas.

9 Aré, Pål aghó kenó amik antifú ne beti ndũ mmu Masidónia áte ánikmuet andem nəkə ntá yi be, “Twó fá Masidónia kwak bhesé!”

10 Pål ághó nókó kenó ekə, séká bé Mandem abhiní bhesé séndók séngátí Mbok Ndíndí ntá bõ atú Masidónia. Témté wu, Mme Lukas nchem ne bhə sétónji mmuet bérónj aré. †

Lidia anoko Mbok Ndíndí eti Yesu etək Filipi

11 Séchwe áchwí ane áròn Troas. Sérək téé ségháká Samótras, etək ené nnyén nékábhé. Egháká nókó ntinywəp, ségháká Neápolis.

* **16:3** Bo Israel bachi nyaka Lístra ne Ikóniom. Ndu Pål áyàn be bo Israel mangok enyinj ene yi ághati bhə, akə básyep Tímoti. Bo Israel bárinji nyaka be babhiki syep Tímoti mbonyune etayi achi nyaka mmu Grik, ke máyi mmu Israel.

† **16:10** Lukas mmu asinji ekati ené achem mmuet ne bəPål, are kə ne bhə.

12 Séfú nəkə aré, sekə amik ségháká Filipi. Filipi abhak etək egho atú Masidónia, ne abhak anten Mfə Rom. Sébhak Filipi ndu mpáy manywəp.

13 Egháká nókó nywəbhe neywəmmet bo Israel, séfú amem etək sérək angəkonyén ndũ nebhuet ane sékáysi bé bo báchèm are ménikmmuet. Séchókə amik séndem nəkə kepi ne baghərə abhen báchémtí aré.

14 Ngərə amət ane aká nnyén be Lídia afú etək egho ene babhiji be Tiatira. Abhak nkəsíé ndũ nden ené échí mmuet chu ne éyá nkáp. Achye nyaka Mandem kenókó. Mandem akə yi anene nti eni aghók sayri ne anoko enyinj ene Pål árèm.

15 Bájwiti yi ne *efo eyi. Anik bhesé mmuet arem be, “Mbák básət me mbə mmũ ane ánókó Yesu tetep, twó ká chəkó eket eyá.” Anyiere bhesé enyu eyə kpát serək.

Báfyé Pål ne Sáilas kenəñ etək Filipi

16 Ewak émót, ené séròn ndũ nebhuet nenikimmuet, sétéməri móngosón ane áchi nsem. Efónó ebúbə ebhak ne yi éká are rém menyin ebhen bébhəñə befakari. Eyo échyé nyaka bo abhen bábhónj yí beyá nkáp.

17 Aghó nókó bhesé ne Pål, abho bekoño bhesé ambiki nəkə be, “Bõbhen chí bõ betok Mandem mfay! Bághati bhe enyu Mandem ápeme bhə.”

18 Arək ambi beka nə ndũ beyá manywəp kpát nti nébé Pål, ayibhiri mmuet asáy efónó ebúbə ené échí ngosón wu amuet be, “Ndũ nnyén Yesu Kristo nchí ghati wə be ómfú yí amuet.” Témté wu efónó ebúbə yo éró ngosón wu.

19 Ndu éfakári nə, bo abhen bábhónj yi bághó be mbí wap bebhəñ nkáp áchəñti. Bákém Pål ne Sáilas, báya gbaka gbaka gbaka bárək nefsié, besí bõbati etək, amem ekeré manyé.

20 Bágháká nókó aré bárem be, “Bõbhen chí bo Israel ne báchyè esəñəri amem etək eyesé.

21 Bátòn bhesé bepinjítək ebhén ebhé eyesé ebhíkí ka be sénkónj. Séchí bo Rom ne sépú kwáy békónj bepinjítək ebhap.”

22 Beyä bo abhen bachi are bachem ne bö ngosón wu bebhat bōPōl barak amuet. Batañá manyé báchyé eyon, báyók bó nden amuet ne bádén bó ne bekpa.

23 Bádén nókó bhó sayri, báguép bhó ekerékenon, bággháti mmu ane ábhàbheri ekerékenon bé ánsót mpok bé báké bue.

24 Mbabheri wu ághókó nókó nō, asot bhó, arak afyé ndu móket ane achi te amem. Báfyé bhó beko bekak. †

25 Ke égháká nókó mbō néntíbhēti, Pōl ne Sáilas babho menikmuet mánkway nōko bakwáy ndu bebti Mandem, batí bökenon bachak mángoko nōko.

26 Bápéere ghó nenyíkisi mmik nékwén, kpát mmik ane báté ekerékenon aré anyíkisi. Babhinywōp ánēne ndū mmuet yap témté, ngem ené báfé bökenon ne yo ékánjari enkem, ékwénti amik.

27 Mbabheri ekerékenon afate. Aghó nókó babhinywōp fufú, akaysi bé bökenon mankem bábue. Agwōp akparenja ywi ndu beway mmuet.

28 Ke Pōl abik arem be, “Ōké way mmuet. Besé mankem séchi fá!”

29 Mbabheri wu arem bé mántwó yí ne erónó. Bátwó nókó ne yó, arak ekerékenon ntiét ntiét akwén ndū bekak Pōl ne Sáilas angwēre nōko ne becháy.

30 Asot ye bó nefi abhép bó bé, “Botá, chon nkū yi ke Mandem ampeme me?”

31 Bákéme yí be, “Nokó Yesu Acha ne chon Mandem ampeme wō ne efo eyē enkem.”

32 Bō Pōl bággháti ye yí ne efo eyi Mbok Ndíndí eti Yesu Acha.

33 Nkúbhé beti ebhō, asot bhó témté aso befuet ebhap. Pōl ne Sáilas bájwiti yi ne efo eyi enkem.

34 Asot ye bó eket eyi achye bhó nenyié. Yi ne efo eyi enkem bájwi ne manák be mánoko Mandem.

35 Néyí nókó bö batí etak bátó bö mbñ nkú ntá mbabheri ekerékenon ne eyon be, “Dō böbhō mándak!”

36 Mbabheri ághókó nókó nō arak aghati bōPōl be, “Bōbatí báto eyon be ndō be mándók. Bákway ye beron. Mánko sayri.”

37 Ke Pōl arem ntá bo mbñ nkú be, “Báway bhese ne mantem besí bho, mámese

bhesé ekerékenon ené bábhiki tan bhese yēndu sechi bö Rom. Néne, báyan sémfú séndók bhésé bhésé? Wáwák! Bó babhōn bōbatí bábhōn bétwō ndu mmuet eyap mámfere bhésé.”

38 Bö mbñ nkú bápētnsem baghati bōbatí enyion ene Pōl areme ne bágghókó nókó bé Pōl ne Sáilas báchí bö Rom, becháy bekem bō.

39 Babhōn bōbatí bárók ye mánikmuet ntá Pōl ne Sáilas be mámfónórí bhó. Báfere ye bōPōl ekerékenon, mánikmuet ntá yap be mándó etak eyap.

40 Pōl ne Sáilas báfú ye ekerékenon, bárak eket Lídia. Bátēmeri bönkwo Yesu are báchíe bhō maníe ne báfyé bó nti. Báfá ye etak eyō.

17

Enyion ené éfákari Tesalónika

1 BōPōl bárak báfuet betak Amfipolis ne Apolónia báchwōp etak Tesalónika, nebhuet ane ekeré nenikimueti bo Israel echi.

2 Pōl arak achwe amem ekeré nenikimueti eyō. Yēntiki ebhak yí árónó, enyu eyō ke yí ákū nyaka. Ndū bōsonde barat are fyé mbok ne bhō ndu beku bō mámbōn nejwimem ndū menyion ebhen bechi amem Ekáti Mandem,

3 ne anene nōko ne antōn nōko be Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be ätō, abhōn nyaka beghō esōnōri ne angú, ke ampētnsem ndū nepēm. Pōl are ghati bhó be, “Yesu mmu nchí ghati bhe menyion eti yi ke áchí Mpeme Mandem afyé nyaka bariēp be ätō.”

4 Mbok eyap mánoko, báchēm mmuet ne Pōl. Beyä bö Grik abhen mánikmuet ntá Mandem bo Israel ne beyä maném baghoré etak eyō mánoko nkwo, báchēm mmuet ne bōPōl mbō bakoño Yesu.

5 Ke mbok bo Israel bábhōn mpabhamík ne bōPōl. Manyokoti bo abhen bágghabhe ghap ne bákū bo mánguép ebyok etak. Bárók bádákáti babhinywōp báchwe amem eket ene mmu ane áká nnyén be Jáson ndu beyan Pōl ne Sáilas be mánsot bhō mandak ndū nchemti bo abhen bachi nefi.

6 Ke ndū bábhiki ghō bōPōl, báyá Jáson ne bönkwó Yesu báchák gbaka gbaka gbaka

† 16:24 Beko: Chi mbñj menak ene bo Rom bágwōt nyaka bo bekak be báké bue mamfu ekerékenon.

bárók ntá böbatí etók ne bhə, mambiki nõkə be, “Bö abhen bákə mbänkem mánchye nõkə esəñori bátwə fá nkwó

⁷ ne Jáson asət bó afyé anywóp. Bó mankem bákə menyin ebhén bétəñ bə bápú bhæere bebhé mfə ngo ane Rom mándeme nõkə be Mfə achák áchí ane aka nnyén be Yesu.”

⁸ Böbatí ne bötək bágħók nõkó nó, batí átáka bhə amem.

⁹ Bákə Jáson ne böñkwə bhə bágħók nkáp ndu betəñ be bápú pəere chye esəñori. Báró ye bó mandək.

BəPəl barək etək Béroa

¹⁰ Egháká nõkó ne beti, böñkwó bátin bákə Pəl ne Sáilas bábúe barək etək Béroa. Aré, bárók báchwé ekeré nenikimæti bo Israel.

¹¹ Bo Israel abhen Béroa bábħón ntí beghok mbok Yesu ané Pəl ne Sáilas bágħati bhə écha abhen Tesalónika, mbənyune básiepti nyaka Eyəñ Mandem ne beyä ekwak. Báre chak Ekáti Mandem begho mbák menyin ebhen Pəl átəñ bechi tetep.

¹² Ekə beyä-bhap mánóko Yesu Acha. *Maném bagħoré Grik ne beyä babhakanem mánóko nkwó.

¹³ Ke bo Israel abhen Tesalónika bágħókó nõkó be Pəl aghati Eyəñ Mandem etək Béroa nkwó, bárók aré mányíkisi batí bo, be mánchyé bəPəl esəñori.

¹⁴ Témté wu, batí bö nkwó Yesu bátik Pəl be andək te angəkənyén, ke Sáilas ne Tíməti báróp Béroa.

¹⁵ Bo abhen bárónó ne Pəl, barək ne yi kpát bágħáka Atens. Pəl aghati ye bhə mpok ane bápətnsem bé mángátí Sáilas ne Tíməti be mánjáj mbi mántemeri yi ayak amem etək Atens.

Enyin ené éfákári ne Pəl etək Atens

¹⁶ Ené Pəl ánəñ Tíməti ne Sáilas etək Atens, ntí néré səñori yi amem begho bé etək éjwí ne bebhó njə ene bo básət mbə bəmandem.

¹⁷ Eká are rəñ ekeré nenikimæti bo Israel yəntiki nywəp ankem nõkə epúiti ne bhə ne bö Grik abhen mánóko nyaka Mandem nkwo. Arəñ nyaka nkwo nefisie yəntiki

nywəp ankə nõkə enyumót ne bo abhen bátwə áré.

¹⁸ Böfú bábħak abhen bátəñ menyin ebhen békə ndón amót ne bakoño Epikurəs ne bə Stoik, * Bó nkwo bákem nyaka epúiti ne yi. Pəl aghati nyaka bho menyin éti Yesu andeme nõkə bé chəñ bawú mámpətnsem ndü nepém. Eká mbək eyap bərə way Pəl mandeme nõkə bé, “Echiñti enyin ene nkwo árəm nó mbəñ yi?” Báchák be, “Echi mbə be yi aghati bho chí éti bəmandem abhen sébhíki rinji fá etək ene.”

¹⁹ Básət Pəl barək Ariyopagəs, nebħæet ane böbatí báchem nõkə nyaka, bərəm ntá yi be, “Sékəñ bérinji éti menyin beko ebhén ótəñ.

²⁰ Menyin ebhén órəm bechi maknkay ntá yesé ne séyən bérinji mbəñ enyin ene órəm.”

²¹ Báre rem enyu eyə mbənyune bo Atens ne manko mankem abhen báchí aré bákəñ nyaka béchókə beghok ne béfyə mbok éti barak akə.

²² Pəl afate ye ate néntí bö echemé Areopagəs yə abho bérem be, “Bö Atens, ngə bé bəfyé ntí ndü baraká bəmandem tontó.

²³ Ené nchí kə etək mfyé nõkə amík ndü menyin ebhen bəchye kenókó mbə bəmandem, ndək ngaka nebħæét amət ane efeme akap echi, ngó ndu básin aré be, ‘Ntá mandem ane bo bábħiki rinji.’ Mandem ane nə bé bəchye kenókó yəndu bábħiki rinji yí ke méghati bhe menyin éti yi.

²⁴ Mandem mmu ághókó mmik nkem ne yəntiki enyin ene échí aré, yí ke áchí Acha ane ábhónó betəñ menkem amfay ne fá amik. Apú chəkə amem beket ebhén bakwəñwan bágħókó.

²⁵ Ne nkwoñwan apú kwáy békə yənyin áchye yí mbənyune yi apu chép yənyin. Yimbəñ ke áchye nepém ne éyú ne yəntiki enyin échák ntá yəntiki mmu.

²⁶ Ayámbi aghókó nyaka mmü amət ne amæet mmu wu kə manérékeré bho ankem fá amik áfú. Apéere ghoko yəntiki nneréket, ayambi abħæere nebħæét ane böneréket wu bábħak ne mpok ane bó bábħónó bébhak aré.

²⁷ Mandem akə enyu yə bé bó mánjáj yi

* **17:18** Bo Epikurəs chi bö abhen bakaysi nyaka be nném enyin ndü nepém chi menyin ebhen béchye mmu manjək.

ne ndu báyaŋ yi mbə mmü ane ámə̀ ne amó beyaŋ enyiŋ amem ejuri, mánkway beriŋi yi. Ke sayri sayri, Mandem abhíkí sap nekə ne yě mmu ywese amət.

²⁸ Echi nkúbhé mbə enyü mmü yweka amət árémé nyaka be, 'Nepém enesé néfù chi ntá yi, ne yí ke áchyé bhesé betan sékò, ne yí ke ákú be sembəŋ nepém.' Echi mbə enyü mbək batémé bakay bheka bárémé be, 'Besé nkwo séchí bə abhen Mandem.'

²⁹ Těndu séchí yé bə Mandem, séké kaysi bé Mandem achí mbə enyiŋ ené mmu ákwáy bésət gol ne yě chí silbha ne yě chí ntáy angoko ne kebon eki ne eka eyi nkwo.

³⁰ Mandem aféré ntí ndu menyiŋ ebhen bo bákú ndü mpok ane bə babhíkire riŋi nkaysi yi. Ke néne, ághàti bo mankem mbankem be yěntiki mmu antiknsem ndü bebá ebhi,

³¹ mbənyune abháré nywəp enen yi átəŋ bə mankem enyu ene echi chak. Anáŋ ayap mmu ane átəŋ manyé yə, ne atəŋ eriŋ beka bə mmik mankem mándiŋi mmu wu, ndu ákú yi ápérénssem ndü nepém."

³² Mpok bəghoko ndu Pəl árème žti neperénssem ndü nepém, mbək eyap bare yəkə yi, ke bachak barem be, "Sékəŋ be ómpet ómfəét əngati bhesé žti neperénssem ndü nepém."

³³ Pəl arə ye bó afú arək.

³⁴ Ke mbək bákəŋo yí. Bəbhə mánóko. Dionisios, mmü echemé Ariyopagos, ne ngərə ane áká nnyén bé Damaris ne bo bákák babhak ndü nkwo bho abhen bakoŋo Pəl.

18

Pəl aghati Mbok Ndíndí amem etək Kərint

¹ Pəl afa Atens arək etək Kərint.

² Atəmeri mmu Israel amət aré ane aka nnyén be Akwila, mmü atú Póntos. Ebhíkire tat nyaka, ené Akwila ne ngərə ywi Prisila báró etək Itali mbənyune Klaudios Mfə Rom, achye nyaka eyəŋ bé bo Ju mankem mámfá Rom. Pəl arək beghə bhə.

³ Babhəŋ nyaka awó-betik ámót ne Pəl, nó chí betik béghóko bətem ne nden. Pəl achəko ne bhə mángoko nəkə bətem.

⁴ Pəl are rəŋ ekeré nenikímueti bo Israel ndü yěntiki nywəbhé neywəmmuet enap ankem nəkə epəiti ne bhə ne anu nəkə be bo

Israel ne abhen Grik mánóko menyiŋ ebhen yi ághàti bhə žti Yesu.

⁵ Mpok Sáilas ne Tíməti báfú atú Masidónia bəchwəbhé Atens, Pəl arə betik beghoko bətem arəbhe kə chí betik beghati bo Mbok Ndíndí ndu mpok nkem ane yi ábhəŋó, anu nəkə beka bo Israel mángó kponoroŋ be Yesu ke achí Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be átò.

⁶ Ke bó keka ne yi. Mənsəkəti nəkə yi. Akwet nden éne echi yi amuet, arem be, "Ntū bebá bheka arəp ne bhe. Aməya achi pépəp. Nebho echəŋ ntíknssem ntá yeka ne ndəbhe rəŋ chí ntá bo abhen bápú bo Israel."

⁷ Afa ye aré, arək achəko eket mmu amət ane aka nnyén be Títios Jóstos. Jóstos abhak mmü ane áchyé Mandem kenókó. Ekeré yi ébhák kekwət ne ekeré nenikímueti bo Israel.

⁸ Mmü amət abhak aré ane aka nnyén be Krispəs. Abhak mūnti ekeré nenikímuet. Yi anoko Yesu Acha ne efo eyi enkem. Beyə bə Kərint bachak abhén bəghək nyaka menyiŋ ebhen Pəl árəm mánóko nkwo, ne bájwiti bhə.

⁹ Bəti mémət, Yesu Acha aghati Pəl ndü kenó amik anti fúú be, "Žké cháý. Dók ambi béghàti bo žti ya. Kéchəko kpak.

¹⁰ Nchí ne wə ne yě mmu apú kway beka wə enyiŋ. Beyə bo bachi etək ene abhen babhak chəŋ bəbha."

¹¹ Pəl arək ye ambi béchəko etək eyə ndu mmíé ne batəŋ átándát, antəŋ nəkə Eyəŋ Mandem.

¹² Bə Rom bákú nókó Galio gəbhanə atú Gris, bo Israel abhen bachi are bəgwót nnet ne bákém Pəl bərək ndu acha manyé ne yi.

¹³ Aré, bəghàti Galio be, "Mmūne ánu beka bo mányché nókó Mandem kenókó enyu ené ebhé yesé épú yan mmu ankə."

¹⁴ Ke mpok Pəl áyaŋ berem enyiŋ bé ántáná mmuet, Galio arem ntá bo Israel be, "Bə bo Israel, mbə yí akə chí ebépti enyiŋ ne yě ndak abəabə, mbə nkáá ne bhe.

¹⁵ Ke těndu ndak ane achi chí žti menyiŋ ebhen bo bərem ne manyén bo ne bebhé ebheka, be babhəŋ mándiŋi enyü bátəŋ wu. Mpu kwáy betəŋ ayə barak."

¹⁶ Galio árəm nókó nə, abók bhə be mámfú amem acha manyé.

17 Bafu nəkō, bakem Sosténes mmu ane achi nyaka münti ekeré nenikímæet eyō bádén nefi acha manyé. Yě nō, Galío ake fyé ntí aré.

Pōl afú Kōrint arək Antiək

18 Pōl apet atat ne bōnkwo Yesu abhen Kōrint ndū beyā manywōp. Arō ye bhō, asōt achwīnyén arək atú Síria ne Prisíla ne Akwíla. Báchwóbhé nókó etək Kenkrea, Pōl amu ntí betōj be ābháré bariēp amēn yi afyé besí Mandem.

19 Báchwé achwi bārək Efesōs. Pōl arō Prisíla ne Akwíla angəkōnyén arək achwe amem ekeré nenikímæet, are kém epáití ne bo Israel.

20 Nkwó wap abhen mánóko bárem be Pōl ántát ne bhō ke yi keka.

21 Pōl arem chi be, “Mbák chí nkaysi Mandem chōj mpētensem fá ntá yeka.” Are m nəkō nō, arō bhō achwe áchwí bare rōj.

22 Agháká nókó Seséria akó etək, arək akaka nkwó Yesu abhen bachi aré, ase p arək Antiək.

23 Atát nókó aré mpāy manywōp, afa are kō betək ne betək atú Galéshia ne Fríjia, amfyē nəkō bakojo Yesu mankem ntí ndū nesikínti enap.

Apólos atōj Eyōj Mandem etək Efesōs ne etək Kōrint

24 Mmu Israel amōt ane áká nnyén be Apólos atwó Efesōs. Etək nebhe eyi ébhák Aleksándriya. Yi achí nyaka mmu ane árījī berem kepī ne arījī Eyōj Mandem sayri.

25 Mánaj bátōj nyaka yí mbi Yesu Acha ne ághàti nyaka bo menyīj abhen bédū yi anti beghati bo eti Yesu nkúbhé mbō enyu bō bechi. Ke arījī chí nejwiti enen Jōn atōjō bo.

26 Amem etək Efesōs, Apólos abho béghàti bo menyīj eti Yesu amem ekeré nenikímæet kebhōj becháy. Prisíla ne Akwíla bághókó nókó Eyōj Mandem ene yi ághàti bhō eti Yesu, básót yí eket eyap, mánāja batōj yi menyīj ebhen béyījī mbi Mandem nkúbhé mbō enyū bechi.

27 Apólos ákū ntí bérōj Akáiya. Bōbati bakojo Yesu abhen Efesōs báfyé yi ntí ne básīj ekáti ntá bakojo Yesu abhen Akáiya bekū be mánsyēpti yi sayri. Aghaka nəkō

aré, akwak tontó bo abhen Mandem atōj bō berīndu ne mánóko.

28 Aré, are kem epáití ne bo Israel besí bo mankem. Adebhē nəkō bō amik ndu epáití eyō ne are sōt menyīj ebhen bechi amem Ekáti Mandem betōj kponorōj be Yesu ke achí Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariēp be átō.

19

Pōl aghati mbok Yesu etək Efesōs

1 Ené Apólos achí Kōrint, Pōl are kō atú Esia. Akō kpát aghaka Efesōs. Atemeri mpay bakojo Yesu aré.

2 Abhé p bhō be, “Efónó Bedyere atwō ntá yeka mpok mánókó Yesu?” Bákéme yi bé “Ae! Yě chí beghok be Efónó Bedyere achí sébhíkí re ghok.”

3 Pōl abhé p bhō be, “Ntí ane bájwítí ye nyaka bhe achi be yi?” Bákéme yi be, “Chí eti menyīj ebhen Jōn ághàti bhō ke bájwítí bhese.”

4 Pōl abho ye bekū bō mánjwímem. Are m be, “Jōn ájwítí nyaka bo betōj be bátiknsem ndū bebū bhap angati nəkō bo Israel bé bábhōj ménókó mmu ane átwō yi ansem, nō chí Yesu.”

5 Bō Efesōs bhō bághókó nókó nō, báka bájwítí bhō mbō bo abhen mánókó Yesu Acha.

6 Pōl anyanja ye bó amō anti. Efónó Bedyere abhak ne bhō, bábhō berem beyōjótək nyánjá nyánjá ebhén bō babhiki ghók, mándem nəkō menyīj ebhén Mandem afyé bhō anti.

7 Bō mankem babhak mbō batí byo ne apay.

8 Pōl abhak Efesōs ndū batōj arát andək nəkō ekeré nenikímæet beghati bhō Eyōj Mandem kebhōj becháy ankem nəkō epáití ne bhō ndu áyān be bó mándījī, mánoko, enyū Mandem áyān bō mambak ne yi mbō Mfō wap.

9 Ke mbok eyap báchók batú kenoko enyīj ene Pōl árēm. Béré rem chí bebéptí menyīj eti mbi Acha besí bo mankem. Ndu bákū nō Pōl asōt bo abhen mánókó arək ne bhō, ankem nəkō epáití ne bhō eti Eyōj Mandem amem áchá Tiránōs yēntiki nywōp.

10 Arək ambī bekū enyuyō ndū mamié apay. Ekū bo mankem abhen báchí atú

Esia, bághók Mbok Ndíndí ɛ̀ti Yesu Acha, nɔ chi bo Israel ne abhen bápú bo Israel.

Bõ Séva báre yáñ mbi bébhón betan amfáy befónó bebú

11 Ndü Põl átòn Eyon Mandem, Mandem achye yí betan békú menyiní maknkay ebhén bo bábhikire ghó.

12 Ɛ̀ká kpát bo babho besot bebhókó nden ebhen bétése besí ne nkú yi, mámbare nɔkɔ amɛet bõmame, ne bó mántan nɔkɔ, ne befónó bebúbebu mémfu nɔkɔ bo amɛet.

13 Mpäy bo Israel babhak are abhen bákò mánkú nɔkɔ befónó bebúbebu mémfú méndó bo abhen bɔ besonjari. Báre mɔ bébok befónó bebúbebu ndu nnyén Yesu Acha nkwó. Babho ye berem ntá befónó bebúbebu be, “Ndu nnyén Yesu mmu Põl ághàti bo ɛ̀ti yi, fú ka yi amɛet.”

14 Bõ Séva bati tándramot bare kú nɔ. Séva achi nyaka mũngo bachiakap Mandem amot.

15 Ɛ̀wak émot éfónó ebúbu eghati bhɔ be, “Ndíndí Yesu, ndiní Põl, ke báchí ntiki bhɔ?”

16 Mmü ane éfónó ebúbu esonjari yí akwén bó amɛet arakati nden eyap ne aták bó mankem kpát bábé báfú bebho bewɔ ne befɛet amɛet.

17 Bo abhen báchi Ɛ̀fesos mankem, bo Israel ne abhen bápú bo Israel bághókó nókó ndak ané áfákárí, becháy békém bó bábhó bechye nnyén Yesu Acha kenókó.

18 Beyá bo abhen mánókó babho befú kponoron mánsu nɔkɔ bebéptí menyin ebhen bɔ bákú.

19 Beyá bõ abhen bákú baraká mandem nsé, bátwó ne bekáti-njɔ ebhap menkem básón bhɔ besí bo mankem. Ne mbɔ báti nyaka bhɔ ti mbu bechye nkáp ane aghaka bebhók silbha nka besa bepay nsem byo (50.000). *

20 Ɛ̀kú Eyon Mandem ataka mban ne mban, endok nɔkɔ chi ambi ne betan.

Ɛ̀wat ené bo bákú etok Ɛ̀fesos

21 Menyin ebhen báfákárí nókó, Põl akú nti eni bé yí abhɔñ báfúet atú Masidónia ne atú Akáiya ampetsnem Yerúsalem. Arɛm be, “Nnán ngáká aré, mbɔñ berɔñ Rom nkwo.”

* **19:19** Ebhok émot ékway nyaka ndu bechye akap ane nkubetik ndü nywɔp nemot. † **19:24** Atémis achi nyaka mandem ngoré ntá bõ Grik ane bɔ bakaysi be yi ke áchye nebhe.

22 Ató ye bakwak abhi batí ápay, Tímoti ne Ɛ̀rástos, bé mándók ambi atú Masidónia. Yimbɔñ arɔp ansem atú Esia ndu mómbiní mpok.

23 Mpok yɔ, esonjari ébhó etok Ɛ̀fesos ɛ̀ti Mbi Yesu Acha.

24 Ntenáten achi nyaka aré ane áká nnyén be Demétriyos. Asot nyaka Silbha ankú nɔkɔ bõbekeré mandem nsé ane bábhini be Atémis. Awó-betik ebhi áre chyè yí ne bo báchák abhen bákú bhɔ beyá nsay. †

25 Demétriyos abhiní bhɔ báchém nebhuet amot, arɛm be, “Botá, báriñi bé keném ekese kenkem káfú chí ndü awó-betik ane.

26 Bè babhɔñ bághò ne bághók enyin ené Põl áká, puyé chí ndiere fá Ɛ̀fesos, ke atú Esia ankem. Akú beyá bo báka ne yi ndu yi árɛm be, ‘Bõmandem abhen bo bághókó ne amɔ bápú bo mandem wáwák!’

27 Akway béchóni ye betik ebhesé ebhen mbák sébhíki sot mpok. Akway beku nkwo bé bo báképerɛ sot ekerákap mandem ngoré Atémis, mbɔ enyin. Mbák émfákári nɔ, Atémis mmu áchí mandem ngo ywese apú perɛ bhak yényin. Ne yí ké yéntiki mmu atú Esia ne bõ mmik mankem báchyè kenókó!”

28 Bɔ bághók nókó enyin ne Demétriyos arɛme, batí átáka bɔ amem, bábhó bébik mandeme nɔkɔ be, “Atémis, mandem bõ Ɛ̀fesos, chi mandem ngo!”

29 Ɛ̀byok ékwén etok Ɛ̀fesos enkem. Bo barok ayak bákém Gáyos ne Arístakos báyá, bárak amem acha etok ne bhó. Gáyos ne Arístakos babhak bõ Masidónia abhen bákò ne Põl.

30 Põl are yáñ berɔñ ndü nchemti-bõ bhɔ be ádem enyin, ke bakoño Yesu kechye yí mbi be ánkú nɔ.

31 Mbok bõbatí etok bábhák mamɛere bhi. Bóbhó bátó nkwo eyon menik yi mmɛet be ake sá ekak amem áchá.

32 Ɛ̀byok ékwɛn amem áchá mbɔnyune beyá bhɔ bábhíki riní nyaka mbɔñ ndak ane achi amik. Ebhak ye be mbok bábik mándokɔ nɔkɔ eyap ebhe, báchák mántan mandokɔ nɔkɔ eyap.

33 Mbok eyap bághó nókó ndü bo Israel bátó Aleksánda ambi, bákáysi bé yí ke átwó

ne esəŋəri, éká Aleksánda asá áwó amfay ndu áyàŋ bérém enyiyi ndu bétáŋa mmæet.

³⁴ Ke báriŋi nókó bé achí mmu Israel, bápét bábho bewat mandeme nəkə be, “Atémis, mandem ane bō Efesos, chí mandem ngo!” Barək ambi bekə enyuyo ndü maŋəkó nywəp ápáy.

³⁵ Nsiŋí-bekati ane etək Efesos anu kpát akə mban akwen. Abho ye berem be, “Bo Efesos! Agha abhiki riŋi be etək Efesos ke ébhàbheri ekerákap ene Atémis ne ntay mandem enen néfú amfay nékwéné fá amik ntá yeſe?”

³⁶ Tëndu yě mmu apú kwáy bétáŋa menyiyi ebhen, bábhoŋ mbə béchókó chí kpák kechyé esəŋəri.

³⁷ Bəsət bōbhen bātəwə fá ne bhə ené bábhíkí ghep yěnyiyi amem ekerákap eyese ne yě ebépti enyiyi bábhíkí rem ěti Mandem aywese

³⁸ Sébhōŋ bō batí ne manywəp ane bātəŋ manyé. Mbák Demétrios ne bō eka bábhoŋ ndak ne mmu, mántwó aré ne wú be mántáŋ.

³⁹ Ke mbák ndak áchák áchí ané bāyàŋ beriyi, chəŋ mányure wú amem áchá etək ndu nywəp enen manyé.

⁴⁰ Nchí rem enyuné ne ntí be, bākway bechyé bhesé esəŋəri bé sétwó ne ebyək etək enyu ené, mbák mámbép bhesé, sepu bhóŋ enyiyi ené sérəm.”

⁴¹ Arémé nókó nó, aghati bhó bé mángúré. Echem étáka.

20

Pəl arək atú Masidónia ne etək Gris

¹ Ebyək eyə émáy nókó Efesos, Pəl abhiŋi bakoŋo Yesu. Arem kepi ne bhó ndu béfyé bó nti. Arə ye bhó abho berəŋ atú Masidónia.

² Ndü árəŋ, are fyé bakoŋo Yesu nti amem betək Masidónia menkem, kpát achwəp etək Gris.

³ Abhak aré ndü batəŋ arát. Ndu átəŋti mmæet bésət áchwi andək Síria, aghók bé bo Israel bápə békem yi. Ayibhiri nti eni arəbhe sət chí mbi atú Masidónia békó amik ámpétnsem.

⁴ Bo abhen bákə ne yi babhak Sopáte mmō Pírəs mmu etək Béroa, ne bō Tesalónika

bati apay, nə chi Arístakəs ne Sekúndus, ne Gáyəs mmu etək Débe, ne Tíməti, ne bo atú Esia bati apay, nə chi Tíkíkəs ne Trofiməs.

⁵ Etaré nókó, bō báró bhesé * bárók ambi menəŋ bhesé etək Troas.

⁶ Sésət achwinyén etək Fílipi, sére koŋo bhə, mpok epə bo Israel ené bret ane kebhoŋ yís éfuéré. Sékó anyén anyen ndü manywəp átáy sétəmeri bhə Troas, ne sébhák aré ndu manywəp tándrámət.

Pəl akə mmu ane ágú apetnsem ndü nepém

⁷ Ndü nywəp enén mbi ndü sónde, séchókə ne bōnkwó nebhuet amət ndü Nenyie Eta. Pəl abhōŋ nyaka béró betí. Éká arem kepi ne bhə kpáte nenti beti.

⁸ Beyə beróŋó bébhak ndü móket ane áchí amfay ane bhesé ne bhó séchémé aré.

⁹ Esakámú amət ane áká nnyén be Yútikəs abhak ndü echíkí ene nyéséket chókó. Móket ane séchí are abhak ndü neŋək eket enen nejwi arət. Ndü Pəl árəŋ ambi bégháti bhə menyiyi ndü erəri mpok, Yútikəs abho memək kenó. Akwén nókó kenó, amok akwén amik neſi. Bápere sep be mámpókó yi agú.

¹⁰ Pəl asepe ye amik akuri akém yí ne amó ápáy abhene, arem be, “Báké cháŋ, achí nepém”.

¹¹ Pəl apət ye nsem amfay. Mányie nókó Nenyie Acha, arem kepi ne bhə ndü eróri mpok tē nywəp néyí. Arə ye bó arək.

¹² Bəsət esakámu wu bápətnsem anywəp ne yí mbik ne beyə maŋák anti.

Pəl akə béfú Troas bérəŋ Milétəs

¹³ Séyámbi ndu áchwí senok berəŋ Asəs. Yimbəŋ anaŋa ati nyaka békó amik. Sére rəŋ né nkaysí bé Pəl arəbhe temeri bhesé etək Asəs ne sénsət yí aré.

¹⁴ Atéméri nókó bhesé Asəs, achwe nkwo ndu áchwi ane sechi amem ne besé mankem sérók Mitilene.

¹⁵ Néyí nókó, sérók séchwóp nechyenyén Kios. Népet néyí nókó, sénók séchwóp Sáməs, ne ndü ntinywəp ségháka Milétəs.

¹⁶ Pəl anəŋ ati nyaka be sémfuət kete Efesos, mbənyune abhiki yáŋ nyaka be sénchəŋti mpok atú Esia. Are wəne be mbák

* 20:5 Bese: “Bese” àtəŋ be bebho ndü ndəŋ ane, Lukas mmu ásiŋi ekáti ene achem ne bəPəl.

Mandem ánkwák, yi ánychwóp Yerúsalem ndü nywóp Epá Pentekos.

Menyij ebhen Pól aghati böbati nkwo Efesos ke arò bho

17 Ségháká nókó Milétos, Pól ató Eyōj be böbatí nkwo Yesu abhen Efesos mántéméri yi are.

18 Bátéméri nókó yi, aghati bho be, “Bé babhōj bāriji ndü nepém ena néchi mpōknkem ane menchi atú Esia bébhō nywóp enén mbi bégháka echōj.

19 Nchí ká nyaka betik Yesu Acha ne nesep̄t̄im̄uet nenkem, ne babhese amík žti mamō ane ätwò ntá ya ndü bo Israel bápá befye me ndü esōjari.

20 Bāriji ndü ntwó ntōj Eyōj Mandem ntá beká bho ne nkō nōkō beket ne beket nke bhese yēnyij ené ékwáy bekwak bhe.

21 Nde ya batú bo Israel ne abhen bápú bo Israel bé mántiknsem ndü bebú ebhap mánkōjō Mandem ne bé mámbōj neka ne Acha ywese Yesu Kristo.

22 “Néne, mérōj Yerúsalem nkúbhé mbo enyū Efōjō Bedyere anyiēre me, yēndu mbíkí riñi enyij ené éfákari chōj ne me aré.

23 Ndíjī chí be Efōjō Bedyere ághāti me bé yēntiki nebhuet ane nchwóbhé chōj bo mámfyé me ekerékenōj ne mánychye me esōjari.

24 Ke mpú sōt nepém ena mbo enyij. Nchí yán chí be njet tendü ngwenti, nnáná betik abhen Yesu Acha áchyé mé nkū. Betik ebhō chí béghāti Mbok Ndíndí žti berindu ebhen Mandem ábhōjō ne bo.

25 “Nnánj nkō mbánj ne mbanj, ngāti bhe enyū Mandem ábhāk ne bo mbo Mfō wap, ne néne ndíjī bé yē mmu ywēka amōt apú pere ghō me.

26 Nchí ghati ye bhe echōj bé mbák mmu ywēka amōt arōp ansem aném ebhi amō aya apu are.

27 Ngāti bhé yēntiki enyij ené éyíñi nkaysi Mandem ne yē émōt mbíkí bhese.

28 Kém ká mmuet sayri, mánkem bönkwo Mandem ankem nkwo sayri. Báké ghōkōntik be Mandem asōt manōj Mōywi akū bō mámbák böbhi. Ne žti yap ke Efōjō Bedyere áká mámbak bö batí bhap.

29 Ndíjī bé mpok ndó bhe, chōj nkwo énychwe nenti eneka, ne epú rō bhe.

30 Mpok ätwō ne mpok yō ánánj ánkway, mbāk bönkwo báyibhiri tetep Mandem mándōbhe rem chí barak ane ápōkō bho angure ebhi kpát mánja bakōjō Yesu be mándōbhe kōjō chí bhō.

31 Sōt ye ka mpok ne báké ghōkōntik be nchí ghati nyaka bhe menyij ne babhese amík, njep nōkō be batú bëti ne ngósí ndü mamié arát.

32 Néne, nchí fyé bhé amō Mandem ne nchí rō bhe Eyōj eyi ene étōj be berindu ebhi. Eyōj eyi ékwáy beka mángó mánséné, ne ekway bechye bhe áfók ané Mandem ábhéré ntá bö abhen yí áká mámbák abhi.

33 Mpok nchí ne bhe, mbíkí fyé amík ndü nkáp ane mmu ne yē chí nden ene mmú.

34 Bé babhōj bāriji bé nkū betik ne amōya ndu bebhōj yēntiki enyij ené me ne bo abhen mēkū betik Mandem ne bhō séchēbhe.

35 Ndü menyij menkem, ntōj be be sébhōj beka betik be sēnkway bo abhen mmuet apu bhō, ne séké ghōkōntik enyij ene Yesu Acha árémé be, ‘Eri ntá mmu ane áchíe echa mmu ane ásōre sōt.’ ”

36 Pól ánáná nókó béré m enyij ene yi arém, bó mankem bātep mánén amík, babho menikmuet.

37 Mankem bábho bedi kebho mámbene nōkō yi ne mándiebhe nōkō yi nekō be, “Ōnkō sayri.”

38 Enyij ene ékpík éká bō bádí kebho tontó chí ndü yi ághátí bhō be bápú pere ghō yi.

21

Pól arōj Yerúsalem

1 Besé ne Pól séró böbatí nkwo Efesos. Achwi ápōkō bhese sépé serōk téé ségháká ndü etōk ene nnyén nekabhe ene bābhñi be Kós. Néyí nōkō sérók séchwóp Ródes. Séfú nókó aré sérók ségháka Patara.

2 Aré séghó áchwi áchák ané arōj atú Fonishia. Séchwé séré rōj.

3 Ségháká nókó nebhuet ane séghō Sáyprōs, séró ye Sáyprōs ebhe awóghō, séfuét bérōj ndü mmik Síria. Sérók séchwóp Táya, nebhuet ane bābhōjō nyaka béfére batu.

4 Séfú amem áchwí sékó sérók etōk. Séghó mpay bakōjō Yesu are, séchōkō ne bhō ndü

manywəp tándramət. Efónó Bedyere akə bə baghati Pəl be ákémə berəŋ Yerúsalem.

⁵ Ke ndü ngwenti mpok ane sechəko ne bhə, serə bhə berəŋ. Bó mankem, baghoré ne babhakanem ne bə bárók bétik bhesé kpát bágħáka angəkənyén. Besé mankem setep manén amik sénikməet, sékáka bati.

⁶ Sérók ye séchwé amem áchwí, bə bápətnsem beket ebhap.

⁷ Séró ye Táya, áchwí ápókə bhesé kpát ségháka Tolemays. Séró áchwí sékó etək sékáka bakoŋo Yesu abhen bachi are, ne sebhak ne bhó ndü nywəp nemət.

⁸ Néyí nókó, serə, serək Seséria. Ngati Eyəŋ Mandem amət abhak aré ane aka nnyén be Filip. Abhak mmu amət ndü nkwó bo bati tándramət abhen báyábhé nyaka Yerúsalem be mánkwak nəkə bönto. Sérók sechəko eket eyí.

⁹ Filip abhón bəbğəhəsón bati ánwi. Bó kebħáy manem. Mandem áchyé nyaka bhə akap berem menyin ebhén yí afyé bó anti.

¹⁰ Ené sénánj séchí are ndu mpəy manywəp, ndeməkəpinti Mandem amət ane aka nnyén be Agábəs afú atú Judéya atwə aré.

¹¹ Atwó ntá yeŋe asət mgbat ane Pəl agwót amə ne bekek ebhi yimbəŋ arem be, Efónó Bedyere arem be, “Enyuné ké bo Israel bágwət chəŋ mmu ane ábhónj mgbat ane awu Yerúsalem mámfye yi amə bo abhen bápú bo Israel.”

¹² Séghókó nókó ndak wu, besé bho sékə nyaka ne yi ne bönkwə abhen bachi Seséria sénik Pəl mməet bé ákérəŋ Yerúsalem.

¹³ Ke Pəl akeme chi be, “Ndaká yí bədi enyune? Bəyem nti ena amem! Menká be mámfye me ekerékenəŋ, ne yě chí nəwú nká begu éti Yesu Acha.”

¹⁴ Ne ndu sébhíki kwáy beka yi anjibhiri ntí eni, sérə, sérem be, “Embák mbə enyú mbəŋ Mandem Acha áyən.”

¹⁵ Manywəp ayə áfúéré nókó, sétónji menyin ebhesé, séfá sebhə berəŋ Yerúsalem.

¹⁶ Mbək bakoŋo Yesu abhen Seséria barək ne bhesé básót bhesé eket Násən mmú Sáypros ane sébhónj nyaka béchókə eket eyí.

Násən áchi nyaka mmu amət ane áyámbi bebhak nkoŋo Yesu.

Pəl arək beghə Jems

¹⁷ Mpok séchwəbhé Yerúsalem bati bönkwə abhen bachi aré básót bhesé ne maŋák.

¹⁸ Néyí nəkə Pəl asət bhesé sérək beghə Jems. Bəbati bönkwə bachak abhen Yerúsalem mankem bábħák are.

¹⁹ Pəl akaka bhó aghati bhó yéntiki enyin ene Mandem ákə nénti bo abhen bápú bo Israel mpok yí ákə betik Mandem nenti nap.

²⁰ Bágħókó nókó menyin ebhen yi areme báchyə bakak ntá Mandem. Barem ye ntá Pəl be, “Manó, wəmbəŋ əghə ndü beyə nká bo Israel mánókó Yesu, ne bábħəet befyə betəŋ ndu bebhəere bebhé Moses sayri.

²¹ Bo Israel abhen fá Yerúsalem bárem bé ékə óngati nəkə bo Israel mankem abhen báchi amem betək bechak be mámféré ntí ndü bebhé Moses ne be mándə bésyép bəbħap, ne be mándó békóno bepin ebhen bachimbi bhap.

²² Chəŋ sénkə ye ná? Bə bábħəŋ chəŋ beghok be wə otwə!

²³ Əbhəŋ ye beka chi enyin ene séghəti wə. Bə bati anwi mányie mgbə ne Mandem.

²⁴ Dók ye ne bhə amem ekerákap be mánsó besí ne Mandem, betəŋ be nku yap amay. Wəmbəŋ chyé nkáp ane bə bábħónj bechye ke mámu bati yap. Chəŋ eyə énkə yéntiki mmu andinji bé menyin ebhen bərəm éti ye bépú tetep, ne bé əbhəere bebhé Moses.

²⁵ Mbák chi bakoŋo Yesu abhen bápú bo Israel, séto bə bekáti ndu béghəti bhó bé báké nyié yənyin ene báchyé ntá mandem nsé mbə akap. Ne bé bábħíki bhəŋ ményie manəŋ ne nnya ane manəŋ ami ábhíki rəŋ amik, ne bé báké fyə amə ndü barak epúsi.”

²⁶ Néyí nókó, Pəl asət ye bəbhə bati anwi, bó mankem básó besí ne Mandem. Arək ye amem ekerákap Mandem beka bə bati mándinji kponorəŋ nywəp enen nesə-besí enap ne Mandem némay, ke máncyə akap éti yéntiki mmu wap ndü nkwə bho bati anwi.

Bákém Pəl amem ekerákap Mandem

* 21:27 Eghaka nyaka manywəp tándramət ke mmu ane ányú nku ne Mandem amu ntí ndu básó besí ne Mandem.

27 Manywop tándramot ane Pól afyé áróp nókó kekwoť memay, mbok bo Israel abhen bafu atú Esia bághó Pól amem ekerákap Mandem. Mányíkísi batí bo be mánkém Pól, ne bákém yi, *

28 mámbik nókó be, “Bo Israel, kwak ka bhesé! Ghó ká mmu ane ákò antəŋ nókó bebéptí menyih ěti bo bhesé ne bebhé Moses ne ěti ekerákap Mandem ene. Akə kpát néne asot bō abhen bápú bo Israel achwe fá amem ekerákap ene ne bhə. Anyōp Eket Mandem ne ěpet epu ekeré bedyere!”

29 Bárəm nyaka enyuyə mbənyune mánánġ nyaka bághō Pól ne Trofiməs mmu ěfesəs, amem etok. Ekə basot be Pól achwe amem ekerákap ne yi.

30 Ebyok ékwén ye etok enkem ne bo babho bejet mándakə nókó ndū ekerákap. Bákém Pól baya gbaka gbaka gbaka báfú ne yi batih batiəp babhinywop ekerákap.

31 Ne ndu báyanġ beway Pól, eyəŋ érók ntá mūngo batemé nenu Rom be, ebyok ékwen amem etok Yerúsalem enkem.

32 Témte wu, asot batemé nenu ne mbok bōbati bhap básəp barək are. Bo bághó nókó yí ndū átwə ne batemé nenu, bábhót beden Pól.

33 Mūngo batemé nenu akém yi ne achye eyəŋ bé mámfé yi ne ngem epay. Abhəp bhə be, “Mmū-ne chí agha? Akə yi?”

34 Bōbhə bábho bebik mandem nókó menyih kekuri kekuri enyu ené mbok bárəm eyap enyu, báchák mándem nókó eyap. Ebyok eyə ékə mūngo batemé nenu kékem ntí ne nnet ndū ndak ane áfákári. Aghati bōbhi bé mansot Pól mandək mamfyə amem ebhá batemé nenu.

35 Agháká nókó ndu nkók ane béchwe anywóp, batemé nenu bápókə yi ndū bághó bé beyá bo abhen bachi are babho bétwə ne baraká betəŋ.

36 Beyá bōbhə báre koŋo yi mándem nókó be, “Wáy ka yi!”

Pól átəŋa mmuet besí eká bho

37 Ndu éróbhé kékwoť be batemé nenu manchwe amem ebha, Pól abhəp mūngo wu be, “ětá, chəŋ ónka bé ngátí wə, ndak-a?” Mūngo wu aghok nókó ndū yi árəm chí Grik, abhəp yi be, “Ŭrínġ eyəŋġ Grik-ε?”

38 Pú wó óchí mmu Ijip? Pú wə ke okə bo bágubhé esəŋəri etok ne okə bawáy bho nka enwi bárovk ne wə amem baso?”

39 Pól akeme yi be, “Puyě me. Nchí mmu Israel, mmō etok Tásos, etok egho ene ebhəŋə menwop atú Silísha. Nnikmuet, chye me epok ndem kepí ntá bo abhen.”

40 Mūngo wu akaa. Pól ate ye ndū nkók ane bechwe anywóp asá awə amfay be bo mánkwen kpák. Bákwen nókó kpák, abho ye berem kepí ne bhə ndū Híbru, eyəŋġotok eyap.

22

1 Pól arem be, “Botá ne bómá, Tá ká batú mángok enyih ené mbónġ berem ndu bétána mmuet besí ebheka.”

2 Bó bághók ndū yi árəm chí eyəŋ bo Israel. Mbāŋ akwen chák. Pól arək ye ambi berem be,

3 “Me, nchí mmu Israel. Nchí mmó Tásos atú Silísha, ke ngo chí fá Yerúsalem amə ntəŋ ngo ywese, Gamáliel. Ngok ekáti chí anten eyi. Atəŋ me bekoŋo bebhé bachĩmbi bhesé mbə enyū ébhónġ bėbhak ne nchyé mmuet bekoŋo Mandem mbə be mankem abhen báchí fá echəŋ.

4 Nchí chye nyaka nenyok ntá bo abhen bákəŋo Mbi Yesu wu kpát mbok mángu nókó, ne ríkəmti nókó baghəré ne babhakanem mámfye nókó bhó ekerékenəŋ.

5 Mūngo bachiákap ne bō echemé bō batí etok bákway béte me ntísie bé nchí kə nyaka enyu yə. Ntá yap ke nchi nsot nyaka bekáti ndu berəŋ ntá batí bo Israel abhen Damáskəs. Mbōŋ betəŋ békəmti bakoŋo Yesu aré be mpətnsem Yerúsalem ne bhó mányché bó ntémsí.

Pól aghati enyū éfákári ke yi ayibhiri abhak nkoŋo Yesu

(Bk 9.1-19, 26.12-18)

6 “Ndū nchí rəŋ, ngáká nókó kékwoť etok Damáskəs, mbə nkárénká byó ne epay ne ngósí, etəŋtí bediéré bėfú amfay témchok bėkwén bekap me, mbanġ aghə tontó.

7 Ekú nkwen amik ngók eyəŋ ndū érəm ntá ya be, ‘Sól! Sól! Ŭchye me nenyok ndaká yí?’

8 Nkeme be, ‘Acha chí wə agha?’ Eyəŋ ékəme be, ‘Chí me Yesu Mmu Násáret ke óchyé nenyok.’

⁹ Bõ abhen nkó ne bhó bághó nkwo bediéré ebhò ke báke ghók eyòjò mmu ane àrèm kèpi ne me.

¹⁰ Ngók nókó enyìjì ené eyòjì eyò éghàti me, ndem be, ‘Acha, ðyàjì me nkwa yi?’ Acha arem ntá yá be, ‘Faté dók Damáskos. Aré, chòjì mángátí wò yèntiki enyìjì ené Mandem áyábhe be òbhòjì bekwa.’

¹¹ Etañtí bediéré ebhò békú nkeperè kwáy beghò mbanj. Bõ nkó ne bhó báróbhè kem me chí ndü awó kpáte ségháka Damáskos.

¹² “Mmu amòt abhak Damáskos ane áká nnyén bé Ananías. Abhak mmu ane ákòjò Mandem sayri, mmu ane ábhàre bebhé ebhesé bo Israel, ne mmu bo Israel mankem abhen báchí aré báchyè kenókó.

¹³ Ananías atwó ntá ya, ate me nékú mmuet arem be, ‘Manó wa Sòl, pet bo beghò mbanj.’ Témté wu amík ánéne me mpet mbo béghò mbanj. Ngó yé yi.

¹⁴ Arem ntá ya be, ‘Mandem bachìmbi bhesé ayap wò bé óndíjì enyìjì ene yi ati bekwa. Ayap wò be óngó ane babhìjì be Mmu Chak. Ayap wò be óngók enyìjì ene éfù yi anyu.

¹⁵ Ayap wò ne ntí bé chòjì ómbak ntísie aywi ndu béghàti yèntiki mmu menyìjì ebhén óghó ne ebhen òghoko.

¹⁶ Òképerè chòjì ye mpok. Faté mánjwítì wò, óndò Mandem ansò bebú bhe, òmbìjì nkò nnyén Acha.’

Pòl àrèm ndü Yesu átó yi ntá abhen bápú bo Israel

¹⁷ “Mpet nókó nsem Yerúsalem, ewak émòt ndü nchí níkmuet amem ekerákap, ngó kenó amík antifu.

¹⁸ Ngó Yesu Acha téé ndü ághàti me be, ‘Kwa ayak dõ Yerúsalem. Bõ abhen fá bápú noko chòjì enyìjì ene óghàti bhó èti ya.’

¹⁹ Nkeme yi be, ‘Acha, bó babhòjì bárijì sayri be nchí ròjì nyaka yèntiki ekeré nenikímuetí bo Israel nkwa nkò be mánkémtí bo abhen mánóko wò, ne manden, mámfye nkò mbak yap ekerékenòjì.

²⁰ Ne mpok báwáy Stífin ntísie aywe, mbak aré nkwo téé, mbabheri nkò nden bo abhen bátémtí yí ne batay baway. Nka bé mángwáy yi.’

²¹ Ke Acha aghati me be, ‘Fá Yerúsalem dók mbò enyü ngátí wò. Dók mbonyune

nchí tó wò nekò nesie ntá bo abhen bápú bo Israel.’ ”

²² Ndü Pòl àrèm menyìjì ebhen beyá bo abhen bachi aré bátá batú mángoko nkò sayri. Ke netaka yí átáká bo Israel beyá bõbhò bábhò bebìk ne eyòjì etañatanj be, “Nanjà ká yí, apú mmú ábhák nepém.”

²³ Ndü bábhìk, bábhó befok nden eyap nkwo ne báre toko mfok mántak nkò amfay.

²⁴ Mmü ntí batémé nenu Rom ághó nókó nò achye eyòjì be batémé nenu mansòt Pòl manchwe ne yí amem ebhá eyap. Aghati bo manden yi ne ékprá bekwa yí ángátí bhó enyìjì ene yí aká ke bo Israel báre bé nti ne yí kpát mámbìkì nkò enyuyò.

²⁵ Bágwót nókó yí ndu beden, Pòl abhép münti batémé nenu amòt ane achi are tee be, “Ebhé échyé wò betanj bé óndém mándén mmu Rom ene bábhìkì re yìjì mbòjì manyé ayi mángó bé akwa enyìjìjì?”

²⁶ Münti batémé nenu wu ághókó nókó nò afa aròk ntá müngo batémé nenu arem be, “Òyàjì bekwa nò yi? Mmü-ne abhòjì betanj mbò mmu Rom. Òbhé mándén yí?”

²⁷ Müngo batémé nenu ághókó nókó nò, aròk abhép Pòl be, “Ghatí mé, òchí mmu Rom tetebhé?” Pòl aka be, “Nchí mmu Rom.”

²⁸ Münti batémé nenu wu arem ntá Pòl be, “Nchòjì beyá nkáp ke báchyé me betanj mbò mmu Rom”, Pòl akeme yí be, “Ke me Pòl nchí mmu Rom te nebhé ena.”

²⁹ Eká batémé nenu abhen bábhòjì bebhep yí menyìjì báfere yi amò témté, bó keperè bhép yi yènyìjì. Becháy békém müngo batémé nenu nkwo mpok yí áríjì bé Pòl mmu yí ákú bákémé báfyé ngem amò chí mmu Rom.

Pòl ate besí echemé bõbatí etòk

³⁰ Müngo batémé nenu are yánjì bérijì mbòjì enyìjì ene bo Israel bárem bé Pòl akwa. Néyí nókó, arem ye be mámféré Pòl ngem amò. Achye eyòjì bé bõbatí bachiákap ne bõbatí etòk mankem mánchókó mánjìjì ndaká Pòl. Báchókó nókó achye eyòjì básòt Pòl bakwa yi ate besí bhap.

23

1 Pōl atep bó amík amæet arem be, “Bōma, mpoknkem ane nchí besí Mandem ne kpatē echōŋ nti ena nechi amem pēpēp.”

2 Mpok yi areme nō, Ananías mūngo bachiākap Mandem, achye eyōŋ be bo abhen bachi kekwoŋt ne Pōl mándep nnyu yi.

3 Pōl arem be, “Wō ebhókórí nkok ane bawati ne mbi pēpēp be bo bāké riŋi! Chōŋ Mandem andep wō. Ōchókó afo bēsōt ebhé óntaŋ me, ne ōrēm be mándep me ené ebhé ebhiki chyē wō betaŋ ebhō?”

4 Bo abhen báté kékwót ne Pōl bábhep yi be, “Ōsōkōti mūngo bachiākap Mandem-e?”

5 Pōl akeme be, “Bōma, mbíkí riŋi mbu be chi mūngo bachiākap. Ekáti Mandem érēm be, ‘Ōkérem ebábū ēti mūnti bōbhe.’”

6 Pōl aghō nōkō be mbōk bō bati bhō bachi chí bōnkwo Sádusi ne be báchak babhak bōnkwo Fárisi, abik besí bō echeme arem be, “Bōma, nchí mūnkwo Fárisi ne mmō bōnkwo Fárisi. Nté fá acha manyé chí ndu nnókó bé chōŋ Mandem ankū bawú mámpetnsem ndu nepém.”

7 Arem nōkō nō, epúti ékwén nénti bōnkwo Fárisi ne bōnkwo Sádusi ne echeme ékóre.

8 Éfákárí nyaka enyu yō mbōnyune bōnkwo Sádusi bárēm be bawú bápú kway bepetnsem ndū nepém, ne be bōángel bápú, ne yēnyīŋ epu ene bábhiŋi be befoŋō. Ke bōnkwo Fárisi mánoko be chōŋ bawú mámpetnsem ndū nepém, ne be bōángel bachi ne befóŋó nkwo bechi.

9 Eremé ebyōk ékwén, mbōk batōŋ ebhé Mandem abhen báchí bōnkwo Fárisi báfáte báre rem ne eyōŋ etaŋataŋ be, “Sébhíki ghó yē ebépti enyīŋ ene mmū-ne áká. Ngufú efóŋó ke éghátí yi enyīŋ ne ngufu ángel ke áréme kēpi ne yi!”

10 Bétáná béyá béchá, erōp chi békem bati ne amō. Ekū mūngo batemé nenu abhōŋ becháy be bákway bedakati Pōl. Achye ye eyōŋ be batemé nenu bhi mánsep mámfóŋó Pōl ntá bōbhō mándak amem ebhá batemé nenu ne yi.

11 Egháká nókó ne beti Yesu Acha atwó ate nepakámæet Pōl arem ntá yi be, “Ōké chay! Nkúbhé mbō enyu órémé ēti eya fá Yerúsalem, ōbhōŋ békū enyuyō amem etōk Rom nkwo.”

Bō Ju bate eyu beway Pōl

12 Néyi nókó, mbōk bo Israel bákém echeme báte eyu beway Pōl. Mányú nku be bapu nyie nenyie ne yēnyīŋ bápú nyu kpatē mangway yi.

13 Mpāy bo abhen mányú nku yō báchá besa bépay.

14 Barōk ntá bōbatí bachiākap Mandem ne bōbati etōk baghati bhō be, “Sényū nku, séyíki mmæet bé sépú nyie ne sépú nyú yēnyīŋ te séngway Pōl.

15 Bē ne nkwo Echémé bō batí etōk tó ye ka eyōŋ ntá mūngo batemé nenu bé ántó Pōl ntá yeka mbō be báyāŋ beghok eyōŋó manyé eyi sayri. Mbák émfákárí nó, chōŋ séngway yi ambi.”

16 Mmūfu aghók ēti nekatinet enō. Abhak mmō manō Pōl. Afa arōk amem ebhá batemé nenu aghati Pōl.

17 Pōl abhiŋi mūnti batemé nenu amōt aghati yí be, “Sōt esakámu ané dók ntá mūngo ne yí. Abhōŋ enyīŋ béghátí yi.”

18 Mūnti wu asōt yí arōk ntá mūngo wap arem be, “Pōl mūkenōŋ abhiŋi me arem bé nsōt esakámu ané ntwó ntá ye ne yí mbōnyune abhōŋ enyīŋ béghátí wō.”

19 Mūngo batemé nenu akém yí ndu awó aya bárōk ansem, abhép yí ansem ansem be, “Ntiki ndak óyāŋ beghati me?”

20 Akeme yí be, “Bōbatí bo Israel báte eyu be mángáti wō ónsōt Pōl ōnsep ne yí ndu echémé bataná manyé egho mbure mbō be báyāŋ chí bérīŋi ndaka ywi sayri.

21 Ke kéka ne bhó. Bō bhap bábhésé ambi mánōŋ be mankem yí mangway. Bácha batí besa bepay. Ne mányū nku bé yēnyīŋ bápú nyie ne yēnyīŋ bápú nyú kpatē mángwáy yí. Mánāŋ batōŋti mmæet, barōbhe noŋ chí bé óntó Pōl antwō.”

22 Mūngo batemé nenu aya yí batú be, “Dók, ke kéka yē mmu andiŋi bé ōghátí me ndak ane.”

Bátó Pōl Seséria ntá gōbhanō Félis

23 Mūngo batemé nenu abhiŋi ye bō batí batemé nenu bhi bapay aghati bhō be, “Sōt ka batemé nenu batí besa byo, bō batí besa bérát nsem byo abhen bákō ne mpōŋóndík, ne batemé bakōŋ besa byó. Toŋti ká mmæet bēsōt Pōl ndu nkarēnka nēnenamōt beti ebhen echōŋ, mándók Seséria ne yi.

24 Chië mpwónndík ene Pöl ákò ne yó. Ne ká Pöl ánychwóp dok ntá góbhanò Féliks ené yënyiy ebhiki fakari ne yi.”

25 Arém nókó nó, asiy ekáti ené érèm be,

26 “Me Klaudios Lísias ke nchí siy ekáti ene ntá Eta yese góbhanò Féliks. Eta, nchí to wò bakak.

27 Bo Israel bakem mmu wu báre yán beway yi. Ngók nókó bé yi abhōy betay etak Rom mbò mōmik, nsot batemé nenu bha ndak mféré yi amó yap.

28 Nsot yí ndak ndu áchá manyé agho wap bérinyi ndak ane yí aká.

29 Aré, ngó bé abhiki ká yënyiy ené éyàn be mángwáy yí, ne yë chi ene ékà mámfye yi amem ekerékene. Báre rem chi barak ane ayíyí bebhé bhap.

30 Ne mmūfu ághátí nókó me ansem ansem bé bo Israel báte eyu beway yi, témté wu ndem bé mbōy beto yi ntá ye. Ngátí bo abhen bábharé yí ndak amuet be mántwó ntá ye mangati wò ndak ane yi áká.”

31 Batemé nenu báká mbò enyu mūngo wap ághátí bhó. Básót Pöl beti bhò bárak ne yi kpát bágháka Antipatris.

32 Néyí nókó, batemé nenu abhen bákó chi ne bekak bápētsem amem ebhá. Báró abhen bákò amfay mpwónndík mándók Seséria ne Pöl.

33 Bágháká nókó Seséria, báchye ekáti ntá góbhanò, bárò Pöl amó yi.

34 Apáy nókó ekáti yò, abhep Pöl be, “Ayé atú etak chi ane?” Pöl akeme yí be, “Silísha.” Aghókó nókó nò,

35 arem ntá Pöl be, “Bo abhen bábhōyó ndak ne wò mánāy mántwó, chōy ngók nnyé ene.” Achye ye eyōy bé mámfyé yi anywóp amem áchá ane góbhanò, mámbaheri nōkò yi. Achá wu chi ane Hérōd áté nyaka.

24

Básót nnyé Pöl ntá Féliks

1 Efúéré nókó manywōp átay, mūngo bachiákap Mandem ane áká nnyén bé Ananías asep arak Siséria ne mbok böbatí etak, ne ntañanyu amot ane áká nnyén bé Tetúlos. Báchwóbhé nókó besí góbhanò Féliks, babho bebhat Pöl barak amuet.

2 Bábhīyí Pöl, achwe anywóp. Tetúlos abho bérēm eti yi ntá góbhanò be,

“Eta! Eti ye kpák achi fá etak eyese ndū eróri mpok, ne eti neká ywe ane ndíndí, egúpsí échí etak.

3 Enyu ené ókà menyiy ebhen ne yëntiki ebhak ené ókà bhó, séka bhò ne sékàka wò.

4 Mbíkí yāy béchōyti mpok aye tontó, nchí nik chi mmuet be ónsébhé nti ené amik óngók mbīyí ndak ane sébhōyó beghati wò.

5 Séghò bé mmū-ne chí nchye esōyōri ane tōy séngó ne nyōy-ndak ndū nkwo bo Israel mban enkem. Achí nkwo mūnti ndū eká bho abhen bábhīyí be bo Násáret.

6 Aká kpát are yāy beguēp ebyak amem ekerákap awu Yerúsalem, ke sékém nó yi. [Mbá sétay yi bekojo ebhé,

7 ke Lísias mūngo batemé nenu atwó afōyō yí amó yese ne betay,

8 yí bé bo abhen bábhōyó ndak ne yi mántwó ntá ye.] Mbák wōmbōy óndém kepí ne yi, chōy óndīyí be yëntiki enyiy ene sérēm be yi áká échí tetep.”

9 Tetúlos arém nókó nó, bo Israel báchém ne yí báká be yëntiki enyiy ene yi arémé bé Pöl áká echi tetep.

Pöl atāya mmuet besí Féliks

10 Góbhanò atōy ye ne awò be Pöl andem kepí. Pöl abho berem be,

“Ngò bé onāy otay manyé amem etak ene ndū beyá mamie, ne mbōy manák bétāya mmuēt besí bhe.

11 Mbák ómbép, chōy wōmbōy óndīyí be ebhíkí cha manywōp byo ne apay ené ndōyó Yerúsalem ndu bechye Mandem kenókó.

12 Ne bo Israel bábhiki ghó me ndū nchí kem epúití ne yë mmu amem ekerákap Mandem, bábhíkí ghò me ndū nchí nyikisi batí-bho be mánchye esōyōri amem ekeré nenikímuetí ne yë chí ndū nebhuēt achak amem etak.

13 Ne bápú kwáy betay kponoyōy bé nká menyiy ebhén bábhat né me amuet.

14 Ke nká enyiy émót besí bhe kponoyōy. Nchí kojo Mbi ane bo Israel bárēm be abhōy bekwéné ndu nchí nikmuēt nchye nōkò kenókó ntá Mandem bachīmbi abhese. Ne nnókó yëntiki enyiy ene bebhé Moses

béyàñ senkə ne yě chí ebhen bechi amem basiñi baremé kepinti.

¹⁵ Mbákánti ne Mandem enyumót mbò bhó, bé ewak émòt chəñ yí ankə bawú mankem abhen báchí chak besí bhi ne abhen bapu mámpetnsem ndü nepém.

¹⁶ Èti yò ke nchí kə yěntiki enyih bé nti ena némbák pépép ne Mandem, némbak pépép ne bo.

¹⁷ “Nnəñ ntat nyaka mpəy mamié kerón Yerúsalem. Ndək ye aré ne nkáp béchyé nekwa ntá bachébhəbho etək eya, ne béchyé akap ntá Mandem.

¹⁸ Èné nchí Yerúsalem ndu batí barak ayo ápáy kě bəghó me amem ekerákap. Bəghó me ndü nchí naña bekə mbò enyu ebhé Moses érəm bé mmu ankə beso besí ne Mandem. Eká bho épú nyaka are ne me, ne yě chí ebyək.

¹⁹ Ke mbək bo Israel abhen báfú atú Esia bábhak aré. Bò babhəñ bétwə fá mántebhe me besí bhe mbák bəghə be nkə ebépti enyih.

²⁰ Mbák épú nó, bép bo abhen bachi fá téé, be bə babhəñ mandem bekwéné ebhen baghə ebhe eya mpok ntée amem echemé bəbati etək.

²¹ Bəbhiki bhəñ enyih ene bārəm be nkə, ebhiki fuet chi enyih émòt ene mbíki ndem mpok ntée nenti enap be, ‘Chəñ bawú mámpetnsem ndü nepém.’ ”

²² Félíks aríñi nyaka sayri èti Mbi Yesu Acha. Eká ághókó nókó enyih Pəl areme, ábhéré manyé, arem ntá bo Israel bé Lísias mūngo batemé nenu ántwə chəñ mkpót nnyé eneká enen.

²³ Achye ye eyəñ ntá münti batemé nenu bé ámfyé Pəl anywóp, mambabheri nəkə yi, ke ámbón ngangan mandú. Ne be báké kan maməere bhi berəñ beghə yi ne bechye yi nekwa.

Félíks abhəre nyé Pəl ndü mamié ápáy

²⁴ Èfueré nókó mpəy manywəp, Félíks ne ngoré aywi Drusila batwə. Drusila abhak mmu Israel. Bato mmu be ambihñi Pəl. Atwə nəkə, bátá batu bare ghok ndu yi árəm enyü mmu ákway bebhəñ neka ne Yesu Kristo.

²⁵ Ndü Pəl ákəm epúiti andeme nəkə enyü mmu ákway bebhak chak besí Mandem ne enyü mmu ákway békém mməet be áké kə bebá, ne èti nywəp enen Mandem ábhónjə betan yěntiki mmu, becháy békém Félíks,

arem be, “Dók kpík, nnəñ mbəñ épók chəñ mpət mbiñi wə.”

²⁶ Arém nókó nə, abhaka nti be ngufú chəñ Pəl anchye yí besəñ. Ekə are bhñi yí mpok ne mpok andem nəkə kepí ne yi.

²⁷ Are kə enyu eyə ndü mamié ápáy kpátě Pósiós Féstos ásót épók eyi mbò góbhanə. Ndu Félíks ayan bo Israel mámbəñ manjək ne yi, arə Pəl ekerékenəñ.

25

Pəl arem be mánten nyé eni ambi ntá Mfə Rom

¹ Féstos arək Seséria bəbhó betik mbò góbhanə atú Judéya. Èfəere nəkə manywəp arat, afa akó Yerúsalem.

² Aré, bəbati bachiákap ne maném bo Israel barək batemeri Féstos babho bebhat Pəl barak aməet. Ne manik Féstos mməet be,

³ ankwa bə bekə manto Pəl Yerúsalem. Mənan batí nyaka be bo mámbésé ambi mankem yi mangway.

⁴ Féstos aghati bhə be, “Pəl achí ekerékenəñ amem etək Seséria ne mbəñ nkaysi berəñ aré mandú mpok.

⁵ Bəbatí bhəka mánkónjə me Seséria ne mbák yi abhəñ bekwéné chəñ mándem besí ebha aré.”

⁶ Féstos abhak ne bhó mbò manywəp ánən ne byó. Apət ye nsem Seséria. Néyi nókó, achəkə ndü enəkó manyé eyi, achye eyəñ bé mánsót Pəl mántwə ne yi.

⁷ Bátwə nókó ne yí bo Israel abhen báfú Yerúsalem bákáp yí báfyé nénti mándeme nəkə bé Pəl ákú beyə bebépti menyih. Yě nə, bó kekway betəñ kponoroñ menyih ebhen bó bārəm bé yí aká.

⁸ Pəl abho bétáña mməet andem nəkə be, “Bekwéné bépú ne me wáwák beyihñi ebhé bo Israel ne ebhé ekerákap ne yěchi ebhé Mfə Rom.”

⁹ Féstos áyàn nyaka bo Israel mankəñ yi. Eká abhəp Pəl be, “Okəñ békə Yerúsalem bé ntán ndak ane are?”

¹⁰ Pəl akeme be, “Nchí fá amem acha manyé Mfə Rom, ne fá ke bəbhónjə bétán nyé enen. Wəmbəñ oríñi be mbíki kə bo Israel bebá.

¹¹ Mbák nkwen ebhé ne nkə enyih ené éyàn be mángwáy me nká newú. Ke tēndu barak ané bó bəbhət me aməet apú tetep, yě

mmú apú kwáy befyε me amó yap. Nyé ena nébhəŋ bérəŋ ntá Mfə Rom.”

12 Festəs ághókó nókó enyih Pəl árémé, abhiŋi batəŋá manyé abhi bárém kepi. Aghati ye Pəl be, “Ōrem bé nyé ene néndók ntá Mfə Rom, ne chəŋ óndək ntá Mfə Rom.”

Pəl ate besí Agripa ne Benis

13 Efəéré nókó mpəy manywəp, Mfə Agripa ne mómayi ane ngərə Benis bārək Seséria ndu békáka Festəs.

14 Bátát nókó áré mpəy manywəp, Festəs aghati Mfə Agripa éti nyé Pəl be, “Mmüfú achí fá ane Féliks arə ekerékenəŋ.

15 Ne mpok nchí Yerúsalem, bə batí bachiákap ne bə batí etək béré bhat yí barak aməet ne béré yán be menchyé eyəŋ mángwáy yi.

16 Ke nkeme bhó be epihí bə Rom ébhíki ka be mángwáy mmu ene babhíkire taŋ yi. Mmu abhəŋ bété besí ne besí ne bo abhen bátí yí anchye eyi eyəŋó manyé.

17 Bátwó nókó ye fá, mbíki chəŋti mpok. Néyí, nchyé eyəŋ be mánsót mmü wu mantwə ndu acha manyé ne yi.

18 Mpok bo abhen bábharé yi barak aməet báfáté, bóke rem yě ndak abúabu mbə ane nkaysi be bə bakway berem be yi akə.

19 Béré kém chi epúiti ne yí éti baraká Mandem ayap ne éti mmu ane akə nnyén bé Yesu ane ánəŋ ágú, ke Pəl ārəm bé achi nepém.

20 Ngó nókó bé mbíki riŋi enyü məkwáy beku be mbəŋ nejmimem ndu barak ane, mbép Pəl mbák yi akəŋ berəŋ Yerúsalem be mántəŋ nnyé eni aré.

21 Ke Pəl keka. Ate chí bé mambabheri nəkə yi kpatε Mfə Rom antəŋ nyé eni. Nchyé eyəŋ be mambabheri nəkə yi kpatε mpok ane métó yi ntá Mfə Rom.”

22 Mfə Agripa arem ntá yi be, “Chəŋ membəŋ nkəŋ beghok ne batú enyih ene yi árəm.” Festəs akeme yi be, “Chəŋ óngok yi mbúré.”

23 Néyí nókó ye, Mfə Agripa ne mómayi Benis bārək amem áchá-etək ne beyá kenókó, báchwé ne bəbati batemé nenu ne manem bə etək. Festəs achye ye eyəŋ be batemé nenu mánsót Pəl mántwó ne yí.

24 Bátwó nókó ne yí, Festəs arem be, “Mfə Agripa ne be mankem abhen báchí fá ne

bhesε, ghó mmüré. Bo Israel mankem abhen Yerúsalem ne abhen fá Seséria bátwə ntá ya mpoknkem, mámbik nəkə be, ‘Apú mmu ane bārə be ámbák nepém.’

25 Ke mbíki ghó nyaka enyih ene yi akə be mangway yi, ne tēndu yimbəŋ árémé be manyé ayi abhəŋ bérəŋ ntá Mfə Rom, nka ne yí.

26 Yě nə, mbíki bhəŋ esáyri enyih besih ntá Mfə Rom éti yi. Etiyə ke ntwó ne yí besí ebheka, ne sayri sayri, besí ebhe, Mfə Agripa! Ntwə ne yi be sənjiŋi nyé eni enyu ene nchí kway bebəŋ enyih ene mésih.

27 Mbíki kaysi bé échí sayri bétó mükəŋəŋ ntá Mfə Rom nkerem mbəŋ enyih ene yi akə.”

26

Pəl átəŋa mməet besí Mfə Agripa

1 Festəs ánəŋá nókó enyih ene yi árəm, Agripa arem be, “Pəl, mbák əbhəŋ enyih bérəm ndu bétəŋá mməet, dem séngók.” Pəl abho ye bétəŋa mməet, antəŋ nəkə ne awó be,

2 “Mfə Agripa, nkáysí bé eri echa be nté besí ebhe echəŋ ndu bétəŋa mməet ndü barak ané bo Israel bábhat me aməet.

3 Eri sayri be mbəŋ mfə arihí bepiŋi bo Israel menkem ne menyü menyih ebhen bétwə bhə ne ákóré. Nchí nik ye wə mməet bé ónképniti óngók enyih ene méréem.

4 “Bo Israel mankem báriŋi me te këmbó eka. Ngo chí ne bəbha ne amem etək Yerúsalem.

5 Bó báriŋi sayri ndü eróri mpok bé nchí nyaka ndü nkwo bə Farisi abhen báfye betəŋ tontó ndü baraká Mandem. Mbák əmbép bhə chəŋ mángati bhe enyúmət mbák báyan berem tetep ane bəriŋi.

6 Nté fá echəŋ bātəŋ me chí mbənyune mbákánti ndü bariep amen Mandem afyé nyaka ntá bachimbi abhesε.

7 Chí nkúbhé bariep amen manéréket yesé byo ne apay babhaka nti aré bé chəŋ amfú kponorəŋ ndü mánikməet mánchye nəkə Mandem kenókó beti ne ngósi. Mfə, mbəŋ esəŋəri ne bo Israel echəŋ chí éti mbákánti ndü bariep amə.

⁸ Ndaká yí ébemæet ntá yěchi mmũ yweka amot menoko be Mandem akway beka bawú mampetnsem ndũ nepém?

⁹ “Membon ngə nyaka be, échí epók eya beka yěntiki enyih ndu menu ne bo abhen mánókó nnyén Yesu mmu Násáret.

¹⁰ Ne nkú nə amem etok Yerúsalem. Bəbatí bachiakap báchyé me betan béfyé bo Mandem amem ekerékenə. Ne mpok ane bárémé be mángwáy bhó, nka be mángwáy.

¹¹ Mpok ne mpok, nchí rəh nyaka ndũ bekeré nenikimæet menkem nchyé nəkə bhə ntémsi beka bə mandem ebúbə eti Yesu. Mbəhə beyá bebenti ne bhó kpát ndək nəkə betok bo báchák ndu béchyé bhə nenyok aré.

Pəl aghati enyü éfákári ke yí abhák nkonjo Yesu

(Bk 9.1-19, 22.6-16)

¹² “Ewak émot, nde rəh Damáskəs ne bekáti ebhén nsóré nta bə batí bachiakap bechye me betan be ndók nkémti bhə.

¹³ Mfə, ndu nchí rəh, bégháka nénti ngósi, bediéré ebhen béchá ebhen nnyómok befú amfay békwén bekap me ne bo abhen mékə ne bhə.

¹⁴ Besé mankem sékwénti amik. Témté wu, ngók eyəh ené érəm ndũ eyəhótok Híbru be, ‘Səl, Səl, ndaká yí óchyé me nenyok? Okáysí bé ókwáy ménú ne me? Mbák ónsót ekak əndep setárebhé wə ke óghok bebe.’

¹⁵ Mbép bé, ‘Acha chí wó agha?’ Acha akeme me be, ‘Me Yesu ké óchyé nó nenyok.’

¹⁶ Ke faté. Mbésí wə besí ndu beyap wə ómbák mubetok awa. Chəh ómbak ntísie wa, óngati nəkə bo menyih ebhen óghó fá ambi echəh, ne ebhén métəh chəh wə ansem mpok.

¹⁷ Chəh mbak ekuti eyə mpoknkem, ne bəbhe bápú kway beka wə yěnyih, ne yě chí bo abhen bápú bo Israel. Nchí to wə ntá yap néne.

¹⁸ Métə wə əndək ónéne bó amik be mándó ejuri mankonjo bediéré, ne be mamfu ndu betan Satan, mákonjo Mandem enyu ene Mandem áfonori bhə bebú ebhap, anka mámbak ndu nkəwə bo abhen yi ákú bachi nyáná mbənyune babhəh nekə ne me.’

Pəl arəm eti betik ebhi

¹⁹ “Mfə Agripa, ndũ Yesu áfú amfay atwə ntá ya ndu kenó amik antifú, mbəhə ye nyaka békónjo eyəh eyi.

²⁰ Ekú mbo bégháti Eyəh Mandem etok Damáskəs, ne nkə ndək nəkə Yerúsalem, ne atú Judéya ankem, ke nde rəh ntá abhen bápú bo Israel nkəwə, bé bó mántiknsem ndũ bebú bhap mámpetnsem ntá Mandem ne mámbə beka menyih ebhén bétəh bé bó bátiknsem ndũ bebú bhap.

²¹ Eyə ke ékú bo Israel bákém me amem ekerákap Mandem, ne béré yan béwáy me.

²² Kpátə echəh Mandem ke ákwak me, ne ákú bé nté fá ndém ntá bə mankem, maném bhə ne ndéndémé bhə, nkúbhé enyih ene baremé kepinti bárémé nyaka ne Moses arəm bé chəh émfakari.

²³ Nə chí enyih bárémé be Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be átə abhəh beghə esəhəri angú, ne ambak mmũ mbi bépətnsem ndũ nepém angati bo Israel ne abhen bápú bo Israel eti erónó ene échyé nepém.”

²⁴ Ené Pəl abhæét bétanja mmæet enyu yə, Festəs abik arem be, “Pəl, ebhókóri ékem wə! Beyá ekáti béka ebhókóri ékem wə!”

²⁵ Ke Pəl akeme be, “Eta, wo mmu kenókó eke keya kecha, mpú bhokori! Menyih ebhén mérəm bechi tetep.

²⁶ Mfə aríhí menyih ebhen menkem, eti yə ké nchí ghati wə menyih ebhen nkebhəh becháy. Ndíhí bé ndu menyih ebhen menkem ené ébhésé wə épú, mbənyune yěnyih ébhiki fakari bhésé bhésé.

²⁷ Mfə Agripa, pú ənókó enyih baremé kepinti básíhí? Ndíhí bé ənókó!”

²⁸ Mfə Agripa akeme be, “Pəl, okáysí bé ndũ mómbihí mpok ane ké ókwáy beka me mbak múnkwə Křisto?”

²⁹ Pəl akeme yi be, “Yě chí ndũ mandú mpok yě ndũ eróri mpok, nenikimæet ena ntá Mandem chí be ékébhak chí ndiere wə, ke be yěntiki mmu achák ane áchí fá echəh ághok me, ámbak mbo me ebhikifæet chí bebhak ne ngem amó mbo me.”

³⁰ Afə ke Mfə Agripa, ne góbhanə Festəs, ne Benis manə Mfə Agripa, ne bə mankem abhen báchí chókó ne bhó báfáté.

31 Báfú nókó, b́aré rem ne bati be, “Mmũ-ne abhíkí ka yěnyĩ ené éyan be mángwáy yí ne yě chi befyé yi ekerékenɔŋ.”

32 Ne Mfɔ Agripa arem ntá Festos be, “Mbɔ abhíkí rem be mánten manyé yi ntá Mfɔ Rom, mbɔ séró yi arɔŋ.”

27

Batemé nenu b́arók Rom ne Pól

1 Barem be sensɔt * áchwí sendɔk Itali. B́asɔt ye Pól ne mbɔk b́okenɔŋ b́achyé ntá Julíɔs mũnti eká batemé nenu ene babhĩŋi be eká batemé nenu Mfɔ Rom.

2 Sérók séchwé áchwí ane áfú Adramatium. Abhón nyaka b́étéme ndũ yěntíkí nechyěnyén atú Esia. Séfá séré rón. Arístakos mmu Masidónia wu áfú Tesalónika abhak ne bhesé.

3 Néyí nókó, sétéme ndũ nechyé Sídɔn. Julíɔs atón Pól berĩnti. Arɔ Pól ánkó etɔk, ángó mamɛere bhi be mánkwák yí ne menyĩŋ ebhén bekway b́ekwák yi.

4 Etare nɔkɔ sépét séchwé áchwí séré rón. Mbúép atañatan abhó b́éfú bhesé ambi. Eká, ségháká nókó kékwót Sáyprɔs, etɔk ené échí néntí nnyén, séróbhe nók sémfɛet nɔkɔ chí ebhě ené échí tĩi.

5 Sénók sépé manyu ndũ ebhe ene éyĩŋi atú Silísha ne Pamfília sétéme etɔk Míra ndũ atú Lúcia.

6 Aré ndũ nechyé Míra, mũnti batemé nenu aghó áchwí ane áfú Aleksándriya, etɔk Ijip, árɔŋ Itali. Afere bhesé ndũ ayese áchwí afyé amem awu.

7 Séré nók séndɔkɔ nɔkɔ petii ndũ mpáý manywɔp. Sébhón beyá esɔŋɔri ke séchwɔp kékwót ne Kinídɔs. Mbúép atañatan keka séndók ambi. Sémókóri séróbhe nók sémfɛere nɔkɔ chí ebhě Kret ené nnyén néchí tĩ, kékwót ne njie Salmónɛ.

8 Babhúép áchyé bhesé beyá esɔŋɔri, séré rón peti peti, sémfɛere nɔkɔ ebhě Kret eyɔ kpát séchwɔp ndũ nebhɛet ane bábhĩŋi bé Erítí Nechyěnyén, kékwót ne etɔk Lásea.

9 Sénan séchónŋi nyaka beyá mpok ne beko ndu achwĩnyén erɔp chí ndak ané nepém ne newú mbɔnyune Epá Nefonɔrĩ Bébá enañ efɛet nyaka ne mpok babhúép

atañatan akwáy. Eti yɔ, Pól achyɛ bhɔ manie be,

10 “Bɔta, ngɔ bé mbák séndók ambi ne nekɔ enen chɔŋ esɔŋɔri émfú, beyá ménémé mémbak, puyé ndiere ne áchwí ne batu, ke ne bapém ayese nkwo.”

11 Ke mũnti batemé nenu afyé ntí ndũ enyĩŋ ene mũngo baká betik amem áchwí ne mmũ ane ábhón áchwí b́arém echa ené Pól árém.

12 Nechyě nyén enén bábhĩŋi bé Erítí Nechyěnyén néchí nyaka ranáranɔ kebhák sayri bé sénchókó aré sénón mpok ane mbúép atañatan ane anu mpok mban ákwèn amáy. Eká beyá bo abhen bákú betik amem áchwí b́aré yán mbi b́érón Foiniks. Foiniks abhak nechyěnyen Kret enen áchwí ate aré becháy ti, ye chí ndũ mpok yɔ.

Mbúép atañatan átéméri bhɔ anyén

13 Ebhíkí tat, mandú mbúép abho b́éfók b́éfú ebhe manyu ne bo bakaysi be chɔŋ menyĩŋ mémbak sayri. Báya ye ndo b́áfere anyén, babho menok berɔŋ ambi mámfɛere nɔkɔ nekɔ nnyén.

14 Ke ébhíkí tat, mbúép atañatan ane átwò ne beyá mpérényen abho menu, b́éfú atú etɔk ane mmok, áfù are. Bábhĩŋi nyaka mbúép wu be Mbúép Nɔt-Is bekoŋo atú ane wu áfù. †

15 Ne mpok mbúép ádep áchwí, sékepere kway ménok berɔŋ tebhe tebhe ne mbúép. Sékpík séró be wu ámpókó áchwí.

16 Sérók séré fɛet chi ansem mókpɔkɔ mmik ane ate nnyén. Aka nnyén be Kaúda. Mmiki yɔ achét mbúép mandú. Eyɔ ékwák bhesé, sénú seya áchwí nĩnĩŋi ane achi anet áchwí be áké rakati ansem áchwí.

17 Sésót manik ségwót áchwí wu amfay ane sechi amem ndɔŋ ne ndɔŋ enyu ené ápú kwáy bédákátí áyák. Baká-betik amem áchwí b́aré cháý be chɔŋ áchwí ándɔk ampan ndũ ésiép ene échí ndũ ebhók manyu ene etɔk Sitis. Eká b́áfere ndo mámése anyén, bé, ndũ áchwí áyá wu, mbúép áképere pókó wu tontó. Bákú nókó nó, b́aró mbúép áróbhe wu pókó áchwí.

* 27:1 “Sensɔt”, “Sendɔk”: Beyɔŋ ebhen b́étɔŋ be Lukas apet achi ne Pól. † 27:14 Nɔ chí, mbúép ané bábhĩŋi ndũ eyɔŋndik b́é: North-easter.

18 Ndu mbúép atañatan ádèp áchwí ywese, are jañari mbə be äyan bebət. Néyí nókó, bábhó mémése batu anyén.

19 Egháká nókó manywəp árá, bə betik babho béfere mbək menyin áchwí mbə manik ne bechak mánto nəkə anyén.

20 Mbúép atañatan ándəkə nəkə chí ambi ndü beyä manywəp. Ne ngósi mmok ketyé, ne beti bó keghó mambe. Enyuyə enyuyə, kpáte séfere nti sérém bé ndak ywese ámay.

21 Bo mánanj bātāt nyaka kenyié nenyíé, ékú Pól afate ate néntí enap arem be, “Bəta, mbə bāghók eyə eya mbú sébhíki fá Kret sembənj nchəntí ne mbú ménémé ebhen bépú.

22 Ke néne, nchí ghati bhe be, yəntiki mmü ywəka ámbónj netañántí! Chənj áchwí ánem ke yé mmu apu gu.

23 Ndíní nə mbənyune ndü nkubhe beti ebhen Mandem ane ábhónó mé, Mandem ane məchye kenókó, ató ángel aywi átwó áté me nepak mmuet,

24 áré m be, ‘Pól, kebhónj becháy. Ōbhənj bété besí Mfə Rom. Ne ɛti berindu Mandem ne wə, ápémé yəntiki mmu ane ókə ne yí.’

25 Bətá, yəntiki mmu ywəka ámbónj yé netañánti. Mbənj neka ne Mandem, ne ndíní bé chənj émbak mbənyü yí áré m.

26 Ke mbúép ábhənj bépókə chənj bhese kpát áchwí andək ántu mmuet ndü etəkófú ené nnyén nékábhé.”

27 Egháka nókó néntí bəti, ndü nywəp enen nékú manywəp byó ne ánwi, ndü mbúép ápəkə bhesé bekinj manyu Adriya beti bhə, bə abhen bákə betik amem áchwí bákáysi be nékú nnyén nənánj néchí kékwót.

28 Ekú básót nnik ane básere ndo aré, mámése ndo anyén be mándinj enyü nnyén neschwe amik. Bághó be mmiki nyén arəp mbə meta besa bepay. Bérənj ambi mandú, bápət bákə nə, bághó be mmiki nyén arəp bə meta esä nsem byo.

29 Baré cháy be chənj mbúép ámpəkə áchwí wu ándək ántem ndü setárebhé, nékú nnyén. Báfere ye baro ánwi ansem áchwí mámése anyén bé andóp téé, bərə níkmuet bé nywəp nənjí nənkwésé bhə.

30 Bakə-betik amem áchwí bərə yán mbi bepepe mmuet eyap. Básət áchwí

ninjini ané báséré amfay básé bhe anyén be manok manko abhi ke bákət ngepti mbə be bārənj be fere chi baro áchák ambi áchwí mánsə bhe anyén.

31 Ke Pól ághó nókó nə, aghati münti batemé nenu ne bəbhi be, “Mbák bakə betik abhen áchwí mámfú, yé mmú ywəka apú pé m.”

32 Ekú batemé nenu bákpróti manik ane ákəm áchwí bāró be nnyén néndə bhe wu pəkó wú.

33 Ndü mbanj ábhó békañari, Pól anik bó mankem mmuet be mányie nenyíé. Arem be, “Echənj chí manywəp byó ne anwi ené bəbhiki tək awə anyu ndü bəbhənj becháy anti.

34 Nchí ghati ye bhe be manyíé nenyíé be nenchye bhe betanj. Yé ekak emenénti mmü yəka epu nem.”

35 Pól áré m nókó nó, asət bret anikmmuet achye bakak ntá Mandem besí bhap mankem, abók abho ményíé.

36 Eyə éfyé yé bó nti, básót nenyíé mányíé.

37 Besé mankem abhen séchí nyaka amem áchwí sébhák bo besa byó ne bérát nsem nekú ne amət.(276)

38 Yəntiki mmu anyíé nenyíé ajwi, báfere ye batü amem nchwi ankem mamese anyén be áchwí amfəep.

Achwi yese ádákáti anyén

39 Mbanj ákánari nókó, bághó ngəkənyén ke bakə betik kerinj mmik eyə. Ke bághó éfabhé nyén ne ésiép are, bákáysi be ngufú bákway béteme aré mámfu mánkó ebhi.

40 Bákpróti manik ané baro bāró yə ankem anyén. Bákánari manik ane bagwore menyü nsəm ne yə, básé bhe nsəm anyén be mánók áchwí. Bátén nden ene ékəm mbúép amfay be ampəkə áchwí ankə, babho berənj angəkənyén.

41 Achwi arək achwe ndu ntó ésiép ene bəbhiki re ghaka angəkənyén. Ntí áchwí ápan are. Betanj ebhen mbúép bəkə mpérényen érákati nnet áchwí.

42 Batemé nenu bábhónj nkaysi beway bəkenənj mankem be yé amət áké bhónj mbi beghək nnyén ámbwé.

43 Ke münti batemé nenu äyán nyaka bépeme Pól. Ekú ake chye batemé nenu mbi bəwáy bəkenənj. Achye eyənj chí be yé

agha ane árinjí beghok nnyén ánjámbi ángók ánkó ebhi.

⁴⁴ Yí bé bō abhen bábhíki rinji beghok nnyén mánkém bebhók enok ne bebhók áchwí ane ádákatí mánkwák mmuet mánkó ebhi. Enyu eyo ke éfákári ke bhesé mankem sékó ebhi nyórée.

28

Pōl abhak amem etok Malta

¹ Sébúe nókó sékó ebhi. Bákú ye sérinjí be ekpókó mmik ené nnyén nékábhe chí ene bábhini be Málta.

² Bo abhen bachi are bátəŋ bhesé beyă berinti ne básot bhesé mankem sayri. Manyier ábhó nókó menie, ne ndū mbanj ákwen, bábhayti ngo be séngwák.

³ Pōl anyokoti mónékókó kebhe. Ené yi afyé kə ango, besəŋó ngó beku efé éfú ndū kebhe ekə éném yi ndu awó éróp aré.

⁴ Bō etok eyo bəghó nókó ndū nnyó yə áchí yi awə jínjínjín, bábhó berem ne batí be, “Tetep, mmū-ne chí ngwayti bho! Yēndu ábúe newú anyén, Mandem mmu ákeme kémbé abhíki rə yi ambak nepém.”

⁵ Ke Pōl amyák awó, nnyó yə akwén ango, yēnyin kekə yi.

⁶ Bāre noŋ mánkəysi nəkə be chəŋ Pōl amwət ne be mbák abhíki mwət abhəŋ bekwen amik angú. Mánón ndū eróri mpok. Ke yēnyin kekə yi. Báyíbhiri nkaysi yap, bábhó berem ne batí be, “Pōl chí enyū mandem efú.”

⁷ Mūngo amət ane áchí ndū ekpək ebhi eyo aka nnyén be Pəblios. Abhón baki kékwót ne ngəkənyén. Asot bhesé sayri. Ane bhesé ndū manywəp arət.

⁸ Éfákári be chí Pəblios achí amik bhəre ndū amé. Abhón mbúép ne móném kebi. Pōl arək aghə yi. Anyáná nókó amə yi amuet, anikmuet éti yi. Atəŋ.

⁹ Eyo éfákári nókó, bōmame bəchák etok eyo enkem bátwó ntá Pōl mankem abú bo nkwo.

¹⁰ Bəchyé bhesé beyă akap. Ne mpok séfá bérəŋ bachye bhesé yēntiki enyin ene ekway bekwak bhesé ndu nekə enə.

Pōl arə Malta bérəŋ Rom

¹¹ Sétaré nókó Malta ndu batəŋ arát, sésót áchwí achak ané bábhini be, Bəmandem

Befak. Afū nyaka Aleksándriya ke átat Malta ndu mbanj akwen tontó.

¹² Séchwóbhé nókó ndū nechyēnyén enen etok Sírakos, sétát are ndu manywəp arát.

¹³ Séfá Sírakos, séghabheri sechwəp ndū nechyēnyén enen etok Rejiom. Néyí nókó, mbúép ane bábhini be mbúép saut abho menu, ne ndū ntinywəp, séchwóp ndū nechyēnyén enen etok Putioli, atú Itali. Séfú ndu áchwí séchwe etok.

¹⁴ Aré, sétéméri mbək bōnkwo Yesu. Barem bé senchəkə ne bhó ndu manywəp tándramot. Séchókó nókó ne bhə, sefă ye serək Rom.

¹⁵ Batí bōnkwo abhen Rom bəghókó nókó be sétwə, bábhó bətwə betemeri bhesé. Mbək eyap bátéméri bhesé ndū Esye Apius, bachak ndū ebhak ené bábhini bé, “Bekeré Mankə Berat.” Pōl ághó nókó bhó, eyo éfyé yi nti ne akaka Mandem.

Pōl are ghati batí bo Israel Mbok Nđíndí éti Yesu

¹⁶ Séchwóbhé nókó Rom, bāró Pōl ánhókó ndu mmuet eyi, ntemé nenu amət ámbábhéri nókó yí.

¹⁷ Éfuéré nókó manywəp arát, Pōl abhini bō batí bo Israel abhen bachi aré. Bátwó nókó arem ntá yap be, “Bōma, mbíki kə yēnyin ntá bo bhesé ne mbíki kə yēnyin bébyak bepiŋí etok ebhén bachimbí barə ntá yesé. Yē nə, bō bhesé bákém me Yerúsalem báfyé amə bō Rom.

¹⁸ Mpok mánaŋ bəbhebe me enyin ene nkə, bəghó bé mbíki kə yēnyin ené éyən be mángwáy me. Bati berə me.

¹⁹ Ke ndū bo Israel bábhiki ka, nkebhəŋ enyin echak beku, ebhiki fuet chí berem bé mánten nyé ena ntá Mfə Rom, yēndu mbíki bhəŋ mbōŋ manyé ne bōbha.”

²⁰ Étiyo ke mbíŋí bhe be mántwó ndém kepi ne bhe tēndu nchí fá mbə mūkenəŋ éti mmu ane bo Israel mankem babhaka nti bé átwə bépéme bhesé.

²¹ Bō-batí bo Israel bhə bákéme yi be, “Sébhíki bhəŋ yē ekáti ene éfú Judéya éti ye ne yē mmu ywesé abhíki fu aré ántwó ne eyəŋ ntá yesé be okə ebéptí enyin.

²² Ke sékəŋ beghok aye nkaysi mbənyune sérinjí bé yēntiki ebhak bo mankem bārəm

chi ebábu ěti nkwə bho abhen wə əchí mmũ wap.”

²³ Bó ne Pól báfyé nywəp néchák enén bébhóhó bétémeri. Nywəp enə nékwáy nókó, beyá bhap barək eket ene Pól áchəkwə. Bébhó bětí kpát bégháka beku. Pól are ghati bhó enyũ Mandem ábhák ne bo mbə Mfə wap. Ne are tón bó menyih ěti Yesu mbə enyu béchí amem basíhí Moses ne amem baremé kepinti, anu nəkwə bekwə bó mánókó menyih ebhen yí ághàti bhə.

²⁴ Mbək baghə be enyih ene yi árèm echi tetep, ke báchák kenókó.

²⁵ Bákwen ye beyəh beyəh. Bápére taka, Pól aghati bhə ndak achak amət be, “Ěfónó Bedyere arem nyaka tetep mpok yi akwə ndemekepinti Aisáya angati bachĩmbi bheka be:

²⁶ ‘Dók ntá bəbhən ghati bhə be chəh mǎngok ndəh ne ndəh, ke bǎpú jwimem wáwák.

Chəh mǎnjihí ndəh ne ndəh ke bǎpú ghó,

²⁷ mbənyune bəbhən bágwət batí yap amem,

ne báchók batú, mánémámík bé báké ghə yěnyih.

Ekwə amík ayap ápú kway beghə mban,

batú yap ápú kway beghok mban

ne batí yap apu kway bejwimem

be mantwə ntá ya, me mbú bhə.’ ”

²⁸ Pól arem nəkwə nə, apət arem be, “Dihí ye ka bé bápókó Mbok Ndíndí ane árèm enyũ Mandem ápème bho bārəh ntá bo abhen bápú bo Israel nkwə ne yə. Ne chəh mǎntá batú mangok!”

²⁹ [Pól arem nəkwə nə bo Israel bátáka ne bágúre mankem nəkwə beyá epwítí ne batí.]

³⁰ Ndu mamié ápay gbók, Pól abhak ndu eket ené yi ásóré áchəkwə are, yimbəh anchye nəkwə nkábhé eket. Ansyepi nəkwə yěntiki mmu ane arəh beghə yi.

³¹ Ne are ghati bo enyũ Mandem ábhák ne mmu mbə Mfə ywi, antəh nəkwə nkwó bo menyih kponorəh ěti Yesu Kristo Acha, ne yě mmu kemə bechet yi mbi be akwə kwə nə.

Εκάτι Πῶλ ντά Νκωῶ Rom

Πῶλ ἄτὸ bakak ntá bōnkwō abhen Rom

¹ Με Πῶλ κε nchí sīη ekáti ene. Nchí mǎbetok Yesu Kristo. * Mandem abhíní me be mbak mǔnto, abhure me nyáná be ngati bhó Mbok Ndíndí.

² Mbok Ndíndí ne κε Mandem afyé nyaka bariεp bechye te mpok Yesu ábhíkire two fá amik. Afuét ntá baremé kepinti bhi beka nǎ, ne bǎ básīη ἔti bariεp amǎ amem Ekáti Mandem.

³ Mbok Ndíndí ne achí ἔti Móywi. Yí achi nyaka ebhárémǎ Mfǎ Debhít ndū netwǎ ane yi átwǎ fá amik mbǎ nkwǎ.

⁴ Mandem atǎη ne betan be Acha ywese Yesu Kristo achi Mmǎ Mandem mmu ábhónǎ Efónǎ ene echi nyáná mpok áká Acha ápétnsem ndu nepém.

⁵ Ἐti Yesu Kristo κε Mandem atǎη me berindu, akǎ me mbák mǔnto. Akǎ nó be nkǎ bǎ betǎk menkem mámbǎη neka ne Yesu, mángoko nǎkǎ chi yi ne mánychye nǎkǎ nnyén eni kenókó.

⁶ Bǎ bǎ Rom nkwǎ bǎchi ndū mpǎy bo abhen Mandem ábhíní be mámbak bǎ Yesu Kristo.

⁷ Nchí ghati bhe mankem, be Mandem akǎη be tontó ne abhíní be be mámbak bǎbhi.

Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántǎη be berindu, mánychye be kpák.

Πῶλ ákaka Mandem ἔti bōnkwō abhen Rom

⁸ Enyīηí mbi chi be nchí kaka Mandem. Chi Yesu Kristo κε ákǎ be embak nǎ mbǎnyune mmik nkem aghok ἔti enyū neka enen bǎbhónǎ ne Yesu.

⁹ Mandem mmu mǎkǎ betik ebhi ne ntí ena nenkem ndu nchí ghati bo Mbok Ndíndí ἔti Móywi achi ntísie wa be yǎntiki mpok ane mǎnikmǎet, mpú rǎ befye bhe ndū nenikimǎet ene.

¹⁰ Nchí nīkmǎet be mbák chí nkaysi Mandem, yi ánkwak me mbǎη mbi bétwǎ

awu néne ndu beghǎ bhe. Nnánη njambi nnu bétwǎ awu ndǎη echak.

¹¹ Mbǎη beyǎ ekwak beghǎ bhe ndu beka mámbǎη ákóré ndu áfók ane Efónǎ Bedyere áchye chǎη be be mántǎη ndū mbi Mandem.

¹² Enyīη ene mérém nǎ chi be, sémbónη mbi befye bati ntí, nǎ chí be, mánsǎt neka eneka ne Yesu mámfye me ntí, me nkwǎ nsǎt neka ená ne Yesu mfyé bhe ntí.

¹³ Bǎma, nnánη ntí bétwǎ awu beyǎ mpok, κε yǎntiki mpok enyīη échǎt me mbi. Nnánη nte bétwǎ awu be betik ebha menyu kepem ndū nkwǎ yweka mbǎ enyu békǎ ntá bo abhen bǎpú bo Israel amem betǎk bechak.

¹⁴ Mbǎη barem bekwǎ ntá bo abhen amík anene bhǎ ne ntá bǎbhi, ne ntá bariηí ekáti ne abhen babhiki riηí ekáti.

¹⁵ Ἐti yǎ, mbǎη ye beyǎ ekwak ndu beghati be nkwǎ bǎ bǎchi Rom Mbok Ndíndí.

Mbok Ndíndí abhǎη betan

¹⁶ Mbíkí bhǎη ntíanwǎp ἔti Mbok Ndíndí mbǎnyune yǎ achi betan Mandem ndū bepeme yǎntiki mmu ane ánókó yǎ bebho ne bo Israel, ne beghaka ntá abhen bapu bo Israel nkwǎ.

¹⁷ Mbok Ndíndí κε ákǎ mándíní enyu Mandem ákǎ bo mambak chak besí bhi. Enyīη ene éyǎη chi be bo mámbónη neka ne Yesu, mándǎk ambi beka nǎ te ndū ngwenti. Echi mbǎ enyū Ekáti Mandem érém be, “Mmu ane ábhónǎ neka ne Mandem, Mandem ákǎ yi ambak chak besí bhi ne chǎη ambónη nepém.”

Nkwǎηway nkem achi mmu bebǎ

¹⁸ Mandem ákǎ bebǎnti bhi mémfú amfay ménsep amik ndū bebǎ ne bebǎptí menyīη ebhen bo abhen bǎpú koηo mbi ywi bákǎ. Bebǎptí menyīη ebhǎ béchyǎt bo bǎchák mbi beriηi tetep Mandem.

¹⁹ Menyīη ebhen mmu ákway beriηi ἔti Mandem béchí kponorǎη ntá bǎ abhen bákǎ bebǎptí menyīη ebhǎ mbǎnyune Mandem atǎη bó ntá yap be mandíní bhǎ.

²⁰ Bebho ndū mpok ane Mandem aghoko mmik, menyīη ebhen yi aghoko bétǎη kponorǎη betan ebhi ne enyū mmu yi achi mbǎ Mandem. Ndu echi be, bǎpú ghǎ yi ne

* 1:1 “Kristo” fá chi enyīη émǎt ne “Mpepe Mandem átó”.

amík ntí apu ane bə bārəm be bekwéné bepu ne bhə ndu bábhíkí ríñi Mandem.

21 Yëndu bə bāríní nyaka be Mandem achi, babhíkí chyε yi kenókó mbə Mandem, ne yě chi bakak bábhíkí chyε yi. Ke bāróbhé kaysi chi bechōñ menyíñ ne bə kekway bejwimen ndü enyíñ ene Mandem áyàn bə mandíñi.

22 Yëndu bārəm be babhəñ kebonj barəp chi bechíñtí bhə.

23 Báros bechye kenókó ntá Mandem mmu apu gu, bāróbhe chyε kenókó chi ntá menyíñ ebhen bə bágħókó ne amə. Menyíñ ebhə bechi mbə nkwañwanj ne bechak bechi mbə kenen ne béchák mbə nnya ene bekak menwi, ne ebhénéfú mbə nnya ene ésu menie amik. Bə menkem bégùgu.

24 Éti yə, Mandem aféré amə ne bhə be mámkpík mánkə bepǒ menyíñ ebhen bati yap áñwaka be mánkə, enyu ene básət mmuet eyap beku ne bati menyíñ ebhen béchyè bhə ntíanwóp.

25 Mandem aféré amə ne bhə mbənyune barə menoko menyíñ ebhen bechi tetep éti yi bārəbhe koño chi nsé. Ne menyíñ ebhen Mandem ághókó ke bə bāróbhé chyε kenókó, puyě mmu ane ághókó yěntíkí enyíñ. Yí ke bábhónó bechye bakak mpoknkem. Amen.

26 Ndu bákə enyu yə ke Mandem aféré amə ne bhə be máñwáká nókó beku menyíñ ebhen béchyè bhə ntíanwóp. Bagħoré bhap bārə babhakanem bārəbhe bhəre chi ne bati bagħoré, enyíñ ene ebhíkí kway wawak.

27 Enyumət ke echi nkwa ne babhakanem. Bārə bagħoré bārəbhe ñwaka bebħəre chi ne bati babhakanem, enyíñ ene ebhíkí kway. Bákə baraka ntíanwóp ne bati babhakanem. Bákə nə mámbəñ nəko ntemsi ane akway ne bhə.

28 Tëndu böbhen bábhíkí yan bekaysi éti enyíñ ene bə bāríní be echi tetep éti Mandem, Mandem aféré amə ne bhə. Aró bhó ndü bepǒ nkaysi yap, ne ndü menyíñ ebhen bebhíkí kway be bə mankə.

29 Bati yap ájwí ne yěntíkí enyü ndak abúabə mbə beku bebú ne befye amík ndü menyíñ bo bachak, ne epíñ beyanj beku bati bebú, ne mpabhamík, ne beway bhə,

ne betanj ebhen mmu ábhəñ ne bati ndu áyènti mmuet ne bhə, ne berwə bhə, ne epíñ beku bati bebú, ne enánjí.

30 Ne berem ebúabə éti bo ndü bechóñti manyén ayap, ne bepap Mandem, ne nesanj, ne neyonómuet, ne mpányu, ne bekaysi babhi akə ane beku bebú, ne betanj ntí ne botáyap ne bəmáyap.

31 Ne bebhak echíñtímu, ne epíñ ene mmu apu bhəere bariεp, ne bebhəñ ntí enen mmu abhíkí bhəñ ekəñ ne bati, ne bebhəñ epíñ ene mmu apu ghə bati ntínsə.

32 Böbhen bákə menyü menyíñ ebhen bāríní be Mandem arem be bo abhen bákə menyü menyíñ ebhə bábhəñ begu. Yě nə, bákə menyíñ ebhə ne bārəñ te ambi beka ne bo bachak abhen bákə bhə be eri beku bhə.

2

Mandem átan bo enyu ene echi chak

1 Yě əchí agha, mpok ótəñ bo ne ónkə nəko nkúbhé menyíñ ebhen bə bákə, əpú kway betanj mmuet besí Mandem. Bétanj mmu ke ónkə nəko nkúbhé menyíñ ebhen yi ákə chi berem be wəmbəñ ókwěñ manyé besí Mandem.

2 Séríñi be Mandem achi chak ndü netəñ ane yi átəñ bo abhen bákə menyü menyíñ ebhə.

3 Yě əchí agha, mpok ótəñ bo abhen bákə menyü menyíñ ebhə, ke wəmbəñ ónkə nəko bhə, əkaysi be əkway bebħə enyu ene Mandem apu chyε wə ntemsi ke?

4 Ke chi be əsət beyə berínti ebhen Mandem átəñ bhese, ne neghó ane yi ághə menyíñ ebhen sékə mbə be apú ghə, ne ekébhéntí eyi mbə eráká ndak? Əbhíkí ghə be ntí ane Mandem átəñ bhese berínti chi bekwak bhese sentiknsəm ndü bebú ebhese?

5 Ke éti ógwət ntí ene amem əke ka bétiknsəm ndü bebú ebhe, əkə bebənti Mandem ne wə menja mendək nəko chi ambi. Ne chəñ mémfú kponəron ndü nywəp enen Mandem átəñ bebənti ebhi, antəñ bo enyu ene echi chak.

6 Chəñ Mandem ankap yěntíkí mmu bekoño menyíñ ebhen yi ákə.

7 Bo abhen bákə ekíkí ndü beri ebhen bə bákə, báfyè betanj beku be Mandem anchye bhə keném ne kenókó ne nepém enen mmu

ápú gu. Mandem áchyè bhò nerpém enen nebhiki bhò ngwenti.

⁸ Kε bo abhen babhiki bhò mpok ne bati ndu báyiñi chi mmuet eyap, ne bápu kono tetep ndu nerpém enap ke bákonjo chi bebú, chò Mandem antò bò bebènti ebhi, anchye bhò ntemsi.

⁹ Chò Mandem ankε yèntiki mmu ane ákù bebú ámbák ndü beyä ekwet ne angók beyä bebe. Akù nò bebho ne bo Israel ne beghaka amuet bo abhen bapu bo Israel nkwa.

¹⁰ Kε bo abhen bákù berì bábhòñ keném ne kenókó ne kpák. Ebhak enyu eyò bebho ne bo Israel beghaka amuet bo abhen bápú bo Israel nkwa.

¹¹ Mandem apu tòn kérinjámík.

¹² Chò bo mankem abhen bákù bebú ené bábhíki rini ebhé Moses máném yèndu bátàn bhò kekonjo bebhé Mandem. Ne chò Mandem amkpót manyé bo mankem abhen bákù bebú mpok báriñi ebhé Moses bekonjo bebhé Moses.

¹³ Puyè bo abhen bághòk enyiñ ene ebhé éghàti bhò ke bábhàk chak besí Mandem, chi bo abhen bákù mbò enyü ebhé érèm ke bábhàk chak besí bhi.

¹⁴ Mpok ane bo abhen bápú bo Israel bákù menyiñ ebhen ebhé érèm mbò enyü bati yap aghati bhò, yèndu babhiki bhòñ bebhé ebhen béfueré ntá Moses, bátòn ndu menyiñ ebhen bò bákù, be báriñi enyiñ ene babhòñò beka ne ene babhiki bhòñ beka.

¹⁵ Bò bátòn ndü menyiñ ebhen bákù be Mandem asin bebhé amem bati yap. Bati yap átè ntísie be eyò échí tetep, tèndu mpokófu bati yap ághàti bhò be babhòñ bekwéné ne mpok achak be báci chak.

¹⁶ Ndü nywòp enen Mandem áfuet ntá Yesu Kristo betan bo mbò enyü Mbok Ndíndí ane méghàti bo árèm, chò antàn bo bekonjo nkaysi ane achi bhò anti ne menyiñ ebhen bò bákù bhésé bhésé.

Bo Israel bápú bhæere bebhé Moses

¹⁷ Mbák chi be, bábhini mmuet eyeka be báci bo Israel ne bághòkó mmuet ndü ebhé ene bábhòñò ne bápà be báci bo Mandem.

¹⁸ Báriñi enyiñ ene echi chak beka mbonyune bághòk bebhé.

¹⁹ Báriñi sayri be báya bo abhen bachi mbò manémámik mbi ne be báci mbò eròñò ntá bo abhen bachi amem ejuri.

²⁰ Ne báriñi sayri be mányure bechiñtí bhò ne be bátòn bo abhen báci mámbo ndü mbi Mandem mbonyune bákaysi be ebhé ékε báriñi yèntiki enyiñ ne étòn be tetep nkem.

²¹ É, be bhò bátòn bo bachak, ndaká yí bápú tòn mmuet eyeka? Bághàti bo be báké ghép agher, ke bë babhòñ bápú ghép aghébhé?

²² Bë bo bärèm be, “Mmu abhíki bhòñ bekwen berwòp,” Bë babhòñ bápú kwen berwòbhe? Bë bo bäre pap baraká bòmandem nsé, bápú gher menyiñ ebhen bechi amem bekeré bòmandem nsé?

²³ Bë bo bápà be báriñi ebhé Mandem, bápú chye nò Mandem ntíanwòp ndü bápú bhæere ebhé eyi?

²⁴ Ekáti Mandem érèm be, “Bë bo Israel bákù bo abhen bápú bo Israel bärèm ebábù èti Mandem.”

²⁵ Nsyép ane bàsièp bo betòn be báci bo Mandem chi erítí enyiñ mbák bábhære bebhé, ke mbák bápú bhæere bebhé Mandem nsyép ane bàsièp bo achi chi ndéndem.

²⁶ Ndu echi nò, mbák mmu ane bábhíki syep yí ákù menyiñ mbò enyü ebhé éyàn, Mandem apu sòt yí mbò mmu ane basyephé?

²⁷ Eyò ékù be bo abhen bábhíki syep bhò ndü nkwa mmuet ke bábhære ebhé mándem chòñ be bekwéné bechi ne be bo Israel mbonyune bápú bhæere ebhé yèndu Mandem achye nyaka bhe bebhé ebhen básinjí amik, apet achye bhe epin besyep bhò.

²⁸ Puyè besyep mmu ke ákù yí ambak mbòñ mmu Israel témé témé, ne nsyép ane tetep puyè ane nkwa mmuet.

²⁹ Mmu ábhák mmu Israel tetep chí ndü nti eni ne nsyép ane tetep ábhak chí anti. Chí betik Efóñó Mandem, puyè ebhen nkwa mmuet. Mmu ane ábhónó enyü nsyep eyò Mandem ke ábiti yí, puyè nkwanwan.

3

¹ Bebhak mmu Israel ákù mmu áchá bo abhen bapu bo Israel ke? Ne nsyép ákwak

mmu ndũ ntiki mbi?

² Μενκემ βέκβάκ ndũ beyä babhi. Enyĩñi mbi ene ekwak mmu ane achi mmu Israel chi be Mandem afyë eyon eyi amo ayap.

³ Ke mbok yap bábhíkí kũ enyĩñi ene báfyë nyaka bariëp ne Mandem be babhõñ bekũ chi be Mandem apu pere bhure bariëp ami ke?

⁴ Wáwák! Yëndu yëntiki mmu achi nsense, Mandem ákũ chi enyĩñi ene yi árémé. Echi mbõ enyũ Ekáti Mandem érèm ãti yi be, “Ɔtõñ kponorõñ ndũ yëntiki enyĩñi ene órèm be õhí chak, ne mpok bákrõt manyé ye, bekwéné bepu bhak ne wõ.”

⁵ Ke mbák bebú ebhen sékũ békũ bo mangõ kponorõñ be Mandem achi chak, chõñ séngati bhõ be Mandem apu chak ndu bébenti anchye bhese ntemsi? [Nchí rem nõ chi ne nerĩñĩndak enen bakwãñwan.]

⁶ Èpũ enyu eyõ wáwák! Mbõ Mandem apu chak mbũ ná yi ákway betañ bo?

⁷ Ke mpok mmu árèm be, “Nsé ene mšëšë ékwak bo mángõ kponorõñ be Mandem achi mmu tetep, ne eyõ ékũ mánychye yi kenóko. Mbák echi nõ, ná Mandem akway betañ me andem be nchí mmu bebú ndu nchí sense.”

⁸ Ndaká yí bãpũ rem be, “Sëndok ambi bekũ bebú be Mandem antõñ bhese beri,” mbõ enyũ mbok bo báchõñti manyén ayese be sérèm enyu yõ. Chõñ mámbõñ ntemsi ane akway ne bhõ.

Yë mmu apu chak besí Mandem

⁹ Chõñ séndem ye be yi? Bé nté ayese bo Israel acha ane bo bachak ke? Wáwák! Nnãñ ntõñ be bebú bebhõñ betañ amfay bo mankem, yë chi bo Israel ne yë chi abhen bapu bo Israel.

¹⁰ Echi mbõ enyũ Ekáti Mandem érèm be, “Yë mmu apu chak besí Mandem, ye amõt apũ,

¹¹ yë mmu apu yañ berĩñi Mandem, yë mmu apu yañ mbi Mandem.

¹² Mankem bátiknsem ntá Mandem, bõ mankem barõp bõ bekwene, yë amõt apũ kũ beri, wáwák! Yë amõt apu.”

¹³ “Eyõñõnyu yap énèm mbõ eriëp ene éfũ ndũ nnem enén enén mánéné, bário fúú. Básõt bário yap berwõ bhõ.”

“Beyõñõnyu bhap béwày mmu way mbõ efé mpok énèm mmu.”

¹⁴ “Eyak ne bebéptí beyõñ ke befũ bõ anyu mpoknkem.”

¹⁵ “Bekak ebhap béwákari bepõkõ bõ be mandak mangway bo.

¹⁶ Yëntiki ebhak ene bõ bárioñõ, bátwõ chi ne meneme ne nedĩ kebõ.

¹⁷ Bábhíkí rĩñi bekũ bo mámbõñ křák ne bati.”

¹⁸ “Bápu chye Mandem kenóko wáwák!”

¹⁹ Sérĩñi be yëntiki enyĩñi ene echi amem bekáti ebhé Moses béyĩñi chi bo abhen Mandem achye bhõ ebhé eyõ. Eyõ échõk manyu bo abhen báyan betañã mmæt be bapu bo bebú. Yëntiki mmu abhõñ bete besí Mandem ndũ manyé.

²⁰ Ebhak enyu eyõ mbõnyune, yë mmu apu kway bebhak chak besí Mandem ne ntĩ be ákũ menyĩñi ebhen ebhé éyan yi ankũ. Ebhé ékũ mmu andĩñi be yi achi mmu bebú.

Enyũ Mandem ákũ bo mámbák chak besí bhi

²¹ Néne, Mandem ákũ bo mandĩñi kponorõñ enyũ mmu ákway bebhak chak besí bhi. Eyõ ebhiki bhõñ yënyĩñi bekũ ne ebhé yëndu bebhé Moses ne baremé kepĩnti menãñ báté ntísie enyũ Mandem ákũ bo mámbák chak.

²² Mandem ákũ bo mámbák chak mpok babhõñõ neka ne Yesu Kristo. Akũ nõ ne ye agha ane ábhõñõ neka ne Yesu Kristo. Mandem apu tõñ kéréñãmik.

²³ Yëntiki mmu ákũ bebú ne abhíkí pere ghaka ndũ nte ane Mandem ághóko nyaka yi ambak.

²⁴ Ke néne, Mandem átõñ bo berĩndu ebhi ndu ákũ mámbák chak besí bhi. Eyõ chi akap Mandem ne áfũet chi ntá Yesu Kristo bekũ nõ ãti enyĩñi ene Yesu ákũ ndu beferë bhese ndũ kesemé bebú.

²⁵ Mandem achyé nyaka Yesu mbõ akap, be ãti manõñ mi amen áronõ amik, Mandem amfonõri bebú bo abhen mánoko Yesu. Mandem ákũ nõ betõñ be yi achi chak. ãti ekébhénti eyi, asó nyaka bebú ebhen bo bákũ. Aghõ nyaka bebú ebhen bo bákũ ndu mpok ane áfũéré ansem mbõ be apu ghõ.

²⁶ Κε νένε, άτόη βο βε yi achi chak ne άkà yěntiki mmu ane abhəη neka ne Yesu ambak chak besí bhi.

²⁷ Ndu echi yě nə, yi ékway bekə sémpányu? Yěnyih! Ne ntí achi βe yi? Chi βe sékà berítí menyih ke? Wáwák! Chi βe sénoko.

²⁸ Séghò ye βe Mandem ásot βe mmu achi chak chi mbák abhəη neka ne Yesu. Eyo ebhiki bhəη yěnyih bekə ne menyih ebhen mmu ákà bekoηo ebhé.

²⁹ Mandem achi Mandem chi ndiere ntá bo Israel? Apu Mandem bo abhen bápú bo Israel? Achi Mandem bo abhen bápú bo Israel nkwo.

³⁰ Mandem amot ke achi ne ákà bo abhen básiep bo ne abhen bápú syep bo mámbák chak chi mbák bábhəη neka ne Yesu.

³¹ Eyo ékà sénsot βe ebhé epu yěnyih ke? Wáwák! Mbák sémbóη neka ne Yesu, sékəm bebhé sayri.

4

Mandem ákà Abraham ambak chak besí bhi

¹ Chəη séndem ye βe yi έti Abraham mmu achí chi-mbi ywese?

² Mbə Abraham achi nyaka chak besí Mandem έti berítí betik ebhen yi ákà, mbə ntí achi ane yi ápanyu. Ke ápu kway nyaka bekə nə besí Mandem.

³ Ekáti Mandem érəm βe, “Mpok Abraham abhəη neka ne Mandem, Mandem asot βe yi achi chak besí bhi.”

⁴ Nkáp ane báchyè mmu ndü betik ebhen yi ákà chi enyih ene yi ábhəηó bebəη έti betik ebhə. Nkáp wu puyě akap.

⁵ Ke mmu ane ábhíki fyε ntí chi ndü betik ke abhəη neka ne Mandem mmu ákà bé bə bebú mambak chak, chəη ansot yi βe achi chak έti neka enen yi ábhəηó ne yi.

⁶ Nkúbhé enyu yə ké Debhít areme nyaka βe áfók áchí ne mmü ane Mandem ásóre βe achi chak, yěndu abhiki kə yěnyih ene ekə βe Mandem anchye yi áfók wu.

⁷ “Eri echa ntá bo abhen Mandem áfónórí epih eyap ene bápú bhəere bebhé, antese bebú ebhap nkwo,

⁸ Eri echa ntá mmu ane Acha ápú sot βe abhəη bekwéné έti bebú bhi.”

⁹ Afók wu achí ye chi ntá bo abhen básiep bhə, ke ntá bo abhen bapu syep bhə

nkwo? Sérəm mbə enyü Ekáti Mandem érəm βe, “Mandem asot nyaka βe Abraham achi chak besí bhi mpok yi ábhəηó neka ne yi.”

¹⁰ Mpok Mandem ásóre Abraham βe achi chak, mánaη basyep nyaka yi ke? Chi mpok bábhíki re syep yi, puyě mpok manaη basyephe yi.

¹¹ Nsyép ane básiebhé Abraham ke achi nyaka erih ene Mandem afyé yi amuet betəη βe yi abhəη neka ne yi te mpok ane bábhíki re syep yi. Mandem ákà nyaka nə βe Abraham ambak chi-mbi ntá bo mankem abhen mánoko Mandem mpok bábhíki re syep bhə, ne nta abhen neka enap ne Mandem nékà yi ásóre βe bə bachi chak besí bhi.

¹² Abraham achi nkwo chi-mbi ntá bə abhen basyep bhə mbák bákəηo bayarékak yi ndu babhəηo neka ne Mandem, nkúbhé mbə enyü yi áchi nyaka yě chi ndu mpok ane babhiki re syep yi.

Bariep Mandem achi nta bo abhen bábhəη neka ne yi

¹³ Mandem afyé nyaka bariep βe chəη Abraham ne bebhárebhə bhi mányie mmik. Epú nyaka chi έti Abraham abhəere bebhé. Befuet ndü neka Abraham ke Mandem ásóre yi βe achi chak.

¹⁴ Mbə bo abhen bábhəere bebhé ke babhəη nyaka menyie mmik mbə neka eneka ne Mandem nechi chi ndéndem, ne mbə bariep ami nkwo abhiki bhəη ntí.

¹⁵ Ebhé étwò ne ntemsi Mandem ntá bo ndu bápú bhəere yə, ke nebhuet ane ebhé epú, mmu apu kway bekwen ebhé.

¹⁶ Etiyə ke echi βe bariep Mandem achi chi ntá bo abhen babhəηo neka ne yi, betəη βe chi έti berindu ebhi ke yi ábhəηó nyaka bekə menyih ebhen yi afyé bariep bekə ntá yěntiki ebháremə Abraham. Bariep ami apú chi ndiere ntá bo abhen bákəηo bebhé, ke ntá bo bachak mankem nkwo abhen babhəη neka ne Mandem mbə Abraham, tēndu βese mankem sechi bebhárebhə bhi.

¹⁷ Echi mbə enyü Ekáti Mandem érəm βe, “Nkə wə ómbák chi ntá bo beyă betək. Yi achi besí Mandem mmu yi ánókó, Mandem mmu ákà bawú mámpétnsem ndü nepém. Yí áchye eyəη βe enyih ene épú embak, émbak.”

18 Abraham arəŋ nyaka ambi menoko bariəp Mandəm. Are noŋ ambaka nəkə nti yəndu ébe nyaka mmuet menoko be bariəp Mandəm abhəŋ befu tətəp. Əti yə, achí chi ntá bo beyä betək bekoŋo menyin ebhen Mandəm aghati yi be, “Chəŋ bebhárəbhə bhe mánja máncha.”

19 Abraham anəŋ aghaka nyaka mbə mamié besa betay (100) ne arəbhe sət mmuet chi mbə ngú, ne árini be ngərə ywi Sará achi nkongərə. Yə nə, ate kpirí ndü neka eni ne Mandəm, anəŋ nəkə be Mandəm ankə mbə enyü yi áréme.

20 Árini nyaka be bariəp Mandəm abhəŋ befu tətəp. Yi kemakati ye enyin ene Mandəm áréme, ke abhəŋ neka ne Mandəm andək nəkə chi ambi ne anchye nəkə yi kenókó.

21 Árini nyaka be Mandəm abhəŋ betəŋ beku enyin ene yi afyé bariəp beku.

22 Ne befuət ndü neka eni, “Mandəm asət be Abraham achi chak besí bhi.”

23 Enyin ene básini be Mandəm asət yi be achi chak besí bhi ebhiki yini nyaka chi yi aywinti.

24 Echi nyaka eti ye se nkwa ndu sénókó Mandəm mmu áká nyaka Yesu Acha ywese apetnsem ndü nepém.

25 Yi, Yesu, ke Mandəm arə be angu eti bebú ebhese, akə yi apetnsem ndü nepém ndu beku be se sémbak chak besí Mandəm.

5

Séchi sayri ne Mandəm néne eti Yesu

1 Təndu séchi ye chak besí Mandəm néne ndu sébhəŋó neka ne Yesu, séchi ndu kpák ne Mandəm eti enyin ene Acha ywese Yesu Kristo áká ntá ye se.

2 Kristo akə sébhəŋ mbi bebhak enyu ene berindu Mandəm bebhak ne bhese befuət ndu neka enen sébhəŋó ne yi. Ne sébhəŋ maŋák mbənyune sebhaka nti ndü keném eken sébhəŋ chəŋ ne Mandəm.

3 Ke mbəŋ enyin ene echa eyə chi be sébhəŋ maŋák ndu besəŋəri ebhese mbənyune serini be esəŋəri ekwak bhese sengək bete kpirí.

4 Ne béte kpirí ákwak bhese sémbəŋ epin ene étəŋ be séfuət nemə. Ne epin eyə ékə

sembaka nti be chəŋ Mandəm ankə mbənyu yi areme.

5 Ne mbák sébhəŋ nebhakanti, eyə epú twə bhese ne bekwéné. Sérini be Mandəm akəŋ bhese tontó, mbənyune akə be Efəŋó Bedyere mmu yi achye bhese ánkə ekəŋ eyi enjwi bhese anti.

6 Mpok ane séchi nyaka kebəŋ betəŋ bekwak mmuet eyese, Kristo agü ndü nywəp enen Mandəm ayabhe, be ánkwak bhese bə bebú.

7 Etaŋ bé mmu ánká begu eti mmu ane achi chak, yəndu mmu akway beka newú eti eriti mmu.

8 Ke Mandəm atəŋ kponorəŋ be yi akəŋ bhese ndu Kristo agú eti ye se mpok sebhəŋ nyaka bə bebú.

9 Təndu manəŋ Kristo árəŋó amik eti ye se, Mandəm ásət be séchi chak besí bhi néne. Echi mbəŋ tətəp echa be Kristo apeme chəŋ bhese be bebənti Mandəm béké bhak ne bhese.

10 Mpok sébhəŋ nyaka bəmpap Mandəm, yi akə sémpetnsem ntá yi, befuət ndü newú Məywi. Ná ne néne, ene sépətnsem ntá Mandəm? Echi mbəŋ tətəp echa be Məywi apu nók bepe me bhese, təndu yi achi nepém.

11 Ke mbəŋ ene echa eyə chi be sébhəŋ maŋák eti menyin ebhen Mandəm afuere ntá Yesu Kristo Acha akə ntá ye se. Yi Kristo ke áká sépərensem ntá Mandəm.

Adam atwə ne newú, Kristo atwə ne nepém

12 Bebú befuət ntá mmu amət ke bətwə fá amik, ne bebú ebhi bətwə ne newú. Nə ke echi be newú nepəkə bo mankem mbənyune yəntiki mmu áká bebú.

13 Bebú ménəŋ bechi nyaka fá amik ke Mandəm áká bebhé befuət ntá Moses bətwə. Ke nebhet ane ebhé epu bápú kwáy berem be mmu akwen ebhé.

14 Yə nə, bebú sébhəŋ betəŋ amfäy bo mankem bebho mpok Adam kpát beghaka mpok Moses, ne yə chi bo abhen bebú bhap bepu nyaka mbə ebhen Adam mmu ákwéné ebhé Mandəm abhak mbə ane ábhəŋó nyaka bətwə. Ke apət abhak kekúri ne mmu ane ábhəŋó bətwə.

15 Ke enyu ene Mandəm átəŋ bhese berindu eti Kristo echi kekúri ne enyu ene Adam áká bebú. Beyä bo bágu nyaka eti

bebé mmu amət, ke berĩndu Mandem beyä mbəñ becha. Enyu ene ke Mandem áchyè áfók ntá beyä bho ndéndem bekoño enyü mmu amət, Yesu Kristo, átónó berĩndu.

16 Ne akap ane Mandem áchyè bho ndéndem achi kekúrí tontó ne akap ane bebú mmu wu amət bétwò ne wu. Bekoño bebú bhə memət Mandem atāñ bo mankem ne bákwen manyé. Ke akap ané Mandem áchyè ndéndem bekoño bebú beyä bho ákə bo mámbák chak besí bhi.

17 Těndu bebú mmu amət beku newú nébhəñ betañ amfäy bo mankem, echi mbəñ tetep echa, be bo mankem abhen Mandem átəñ bə beyä berĩndu ne áchyè bho akap ndéndem ndu beku bə mambak chak besí bhi, mámbəñ betañ ndü nepém enap ndu besət awónem amfäy yěntiki enyih ěti enyih ene mmu amət, Yesu Kristo áká.

18 Nə ke échi be, nkúbhé mbə enyü bo mankem babhəñ nyaka bekwéné ěti bebú mmu amət, enyu eyə nkwo ke echi be mbənyune mmu amət áká enyih émət eyə ene echi chak, bo mankem babhiki bhəñ békwené, ke babhəñ nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti.

19 Ne nkúbhé mbə enyü netañánti mmü amət néká bo mankem mámbák bə bebú, mmu amət ane áká mbə enyu Mandem aghati yi, akə bo mankem mámbák chak.

20 Mandem áká nyaka ebhé entwə be bo mángó sayri be bebú bhap beyä tontó. Ke mpok bo bákə nyaka beyä bebú mandək nəkə chi ambi, Mandem átəñ berĩndu ebhi enyu ené ýá mbəñ échá,

21 be mbə enyü bebú bétəñ betañ ebhi amfay bho ndu bétwò ne newú, berĩndu Mandem nkwo bebhəñ betañ amfay bho ndu békə bə mámbák chak besí bhi. Ne eyə ékə bə mámbəñ nepém enen nebhiki bhəñ ngwenti ěti enyih ene Acha ywese Yesu Kristo áká.

6

Mmü ane ábháré mmuet ne Kristo arəp chi mbə ngú

1 Chəñ séndem ye be yi? Séndók ambi beku bebú be berĩndu Mandem menja mencha ke?

2 Wáwák! Bese bho serəbhə chi mbə bawú ndü nté yese ne bebú, séndók ambi beku bebú?

3 Băbhíki rinji be bese mankem abhen bájwítí be Mandem achem bhese ne Yesu Kristo, bájwiti nyaka bhese chi be sembak mbə be ségu nyaka ne yi mpok yi agu?

4 Echi ye mbə be manañ babheme nyaka bhese ne yi mpok bajwiti bhese, be nkúbhé mbə enyu Mandem Etayese áká nyaka Kristo apetnsem ndu nepém ndu betañ ebhi ebhen beyä becha, bese nkwo sėnkway bebhəñ nepém nekə.

5 Těndu Mandem áchémé bhese ne Kristo ndu newú eni, chəñ sémbak ne yi mpok sépérensem ndu nepém nkwo mbə yi.

6 Sérinji be echi néne mbə be bágo nyaka nepém nesí enese ndu ekotákátí ne yi, be Mandem anchəñti mmuet bebú ayese be seke pere bhak ndu kesemé bebú.

7 Echi nə mbənyune bebú berú pere bhəñ betañ amfay mmu ane ánəñ ágú.

8 Těndu ségú ne Kristo, sėnoko be chəñ sémbak nkwo ne yi.

9 Sérinji be těndu Mandem akə Kristo apetnsem ndu nepém, yi apú pere gu wáwák. Newú nebhiki pere bhəñ betañ ndü nepém eni.

10 Newú enen yi agu, agú bechəñti betañ newú. Agú ndəñ amət ndak amay. Ke nepém enen yi ábhəñó nechi chi ndu bechye Mandem kenókó.

11 Bě nkwo bəbhəñ besət mmuet eyeka mbə be bəgu, ne be bəbhíki pere bhəñ yěnyih beku ne bebú, ne be bəchi nepém ndu bétok Mandem ndu yi áchémé bhe ne Yesu Kristo.

12 Báké pere rə ye bebú mémbəñ betañ ndü mmuet eyeka ene égugu beku be mánkoño nəkə chi menyih ebhen yə enwaka be mánku.

13 Yě mmu yweka áke chye ye epókómuet eyi mbə enyih ene básət beku bebéptí menyih ne yə. Ke chyě ka mmuet ntá Mandem mbə bo abhen mánəñ bágú ke yi áká bəpetnsem ndü nepém. Ne chye ká bepókómuet ebheka ntá Mandem mbə menyih betik ebhen básət beku chí menyih ebhen bechi chak besí Mandem.

14 Mbák mánku nə nkaysi beku bebú apu pere bhəñ chəñ betañ amfäy yeka, těndu ebhé ebhiki pere bhəñ betañ ndu

nepém eneka, ne ndiere berĩndu Mandem ke bébhónó betan ndu nepém eneka.

Bõ Kristo bábhõn bebhak chak besí Mandem

15 Chõn séndem ye be yi? Séndák ambi bekũ bebũ mbõnyune ebhé ébhíkí bhõn betan ndũ nepém enesé, ne berĩndu Mandem ke béróhé bhõn betan ndũ nepém enese ke? Wáwák!

16 Bábhíkí rinji be mbák mǎnchyé mmuet ntá mmu bekũ chi menyin ebhen yi áyàn mǎnkũ, nõ bǎchi basem ntá mmu wu? Mmu ákway bekoño bebũ, ne bebũ mentwõ yi ne newú. Mbák epu nõ, mmu ákway bekoño Mandem, ne Mandem ankũ yí ambak chak besí bhi.

17 Ke sebhõn bekaka Mandem be yẽndu bǎchi nyaka ndu kesemé bebũ, néne, bǎkõno ne bati ayeka ankem, menyin ebhen bátónó nyaka bhe. Menyin ebhõ ke báró amõ yeka.

18 Mandem aféré be ndũ kesemé bebũ ne bǎrõp chi basem abhi be mǎnkũ nõkõ chi menyin ebhen béchí chak besí bhi.

19 Nchí sõt erin ndũ nepém ne ntí be méyàn mǎnjwimem ndũ menyin ebhen méréem, mbõnyune ébemuet be bakwǎnwan mǎmbón nejwimem ndũ menyin ébhen. Nkúbhé mbõ enyũ bǎchyé nyaka bepókómuet ebheka ndũ kesem eken bekũ barak epúsí ne bebéptí menyin bechak ebhen beyǎ mendák nõkõ chi ambi, chye ká bepókómuet ebheka néne mbõ basem ntá Mandem be yi ankũ mǎmbák chak besí bhi enyu ene babhak nyánjá.

20 Ndũ mpok ane bǎchí ndu kesemé bebũ, bábhíkí bhõn nyaka yẽnyin bekũ ne menyin ebhen bechi chak.

21 Mpok eyõ, bábhõn nyaka ntiki nsáy ndũ menyin ebhen bákũ, ebhen-ne bábhõn ntíanwõp bekũ néne? Menyin ebhõ bétwõ chi ne newú.

22 Ke néne, ené Mandem ánán aféré be ndũ bebũ, bǎrõp chi basem abhi, ne nsáy ane bábhónó chi nepém enen nechi nyánjá, ne ndũ ngwenti, bábhõn chi nepém enen nebhiki bhõn ngwenti.

23 Nsáy bebũ chi newú, ke akap ane Mandem áchyè ndéndem chi nepém enen

nebhiki bhõn ngwenti ntá yẽntiki mmu ane abháré mmuet ne Yesu Kristo Acha ywese.

7

Põl ásat erin ndũ ebhé ene éyinjí nebhay

1 Bõma, bǎrinji ebhe. Bǎrinji ye be ebhé ebhõn betan ndũ nepém mmu chi ndiere mpok yi achi nepém?

2 Nchí sõt erin ené ngoré nebhay. Mpoknkem ane nném achi nepém ebhé égwõt yi ne nném eyi. Ke mbák nném agu, ebhé yõ epu pere gwõt yi.

3 Mbák ngoré achi ne mmu achak mpok nném ábhuet nepém, nõ achi nkwené berwõp. Ke mbák nném agu, ebhé ené égwóré yi ne nném epu pere bhõn betan amfay yi. Ne mbák abhay mmũ chak, apú bhak nkwené berwõp.

4 Bõma, enyu eyõ ke echi ne bhe. Ebhé ébhíkí pere bhõn betan ndũ nepém eneka mbõnyune, beyinji ebhé, bǎgú nyaka ne Kristo mpok yi agu ndũ ekotákátí. Néne, bábhat mmuet ne mmu ane Mandem áká yi apetnsem ndũ nepém be ankũ bhese sémbák bo abhen sékũ beri ndũ betok Mandem.

5 Mpok ane sékõno nyaka menyin ebhen bakwǎnwan báyàn senkũ, ebhé ékú séré nwaka bekũ bebéptí menyin ne mmuet eyese be menyin ebhõ mentwõ bhese ne newú.

6 Ke néne, ebhé ébhíkí pere bhõn yẽnyin bekũ ne bhese mbõnyune, beyinji menyin ebhen bégwóré nyaka bhese, sérõp chi mbõ bawú. Néne, sépet sépú ndũ kesem bekoño mbi bebhé ebhen basinji mbõnyune sérõbhe koño chi mbi akõ ane Éfónó Mandem átõn bhese.

Ebhé Mandem ékũ séngõ bebũ bhese

7 Séndém ye be yi? Bebhuere ebhé chi bekũ bebũ ke? Wáwák! Ebhé ke ékũ bo mándinji enyin ene bebũ bechi. Mbõ ebhé ébhíkí rem be, “Ɔké fye ngoño ndũ enyinjí mmu” mbũ mbíkí rinji bebũ ebhen bechi ndu befye ngoño ndu enyinjí mmu.

8 Ke ebhé eyõ ékú nyaka mfyé ngoño ndũ menyinjí bho menyin ne menyin. Mbák ebhé épú, bebũ bébhák chi mbõ enyin ene égú.

9 Mpok achi ane mbíkí rinji nyaka enyinjí ene ebhé éyàn bo mankũ. Ke ndinjí nõkõ

εβhé, ngó be nnán nkwen nyaka εβhé, ne ngú.

¹⁰ Nkúbhé εβhé ene Mandem áyàn nyaka be enkε με mbõη nepém étwó με chi ne newú.

¹¹ Εβhé ene εchi με anti έρόbhe twó με chi ne newú.

¹² Séghò ye be bebhé menkem bechi nyáná. Yěntiki enyiy ene εβhé έρέm εchi nyáná, échí chak, ne eri.

¹³ Ke εβhé ενέ εchi erítí enyiy étwò nyaka με chi ne newú ke? Wáwák! Bebé ke béfæéré ndü erítí enyiy eyò étwó με ne newú. Ndu εchi nò, séghò ye kponoroy be bebú chi enyiy ene έbébhé échá. Béfæèt ndu erítí εβhé Mandem, bebú βétwò bho ne menyiy ebhen bébébhé becha.

Nenu enen sènu ne bebú

¹⁴ Sérinji be εβhé chí enyiy ene έyíní befónó εbhese. Ke nchí chí nkwanwan ane achi ndü kesemé bebú.

¹⁵ Mbíkí rinji menyiy ebhen mǝkà. Mpu kε menyiy ebhen méyàn bekε. Nchí kε chi nkúbhé menyiy ebhen mpábhé.

¹⁶ Těndu menyiy ebhen mǝkà chi ebhen mbíkí kōη bekε, eyò étòn be nká be εβhé chi erítí enyiy.

¹⁷ Sayri sayri, puyě chi με ke nchí kε ye bebéptí menyiy. Chi bebú ebhen bechi με anti.

¹⁸ Ndíní ye be yě erítí enyiy epu ndü nepém ena mbò nkwanwan. Yě berí bepu fu με anti. Yěndu mbónó nti bekε berí, mmæet apu με.

¹⁹ Mpu kε berí ebhen mbónó nti bekε. Ke nchí kε bebéptí menyiy ebhen mpu yan bekε.

²⁰ Ke mbák nchí kε chi bebéptí menyiy ebhen mpu yan bekε, eyò étòn be, sayri sayri, puyě chí με ke nchí kε bò, chí bebú ebhen bechi με anti.

²¹ Εchi ye chi mbò εβhé ndü nepém ena be mpok méyàn bekε erítí enyiy, ebéptí enyiy ke nchí kε.

²² Nkōη εβhé Mandem ne nti ena nenkem.

²³ Ke ngó be εβhé echak échí ndü amæet eya ενέ ένù ne nkaysi aya, ένkε nòkò be mbak ndü kesemé bebú ebhen bebhæet ndü nepém ena.

²⁴ Eyá enyu ενέ έβep echa! Chōη agha ámfere με ndü betaná nkaysi bekε bebú ane átwò με ne newú?

²⁵ Bakak ámbák ne Mandem mmu ákà nò befæet ndü enyiy ene Yesu Kristo Acha ywese ákà.

Εchi ye be ndü nkaysi aya, nchí ndü kesemé εβhé Mandem, ke ndü nepém ena mbò nkwanwan, nchí ndü kesem εβhé bebú.

8

Enyü bo bakway bebhak ndu bákoηo Efónó Bedyere

¹ Néne, yě mbi apu ane Mandem árem be bo abhen bábháré mmæet ne Yesu Kristo bákwen manyé.

² Nti achi be, εβhé Efónó Mandem mmu áchye με nepém ndu ncheme mmæet ne Yesu Kristo, έfére με ndü εβhé ενέ echye betan bekε bebú ebhen βétwò chi ne newú.

³ Bebhé ebhen Mandem áchyé ntá Moses bébhíkí kway nyaka bepepe bhese ndü bebú ne nti be ndü nepém enese mbò bakwanwan, sébhíkí bhōη nyaka betan bebhære bhō. Mandem ke ápémé bhese ndü átó mbōη Mýywi, ne yí atwó fá amik ne nepemé nkwanwan mmu ákà bebú. Ne ndu atwó enyu yò, akε be bebú bekepere bhōη betan amfáy bho.

⁴ Mandem ákà nò be bese bo sépú pere kò chi ndü betan ebhese babhōη mbò enyü bakwanwan bákà, ke sérōbhe kò chí ndu betan abhen Efónó Mandem, sémbōη mbi bebhak chak besí bhi mbò enyü bebhé Moses béyan sémbak.

⁵ Bo abhen bákà chi bebéptí menyiy bekoηo nepém bakwanwan, bábhære nti chi ndü bebéptí menyiy ebhen nepém bakwanwan néyàn. Ke bo abhen bákà chi berítí menyiy bekoηo enyiy ene Efónó Bedyere árem, bábhære nti chi ndü menyiy ebhen Efónó Bedyere ákōηó.

⁶ Mbák mmu abháré nti ndü menyiy ebhen bakwanwan báyan, eyò étwò yi chi ne newú. Ke mbák mmu abháré nti ndü menyiy ebhen Efónó Bedyere áyan, Mandem áchye yi nepém ne kpák.

⁷ Mmu ane akaysi chi menyiy ebhen bakwanwan báyan bekε achí mümpap Mandem. Apú septimæet bekoηo bebhé Mandem, ne apú kway bekε nò wáwák.

8 Νε βο abhen bákòηο chi nepém bakwǎηwan, bápú kway bekα menyin ebhen béchye Mandem manák.

9 Κε be bápú koηο nepém bakwǎηwan. Bákòηο chi Efónó Mandem tǎndu yi achi ne bhe. Mmu ane Efónó Kristo apu ne yi apú mmu Kristo.

10 Κε tǎndu Kristo achi ne bhe, yě mmuet eyeka agúgú έti bebá, befónó ebheka bechi nepém, mbonyune Mandem ákú bǎchi chak besí bhi.

11 Tǎndu Efónó Mandem mmu ákú Yesu Kristo áfú ndú newú achi ne bhe, chəη Mandem ankα mmuet eyeka ene egú nkwo έmpet έmbak nepém ndú betan Efónó Bedyere mmu achi ne bhe.

12 Bǎma, enyin echi ene sébhónó bekα, κε puyě be sebhəη bekoηο menyin ebhen bakwǎηwan báyan bekα.

13 Mbák mmu yweka ánkónó menyin ebhen bakwǎηwan báyan bekα, ágú. Κε mbák mǎkoηο menyin ebhen Efónó áyan mǎnkα chəη mǎmbəη nepém.

14 Yǎntiki mmu ane ákónο Efónó Mandem achí mmó Mandem.

15 Efónó Mandem áchyé bhe apú kα mǎmbak basem be mǎmpet mǎmbəη béchay. Efónó Mandem ákα mǎmbak bə Mandem. Ne ndú betan Efónó yǎntiki mmu yweka ábhini yi be, “Eta, Etaya!”

16 Eyə étəη be mbəη Efónó Mandem áchem ne batí yece ne ákα sendini be sechi bə Mandem.

17 Ne tǎndu séchí bə Mandem, chəη sémbəη áfók ane yi ábhuré ntá bəbhi, ne menyin ebhen Mandem ábhure ntá Kristo. Mbák sénká béchem mmuet ne Kristo ndú esəηəri eyi, chəη sénchem ne yi ndú keném eki.

Mandem ábhare keném ntá yece

18 Beyini besəηəri ebhen séghó néne, bépú yenyin ene mmu ákway beyenti ne keném eken Mandem ákα chəη sémbəη.

19 Menyin ebhen Mandem ághókó menkem ménəη ne beyá ekwak nywəp enen yi átəη kpoηoη bo abhen bachi bəbhi.

20 Echi nə mbonyune Mandem ákú be menyin ebhen yi aghoko mémbák chí ndéndem. Puyě bhə κε béyan bebhak enyu yə. Mandem mmu ághókó bhə κε ákú be έmbák nə. Κε berí béchí ambi.

21 Νε έχί be chəη Mandem amfere menyin ebhen yi ághókó ndú kesem anten menyin ebhen békú bə mémpó bə bə nkwo mémbəη mbi bebəη keném mbə enyú bə Mandem bábəη keném.

22 Sérini be menyin menkem ebhen Mandem ághókó bétəη mbə ngəré ane ághok bebe mpok ánoηsi.

23 Ne puyě chi ndiere menyin ebhen Mandem ághókó κε béghok bebe, méntonə nəkə. Besé babəη bo Mandem achyé Efónó Bedyere mbə akap ane mbi ané átəη be chəη sémbəη keném eken kebhuét ambi, sétəη nkwo, senəη nəkə be Mandem ansət bece amuet mbə bəbhi. Nə chi be anchye bhese mmuet nkə.

24 Mandem apémé bhese, mpok sébhaka nti ne yi. Mpok séghə menyin ebhen sébhaka nti aré sépú pere rəη ambi bebhaka nti are. Agha ákway bebhaka nti ndu enyin ene yi ánəη ábhónó?

25 Κε mbák sébháká nti ndú enyin ene sebhikire ghó, sérəη ambi menəη yə ne ekébhéntí.

26 Echi enyumət be ndu sébhíki bhəη betan menikmuet mbə enyu sébhónó bekα, Efónó Bedyere ákwak bhese. Yimbəη ánikmuet έti yece ansək nəkə nsók enyu ene échá enyú mmu ánikmuet ne eyəηónyu.

27 Ne Mandem mmu aríni menyin ebhen bechi bhese anti aríni nkwo nkaysi Efónó Bedyere, mbonyune Efónó Bedyere ánikmuet έti bo Mandem κε ákoηο chi nkaysi Mandem.

28 Sérini be yǎntiki enyin ene éfákári ne bhese, Mandem əsət yə ankα bé éntwó ne berí ntá bo abhen bákəη yi, bo abhen yi ábhini bekoηο nkaysi yi.

29 Echi nə mbonyune Mandem anəη aríni nyaka bəbhi ambi ambi. Ndu echi nə, áyap bó nkwo bekα be mándəp chi mbə Móywi.

30 Ne bo abhen yi áyábhé, abhini bhə nkwo. Ne akα bo abhen yi ábhini mámbák chak besí bhi, ne bo abhen yi akα mámbák chak, akα mámbəη mbi bebhak ndú nebhuet kenókó yi ne yi.

Ekəη Mandem ne bo abhen bábharé mmuet ne Yesu Kristo

31 Chəŋ sémpet séndem ntiki enyih echak? Mbák Mandem achi ne bhese, agha ákway menu ne bhese ansət awónem?

32 Mandem abhíkí kem nyaka Móywi be ake bhəŋ esəŋəri. Arə yi be ankwak bhese mankem. Təndu yi áchyé nyaka yi éti yese, sébhíkí ghə be chəŋ anchye bhese menyih menkem ebhen Efónó Bedyere áchyé?

33 Agha akway berem be bo abhen Mandem ayabhe be mambak abhi bákwén manyé? Mandem ke ákà bhə mámbák chak.

34 Agha ákway berem be mántémsí bhese? Chí Yesu Kristo mmu ágú nyaka ke Mandem akə yi apetnsem ndü nepém ne achi ebhé awónem eywi, ne sayri sayri, ənìkmæet éti yese ke?

35 Agha ákway beferé bhese ndü ekəŋ ene Kristo ábhónó ne bhese? Chi nepém enen nétáná ke chi esəŋəri? Chi nenyok enen báchyè bhese ke chi nsay? Chi nchébhé nden ke nepá ane bə bápà bhese ke chi newáy ane bo báyanə beway bhese?

36 Echí mbə enyü Ekáti Mandem érəm be, “Éti ye, bo báyanə beway bhese mpoknkem. Básət bhese chi mbə ághónəmén ane báya bəŋə beway.”

37 Wáwák! Ndü menyih ebhen menkem ebhen béfakari ne bhese, Kristo mmu ákónó bhese áchyé bhese awónem tontó.

38 Ndíní be yənyih épú kway beferé bhese ndü ekəŋ eyi. Newú nepu kway beka nə. Séchí chi nepém, ne nepém népú kway beka nə. Bəángel Mandem bápú kway beka nə. Menyih ebhen bébhónó betəŋ amfay bépú kway beka nə. Menyih ebhen bechi néne, ne ebhen bétwə ambi bépú kway beka nə.

39 Betəŋtí menyih bépú kway beka nə. Yé chí mfay, yé chí mmik ápú kway beka nə. Ne ndü menyih ebhen Mandem ághókó menkem ye émət epu kway beferé bhese ndü ekəŋ ené Mandem ábhónó ne bhese éti enyih ene Acha ywese Yesu Kristo ákú ndu bekwak bhese.

9

Mandem ayap nyaka bo Israel be mámbák bəbhi

1 Me mmü Kristo nchí rem chi tetep, mpú sésne. Ntí ena nkwó nérəm be nchí rem chi tetep, ne Efónó Bedyere árəm chi enyumət.

2 Basémé aya me anti tontó ne ntí nésəŋəri me amem mpoknkem éti bəmaya, bo Israel, bo etək eya.

3 Yé chí béká newú ka be ntemsi Mandem ambak ne me, ne be yi amfap me ne Kristo mbák eyə ékway bekwak bə mánókó Kristo.

4 Báchí bo Israel. Bó ke Mandem ásóré be mámbák bəbhi. Ntá yap ké yi átónó bediéré bhi. Anyü nku chi ne bhə. Ntá yəp ké yi achye bebhé. Bə ké yi atəŋə enyü bo babhəŋə bechye yi kenókó ne, ne bó ké yi afyé bariep.

5 Bó ke báchi bebhárəbhə Abraham ne Aisek ne Jekóp. Ne bábhé Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átó chí etək eyap. Bábhé yi chí ndü nnerékeré wu. Yí Kristo, achí Mandem ne abhəŋ betəŋ amfay menyih menkem. Sémbítí yi mpoknkem. Amen.

6 Mpú rem be Mandem ənək bebhəre bariep amen yi afyé nyaka ne bo Israel. Puyé yəntiki mmu Israel ke achi mmü Mandem.

7 Ne puyé bebhárəbhə Abraham mankem ke bachi bəbhi tetep. Mandem arem nyaka be, “Befæet ntá Aisek ké óbhəŋ chəŋ bebhárəbhə abhen mfyé bariep bechye wə.”

8 Ene étəŋ be puyé chí bə abhen bábhé mbə yəntiki mmó achak ke bachi bə Mandem. Chi bə abhen bábhé bekoŋo bariep ami ke Mandem ásóré be báchí bebhárəbhə Abraham tetep.

9 Bariep Mandem amə ntá Abraham achí nyaka be, “Nkúbhé mpok ane mmíé mbure, chəŋ mpetnsem, ne Sará ambé mómbakanem.”

10 Mandem abhiki fyə bariep chí ndiere ne Abraham, ke ne Rebéka nkwə mpok yi achi nyaka ne meniə befak ebhen chí mbi ywese Aisek afyé,

11 yəndu bə bábhæet nyaka amem menie, kekə yé bebá ne yé berí, ndu betəŋ be Mandem áyap mmu chí bekoŋo nkaysi ane yi ábhónó. Mandem apu yap mmu bekoŋo berítí menyih ebhi. Ayap mmu chí bekoŋo nebhiŋi ane yí ábhíní yi.

12 Mandem ághátí Rebéka be, “Chəŋ məmbi ántók ane mónkwen.”

13 Echi mbə enyū Ekāti Mandem érəm be Mandem arem nyaka be, “Nkəŋ Jekóp, ke mpap Isau.”

14 Ndu echi nə, chəŋ séndem be yi? Bé Mandem apu chak ndū menyin ebhen yi ákà ké? Wáwák!

15 Arem nyaka ntá Moses be, “Nchí ghə ntínso ne mmu ane mëyan beghə yi ntínso, ntəŋ berinti ntá ane méyan betəŋ berinti.”

16 Echí ye be Mandem apu yap mmu chi bekoŋo nkaysi bakwəŋwəŋ, ne puyě chi bekoŋo betəŋ ebhen mmu afyé beka betik. Ayap mmu chi ndu ághə yi ntínso.

17 Ekāti Mandem érəm be Mandem arem nyaka ntá Mfo Ijip be, “Nka wə ómbák Mfo be ntəŋ betəŋ ebha wə amuet enyu ene mmik nkem ághok chəŋ éti ya.”

18 Eyo étəŋ ye be, Mandem ághə ntínso ne yě agha ane yi áyàŋ beghə yi ntínso, angwót ntí ne mu ane yi áyàŋ begwót ntí eni.

Mpokófu Mandem abenti ne mpokófu ághə ntínso

19 Mmū ákway ye bebhəp be, “Təndu Mandem áyap mbə enyū nchí rem ne, ndaká yí yi ájī ye bho? Neyap ane yi áyàp bho apu təŋ be mmu ákà chi enyin ene Mandem ásət betəŋ ebhi beka mmu anka?”

20 Ke wə nkwa, əchí agha bekem epúítí ne Mandem? Enyin ene ngoko-bete ásóré ntəp aní ékway berem ntá ngoko betě ntəp be, “Ndaká yí óghókó me chi enyu ene ké?”

21 Ngoko betě ntəp ábhíkí bhəŋ betəŋ amfay ntəp ndu beka mbə enyū yi akəŋə ne ntəp ane yi aghoko? Apú kway menyəbheri ntəp ansət mbək aní ete ené bábhəere nyánjá ndū bepa, ansət ntəp áchák aní ete ene bákə menyin ne yo manywəp ankem-e?

22 Echi enyumət ne enyin ene Mandem áká. Ayàŋ nyaka be bə mándíní be yi ábè ntí mpok bo bákú bebú ne be ábhəŋ betəŋ bétəmsi bə bebú. Ke abhəŋ beyă ekébhéntí ne bo abhen yi aghoko.

23 Mandem ákà nyaka nə betəŋ enyū yi ábhəŋə beyă keném ne enyū áchye bhese mbək keném eki. Atəŋtí nyaka bhese ambi ambi be sémbəŋ mbi bechwe ndū nebhet kenókó yi.

24 Ne séchí bo abhen Mandem ábhíní. Abhíní bho, puyě chi ndiere bo Israel ke abhen bápú bo Israel nkwa.

25 Echi mbə enyu ekāti ndemekerinti Hoseya érəm be Mandem arem nyaka be, “Bo abhen bapu nyaka ‘Bəbha’ chəŋ mbiní bhə be bəbha. Ne abhen mbíkí kəŋ nyaka, chəŋ mbiní bhə be ‘Abhen ekəŋ.’

26 Ne nkúbhé nebhet ane ngati nyaka bhə be, ‘Bě bápú bəbha’, aré chəŋ Me Mandem mmu nchí nepém ndem be, ‘Báchi bəbha.’ ”

27 Aisáya ndemekerinti Mandem arem nyaka éti bo Israel be, “Yəndu bo Israel baya mbə əsiép ene echi angəkə manyu, Mandem əpeme chəŋ chi báru bhap.

28 Chəŋ Mandem antwó, antəŋ bo fá amik, yi ke chəŋti mpok, ndak amay.”

29 Ne mbə enyu Aisáya areme nyaka be chəŋ emfakari, “Mbə Mandem Acha betəŋ menkem abhíkí naŋa rə nyaka mbək bho amem maneréket ayese mbə sémay mankem mbə bə Sódóm ne abhen Gomóra.”

Bo Israel bábhíkí noko nyaka Mbok Ndíndí

30 Chəŋ séndem be yi éti barak ane? Enyin ene sérəm chi be bo abhen bápú bo Israel, bábhíkí fyə nyaka betəŋ ndu beyəŋ mbi bebhak chak besí Mandem. Yě nə, bábhak chak besí Mandem befuet ndū neka enen bábhəŋə ne Yesu.

31 Ke bo Israel, bo báfyé nyaka betəŋ ndu bebhəre bebhé, be mámbák chak besí Mandem, beka nə eyə ébhak chi ndéndem.

32 Eyo ébhak chi ndéndem ndaká yí? Nti achi nyaka be bə bákə nyaka berítí menyin ndu menu bebhak chak besí Mandem, eka bə kebəŋ neka ne Mandem be yi anka bə mambak chak. Echi nyaka mbə be bo Israel bəchíní nekwén ndū ntay enen nekwáy beka mmu ankwen.

33 Echi mbə enyū Ekāti Mandem érəm be Mandem arem nyaka be, “Ghó ká, nchí bhəere ntay etək Síŋ enen nékə chəŋ bo márchíní nekwén. Ntəy enə chi setárébhé esen sékə bo mánkwen éti yi. Ke mmu ane ánókó yi, apú bhəŋ chəŋ ntíánwəp.”

10

1 Bõma, enyij ene mëyan ne nti ena nenkem, nník nõkõ mmuet ãti bo etok Israel chi be Mandem ampeme bhõ.

2 Nchí kway bete bhõ ntísie be bõ báfyè betan bekonjo Mandem, ke bábhíkí riñi mbõñ mbi ane tetep.

3 Bábhíkí riñi enyu Mandem ákà bo mámbák chak besí bhi. Mánù chi beku wap mbi ane bõ babhak chak besí bhi. Èkù bábhíkí ka mbi ane yi ákà bo mambak chak besí bhi.

4 Kristo ákù be bebhé ebhen Mandem áchyé nyaka ntá Moses bekepere bhõñ betan, bé yéntiki mmu ane ánókó enyij ene Kristo akù ntá yi ámbák chak besí Mandem.

Mandem ápeme yéntiki mmu ane ánókó Yesu

5 Moses asij nyaka be mmu ane áyàn bebhure bebhé Mandem be ambak chak abhõñ bebhure bebhé menkem ke ambõñ nepém.

6 Ke enyij ene Ekáti Mandem érem ãti enyü mmu ane ábhàk chak besí Mandem ndü yi ásíkí nti ne Yesu chi be, “Ké bhép mmuet be, ‘Chõñ agha ankó amfay?’ ” [Nõ chi be mmu abhõñ chõñ beko amfay, ansot Kristo, ansep fá amik ne yi.]

7 Ké bhép ye mmuet be, “Chõñ agha ansep amik ndu etókó bawú?” [Nõ chi be, “Mmu abhõñ chõñ besep andok amik ndü etókó bawú beku Kristo ampetssem ndü nepém.”]

8 Ekáti Mandem érem chi be Eyõñ Mandem chi enyij ene bákway berij. Chi enyij ene mánán bärémé ne echi amem bati yeka. Bákway menoko yõ ndu yó echí amem manyu yeka ne chi nkúbhé Eyõñ ére ke séghàti bho.

9 Mbõnyune mbák mmu andem kponorõñ be Yesu achi Acha, ne anoko amem nti eni be Mandem akù nyaka yi áfú ndü newú apetssem ndü nepém, Mandem ápeme yi.

10 Echi nõ mbõnyune, mmu ane ánókó Yesu Kristo ne nti eni, Mandem ákà yi ámbák chak besí bhi. Ne mbák ándem kponorõñ be Yesu Kristo achi Acha, Mandem ápeme yi.

11 Echi mbõ enyu Ekáti Mandem érem be, “Apú rõ yé mmu ane ánókó yi ambõñ ntíánwóp.”

12 Yé mmu achi chi mmu Israel, ye apú mmu Israel, ewupsi épú aré. Nkúbhé Acha áre amot ke achi Acha bõ mankem. Ne yi áchyè beyä áfók ntá yéntiki mmu ane áñikmuet ntá yi.

13 Echí mbõ enyü Ekáti Mandem érem be, “Yé agha ane áñikmuet ntá Mandem Acha be ankwak yi, Mandem ápeme yi.”

14 Ke ná bo bákway menikmuet ntá mmu ane bó bábhíkí noko? Ne ná bákway menoko mmü ane babhikire ghók ãti yi? Ne ná bõ bákway beghok ãti mmu wu mbák yé mmu abhíkí ghati bhõ menyij ãti yi?

15 Ne ná bo bákway beghati Mbok Ndíndí mbák bábhíkí to bhõ? Echi mbõ enyü Ekáti Mandem érem be, “Mañák áya ãti bo abhen bekak ebhap bépõkõ bõ be mándok mángati bho Mbok Ndíndí!”

16 Ke puyé bõ mankem abhen bágghókó Mbok Ndíndí ke báká yó. Echí mbõ enyü Aisáya areme be, “Acha, agha ánókó enyij ene séghátí bhõ?”

17 Echi ye be mmu ághok ke anoko, ne mpok bágghàti bho ãti Kristo, bo bágghok Mbok Ndíndí.

18 Ke mbõñ enyij bebhep. Bo Israel, bábhíkí re ghók Mbok Ndíndí ãti Kristo ke? Bágghok. Echi mbõ enyü Ekáti Mandem érem be, “Eyõñ ene básóré béghátí bhõ mbok, ékõ eghaka yéntiki nebhuet fá amik, yé chí ndü bebhak ebhen besábhé nekõ tontó.”

19 Ke nchí bhep be, bo Israel bábhíkí jwi nyaka mmem ke? Bájwimem mbõnyune Mandem árèm mbõ enyü Moses ásíní be, “Chõñ nkù mãmbeñ mpabhamík ne bo abhen bábhíkí bhõñ etok. Chõñ nkù bati áambe be amem ãti bõ betok bechak abhen bachi bechijti bho.”

20 Ne Aisáya arem nyaka nkwo kebhõñ becháy be, Mandem arem be, “Bo abhen bápú yan nyaka me bágghó me. Ntõñ mmuet ntá bo abhen bápú bhep me.”

21 Ke ãti bo Israel, Mandem arem be, “Nywõp nenkem, nsá amõ, nník nõkõ mmuet be mámpetssem ntá ya, ke bõ bátõñ chi netanjánti. Bõbhen bákà chi eyap enyu.”

11

Mandem āghò bo Israel ntínso

¹ Nchí bhɛp yɛ bɛ Mandem agɛɛp bo Israel ebhi kɛ? Wáwák! Mɛmbõŋ nchí mmu Israel nɛ ebhárémɔ Abraham nɛ mfũ ndũ nnerékɛt amɔt anɛ Benjamin achí chi-mbi.

² Mandem abhíkí gɛɛp bõbhi abhen yi áyábhé tɛ ndũ nebhõnɛt ebhi. Bãbhíkí riŋi enyiŋ enɛ Ekáti Mandem érèm ãti ndemɛkɛpĩnti Eláija ndu yi ághàti nyaka Mandem mɛnyiŋ, anji nɔkɔ bo Israel? Yi àrèm nyaka bɛ,

³ “Acha, bo abhen báwáy baremé kɛpĩnti bhe nɛ mámokoti bebhak ebhen séchyè wɔ akap. Mɛ awánti kɛ ndóbbhé nɛ báyan beway mɛ nkwo.”

⁴ Mandem akémé nyaka yi bɛ yi? Akɛmɛ yi bɛ, “Mbáré bo nka tándramɔt (7000) abhen bábhíkí níkmɛt ntá mandem nsé anɛ bábhijí bɛ Bál.”

⁵ Echi enyumɔt echɔŋ. Bãru bo bachi ndũ nkwo bo Israel abhen Mandem áyábhé ãti berĩndu ebhi.

⁶ Nɛ mbák ayap bhɔ chi ãti berĩndu ebhi, nɔ chi bɛ, abhíkí yap bhɔ ãti enyiŋ enɛ bɔ bákú. Mbɔ ayap bhɔ chi ãti enyiŋ enɛ bákú, mbɛ épú bɛ ákú bɔ berĩ ndéndem.

⁷ Eyo éghàti bhɛsɛ bɛ yi? Chí bɛ bo Israel bábhíkí ghɔ nyaka enyiŋ enɛ bɔ báyan. Bãru bho abhen Mandem áyábhé kɛ bághó nyaka yɔ. Mbák chí báchák, bágwɔt nyaka bati yap amɛm

⁸ mbɔ enyũ Ekáti Mandem érèm bɛ, “Mandem ákú bɔ báké riŋi enyiŋ, áchye bhɔ amík anɛ ápú ghɔ mban, nɛ batú anɛ apu ghok mban, nɛ nɔ kɛ bɔ bachi kpatɛ echɔŋ.”

⁹ Debhit nkwo árem nyaka bɛ, “Mɛnyiŋinyiɛ bhap mémbák nta enɛ ékèm bɔ, mémbak enyiŋ enɛ ékú mándijí nekwén enɛn bákwéné, bɛ Mandem ántémsí bhɔ.

¹⁰ Eri bɛ amík ágiri bhɔ bɛ báké ghɔ mban, nɛ bé esɔŋɔri ényírɛ bhɔ amík mpoknkɛm.”

¹¹ Mpet nchí bhɛp yɛ bɛ, mpok bo Israel báchĩntí nekwén, bákwén ndak ámay kɛ? Wáwák! Kɛ ãti bebú bhap, bo abhen bápú bo Israel, bábhõŋ mbi anɛ Mandem ápɛmɛ bhɔ. Mandem akú nɔ bɛ bo Israel mámbõŋ mpabhamík nɛ bo abhen bápú bo Israel, bé Mandem ampɛmɛ bhɔ bo Israel nkwo.

¹² Tëndu bebú bo Israel békú Mandem áyéré bo abhen bápú bo Israel, nɛ tëndu bo Israel bákwéné bekú enyiŋ enɛ Mandem áyan nyaka bɛ mánkú, eyɔ ékú Mandem ayɛt bo bachak tontó. Chɔŋ Mandem apú chye mbõŋ beyá áfók anɛ áyá áchá ntá bo bachak mpok anɛ bo Israel mankɛm bápɛtnsɛm ntá yi kɛ?

Enyu Mandem ápémé bo abhen bápú bo Israel

¹³ Néne, nchí rɛm ntá yɛka bo bápú bo Israel, tëndu nchí mũnto ntá yɛka, bé mpú sɔt betik ebha mbɔ ndaká ntok,

¹⁴ ndu nchí yan bɛ bõ etók eya mámbõŋ mpabhamík, mánjan bebhak mbɔ bhe. Eyo ékwáy bekú bɛ mbɔk eyap mántíknsɛm ndũ bebú bhap bɛ Mandem ámpémé bhó.

¹⁵ Tëndu negúɛp anɛ Mandem ágúebhé bo Israel ebhi ákú bɛ bo abhen bápú bo Israel mámbõŋ mbi bebhak ndũ kemɛrɛ nɛ Mandem, mpok Mandem apɛt asɔrɛ bo Israel amɛt, chɔŋ eyɔ énkwak ná? Chɔŋ énkú bɛ bawú mámpɛtnsɛm ndũ nɛpém kɛ?

¹⁶ Mbák mánkú bret, mánychyé anɛ báyámbi bákú ntá Mandem, nɔ bret achak nkɛm achi bret Mandem nkwo. Nɛ mbák bakanánɔk achi ntá Mandem, nɔ batábhénɔk eyɔ nkwo achi chi ayi.

¹⁷ Mbák mámpkɔt mbɔk batap ɛnɔk ólif mámfɛrɛ ndũ ɛnɔk enɛ bápí, mánsɔt yɛ batap ɛnɔk ólif enɛ bábhíkí pí mambat ambi-ɛnɔk enɛ bápí, nɔ nɛnyíɛ batap anɛ bábháré néfú chi ndũ ɛnɔk enɛ bápí. Bo Israel abhen bápú bo Israel báchí mbɔ batap ɛnɔk enɛ bábhíkí pí.

¹⁸ Báké yon yɛ mmɛt nɛ bo abhen bachi mbɔ batábhénɔk anɛ bákɔt bágúebhé ebhi. Mbák báyõŋ mmɛt, báké ghɔkɔntik bɛ puyɛ bɛ kɛ bákémé bakan ɛnɔk. Bakan ɛnɔk kɛ ákémé bhe tëndu báchi chi batábhé ɛnɔk.

¹⁹ Bákway berɛm bɛ, “Mandem aféré nyaka mbɔk batábhénɔk bɛ ambat bhɛsɛ ndu ɛnɔk.”

²⁰ Echi tetɛp. Mandem aféré nyaka batap ɛnɔk mbɔnyunɛ bábhíkí noko Mbok Ndíndí ãti Yesu Kristo. Mbák chí bɛ bho bápú bo Israel, báchi batábhénɔk chí ãti bábhõŋ nɛka nɛ Yesu Kristo. Báké yon yɛ mmɛt. Cháy ká Mandem.

21 Bák ká nɔ mbɔnyunɛ tɛndu Mandɛm áféré nyaka mbɔɲ batábhénɔk ɛnɛ bapɪ, chɔɲ amfɛrɛ bɛ bho bábhárɛbhat nkwo mbák bábhíkí noko.

22 Ghɔ yɛka ndũ Mandɛm arɛ bhɔɲ bɛrɪnti nɛ ndũ yi achi kíkírík nkwo nɛ bo. Achí kíkírík nɛ bo abhɛɲ bákwené ndũ bebá. Kɛ ntá yɛka, áttɔɲ bɛrɪnti mbák mándɔk ambi bɛkɛ mbɔ enyũ yi áyàɲ. Mbák épú nɔ, ákpɔt bɛ nkwo amfɛrɛ ndũ ɛnɔk.

23 Nɛ mbák bo Israel mángúpsí bati yap mánoko Mbok Ndíndí ɛti Yesu, Mandɛm ástɔt bhɔ ankɛ bɛ mámpɛt mambak batábhénɔk ɛnɛ bapɪ. Yi abhɔɲ bɛtaɲ bɛkɛ nɔ.

24 Mbák Mandɛm aféré bɛ bo abhɛn bápú bo Israel ndũ ɛnɔk ólif ɛnɛ bábhíkí pɪ abhat ndũ ɛnɛ bápí, mbák yi ákway bɛkɛ enyɪɲ mbɔ eyɔ, nɔ ɛchi mandú enyɪɲ ntá yi bɛkɛmɛ bo Israel ndũ nɛbhɛt anɛ achi nyaka awap, tɛndu bɔ kɛ bachi mbɔɲ batap ɛnɔk ólif ɛnɛ bapɪ.

Mandɛm ághò bɔ mankɛm ntɪnso

25 Bɔma, mɛyɔɲ mándɪɲɪ enyɪɲ ɛnɛ ɛchi bhésé bhésé kɛka mánkaysi bɛ bábhɔɲ bɛyá kɛbɔɲ. ɛchi bɛ bo Israel abhɛn bágwórɛ nyaka bati yap bápú gwɔt chɔɲ yɔ mpoknkɛm. ɛbhak chɔɲ chí kpatɛ bɛghaka mpok anɛ mpáy bo abhɛn bápú bo Israel, abhɛn Mandɛm áyábhé, mánoko.

26 ɛnánj émfiákárí enyu eyɔ, Mandɛm ápɛmɛ bo Israel mankɛm. ɛchi mbɔ enyũ ɛkátɪ Mandɛm érem bɛ, “Chɔɲ mmu amfú ɛtɔk Síɔn anɛ áfɛrɛ bo Mandɛm ndũ ɛsɔɲɔri. Chɔɲ yi amfɛrɛ ɛpɪɲ bɛbyak Mandɛm amɛt bɛbhárɛbhɔ Jekóp.”

27 “Mpok mféré bebá bhap, chɔɲ ɛnɛ embak mbɔ enyũ nyú nyaka nku nɛ bhɔ.”

28 Bo Israel bachi bɔmpap Mandɛm mbɔnyunɛ bábhíkí noko Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo. ɛfakari nɔ ɛti yɛka bo bápú bo Israel bɛ mbi ámbák Mandɛm ámpémé bhe. Kɛ bo Israel báchí mamɛrɛ Mandɛm mbɔnyunɛ yi anánj ayap nyaka bhɔ ɛti bachímbɪ bhap.

29 ɛchí nɔ mbɔnyunɛ mbák Mandɛm ayap mmu nɛ ayɛt yi, apú pɛrɛ wupsi ntɪ ɛni nɛ mmu wu.

30 Ndũ mpok anɛ áfɛrɛ ansem, bɛ bho bápú bo Israel bátàɲ nyaka ntɪ nɛ Mandɛm, kɛ néne, Mandɛm ághò bhe ntɪnso ɛti nɛtaɲántɪ bo Israel.

31 ɛnyumɔt kɛ ɛchi bɛ néne, bo Israel bátàɲ ntɪ nɛ Mandɛm bɛ nkúbhé mbɔ enyũ yi ághò bhe ntɪnso, ángó bó nkwo ntɪnso.

32 Mandɛm arɔ bo mankɛm máncwɛ ndũ kɛnɔɲ ɛti nɛtaɲántɪ ɛnap bɛ yi angɔ bhɔ mankɛm ntɪnso.

Sɛmbítɪ Mandɛm

33 Ghó ká, Mandɛm achik achá! Nɛrɪɲíndak ɛni nɛyá néchá, nɛ arɪɲí yɛntíkɪ enyɪɲ. Yɛ mmu apu kway bɛrɪɲɪ enyũ nkaysi ayi áchí Yɛ mmu apu rɪɲɪ enyũ yi ákɛ mɛnyɪɲ.

34 “Agha arɪɲí enyɪɲ ɛnɛ Acha ákàysi? Agha ánánj áchí nchɛ maníé ntá yi?” *

35 “Agha ánánj áchɛ Mandɛm enyɪɲ ɛné yi áyàɲ Mandɛm ankɛmɛ yi yɔ?”

36 Yi kɛ aghoko mɛnyɪɲ mɛnkɛm nɛ mɛnyɪɲ mɛnkɛm bɛchi chí ndũ bɛtaɲ ɛbhi, nɛ mɛnyɪɲ mɛnkɛm bɛchi chí ndũ bɛchɛ yi kɛnókó. Sɛnchíɛ yi kɛnókó mpoknkɛm. Amen.

12

Mũnkwo abhɔɲ bɛchɛ mmɛt ntá Mandɛm

1 Bɔma, ndu ɛchí mbɔ enyũ nchí rɛm nɔkɔ, nɛ ɛti ntɪnso Mandɛm nɛ bhɛsɛ, nchí kwɛn bɛ bɛkak bɛrɛm bɛ máncwɛ mmɛt eyɛka ɛnkɛm ntá yi mbɔ akap anɛ achi nɛpém, nɛ nyánjá, nɛ anɛ yi akɔɲɔ. Eyɔ kɛ ɛchi ɛsayri mbi bɛchɛ Mandɛm kɛnókó.

2 Báké kɔɲɔ ɛkakánɛkɔ ɛné bɔ mmik. Dó ká Mandɛm ángúpsí nɛpém ɛnɛka. Akɛ nɔ ndu áchɛ bhe nkaysi nkɔ. Eyɔ ɛkɛ mándɪɲɪ enyɪɲ ɛnɛ Mandɛm áyàɲ. Yó éri, yó kɛ échɛ yi manák, nɛ yó kɛ éri échá ndũ yɛntíkɪ mbi.

3 ɛti bɛrɪndu ɛbhɛn Mandɛm átɔɲɔ mɛ, nchí rɛm ntá yɛka mankɛm bɛ yɛ mmu akɛ sɔt mmɛt yi mbɔ bɛ achá enyũ mmu yi achi. Kɛ ámbɔɲ chí nkaysi anɛ achi chak ɛti enyu ɛnɛ yi achi, békónó ɛnɪ nɛka ɛnɛn Mandɛm áchɛ yi.

* 11:34 ɛchi mbɔ enyu básɪɲɪ amɛm ɛkátɪ Aisáya 40.13 nɛ amɛm Job 41.3.

⁴ Echi nkúbhé mbə mmuet nkwa ane achi amot, yě nɔ, abhón beya bepókómuet ne yěntiki epókómuet ebhə ebhi betik.

⁵ Enyu eyə ke echi ne bhese. Yěndu séyá, séchí mbə mmuet amot mbənyune séchem mmuet ne Kristo. Yěntiki mmu achi ne bati nkúbhé mbə enyū yěntiki epókómuet echi ne bechak.

⁶ Mandem achyé yěntiki mmu yese ayi akap bekoŋo berĩndu ebhi ne bhese. Yěntiki mmu ánkə ye ebhi betik ne aywi akap. Mbák Mandem achyé mmu akap berem kepĩnti mmu wu abhəŋ beka nɔ bekoŋo enyu ene yi anoko Mandem.

⁷ Mbák Mandem achyé mmu akap bekwak bho, ánkwak bho. Mbák chí akap betəŋ bho, ántəŋ bho.

⁸ Mbák mmu abhəŋ chi akap befye bo nti, eri yi ankə nɔ. Mbák mmu ábhəŋ akap bechye bo menyin, ánkə nɔ ne awó fúú. Ne mmū ane ábhəŋó akap bebhak münti, ánkém bo abhen bachi anten yi sayri. Ne mmū ane ábhəŋó akap betəŋ bo berĩnti, ánkə nɔ ne maŋák.

⁹ Kón ka bati ne ekəŋ ené tetep. Pap ka barak abúabə. Kém ká sayri yěntiki erítí enyin.

¹⁰ Kəŋ ka bati mbə bö nnereket Mandem. Bón ká beyá ekwak ndu bechye bati kenókó.

¹¹ Fíé ká betəŋ ndu beka betik, báké bhak babhət. Kə ka betik Yesu Acha ne bati ayeka ankem.

¹² Bón ká maŋák ndū menyin ebhen bəbháká nti aré be Mandem ankə ntá yeka. Bón ká ekébhénti ndū mpok esəŋəri. Nik nókó ká mmuet mpoknkem.

¹³ Kwak nókó ká bo Mandem abhen eyap épú, mäsnyepiti nəkə mankə amem beket ebheka sayri.

¹⁴ Mbák bo bəchyè wə esəŋəri eti əchí nkoŋo Yesu, nikmuet be Mandem anjet bhə. Ké rem be eyak embak ne bhə. Nik chí mmuet be Mandem anjet bhə.

¹⁵ Nák ka ne bo abhen bəbhəŋó maŋák. Dí ká ne abhén bachi ndū nedí kebə.

¹⁶ Bák ká eyəŋ émət ne bati. Báké yəŋ mmuet, fyé ka mmuet ne yě chí bo abhen bápú yěnyin. Báké kaysi be bəriŋi yěntiki enyin.

¹⁷ Báké keme bebú amfay bebú. Káysi nókó ká beka chi menyin ebhen beri besí bo

mankem.

¹⁸ Yěntiki mmu yweka abhəŋ beka yěntiki enyin ene yi ákway beka be ambak kpák ne bo mankem mpoknkem.

¹⁹ Abhen ekəŋ, yě mmu yweka áké keme kémbé. Də ká Mandem antemsi mmu ane áká nti bebú mbənyune Ekáti Mandem érəm be Mandem arem be, “Me ke mbəŋó békéme kémbé. Me ke nchí kap mmu ndū enyin ene yi áká.”

²⁰ Enyin ene bəbhəŋó beka chi bekoŋo enyin ene Ekáti Mandem érəm be, “Mbák nsay ənū mümpap aywe, chye yi penyíé. Mbák manyiep ákwák yi, chye yi manyiep ányú. Mbák bákə nɔ, ébhak mbə be bătə kefikisi ngó anti mümpap aywe, ne eyə ékə mümpap ámbəŋ ntíanwóp.”

²¹ Báké rə barak abúabə ambəŋ betəŋ amfáy yeka. Kə nókó ká chi beri be, mambəŋ betəŋ amfáy barak abúabə.

13

Yěntiki múnkwə abhəŋ beghok böbati bhi

¹ Yěntiki mmu yeka abhəŋ beghok böbati mbənyune Mandem ke áyap mmu ane ákəm etək ne yi ke afyé abhen bachi néne.

² Ndū échí nɔ, mmū ane átəŋti ne böbati átəŋti ne bo abhen Mandem afyé be mankem etək. Bo abhen bákə nɔ bəbhəŋi chí ntemsi amuet.

³ Mmu ane ákə beri ábhíki bhəŋ becháy böbati. Bo abhen bákə bebépti menyin bəbhəŋ bebəŋ becháy. Mbák əyən be óké bhəŋ becháy ne böbati, bák mmū ane ákə menyin ebhen bechi chak. Mbák əkə nɔ, böbati bəbhəŋ maŋák ne wə.

⁴ Münti etək ákə chí betik Mandem ndu bekwak bhe. Ke mbák əkə bebépti menyin, əbhəŋ bəchay yi mbənyune betəŋ ebhen yi ábhəŋó bepú ndéndem. Mandem achyé yi betəŋ chí be antemsi nəkə bo abhen bákə bebépti menyin.

⁵ Mmu abhəŋ ye besepiti mmuet ntá böbati. Ne mmu áké kə nɔ chí ndu áchay be Mandem ake kə bo mántemsi yi. Ntí achak achi be ntí mmu néghəti yi be eri beka nɔ.

⁶ Chí eti yə ke bəchyè nkwa nkəbhénti. Böbati bákə chí betik Mandem ndū yěntiki enyin ene bo bəbhəŋó beka.

⁷ Chié yé ka yěntiki münti enyih ene bábhónó bechye yi. Mbák chi nkábhénti ke mmu ábhónó bechye, ányché. Mbák chí nkáp ane mmu ábhónó bechye ndü menyih ebhen yi ábhónó, ánkü nò. Mbák mmu abhòn besépti mmuet ntá achak, ánsépti mmuet ntá yi. Ne mbák mmu abhòn bechye kenóko ntá achak, ányché yi kenóko.

Bõnkwò bákèh bati

⁸ Báké kem mmu barem ke kwò. Barëm amen bábhónó beròn ambi bekem bo chi amen bekòn bò. Mmu ane ákòn bo ábhüre bebhé Mandem menkem.

⁹ Bebhé Mandem bérèm be, “Óké kwen berwòp” ne, “Óké way mmu” ne, “Óké ghèp aghèp” ne, “Óké fyè amík ndü enyihí mmu achak.” Ebhé émòt épókò ebhen menkem ne bechak nkwo. Ne ebhé eyò érèm be, “Kòn nti nkwa mbò mmuet eyè.”

¹⁰ Mmü ane ákòn bo apú kè bhò bebú. Enyu eyò ke echi be bekòn bo chi bebhüre bebhé menkem.

¹¹ Ndu beròn ambi, bärìhì mpok ane sechi aré néne. Mpok ménémè ndü kenó akway mbonyune mpok ane Mandem ánanja bereme bhese achí kekwo néne achá mpok ane sébho nyaka menoko Yesu Kristo.

¹² Beti ménan bífùèt, ne nywòp nebho beyi. Séndó ye menyih ebhen bo bákù amem ejuri, sénsòt menyihí nenu ebhen sébhónó menu ne bhò ne nywòp ámfay mbò bo abhen mánan báfú ndü ejuri.

¹³ Sémbón erítì ekakánèkò mbò bo abhen bákò ne nywòp ámfay. Séké chwe ndü bepá ebhen bo mányù mmém mánkwen, ne mámbò barak épúsí. Ne séké fyè mmuet ndü baraká kebüre ne barak épusi achak. Séké chwe ndü bétáná, ne mpabhamík.

¹⁴ Kè dǒ ká Yesu Kristo Acha ámbòn betan ndü nepém eneka enyu ené bo báyhì bhe mándhì enyu mmu yi achi mbonyu bayihì mmu mándhì nden ane yi afyé amuet. Ne báké chye mbi ntá bepò menyih ebhen nepém nkwanwan nènwàka be bo mánkè.

14

Bõnkwò báké byak ne báké ji bati

¹ Sòt ka bõnkwò abhen bábhíkire sene ndü baraká Mandem amuet. Kè báké kém epúítì ne bhò èti ayap nkaysi.

² Sénsòt ndaká nenyie menyie. Mmü amòt ákway menoko be yěntiki enyih éri menyie. Achák ane ábhíkí sene ndü baraká Mandem andem be yí ányie chi nenyíé enen bákwaná.

³ Mmu ane ányie yěntiki enyih áké byak ane apu nyie mbòk menyih. Ne mmü ane apu nyie mbòk menyih áké ji ane ányie yěntiki enyih mbonyune Mandem aka yi.

⁴ Óchí agha beji mmòbetok müchak? Mmu ane akway berem be mmòbetok akè sayri, ne yé chi ebábù, chí chi-betik aywi. Mmò betok apú kwen mbonyune Acha abhòn betan bekè yi ánté sené.

⁵ Mbòk bo básòt mbòk manywòp be acha achak. Bachak básòt manywòp ankem be achi enyumót. Eri mbòn mmu angò be enyih ene yi ákàysi amem nti eni echi chak.

⁶ Bo abhen básòt mbòk manywòp be acha achak bákù nò chi bechye Acha kenóko. Mmü ane ányie yěntiki enyih ákù nò chi bechye Acha kenóko, tëndu áchyè Mandem bakak ke anyie yò. Ne mmu ane apu nyie yěntiki enyih ákù nò chi ndu áyàn bechye Acha kenóko nkwo ne áchyè bakak ntá Mandem.

⁷ Yé mmu apú nepém be achi ndü mmuet yi. Ne yé mmu apú gu be achi ndü mmuet yi.

⁸ Mbák séchí nepém, chi be sènehie Mandem kenóko. Ne mbák ségù, ségù chí be sènehie Mandem kenóko. Ndü echi nò, ye séchí chí nepém, ye ségù gu, séchí chí awò Mandem.

⁹ Ètiyò kè Kristo ágú, ápétnsem ndü nepém be ambak Acha ntá bo abhen báchì nepém ne abhen bágú.

¹⁰ Ndu echi nò, ndaká yí ójì nti münkwo èti menyih ebhen yi ákù? Yé chí wò nkwo, ndaká yí óbyàk nti münkwo ndü yi ábhíkí ka bekè yěntiki enyih ene ókù? Chòn besè mankem sènte ndü manyé besí Mandem.

¹¹ Èchí mbò enyü Èkátì Mandem érèm be, “Acha árem be, ‘Nkúbhé mbò enyu echi tetep be nchí nepém, enyu eyò ke echi tetep be yěntiki mmu abhòn betep mánén besí bha.

Ne yěntiki mmu abhòn berem ne nnyu ywi be, Mè Nchí Mandem.’ ”

¹² Èchi ye be yěntiki mmu abhòn bete besí Mandem andem yěntiki

enyiη ene yi ákú.

Mũnkwə ake kə nti ankwen ndũ bebá

¹³ Séké pεε ji ye bati bōnkwo, ke enyiη ene eri chi be bāke kə yēnyiη ene ekway be kə nti mũnkwo ankwen ndũ bebá.

¹⁴ Ndũ bāchémé mmuet ne Yesu Acha, membəη ndíjǐ sayri be yē nenyíé nérú enen nepu pépép besí Mandem. Ke mbák mmu ánkáysí be mbək nenyíé nepu pépép, nə nérú bhak pépép ntá yi.

¹⁵ Mbák enyũ enyiη ene wə ónyie échyè nti mũnkwo esəηəri, nə ōpú pεε kə menyiη ne ekəη. Ōké rə enyũ nenyíé enen ónyie néntwó ne ménémé ntá nti mũnkwo mbənyune Kristo agu nyaka ěti yi nkwo.

¹⁶ Ōké rə be enyiη ene ókáysí be eri éndóp chi enyiη ene bo básət berem ebábu ěti ye.

¹⁷ Nném enyiη ntá bo abhen Mandem achi Mfə wap puyě chi nenyíé menyie ne mmem menyu. Nném enyiη chi bebhak chak besí Mandem, ne bebhak kpák ne bati, ne bebhəη maηák amen Efónó Bedyere áchyè.

¹⁸ Mbák mmu ákú betikí Kristo enyũ eyə, Mandem ábhəη maηák ne yi, ne bo bārəm be yi ákú sayri.

¹⁹ Eri ye be sémfyé betəη ndu be kə menyiη ebhen békú sémbák kpák ne bati, ne be sémfyé betəη be kə menyiη ebhen békwak bati bōnkwo mango ndu neka enen bābhəη nə Mandem.

²⁰ Ōké chəηti betik Mandem ěti nenyíé. Yēntiki nenyíé chi enyiη ene bo bákway menyie. Ke epu chak mbák ónyie menyiη ebhen békú bati bōnkwo mǎnkwen ndũ bebá.

²¹ Echí chak be óké nyie nnya, ne be óndó menyu mmém, ne be óndə be kə yēntiki enyũ enyiη ene ekway be kə nti mũnkwo ánkwen ndũ bebá.

²² Enyiη ene ókáysí ěti barak ane, dš yə énjǐjǐ chí wə ne Mandem. Eri echa ntá mmu ane árǐjǐ be enyiη ene yi ákú echi chak, ne nti eni nepu səηəri yi amem ěti enyiη eyə.

²³ Mbák mmu amákati nenyíé enen yi áyàη menyie, yē nə, andək ambi anyíé nó, nə abhəη bekwéné besí Mandem ne ntí be ányie nenyíé enen yi ábhíkí noko be echi chak be yi

ányíé. Mbák mmu ákú enyiη ene yi anoko be epu chak, nə ákú bebá.

15

Bōnkwo mǎnkə menyiη ebhen bedi sayri nta bə bachak

¹ Bese bho séséné ndũ neka enese, sébhəη bekwak nəkə bo abhen bābhíkire sene ndũ neka enap ne Mandem. Séké kə nəkə chí ndiere menyiη ebhen béchyε mmuet eyese maηák.

² Yēntiki mmũ ywese abhəη be kə enyiη ene ékú bōnkwo mámbəη maηák ndũ bekwak bhə be mángó ndũ neka enen bābhəη nə Mandem.

³ Kristo abhíkí kə nyaka chí menyiη ebhen béchyε yimbəη maηák. Ke éfákári ne yi mbə enyũ Ekáti Mandem érəm be, “Nsək ene bo abhen básəkəti nyaka wə ékwen me amuet.”

⁴ Yēntiki enyiη ene echi amem Ekáti Mandem básǐη yə chí ndũ betəη bese menyiη ěti Mandem be sémbəη ekébhéntí ne be mémfyé * bhese nti. Eyə enkə ye sémbaka nti be chəη bariεp Mandem amfú tetεp.

⁵ Mēnǐkmuet be Mandem mmu áchyè ekébhéntí ne afyé bho nti, ánkwak be mámbak eyəη émət ne bati bekoηo eriη ené Yesu Kristo áró,

⁶ bé bē mankem mǎnchyé nókó kenókó ne eyəη émət ntá Mandem mmu áchí chí Yesu Kristo Acha ywese.

Mbok Ndǐndǐ achi ntá bə mankem

⁷ Sət nókó yé ka yēntiki nti mũnkwo nkúbhé mbə enyũ Kristo ásóré bhe. Eyə ékú bo mǎnchyé Mandem kenókó.

⁸ Nchí ghati bhe be Kristo ákú nyaka mmuet eyi mübetok ntá bo Israel ndu betəη bhə be Mandem ábhəre bariεp ami amen yi afyé nyaka ne bachǐmbi bhap.

⁹ Akə mmuet yi mməbetok be bo abhen bápú bo Israel mǎnchyε nəkə Mandem kenókó mbənyune yi ághó bhə ntínso. Echi mbə enyu Ekáti Mandem érəm be,

“Ndu échí nə, chəη ndem ye néntí bo abhen bápú bo Israel be, wə əchí Mandem.

Chəη nkway nəkə bakwáy ndu bébíti wə.”

* 15:4 15.3, ghə Ekáti Bakway 69.9.

10 Ekáti Mandem epet érèm ndũ nebhuet achak be,

“Bě bho bápú bo Israel, ñák ka ne bo Mandem”,

11 ne ndũ nebhuet achak amem Ekáti Mandem yó épét érèm be,

“Bě mankem abhén bápú bo Israel, bíti nókó ka Acha.

Bo mankem, bíti nókó ká yi.”

12 Ne Ekáti Mandem epet érèm be ndemekepinti Aisáya arem nyaka be,

“Chon ebhárémó Jése antwó.

Atwò bebhak Mfó ntá bo abhen bápú bo Israel,

ne chon mámbaka nti be yi ampeme bho.”

13 Měnikmuet be Mandem mmu ákà be bo mámbáká nti ndũ menyin ebhen yi afyé bariep bechye bhese, ánká be bati yeka ánjwí ne manák ne kpák ndũ mánókó yi. Enyu eyo, bákway beron ambi bebhaka nti ne yi ndũ betan Efónó Bedyere tontó tonto.

Pól arem eti betik ebhi

14 Bõma, membõn ndiní be berí ebhen bákà beyá ne be bariñi menyin eti Mandem sayri enyu ené bákway beton bati bõnkwo.

15 Ke, amem ekáti ene, nsin ntá yeka nkebhon becháy eti mbok menyin mbonyune nchi yan betik be bho. Nsin enyu eyo eti beyá berindu Mandem ntá ya.

16 Akà mēmbák mmũ betok Yesu Kristo ntá bo abhen bápú bo Israel mbõ nchiakap ane áfú ntá Mandem. Nchi ghati bhõ Mbok Ndindí eti Mandem bé mánókó yi, ne be mámbák mbõ akap ane yi áká bésot ne ané Efónó Bedyere ábháré nyáná ntá yi.

17 Ndu echi nã, ne ndũ mbát mmuet ne Yesu Kristo nchi kwáy bedep awó anti eti betik ebhen mēkà ntá Mandem.

18 Ndiere eti enyin ene Kristo áfuéré ntá ya áká ke nchi rem ndũ beyá menyin ntá bo abhen bápú bo Israel be mángúpsí berin ebhap, mankã nãkõ mbõ enyũ Mandem áyan.

19 Akã nõ ndu áchyé me betan beton berin ebhen bétõn betan Mandem ne ndu bekã menyiní maknkay ndũ betan Efónó Bedyere be nnán nnáná beghati bhõ Mbok Ndindí eti Kristo, bebho Yerúsalem kpáte Ilirikom.

20 Enyin échi ene nnán nchi yan nõkõ bekã, ne enyin eyo chi beghati bo Mbok Ndindí eti Kristo mbõn enkem ené bo bábhíkire ghok yo. Ke mbiki yan bekã betik ndũ nebhúéréket enen mmu achak.

21 Echí ye mbõ enyu Ekáti Mandem érèm be,

“Chon bo abhen bábhíkire ghati bhõ eti yi mángõ yi,

ne chon bo abhen bábhíkire ghok eti yi, mánjwimem.”

Pól áti beron Rom

22 Beyá ndon ené nti bétwõ beghõ bhe mbiki kway bekã nõ.

23 Ke néne, ené nnán nnáná betik ndũ mban ene enkem, mbõn nti beghõ bhe mbõ enyũ nnán nchi yan bekã ndũ beyá mamié ane áfuéré ansem.

24 Néne, mbákánti be chon ndak Spen. Mpok nchi ron chon mbõn manák beghat be mbak ne bhe ndu mómbiní mpok ke ndak nõkõ ambi. Ne mpok berõ be akway nõkõ, nkaysi be chon mánkwak me ne enyin ndũ nekõ ena.

25 Ke nchi ron kpik Yerúsalem be nchyé nekep enén bati bõnkwo bátó ntá bo Mandem abhen bachi are.

26 Bõnkwo abhen atú Masidónia ne abhen atú Akáiya bábhon manák bechye mbok nkáp awap ntá bachébhébhõ ndũ nkwo bo Mandem abhen Yerúsalem.

27 Bõ babhon ke bágõ be eri bekã nõ, ne sayri sayri, bábhon bekã nõ tẽndu echi be, eti bo Israel bo báchí bo Mandem ke bõ abhen bápú bo Israel bágõkõ Mbok Ndindí eti Yesu. Ne báchí nkwo bo Mandem néne, ne Mandem áyèt bhõ ne beyá menyin. Bábhon ye bekwak bo Israel abhen bachi bachébhébhõ ne mbok menyin ebhen bõ bábhõnõ.

28 Nnán ngáká ye aré nchyé bhõ yentiki enyin ene bato ntá yap, chon ndak Spen. Ke chon njambi ntee awu ngõ bhe.

29 Ne ndiní bé mpok ntwó awu, chon Kristo anjet bhese tontó.

30 Bõma, eti séchi bo Yesu Kristo Acha ne ndũ Efónó Bedyere áká sènkõn bati, nchi nik be mmuet be manu menikmuet ntá Mandem eti ya ne nti nenkem mbõ enyũ membõn nchi kã.

31 Nik ka mmæet be Mandem anka bõ Judeya abhen bábhíkí noko yi báké ka me yënyin ebábæ. Nik ka mmæet be bõ Mandem abhen Yerúsalem mánsót nekep enén mérõn ntá yap ne nõ ne mañák.

32 Eyo éká be me nkwáy bétwõ beghõ bhe ne mañák mbák Mandem aká, ne bé nkwáy bebhõn neywëmmæet nenti eneka.

33 Mandem mmu áchyè bho kpák ambak ne bhe mankem. Amen.

16

Põl átõ bakak ntá bõnto abhen etak Rom

1 Nchí yan mändiní mómayese Foibe mmu ákú betik ntá Nkwõ Kristo ane etak Kenkreye.

2 Anán ántwõ awu, syeptí ká yi mbõ enyũ bõ Mandem bábhõnjõ besyepiti nti mñnkwõ, ne mñnkwak bechye yi yëntiki enyin ene échébhé yi. Yimbõn anán akwak beyã bho, ne yë chi membõn nkwõ.

3 Kaká ká Priska ne nném ayi Akwíla. Bákà nyaka betik Yesu Kristo ne me.

4 Báchí bo abhen bákway nyaka beka yë chí newú ndu bepepe me nké gu. Puyë chí ndiere me ke nchí kaka bhõ. Bakwõ bho abhen bapu bo Israel bákaka bhõ nkwõ.

5 Kaká ká bõnkwõ abhen bácheme nõkõ eket eyap, ne mñnkaka mæerekõn awa Epainétõs. Yí achi nyaka mmũ mbi bebhak nõko Kristo atú Esia.

6 Kaká ká María mmu áká beyã betik ndũ nkwõ yweka.

7 Kaká ká nkwõ batí bo Israel bha, Androníkõs ne Júnias bo báchí nyaka ekerékenõn ne me. Báchí maném bo ndũ nkwõ bõnto Yesu Kristo ne báyãmbi bebhak bakõn Kristo ke mëtwe ansem.

8 Kaká ká Ampliátõs. Achí mmæerekõn awa ne abhat mmæet ne Acha mbõ me.

9 Kaká ká Ubánõs mmu áká betik Kristo ne me. Kaká ká nkwõ mmæerekõn awa Stákis.

10 Kaká ká Apélis mmu ábhõnjõ beyã esõõri eti Kristo ne atõn be achi mmu ywi tetep. Kaká ka bo efo ene Aristobulõs mankem.

11 Kaká ká Heródion nti mmu Israel wa. Kaká ká nkwõ bo efo Nasísõs abhen bábháré mmæet ne Acha.

12 Kaká ká nkwõ bakã betik Yesu Acha abhen baghõré, Trifina ne Trifõsa. Kaká ká mmæerekõn awa Pésis mmu áká beyã betik ntá Acha.

13 Kaká ká Rúfõs mmu achi nném mmú ndũ nkwõ bakã betik abhen Acha. Kaká ká máyi nkwõ mmu ásóré me mbõ mýwi.

14 Kaká ká Asínkritõs ne Flégõn ne Hémis ne Patrõbas ne Hémas ne batí bõnkwõ bachak abhen bachi ne bhõ.

15 Kaká ká Filólogõs ne Júlia ne Nériõs ne mómáyi ane ngõré, ne Olímpas ne bo Mandem abhen bachi ne bhõ.

16 Kaká ká batí sayri ne ekõn Mandem. Bakwõ bho Kristo mankem bátõ bhe bakak.

Manié Põl amen ngwenti

17 Bõma, nchí nik be mmæet be mánsõt mpok ne bo abhen bätwõ ne ákóré nenti eneka ne bákà bo mántiknsem ntá Mandem ndũ bátõn menyin ebhen bechi kekúrí ne ebhen bãghókõ. Bák ká nekõ nesie ne bhõ.

18 Menyũ bõbhõ bapu ka chi betik Acha Kristo. Bákà chi menyin ebhen bõ babhõn bakõnõ. Ne básõt chi sérwórenyu ne erítí eyõnjõnyu berwõ bo abhen amík ayap ábhíkire néne.

19 Ke bo mankem bágghók enyũ bãghòk Mandem, ne eyõ échyè me mañák eti yeka. Nchí yan mambák bariñindak be mñnkã nõkõ chi berítí menyin, ke bo abhen amík ábhíkire néne bhõ be báké ka bebéptí menyin.

20 Mandu mpok, chõn Mandem mmu áchyè kpák anchye bhe awónem amfay Satan mpok bãyátí yi amík. Nchí nikmæet be berĩndu Yesu Kristo Acha mémbak ne bhe.

21 Tímõti mmu áká betik Kristo ne me átõ be bakak. Batí bo Israel bha, Lusíõs ne Jáson ne Sõsipate bátõ nkwõ be bakak.

22 Mme, Tétíõs mmu Põl ághátí me menyin ebhen nsíní amem ekáti ene nchí to nkwõ be bakak mbõ nti nõko Acha.

23 Gáyõs mmu méchõkõ eket eyi, ne nkúbhé aré kë bõnkwõ báchem, átõ be bakak. Erástõs, mbure nkáp etak ne máyese Kwátõs bátõ bhe bakak.

Ménikmæet ndu bebíti Mandem

24 Afók Yesu Kristo Acha ambak ne bhe mankem. Amen. *

* 16:24 Mbak bekáti ebhen básiní nyaka ne amõ bébhíkí bhõn ndõn ane.

²⁵ Sémbítí Mandem. Yi äkway beka be mäntän ndü neka eneka bekoŋo Mbok Ndíndí ane mëghàti bo èti Yesu Kristo ne bekoŋo tetep ane nchí ghati bho. Yó achí nyaka bhésé bhésé ndü erəri mpok ke Mandem áká séríŋi yó.

²⁶ Néné, aka bö betok menkem mándíŋí yó kponoroŋ mbó enyũ baremé kepinti básíŋí nyaka menyíŋ ebhen Mandem mmu achi nepém mpoknkem ághátí bho. Aghati bho mánsíŋ bó amik be bo abhen bápú bo Israel mánkoroŋ enyíŋ ene yi árèm be mánoko yi ne mangók nako yi.

²⁷ Kenókó kémbák ntá Mandem mmu áríŋí wu menyíŋ menkem mpoknkem. Séchyè yi kenókó èti enyíŋ ene Yesu Kristo áká. Amen.

Εκάτι Πῶλ ενέ mbi ntá Nkwɔ Kōrint

Πῶλ átó bakak ntá bakoño Yesu abhen Kōrint

¹ Με Πῶλ mmu Mandem áyábhé bé mbák mũnto Yesu Kristo ké nchí nsìñ ekáti ene. Mandem abhíní mé békoño nkaysi ayi yímbəñ. Nchí fá ne manó ywesé Sosténes.

² Sésìñ ntá yeká bɔ nkwɔ Mandem awu etək Kōrint. Sésìñ ntá yeká bo Mandem ábhíní, akɔ mǎmbák nyáná bé mǎmbak bɔbhi. Akɔ mǎmbák bɔbhi mpoknkem ndũ bǎbháré mmuet ne Yesu Kristo. Ne nkúbhé enyu eyɔ ké yí áká ne yéntiki mmu ane ábháré mmuet ne Yesu mbǎnkem. Nó chí yéntiki mmu ane ápú rɔ ménikmuet ntá Yesu Kristo anchye nɔkɔ yí kenókó. Yí Yesu ké achí Acha ywese ne abhak Acha ntá yéntiki enyũ mmu wu ane ághòk chí ne yí.

³ Mandem Eta yesé ne Yesu Kristo Acha mántón bé berĩndu, mánychye bhe kpák.

Πῶλ ákaka Mandem éti Bɔ nkwɔ Kōrint

⁴ Mpú rɔ béchye bakak ntá Mandem mpoknkem éti berĩndu ebhen yi átónó bé ndũ bǎbhát mmuet ne Yesu Kristo.

⁵ Ayet béká bɔ nkwɔ abhen Kōrint ndũ babhi ankem. Sayri sayri, akɔ mǎndíní menyìñ ebhen bo abhen bǎbháré mmuet ne Yesu bǎbhón béríñi. Ne achyé bhé akap béghátì bho menyìñ ebhén yí áká mǎndíní.

⁶ Echí enyuyɔ mbənyune akap ané Mandem áchyé bhé átəñ bé mbok ane séghátì bhé éti Yesu Kristo achwe amem batì yeka sayri.

⁷ Ne eyɔ ékɔ bé ndũ bǎchi ne amík ambi mǎnəñ Yesu Kristo Acha ámpétnsem, bǎbhəñ yéntiki akap ané Efónó Bedyere áchyè.

⁸ Chəñ Eta Mandem ankɔ bé mǎnte kpirí te ndũ ngwenti, kebhné bekwéné ndũ nywəp enen Yesu Kristo Acha ápètnsem.

⁹ Mandem apú rɔ bekɔ nó ntá yeká mbənyune yí áká yéntiki enyìñ ené yí árémé bé yí ákɔ. Ne yímbəñ ké ábhíní bhé be mǎmbat mmuet ne Yesu Kristo Acha ywese.

Akóré áchi néntí Bɔnkwɔ abhen Kōrint

¹⁰ Bɔma, ndũ nnyén Yesu Kristo Acha, nchí nik be mmuet bé mǎndó békem kefè ne batì, mǎmbák eyəñ émət. Ebhíkí rí be ákóré ámbák néntí eneká. Nchí nik be mmuet, bák ká ntì némót, mǎnkoño nɔkɔ chí nkaysi amət.

¹¹ Bɔma, nchí rem nó mbənyune mbək bo abhen báfú eket Klóe bǎghátì mé kponorəñ, bé bǎtán ne batì.

¹² Enyìñ ene mǎyán bekɔ mǎndíní chí be bǎchí ndũ bakwó, bǎbhák beyəñ beyəñ. Mbək ayeká bǎrəm be, “Bákəñ chí Πῶλ”, bǎchák be, “Mǎkəñ chí Apólos”, abhénéfú be, “Mǎkəñ chí Píta”, ne nkwɔ áchák be, “Mǎkəñ chí Kristo”.

¹³ Mbép kpík be, mmũ ákwáy békóre Kristo ndũ bakwó? Ghatì ka me. Με Πῶλ ké bágó ndũ ekotákátì éti yeká ke? Yé mmũ yweka achí ane bájwítì yí ndũ nnyén Πῶλ?

¹⁴ Nkáká Mandem bé mbíkí jwiti yé mmũ yweka ébhíkí fuét chí Kríspəs ne Gáyəs.

¹⁵ Yé mmu yweka apú kwáy ye berem bé menjwítì bhé ndũ nnyén ena bé mǎmbák bakoño bha.

¹⁶ Mhm, njwítì nyaka nkwɔ Stefánas ne eket eyi enkem. Mbíkí rìñi bé njwítì yé mmu achák.

¹⁷ Kristo abhíkí tó mé bejwiti bho. Ató mé chí bé ngátì nókó bo Mbok Ndíndí. Ne mpú sət chí nerìñíndak enen bɔ mmik ne sérwərənyu béghátì bho Mbok Ndíndí mbənyune mbíkí yán bé betanəñ newú enén Yesu ndũ ekotákátì mémbak ndéndem.

Yesu chí betanəñ Mandem ne nerìñíndak Mandem

¹⁸ Ndíní sayri bé mbok newú Yesu ndũ ekotákátì chí echínti ntá bɔ abhen bǎchí ndũ mbi newú. Ke ntá yesé bɔ Mandem ápeme, séghə betanəñ Mandem ndũ newú Yesu.

¹⁹ Ekáti Mandem éghátì bhese be Mandem ärem be, “Chəñ ríchənti nerìñíndak enen bariñíndak ne kebon ekem bɔ abhen bǎchi mbə mmu ane ághə menyìñ chí ndu ékírísú.”

²⁰ Ndũ échí nó, nerìñíkəpi enen bariñíndak néchí fá? Batəñó bebhé Moses báriñí yí? Bɔ mmik abhen bákón békem

ερούτί báchí kpík bə agha? Mandem atəŋ bé neriŋíndak enen bə mmik néchí ndéndémé ndak.

21 Mandem mmu áriŋí yěntiki enyiŋ abhíkí ka bé bə mmik mánsót chí ndyere kebon ɛkap mándíŋí yí. Yí arem bé əpeme chí bə abhen mánoko Mbok Ndíndí ané bhesé séghàti bhə, yěndu mbək bho básət Mbok Ndíndí chí mbə echíŋti.

22 Mbok Mandem áchí mbə epəndak ntá bo Israel ndü báyaŋ béghə eriŋ ené éfù amfay ke mánoko bé Mbok Ndíndí achí tetep. Bə Grik mánoko chí enyiŋ ené ékə ndón amót ne neriŋíndak enap.

23 Ke séghàti bho chí bé báway Kristo ndü ekotákátí. Ne mbok yó ákú batí bo Israel átáká amem. Ne bo abhen bápú bo Israel básət yó chí mbə echíŋti.

24 Ke bə abhen Mandem áyábhé be mámbák abhi mpoknkem, yě chí bo Israel, yě chí bo abhen bápú bo Israel, báriŋí bé amuet Yesu Kristo kě bo bághə betan Mandem ne neriŋíndak Mandem.

25 Nkaysi Mandem ane bakwəŋwaŋ básət bé chí epəndak, chí neriŋíndak enén néyá tontó néchá neriŋíndak enen bə mmik. Ne betik Mandem ebhén bo básət bé bépú yěnyiŋ, bébhəŋ betan ebhén béyá béchá betaná bə mmik.

26 Bəma, bəké ghəkəntik menyü bo be báchí nyaka mpok Mandem ábhíŋí bhe. Puyě beyá bheka kě bachí bariŋíndak ndü neyiŋi ane bə mmik. Puyě beyá bheka kě báchí nyaka maném bo, ne puyě beyá bheka kě báfú nyaka ndü besáyrí manéréket.

27 Mbəŋ Mandem kě áyábhé bo abhen bápú bariŋíndak besí bə mmik bé mámbák bəbhi. Akə nó bé ntíánwəp ámbák ne bə abhen básət mmuet eyap mbə bariŋíndak. Ayap nkwo bə abhen bábhíkí bhón betan besí bə mmik bé ntíánwəp ámbák ne bə abhen bábhónó betan.

28 Mandem ayap nkwo ndéndémé bho abhen bə mmik bábyək mbə be bápú yěnyiŋ. Akə nó bé menyíŋ ebhén bə mmik bákáysi bé bó kě bébhónó menwəp béké pere bhák yěnyiŋ.

29 Ndü échí nó, yě mmu apú kwáy bépanyu besí Mandem.

30 Mandem aywíntí kě ákú bé mánkway bébhát mmuet ne Yesu Kristo. Yí kě apət ákú be Yesu ányché bhe neriŋíndak enén tetep, ne ɛti Yesu kě Mandem ásóré be mbə bə abhen báchí chák besí bhi. Akə besé sémbák pépép, bakwap tí. Yesu ré kě ákú bé séndóp chí bo Mandem ne achye nepém eni békú besé séké pere bhák ndü kesémé bebá.

31 ɛti eyə, kě échí mbə enyü básíŋí amem Ekáti Mandem be, “Mmü ane áyaŋ bépanyu, ámpányu chí ɛti enyiŋ ene Mandem Acha ákú.”

2

Pəl əghati bho ɛti Kristo mmu ágú ndü ekotákátí

1 Bəma, mpok ntwó awu ntá yeka, mbíkí twó béghàti bhe Eyəŋ Mandem mbə mmu ane ábhónó sérwərényu, ne mbíkí twó mbə mmü ane achí ndiŋíndak.

2 Mpok nchí awu, nkə nti ena bé mpú yán ndíŋí enyiŋ echak, ébhíkífuet chi berem ɛti Yesu Kristo ne, sayri sayri ɛti newú enen yí ágú amfay ekotákátí.

3 Ntwə nyaka awu ené yě betan bépú ne me ne mbón beyá becháy, ngwet nəkə gbagbăgbak.

4 Ne mpú sət nyaka chí neriŋíndak enen bə mmik ndu betəŋ, ngati nəkə bhe Mbok Ndíndí ndu nchi nu bekə mánókó. ɛfónó Bedyere kě ásóré betan ebhi ákú mǎngó bé enyiŋ ené séghàti bhe échí tetep.

5 Eyə étəŋ bé puyě neriŋíndak enen bə mmik ke nékú bəbhónó neka ne Yesu. Chi betan Mandem.

Neriŋíndak Mandem

6 Yě nó, mpok séchí ne bo abhen mánán báséné ndü mbi Mandem, séghàti bhó chí menyíŋ ebhén béchye bhó neriŋíndak, ke puyě neriŋíndak eken bə mmik. Ne épú bhák enyü neriŋíndak enén bə abhen bábhónó betan fá amik, betan ebhen béfəère fuet.

7 Neriŋíndak enén né séghàti bho chí enén néfù ntá Mandem. Néchí bhesé bhesé enyu ené bo bábhíkí riŋi nyaka nó. Te ndü

mpok ane mmik ábhíkí re bho, Mandem anánh aghókó nyaka nó abhure ntá yesé ndu békwák besé sémbónh kenókó.

⁸ Bõ abhen bábhónó betan fá amik bábhíkí rinji nyaka yěnyin ěti nerinĩndak Mandem enen. Mbõ bánínĩ nyaka ěti nerinĩndak Mandem enen mbá bábhíkí gó Acha ywese mmu ábhónó kenókó kenkem ndũ ekotákátí.

⁹ ěti eyo kě básínĩ amem Ekátí Mandem be, “Menyin ebhen yě mmu ábhíkí kaysi bé chon mémfakari wáwák, bõ kě Mandem átónĩtí ábhúré ntá bõ abhen bákon yi.”

¹⁰ Mandem ákú séndínĩ menyin ebhen. Efónó Bedyere mmu yí átó kě ákú séndínĩ bhó. Efónó Bedyere arínĩ yěntiki enyin, arínĩ yě chí menyin ebhén béchí te amem ntĩ Mandem.

¹¹ Ndiere efónó mmu ke ékwáy bérínĩ nkaysi ane áchí yí anti, mmu achák apú kwáy bérínĩ yó. Enyu eyo kě échí ne Mandem, ndiere Efónó Bedyere kě arínĩ nkaysi ane áchí Mandem anti.

¹² Ne Mandem áchyé bhese chí Efónó yi yimbón, puyě chí efónó ene éfú fá amik. Mandem ato bhese Efónó yi be Efónó yi ankwak sendinji berítí menyin ebhen yi áchyé bhese ěti berĩnti ebhi.

¹³ Echí yé be mpok séghati bho menyin ebhen Mandem áchyé bhese, sépú kũ nò chí ne nerinĩndak enen néfú ntá bakwánwan. Efónó Mandem kě ákũ sendinji menyin ebhen sérèm. Ne séghati menyin ebhen béyínĩ Efónó Mandem chí ntá bo abhen Efónó Mandem achi ne bhõ.

¹⁴ Mmu ane Efónó Mandem apu ne yi, apú kway bebhõn akabhé menyin ebhen béfù ntá Efónó Mandem. Apú kway berinji bhõ, ne bebhak chí epõndak ntá yi, mbõnyune ndiere Efónó Mandem kě ákũ mmu andinji bhõ.

¹⁵ Mmu ane Efónó Mandem achi ne yí, ákwáy berinji menyin ebhen menkem, ke bõ abhen Efónó Mandem apu ne bhõ, bápú kwáy berinji menyin ebhen mmu ane Efónó Mandem achi ne yi ákũ.

¹⁶ Echí mbõ enyũ básínĩ amem Ekátí Mandem be, “Agha ákwáy bérínĩ enyin ené

éché anti Mandem Acha? Agha ákwáy béchyé yí maníé?” Ke mbák chí bhese bo bho Efónó Mandem áchí ne bhese, sébhónh enyũ nti enén Yesu Kristo áchyé bhese.

3

Akóré áchí néntí bakojo Yesu

¹ Bõma, mpok nchí awu ne bhe, mpú kwáy nyaka beghati bhe menyin mbõ mmu ane árèm keri ntá bo abhen Efónó Mandem achi ne bhõ. Mbõn nyaka beghati bhe menyin chí mbõ mmu ane árèm keri ntá bo abhen mánóko Eyon Mandem, ke bákõnõ chí nepém enen fá amik mbõnyune báchí nyaka mbõ bõ abhen bábhúét amõ ndũ nepém eneka mbõ bakojo Kristo.

² Mbõn yé bédik nyaka be chí ne nébhi, puyě ne nenyié mbõn mbõnyune bábhíkí re kwáy nyaka bo abhen mǎnyie nenyié mbõn. Kpátě echon bábhíkí re kwáy bo abhen mǎnyie nenyié mbõn.

³ Bábhúét chí mǎmbõ mbõnyune nkaysi yeká abhúét chí ndũ menyinĩ mmik. Bábhõn mpabhamík ne bati. Bágwà ne bati. Eyo épú tónh nó bé nkaysi yeká abhúét chí ndũ menyinĩ mmiki ne? Chí enyu eyo.

⁴ Mbák mbæk ayeká bárèm chí bé bákõnõ chí mé Põl, báchák mǎndeme nækõ chí bé bákõnõ Apólos, nó étõn bé báchí chí mbõ bõ mmiki ne.

⁵ Apólos achi kpík agha? Me Põl nchí agha? Besé séchí chí bõ betok abhen Mandem átó be sénkũ mǎnókó Yesu. Yěntiki mmu ywese ákũ chí ebhi betik ebhén Mandem áchyé yí ánká.

⁶ Mpi erítí mbwót amem bati yeka, Apólos amíákátí manyiep aré. Ke Mandem kě ákũ mbwót ángó.

⁷ Mmu ane ápì mbwót ne mmu ane ámyákati manyiep aré bápú yěnyin, Mandem mmu ákũ mbwót ángó kě ákũ yěntiki enyin.

⁸ Mmu ane ápì mbwót ne mmu ane ámyákati manyiep aré báchí enyu émót, mbõnyune bákũ chí enyin éré émót. Mandem ákap yěntiki mmu wap békõnõ ebhi betik ebhén yí ákũ.

⁹ Séchèm amõ ndũ betik Mandem. Ne báchí mbõ nki Mandem, ane sékũ betik

amem, bāpét bābhak mbə eket ene Mandem átè.

10 Mandem achyé mé akap, mbo betik awu ntá yeká mbə esáyri nte beket, ngoko nebhúérémik bétée eket sayri, ne néne, mmu achák áte eket aré. Ke yě agha ane átè eket ndü nebhúéréket enə, abhəŋ bésót mpok, ante yo sáyri.

11 Yesu Kristo kě áchí nebhúéréket enén bábhónó bétée eket aré. Ne yí kě áchí nebhúéréket enén bágghókó bábharé. Yě nebhúéréket néchák népú enen mmu ákway béghóko.

12 Mbək bho básöt pú ne silbha ne batay ŋaŋaŋ bétée eket ndü nebhúéréket enə. Báchák básöt menək ne táko ane nnya ényie ne táko ane nnya ébhəre aré ndu bétée eket ndü nebhúéréket enə.

13 Ke ewak ene Yesu ápètnsem fá amik, betik ebhen yěntiki nte-beket áká bífù kponorəŋ. Ewak eyə, Mandem ákà ngó ántón enyü betik ebhén yěntiki mmu béchí.

14 Mbák ngó ábhíkí səŋ betik ebhén mmu áká ndü nebhúéréket enə, chəŋ Mandem ankap yí ndü betik ebhi.

15 Ke mmu ane ngó ásónó betik ebhén yí áká ndü nebhúéréket enə, ábhəŋ chí ménémé. Mandem ápemə enyü nte-beket wu, ke ábhák chí mbə mmu ane áróbhé chí mandú bésónə amem eket, ke anəne, afú, eket ésónó kurukotok.

16 Bě bakoŋo Yesu bāriní sayri bé bāchí mbə ekerákap Mandem ne bé Efónó Mandem achí ne bhe.

17 Mbák mmu ánhónťí ekerákap Mandem, chəŋ Mandem ánaŋa yí. Mandem ánaŋa yí mbənyune ekeré Mandem ébhəŋ bebhak chí ntá yí aywintí, ne be bakoŋo Yesu bachí ekerákap Mandem eyə.

18 Də ká bérwó mməet yeka! Mbák ye mmü yweka akáysí bé achí ndinindak békónə nkaysi bə mmik, érí yí ánjbhíri ámbák mbə mmu ane ábhíkí rinji yěnyin ntá bə mmik. Chəŋ eyə énkwak yí ambak ndinindak, békónə nkaysi Mandem.

19 Nchí ghati bhe nó ne ntí be enyin ené bə mmik básöt mbə nerinindak chí echinťi besí Mandem. Echí nkúbhé mbə enyü básiní amem Ekáti Mandem be, “Mbək bo bákáysí

bé bāchí barinindak. Ke nkúbhé nerinindak enap kě Mandem ásöt bédép bó amik.”

20 Ndü nebhəet achák amem Ekáti Mandem, básin be, “Enyin ené bə mmik bákáysí bé chí nerinindak, épú yěnyin besí Mandem.”

21 Yě mmü yweka áké pá yé nnyu ěti bə abhen Mandem átó mankwák yi. Bābhəŋ bérinji bé yěntiki mmu ane Mandem achyé bhe, achyé ntá yeká mankem, ne yěntiki enyin ené Mandem achyé bhe, échí chí ntá yěntiki mmü yweka.

22 Mandem ato bhe batəŋ mbə me Pəl, ne Apólos ne Píta bé sėnkwak bhe. Mandem aghókó mmik be ánkwak bhe. Yěntiki enyin ené éfákari ne bhe ndü nepém enen, ne yě chí ndü mpok ane mmu ágú ékwák be. Yěntiki enyin ené echi néne ne yě chí ene étwə ambi étwə be chí ne beri. Menkem chi ebhəka.

23 Ke Kristo ke abhəŋ bhe. Ne Mandem ke abhəŋ Kristo.

4

Bönto Kristo

1 Měyán mänsöt me ne Apólos mbə bə betok Yesu Kristo. Mandem achyé bhese tetep ywi ane áchí bhésé bhésé bé sėnkə bo mánjwimem.

2 Enyin ené échí aré chí be mübetik ane báfyé yí enyin awó bé ánkém sayri, abhəŋ betəŋ chí-betik aywi bé yí achí mmü tetep.

3 Ke mbák chí mé, yěntiki enyin ené bārəm ěti ya, eyə épú chye me esəŋəri anti, yě chí bé bo bāchák kě báyan bérəm enyü mmü betok menchí. Membəŋ mpú kwáy bérəm bé nchí esáyri mübetok, ne mpú kwáy bérəm be nchí ebéptí mübetok.

4 Mpú ghə yě bekwéné ebhén béchí ne membəŋ. Ke eyə ébhíkí tón bé mbíkí bhəŋ bekwéné, Acha aywintí kě átəŋ mé, puyé chí membəŋ.

5 Ebhíkí rí yé bé mmu ántán nti ené mpok ábhíkí re kwáy. Nywəp Yesu ápètnsem, chəŋ ankə yěntiki enyin ené échí amem ejuri néne émfú kponorəŋ. Mpok yə, chəŋ ankə yěntiki nkaysi ane áchí mmu anti amfú kponorəŋ. Mpok eyə chəŋ Mandem ambiti yěntiki mmu békónə ebhi betik ebhen yi áká.

6 Bəma, menyin ebhen né měghati bhe bėyinji me ne Apólos. Ntí achí be mǎngók

enyiŋ aré, ndu békónó chí enyiŋ ené básíjí amem Ekáti Mandem. Ebhíki rí bé mǎmpányu ěti mbək böbatí, mǎmbyaka nəkə bǎchák.

⁷ Wə mmu ópányu, agha ághátí wó bé ɔchá bo bǎchák? Mmu yweká ane ábhónó enyiŋ ené puyě Mandem kě áchyé yí yó, chí agha? Mbák Mandem ke áchyé yěntiki enyiŋ ene yěntiki mmu yweká ábhónó, ndáká yí bǎpányu mbə bé menyiŋ ebhén bǎbhónó, bǎbhəŋ bə chí ndü betəŋ ebheka?

⁸ Pú bǎrem be mǎnán bǎbhəŋ yěntiki enyiŋ? Mǎnaŋ bájwí ne akap ane Éfónó Bedyere áchyè bhó! Bǎkwen bafə, yěndu sépú bafə. Ke enyiŋ ene mǎyaŋ chí be mǎmbák bafə tetep ndü baraka Mandem be beɛe bönto Yesu nkwo sémbák bafə ne bhe.

⁹ Ečí mbə be Mandem áká besé bönto Yesu sémbák bö abhen bǎchókó nnet nenti bönkwo mankem. Séchí mbə bö abhen bǎré ká ebéptí ndak, manyé ákwén bhó, bǎpóko ye bhə bérón bəwáy besí bo mankem, besí bö mmik ne besí bəángel.

¹⁰ Besé bönto séchí bechintí bho ndü séchíe bapém yese ntá Kristo, ke be bachí bariŋindak ndü babháré mmuet ne Yesu. Séchí mbə bö abhen Mandem ábhíki chye bhó betəŋ, ke be bǎbhəŋ betəŋ. Bo bǎchyè be kenókó, ke bǎwáy bhesé wáy.

¹¹ Kpátě echəŋ, séchí bo nsay ne nchebhe manyiɛp menyu ne nden befyɛ amuet. Séchí bö mantem, ne eket ené mmu ywese ábhini bé eyi épú.

¹² Séperé bhón nenyíé sénán sékpət nsónṭí ndu békə betik ne amó. Mpok bo básəkəti bhesé, sənik chí mmuet bé Mandem ánjet bhó. Ne mpok bo bǎchyè bhesé esəŋəri, sékəp chí nti.

¹³ Mpok bo bǎrem bebéptí menyiŋ ěti yese, sékəme bhó chí ne eyəŋó ekəŋ. Sérəp chí kebí besí bö mmik. Kpát tě echəŋ, sérəp chí mbə ményiŋí ebhen mányó beto ndü ebhwóré menyiŋí.

¹⁴ Mpú sín be menyiŋ ebhen chí ndu bekə ntíánwóp ánkém bé ěti menyiŋ ebhen bǎkə. Nchí sín chí béchyé be maníé mbənyune bachí böbha abhen nkónó tontó.

¹⁵ Yě bǎbhón chí beyǎ bo bǎchák abhen bátəŋ be menyiŋ ěti Kristo, bǎbhəŋ chí chí amət. Bǎbhəŋ chí chí amət mbənyune be

bho bǎbháré mmuet ne Yesu Kristo néne, me kě ntwó ngátí nyaka bhé Mbok Ndíndí ke mǎnókó.

¹⁶ Měnikmuet ntá yeka bé mǎnkónó epin eyá mbə enyü mmó ákəŋo epiní étayi.

¹⁷ Eti eyə kě nchí tó bé Tíməti mmu áchí mówa ndü ábháré mmuet ne Acha mbə me. Nkəŋ yí tontó, ne achí mmú tetep. Nchí tó yi be antwə antik be enyü nepém ena, mbə mmü Yesu Kristo nechi, nkúbhé mbə enyü mětəŋ bönkwo yěntiki ebhak.

¹⁸ Ndíní be mbək eyeka bǎpányu mbənyune bǎkaysi be mpú pere kway bétwə beghə bhe.

¹⁹ Ke mbák chí nkaysi Mandem, chəŋ ntwó awu mandú mpok. Ne nnán nchwóp awu, chəŋ membəŋ ndíní mbák bö abhen bǎpə nó nyu bǎchí chí bö nyu wúwú, ne mbák betəŋ Mandem béchí ne bhó tetep. chəŋ ndíní.

²⁰ Nchí rem nó ne ntí be bǎriŋi bé Mandem achí ne mmu mbə Mfə aywi chí mbák betəŋ Mandem béchí ne yí ndü nepém eni. Epú wenti chí ndü erítí eyəŋonyu yóyó.

²¹ Enyiŋ ene bǎyən chí ene? Bǎyən ntwó awu chí ne ékpá awó, ke chí ne eyəŋ petii betəŋ be nkəŋ be tetep?

5

Bǎké ka mmu ane ábhónó epə epin ámbak ne bhe

¹ Cháá! Bǎghátí mé epúsi ené échí néntí eneká. Ne enyü epúsi ene, yě chí bö abhen bǎbhíki noko Mandem bǎpú kwáy béká be émbák ndü nkwo wap. Mmu áre bhəre ne ngoré étayi ná?

² Ne mǎmpa nəkə chí nyu? Pú enyiŋ ene bǎbhónó bébhak chí ndü nedí-kebhö? Bǎbhəŋ bǎfére mmu ane áká eyə enyü epəndak ndü nkwo yweka.

³ Yěndu mpú awu ne bhe besí ne besí, nchí ne bhe mbənyune nti ena néchí awu ne bhe. Ne nnán mkpət nnyé mmu ane áká awu ndak,

⁴ ndü nnyén Yesu Kristo Acha, ne nchí bhák ne bhe ndü nkaysi ya mpok bǎchem ndu bechye Mandem kenókó. Chəŋ betəŋ Yesu Acha ywese mémbak nkwo ne bhe.

⁵ Fíe ká mmu ane ákù awu ndak awó Satan, bé ánychōtí mm̄æet yi. Anánj ambak awó Satan, chōj Satan anchōnti mm̄æet eyi. K̄ ka enyu eyō ne manō yweka, be Mandem ampeme efōjō eyi ndū nywōp enen Yesu Acha ápētnsem.

⁶ Ndaká yí bāpányu? Bābhíkí rījī bé mandú yís ane báfyé ndu fláwa ane bábáy ndu béghañ pōpōf, ák̄ fláwa amwōt ke?

⁷ Feré yé ka bebú bhō am̄æet, bé béké go m̄entaka ndū nkwo yweka. Feré ká bebú ebhō bé yēntiki mm̄ yweka ambak pēpēp ne nti nemōt. Dījī ká be n̄ewú Yesu ndū ekotákátí n̄ek̄ bakojo Yesu bārōp chi pēpēp besí Mandem. Yí Kristo, achí mbō mōnkwōmen ane bo Israel básōt nyaka manchye mbō akap ntá Mandem ndū mpok ane mányie Ep̄ Nēkījī.

⁸ Séndō ye yēntiki enyū bebú, bé bebú béké gō mēnjwí ndū nkwo aywesé. Sénkú nókó chí berī, sēnkōjo nōkō mbi Mandem ne nti nēmōt. Chōj eyō énk̄ sémbak mbō bret ane kebhoj yís ane bo mányie nyaka mpok Ep̄ Nēkījī. Enyu eyō kē besé nkwo sébhōjō ményie Ep̄ Nēkījī mbō bō tetep abhen bapu apú ne bhó.

⁹ Ndū ekátī ene njāmbi ntō bhe, ngátī bhé be bāké bhōj yēnyīj bek̄ ne bo abhen bākū barak epúsí.

¹⁰ Mpú rem chi ēti bō abhen bápú bakojo Yesu, yē bachi chi bo epúsí, yē chí bō abhen báfyē amík ndū mēnyīj bo bāchák, yē bāghēp, yē chí bo abhen bābhōjō bōmandem bēchák. Mpú rem ēti bō mmik mbōnyune mbák mmu ándém bé apú chem mm̄æet ne bhó, abhōj bérō mmik̄ ne.

¹¹ Enyīj ene nsījī nyaka bek̄ be m̄andījī chi bé bāké bhōj yēnyīj bek̄ ne mmu ane árēm be yí achi nkojo Yesu, yē nō, ank̄ nōkō mēnyīj mbō barak epúsí, ne bēfyé amík ndū mēnyīj bo bāchák, ne bebhoj bōmandem bāchák, ne berem bebēptí mēnyīj ēti bo bāchák, ne yē chí bebhak nyūmém, ne beghep aghēp. Yē chí nēnyíé, bāké nyíé ne enyū mmu wu.

¹² Mbíkí bhōj betāj bētāj bō abhen bápú bakojo Yesu. Bābhōj bētāj chí batī bō nkwo abhen bākū bebēptí mēnyīj mbō ebhen.

¹³ Mandem kē ábhōjō betāj bētāj bo nefi, ne chōj yí antāj bō. Ke émbák chí bhe bō nkwo Yesu, manká mbō enyū Ekátī Mandem érēm be, “Bābhōj bēfēre mmu ane ákù bebú ndū nkwo yweká.”

6

Ebhíkí rí bek̄ manyé ne nti mm̄ nkwo

¹ Ekō ná ke mmu yweká ansōt ndak andak besí batāj manyé abhen bápú bakojo Yesu mpok yí ábhōj ndak ne nti mm̄ Mandem, ené yi ábhōjō berōj ntá batī bo Mandem?

² Bé bābhíkí rījī be ewak émōt, chōj bo Mandem mántāj bō mmik ke? Mbák bābhōj betāj bō mmik ewak émōt, bōbekpíkiri abhen bāchí nēntí eneká kē bapú kwáy bētāj kē?

³ Bābhíkí rījī bé ewak émōt, chōj besē bo Mandem séntāj bōángel? Bārú bekpíkiri abhen bābhōj ne batī ndū nepēm enén fá amik kē bāchá be bētāj?

⁴ Mbák yē mm̄ yweka abhōj mēnyū bekpíkiri ebhō, áké sōt bō besí bo abhen bābhíkí bhōj kenókó besí bōnkwo Yesu bé mántāj bō.

⁵ Nchí rem nó bé ntíanwōp ánkém bé. Yē ndījīndak apú ndū nkwo yweká ane ákwáy ményūre bo nkwo abhen bābhōjō ekpíkiri ne batī ke?

⁶ Cháá! Mmu Mandem ánká manyé ne nti, bé bo Mandem mándak mánte besí bo abhen bābhíkí noko Yesu Kristo mántāj bō?

⁷ Mbōj bek̄ manyé ne nti, étōj bé m̄ánāj bākwen ndū mbi Mandem. Mmu ánká bekwéné ebhén nti ákú yí, nō éber ke? Mmu ányíé wó nsem amōt, eyō énk̄ yi?

⁸ Ne be bābhōj bākū batī bekwéné, m̄ányie nōkō batī bō nkwo nsem amōt.

⁹ Bābhíkí rījī be yē ewak, Mandem apú bhák Mfō ntá bō abhen bápú chak ke? Mmu áké rwō mm̄æet. Yē agha ane ákù barak epúsí, yē agha ane ákōjo bōmandem bachak, ne bakwené berwōp, ne yēntiki mbakanem ane ákù kebharé ne nti mbakanem ne yēntiki ngōré ane ákù kebharé ne nti ngōré,

10 ne yě agha ane ághep aghep, ne yě agha ane áchí nyũmém, ne yě agha ane árèm bebéptí menyih ěti bo báchák, ne yě agha ane áchi ngép ntántan, menyũ bo bho mankem bápú kway bebhak ndũ nkwo bho abhen Mandem achi Mfo wap.

11 Ne nkúbhé enyu eyo kě mbək yeká báchí nyaka. Ke néne, Efónó Bedyere anáj asó bebú bheka aféré, akw bé mámbák bo Mandem. Ne ěti enyih ené Yesu Kristo Acha áká, Efónó Bedyere akw nkwo bé be mámbák chak besí Mandem.

Mandem achyé bhesé mmuet bé sénchíe yi kenókó ne yo

12 Mmu ákwáy béré m be, “Mbəh ngāngan bekw yěntiki enyih ené nkónó.” ěchí tetep, ke ěchí nkwo tetep bé puyě yěntiki enyih kě ékwáy bék wák bhe. Mbəh ngāngan bekw yěntiki enyih. Ke enyih ené měbhák nsem anten eyi épú.

13 Mmu achák ákwáy béré m be, “Mandem aghókó nenyíe chí bé mányíe mámfyé menie, aghoko menie be nenyíe nemfuet are ke nénchwe mmu amuet.” ěchí tetep, ke ewak émət, Mandem ákw be menie békere bhak, nenyíe nkwo kepere bhák. Mandem abhíkí ghoko mmuet nkwa chí ndũ barak epúsi. Aghókó mmuet yesé chí bé sénkónó Yesu Acha ne yó. Ne yí Yesu Acha kě áchyè bhesé menyih ebhen bék wák mmuet eyese embak sayri.

14 Mandem ákw nyaka Yesu apetnsem ndũ nepém, ne ndũ betan ebhi, chəh ankw besé nkwo sēmpetnsem ndũ nepém ne mmuet ekə.

15 Bābhíkí riŋi bé nkwo Kristo mankem chí mmuet Kristo? ěri yé bé mmu ánsót mmuet ane áchí epókómuet Kristo anchye ntá ngərə-nekə? Wáwák!

16 Bābhíkí riŋi bé mmu ane áché mē mmuet ne ngərə-nekə, arəp chí mmuet amət ne yi? ěchí enyu eyo mbənyune Ekāti Mandem eghati bhesé be, “Bə bati apay, bārəp chí mmũ amət.”

17 Ke mmu ane ábhá rē mmuet ne Yesu Acha, ábhón nkaysi amət ne yi.

18 Báké bhón yěnyih bekw ne barak epúsi! Bebé bék wák menkem ebhén mmu ákw bēbhíkí bhón ndak ne mmuet mmu. Ke

mmu ane ákw barak epúsi, áchəh chí mmuet eyi yimbəh.

19 Bābhíkí riŋi bé mmuet eyeka chí ekerákap Mandem ené Efónó Bedyere áchəkə aré? Mandem achyé bé Efónó Bedyere be ámbák ne bhe, néne, bārəp chí bo Mandem. Bāpet bāpu ndũ mmuet eyeka.

20 Mandem aku be ne beyá nkáp, bābhəh yé bechye yi kenókó ne mmuet eyeka.

7

Menyih ebhen sébhónó béríŋi ěti nebhay

1 Nchí yán bégháti be ěti menyih ebhen bābhébhé me ndũ ekāti ené bāsíní. Nká ne bhe bé éri mmu áchókó kebhá ngərə.

2 Ke tēndu beyá bo abhen bābhíkí bhəh nebhay bābhəh mamə bekw epúsi, yěntiki mbakanem abhəh bebhay ngərə anchəkə ne yí, ne yěntiki ngərə ámbón aywi nném anchəkə ne yi.

3 Nném abhəh béchye mmuet nta ngərə ywi, ne ngərə abhəh bechye mmuet nta nném, mbə enyu éyən.

4 Ebhəh bebhak nə mbənyune puyě ngərə kě ábhónó mmuet eyi, chí nném. Ne puyě nném ke ábhónó mmuet eyi, chí ngərə.

5 Ngərə ne nném báké kan ye bati kebharé, ebhikifuet ndũ mpok ane báká eyəh emət be báyan béchwé ndũ nenikimuet ntá Mandem. Mpok yo anáj ámfuét, bābhəh bepet bechem mmuet, be Satan áké rwo bhe mánk wén ndũ nemə ndũ bāpú kway bekem mmuet.

6 Mpu rəm nó chí béfyé bé ebhé bé bābhəh bekw nó, nchí chye be chí maníe,

7 be yěntiki mmu ámbák ndũ mmuet eyi kebhón ngərə mbə me, ke yěntiki mmu abhəh aywi akap ané Mandem áchyé yi. Achyé mbək akap bēbhəh nebhay, achye báchák chí akap bék wəkə ndũ mmuet eyap kebhá nebhay.

8 Ntá bə abhen bābhíkí bhón nebhay, ne mánk wésé, nchí rəm be mándóp mmuérémuet ayap mbə me.

9 Ke mbák mbək bho báchí ndũ nkwo yweká abhen bápú kwáy békém mmuet, ěri bé mámbón nebhay. ěri bé bó mámbón nebhay echa bechəkə nə, ekwaká kebharé éndu nəkə bhə anti.

10 Néne, nchí fyé ebhé ntá yěntiki mmu ane ábhónó nebhay, ne ebhé ene éfú chí ntá mbəŋ Yesu Acha. Ngərə abhíkí bhón béró nném ndũ nebhay.

11 Ke mbák ngərə aró nném, abhəŋ béchókə ndũ mməet eyi, kebháy mmu achák. Mbák épú nó, ámpétnsem ntá nném aywi. Mbakanem nkwo abhíkí bhón béró ngərə ywi ndũ nebhay.

12 Enyiŋ ené mēghati bhe néne éyíŋí yěntiki mmu ane ábháy ngərə ane ápú nkoŋo Yesu, ne mambəŋ ké nchí ghati bhe yó, ébhíkí fú chí ntá Yesu Acha. Yěntiki múnkwə ane ábhónó ngərə ane abhíkí noko Yesu, ke ngərə wu akəŋ béchókə ne yí, nném áké rə yí ndũ nebhay.

13 Ne mbák ngərə ane ásíkí nti ne Yesu abhəŋ nném ane ápú nkoŋo Yesu, ke nném akəŋ béchókə ne yí, ngərə wu áké rə yí ndũ nebhay.

14 Ntí achí bé nepém ngərə ane achi nkoŋo Kristo nekway beka nném ambak mmũ Mandem. Ne nepém nném ane achí nkoŋo Kristo nekway beka ngərə ywi ambak mmũ Mandem. Mbə épú nó, mbú bə bheka bápú kwáy bebhak bo Mandem. Ke ndũ échí nó, Mandem əsət bəbhəp mambak bəbhi.

15 Ke mbák mmu ane ápú nkoŋo Yesu, yě chí mbakanem, yě chí ngərə, əyán béró nti, mándó yí ándók. Embák nó, ebhé Mandem épú kém yě chí ngərə, yě chí mbakanem, mbənyune Mandem apú yán yěnyiŋ ene énsónórí nti móywi amem.

16 Bə baghərə abhen bachí bakoŋo Yesu, baríŋí ná mbák əti eyeká ke Mandem əkwáy bépeme maném abheka abhen bábhíkí noko Mandem? Ne be babhakanem abhen bachí bakoŋo Yesu, baríŋí ná bə əti yeká Mandem əkwáy bépeme baghərə bheka abhen bábhíkí noko Mandem?

Yěntiki mmu abhəŋ bébhəre nepém eni mbə mmu Mandem

17 Enyiŋ ene bəbhəŋo beríŋí chí be yěntiki mmu abhəŋ bébhəre nepém eni mbə enyũ Mandem əyán yí ambak. Ené ké échí ebhé ené nchí chye bənkwo mankem yěntiki ebhak.

18 Mbák mánán básyep nyaka mmu ke Mandem əbhíŋí yí, áké nu bebhak mbə

mmu ane bábhíkí syep yí. Ne mbák mmu achí ane Mandem əbhíŋí yí ene bábhíkí re syep yí, áké nu bə mánsiép yí bekoŋo epíŋ ene bo Israel.

19 Nchí rem nó mbənyune yě básyep mmu yě bábhíkí syep, eyə épú kwak ndũ yě mbi. Nném enyiŋ chí bébhəre bebhé Mandem.

20 Yěntiki mmu yweká ándóp enyũ yí achí nyaka mpok Mandem əbhíŋí yí ámbák nkoŋo Yesu.

21 Mbák əchí nyaka chí nsem mpok Mandem əbhíŋí wó, eyə éké səŋəri nti ene amem. Mbák əbhəŋ mbi beka bə óké pere bhák nsem, dók ambi.

22 Bəkə ghəkəntik be nsem ane Mandem əbhíŋí apət apú nsem besí Mandem. Mbənyune abhat mməet ne Yesu Acha, ne apət apú ndũ kesemé bebá. Ne mmu ane ápú nsem fá amik, ndũ Mandem abhíŋí yí, arəp chí nsem Yesu Kristo.

23 Mandem aku bhe ne beyə nkáp aféré ndũ kesem. Bərəp chí basem Yesu Kristo. Bəkəpere ka ye mməet eyeka basem ntá bə mmik.

24 Bəma, éri ye bə yěntiki mmu yweká ándók ambi bebhak ndu nte ane yí achí nyaka mpok Mandem əbhíŋí yí.

Bakway bho ne mánkwésé

25 Enyiŋ ené mēghati bhe néne éyíŋí bakway bho ne mánkwésé. Puyě chí enyiŋ ené éfú ntá Yesu Acha. Nchí ghati bhe chí enyiŋ ené nkáysí. Ke bəbhəŋ beghok mé mbənyune nchí mmu ane nchí rem ndak mángók, ne ntí bə Yesu Acha achí ne me.

26 Bəyíŋí esəŋəri ené échí ndũ mpok ane, nchí rem bə mmu ane achí ndũ mməet mməet eyi, ámbák mbə enyũ achí.

27 Mmu yweka ane ábhónó ngərə, áké rə yí. Ane abhíkí bhón ngərə, áké nu bebháy ngərə.

28 Ke mbák mmu yweká abhay ngərə, abhíkí ka bebá. Ne mbák mánkwen ngərə abhay nném, abhíkí ka bebá. Ke diŋí ká bə bə abhen bábhəy nebhay bəbhəŋ beyə esəŋəri fá amik, ne nchí yán chí beka be bəkə chwe ndũ esəŋəri.

29 Bəma, enyiŋ ené mēyán mändíŋí chí be manywəp ané Mandem áchyé bhesé abhíkí

περε γά. Ἐγὰν γε βέ βέbhό νένε, γῆntiki mmu ane ábháy ngoré ámbák mbə mmu ane ábhíki bhón ngoré.

³⁰ Ne bð abhen báchi ndü nedí kebho babhəñ bebhák mbə bð abhen bápú ndü nedí kebho. Ne γῆntiki mmu ane mañák áchi ne yí, ámbák mbə mmu ane mañák ápú ne yí. Ne γῆntiki mmu ane ákù menyin, ámbák mbə mmu ane ábhíki bhón menyin.

³¹ Ne bo abhen bábhónjə enyin beka ne menyiní mmik, báké noko menyin ebho, mbənyune mmiki ne áfæere fæet ne menyin ebhi menkem.

³² Mbíki yán be mámbón menyin ebhen besəñəri bati yeka amem. Mmü ane ábhíki bháy ngoré, afyé ntí ndu beka betik Acha Yesu, ne ákaysi beká chí menyin ebhen beka Mandem ambəñ mañák ne yí.

³³ Ke nkaysi mmu ane ábháy ngoré ábhák chí ndü menyiní mmik. Ayañ beka chí menyin ebhen beka ngoré ywi ámbón mañák ne yí.

³⁴ Mmu wu ábhón γε chí bati ápáy. Mónkwen ngoré ne baghoré bachak abhen bábhiki bhón manem bafyé ntí chí ndü betik Acha Yesu. Yῆntiki mmu wap áyañ béchyε nti ne mmæet nkem chí ntá Mandem. Ke nkaysi ngoré ane ábháy nném, ábhák chí ndü menyin mmik, ne áyán beka chí menyin ebhen béka nném aywi ambəñ mañák ne yí.

³⁵ Nchí rem menyin ebhen ndu bekwak bhe, puyě chí ndu bechet bhé mbi. Nchí yañ chí bekwak mánkó ndü mbi ané achi chak ne be γῆntiki mmü yweka anka betik Acha ne ntí nemət.

³⁶ Béyini mmü ane átí bebhay ngoré, mbák aghə be abhəñ bebhay ngoré ndü beyá ekwak béchi yí anti ne apu kway bekem mmæet, ne mpok áfæèt, éri bé ámbáy ngoré. Bebé bepu are.

³⁷ Ke mbák mbəñ mbakanem aka nti eni bé yí apú περε bháy ngoré ane yí átí, ne ákwáy bekém mmæet, nó aka sayri ndü ábhíki bháy ngoré.

³⁸ Echí yé bé mmu ane ábháy ngoré ane yí átí, aka sayri. Ke mmu ane áchókó kebhay ngoré, aka enyin ené éri échá.

³⁹ Ngoré abhəñ bebhák ne nném aywi te

ndiere newú. Ke mbák nném agu, abhəñ ngəngəñ bebháy γῆntiki mmu achák ane yí ákónjə. Ke mmu wu abhəñ bebhak chí mmu ane áchi nkoñə Yesu Acha.

⁴⁰ Ke ndü nkáysi ya, eri echa be ngoré ane nném éywi ágú anchəko enyu eyə, yi ke bhay nném. Ne me nnókó bé Éfónjə Mandem ké áchyé mé nkaysi ane.

8

Nenyié mandem nsé

¹ Néne, béyini enyin ené básini éti nenyié bəmandem nse, enyin ené mbónjə bégháti bhe chí be échí tetep mbə enyü bərəmé be, “Besé mankem sérini enyin.” Ke enyü nerini enə nékə mmu anjoñ nəko mmæet. Enyin ené échyε bð nkwo Yesu bétán chí ekəñ.

² Mmu ane ákáysi bé arini, átəñ chí bé abhíki rini menyin ebhen Mandem áyən yí ándini.

³ Ke mmü ane akəñ Mandem ke Mandem arini mbə aywi mmu.

⁴ Béyini nenyié enen báchyε ntá bəmandem nse, besé mankem sérini bé mandem nsé apu γῆnyin ne abhíki bhón nepém. Mandem amət ke achi, achák ápú.

⁵ Menyin béchi amfay, béchák béchi fá amik ebhen bo básət mbə bəmandém. Beyá menyin béchi enyuyə ne mbək bho básət bə mbə bafə bhap.

⁶ Ke ntá yeε, sérini be Mandem amət ke áchi. Yí chí Eta ne yí ke ághókó γῆntiki enyin. Aghókó bhesε be sémbák bəbhi. Yesu Kristo Acha achí nkwo chí amət. Mandem afæéré ntá yí ke ághoko γῆntiki enyin, ne nepém enese néfù chí ntá yí.

⁷ Ke yəndu sérini bé mandem nsé abhíki bhón nepém, mbək bho báchi ndü nkwo ywesé abhen bábhíki rini nə. Mpok mányie nenyié mandem nsé, ébhək amem bati yap chí mbə be bəmandem nsé chí bəmandém abhen bábhónjə nepém tetep. Ne ndü bábhíki re sene ndü mbi Mandem, bákaysi bé nenyié mandem nsé néchəñti bó besí Mandem.

⁸ Echí tetep bé nenyié nepú kwáy beka besé sémbák kékwót ne Mandem. Mbák sényie nenyié, eyə épú kwak bhesé. Ne mbák sébhíki nyie nenyié, eyə épú ka bhesé γῆnyin.

⁹ Bābhōŋ ngāngan mēnyíe yěntiki enyīŋ ené bākónjó. Kε sət ka mpok bé bāké kε mmu anε ábhíkí re sene ndū mbi Mandem ánkwén ndū bebú ēti enyīŋ ene mányle.

¹⁰ Sénsót bé mmu anε ábhíkíre sene ndū Eyōŋ Mandem agho wō mmu órínjī mēnyīŋ ebhen ndū óchí amem eket mandem nsé ónyíe nenyíe. Wō órínjī bé eyō épú kε yěnyīŋ. Kε okáysí bé épú kε yí ánkwén ndū ntá anε mēnyíe nenyíe enen bachye ntá mandem nsé? Mbák émfákárí nō, épú chōŋti nti eni amem besí Mandem?

¹¹ Ne enyīŋ ené wō mmu órínjī enyīŋ óká, échōŋti nepém mmu anε ábhíkí re sene ndū mbi Mandem. Kε óké ghókōntik bé yí wu chí nti manō anε Kristo ágú ēti yi nkwo.

¹² Dínjī yeka bé, mbák mmu ákú nti mmu nkwo bebú, anchōŋti nti eni enen nebhíkí re tan amem, nó ákú Kristo nkwo bebú.

¹³ Eti yō, mbák nenyíe enen mēnyíe nebhōŋ bekε nti mmu nkwo ánkwen, chōŋ mkpík ndō mēnyíe nnya ndu nepém ena, tēndu mpu yan bekε nti mmu nkwo ankwen.

9

Betikí mūnto Yesu ne enyū bābhōŋó békém yi

¹ Mbíkí bhōŋ betan bekε yěntiki enyīŋ ené méyāŋ bekε kε? Mpú mūnto Yesu Kristo? Mbíkí ghó Yesu Kristo Acha ywese ne amík kε? Pú betik ebhá kε bekε bāchí bakoŋo Acha?

² Yě émbak chí bé bo bāchák bābhíkí ka bé nchí mūnto Yesu Kristo, be bārinjī be nchí mūnto Yesu. Nebhat anε bābháré mmuēt ne Yesu Acha, átōŋ bé nchí mūnto ywi tetep.

³ Mēnyīŋ ebhen mbōŋó béghati bō abhen bārēm be mēmpú mūnto Yesu chí be

⁴ besé bōnto sepú bo abhen sekway mēnyíe, senyu mēnyīŋ ebhen bāchyè wu bhese ēti betik ebhén sékú kε?

⁵ Besé sébhíkí bhōŋ ngāngan bebhay baghōré be yěntiki mmū ywese ánkó nókó ne ngōré anε achi nti mmu nkwo, mbō bōnno Yesu Acha ne mbō Sēfas ne bōnto bachak?

⁶ Kε chí ndiēre Banábas ne me kε séchí bōnto abhen sébhōŋó bekε betik ne amó yesé kε sémbōŋ nenyíe mēnyíe?

⁷ Ntiki mmu ábhák ntemé nenu kε kechye yí nkáp ne mēnyīŋ béchák? Ntiki mmu ábhōŋ nki kε yí kebhōŋ betan besót nenyíe enen yí áféré aré anyie? Ntiki nchiki mpōŋ abhíkí bhōŋ betan mēnyú nébhī mpōŋ?

⁸ Enyīŋ ene ndémé puyě chí nkaysi bō mmik. Pú enyīŋ éré émōt kε ebhé Mandem érémé?

⁹ Ne básīŋ ndū bebhé Moses be, “Mpok anε mpōŋ ákú betik ebhí, bābhíkí bhōŋ bégwót nnyu ywi bé áké nyíe mbwōt anε yō áyàti be amfu ndu bekwōp.” Mandem arem enyīŋ ene chí ēti mpōŋ kε?

¹⁰ Pú Mandem arem enyīŋ ene chí ēti yesé? Tetep, básīŋ yó amem Ekáti Mandem chí ēti yesé mbōnyune éri bé mmu anε ákwáná nki ne mmu anε áféré nenyíe ebhí mámbáká nti bé bāchyè bō enap nenyíe, ndū enen bō bāféré ebhí.

¹¹ Séghátí bhe Eyōŋ Mandem mbō mmu āpí mbwōt ebhí. Ebep be bé bho bābhōŋ nsáy ndū betik ebhese mánchye bhese nenyíe ne mēnyīŋ bechak kε?

¹² Mbák bāchyè bo bāchák nenyíe, pú besé sébhōŋ betan bēbhēp be mēnyīŋ écha bo bachak abhō?

Yě nō, sébhíkí bhēp be mēnyīŋ mbō enyu sébhōŋó bebhēp. Séká yěntiki enyū esōŋōri. Eyō éri ntá yesé échá békε enyīŋ ené ékwāy bechet be mbi beyīŋi Mbok Ndíndí Kristo.

¹³ Bābhíkí rinjī bé bō abhen bākú betik amem ekerákap Mandem, nenyíe enap néfú chí aré? Ne bō abhen bāwāy nnya ené bo bātōwō ne yó mbō akap, bābhōŋ nenyíe ndu nnya ené bō bāwāy?

¹⁴ Echí enyu émōt mbōnyu Yesu Acha areme be, “Nenyíe mmu anε ághāti Mbok Ndíndí nébhōŋ bēfú ntá bo abhen Mbok Ndíndí anε yi aghati bho áyèt bhō.”

¹⁵ Yěndu échí nó, mbíkí rem bé mánkwák me ne yěnyīŋ. Ne mpú sīŋ ekáti ene ndu békε mántó me mēnyīŋ. Echí sayri be ngú esōŋōri échá me bebhēp bé mēnyīŋ. Mbíkí yāŋ yě mmu ankε nképerε dep awó anti be méghāti bho Mbok Ndíndí nkebhép bō mánkwák me.

¹⁶ Puyě béghāti bho Mbok Ndíndí, kε ákú me mpányu, mbōnyune eyō chí betik ebhén Mandem areme be membōŋ bekε. Ne mbák

mbíkí ghati bho Mbok Ndíndí, ébèp ntá ya éntcha!

¹⁷ Mbò mèmbeṅ kě njábhé betik ebhen, mbú éri bé bo mányché mé akap ndü betik ebhá. Kε mэкù chí betik ebhén Mandem ayabhe me, afyé bhó amoya, ne mbəṅ beka bhə.

¹⁸ Nsáy ya achí yé bé yi ndü betik ebhen? Nsáy ya achí chí maṅák amen mbəṅ bégáti bho Mbok Ndíndí ndéndem, nke yán nsáy ane ngati Eyəṅ Mandem ábhónó bébhəṅ.

¹⁹ Mmu ane nchí nsem nta yi apú. Yé nó, mèmbeṅ nkə mməét eya nsem ntá yěntiki mmu ndü nchí yan békúk bəyá bo mántwó ntá Yesu Acha.

²⁰ Mpok nchí ne bo Israel, nchí bhák mbò mmu Israel ndü nchí nu békúk bhó mánsíkinti ne Yesu. Mpok nchí bhák ne bə abhen bákəṅ bebhé Moses, nchí bhák mbò bhə yěndu mpú anten bebhé Moses, ndü nchí nu beka bó mántwə ntá Yesu Acha.

²¹ Mpok nchí bhak ne bə abhen bápú bo Israel nchí kə menyin chí mbò mmu ane apú koṅo bebhé Moses, ndü nchí nu békúk bó mántwə ntá Yesu Acha. Ene ébhíkí tṅj bé mpú bhəere bebhé Mandem. Ebhé Yesu Kristo achye kě nchí koṅo.

²² Mpok nchí bhák ne bə abhen bábhíkí re sené ndü mbi Mandem, nchí bhak mbò bhó ndü nchí nu békúk bó mántwə ntá Yesu Acha. Nká bebhak yěntiki enyin ntá bə mankem, ndü nchí nu bébhəṅ yěntiki mbi békúk bó mántwə ntá Yesu Acha, yi ámpémé bhó.

²³ Nchí kə menyin ebhen menkem chí bé Mbok Ndíndí eti Yesu Kristo ántáká mbánkem, ne bé Mandem ánjét mé nkwo ne berí ebhen bo abhen bákəṅ Mbok Ndíndí bábhəṅ.

²⁴ Báké ghəkəntik be mpok bejet ntiet, bəyá bo bájét, ke ndiere mmu ane ájéré áchá bati kě ábhəṅ akap. Nchí ghati ye bhe bé mamfyé betaṅ bejét ntiet enyu ene bákway bébhəṅ akap.

²⁵ Yěntiki mmu ane átoṅti mməet ndu bejet ntiet ane bebhəṅ akap, ákem mməet ndü yěntiki enyin. Bákə nə ndu bebhəṅ akap ane átát ánhəṅti. Ke akap ané sénu bebhəṅ, chí akap ane ábhak mpoknkem.

²⁶ Eti yə kě nchí jet téé bérəṅ ndü ngwenti. Mpú mbò mmu ane áté bédép ékwót ne nti, ke andə yí, andep nəkə chí mbúép.

²⁷ Kε nchí den mməet ne yěntiki enyü esəṅori be mbón mbi bekem mməet ndü yěntiki enyin. Nchí yan be ndü ngwenti, Mandem ake rə me ansem, me mmu ngati bho Mbok Ndíndí, ansət bo báchák.

10

Sət ka mpok ne enyin ene éfákári nyaka ne bo Israel

¹ Bəma, mbíkí yan mǎngókəntik enyin ene éfákári nyaka ne bachimbi bhese mpok bákə ne Moses amem baso. Mandem akə ekpəkə nebhan ékúti bhə, Manyu Chu akəre bebhə bépáy bákó amik bápé bárók ebhe échák.

² Ebhák chí mbò bájwítí bhó amem nebhan ne amem Manyu, bé mámbat mməet ne Moses munti wap.

³ Bó mankem béré nyié nkúbhé nenyié maknkay enén néfù ntá Mandem.

⁴ Ne bə mankem mányú nkúbhé manyier maknkay amen áfù ntá Mandem. Nkúbhé manyier méré kě bó mányú mbənyune manyier amen áfú ndü setárebhé esén sékə nyaka ne bhə kě mányú. Ne setárebhé esə sébhák Kristo.

⁵ Yěndu bágəṅ menyin ebhə nə Mandem ákə ntá yap, bəyá ebhap béré kə chí menyin ebhén beka Mandem ámbé nti ne bhó. Eti yə, bəyá bhap bágú amem baso, berene bhap béróp aré, mbəṅ ne mban.

⁶ Menyin ebhen bəfákári nyaka ne bachimbi bhese chí bé ménsémtí nókə bhese be séké ṅwaka beka bebéptí menyin mbò bó.

⁷ Ne báké koṅo bəmandem nsé mbə enyü mbək eyap bákə nyaka, nkúbhé mbə enyu básiní amem Ekáti Mandem be, “Bo báchókə ndü epa mányie, mányú, báfáte bábhəṅ bepə babhen épúsi.”

⁸ Sébhíkí bhəṅ bəchwé ndü barak épúsi mbə enyü mbək eyap bákə nyaka, ékə nká bo esa nsem érat (23000) ndü nkwo wap bágú ndü nywəp némót.

⁹ Sébhíkí bhəṅ mémó Acha mbə enyü mbək eyap bákə nyaka, ékə Mandem ató nnyó, ne nnyó ere waytí bó.

10 Ne séké bhak bō enywintí mbō enyū mbək eyap báchí nyaka, éká ángel newū anaŋa bho.

11 Menyīŋ ebhen menkem, ebhén béfákárí nyaka ntá bo Israel, béchí chí berīŋ ntá bo báchák. Ke ntá yese, básīŋ menyīŋ ebhen be ménsémtí nókó bhese bé yěntiki mmu ánsót mpok néne, ené ngwenti mmik arəbhe kekwoť.

12 Yěntiki mmu ane ákáysi bé atée sayri, ánsót ye mpok bé áké kwén.

13 Ke diŋí ká be yěntiki nemə enen nétéméří mmu yweka, chí enyū nemə enén nénánj nétéméří bo báchák nkwō. Mandem apú nók bebħare bariep ami, ne apú kwáy berə yě nemə néntwó ntá mmu yweka enen netaŋa necha yi. Mpok nemə néntwó ntá mmu yweka, Mandem átəŋ yi mbi bé yi ántaŋ ancha nemə enə, ante kpirí ke kwen.

14 Abhen ekəŋ, ndū échí nó, báké fyé yé amə ndū barak mandem nsé.

15 Báchí bō abhen bábħónj kəboŋ. Bě bábħəŋ mǎnjíŋj beghə mbák enyīŋ éné méréŋ epú tetep.

16 Mpok sényīe nenyíe Acha, sésot nkóp mmem sénchye bakak ntá Mandem, besé mankem sényú. Nekə ane sékə nó, pú séchəm mmuet ne bati ndū manəŋ Kristo? Ne mpok sébəkoti brét sényīe, pú séchəm mmuet ne bati ndū mmuet Kristo?

17 Ekpəkó brét éməť ke echí. Yěndu besé séyá, séchí mmuet aməť, mbənyune besé mankem sényīe chi brét ére aməť.

18 Yiŋj ká bo Israel, báwáy nnya mánchye mbō akap ntá Mandem. Pú bo mankem abhen mányīe nnya yə báchəm mmuet ne Mandem amfay efeme akap ndū akabhe wu?

19 Mbōŋ enyīŋ ené mǎyǎŋ bekə mǎndíŋj chí yí? Chí bé mandem nsé ané bō abhen bábħíkí riŋj Mandem báchyè akap nta yi abħəŋ betəŋ ke? Ke chí bé nnya ené báchyè mbō akap ntá mandem nsé echa nnya échák?

20 Wáwák! Enyīŋ ene mǎyǎŋ bekə mǎndíŋj chí be akap ané bō abhen bábħíkí riŋj Mandem báchyè, báchyè chí ntá befónj bebúbəbə. Puyě chí ntá Mandem. Ne mpú yǎŋ mǎnchém mmuet ne befónj bebúbəbə.

21 Bǎpú kwáy besot nkóp Acha mǎnjibhiri

mmuet mǎnyú nəkə mmém befónj bebúbəbə. Ne bábħíkí bhəŋ ményīe nenyíe Acha, mǎnjibhiri mmuet mányīe nəkə nenyíe befónj bebúbəbə.

22 Kwáé! Bǎyǎŋ bekə beběntí Mandem mémbák ne bhese mbō enyū bo Israel bákú nyaka? Bǎkáysi bé sétəŋ séchá Mandem ké?

23 Bǎrəm bé bábħəŋ ngǎŋaŋ bekə yěntiki enyīŋ. Ke puyě yěntiki enyīŋ ké ékwák mmu. Ne bǎrəm bé bábħəŋ ngǎŋaŋ bekə yěntiki enyīŋ, ke puyě yěntiki enyīŋ ké ékwák mmu ántəŋ ndū barak Mandem.

24 Yě mmū yweka áké kə enyīŋ ené ékwák yí aywintí. Mmu yweká aperé ká enyīŋ, ánká chí enyīŋ ené ékwák bo báchák nkwō.

25 Bǎkwáy ményīe yěntiki nnya ane bǎťi esié, kebħep mbák chí nnya ane báchyè mbō akap ntá njō fú. Ebħíkí ri be mǎnká enyīŋ ené échəŋti bati yeka amem.

26 Nchí rem nó mbənyune básīŋ amem Ekáti Mandem be, “Mandem ké ábhónj mmik, ne menyīŋ menkem ebhén béchí aré.”

27 Mbák mmu ane apú nkoŋo Yesu ámbíŋj mmu yweká eket eyi ndū nenyíe, ne mmu wu anka bérəŋ, ánəŋ ándók, ányīe yěntiki enyīŋ ené bábħaré yí besí. Aké bhəp mbák chí nenyíe enen báchyè mbō akap ntá njōfú. Ebħíkí ri be yi ankə enyīŋ ene ekway bechəŋti nti eni amem.

28 Ke mbák bǎghátí wó be, “Nenyíe enen chí nenyíe mandem nsé”, kényīe nó. Nékwáy béchəŋti nti mmu wu amem.

29 Mpú rem nə chí ěti nti mmu yweká. Nchí rem chí ěti nti mmu achák wu. Mmu ákwáy béréŋ be, “Ndaká yí enyīŋ ené échəŋti nti mmu achák amem ébhónj békaŋ me bekə enyīŋ ené mbəŋ ngǎŋaŋ ndū mmuet eya?”

30 Mbák měchyè Mandem bakak ke nnyíe nenyíe ndaká yí mmu ábhónj béchəŋti nnyén ena?

31 Nchí ghati ye bhe be yě mmū yweka ányīe chí nenyíe, yě enyīŋ ké yí ányú, abħəŋ bekə yó enyu ené bo bǎghə mánchye Mandem kenókó.

32 Yěntiki mmū yweka abħəŋ bėbhəre nepém eni enyu ené nepú chye mmu achák esəŋəri ndū eni nepém, Yě chí mmu Israel, yě chí mmu ane apú mmu Israel, ne yě chí bō nkwó Mandem.

³³ Μεμβῶη νχί κᾶ ενϋυ γῶ. Νχί νυ χί βέ γῆντικί μμου ἄμβῶη μαῆἰκ νε γῆντικί ενϋιῆ ενέ μέκᾶ. Μπύ κᾶ χί ενϋιῆ ενε μεμβῶη νκῶῆ νε ενέ έρί ντά ya. Μενϋιῆ εβθεν βέρί ντά bo bachak κῆ μέκᾶ, μῶνϋυνε νχί yaῆ bo μάντωῶ ντά Mandem be yi ampeme bhῶ.

11

¹ Νῶκό κά εριῆ εya, μῶ ενϋῦ μῆηῶκῶ εριῆῆ Κριστο.

Enyῦ bo bábhῶῆῶ bebhak ndῦ mpok nenikimuet

² Νχί βίτι bhe tontó βέ bākaysi με ndῦ γῆντικί ενϋιῆ νε bākῶῆ sayri μενϋιῆ εβθεν ντόῆῶ bhe.

³ Κε ενϋιῆ έχί ενέ μῆγᾶῆ mändíῆῆ. Κριστο achí mῦnti γῆντικί mbakanem, mbakanem achí mῦnti ngῶré aywi, νε Mandem achí mῦnti Κριστο.

⁴ Mbakanem ane yῆ ἄnik χί mmuet yῆ ἄghati χί bho μενϋιῆ εβθεν βέφῦ ντά Mandem, mbák ἄκᾶ nῶ ntí kútí, nῶ apú chye Κριστο mῦnti ywi kenóko.

⁵ Νε ngῶré ane, yῆ ἄnik χί mmuet yῆ ἄghati χί bho μενϋιῆ εβθεν βέφῦ ντά Mandem, mbák ἄκᾶ nῶ kekuti ntí, nó apu chye mῦnti ywi kenóko, νε achí ενϋυμῶτ μῶ ngῶré ane ámú ntí.

⁶ Mbák ngῶré apú yaῆ bekuti ntí, ámkpik andῶk mamu wu. Κε tῆndu mému ntí χί ενϋιῆῆ ntíanwῶp ntá ngῶré abhῶῆ yῆ bekuti ntí.

⁷ Mbakanem abhíki bhῶῆ békúti ntí ndῦ mpok nenikimuet tῆndu Mandem ághóko mbakanem be ἄmbák μῶ yímbῶῆ ndῦ beyá babhi. Mbakanem abhῶῆ bekú bo mangó menwῶp Mandem, κε ngῶré ἄtῶῆ χί menwῶp εβθεν nném ywi.

⁸ Βέ bāriῆῆῆ βέ mbakanem abhíki fú ntá ngῶré, ngῶré κῆ áfú ntá mbakanem.

⁹ Νε Mandem abhíki ghoko mbakanem ῆti ngῶré, κε ághóko ngῶré ῆti mbakanem.

¹⁰ Ndu έχί nó, ngῶré abhῶῆ bekuti ntí ywi μῶ εριῆ betῶῆ be yí achi anten nném ywi, μῶνϋυνε boángel báyiῆῆ.

¹¹ Yῆndu echi nῶ, besé bo sébháré muet νε Acha séríῆῆῆ βέ ngῶré apú ndῦ muet eyi, achí

antené mbakanem. Νε mbakanem apú ndῦ muet eyi, achí antené ngῶré.

¹² Έχί ενϋυ εyo μῶνϋυνε, ngῶré afú χί amuet mbakanem. Κε néne, ngῶré κε ἄbhe mbakanem. Νε báké ghῶkῶntik be μενϋιῆ menkem βέfῦ χί ntá Mandem.

¹³ Βέ babhῶῆ māngati με ndak ane: έχί sayri be ngῶré ánikmuet ntá Mandem nenti bῶnkwo kekuti ntí?

¹⁴ Bekoῆῶ ενϋυ ενέ Mandem ághóko μενϋιῆ, be babhῶῆ bábhíki riῆῆῆ βέ eróri emene χί ενϋιῆ ntíanwῶp nta mbakanem?

¹⁵ Κε ngῶré, eróri emene ékwāy νε yí tontó. Ékwāy νε yí μῶνϋυνε Mandem achyé yí emenéntí be έmbák μῶ nden ane ngῶré ákuti ntí νε γῶ.

¹⁶ Yῆntiki mmu ane áyāῆ bekem epúiti ndῦ ndak ane, ándíῆῆῆ βέ besé bῶnto Yesu νε batῶῆ Eyoῆ Mandem νε bῶnkwo Mandem bachak, sébhíki pere bhῶῆ yῆnyῆῆ έcháκ berem.

Enyῦ sébhῶῆῶ ményie nenyie Acha (Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

¹⁷ Κε βέyῆῆῆ μενϋιῆ εβθεν μῆγᾶῆ beghati bhe néne, mpú βίτι bhe μῶνϋυνε mpok ane bāchem nebhet amῶt ndu menikmuet ntá Mandem bāpú κᾶ nῶ χί ndu béghóko, bāchῶῆῆti chῶῆῆti.

¹⁸ Ενϋιῆῆῆ mbi ενέ μῶῆῶῶ βέrem echi be: Bághátí με be mpok bāchemti μῶ bῶ nkwo, bākῶre mmuet ndῦ bakwó, mānkem nῶkῶ epúiti νε batí. Νε nnóko βέ tetep achí ndῦ ενϋιῆ ενέ bághátí mé.

¹⁹ Eri μῶῆῶῶ be ákῶré ἄmbák néntí eneká ndu beka māngó bῶ abhen bākῶῆῶ Yesu νε ntí némót.

²⁰ Mpok ane bāchem nebhet amῶt, puyῆ χί nenyie Acha κῆ mānyie.

²¹ Νχί rem nó μῶνϋυνε mpok bāchem ebhak émót, yῆntiki mmu ἄwene chi ményie eni nenyie, kenon batí bῶnkwo. Eyo énkᾶ be mbak yeka manchῶkῶ nsay, ενέ bācháκ mānyie, mānyu, mánkwen.

²² Kwáé! Bábhíki bhῶῆ beket ebhen mānyie mānyú aré κε? Bāyāῆῆῆ bébyak χί bῶ nkwo Mandem mānchye bῶ abhen eyap epú ntíanwῶp κε? Bāyāῆῆῆ ngátí bhe be yi ῆti ndak ane? Bāyāῆῆῆ be mbíti bhe ké? Nse. Mpú kwáy bébiti bhe wáwák!

23 Mpú kwáy bébiti bhe mbonyune enyih ené Acha ághátí mé kě ngátí bhé nkwó. Echi bé ndũ nkúbhé beti ebhén bátí yí, asòt ekpókó bret,

24 achye bakak ntá Mandem, abho bébókóti ekpókó bret eyò anchye nòkò ntá bakoŋo bhi andeme nòkò be, “Né chí mmuet eya ane mēchyè òti yeká. Kə nókó ká enyu ené ndu bétik me.”

25 Mánánjá nókó ményíe nenyíe, asòt nkóp ne mmēm amem, achye bakak ntá Mandem nkúbhé mbò enyũ yí ákú ne nenyíe, abho béchyé yēntiki mmu wap andeme nòkò be, “Né chí nku nkò ane Mandem ányú ne bō mmik òti nēwú ena. Yēntiki mpok ane mǎnyu mmem ndu nkóp ane kə ka nó ndu bétik me.”

26 Ene étòh bé kpate mpok ane Acha ápètnsem, yēntiki mpok ane mǎnyie bret ane, mǎnyú mmēm amen, bāghati bo bé yí agu nyaka ndu bépéme bhesé.

27 Ndu echi nò, yē agha ane ányie nenyíe Acha, ansòt nkóp ayi anyu ené ápú chyē yí kenókó, enyũ mmu wu ákú bebú mbonyune yí ásòt mmuet Acha ne manon ami mbò eráká ndak.

28 Yēntiki mmu abhōh yé béchák nti eni ke ansòt bret ne nkóp Acha.

29 Yē agha ane ányie nenyíe Acha, ansòt nkóp ayi ené yí abhíkí kaysi béchyé mmuet Acha kenókó, chōh Mandem antemsi yí.

30 Òti eyò kě beyá bhēka máme, báchák keperere bhōh betan, ne abhénéfú bágu.

31 Ke mbák besé babhōh séchák mmuet, Mandem apú tán bhesé.

32 Ke mbák Acha àtàn bhesé, achye bhesé ntémsí ndu ményúre bhesé bé ewak ene Mandem átàn bō mmik, áké temsi bhesé nkwó.

33 Bōma, mpok ane bāchemti be mǎnyie nenyíe ekōh ke mǎnyie nenyíe Acha, bo abhen báyámbi, bābhōh menon bati.

34 Mbák nsay ánu mmũ, ánjámbi ányie nenyíe eket eyi, bé mpok bāchéme nebhuet amòt, bāké kə Mandem ámbé nti. Béyih̄i barak áchák, chōh membōh ntwó awu nchyé bhe maníe enyũ babhōhó bekə.

1 Bōma, néne, beyih̄i menyũ akap ané Efónó Bedyere áchyè, mbíkí yan mǎmbák ndũ ejuri.

2 Bārih̄i be mpok ane bābhíkí re bho béríh̄i baraká Mandem, bo bákú nyaka mǎném ebhi ndũ beyá menyu, mǎnchye nòkò kenókó ntá bōmandem abhen bápú rem kepi.

3 Nchí yán yé be mǎndíh̄i be mbák Efónó Mandem achí ne mmu, apú kway béréme ebúbə òti Yesu Kristo. Ne yē mmu apú kway béréme be Yesu chí Acha mbák Efónó Bedyere apú ne yí.

4 Akap ane bō Mandem bābhōh achí menyu ne menyu, ke Efónó Mandem éré amòt kě áchyè akap ankem.

5 Betik Yesu Acha ebhén bo Mandem bákway bekə béchí menyu ne menyu ke Acha ere amòt ke sékú betik ebhi.

6 Babhi achí menyu ne menyu ané Mandem ákú betik ndũ bapém ayesé, ke Mandem ére amòt kě áchyè betan ntá yēntiki mmu ndu bekə menyih̄i.

7 Chi bekwak bōnkwo kě Mandem áchyè akap ané átòh bé Efónó Bedyere achí ne mmu.

8 Ntá mmu amòt, Efónó Bedyere achye akap bechye maníe. Ntá mmu achak Efónó Bedyere anchye akap berem menyih̄i ebhen yí ákú yí andíh̄i.

9 Ntá mmu amòt Efónó Bedyere achye neka, ntá mmu achák anchye akap bébú bo mame.

10 Ntá mmu amòt Efónó Bedyere achye akap bekə menyih̄i maknkay, ntá achák anchye akap beghati bho menyih̄i ebhen befu ntá Mandem. Ntá mmu amòt achye akap berih̄i Efónó Bedyere ne befónó bebúbəbə, ntá achák anchye akap berem beyōhótak ebhen yí abhíkí rihi, ne ntá anufú anchye akap ménéne enyih̄i ene mmu areme ndũ eyōh etak ene yí abhíkí rihi.

11 Nkúbhé Efónó Mandem amòt ke achye akap ane ankem. Yí achye akap ntá yēntiki mmu mbò enyu yí áyàn.

Mmuet nkwa abhōh bépókómuet nyáh̄a nyáh̄a

12 Séríh̄i be nkwanwan abhōh chí mmuet amòt, ke bépókómuet bechi nyáh̄a nyáh̄a.

12

Menyũ akap ane Efónó Bedyere áchyè

Υἔνδου βέρóκóμμετ βεγᾶ, ndiere mmuet amot ke áchí. Enyu eyo ke échí ne Kristo.

¹³ Mbak yesé séchí bo Israel, báchák bápú bo Israel. Mbak yesé séchí basem, báchák bápú basem. Ke bájwítí bhesé mankem chí ndü betan Efónó Bedyere éré amot, ne sérɔp chí mmuet amot mbɔ mmu amot. *

¹⁴ Echí tetep bé mmuet nkwānwan abhíkí bhəŋ chí épókómmeτ émót. Abhəŋ beyᾶ bérókómmeτ.

¹⁵ Mbák ekak éndém be, “Tëndu mpú awɔ, mpú épókómmeτ.” Eyɔ énkɔ be ekak éké bhak épókómmeτ ké?

¹⁶ Ne mbák atú ándem be, “Tëndu mpú nyésé, mpú épókómmeτ”, eyɔ épú kɔ bé atú áke bhák épókómmeτ.

¹⁷ Mbák mmuet nkem achí chí nyésé, mmu ákwáy béghok mban ná? Ne mbák mmuet nkem áchí chí átú, mmu ákwáy béghok eriɛp ná?

¹⁸ Ke mbɔ enyu échi, Mandem aghókó bérókómmeτ menkem, akɔ be bɔ mémbak mmu amuet mbɔ enyü yi áyáná nyaka be mémbak.

¹⁹ Mbɔ bérókómmeτ menkem béchí chí épókómmeτ émót, mbú mmuet nkwānwan áfu fá?

²⁰ Ke mbɔ enyu échi, bérókómmeτ beyᾶ, ke ndiere mmuet amot ke achí.

²¹ Nyésé mmu népú kwáy bégháti awó be, “Mbíkí bhəŋ enyih békɔ ne wɔ?” Ne ntí apu kway bégháti bekak be, “Mbíkí bhəŋ yənyih békɔ ne wɔ.”

²² Enyih ene serih chí be mmu apú kway bebháκ nepém mbák mámféré bérókómmeτ ebhén bo bákáysí bé bébhíkí bhəŋ menwɔp yi amuet.

²³ Ne bérókómmeτ ebhén sékàysi bé bépú yənyih, bó ké sere sət mpok békém. Ne bérókómmeτ ebhén sébhəse bé bo báké ghó ne amík, bɔ ke sékém sayri encha,

²⁴ bérókómmeτ ebhen bépú chye mmu ntíanwɔp. Ke Mandem aghókó mmuet yesé enyu ene séchyè bérókómmeτ ebhén bo bábhəŋ ntíanwɔp ne bhɔ kenókó éncha bérókómmeτ béchák.

²⁵ Mandem aghókó mmuet nkwānwan enyu eyo be yəntiki épókómmeτ embak sayri

* **12:13** Nkúbhé Efónó Bedyere éré ke Mandem achye bhes. Version.

ne bérókómmeτ béchák.

²⁶ Mbák épókómmeτ émót éghok bebe, béchák menkem béghok bebe, ne mbák báchyè épókómmeτ émót kenókó, béchák bébhəŋ manák ne yó.

²⁷ Bə bönkwɔ mankem bächí mmuet Kristo ne yəntiki mmü ywɛka achí épókómmeτ Yesu.

²⁸ Ne Mandem afyé bo abhen babhəŋ akap menyu ne menyu ndü nkwɔ bakonɔ Yesu. Bə mbi chí abhen yi áchyé akap bebhak bönto Yesu. Abhen bákəŋo chí bo abhen Mandem achye akap bégháti bho menyih ebhén befu ntá yi. Abhen bapet bákəŋo chí abhen yi áchyé akap bétəŋ bo Eyəŋ Mandem. Achyè báchák akap békɔ menyihí maknkay, abhénéfú anchye akap bébu bömame, báchák akap békɔwak bho. Achyè abhenefu akap béríŋi bekem bo sayri. Achyè bachak akap berem beyəŋótək ebhén bábhíkí rihí.

²⁹ Bo mankem bächí böŋto ké? Bo mankem bächí baremé kepinti ke? Bo mankem báchí batəŋ Eyəŋ Mandem ke? Bo mankem bákɔ menyihí maknkay ke?

³⁰ Bo mankem babhəŋ akap bébu bömame ke? Bo mankem bábhəŋ akap berem beyəŋótək ebhén bábhíkí rihí ke? Bo mankem babhəŋ akap menene menyih ebhen bárémé ndü beyəŋótək ebhen babhíkí rihí ke?

³¹ Ke fyé ká nti ndü bebəŋ akap ane acha achak.

Néne, chəŋ ntəŋ be mbi ane ári áchá ácháκ ankem, be mánkonɔ chí wu.

13

Ekəŋ encha menyih menkem

¹ Yə ndíŋi berem chí beyəŋótək menkem ne beyəŋó bəángel nkwɔ, mbák mbíkí kəŋ bo, nó nchí chí mbɔ akánkəŋ ne njáné ené éyəŋ.

² Ne yə mbəŋ chí akap bégháti bho menyih ebhén bэфú ntá Mandem ne mbák ndíŋi menyih menkem, * yə chí menyih Mandem ebhén bechí bhésé bhésé, ne mbák mbəŋ neka ne Mandem enyu ené məkúwáy

* **13:2** Fá, sénkəŋó enyu ene echi amem Today's English

béghàti njie ngo be, “Fă fá”, amfa, ke nke kəŋ bo, nò mpú yěnyìŋ.

³ Mbák nchyé menyìŋ ebhá menkem ntá bho, nchyé yě chí mmùét eya be mánsón, ke nke kəŋ bo, eyə epu kwák me ndü yě mbi.

⁴ Mbák mmu akəŋ bo, ábhəŋ ekébhéntí ne bhə, áŋəŋ bə berínti, apú bhəŋ mpabhamík ne bhə, ne apu pányu ne bhə.

⁵ Mbák mmu akəŋ bo apú yon mmùet, apú kə barak ntíanwóp, apú yìŋi chi ndiere mmùet yi. Apú kaysi chí ndiere menyìŋ ebhén bekwak yímbəŋ, apú wakari bebent, apú fyə bo anti mbák bákə yi bebé.

⁶ Mmu ane akəŋ bo apú bhəŋ manjak mpok bákú bebéptí menyìŋ, ábhəŋ manjak mpok bo bákú menyìŋ ebhén bechí chak.

⁷ Mmu ane akəŋ bo, apú fere nti ne bo abhen bakú bebé, apú rə bəfyə nti ne bo mpoknkem, apú rə bebhaka nti be chəŋ Mandem ankə yěntiki enyìŋ embak sayri, ne áte kpírí ndü yěntiki enyìŋ.

⁸ Ekəŋ ebhiki bhəŋ ngwenti. Ke mbák chi akap beghati bho menyìŋ ebhen bífú nta Mandem, chəŋ wu ámfuet. Chəŋ akap berem beyəŋótək ebhen mmu abhiki riŋi ámay ne ané berìŋi menyìŋ ndü betəŋ Efónó Bedyere áfuerə fuet nkwo.

⁹ Néne, sérìŋi menyìŋ chí mbək mbək. Ne séghàti bho menyìŋ ebhen Mandem afyé bhese anti chí mbək mbək.

¹⁰ Ke mpok ane menyìŋ ebhen béjwí pəot bétwó, chəŋ ebhen béchí mbək néne mémay.

¹¹ Mpok mbùét mandu mmə, nchí rem nyaka kəpi mbə mǎmbə, nkaysi nəkə barak mbə mǎmbə, ngə nəkə menyìŋ mbə mǎmbə. Ke mpok nnán nchíkí, ndə baraká kəmbó.

¹² Néne, séghə menyìŋ chí bebherí bébhéri mbə be séyìŋi chí ékírísú ene echí bebherí bébhéri. Ke mpok yə ánkway, chəŋ séngó yěntiki enyìŋ sayri ne amík. Néne, ndìŋi menyìŋ chí mbək mbək, ke mpok yə ánkway, chəŋ ndìŋi yěntiki enyìŋ sayri nkúbhé mbə enyü Mandem árìŋi me sayri.

¹³ Menyìŋ bechi berat ebhen bébhak mpoknkem. Menyìŋ ébhere chi neka, nebhakánti, ne ekəŋ. Ke ndü menyìŋ ebhen berat, ene echa bechak menkem chi ekəŋ.

Akap berem kəpínti ne ane beyəŋótək

¹ Fíé ká ntí ndü bébhəŋ ekəŋ ne bho, mǎmbəŋ beyə ekwak be Efónó Bedyere ányché be akap, sayri sayri, akap béghàti bho menyìŋ ebhen bífú ntá Mandem.

² Nchí rem nə mbənyune mmu ane árəm beyəŋótək ebhen yi abhiki riŋi, apú rem menyìŋ ntá bho, árəm chi ntá Mandem mbənyune yě mmu apu jwimem ndü enyìŋ ene yi árəm. Árəm chi menyìŋ ebhen beyìŋi Mandem ne bechi bhésé bhésé, ndü betəŋ Efónó Mandem.

³ Ke mmu ane ághàti bo menyìŋ ebhen bífú nta Mandem áchyè bhə betəŋ, afyé bho nti, ne áchyè bhə nepəptínti.

⁴ Mmü ane árəm beyəŋótək ebhen yi ábhíkí riŋi, áchyè chí mmùet yi betəŋ. Ke mmu ane ághàti bho Eyəŋ Mandem áchyè bati bönkwə betəŋ Mandem.

⁵ Nchí yaŋ be be mǎnkem mǎndem beyəŋótək ebhen bǎbhíkí riŋi, ke sayri sayri, nchí yaŋ mǎngati bho menyìŋ ebhen Mandem afyé be anti. Mmu ane árəm menyìŋ ebhen Mandem afyé yi anti achá ane árəm beyəŋótək ebhen yi abhiki riŋi mbák mbəŋ mmu akabhé beyəŋótək abhíkí néne enyìŋ ene yi árémé be enchye bo betəŋ.

⁶ Bəma, mbák ntwó ntá yeka ndeme nəkə chí beyəŋótək ebhen mbíkí riŋi, chəŋ nkwak be ná? Mbəŋ bekwə mǎndìŋi enyìŋ ene Mandem ákú mēndìŋi, ne menyìŋ ebhen ndìŋi éti Mandem, ne ebhén yi afyé me anti be ngati bho, ne mbəŋ betəŋ Eyəŋ eyi.

⁷ Mbák menyìŋ ebhen bébhíkí bhəŋ nepém mbə mbaŋ bífé ne nekìŋ bébhíkí chye erítí eyəŋ, ná mmu ákway berìŋi nekwáy enen báfè ne mbaŋ, ne enén bákwwèt?

⁸ Ne mbák mmbá nenu ábhíkí chye eyəŋ sayri, agha ákway berìŋi be chí mmbá nenu, anton̄ti mmùet bé ándók ebhìnenu?

⁹ Echí enyumət ne bhe. Mbák mǎndem enyìŋ ndü eyəŋótək ene bǎbhíkí riŋi, bo bápú kway bejwimem. Ná bə bákway ye berìŋi enyìŋ ene bārəm? Ebhak ntá yap chí mbə be bārəm kəpi ne mbéep, né épú bhəŋ ntí.

¹⁰ Beyəŋótək beyə fá amik, ne béchí kekúrí kekúrí. Ne ye émot epu ene bo abhen bārəm

γὰ βάπυ γhoc.

11 Κε mbák mbíkí rĩñĩ eyōñótak ene mmu árēm, nchí bhak chi kenkō ntá yi, yí nkwo ambak chí kenkō ntá ya.

12 Nchí ghati ye bhe be, tēndu bābhónó beyǎ ekwak bebhōñ akap ane Efónó Mandem áchyè, fyé ká ntí tontó ndū akap ané ákwak bōnkwo mántañ mandakō nōkō chi ambi.

13 Mmu ane árēm eyōñótak ene yi ábhíkí rĩñĩ, aníkmæet be Mandem ányché yi akap ménéné nta bho enyĩñ ene yi árēm ndū eyōñótak ene yi abhíkí rĩñĩ.

14 Nchí rem nō mbōnyune mbák nchí níkmæet ndū eyōñótak ene mbíkí rĩñĩ, efónó eya ke éníkmæet ené, ndū nkaysi ya, mpú jwimem ndū enyĩñ ene méré̄m.

15 Chōñ nkæ ye yi? Chōñ nník nōkō mmæet ne efónó eya ne nníkmæet ne nkaysi ya nkwo. Chōñ nkway nōkō bakway ne efónó eya ne nkway nōkō ne nkaysi ya nkwo.

16 Mbák épú nō, mbák mmu yweka āníkmæet bechye bakak ntá Mandem ndu efónó, ná mmu ane ábhíkí rĩñĩ eyōñótak ene yi árēm ákway beka be, “Amen” ené yi ábhíkí jwimem?

17 Yé mmu ánychye chyé erítí bakak ntá Mandem, neníkímmæet enō népú chye mmu achak betañ.

18 Nkáká Mandem be, ndū betañ Efónó Bedyere, ndem beyōñótak ebhen mbíkí rĩñĩ ncha bhe mankem.

19 Yé nō, ndū nchemti bōnkwo, erĩ ntá ya, beghati bho menyĩñ ne beyōñ betay ebhen bo bághòk mánjwimem, echa berem menyĩñ ne beyōñ ebhen beya becha nka byo ndū eyōñótak ene mbíkí rĩñĩ.

20 Bōma báké bhak māmbo ndū nkaysi yeka. Bák ká mbō bō abhen babhæet amō ndu barak bebá, ke ndū nkaysi ayeka bák ká beséné bho.

21 Básiñ amem Ekáti Mandem be Acha arem be,

“Chōñ nsot bō betak bechak abhen bārēm beyōñótak ebhen bōbha bābhíkí rĩñĩ ndem kepĩ ntá yap. Yé nō, bōbha bápú tá chōñ batú beghok enyĩñ ene méré̄m.”

22 Eyo étōñ bhese be berem kepĩ ndū beyōñótak ebhen bo bābhíkí rĩñĩ, chí erĩñ ntá bo abhen babhíkí noko Yesu Kristo, puyé ntá bo abhen mánóko. Ke akap beghati bho menyĩñ ebhen bífú ntá Mandem, chí erĩñ ntá bo abhen mánóko.

23 Mbák Nkwō Kristo ankem achem ndū nebhæet amot ne yēntiki mmu ane achi amem árēm eyōñótak ene yi ábhíkí rĩñĩ, ke émfakari be bo abhen bābhíkí bhōñ akap wu ne bo abhen bābhíkí noko manchwe amem, bó bhō bapu rem be ebhokori ékem be?

24 Κε mbák bo mankem bārēm chi menyĩñ ebhen bífú ntá Mandem, ne mmu ane ábhíkí noko Yesu Kristo, ne yé chí ane ábhíkí rĩñĩ menyĩñ ebhen antwó anchwe, ághok enyĩñ ene bārēm anjwimem anka be yi achi mmū bebá, ne menyĩñ ebhen yi ághókó mémbō betañ yi.

25 Enyĩñ ene yi ághókó éghati yi kponorōñ menyĩñ bhésé bhésé ebhen bechi yi anti, énkæ yi ankwen besí Mandem anchye yi kenókó, andem be, “Mandem achi ne be teter!”

Enyū bebhak ndū nchemti yweka

26 Bōma, enyĩñ ene bābhónó ye beka chi be, mpok bāchéme nebhæet amot ndu meníkmæet, mbák mmu amot achyé nekway, achak antōñ Eyoñ Mandem, anefu andem enyĩñ ene Mandem akæ yi andĩñĩ, ne mbák achak andem kepĩ ndū eyōñótak ene yi abhíkí rĩñĩ, anefú ánéné γō ndū eyōñómbōñ. Kæ ká yēntiki enyĩñ embak ane echye bo mankem betañ ndú baraka Mandem.

27 Mbák bo bāchí abhen bārēm beyōñótak ebhen bābhíkí rĩñĩ, erĩ bati apay, ne yé bati arat mandem. Ne bābhōñ berem menyĩñ mmū amot amot, ne mmū achak ambak ane ánene menyĩñ ebhen bārēm.

28 Κε mbák yé mmu apú menene ndū eyōñómbōñ, yēntiki mmu ane ábhónó akap wu ánhókó kpák amem echeme Nkwō Kristo, andem nōkō beyōñótak ebhen yi ábhíkí rĩñĩ ne mmæet yi ne ntá Mandem.

29 Bōbati apay, mbák epu nō, batí arat, mándem menyĩñ ebhen Mandem aghati bhō, bachak mánde chak menyĩñ ebhen bō bārēm.

³⁰ Nε mbák Mandem ákú mmu anε achi chókó andin̄i enȳin anε bárēm, ánkúsi kpák.

³¹ Bo abhen bárēm menȳin ebhen béfú ntá Mandem bákway bekε nɔ amɔt amɔt be bɔ mankem mángók enȳin ene Eyɔn Mandem érēm be émfyé bhɔ nti.

³² Bɔ abhen bábhónó akap berem menȳin ebhen béfú ntá Mandem bákway bekem mm̄æt manchókó kpák, be mándin̄i mpok anε bákway berem kep̄i.

³³ Mandem apu Mandem ebyók, áyàn sembɔn chi eyɔn emɔt ne kpák ndü nkwo yεε.

Mbɔ enyu echí amem bakwó bho Mandem ankem,

³⁴ baghɔré bábhɔn bechekó kpák amem bechemε bɔnkwo. Bábhíkí bhɔn berem kep̄i. Bábhɔn besεptim̄æt mbɔ enyu ebhé Moses érēm.

³⁵ Mbák enȳin echí ene bɔ báyàn berin̄i, mámbép maném abhap anywóp. Echí enȳin ntíanwóp ntá ngɔré berem kep̄i amem echémé bɔnkwo.

³⁶ Kwae! Eyɔn Mandem ébho chi ntá yeka ké? Kε chí be ndiere ntá yeka ké yɔ échwóbhé?

³⁷ Mbák mmu akáysí be yi achi ndemεkep̄inti, ne ye bé abhɔn akap anε Efónó Mandem achye yi, ándin̄i bé enȳin ene m̄s̄in̄-ne ntá yeka chi enȳin ene Yesu Acha ághátí me nsin̄.

³⁸ Mbák mmu abhíkí ka be echí enyu eyɔ, báké ka yi nkwo.

³⁹ Bɔma, bón ye ka beyá ekwak be Efónó Mandem ánchyé bhe akap beghati bho menȳin ebhen béfú ntá Mandem, ne báké kán bo be báké rem beyɔnótɔk ebhen bábhíkí rin̄i.

⁴⁰ Bábhɔn bekε ȳentiki enȳin sayri ne ebyók ti.

15

Yesu apεtnsem ndü nepém

¹ Bɔma, nchí yan̄ betik bhe éti Mbok Ndíndí anε ngátí nyaka bhe, bábháre yɔ anti ne bāté kpírí ndu yɔ.

² Mbok Ndíndí-ne ke Mandem ásɔt bepeme bhe, mbák mándók ambi bekem yɔ ne betan̄. Mbák épú enyu eyɔ, nɔ mánókó chi ndéndem.

³ Nném enȳin ene m̄ghàti bhe mbɔ enȳü bághátí nyaka me nkwo chi be: Kristo agú nyaka éti bebá bhesε mbɔ enȳü Ekáti Mandem éréme nyaka be chɔn émfakari.

⁴ Bábhéme yi ne égháká nókó manywɔp arat, Mandem akε yí apεtnsem ndü nepém mbɔ enȳü Ekáti Mandem éréme nyaka be chɔn émfakari.

⁵ Atón ye mm̄æt ntá Píta ne, ansem mpok, ntá bɔnto bhi batí byo ne apay.

⁶ Atón ye mm̄æt ntá mpáy bakonɔ bhi mpok amɔt. Báyá bácha bati hɔndret etay (500). Ȳendu mbók eyap mánán bágú, beyá bhap bábháét nepém.

⁷ Abhesi ye ntá Jems ne, ansem mpok, ntá bɔnto mankem.

⁸ Ndü ngwenti, abhesi ntá ya nkwo, mme mmu nchí mbɔ mm̄ɔ anε bábhé ndu mpok anε bábhíkí bhakanti be chɔn mámbe yi.

⁹ Ndü nkwo bɔnto Yesu, mme ke nchí ansem mankem, nke kwáy mmu anε bo bábh̄in̄i be münto mbɔnyune m̄chye nyaka bɔnkwo Mandem beyá esɔn̄ri.

¹⁰ Ke éti ber̄indu Mandem, nchí mmu anε nchí echɔn, ne ber̄indu bhi ne me bépú nyaka ndéndem. Bépú nyaka ndéndem mbɔnyune nká betik nchá ȳentiki münto achak, ȳendu epu chi ne betan̄ ebha ke ndü betan̄ Mandem ndü ber̄indu ebhi bechi ne me.

¹¹ Ndu echí nɔ, ȳé chí mme ke ngátí nyaka bhe Mbok Ndíndí, ȳé chí bɔnto báchák, bese mankem séghàti bho chi nkúbhé Mbok Ndíndí ére éti Yesu Kristo, ne yɔ ké be mánókó.

Bawú bábhɔn bepetnsem ndü nepém

¹² Mbák Mbok Ndíndí anε séghàti bho achí be Kristo ápεtnsem ndü nepém, ná ye mbók yeka bákway berem be bawú bapu pεtnsem ndü nepém?

¹³ Mbák échí tetep be bawú bapu pεtnsem ndü nepém, nó Kristo abhíkí pεtnsem ndü nepém.

¹⁴ Nε mbák Kristo abhíkí pεtnsem ndü nepém, nɔ menȳin ebhen séghàti bhe éti yi bechi chi ndéndem ne neka eneka ne yi nechi chi ndéndem.

¹⁵ Mbák échí tetep be bawú bapu pεtnsem ndü nepém, nɔ sésè chi nsé éti Mandem,

ndu séghàti bho be Mandem akɛ Kristo apetnsem ndũ nepém. Mbák echí tetep be bawú bapu petnsem ndũ nepém, nɔ Mandem abhíkí kɛ Kristo ampɛtnsem ndũ nepém ne nɔ neka enese nechi chi ndéndem.

16 Echí enyu yɔ mbɔnyune mbák bawú bapu petnsem ndũ nepém, nɔ Mandem abhíkí kɛ nyaka Kristo ampɛtnsem ndũ nepém.

17 Ne mbák Kristo abhíkí petnsem ndũ nepém, nɔ neka enese nechi chi ndéndem, ne nɔ bebú ebheka bebhet be anti.

18 Mbɔ enyu yɔ ke echí, mbɛ bo abhen mánoko Kristo bɔgu máném.

19 Mbák ndiere éti nepém enen fá amik ke sébháká nti ne Kristo, nɔ ndũ bɔ mmik mankem ebep ebhe yesé echa.

20 Ke echí tetep be Mandem akɛ Kristo apetnsem ndũ nepém ndu betɔn be chɔn yí ankɛ bawú mámpɛtnsem ndũ nepém.

21 Mbɔ enyũ newú néfɛéré ntá mmu amɔt, ke nétwɔ fá mmik, nɔ ke nepɛrénsem ndũ nepém nkwɔ nefɛere ntá mmu amɔt ke nétwɔ.

22 Nkúbhé mbɔ enyũ bɔ bágù mbɔnyune bachi bebharébhɔ Adam, nɔ ke Mandem ákɛ chɔn bɔ mankem abhen bábháre mmɛet ne Kristo mámpɛtnsem ndũ nepém.

23 Ke yěntiki mmu abhɔn bepɛtnsem ndũ nepém ndũ mpok ane Mandem afyé. Kristo ke áyámbi ápérénsem ndũ nepém. Mpok yi apɛt átwɔ ké bɔbhi bápet chɔn nsem ndũ nepém.

24 Mmik amay ye, Yesu Kristo ansɔt awónem amfáy befónó ebhen bébhónó betan amfáy bho, ansɔt kefɔ eki anchye ntá Mandem mmu achi Etayi.

25 Yesu abhɔn bekem kefɔ kpáte Mandem ankɛ bɔmpap abhi mámdɔp mbɔ enɔk ene yi anyanɔ be kak amfay.

26 Mũmpap ane Mandem ánanɔ chɔn ndũ ngwenti chi newú.

27 Echí mbɔ enyũ Ekáti Mandem érém be, “Mandem afyé yěntiki enyɔn anten yi.” Ke berem be, “Menyɔn menkem béchí anten yi” abhíkí tɔn be Mandem mmu afyé menyɔn menkem anten Kristo ábhák nkwɔ anten yi.

28 Ke mpok ane Mandem ákɛ menyɔn menkem mémbak anten Kristo ké mbɔn Móywi afyé mmɛet anten Mandem, mmu

afyé yěntiki enyɔn anten yi, be Mandem aywintí ambak Mfɔ, ne yě mmu achak áké bhak mbɔ Mandem.

29 Mbák bawú bápú petnsem chɔn ndũ nepém, ntí ane bájwiti bho ndũ ntí bo abhen bawú achi be yi?

30 Mbák bawú bápú petnsem ndũ nepém, ntí ane séká newú mpoknkem achi be yi?

31 Bɔma, nchí anyũ newú mpoknkem. Nchí rem nɔ ntá ye ka mbɔnyune mɛpányu éti ye ka ne ntí be betik Yesu Kristo Acha yesé ebhen mékɔ békú báchi bɔbhi.

32 Mpok nchí etak Efesɔs, mbɔn beyá esɔnɔri ne bo abhen báchí are. Ntiki nsáy mébhɔn ndũ nenun enén ménun enén nnú ne nnyábhi eyɔ mbák bawú bapu petnsem ndũ nepém? Mbák bapu petnsem ndũ nepém, “Sényié, sényú, mbɔnyune mandú mpok ségu.”

33 Báké rɔ bo mándwɔ bhe. “Ɔkɔ ne ngép, óngép aghɛp.”

34 Bɔn nkaysi ane achi chak, mándɔ bebú. Mbak ayeka bábhíkí rinɔ Mandem wáwák. Nchí rem nɔ be ntíanwɔp ankem be.

Enyũ mmɛet ane bawú bápɛtnsem ne yɔ

35 Mmu akwáy bebhep be, “Chɔn Mandem ankɛ bawú mámpɛtnsem ndũ nepém ná? Bápɛtnsem ne ntiki enyũ mmɛet?”

36 Mbák mmu ámbép nó, nɔ achí echɔntímu! Bábhíkí rinɔ be, mmu ámpí mbwɔt, mbák yɔ abhíkí yambi angu, apú chak ángó?

37 Ne enyɔn ene mmu ápi, puyé chi nneré nchwi ne puyé nneré mbwɔt achak, chí mónyese nchwi, mbák épú nɔ, mónyese mbwɔt achák.

38 Ke Mandem áchyé nyésé mbwɔt enen bápí aywi mmɛet ane nɔ néchak, néngo, nembɔn mbɔ enyu yi áti bé émbák. Yěntiki enyũ mbwɔt áfu amik ambón chí ayi enyũ mmɛet.

39 Menyɔn ebhen bébhónó nepém bebhep mmɛet kekúrí kekúrí. Bakwáɔnwan bábhɔn ayap enyũ mmɛet, nnya ébhón eyap enyũ mmɛet, kenen kebón eyap enyũ mmɛet, ne nsi ébhón eyap enyu mmɛet.

40 Mmɛet menyɔn ebhen bechi amfáy échí kekúrí ne mmɛet menyɔn ebhen bechi fá

amik. Ne beri menyin ebhen amfay béchí kekúrí ne beri menyin ebhen fá amik.

41 Mmók abhōn ebhi beri, ntañ ábhōn ebhi beri, mambe ábhōn ebhap beri, ne mambe ábhōn beri kekúrí kekúrí.

42 Enyuyō ke ebhak mpók Mandem ákū bawú mámpétnsem ndũ nepém. Mmuet ngú ane bábhémé, āpōpō. Ke mpók yi ákū bawú mámpétnsem ndũ nepém, mmuet nkŵá ābhák chi ane ápú gu wáwák.

43 Mpók bábhème mmu, erene yi ébèp ne apú bhōn betañ. Mpók Mandem áku bawú mámpétnsem ndũ nepém, mmuet eyō āri, ambōñ betañ.

44 Mpók bábhémé mmu, bábhème mmuet bō mmik. Mpók Mandem ákū bawú mámpétnsem ndũ nepém, mmu ābhōn chi enyũ mmuet ene amfay. Mbák mmuet bō mmik achi, nō mmuet ene amfay ebhōn bebhak nkŵō.

45 Ekáti Mandem éghāti bhese be, “Adam, mmu Mandem áyámbi aghoko, achi nyaka nkŵāñwan ane achi nepém.” Ke Adam ane áfú ansem chí Efónó ne yi áchyè nepém.

46 Puyě mmuet ane Efónó Mandem áchyè ke ayambi. Ane bō mmik ke áyámbi, ke ane Efónó Mandem áchyè antwō chōn ansem mpók.

47 Mandem aghókó mmũ mbi chí ne ntōp, ane átwō ansem afú chi amfay.

48 Bō mmik mankem báchí mbō mmu ane Mandem ághókó ne ntōp, ne bō mfay mankem báchi mbō mmu ane áfú amfay.

49 Nkúbhé mbō enyũ séchí mbō mmu ane bāghókó ne ntōp néne, mpók átwō ane sébhak mbō mmu ane áfú amfay.

50 Bōma, nchí ghati bhe be enyũ mmuet ene sébhōnó epú kway bebhak ndũ nebhet ane Mandem achi Mfō are, ne enyin ene égugu epú kway bechokō ndũ nebhet amōt ne enyin ene epu kway begu wáwák.

51 Ghók ká, nchí ghati bhe enyin ene échí bhésé bhésé ntá yeka. Besé mankem sépú gu chōn, ke báyibhiri mmuet eyese.

52 Chōn sémbōn mmuet ekō témchók, ndũ móm̄b̄inj̄i mpók ane mmu ákiep amík, ndũ mpók ane mmbá ane ngwenti ákwéné. Mpók eyō, bawú bápétnsem ndũ nepém ne mmuet ene épú gu wawak; ke mánjibhiri

bhese abhen sechi pē témté, sémbōn mmuet ekō.

53 Ebhak enyu eyō mbōnyune mmuet eyese ene épōpō ebhōn beyibhiri endōp mmuet ekō ene épú gu wáwák. Ne enyin ene égugu ebhōn beyibhiri endōp chi ene épú gu wáwák.

54 Mpók eyō, chōn émfakari be mmuet eyese enjibhiri enyu yō, be enyin ene Ekáti Mandem éghati bhese émfú tetep. Nō chi be, “Mámen nēwú. Bāsōt awónem amfáy nēwú ndak amay.”

55 Nēwú, betañ ebhe amfay nepém bechi fá? Betañ ebhen ósōt besak bho béchí fá?

56 Bebú ke béchyè nēwú betañ. Bebhé Mandem ke béchyè bebú betañ.

57 Ke sénkáká Mandem be achyé bhese awónem amfáy bebú ěti enyin ene Yesu Kristo Acha ywese áká.

58 Bōma, abhen ekōn, ndũ échí nō, tē ye ka kpirí, ké fere amó. Dók ká ambi beka betik Acha ne bati yeka ankem mpoknkem, tēndu bāriní be betik Yesu Kristo Acha ebhen bākū bepu nem ndéndem.

16

Nkáp ane bāchwōp ndu bekwak bati bo Mandem

1 Béyinj̄i nkáp ane bāchwōp ndu bekwak bo Mandem, bábhōn beka mbō enyu ngátí bōnkŵō abhen atú Galéshia mánkū.

2 Ndũ yěntiki nywōbhé neywēmuet, yěntiki mmũ yweka ámbáré enyin, bekonō nkáp ane yi áká betik ábhōnó, be bāké chwōp bakap chi ndiere mpók ane ntŵō awu.

3 Nnánj̄ ngáká awu, chōn nsin ekáti nchyé ntá bo abhen báyábhé beto Yerúsalem ne akap ayweka.

4 Ne mbák eri be menkwō ndók, chōn ndok ne bhō.

Enyũ Pōl ati beko ne bo abhen yi ati begho

5 Chōn ntŵō beghō bhe mpók nnánj̄ mfúéré atú Masidónia mbōnyune mbōñ ntí befuēt are.

6 Ngufú chōn ntat ne be mandú, ne ékway bebhak ndũ eso enkem. Mpók ánkŵáy ye ane mērōn ebhak ene mērōn, mánkwak me ndók aré.

⁷ Mpurí yan be ntwó ngó bhe mfæere fæet. Mbõñ nti bétwə betat ne bhe, mbák Mandem ankwak.

⁸ Ke mbõñ bebhak fá Efesəs kpatε mpok Epǎ Pentekəs ankwáy.

⁹ Mbõñ erítí mbi beku esayri betik fá yëndu beyǎ bo mánù bechyet me mbi.

¹⁰ Tímōti ánánj ántwó awu, kém ká yi sayri, enyu ené yi ábhəj mañák bebhak ne bhe. Yi chí mmü ane ákù betik Mandem mbə me.

¹¹ Ndu echi nə, bǎké rə yě mmu ámbýák yi. Tík ká yi sayri be ámpetnsem ntá ya. Batí bõnkwo ne mme sénəj yi.

¹² Mbák chí manə ywεε Apólos, ngátí yi beyǎ mpok be ántwó awu ne bõnkwo bachak mángə bhe, ke abhíkí ka bétwə néne. Chəj antwó mpok yi ábhónj epok.

Beyəñj ngwenti

¹³ Bák ká pē, mǎnte kpirí ndü neka eneka ne Yesu. Bónj ká netanjánti, mǎnte sené.

¹⁴ Yěntiki enyij ene bǎkù, kú ka yə ne ekəj.

¹⁵ Bõma, bǎriñj be ndü bo Akáiya mankem, efo ene Stefánas ke éyámbi bekojə Yesu Kristo, ne bǎchíe nepém enap ndu bekü betik be mánkwak bo Mandem.

¹⁶ Septí ká mmæet ntá bõ mbə abhə ne ntá yěntiki mmu achak ane áchéme mmæet ne bhə ndü betik.

¹⁷ Mbõñ beyǎ mañák be Stefánas ne Fətunátəs ne Akaikəs bǎtwə fá, mbənyune netwó wap achi mbə bhe bē nkwo bǎtwə.

¹⁸ Bǎfyε me nti nkúbhé mbə enyu bǎfyé bhe nti. Chí nókó ká menyü bo bhə kenókó.

¹⁹ Bakwó bho Kristo abhen Esia bǎtó be bakak. Akwíla ne Príska ne bõnkwo abhen bǎcheme nəkə eket eyi bǎtó be beyǎ bakak ndü nnyén Acha.

²⁰ Bómayεε abhen fá mankem bǎtó bakak. Kaká ká batí nkwo sayri mbə bõ Kristo.

²¹ Mme Pǎl, ke nchí siñ bakak amen ne awó wa.

²² Mbák mmú achi ane ábhíkí kəj Yesu Kristo Acha, eyak émbák ne yi. Acha ywεε, twó!

²³ Berĩndu Yesu Acha mémábak ne bhe.

²⁴ Nkəj bē mankem. Sérəp chi ndü nsoj amət ndu sébháré mmæet ne Yesu Kristo.

Ekáti Pól ene éjwi bepáy ntá Nkwó Kōrint

¹ Me Pól, munto Yesu Kristo bekoŋo nkaysi Mandem, ke nchí siŋ ekáti ene. Nchí fá ne Tímōti, mómáyese amōt. Nchí siŋ ntá yeke bōnkwo Mandem abhen etok Kōrint ne bo Mandem mankem abhen báchi atú Akáiya ankem.

² Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántōŋ be berindu, mánychye be kpák.

Pól áchyè bakak ntá Mandem ndü yi afyé bho ntí

³ Sémbítí Mandem ne Chi Yesu Kristo Acha ywese. Achí Mandem ntínso ne áchyè bhese nepōptintí.

⁴ Achye bhese nepōptintí ndü besōŋori ebhesé menkem be sénkwáy bechye bo abhen báchi ndü yēntiki enyū esōŋori nepōptintí. Nkúbhé nepōptintí enen Mandem áchyè bhese mpok esōŋori, ke nékà sénkwáy bechye bo abhen bachi ndü esōŋori nepōptintí.

⁵ Ndu séghò beyä esōŋori éti sébháré mmuet ne Kristo nó ke Mandem áfuet ntá Kristo bechye bhese nepōptintí.

⁶ Sébhōŋ esōŋori chí bé Mandem anchye bhe nepōptintí, ampeme bhe. Ne Mandem áchyè bhese nepōptintí chi be sénkwáy bechye bhe nepōptintí. Enka mánkwáy ye bebhōŋ ekébhénti ndu bete kákátí ndü nkúbhé besōŋori ebhen sébhōŋ.

⁷ Sébhàka ntí ne bhe, ne sebhiki bhōŋ becháy mbonyune seriji be ndü báká bebhōŋ esōŋori mbō bhese, Mandem áchyè bhe nkwó nepōptintí mbō enyū yi ákà ne bhese.

⁸ Bōma, séyàn mändiŋi beyä besōŋori ebhen sébhōŋó awu atú Esia. Báchyè bhese nenyok enen néyá necha. Eká séfére ntí ndü sékaysi be ndak ywese ámay.

⁹ Esōŋori éyá kpát séróbhe noŋ chi newú. Ke efakari nyaka nō chi beka séndiŋi be sépú kwáy bekwak mmuet eyese. Séghó bé sébhōŋ besiki ntí ne Mandem mmu ákwáy beka bawú mampetnsem ndü nepém.

¹⁰ Mandem áfére bhese ndü newú, ne chōŋ andak ambi bepeme bhese. Sébhàka ntí chí ne yi be chōŋ ampēt ampeme bhese.

¹¹ Be nkwó bábhōŋ bekwak beke ndü nenikímmuet. Ne chōŋ beyä bo mánychye nōko Mandem bakak éti yeke, beyiŋi berinti ebhen yi átōŋó bhese éti beyä nenikímmuet.

Nti ane Pól awupsi nkaysi berōŋ Kōrint

¹² Enyiŋ ene éká sédèp awó anti chi be batí yeke ághàti bhese be nepém enese nechi sayri ne bō mmik, sayri sayri ne bhe. Sékà menyij mbō bo Mandem ne ntí nemōt ne tetep ndu sébhíki koŋo nerijindak enen bō mmik. Sékà nō chi ndü berindu Mandem bechi ne bhese.

¹³⁻¹⁴ Enyiŋ ene bápáy ndü bekáti ebhese chi enyiŋ ene echi bhese anti, sebhiki bhese yēnyiŋ. Yē bábhiki jwimem néne beyiŋi enyū bo sechi, nókó ká be chōŋ mánjwimem sayri ewak émōt, be nywōp Yesu Acha átwò, mánkwáy bedep awó anti éti yeke nkúbhé mbō enyū besé sédèp mbure awó anti éti yeke.

¹⁵ Tēndu mpú makati nyaka wáwák be chōŋ mánsiki ntí ne me, mbōŋ nkaysi beyambi bétwó awu ntá yeke be manják beghō me ámbák ne bhe ndōŋ epay.

¹⁶ Mbōŋ nyaka nkaysi béte awu ntá yeke ke mfuet ndak atú Masidónia, mpét nté béghō bhe mpok mfú atú Masidónia nchí petnsem, be eyó énká māmboŋ mbi béchye me nekwak ndü nekō enen mēŋōŋ Judéya.

¹⁷ Nchí ka nyaka mbō bō mmik ke? Mmū mmik ke árēm enyiŋ émōt anka chi échák.

¹⁸ Tēndu Mandem achi tetep, enyiŋ ene ngátí bhe puyē eyōŋ ene nkwá mmu ákà enyiŋ émōt anka chi echak.

¹⁹ Yesu Kristo Mmō Mandem ane Silvános ne Tímōti ne me séghàti nyaka bhe éti yi ndü nkwó ayeka apú mmu beyōŋ beyōŋ. Enyiŋ ene yi árémé, yó ke yi ákà.

²⁰ Chi befuet ntá Yesu ké bariēp Mandem mankem áfù tetep. Éti yó ke sérēm ndu nnyén Yesu Kristo bé “Amen” * ndu bechye Mandem kenókó.

²¹ Mandem ke áchyè bhese ne be betāŋ be sénté kpirí ne Kristo. Yi ke afyé bhese bé sémbák bōbhi,

* **1:20** Amen: Chi “Embák nō” ndü eyōŋótak ene bo Israel.

²² afyé bhese erij amæet, betəŋ be sechi bǎbhi. Akæ nɔ ndu áchyé bhese Efónó Bedyere mmu achi amem bati yesé ndu betəŋ be chəŋ anchye bhese yěntiki enyij echak.

²³ Mandem achi ntisié wa be mpú sence. Nti ane mbíki petnsem Kōrint chi be mbíki yan mpet nchyé bhe esəŋəri échák.

²⁴ Sébhíki yan besət chi betəŋ beghati bhe menyij ebhen bǎbhónó ménóko. Sérinjí bé bǎbhəŋ báte kpirí ndú neka eneka ne Yesu. Séyàn chi be sənchem amó ne bhe senkæ betik be maŋák ameka anja.

2

¹ Èti eyə kě nkæ nti be mpú pere two awu ntá yeka ndəŋ achák ndu mbíki yan bechəŋti bati ayeka amem.

² Mbák nká bati áchónó be amem, agha achák áchi awu ane ákway bekæ me mbón maŋák? Pú nkúbhé be mbák nkæ bati áchónó be amem?

³ Èti eyə ke nsinjí bhe ekáti ene. Nsij yó enyu eyə be nnán ntwó awu, be bho bǎbhəŋ bechye me maŋák, bǎké kæ nti nenchónó me amem. Nđinjí sayri be mbák nchí maŋák, be nkwo bǎbhak maŋák.

⁴ Nsij be ne beyǎ bebe anti, ne basémé, ne babhese amík. Mbíki sij béchəŋti bati ayeka amem. Nsij chi bekæ mándinjí be nkəŋ be tontó.

Eri befoŋori mmũ ane áchyé esəŋəri

⁵ Ke mmũ ane átwó ne esəŋəri, abhíki kæ chi me. Mbíki yan berem tontó, ke ngə be áká chi be mankem.

⁶ Ntémsí ane beyǎ bheka bǎká be mánychye mmu wu akway nɔ.

⁷ Foŋori yé ka yi, mánychye yi nepəŋtinti be menyij beke taŋ mencha yi enyu ené yi ákpiki fere amə.

⁸ Nchí nik ye be mmæet be mǎmpet mǎnkæ yi angə be bǎkəŋ yi tetep.

⁹ Nti ane nsinjí bhe ekáti eyə chi be mmó be ngó mbák chəŋ mǎnkæ yěntiki enyij ene ngátí bhe.

¹⁰ Yěntiki mmu ane bǎfoŋori bebú bhi, me nkwo nchí foŋori yi. Ne mǎfoŋori mbák enyij echí mbəŋ ene éyàn be mámfəŋori yi.

* **2:13** “Mmæere” fá, chi “Nti mübetok Yesu”.

Nchí foŋori yi èti yeka ndu nnyén Kristo mmu átó me.

¹¹ Èbhəŋ bebhak enyu eyə be Satan áké bhəŋ betəŋ amfay yese. Besé babhəŋ serinjí nkaysi yi.

Betikí Kristo ebhen sékə bechi mbə erítí eriep ntá Mandem

¹² Mpok nchwóbhé Troas ndu beghati bho Mbok Nđíndí èti Yesu Kristo, Acha ánéné mbi ntá ya.

¹³ Yě nɔ, nti nébhíki pəp me amem ndu mbíki ghə mmæere wa Táytos aré. * Ngati ye bhə be, “Mǎnchəkə sayri.” Mfa ndək atú Masidónia.

Befæet ntá Kristo, senu səsət chi awónem

¹⁴ Bakak ámbák ne Mandem mmu ánu ansət chi awónem. Asət bhésé mbə batemé nenu abhen bákémé ebhinenu ne áya bese mbi mpoknkem ndu séróbhé nu chi ebhe Yesu néne. Yěntiki ebhak ene sérəŋ, Mandem áfæet ntá yese bekæ bo mándinjí Kristo ndu sékə Mbok Nđíndí ántáká nókó mbə erítí eriep mbǎnkem

¹⁵ Bapém ayese achi mbə bawet erítí eriep amen Kristo áchyé ntá Mandem. Eriep eyə étàka ndú nkwo bo abhen Mandem ápeme ne ndú nkwo bo abhen bákə chi ndú mbi newú.

¹⁶ Ntá bo abhen bákə ndú mbi newú, eriep ene echí chi mbə ebéptí eriep ené éway bhə way. Ke ntá bo abhen Mandem ápeme, séchi erítí eriep ene échyé nepém. Ntiki mmu ákway bekæ ené enyũ betik?

¹⁷ Beyǎ bo básət Mbok Nđíndí ane bǎghàti bho mbə mbi beyəŋ nkáp. Besé sépú nɔ, séghàti bho Mbok Nđíndí chí ne nti nemət, ndú betəŋ Kristo, ne serinjí be amík Mandem achi bhese amæet.

3

Pól ákə betik mbə mmũ Nku Nkə

¹ Enyij ene sérəm èti mmæet eyese éké kæ mǎnkaysi be sépet séyàn chi be mándinjí enyu bho séchi. Bo bǎchí abhen bǎbhónó bétwə be ne bekáti ebhen bérəm erírí èti eya. Menyũ bo bho, bápət báyan nɔ chí be mánychye bhə bekáti be mántəŋ ntá bo bachak? Bese sépu nɔ.

² Bě bǎbhəŋ ke bachí ekáti ené érəm erírí ěti betik ebhese. Básiŋ ekáti eyə chi amem bati ayese, * be yěntiki mmu ampay andiŋi enyū bo séchi.

³ Ne bǎtəŋ kponoroŋ bé Kristo ke ásiŋi ekáti ene ató bhese ne yó. Abhíkí siŋ yə ne enəkékati. Asiŋ yə chi ne Efónó Mandem mmu áchyè nepém. Abhíkí siŋ yə ndū bégbaká batay. Asiŋ yə chi amem bati bakwǎŋwan.

⁴ Sékway berem menyin ebhen mbənyune sésiki nti ne Mandem ndū nnyén Yesu Kristo.

⁵ Ebhíkí təŋ be bese babhəŋ sérəm be sékway bǒ abhen bákù betik ebhen. Mandem ke ákú sénkway beku bhə.

⁶ Nkúbhé Mandem ke ákú sénkway bebhak bakǎ betik, ndu bégháti bho ěti Nku Nkə. Nku Nkə ane áyàŋ be, nebho néne, bo báké koŋo chi ebhé mbə enyu básinji nyaka, ke sébhəŋ beghok chi Efónó Bedyere. Ebhé étwə mmu chi ne newú ke Efónó Bedyere átwə chi ne nepém.

⁷ Bǎriŋi be yěndu nku nsí ane átwə ne newú, ákù nyaka bo mángə betəŋ Mandem kponoroŋ. Mandem asiŋ bebhé ndū bégbaká batay achye ntá Moses. Ené Moses ásəp bérəŋ ntá bo Israel ne batay yə, bediéré Mamdem bére ghə yi besí. Ndu ásəp bediéré Mandem ebhə mémay nəkə. Yě nə, yě mmu wap kekway beyiŋi yi besí tebhe tebhe.

⁸ Mbák ékway bebhak nyaka enyu yə ndū mpok nku nsí, ná ne echəŋ, ndū mpok nku nkə? Betik Efónó Bedyere mmu áchyè nepém bebhəŋ betəŋ bediéré Mandem tontó encha mpok nku nsí.

⁹ Nku nsí átwə nyaka ne ntémsi. Yě nə, abhak chi enyin ené étəŋ betəŋ Mandem. Néne, Nku Nkə, yó ane ákù sémbák chak besí Mandem, abhəŋ bétəŋ betəŋ Mandem ancha Nku Nsí.

¹⁰ Tetep, ndū ndak ane, nku nsí abhíkí bhəŋ betəŋ mbənyune sérəbhe koŋo chi Nku Nkə ane áchá nku nsí ndū átəŋ bediéré Mandem tontó.

¹¹ Tetep, mbák nku nsí ane abhíkí tat ákway nyaka betəŋ bediéré Mandem, Nku Nkə ane abhiki bhəŋ ngwenti abhəŋ betəŋ bediéré ebhi ancha ane nsí.

¹² Těndu sébhónó nebhakántí, sébhəŋ ngəŋəŋ ne sékù menyin ne netəŋánti.

¹³ Moses ákùti nyaka besí bhi ne nden mpoknkem ane bediéré Mandem ebhen béghə besí bhi bébhó mémay mandú mandú, be bo Israel báké ghə ndū ménəmsi. Sépú bhese yěnyin.

¹⁴ Bo Israel bágghə nyaka bediéré Mandem, yě nə, bágwót bati yap amem. Enyu eyə ke echi ne bebharébhə bhəp kpáte echəŋ. Yěntiki mpok ane bápəy bekáti Mandem ebhen nku nsí, ébhak chi mbə be nden eyə akúti bati yap, ne ékə bə báké jwimem ndū enyin ene bápəy. Ndiere Kristo ke ákway beferé ekúti eyə ndū bati yap.

¹⁵ Nkúbhé enyu yə ke échi kpáte echəŋ. Yěntiki mpok ane bápəy basiŋ amen Moses, bápú jwimem, mbənyune ébhak ntá yap chi mbə be básət enyin bákuti bati ayap.

¹⁶ Ke mpok mmu átikínsem ndū esí nepém eni, átwə ntá Acha be amferé enyin ene ékúti nti eni.

¹⁷ Néne, Acha ane sérəm nə ěti yi ákù menyin chi ne Efónó Mandem, ne yěntiki ebhak ené Efónó Acha achi ne bho, bábhəŋ ngəŋəŋ.

¹⁸ Néne, bese bo sébhíkí pere bhəŋ nden ane akúti bati yese, séghə bediéré Acha, ne séyibhiri bebhak mbə yi. Ne ndū séyibhiri neŋək ne neŋək, bediéré ebhi béghə bhese aməet ménja mənəkə nəkə chi ambi. Acha mmu ákù menyin ne Efónó Mandem ke ákə embak nə.

4

Mandem chi Mandem bediéré

¹ Těndu serinji be Mandem ntínso ke áchyé bhese betik ebhen-ne sékə, sepú fere amó.

² Séféré ntí ndū menyin ebhen bétwə ne ntíanwóp ne ndū bebéptí menyin ebhen bo bákú ansem ansem. Sépú kə betábhá ne mmu wáwák ne sepú mə beyibhiri Eyəŋ Mandem. Enyin ene sékə chi beghati bho tetep Mandem enyu ené yěntiki mmu ákway berinji be sechi bǒ tetep besí Mandem.

* 3:2 Mbək bekáti ebhén te nebhənet bérəm be, “Amem bati yeka”.

³ Mbák Mbok Ndíndí ane séghàti bho achi chi mbò enyìṅ ene echi bhésé bhésé, àbhák enyu eyò chi ntá bo abhen bachi ndu mbi newú.

⁴ Bò bhò bápú jwimem ndü Mbok Ndíndí mbonyune Satan mmu achi mandem mmik anémé bò amik be báke noko Mbok Ndíndí. Yì apu yan bó mangó bediéré ebhen béghò. Nò chi, bediéré ebhen béfù ndü Mbok Ndíndí èti Kristo. Apu yan bó mandinì enyü Kristo achi, Kristo mmu achi enyu émot ne Mandem.

⁵ Sépú kò beghati bho èti mmuet ayese. Séghàti bho chi èti Yesu Kristo ne be yi achi Acha. Mbák chi bhese babhòṅ, enyìṅ ene séghàti bhe chi be sechi chi bò betok bhèka èti Yesu.

⁶ Ndü nebhoṅet, ené Mandem ághòko mmik, arem be bediéré méngóó ndü ejuri, ne ebhak nò. Nkúbhé Mandem ke ákú bediéré ebhi béghò amem bati yese. Ne séghò bediéré Mandem ndü béghò besí Kristo ne sériṅi néne enyü bediéré Mandem bechi.

Sechi mbò betè ntòp ebhen keném kechi aré

⁷ Bediéré ebhen béghò bese anti chi nném enyìṅ. Yé nò, bese babhòṅ sechi chi mbò betè ntòp, betan ti. Eyò étòṅ be, beyá betan ebhen sébhòṅó bekà betik Mandem béfù chi ntá yi, puyé ntá yese.

⁸ Mpok ne mpok, báchyè bhese besòṅori menyu ne menyu, ke besòṅori bhò bepu bókòti betè ntòp ebhen bhese sechi. Echa bhese enyü sébhòṅó bekà ke sepu fere amó.

⁹ Mányòk bhese, ke Mandem apú rò bebhak ne bhese. Bádep bhese amik, ke bápú kway beway bhese.

¹⁰ Yèntiki ebhak ene séròṅ, besòṅori ebhen séghò bechi mbò be sépókó newú Yesu amuet sékò ne nò. Èti yò, bo bághò nepém Yesu ndu nekà betik amuet yese.

¹¹ Tetep, sechi anyü newú mpoknkem èti Yesu, ne eyò ékà Mandem ántòṅ enyü nepém enen mbòṅ Yesu Acha nekà betik ndü mmuet eyesé ene épú tat fá amik.

¹² Séká ye newú, bé mánkwáy bébhòṅ nepém enén nébhiki bhòṅ ngwènti.

¹³ Tèndu sébhòṅó nkúbhé efòṅó neka mbò mmü ane areme mbò enyu echi amem Ekáti Mandem be, “Nnókó, ne èti yò ndem”. Bese

nkwò sénoko, ne èti yò séghàti bo Mbok Ndíndí.

¹⁴ Sériṅi be Mandem mmu ákú Yesu Acha ápérénssem ndü nepém, ákà chòṅ besé nkwo sémpetnsem ndü nepém ne yi, ne ansot bhese ne bhe sémbak ne Yesu ndü nebháét bechòkò bhi.

¹⁵ Besòṅori ebhen menkem bechi chi ndü berì ebhèka, be ndü berìndu Mandem bégháká ntá beyá bho, ménkú bo abhen báchyè Mandem bakak mánjá mándòk nòkò chi ambi, be bo mánchyè nókó Mandem kenókó.

Nkoṅo Yesu chi mmü ekébhènti

¹⁶ Tèndu sériṅi menyìṅ ebhen, sépu fere amó. Yèndu betan ebhen nkwoṅmuet mémày méndòk nòkò chi ambi, Mandem ákà sembòṅ nòkò betan bekò amem bati ayese yèntiki nywòp.

¹⁷ Ne besòṅori ebhen séghò fá amik béchi mandú tontó, ne bépu tat. Békwàk bhese kwak be sénkwáy bo abhen séchwè ndü beyá maṅák Mandem ewak émot. Maṅák amó acha yèntiki enyìṅ ne abhiki bhòṅ ngwènti.

¹⁸ Sépú yìṅi ye menyìṅ ebhen bo bághò ne amík. Séyìṅi chi ebhen bápú ghò, mbonyune menyìṅ ebhen bo baghò béfuerè fuerè. Ebhen bápú ghò ke bebhak mpoknkem.

5

Chòṅ mmuet ane apu gu amen ane agu

¹ Sériṅi be mmuet ayese ane fá amik achi mbò bétém. Mbák bétém ebhen ménkwén, Mandem áchyè bhese eket ekò awu amfay. Puyé chi bakwàṅwan ke bághókó yò, mbòṅ Mandem ke áchyè mmuet nkò yò, ne yò abhíkí bhòṅ ngwènti.

² Tetep, séchi ndü nedì kebho fá amik ne sénòṅ ne beyá ekwak be Mandem anchye bhese mmuet ekò ene echi amfay,

³ be ndu afyé yò bhese amuet, séké bhak bebho bewò.

⁴ Ndü bétém ebhen sechi aré néne, sébhòṅ esòṅori ne séchí ndü nedì kebho. Ebhíkí tòn be séyàn Mandem ámféré mmuet ane ágù. Séyàn chi be yi anchye bhese mmuet nkò, be enyìṅ ene epu gu émen ene égù.

⁵ Mbòṅ Mandem kè ákú sémbák bo abhen sékwáy bébhòṅ mmuet nkò yò. Achyé bhese

Εφόνο εγὶ μὲν νκὲμ βέ χῶν anchye bhese mmuet nkṵ yṵ nkṵ teter.

⁶ Σέβῶν γε ντὶ νεταν νεταν mpoknkem ndu sériní be, ενέ σέβῶνέτ ndü mmuet ene, sépú kway bebhak amfay ne Yesu Acha.

⁷ Ndü nepém enese fá amik sébhṵn neka ne yi. Sépú ghṵ yi ne amík.

⁸ Σέβῶν ντὶ νε έρι ντά γεσε be séndó mmuet ene sendok sembak anywóp ne Acha.

⁹ Ndu echi ye nṵ, yé sébhῶνέτ chi fá amik, yé séchí chí awu ne yí, nném enyinh chi bé sénkṵ menyinh ebhén bekṵ yi ámbón manák ne bhese mpoknkem.

¹⁰ Ntí achi be yéntiki mmu abhṵn béte besí Kristo mmu átṵn bo mankem. Chṵn yéntiki mmu ámbón nsáy ane ákwáy ne yi békóno nepém eni fá amik. Mbák sékṵ berí, chṵn sémbón erítí akap, ne mbák sékṵ bebá, sémbṵn ntémsi.

Yéntiki mmu ákwáy bebhṵn mbi bebhak sayri ne Mandem

¹¹ Ndu sériní be átṵn chṵn bo mankem, sebhṵn becháy ne Yesu Acha. Bechay ebhen békṵ séfyè ye betṵn ndu bekṵ be bo mánóko be menyinh ebhen séghāti bhṵ bechi teter. Mbṵn Mandem ariní bhese sayri, ne nkáysi be ne nkṵ bāriní enyū bo séchi.

¹² Ebhíkí tṵn be sépet séyṵn bekṵ māndiní menyu bo sechi. Séyṵn chi bekṵ māndiní ntí ane bābhónó bépanyu éti eyese bé māndiní enyū bābhónó békéme bo abhen bārèṁ ebúbṵ éti yeese. Mpányu yap apu yinh enyū ntí mmu nechi amem ne Mandem. Báyiní bho chi ndü nté yap achi.

¹³ Mbák sechi bechiní bho mbṵ enyū mbṵk bo bārèṁ, sébhák nṵ chí ndu sénü bechye Mandem kenókó. Ke mbák báká be sépú bechiní bho, diní yé ka be sékṵ betik chi éti yeka.

¹⁴ Betik ebhen sékṵ, sékṵ bhṵ chí mbṵnyune ekṵn ενέ Kristo épuri bhese. Sénoko be ndu Kristo ágú éti yéntiki mmu, besé mankem sénṵn segu.

¹⁵ Agú éti yéntiki mmu be bo abhen básóre nepém nekṵ enen yi áchyè ne manák báké pere bhak chí ndü mmuet eyap. Bapém ayap ándṵp chí mbṵ enyū yi áyṵn mbṵnyune éti yap ke yi ágú ne éti yap ke Mandem ákṵ yi ápérensem ndü nepém.

¹⁶ Bebhṵ néné, sépú pere yinh ye bho chí bekonṵ nkaysi bṵ mmik. Enyu eyṵ ke séyiní nyaka Kristo, ke néné, serinh mbṵn enyū mmu yi áchí.

¹⁷ Ene étṵn be mmu ane ábháre mmuet ne Kristo arṵp ye chí mmü nkṵ. Menyinh besí béfuet, ebhen bekṵ ke béróbhé.

¹⁸ Mandem ke ákṵ be menyinh ebhen menkem mémbák enyu eyṵ. Yí ke átó Kristo ánkṵ sémpétnsem ntá yi, ne achyé bhese betik bekṵ bo mámpétnsem mámbṵn kpák ne Mandem.

¹⁹ Eyo étṵn be Mandem áfuet nyaka ntá Kristo bekṵ yéntiki mmu ámpétnsem ámbṵn kpák ne yi. Abhíkí pere yinh nyaka ndü bṵ bapṵ bhēere bebhé. Ne afyé ntó amṵ yeese enén nekṵ bo mámpétnsem mámbṵn kpák ne yi.

²⁰ Séchí ye bo abhen Kristo afyé ntó enen bhese amṵ. Mbṵn Mandem ke áfuet ye ntá ye sé, ndu ábhinh be ne ekṵn. Ndü nnyén Kristo, sénik be mmuet, pet ka nsem ntá Mandem.

²¹ Éti yeese, Mandem akṵ Kristo mmu ábhíkí kṵ ye bebá ámbák mbúbṵ be sémfáét ntá yi sémbák chak besí Mandem.

6

Pól āghò esṵṵri mbṵ münto Kristo

¹ Be se bo sékṵ betik ne Mandem, sénik be mmuet be báké rṵ berindu ebhen yi atṵnṵ bhe mémbák ndéndem.

² Yi ārèṁ mbṵ enyū básinh be, “Mpok ákwáy nókó betṵn be berindu, ngók nenikímmuet eneka, nywṵp bépéme bho nekway nṵkṵ, nkwak bhe.”

Ghók ká, néné chí mpok ane Mandem áyṵn betṵn be berindu, néné chí mpok ane Mandem áyṵn bepeme bhe.

³ Sépú kṵ yéyiní ene échèt mmu mbi ne Mandem be bekwéné béké bhak ndü betik ebhese.

⁴ Enyinh ene séyṵn chí be ndü yéntiki enyinh ene sékṵ, séntón be séchí bṵ betok Mandem teter. Sébhṵn manák mpoknkem. Sébhṵn esṵṵri menyu ne menyu, yé nṵ sébhṵn manák mpoknkem.

⁵ Mánánj baden bhese, mánánj báfyě bhese ekerékenonj. Mánanj báguép ebyok be bō mánchyé bhese esonjori. Séyanjá gu betik. Mpok ne mpok, séke bhonj mbi bebhure kenó ne énebhhe nokó bhese te nenyíe menyie.

⁶ Batĩ yesse achi amem pépép, ne sériñj tetep ane Mandem. Sébhonj ekébhéntí ne bho, ne sébhonj berinti. Efónó Bedyere achi ne bhese, ne sékónj bo tetep.

⁷ Séghàti bo chi menyin ebhen bechi tetep. Betan Mandem béchi ne bhese. Séchí chak besí Mandem ne eyo echi mbó menyiní nenu ebhen békwák bhese sénu ne bōmpap abhese, sénchet bō mbi bebhonj bhese.

⁸ Mbak bho báchyè bhese kenókó ke bachak bábyak bhese byak. Mbak bho bárèm erírí eti eyese, ke báchák bárèm chi ebúbu eti eyese. Bo básòt bhese mbó bō bapu, ené sérèm chi tetep.

⁹ Bo bárèm be agha arinji kpik bhesé, yě nò bo bariñj bhese sayri. Echí mbó be ségùgu, yě nò, séchi nepém. Báchyè bhese esonjori, ke sépú gú.

¹⁰ Séchí ndũ esonjori, yě nò, sebhonj manák mpoknkem. Séchí amò apay, yě nò sékù beyá bo bábhònj beyá áfók. Echi mbó be sébhíki bhonj yěnyin, yě nò, sébhonj yěntiki enyin.

¹¹ Bè bo Kōrint, séghati bhe yěntiki enyin kponjoronj ne sénene bati yesse ntá yeka.

¹² Bábhíki fu bese anti, be ke bábhíki pere kōnj bhese.

¹³ Nchí ghati bhe menyin mbó mmu ane arèm enyin ntá bóbhi. Nené ká bati ntá yesse, nkúbhé mbó enyũ sékónj bhe.

Báké nyóp mmuet ne bo abhen babhíki noko Yesu

¹⁴ Báké nyóp mmuet ne bo abhen bábhíki noko Yesu. Enyin ene echi chak besí Mandem, ébhonj yi beku ne ené épú chak. Bediéré bekway bébhak nebhuet amot ne ejuri ke?

¹⁵ Kristo abhonj yi beku ne Satan? Mmu ane ánókó Yesu abhonj yi beku ne mmu ane ábhíki noko?

¹⁶ Ekerákup Mandem ebhonj yi beku ne bōmandem nsé? Bese bo sénókó Yesu ke séchí ekerákup Mandem mmu achi nepém.

“Chonj nnte eket eya nenti enap, mbak ne bho.

Chonj mbak Mandem wap, bó mámbak bóbha.”

¹⁷ Eta Mandem arèm ye be,

“Fú ká nenti nap fap ka mmuét ne bho.

Báké nyóp mmuet ne yěnyin ene ébhónj bak-wap,

ne chonj mpet nsot be amuet.”

¹⁸ Mandem Acha Betan Menkem arèm mbó enyũ echi nebhuet achak amem Ekáti eyi be,

“Chonj mbak Etayeka, mámbak bóbha.”

7

¹ Abhen ekonj, tēndu Mandem áchyé bhese bariép amen, sò ká amó feré ndũ yěntiki enyin ene ékwáy menyop mmuet eyese ne bati ywese. Séncháy Mandem, sénu bebhak nyánjá besí bhi ndũ yěntiki mbi.

Manák Pál eti bakonjo Yesu abhen Kōrint

² Nené ká bati ntá yesse. Sébhíki ku yě mmu ebépti enyin, sébhíki chonjti ntí mmu amem, ne sébhíki nyíe mmu ebhónj.

³ Mpu rem nò chi ndu betan be be bákú bebá. Nnánj njámbi ngátí bhe bé sékōnj be ne bati yesé ankem, ne yě chi newú yě chi nepém, yěnyin épú kore bhese ne bhe.

⁴ Mbákánti ne bhe tontó. Mēdèp awó anti tontó eti yeka. Báchyè me nepoptinti tontó, ne yēndu sébhònj beyá esonjori, manák ama aya acha.

⁵ Yě chi mpok ane ségháká atú Masidónia sébhíki bhónj neywēmuet. Besonjori bere twó bebhé menkem.

⁶ Ke Mandem mmu áchye bo abhen bati apēt apu bō amem nepoptinti, achyé bhese nepoptinti ndu Táytas átwó.

⁷ Puyě ndiere netwó Táytas ke Mandem ásóré bechye bese nepoptinti. Enyin echak échí be báchyé Táytas nepoptinti mpok yi achi awu ne bhe. Agháti me enyũ bábhónj ékwak be ntwó awu, ne enyũ bati abè bhe amem ne áyóme. Apēt aghati me ndũ bábhónj ntí tontó beté ne me. Eká manák ama apēt aya acha.

8 Yě embak chi be ekáti ené nsíní bhe éká bábhón basémé, áyóme apú ne me be nsin yó. Ndũ nebhõnet mbón áyóme mbonyune ndíní be yó échyé bhe basémé, yěndu basémé mō áchí chí ndũ mómbini mpok.

9 Tetep, mbõn mañák be nsin be ekáti ke puyě chí ãti yó échyé bhe basémé. Enyin ene éká mbónó mañák chi be basémé amen ekáti eyō échyé bhe akũ bätiknsem ndũ bebú ebheka. Bebenti ebheká bechi enyũ bebenti ebhén Mandem áyàn bõbhi mámbón. Ekũ be ekáti eyō ébhíki twō ne ménémé ntá yě mmu yweka.

10 Basémé amen Mandem ákónó ãkũ mmu ántiknsem ndũ bebú bhi, antwó ntá yi bé yí ámpémé yi, ne apu twō ne áyóme. Ke basémé bõ mmik átwō chi ne newú.

11 Bě babhõn mãngó enyin ene basémé amen Mandem akõnõ ákũ ntá yeka. Néne, bábhõn beyã ekwak béyíbhiri menyin. Ekũ bãso amō ndũ ndak ane ne bábhõn beyã bebenti ãti ndak ané mmu wu ákũ ne bábhõn becháy ãti ndak ane áfákári. Bábhõn beyã ekwak beghō me ne bãyan tontó be mántémsi mmũ ane átwō ne ndak.

12 Yěndu nsíní ye be ekáti, mbíki sin chi beka mãndiní mmu ane ákũ nefwõp ne mmu ane bákũ yi nefwõp. Nsin chi ãti bãghó besí Mandem, be bábhõn nti ne bhese tontó.

13 Eyō échyé ye bese nepõptinti.

Bãfyé bhese nti, ne berõn ambi, sechi mañák ãti mañák amen Táytos ábhõnó ndũ be mankem bäsóré yi awu sayri, bákũ nti eni nepõp amem.

14 Měghati nyaka bhe chi menyin ebhen bechi tetep mpoknkem. Ne bãbhíki chyé me ntíanwõp ãti enyin ené ngátí Táytos ndebhe nõkõ awó anti ãti yeka, ne éfú nkwo tetep.

15 Néne, Táytos apēt akõn be áchá, sayri sayri, mpok yi átik enyũ bäsíeptí yi ne becháy, mãngwere nõkõ, ne enyũ bákũ yěntiki enyin ene yi ághátí bhe.

16 Néne, nchí ñák, mbonyune mbákánti ne bhe ndu yěntiki mbi.

8

Enyũ bõ Mandem bábhõnó bechyé akap ndũ bekwak bho

1 Bõma, séyàn mãndiní ãti berĩndu Mandem ebhen bakwó bho Kristo abhen atú Masidõnia bátõnó.

2 Beyã besõnõri ebhen bó bãghó, békũ bábhõn mamō tontó. Yě nõ, bábhõn beyã mañák. Ekũ bábhõn beyã ekõn béchyé akap keyini nsem ndu békwak bo, yěndu báchí ndũ beyã kechép.

3 Nchí ghati bhe be báchyē mbõ enyũ amō yap átõn. Ne mpok báchyē, báchyē mbõn echa enyũ amō ayap átõnó, mbõ enyũ éfú bho anti.

4 Báchyé, mánik nõkõ bhese mmuet ndõn ne ndõn ne nti nenkem bé sénchié bó mbi mánkwák bo Mandem abhen bachi Yerúsalem.

5 Nkwó bho Masidõnia bákũ bacha enyu ene sékaysi nyaka be bákway beka. Nném enyin ane bõ báyambi bákũ chí be báchyē nepém enap nenkem ntá Mandem Acha. Báchyé ye mmuet ntá ye se nkwo ndu bekonõ nkaysi Mandem.

6 Táytos anán abho besõ bakap ntá yeka ndũ bekwak bachébhé bho. Ekũ séghátí ye yi be ampētnsem awu ankwak be mãndõk ambi menaõa betiki berĩndu ebhen bábhó.

7 Bábhõn yěntiki enyin ndu mbi Mandem bãcha. Bábhõn neka ne Yesu erírí. Bãghati bho Mbok Ndindí ãti Yesu sayri. Bãriní tetep Mandem. Báchyē nepém eneka nenkem ndu beka betik Mandem ne bákõn bhese tontó. Kũ yeka nkwo betik ndu bechyé ne berĩndu ebhen beya becha.

8 Mpu rem nõ chí be bábhõn beka mbõ enyũ ngátí bhe. Nchí kũ chi be mãndiní enyũ bõ báchák bábhõnó ekõn ndu békwák. Nkũ chi be mãmbón mbi betõn be bákõn bo bachak tetep.

9 Bě bábhõn bãriní enyũ berĩndu ebhen Yesu Kristo Acha átõnó bhese. Yěndu yi ábhõnó nyaka yěntiki enyin, ayibhiri arõp nchébhé mmu ãti yeka be kechép eki kénkũ mãmbák bo abhen bábhõnó yěntiki enyin besí Mandem.

10 Manié ama ndũ ndak ane chi be: Mmíé éyú, bẽ kě bãyambi bechyé akap, ne mbõn be kě bãyambi bebhõn ekwak beka nõ.

11 Nañá ye ká betik ebhen bãbho mbõ enyũ amō ayeka átõn, be nekũ yweka ánkõ enyumõt ne ekwak beka mbõ enyũ bati

12 Mbák mmu abhəŋ nti béchye akap, Mandem äsət enyih ene yi áchyé mbə enyü amó yi átəŋ. Apú bhep mmu ánychyé enyih ene yi ábhíki bhəŋ.

13 Mpu rem nə chi be mámféré ntu amuet bö bachak mámbay be anti.

14 Nchí yaŋ chi be ndü bəbhónó tontó néne, mánkwak bo abhen bəbhíki bhəŋ, be mpok bə nkwo bəbhónó, mánkwak be ndü mpok ane bəbhíki bhəŋ. Enyu eyə be mankem bəbhak sayri enyumot.

15 Echi mbə enyü Ekáti Mandem éghati bhese be,

“Mmü ane ápókó beyä nenyié enen néfú am-fay ntá Mandem,

ányiə nyaka yənyih kerəp,

ane ápókó chi mandú abhón enen nekwáy yi gbák.” *

Bátó Táytəs ne mamere bhi ntá bönkwo abhen Kōrint

16 Nchí kaka Mandem be akə Táytəs ámbón nkúbhé enyü nti enen me mbónó ndu bekwak bhe.

17 Puyé chi be aká beku enyih ene ségháti yi. Yimbəŋ anán abhəŋ ekwak bepet bétwo awu beghə be mankem. Eti yə, átwə ye nkwo ndü mmuet eyi.

18 Sétò manə achak nkwo ne Táytəs. Nkwó bo Kristo mban enkem báriŋi yi sayri eti betik ebhen yi akə ndu bégháti bho Mbok Ndíndí.

19 Ne ndu berəŋ ambi, yi ke bakwó bho Kristo mbanem báyábhé bé ankə nəkə ne bhese ndü betiki berindu ebhen sékə. Sékə bhə ndu nkwo enyu eyə bə sénchye Mandem kenókó ne bétəŋ be sebhəŋ nti békwak bho.

20 Ndü sékə ndu nkwo, eyə epu chye mbi be mmu ánkáysi be sébhəŋ bati apay. Sésət mpok be yé mmu áké ji bhese beyih enyü sékə ne beyä akabhé nkáp ane.

21 Séyən chí beku enyih ene echi chak, puyé chi ndiere besí Mandem Acha, ke besí bho nkwo.

22 Sétò nkwo mómayese achák ne bhə. Sénan semə yi ndəŋ ne ndəŋ, ndu beyä babhi, ne séghó be abhəŋ nti béku betiki Mandem. Néne, áchyé mmuet ndu beku bhə

achá mbəŋ enyu esí mbənyune abháká nti ne be tontó.

23 Mbák chí Táytəs, chi nti nkəbetik awa. Akə betik ne me ndu bekwak be. Mbák chí bömayese bachak abhə, yəntiki mmu wap achi münto ndü ntí bakwó bho Kristo abhen bátó yi, bə bho báchyé Kristo kenókó.

24 Kə yeka bakwó bho Kristo mángə kponorəŋ be bəbhəŋ ekəŋ ne bho, ne be ntí achi ane sédèp awə anti eti eyeka besí bhap.

9

Mmu ane apí tontó əghem tontó

1 Ntí apu ane məsiŋ be eti nekwak enen bəbhónó bechye nkwo Kristo abhen Yerúsalem.

2 Ndíŋi be bəbhəŋ ekwak bekwak ne ngátí nkwo Kristo abhen atú Masidónia eti yeka ndep nəkə awə anti be bəka bömayese mankem abhen atú Akáiya mənəŋ bətonŋi mmuet ndu bechye nekwak te mmíe eyu. Ne betəŋ ebhen báfyé ndü ndak ane ndu mənýíkisi bati beyä bhap be mántónŋi awap akabhé nkáp nkwo.

3 Ke nchí to bömayese abhen ntá yeka ndu beku be nepá ane sépənyu eti eyeka ndü menyih ebhen áké bhak ndéndem. Ene, chí beku be mánkwáy bétónŋi mmuet ne ayweka akap mbə enyü ngátí bhə be chəŋ mánkə.

4 Mbák ntwó awu ne mbək bönkwo Masidónia ené bəbhiki re tonŋi mmuet sayri, chəŋ mbəŋ beyä ntíanwóp mbənyune ngátí bhó enyü nsiki nti ne bhe. Mbák émfákári nə, ntíanwóp eneka néya mbəŋ nəncha.

5 Etiyə ke nkaysi ye be eri mfyé betəŋ be bömayese mánjambi mántwə awu mántonŋi akap ane báfyə bariəp bechye ke məntwə. Eri beku be akap wu ámbák chí ane áfù be anti, puyé chí enyih ene mányiere be nyiere mánkə.

6 Báké ghəkəntik be mmü ane apí mbwət ane ábhíki ya, əghem mbwət ane abhiki ya. Ke mmü ane apí beyä, əghem beyä.

7 Yəntiki mmu abhəŋ bechye akap chí mbə enyü yi akə nti bechye, puyé chí ne basémé anti, ne ékébhak chí mbə be bápuri yi puri, mbənyune Mandem akəŋ mmu ane áchyé akap ne manák.

* 8:15 Yihí Esodəs 6.18.

⁸ Nε Mandem abhōj betan bechye bhe áfók ane aya acha be mámbōj yěntiki enyij ene échébhé be enyu ene éya encha kpát mánkwáy bekwak bo abhen menyij bechebhe bhō.

⁹ Echi mbō enyū Ekáti Mandem érēm be,

“Mmu Mandem achi awó fúú. Achye bo abhen eyap epu keyij nsem. Berítí betik ebhi bépú nem.”

¹⁰ Chōj Mandem mmu áchyè mbwōt ntá nkwananki ne ánychè nenyíe menyie anchye be nkwo mbwōt, ankə yō anjá ancha, ne ankə berítí betik ebheka ménchyé beyā mbwōt.

¹¹ Chōj Mandem anchye bhe keném ndū yěntiki mbi be mánkwáy bechye tontó ne awó fúú. Ne akap ayweka wu ámfuēt ntá yeŋe angaka ntá bo abhen bātō wu ntá yap, ne ánkə bó mánychyé Mandem bakak.

¹² Betik ebhen-ne bākə békwač nkwo bo Kristo ndu menyū bepay. Békwač bo mámbōj menyij ebhen bechebhe bhō ne békwač bo mánychyé Mandem beyā bakak.

¹³ Ndū bāchémé nkáp ne bāchyé bo bhō, bātōj be bākojō tetep ane Mbok Ndíndí ane bārem be mánókó. Ndū bāchyé enyu yō ne awō fuu ndu bekwak bhō ne bo bachak, bo bāghō ne bāchyé Mandem kenókó.

¹⁴ Ndu berōj ambi, chōj bó mánik nōkō mmuēt ntá Mandem éti yeka. Bābhōj ekōj beghō bhe mbōnyune bāghō beyā berindu Mandem amuēt yeka.

¹⁵ Sénkáká nókó Mandem ndū akap ane yi áchyé ane mmu apú kway berem enyū wu achí.

10

Pōl ákə mándíj be yi achi mūnto tetep

¹ Membōj Pōl ke nchí nik be mmuēt ndū nnyén Kristo mmu ábhōjō ekébhénti ne nesep̄tmuēt. Chi me mmu mbōk bho bārēm be mpok nchí ne bhe besí ne besí nchí rem kep̄i ne becháy, ke mpok mpu ne bhe nchí s̄ij be bekáti ne betanjí beyōj.

² Nchí nik be mmuēt be báké puri me be mbák bebēbebe ne bhe mpok ntwó awu. Ndíj be mbōj bēbhak bebēbebe chi ne bo abhen bākāysi be sékə menyij mbō bō mmik.

³ Yěndu séchí ndū mmiki ne sépú nu mbō bō mmik.

⁴ Menyijí nenu ebhese puyě chi ebhen bakwājwan. Mandem ke áchyè bhese bhō, ne bēbhōj betan bechōjti bepok ebhen bōmpap abhese bābhèse.

⁵ Séchōjti netajanyu ne yěntiki enyij ene éte bechet bo mbi be báké rij̄i baraka Mandem. Sékēm yěntiki enyū nkaysi mbō mūkenōj ane bákémé ebh̄inenu, ne sékə yō ándōbhe ghok chi Kristo.

⁶ Mpok mánanj bāchyé mmuēt enkem ntá Mandem, chōj s̄entōjti mmuēt bétēmsi yěntiki mmū ane átañntí ne Kristo.

⁷ Bārij̄i menyij ebhen beyij̄i me chi amfay amfay. Mbák ye mmu arij̄i sayri be yi achi nkojō Kristo, ándij̄i be beŋe nkwo sechi bakojō Kristo mbō yi.

⁸ Yě embak chi be nchí dep awō anti tontó mandú ncha enyū mbōjō bekə éti betan ebhen Yesu Acha áchyé bhese, eyō epu kə mbōj ntiánwōp. Achyé me betan ebhō chi bekə mángo, puyě bekə mánkwen.

⁹ Mbíkí yaj̄ embak mbō be mēsōt bekáti ebhen mēsij̄i bekə mámbōj becháy.

¹⁰ Mbōk bho bārēm be, “Bekati Pōl ásij̄ betan becha ne beyōj ebhi bétōk mmu te anti, ke mpok yi achi ne bhese, apú bhōj betan ne apú rem yěnyij̄i ené échwè bo anti.”

¹¹ Menyū bōbhō bābhōj berij̄i be menyij ebhen s̄esij̄i ndū bekáti mpok sépú awu, bó ke sékə chōj mpok sébhak awu ne bhe.

¹² Puyě be sémə beyenti mmuēt ne bo abhen bākāk mmuēt. Ke neyenti mmuēt enap ne bati ndu betōj be bácha bhō, nétōj chi be bābhíkí bhōj mbōj keboj.

¹³ Mbák chi bhese, sépú pányu encha enyu sébhōjō bekə. S̄eti bewenti chi ndū ndiere ane Mandem afyé be sénkə séngwenti aré, ne be nkwo bāchí ebhe eyese.

¹⁴ Sébhíkí kij̄i ndiere ane Mandem afyé mpok séyambi sétwó ntá yeka. Beŋe babhōj ke séyambi sétwó bhe ne Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo.

¹⁵ Sépú kij̄i ndiere ane Mandem afyé ndu ebhese betik. Sébhaka nti chi be ndū neka eneka ne Kristo négō néndōk nōkō chi ambi, chōj betik ebhese nkwo nenti eneka méngo mendōk nōkō chí ambi.

16 Mbák echi nɔ, chɔŋ sɛnkway bɛrɔŋ bɛghati Mbok Ndíndí amɛm bɛtɔk bɛchak ebhen yɛ mmu abhíkí re kɛ bɛtik aré, kɛpányu ɛti bɛtik ebhen bɔ bákú ndũ ebhe mmu achak.

17 Kɛ Ekáti Mandɛm ɛrɛm bɛ, “Yɛ agha anɛ áyaŋ bɛpanyu, ámpányu ɛti enyiyi ɛnɛ Mandɛm Acha ákú.”

18 Puyɛ mmu anɛ árɛm ɛrírí ɛti mmɛt eyi kɛ Mandɛm Acha ásɔt nɛ maŋák, chi mmu anɛ Mandɛm árɛm ɛrírí ɛti yi.

11

Pɔl árɛm bɛ bɛtik ebhi bɛchi kɛkúrí nɛ ebhen bɔnto nsé

1 Nchí nɛmɛt bɛ mánkɛpnti nɛ mɛ ndu nchí rɛm kɛpi mbɔ ɛchiŋtímu. Kɛp ká nti nɛ mɛ.

2 Diŋí ká bɛ nkɔŋ bɛ nɛ mpabhamík anɛ Mandɛm. Nsɔt bɛ mbɔ ngɔsɔŋ anɛ ábhíkí riŋi mbakanɛn nɛ nnán mfyé bariɛp nɛ mmũ amɔt anɛ ábháy bhe. Mmũ wu chi Kristo.

3 Kɛ mbɔŋ bɛcháy bɛ bɔfú bákway bɛrwɔ bhe mbɔ enyũ Satan ásré nyaka bapu mi arwó Ifa, ɛnkɛ nkaysi ayɛka ampɔkɔ bhe mǎngure ebhi, kɛpɛrɛ kɔŋo mbi Kristo nɛ nti nɛmɔt ɛnɛn nɛchi pɛpɛp.

4 Nchí rɛm nɔ mbɔnyunɛ echi mbɔ bhe mbák mmu atwɔ ntá yɛka aghati bhe enyiyi, yɛ yi árɛm chi ɛti Yesu achak anɛ achi kɛkúrí nɛ anɛ séghati bhe mɛnyiyi ɛti yi, mánoko nóko. Nɛ yɛ árɛm chi ɛti ɛfónó ɛnɛ echi kɛkúrí nɛ ɛfónó Mandɛm mmu mánɛnɛ bati ntá yi bákaka, nɛ yɛ árɛm chi ɛti Mbok Ndíndí anɛ achi kɛkúrí nɛ anɛ mánókó, mǎnsɔrɛ sɔt amɔ apay.

5 Mbíkí kaysi bɛ bo abhen básɔt bɛ bachi manɛm bɔnto bacha mɛ.

6 Ngufú mbíkí riŋi bɛrɛm kɛpi, kɛ ndíŋí enyiyi ɛnɛ nchí rɛm, nɛ sɛnaŋ sékɛ bɛ mǎndiŋi nó kponɔronɔ ndɔŋ nɛ ndɔŋ, nɛ ndũ bɛyǎ babhi.

7 Mpok ngátí bhe Mbok Ndíndí Mandɛm, mbíkí bhɛp bɛ nkáp. Nsɛptímmɛt ntá yɛka ndu bɛkwak mǎmbak maném bo. Nkũ nyaka nɔ chi bebú kɛ?

8 Nchí sɔt nyaka nkáp ntá bakwó bho achak ndũ bɛkwak bhe.

9 Nɛ mpok nchí awu nɛ bhe nke bhɔŋ nkáp mbíkí chyɛ yɛ mmu ywɛka ɛsɔŋri mbɔnyunɛ bati bɔmayɛsɛ abhen báfú atú Masidónia kɛ báchyɛ nyaka mɛ nɛkwak. Mbíkí chyɛ bhe ntu wa bɛ mǎmpɔkɔ wáwák. Nɛ enyu ɛyɔ kɛ nchí bhak.

10 Ndũ tetɛp Kristo achi nɛ mɛ, nchí rɛm bɛ yɛ mmu apú kway bɛkɛ mɛ mbɔt bɛɛɛp awɔ anti ndũ atú Akáiya ankɛm.

11 Nchí kɛ nɔ ndak yi? Chi bɛ mbíkí kɔŋ bɛ kɛ? Wáwák! Mandɛm aríŋi bɛ nkɔŋ bɛ!

12 Nɛ enyiyi ɛnɛ nchí kɛ, chɔŋ ndɔk ambɔi bɛkɛ yɔ, bɛ mkpɔt bɛkak bo abhen bárɛm bɛ bákú bɛtik ebhap nkúbhé mbɔ enyũ mékú ebha.

13 Mɛnyũ bɔbhɔ puyɛ bɔnto abhen tetɛp. Chi bo abhen báyíbhírí mkpá, nɛ bárwɔ bho ndũ bɛtik ebhen bɔ bákɛ bɛ báchi bɔnto Kristo.

14 Ndak anɛ apu anɛ maknkay. Yɛ chí mbɔŋ Satan áyibhiri mkpá ankɛ mbɔ bɛ achi ángɛl anɛ bɛdiéré Mandɛm bɛghɔ yi amɛt.

15 ɛpú yɛ enyiyi maknkay mbák bakú bɛtik Satan bákú nkɔwɔ mbɔ bɛ báchi bo abhen bákú mɛnyiyi ebhen bɛchi chak bɛsí Mandɛm. Ndũ ngwenti yap bábhɔŋ chí nsáy bɛtik ebhen bɔ bákú.

Pɔl ádɛp awɔ anti ɛti bɛsɔŋri ebhi mbɔ mũnto Kristo

16 Mpɛt nchí rɛm bɛ, yɛ mmu áké kaysi bɛ ntí ábhíkí kway mɛ amɛm. Mbák bákaysi nɔ, sɔt ká mɛ enyu ɛnɛ bákway bɛghok enyiyi ɛnɛ mmu anɛ ntí abhíkí kway yi amɛm árɛm, bɛ mɛnkɔwɔ ndɛp awɔ anti mandú.

17 Enyiyi ɛnɛ mɛrɛm puyɛ enyiyi ɛnɛ Acha aghati mɛ. Nchí rɛm chi mbɔ ɛchiŋtímu.

18 Tɛndu bɛyǎ bo bápányu ɛti mɛnyiyi ebhen bakwǎŋwǎŋ básɔt bɛ bɛbhɔŋ mɛnwɔp bɛ mǎngok nɔkɔ nsé yap, bábhɔŋ yɛ bɛghok mɛnyiyi tetɛp ebhen mbónó bɛghátí bhe ɛti mmɛt ɛya.

19 Bɛ bho báchi bariŋíndak, bǎchòkɔ mǎngoko nɔkɔ mɛnyiyi ebhen bɛchiŋtí bho bárɛm nɛ maŋák.

20 Báká bo abhen bábhùrɛ bhe mbɔ basɛm nɛ mányiɛ bhe nɛm amɔt, nɛ mányiɛrɛ bɛ amík, nɛ báyiŋi bɛ fúú kpát bádɛn bɛ.

21 **Ε!** Mbíkí bhəŋ nə chi betəŋ-ε! Fəŋorí ká me be mpú kə mənɣiŋ ebhə ntá yeka.

Chəŋ ndək ambi berem mbə echɨŋtímu. Yěntíkí enɣiŋ ene ékə mmu ándep awə anti, me nkwo məkwáy bedep awə anti ɛti enɣiŋ eyə.

22 Mbák bádəp awə anti bé báchi bo Hibru, me nkwo nchí mmu Hibru. Mbák báchí bo Israel, me nkwo nchí mmu Israel. Mbák báchi bebhárebhə Abraham, me nkwo nchí ebháremə Abraham.

23 Mbák báchi bə betok Kristo, me nchá bhó. [Nchí rem mbə ebhokori mmu.] Nkə betik nchá bó mankem. Nchwe kenəŋ ndəŋ ne ndəŋ ncha yěntíkí mmu, məntem áyá acha, ne ndəp kékwót begu ndəŋ ne ndəŋ.

24 Bo Israel mánaŋ bádəp me nnet ne ékpa ndəŋ esá nsem nekú ne enwi. Bákə nə ndəŋ etay.

25 Bə Rom bádén me ne ékpa kenəŋ ndəŋ érat. Bo bátémti me ne batay ndu beway ndəŋ amət. Achwi abet anyén ne me ndəŋ érat. Achwi árákáti amem manyu ekə ngókónyən ndū beti mémət ne nywəp némət.

26 Mfórí nɛwú beyă mpok ené mərəŋ nekə. Mfórí nɛwú amem manyén ane ájwí ágbóko, mfori nɛwú amə betəŋtí baghép ne amó batí bo Israel ne abhen bápú bo Israel. Mfórí nɛwú amem betək begho, ne amem baso, ne amem manyu ne amó bənkwo abhen betábhá.

27 Nnánj nkə betik, nsəŋəri mməet beyă mpok nke kway bebhare kenó, ne nchókó nsay nke kwáy bebhəŋ yě manyiəp mɛnyu ne nɛnyíé enen nékwáy me, ne mbúəp ákók me ndu mbíkí bhəŋ nden bekuti mməet.

28 Besəŋəri bechak béchí ke mbíkí pɛre yan berem ɛti besəŋəri yěntíkí ewak. Puyě chi ndiɛre mɛnyiŋ ebhen. Mbəŋ beyă basémé beyiŋi enyu ené bəka bakwó Kristo bəchi.

29 Agha ákway bebhəŋ békwené ke ékebhak ntá ya mbə be me ke mbónj bəkwéné ebhə? Agha bákway bekə yi ankwen ndu bebú ke ntí kedu me amem ne beběnti?

30 Mbák mbəŋ bedep awə anti chəŋ nkə nə chi ndu mɛnyiŋ ebhen bétəŋ be mbíkí bhəŋ betəŋ.

31 Mandəm Mmu achí Chi ntá Yesu Acha aríŋi be mpú sɛnse.

Bakak ámbak ne yi ngwenti ti.

32 Mpok nchí etək Damáskəs, Góbhanə ane mfo ngo Arɛtas afyé, áchyɛ eyəŋ be batémé nenu mambabheri nəkə nyúbha ané etək enyu ene bə bákway bekem me.

33 Ke bənkwo bákə nchwe amem ekay ene báséré nnik are bátó ndu mbok ane achi ankok, básébhe me amik, mbue.

12

Pól ádèp awó anti mbənyune abhəŋ nti ne bənkwo Kōrint

1 Mbəŋ berəŋ ambi bedep awó anti yěndu nsáy ápú aré. Ke dš ká ngati bhe ɛti kenó amík anti fúú, ekən ngó ne mɛnyiŋ ebhen Yesu Acha áká me ndiŋi.

2 Ndíŋi mmū ane achi nyaka nkoŋo Kristo. Egháká mamié byo ne anwi echəŋ ene Mandəm áséré yi te amfay.

3 Mpet nchí rem be ndíŋi be Mandəm asət nyaka mmu wu árək Paradays* ne yi, ke chí ndu efónj ke chí ndu nkwo mɛet a, mbíkí riŋi. Mbəŋ Mandəm ke aríŋi.

4 Aré, aghók mɛnyiŋ ebhen mmu ábhíkí bhəŋ beghati bho enyū bə bechi, ne mmu apú kway mbəŋ berem enyū bechi.

5 Mbəŋ bedep awə anti ɛti mmu wu, ke mpú kə nə ɛti mməét eya. Nchi dep awə anti chí ɛti mɛnyiŋ ebhen bétəŋ be mbíkí bhəŋ betəŋ.

6 Yě embak chi be nchí yan bedep awə anti mpú bhak echɨŋtímu mbənyune nchí rem chí tetep. Ke mpú kə nó ndū mpú yán be yě mmu ánkáysí be ncha enyū mmu ene yi ághə ne ené yi ághòk mərem be nchí.

7 Ndu bekə be nké pányu ɛti beyă mɛnyiŋi maknkay ebhen yi áká mɛndíŋi, áchyé me esəŋəri. Mbák mbə mmu ane báfyé yi nsé aməet. Esəŋəri eyə ebhak enyiŋ ene Sa-tan átó be ényíéré me amik, énkəŋ me nke pányu.

8 Nnik Yesu Acha mməet ndəŋ érat be yi amfere me esəŋəri ene aməet.

9 Ke akeme me be, “Beríndu ebha békway ne wə mbənyune betəŋ ebha bétəŋ kponoroŋ chi aməet bo abhen mməet apú bhə.” Ndu echi yě nə, chəŋ ndək ambi bedep awó anti ne maŋák ɛti mbíkí bhəŋ betəŋ, be betəŋ Kristo mémbak ne me.

10 Ἐτι Kristo, nchí ye manák be mbíkí bhōj betan, yě básōkōti me sōkōti, yě menyin bétan tañ ntá ya, ne yě nchí bhōj nenyok menyu ne menyu, ne yě báchyè me chi besōjōri. Echi nō mbōnyune mpok ane mbíkí bhōj betan ke nchí tañ sayri.

Pōl abhōj nti ne bōnkwō abhen etak Kōrint

11 Ndem kepī mbō echīntīmu. Bě kě bāpūrī me nkū nō mbōnyune, be ke bābhōjō beghati bho enyū mmu me nchí. Yēndu mpú yēnyin, bōnto abhen bāyōj nō manyén ayap amfay bābhiki cha me.

12 Mpok nchí awu ne bhe nkū menyin betōj be be nchí mūnto tetep. Mbōj ekébhéntí ne nkū menyinjí maknkay menyu ne menyu.

13 Ndiere enyin ene mbíkí kē ntá yeke ené nkū ntá bakwō Kristo bachak ncha chi be mbíkí bhēp bhe nekwa? Fōjōrí ká me ndū nefwōp enō!

14 Diñí ká be nnāj ntōjntí bétwō beghō bhe ndu ndōj ene éjwí érát. Mpú bhak chōj ntu ntá yeke mbōnyune be ke mēyan, puyě bakap ayeka. Echi nō mbōnyune puyě māmbo ke bābhōjō bebhure menyin ntá bachi ne manō bhap, chi bachi ne manō ke bābhōjō bebhure menyin ntá bōbhap.

15 Chōj mbōj beyā manák bechye yēntiki enyin ene mbōjō, yě chi mmuet eya, ndu bekwa bhe. Ndū ekōj eya ne bhe égō éndak nōkō chi ambi, eyeka ne me émay nōkō may kē?

16 Sayri sayri, bākā ne me be mpok ntwō awu, mpú sōt nyaka menyin ntá yeke, yě nō mbōk bārēm be nchí mmu betābhā, ne be nchí sōt menyin ebheka ndu ngwáy.

17 Ndū nkū bho abhen ntó ntá yeke, yě amōt ábhíki sōt nnyén ena berwō bhe. Epú nō kē?

18 Nnik nyāka Táytōs ne mōmáye se be mántwō awu ntá yeke. Atwō nókō asōt menyin ebheka ndū ngwáy kē? Me ne Táytōs sébhōj chi nkaysi amōt. Pú nó? Bese ne yi sébhōj chi ekakáneko émōt. Pú nó?

19 Abhen ekōj, bākáysí be ndu mpok ane nkem sérēm menyin ebhen chi ndu bétānjá mmuet ntá yeke kē? Wáwák! Sérēm chi enyū Kristo áyāj be séndem ne besí Mandem. Sékū yēntiki enyin chi be māséné ndū mbi Mandem.

20 Mbōj becháy be ngufú mpok ntwō awu beghō bhe nchí kway betemeri bhe ndu nte ane mbíkí káysi betemeri bhe, ne be nkū mǎngō be mpú ndu nte ane bākaysi beghō me. Ngufú, nchí kway betemeri bhe ndū bāgwā, ne ndū bābhōj mpabhamík ne bati, ne ndū echókōnti, ne ndū mǎjem menémé, ne ndū bāchōjti manyén bati, ne ndū enanji, ne ndū epin bekáysi be bācha bati, ne ndū bākū menyin táká táká.

21 Mbōj becháy be nnāj mpet ntwō awu chōj Eta Mandem ánkū mbōj ntíánwōp besí ebheka, ne mbak ndū nedí kebho éti beyā bō ahben bākū nyaka bebū ne bābhuet bekū berō menyin, ne epúsí, ne mányie berā epusi.

13

Ndū ngwenti, Pōl āyēp bōnkwō Kōrint batú

1 Ndōj ane ákū érát ene nchí twō beghō be bāké ghōkōntik be Ekāti Mandem érēm be mbāk bo mándem be mmū ákū ndak, bābhōj bétwō ne batísie bapay, mbāk apu nō, barat.

2 Mpok ntwō awu ndū nekō enen néjwí ndōj epay, njep batú bo abhen bākū bebū ne bōnkwō bachak mankem. Néne, mpet nchí semti bhō ené mpú awu nkúbhé mbō enyū nkū nyaka mpok ntwō awu be, mbāk mpét ntwō, mpú rō bhō enyu eyo.

3 Chōj nkū mǎngō berin menkem ebhen bétōj kponōjōj be nchí rem chi menyin ebhen befú ntá Kristo. Apú kem be mbō mmū ane ábhíki bhōj betan. Atōj betan ebhi mpok áchí nenti eneka.

4 Yēndu bágō yi ndū ekotákátí mbō mmu ane abhiki bhōj betan, Mandem ákū yi apetnsem ndū nepém. Bese nkū sebhiki bhōj betan ndu sébháré mmuet ne yi. Ke ndu sétok bhe, chōj sémbōj nepém ne Kristo ndū betan Mandem.

5 Chák ká mmuet beghō mbāk, ndū ekakáneko eyeka, bākōjō menyin ebhen mǎnókō. Yiní ká mmuet. Mbāk epu nō, nó bākwēn nemō.

6 Nókō ká be chōj mǎngō be sebhiki kwēn nemō.

7 Sēnikmuet ntá Mandem be bāké kē nefwōp. Sépú kē nō chi bekū bo mǎngō be

séchí chak. Séyáŋ chi be mǎmbák chak, yěndu bǎkway beŷiŋi bhese mbə bo abhen babhəŋə bekwéné.

⁸ Yě embak yi, serú kway bekwə enyiŋ ene échet tetep mbi. Sékə chi enyiŋ ene ekwə tetep ane Mbok Ndíndí ándókó nókó ambi.

⁹ Sébhəŋ maŋák mbák bǎtaŋ, ye émbak chi be sebhiki taŋ. Sénikmet ntá Mandem be neka eneka néngó nenjwi pəət.

¹⁰ Nti ane nchí siŋ ekáti ene ntá yeka ambi ambi chi be mpok ane mětəwə chəŋ awu, nkəsət betəŋ ebhen Mandem áchyé me mbak bebəbebe ne bhe. Mandem achyé me bhə chi bekwə mǎnte ndü neka eneka, puyě chi bekwə mǎnkwen.

¹¹ Bǎma, berəŋ ndü ngwenti, ghók ká manié ma, mǎnchəkə sayri. Nyuré ká ekakánekwə eyeka, mǎmbak eyəŋ émət ne bati. Bák ká sayri ne bo báchák. Mbák mǎnkə nə, chəŋ Mandem mmu ákəŋ bhese ne áchyè bhese kpák, ambak ne bhese, ambak ne bhe.

¹² Kaká ka bati sayri mbə bo Mandem.

¹³ Bǎnkəwə mankem abhen báchí fá bátə nkəwə bhe bakak.

¹⁴ Yesu Kristo Acha ántóŋ be berĩndu, ne ekəŋ Mandem embak amem bati yeka, ne eyəŋ émət ene Éfónó Bedyere áchyè embak ne be mankem.

Ekáti Pól ntá Nkwə Galéshia

¹ Με Pól mūnto Yesu Kristo ke nchí sīn ekáti ene. Puyě bakwānwan ke báýábhé me, ne puyě nkwa ke átó me. Chi Yesu Kristo ne Mandem Etayese mmu aka Yesu ampetnsem ndu nepém.

² Nchí sīn ntá yeka bōnkwa abhen atú Galéshia, ne bati bōnkwa abhen báchí fá ne me bachem ne me béto be bakak.

³ Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántən be berīndu, mánychə bhe kpák.

⁴ Yesu Kristo achyě nyaka mmuet eti bebá bhese ndū mkpáká mmik bebá ane echə. Akə nə békónə nkaysi Mandem mmu achi Etayese.

⁵ Yi ke bo mankem bábhónó béchyé kenókó ngwenti ti. Amen.

Mbok Ndíndí amət ke achi

⁶ Echí me maknkay bé bātin bārə Mandem mmu ábhíní be eti berīndu Kristo be mambák bōbhi, ne bāróbhé kono chí Mbok Ndíndí achak.

⁷ Puyě chi mbən be Mbok Ndíndí achak achi, ke mbək bo báfyè bhe ebyək anti ne báýən chí béyibhiri Mbok Ndíndí eti Kristo ndū enyīn echak.

⁸ Ke yě embák chi bese, yě chí ángel ke ághátí bhe mbok ane áchí kekúrí ne ane séghátí bhe, eyak embak ne yi.

⁹ Mbə enyū sénán séghátí bhe, mpət nchí ghati bhe be yě agha ane ághàti bhe mbok ane achí kekúrí ne ane séghàti nyaka bhe, mánókó, eyak embak ne yi.

¹⁰ Nchí yan ne chí be bo mankak me ke? Wáwák! Mandem kě mēyan ánkák me. Nchí yan chí bé bo mambən manák ne me ke? Mbə mbuet chí mmu ane nchí yan be bo mambən manák ne me, mbə mpú mməbetok Kristo.

Mbok Pól afu nyaka chí ntá Kristo

¹¹ Bōma, dīnī ká be Mbok Ndíndí ane ngátí bhe abhiki fu ndū nkaysi bakwānwan,

¹² abhíkí fu ntá nkwa, ne yě nkwanwan abhiki tən me. Mbə Yesu Kristo ke ákə mendíní yə.

¹³ Bāghok enyū nepém ena nēchi nyaka mpok mékōno berīnī bo Israel, bāghók ndu nchí chye nyaka bōnkwa Mandem beyá esəri, nnu nəkə be nnáná nkwa wap.

¹⁴ Nchí nu nyaka tontó békóno berīn abhen bachimbí bha. Ne nchí kono nyaka mbi Mandem bo Israel ne nti ena nenkem, kpát ncha bo Israel báchák abhen ekaká nēbhe eya.

¹⁵ Ke Mandem anán ayap nyaka me te ndū mpok ane bábhíkí re bhe me. Ayap me eti berīndu ebhi, abhīnī me be mbak mməbetok ayi.

¹⁶ Abhón manák beku mendíní Móywi, be mbón mbi beghati bho Mbok Ndíndí eti Yesu ntá bo abhen bápú bo Israel. Akə nókó nə, mbíkí rən ntá yě mmu be anchye me manie.

¹⁷ Yě chí Yerúsalem mbíkí ko ndək beghə bo abhen báýambi bebhak bōnto ke mētwa ansem. Ndəkórón tée atú Arébia, ke étaré nókó, mpetnsem Damáskos.

¹⁸ Efueré nókó mamié arət, ndək Yerúsalem beghə Pita. Mbak ne yí ndu manywəp nekú.

¹⁹ Nke ghə yě mūnto achak are, ébhíkí fuét Jems, manə Yesu Acha.

²⁰ Enyīn ene mésīn ntá yeka echi tetep. Mandem aríní be mpu sēse.

²¹ Mfá nókó Yerúsalem, ndək nkó atú Síria ne atú Silísha nkwa.

²² Bé bōnkwa Kristo atú Judéya bábhiki re ghə nyaka me ne amík.

²³ Bāghok nyaka ghok menyīn ebhen bo bārəm eti ya be, “Mmū nyaka áchyé bhese esəri, arəbhe ghati chí bo be mbák mmu ásíkinti ne Yesu Kristo, Mandem apeme yi, ené nkúbhé nesíkinti ne Kristo ke yi anū nyaka béchóni.”

²⁴ Eká bo bare bití Mandem eti ya.

2

Pól atemeri bōnto abhen Yerúsalem

¹ Efueré nókó mamié byo ne anwi, mpət nkó ndək Yerúsalem ne Banábas. Nsət Táytas sérók ne yi.

² Ndək mbə enyū Mandem aka nyaka mendíní be mbən bérən aré. Ngáká nókó are, me ne bōbati séchókó ansem ansem,

nkɛ bɔ mándíní Mbok Ndíndí ane méghàti bo abhen bápú bo Israel. Nkɛ nɔ be betik ebhen mɛkà ne ebhen mbúét bekɛ beke bhak ndéndem.

³ Táytos mmu ákò ne me abhak mmu Grik. Yě nɔ, bákɛ te mbɔŋ kákáti be mánsíép yi.

⁴ Kε bǝ nse bachwe ndu nkɔɔ bakoŋo Yesu ansem ansem mánjaŋa nɔkɔ be mansyep yi. Mánóne báchwe ndu nkɔɔ ywese ndu beghɔ enyu sébhónó ngangaj amfáy bebhé bo Israel, ndu sebhare mmuet ne Yesu Kristo. Báyaŋ nyaka be sémpétnsem ndu kesem antene bebhé bo Israel.

⁵ Séke chye bhɔ mbi ye mandú. Séke yán be bɔ manchɔŋti tetep ane Mbok Ndíndí, tǝndu bábhónó berɔŋ ambi menoko yɔ.

⁶ Mbák chí bo abhen báyábhé bé mámbák bǝbati ntá bǝnkɔɔ, betaj ebhap bebhiki bhɔŋ yěnyij bekɛ ne me. Mandem ápú tɔŋ kériŋámík. Bó bábhíki tɔŋ me yěnyij ekɔ mémáka ndú Mbok Ndíndí ane méghàti bho.

⁷ Bághó be tetep, Mandem ke afyé Mbok Ndíndí amɔya be ngati bo abhen bápú bo Israel, nkúbhé mbɔ enyú yi akɛ ne Píta be yi angati Mbok Ndíndí ntá bo Israel.

⁸ Nkúbhé mmu ane áchyé Píta betaj bekɛ betik ebhen ntá bo Israel, ke áchyé me nkɔɔ betaj, bekɛ bɔ ntá abhen bápú bo Israel.

⁹ Jems ne Píta ne Jǝn báchí nyaka mbɔ bekwap nenti bǝnkɔɔ. Bághó nɔkɔ bé Mandem afyé betik ebhen amɔya tetep, bákáka me ne Banábas ne amó ndu bétɔŋ bé besé ne bhɔ sechi eyɔŋ émɔt. Séka ne bhɔ bé me ne Banábas sebhɔŋ bérɔŋ ntá bo abhen bápú bo Israel ne Mbok Ndíndí, bɔ mándɔk ntá bo Israel.

¹⁰ Enyij émɔt ke baghati bese, nɔ chi be, seke ghokontik bechye nɔkɔ nekɔwak ntá bachébhébhɔ abhen Yerúsalem, nkúbhé enyij ene echi nyaka me anti békɛ.

Pǝl aji Píta amem etɔk Antiɔk

¹¹ Píta átwó nókó Antiɔk, nji yi besí bhi mbɔnyune akɛ nyaka enyij ene epu chak.

¹² Mpok yí áyámbi átwó, are nyíé nenyíé ne bo abhen bápú bo Israel. Ke bo abhen Jems átó bátwó nókó, abho beya mmuet ansem, akere nyíé nenyíé ne bo abhen

bapu bo Israel, ndu áchay nkɔɔ bo abhen bǝrɛm be babhɔŋ besyep yěntiki nkoŋo Yesu ane apu mmu Israel.

¹³ Bo Israel bachak abhen bachi bakoŋo Yesu babho bekɛ betábhá mbɔ Píta, enyu ené, yě chi Banábas nkɔɔ akú enyumɔt mbɔ bhɔ.

¹⁴ Kε ngó nókó be bápú kɔ ndón amɔt ne tetep ane achi ndu Mbok Ndíndí, mfate ngati Píta besí bhap mankem be, “Mbák wɔ mmu Israel ǝkà mbɔ mmu ane apu mmu Israel, ndaká yi ónù bekɛ bo abhen bápú bo Israel mámbák mbɔ bo Israel?”

Neka enen mmu abhɔŋ ne Yesu ke nékɛ mámpeme yi

¹⁵ Besé babhɔŋ séchí bo Israel, bɔtayese nkɔɔ bo Israel. Sépú bo abhen bápú bo Israel, bó bhǝ bo bǝrɛm be báchí bǝ bebá.

¹⁶ Yě nɔ, bese bo Israel sériŋi be puyě bebhure bebhé bo Israel ke ákɛ mmu ambak chak besí Mandem, chi besiki nti ne Yesu Kristo. Yě chi bese sénókó Yesu Kristo be Mandem ansɔt bese mbɔ bo abhen bachi chak ɛti neka enese ne Kristo, puyě chi ɛti sébhure bebhé. Echi enyu eyɔ mbɔnyune, bebhure bebhé apú kɛ yé mmu ambak chak besí Mandem.

¹⁷ Mbák ndu séyaŋ bebhak chak besí Mandem ke sébháre mmuet ne Kristo, ke émfakari be bese babhɔŋ sékà bebá, nɔ Kristo átó bhese ndú bebá ke? Wáwák!

¹⁸ Kε mbák mpétnsem ndú menyij ebhen nnán ndó, nɔ nchí mbǝŋ mmu bebá.

¹⁹ Mbák chi me, beyij bebhé Moses ndɔp chi ngú, mbɔnyune bebhíki pere bhɔŋ yěnyij bekɛ ne me. ɛfákári enyu eyɔ bé mbák nepém besí Mandem.

²⁰ Bágó me ndú ekotákáti ne Kristo. Néne, nepém ena fá amik puyě ena, chi énen Kristo mmu achi ne me. Ne nepém ena néne chi enen Mmɔ Mandem mmu akɔŋ me, achye nepém eni ɛti ya ndu mbón neka ne yi.

²¹ Mpu sɔt berǝndu Mandem mbɔ be bépú yěnyij, mbɔnyune mbák mmu ábhák chak besí Mandem chi ndu yi ákoŋo bebhé, nɔ newú Kristo agu néchí ndéndem!

3

Bǝ bo Galéshia, bechiŋti bho

¹ Bǝ bo Galéshia, bechiŋti bho! Agha ányíé bhe ne epem akɛ máném ebhi? Pú nkɛ

bãrĩñi Yesu Kristo mbə be ntəŋ be kponɔroŋ ndu yi ágũ amfay ekotákátí?

² Dǒ ká mbɛp be enyĩŋ ene émɔt. Mandem achye bhe Efónó Bedyere chi ɛti bãbhàre bebhé ke chi ndu bãghókó Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo ne mǎnókó?

³ Ndu bãre chiŋti nɔ? Bãbho bekoŋo Kristo ndu betəŋ Efónó Bedyere, néne, barəbhe yaŋ bəwénti chi ndũ betəŋ ebheka babhəŋó

⁴ Beyǎ besəŋəri ebhen bãghò ɛti Mbok Ndíndí mémbák ndéndemé? Mbíkí ka be bechi nyaka chi ndéndem.

⁵ Mandem mmu áchyè Efónó Bedyere ne ákà menyĩŋí maknkay nenti eneka, ákà nɔ chi ɛti bãbhàre bebhé Moses ke? Ke chi ndũ bãghókó Mbok Ndíndí ne mǎnókó?

⁶ Echí mbə enyũ Ekáti Mandem érəm be Abraham anókó nyaka Mandem, ne ɛti eyɔ, Mandem asɔt yi be achi chak besí bhi.

⁷ Séghó ye be bo abhen bãbhəŋó neka ne Mandem ke báchí bebhárebhə Abraham.

⁸ Ne Ekáti Mandem enaŋ erem nyaka tesáy bé chəŋ Mandem ankə bo abhen bápú bo Israel mámbak chak besí ebhi mbənyune bãbhəŋ neka ne yi. Ekáti Mandem ɛpet érəm be Mandem aghati nyaka Mbok Ndíndí ntá Abraham be, “ɛti ye, chəŋ njet manérékere bhə mmik ankem.”

⁹ Nɔ ke echí be Mandem äyet yěntiki mmu ane ábhəŋó neka ne Kristo, nkúbhé mbə enyũ yi áyééré nyaka Abraham ndu yi ábhəŋó neka ne yi.

¹⁰ Mbák chi bo abhen bákàysi be bebháre bebhé bo Israel ke ákà bə mámbák chak besí Mandem, eyak echí ne bhə, nkúbhé mbə enyũ Ekáti Mandem érəm be, “Eyak echí ne yěntiki mmu ane ápú bhəere bebhé menkem ebhen béchí amem Ekáti Mandem.”

¹¹ Néne, echí kponɔroŋ be yě mmu ápú kway bebhak chak besí Mandem ɛti yi ábhàre bebhé. Ekáti Mandem érəm be, “Mmu ane achi chak besí Mandem ɛti yí ábhəŋó neka ne Kristo, ábhəŋ nepém.”

¹² Bebhé bebhiki bhəŋ yě enyĩŋ bekə ne neka enen mmu ábhəŋó ne Kristo. Ebhé Moses érəm mbə enyũ basiŋi be, “Mmu ane ábhàre bebhé, ábhəŋ nepém ɛti yɔ.”

¹³ Kristo aku bhese aféré ndũ eyak ene echí ne bo abhen bápú bhəere bebhé menkem. Akə nɔ ndu ásóré ntemsi bebú ebhese.

Ebhak mbə enyũ Ekáti Mandem érəm be, “Eyak echí ne mmu ane ágú ndũ ekotákátí.”

¹⁴ Yesu Kristo akə nɔ be áfók ane Mandem afyé nyaka bariɛp bechye Abraham, ámbák ne bo abhen bápú bo Israel, ndu bãbháre mmuet ne yi, ne bé Mandem anchye bese Efónó Bedyere nyaka yi afyé bariɛp béchyé ɛti neka enese.

Ebhé ɛpú yibhiri bariɛp Mandem

¹⁵ Bǒma, sɛnsɔt eriŋ ndu nepém enen bo abhen fá amik. Mbák bo bati apay manka bekə enyĩŋ, mányu nku, yě mmu ápú kway beway nku yɔ, ne mmu ápú kway memaka enyĩŋ echak aré, tǎndu manyu nku.

¹⁶ Nɔ ke échí ne nku ane Mandem anyũ nyaka ne Abraham. Mandem afyé Abraham ne ebháre mýwi bariɛp. Ekáti Mandem epú rem be Mandem afyé nyaka yi ne bebháre bãbhi bariɛp, betəŋ be báya, ke ntá yi ne ebháre mýwi, betəŋ be chi amɔt. Ebháremə wu chí Kristo.

¹⁷ Enyĩŋ ene méyàŋ mǎnjwimem chi be Mandem anaŋ anyu nyaka nku ne Abraham, ke éfəéré nókó mamié besa esa nsem amɔt nsem byo, achye bo Israel ebhé. Bebhé bhə bebhiki bhəŋ yě betəŋ ndu beway nku ane Mandem anyu ne Abraham, be bariɛp amen yi afyé nyaka akə pere téé.

¹⁸ Mbə Mandem áchyé bo akap chi ɛti bãbhàre bebhé, mbə ápú koŋo chi bariɛp ami ndu akap ane yi áchyé bo. Ke chi ɛti bariɛp ami ntá Abraham ke yi áchyé nyaka akap wu.

¹⁹ Ndu echí nɔ, ndaká yi Mandem achye ye bebhé? Achyé bebhé be ménkə bese sendiŋi enyũ bebú bechi. Ne bebhé bebhəŋ nyaka bebhak chi ndu mandú mpok, menəŋ netwó ane ebháremə Abraham. Ntá yi ke Mandem afyé nyaka bariɛp bechye akap wu. Mandem achye nyaka bebhé ntá bǔángel be mansɔt mantwə ne bhə, nkwanŋwaŋ abhak nenti Mandem ne bǒ mmik.

²⁰ Berem be mmu achi nenti bho, átəŋ be bakwó bho achi apay ane yi áté nenti enap. Ke mpok Mandem afyé bariɛp ntá Abraham, abhak chi aywínti.

Nti ane Mandem achye Bebhé

²¹ Eyɔ étəŋ be esəŋəri échí nenti bebhé Mandem ne bariɛp Mandem ke? Wáwák!

Mbɔ bachyε bo εbhé ενέ έku mmu ámbónη nεpém mbák ábhàre γɔ, mbu bebhære bebhé ákù mmu ambak chak besí Mandem.

²² Kε Ekáti Mandem έrēm be mmik nkem achi antene kesemé bebú. Echi ye be, ndiere bo abhen babhəŋɔ neka ne Yesu Kristo ke bákway bebhəŋ menyih ebhen Mandem afyé nyaka bariεp bechye ntá bo abhen mánókó Yesu Kristo.

²³ Mpok apéré ghaka ane bákú sériní be mmu abhəŋ besiki nti ne Kristo ke ambak chak besí Mandem, sechi nyaka antené bebhé, sébhak mbɔ bo abhen báfyé ekerékenəŋ.

²⁴ Bebhé ke béchí yě nyaka mbɔ mmü ane ábhàbheri, ányure nəkɔ bhese, kpatε mpok ane Kristo átwó, be sénkwáy bebhak chak besí Mandem έti sésiki nti ne yi.

²⁵ Néne, ενέ sésikí nti ne Kristo bebhé bépú mbɔ mmu ane ábhàbheri, anyure nəkɔ bhese.

²⁶ Έti básiki nti ne Yesu Kristo, be mankem bārəp chí bǔ Mandem.

²⁷ Yěntiki mmu ane bájwítí yi be ambat mmæet ne Kristo arəp chí mbɔ Kristo, ndu asərə epiní Kristo.

²⁸ Yě mmu achi chí mmu Israel ye ápú, yě mmu achi chí nsem ye mǎmik, ye chí ngərə ye mbakanem, be mankem abhen babháré mmæet ne Yesu Kristo bārəp chí enyu émət.

²⁹ Ne ndu bächí bo Kristo, bächí ye bebhárébhɔ Abraham, ne chəŋ mǎnyié menyih ebhen Mandem afyé bariεp béchyé bebhárébhɔ Abraham.

4

¹ Enyih ene méyàn be mǎndiní chí be mmó ane ábhónó ményié menyih étáyí achi enyu émət ne nsem mpok yi abhæét chí mónkwen, yěndu menyih étáyí menkem chí ebhi.

² Mpok γɔ, bo báchák ke mánè yi, mam-babheri nəkɔ menyih ebhi, kpatε mpok étáyí afyé ankwáy.

³ Nɔ ke echi ne bese nkwo. Mpok sébhíki riní nyaka baraka Mandem, sébhák basem antené befónó ebhen bebhəŋɔ betan fá mmik.

⁴ Kε mpok ane Mandem afyé bariεp ákwáy nókó, ató Mýwi be antwɔ fá amik. Ngərə abhé yi, ne abhak antené bebhé bo Israel.

⁵ Atwó enyu εγɔ beku bo abhen bachi nyaka antené bebhé, be Mandem ansət bese mbɔ bǔbhi.

⁶ Ne ndu bārəbhe chi bǔbhi, Mandem ató Efónó Mýwi be ambak amem bati yeεε, ne yi Akwák bhese sembíní nókó Mandem be, “Eta, Etaya!”

⁷ Mandem aku ye be bāpet bāpu basem, bārəp chí bó. Ne tēndu yi asərə bhe be mǎmbák bǔbhi, chəŋ anchye bhe menyih ebhen yi afyé nyaka bariεp bechye bǔbhi.

Pál ábhəŋ nti ne bo Galéshia

⁸ Mpok bǎbhíki re riní Mandem, bǎbhak ndü kesemé menyih ebhen bechi chí bəmandem nsé.

⁹ Kε néne, ενέ mǎnan bāriní Mandem, ne mbəŋ enyih ενέ mbónó berem chi be, néne, ενέ Mandem áríní bhe, ná bákway bεpet bebhak basem ntá befónó ebhen bebhəŋɔ betan fá amik, ενέ mbəŋ betan ebhap bépú yěnyih, ne bepú kway bekwak bhe?

¹⁰ Bǎyiní enɔ nywəp, mǎnsət be nywəbhé negho. Mǎnjini awü ntan, mǎnsət be ntan agho. Mǎnjini ayǔ mpok, mǎnsət be mpok epǎ εgho. Ne enǔ mmíé, mǎnsət be mmíé negho.

¹¹ Ndu bǎkù nɔ, mbəŋ becháy mbənyune echi mbɔ be betik ebhen nku bekwak bhe bechi chí ndéndem.

¹² Bǔma, nchí nik be mmæet be mǎmbák mbɔ me mbənyune ndəp chí mbɔ bhe. Bǎbhiki ku me bebú.

¹³ Bāriní bé ndü ndəŋ ane mbi, neme ke nekú ngati bhe Mbok Ndíndí.

¹⁴ Ne yěndu neme ena nechye nyaka bhe beyǎ esəŋəri, bǎbhiki byak me. Bǎsyεpti me mbɔ ángel Mandem, mbɔ be nchí chí Yesu Kristo.

¹⁵ Ndü manywəp ayɔ, bǎbhəŋ nyaka beyǎ manák. Yi éfákári ne manák amen bǎbhónó nyaka? Ndiní sayri be yě ngati nyaka bhe chí be mǎmpónórí amik ayeka mǎnchye me bǎku nɔ.

¹⁶ Ndəp ye chí mümpap ayweka ndu ngátí bhe menyih ebhen bechi tetεp ke?

¹⁷ Bǔbhɔ bákù yěntiki enyih ndu beyibhiri bati yeka be mǎnkónó bhó, ke bǎbhíki bhəŋ erítí nkaysi. Báyan chí beku mǎndɔ bhese mǎnkonəŋ bhɔ.

18 Mbák bātōn ekōn ne bati ane bebá bepu aré, mbák bākù nō ne erítí nkaysi, kē ka nō mpoknkem, puyě chi ndyere ndū mpok ane nchi ne bhe.

19 Bōbha, mpēt nchí mbō ngōré ane ánōn̄si, ne mpu rō beghok bebe kpáte mām̄bōn epīñí Kristo.

20 Mbōñ ntí bebhak awu ne bhe néne be ndīñí enyu nchí ghati bhe menyīn ebhen, mbōnyune mbíkí rīñi mbōn enyīn berem.

Mmō Sará achi nyaka kekúri ne ane Hága

21 Ghatí ká me, be bo bāyān be bebhé membōn betan amfay yeke, bāpú ghok enyīn ene ebhé érēm-e?

22 Ekáti Mandem érēm be Abraham abhōñ nyaka bōbabhakanem bati apay. Amōt abhak mmō nsem, achak abhak mmō ngōré ane ápú nsem.

23 Bábhé mmō ngōré nsem mbō yěntiki mmu achak. Mmō ngōré ane ápú nsem, bábhé yi chi bekoño bariēp Mandem afyé nyaka ne Abraham.

24 Enyīn ene efakari nyaka étōn bhese be baghōré abhō bati apay bate ndū nku epay. Amōt afú amfay njie Sináy. Nku yō ate ndu ntí Hága, mmu abhé bō abhen báchí ndū kesem.

25 Hága chi njie Sináy amem etōk Arébia. Ne Hága até mbō Yerúsalem ane manywōp ane echōn, mbōnyune achi nyaka ndū kesem ne bōbhi.

26 Ke Yerúsalem ane amfay apú ndu kesem ne yi ke achi máyese.

27 Echi mbō enyū Ekáti Mandem érēm be, “Wō, nkongōré, wō mmu ōpú bhe, bōñ mañák.

Nnō ane ápú bhōn bebě nebhe, kway ne mañák,

mbōnyune ngōré ane báró ndu nebhay, bōbhi baya bacha.

Abhen ngōré ane abhay nném.”

28 Bōma, bāchi ye bō Mandem chí mbōnyune Mandem afyé nyaka bariēp be chōn mām̄bak bōbhi. Echí nkúbhé mbō enyū yi afyé nyaka bariēp be chōn Abraham ambōñ Aisek.

29 Nkúbhé mbō enyū echi nyaka mpok eyō, mmō ane bábhé mbō yěntiki mmu achak āchyè nyaka mmō ane bábhé ndū

betan Efónó Mandem esōñori. Enyu eyō ke echi néne.

30 Ke Ekáti Mandem érēm be yi? Erēm be, “Bók ngōré ane achi nsem ne móywi, mbōnyune mmō nsem ápú kwáy menyīe menyīn étáyí ne mmō ngōré ane ápú nsem.”

31 Bōma, bese sépú ye bō ngōré ane achi nsem, sechi chi bō ngōré ane apu nsem.

5

Bakoño Yesu báképepe bhak basem

1 Kristo aféré bese ndū kesem be séképepe bhak basem. Tě ye ka kpirí ne bákero yě mmu ankē mām̄petnsem ndū kesem.

2 Ghók ká, me Pól nchí ghati bhe be mbák mánka be mansyep bhe ne nkaysi be eyō ékē mām̄bak chak besí Mandem, nō enyīn ene Kristo áká ntá yeke epu yěnyīn.

3 Mpet nchí semti be be yě agha ane aka be mansyep yi abhōn bebhæere bebhé menkem.

4 Nkwō yweka ane bákàysi be bebhæere bebhé bo Israel ke ākē bō mambak chak besí Mandem babhōn berīñi be báfap mmæt ne Kristo. Báfere mmæt ndū berīndu Mandem.

5 Mbák chi bese, sébhaka ntí be chōn Mandem ankē bese sembak chak besí bhi ěti sésíkí ntí ne Kristo. Enyīn eyō ke sēnōn ndu betan Efónó Bedyere.

6 Mmu ane ábháré mmæt ne Kristo, ye basyep yi syep, ye bábhiki syep, eyō ebhiki bhōn yěnyīn bekē. Nném enyīn chí be mmu ántōn be yi asíkí ntí ne Yesu Kristo ndu yi ákōn bo.

7 Bākù nyaka sayri. Agha áchééré bhe mbi be báképepe koño menyīn ebhen bechi tetep?

8 Puyě mmu ane ábhīñí bhe ke afyé betan be mánkē nō.

9 Mandu yís ākē fláwa ane bábáy ndū ete ánkó nkem.

10 Ndu sebhæere mmæt ne Yesu Kristo Acha, dīñí ká sayri be bābhōn bekoño chí nkaysi aya, puyě achak. Mmu ane afyé be ebyōk anti, ntēmsi Mandem ábhák ne yi, ye yi achi agha!

11 Bōma, mbák chi me, mbō mbuét beghati bho be babhōn besyep mmu ke yi ambak chak besí Mandem, mbō bo Israel báchyè me esōñori ndaká yi? Mbú mbok newú Yesu ndu ekotákátí apu chyē bo Israel esōñori.

12 Ntá bo abhen báchyè nò bhe esòñori ndu bátè be bábhòñ besyep mmu ke am-bak chak besí Mandem, mǎyàn be mámkpík mángak mmæet eyap.

13 Bǒma, mbák chi bhe, Mandem abhíní be be báképerere bhak basem anten bebhé, ke nefere ane bafere bhe ndü kesem áké bhak enyíñ ene ékù mánkáysí be bákway beku menyíñ ebhen mmæet nkwa áyàn mmu anku. Enyíñ ene bábhòñ beku chi bekwak batí ndü ekòñ.

14 Bebhé menkem bechem ndu ebhé émòt ene epòkò bò, ne yò erem be, “Kòñ yǎntiki mmu mbò mmæet ye.”

15 Ke mbák bákù chi mbò nyǎbhi ené énemti, endakati nòkò batí, sòt ka mpok be báké bho beway batí.

Nkaysi nkwa apú enyumòt ne ane Efónó Bedyere

16 Enyíñ ene nchí ghati ye bhe chi be dǒ ká Efónó Bedyere anja nòkò bhe mbi, ne báké ku chi menyíñ ebhen mmæet nkwa áñwaka be yi anku.

17 Menyíñ ebhen mmæet nkwa áñwaka be bo manku bépú kò ndòñ amòt ne menyíñ ebhen Efónó Bedyere áyàn bo manku, ne enyumòt ke echi be menyíñ ebhen Efónó Bedyere áyàn bo manku bépú kò ndòñ amòt ne bebéptí menyíñ ebhen mmæet nkwa áñwaka be mmu anku. Menyíñ ebhen bepáy bepu kò ekak émòt, ne éti yò ke bǎpú kway beku menyíñ ebhen bábhòñ nti beku.

18 Ke mbák Efónó Bedyere áyà bhe mbi, nò bǎpu antené bebhé.

19 Menyíñ ebhen mmæet nkwa átò mmu anku bépú bhese. Bechi chi bebú kebharé, ne bepǒ nkaysi ndu baraká kebharé ne ménwáka ndü baraká kebharé.

20 Menyíñ bechak chi bekoño bòmandem nsé, ne baraká babú, ne bepap batí, ne bétánjá, ne mpabhamík, ne bebenti, ne nkaysi ane mmu abhòñ chi ndyere éti mmæet eyi, ne békóre mmæet ndü bakwó, ne epíñ ákóre,

21 ne bebhòñ amík abúabú ne batí, ne bekwen mmém, ne bepǎ ebhen bétò bo ndü epúsí, ne menyíñ bechak mbò ebhò. Nchí ya be batú mbò enyu esí bé, bo abhen bákù menyü menyíñ ebhen bǎpú kway

bebhòñ nepém enen nebhiki bhòñ ngwenti ne Mandem.

22 Ke epíñ ené Efónó Bedyere áchyè mmu chi epíñ ené ékù yi ambòñ ekòñ ne batí, ne ambòñ manák, ne kpák, ne ekébhénti, ne berínti, ne ambòñ erítí nti, ne ambak mmu tetep,

23 ne yi kebhak gum gum, ne nekémémæet. Yǎ ebhé epu ené ékan bo báké ku menyíñ ebhen.

24 Ne bo Yesu Kristo mánan ebhè nti ndü bebéptí menyíñ ebhen bò máñwaka nyaka beku. Echi mbò be bágò mmæet nkwa ne menyíñ ebhen yò áyàn mmu anku ndu ekotákátí.

25 Tǎndu Efónó Bedyere ke áchyé bese nepém enen sébhòñó néne, sebhòñ berò yi ámbòñ betañ ndü nepém enese.

26 Bǒma, yǎ mmu ake yon mmæet. Mmu áké yòkò nti, ne mmu ake yíñi nti ne amík abúabú.

6

Enyíñ ene mmu apí ke yi ághem

1 Bǒma, be bho Efónó Bedyere achi ne bhe, mbák mángó ndü mmu ákù bebú, kwák ká yí petii be ampètnsem ndü mbi Mandem. Ne ndü bákù nò, sòt ká mpok be be babhòñ báké kwèn ndü nemò.

2 Pòkò nókò ká batu batí. Mbák mánkù nò, nò bábhàre ebhé Kristo.

3 Mbák mmu akaysi be achi múngo, ené yi apú yǎnyíñ, árwó chi mmæet.

4 Yǎntiki mmu ánjíní menyíñ ebhen yi ákù, ne mmu ane ákù sayri ánjá ne mmæet eyi, kebhak be áyènti mmæet ne mmü achak.

5 Yǎntiki mmu abhòñ békù chi ebhi betik ebhen Mandem achye yi anku.

6 Mmu ane bátòñ yi Eyòñ Mandem abhòñ bechye mmu ane átòñ yi aywi ákóre berítí menyíñ ebhen yi ábhòñó.

7 Mmu áké rwò mmæet, yǎ mmu apú kwáy berwò Mandem. Enyíñ ené mmu apí, yò ke yi ághem.

8 Mmu ane apí chi menyíñ ebhen bechye mmæet yi manák, ághem chi newú. Ke mmu ane ákù menyíñ ebhen Efónó Mandem áyàn yi anku ághem nepém enen nebhiki bhòñ ngwenti.

⁹ Séké pɔp ye beka beri mbonyune, mbák sebhiki fere amó, mpok ánkway, chəŋ séngem erítí mbwət.

¹⁰ Ndu echi nɔ, yěntiki mpok ane sébhóŋó mbi, senka yěntiki mmu beri, sayri sayri, batí bōnkwo.

Bakak ne ngwenti manie

¹¹ Ghó ká beremé basin amen nsóré besin ekáti ene ntá yeka ne awó awa membəŋ.

¹² Bo abhen báyan beka be yěntiki mmu ambəŋ manák ne bhə ke báfyè betəŋ be mansyep bhe. Bákù nɔ ndu bápú yan be bo Israel mánychə bhə esəŋəri bé bághàti bo bé newú Kristo ndú ekotákátí ke nérpeme mmu.

¹³ Bo abhen basyephe bhə bápú bhəere mbəŋ bebhé menkem. Ke báyan besyep bhe be mámpányu bé bāchi bakoŋo bhap.

¹⁴ Ke Mandem akaka bé mpányu ěti enyih echak ébhíkífet chi ěti newú Yesu Kristo Acha ndu ekotákátí. ěti newú Yesu ndu ekotákátí. Menyihí mmik berəp ntá ya chi mbə begú menyih, ne me ndəp chi mbə ngú ntá menyihí mmik.

¹⁵ Yě básyep mmu syep, yě babhiki syep, ebhiki bhəŋ yěnyih beka. Nném enyih chi bé sembak bō bakə.

¹⁶ Kpák ambak ne bhe, ntínso Mandem némbak ne bō Mandem mankem abhen bákəŋo ebhé ekə ene.

¹⁷ Bebho echəŋ, yě mmu áképere chye me esəŋəri mbonyune berih ebhen bechi me aməet bétəŋ be nchí mmu Yesu.

¹⁸ Bōma, berindu Yesu Kristo Acha mémbak amem batí ayeka. Amen.

Εκάτι Πῶλ ντά Νκωῶ Εφεσῶς

Εκάτι ενε Πῶλ ασίηι ντά βῶνκωῶ αβηεν Εφεσῶς

¹ Με Πῶλ, μῦντό Yesu Kristo βεκοηο nkaysi Mandem, κε nchí siη εκάτι ενε.

Nchí siη ντά yeκα bo Mandem abhen bābhāre bariεp ndū Mandem áchémé bhe ne Yesu Kristo.

² Mandem εtayεσε ne Acha yeσε Yesu Kristo mántōη be βεῖνδου, mánychε be kpák.

Enyu Mandem áyèt bεσε ndū sébhárémuet ne Yesu

³ Sémbítí Mandem Mmu achi Chi Yesu Kristo Acha yweσε. Yi achyé bheσε yéntiki áfók ané áfù amfay ndū nebhuet ane yi achi Mfᵔ aré, mbᵔnyune ábhat bheσε ne Kristo.

⁴ Mandem ápéré ghoko mmik, anāη ayap nyaka bheσε ndu áchémé bheσε ne Kristo, be sémbák nyāηá, kebhōη bekwéné besí bhi.

⁵ Ndu ákōη bheσε, anāη atí nyaka be sémfáét ντά Yesu Kristo sembak bōbhi. Akᵔ nᵔ βεκοηο enyīη ενε yi átí nyaka bekᵔ,

⁶ be sémbítí yi έti beyá βεῖνδου ebhen yi átōηό bheσε ndéndem, ndu ábháre bheσε ne Mýwi mmu yi akōη tontó.

⁷ Mandem aku bheσε ne manōη Kristo aféré ndū kesem ndu ábháre bheσε ne Kristo. Ne afōηórí bheσε ndū sépú bhεere bebhé. Akᵔ nᵔ βεκοηο enyū yi átōη bheσε beyá βεῖνδου

⁸ ebhen yi áre tōη bheσε, akᵔ nkωᵔ be sémbōη nerīηíndak nenkem ne nejwīmem nenkem.

⁹ Enyīη ενε yi átí nyaka bekᵔ ené sébhíkire rīηi nyaka, atí bekᵔ yᵔ befuet ndu menyīη ebhen Kristo áká.

¹⁰ Enyīη eyᵔ nᵔ Mandem atí bekᵔ echi nyaka be mpok anāη ánkway, yi áchem menyīη menkem, ebhen amfay ne ebhen fá amik, amfyé amᵔ Kristo.

¹¹ Mandem ákᵔ yéntiki enyīη mbᵔ enyū yi átí bekᵔ. Ayap bheσε tentep ndu ákōη nyaka bekᵔ nᵔ, bé sémbák bōbhi ndū yi ábháre bheσε ne Kristo mbᵔnyune yi ákᵔ menyīη ebhen yi átí nyaka bekᵔ βεκοηο menyīη ebhen yi áyāη bekᵔ.

¹² Besé bho séyāmbi bebhaka nti ne Kristo sebhōη bekᵔ bo mámbítí yi έti keném eki.

¹³ Echi enyumot ne bhe nkωᵔ. Mānāη bāghok eyōη ene echi tetep, ne chí Mbok Ndíndí be Mandem ápeμε chōη bhe, ne mānókó Kristo. Mpok ane mānókó, Mandem achye bhe έfōηό Bedyere mbᵔ sebhan ndu betōη be bāchi bōbhi nkúbhé mbᵔ enyu yi afyé nyaka bariεp be ákᵔ.

¹⁴ Achyé bheσε έfōηό Bedyere mmu yi áchyé bōbhi. Έti yᵔ, sériηi be Mandem áfere chōη beσε mankem bo séchí bōbhi ndū kesem. Ene éká bo báre bití Mandem ndū betāη ebhi beyá becha.

Πῶλ áñikmuet έti bᵔnkωᵔ abhen Εφεσῶς

¹⁵ Te mpok ane njāmbi ngoko be bāsíkí nti ne Yesu Acha ne bé bākōη bo Mandem mankem,

¹⁶ mbíkí rᵔ bekaka Mandem έti yeκα ndū mpok ane mēnikmuet.

¹⁷ Mēnikmuet ντά Mandem mmu ábhōηό betāη menkem. Achi Mandem Yesu Kristo Acha yweσε. Achi nkωᵔ εtayi. Mēnikmuet be yi anchye bhe έfōηό yi mmu ákᵔ māndīηi Mandem māndak nᵔkᵔ chi ambí.

¹⁸ Mēnikmuet be yi anéné batí yeκα sayri enyu ené bāriηi maném menyīη ebhen bābháká nti are be chōη yi ankᵔ ντά bo abhen yi ábhīηí. Nchí yaη be māndīηi beyá áfók ane yi afyé bariεp ndu bekᵔ maném menyīη ντά bo abhen bachi abhi.

¹⁹ Mēnikmuet be māndīηi enyū betāη ebhi beyá enyū ené sepu kway beyenti bhᵔ. Beyá ndu bekwak bheσε bho sénókó yi. Betāη ebhi bhᵔ beyá tontó.

²⁰ Ne nkúbhé betāη ebhen ke Mandem áká nyaka Yesu ápérénsen ndū nepém achᵔkᵔ ebhé awónem ywi awu amfay ndū nebhuet ane Kristo achi are mbᵔ Mfᵔ.

²¹ Aré, abhōη betāη amfāy bᵔángel mankem ne bafᵔ bhap, ne amfāy yéntiki enyīη ene ébhōηό betāη awu amfay ne fá amik. Abhōη betāη amfāy bafᵔ mankem, abhen bakwāηwan ne abhen bachi befōηό nkωᵔ amfāy bo abhen bāchí ndū nenᵔkómik enen mfay enen nétwᵔ.

²² Afyé menyīη menkem amᵔ yi be ndū áká yi mmu abhōη betāη amfay yéntiki enyīη, ámbák mῦnti ντά bᵔnkωᵔ.

23 Νε bōnkwō mankem bāchí mmuet Yesu. Amuet bōnkwō κε bāghō berí Kristo menkem ne mbák chi Kristo, amuere-yi κε bo bāghō berí Mandem.

2

Mandem áchyè nepém nekō ntá bo Kristo

1 Ndū mpok ane afuéré ansem, bāchi nyaka mbō bawú besí Mandem mbonyune bāpú bhūere nyaka bebhé Mandem έti beyá bebú ebheka.

2 Mpok yō, beriy ebheka bebhak chi ebhen bō mmik ne mánkoño nōkō chi mfō befónjō bebúbēbē ane, néne, abhōñ betañ ndū beriyí bho. Mfō befónjō wu ákēm batí bo abhen bátāñti ne Mandem.

3 Bese mankem nkwo sékà nyaka mbō bhō, sénkoño nōkō chi bebéptí menyiy ebhen mmuet eyese ne batí yese áñwàka be senkū. Ndū ntee ayese yō, Mandem abhōñ nyaka bechye bhese ntémsí mbō yěntiki mmu achak ndu ábé nyaka nti tontó έti bebú.

4 Κε ntínso Mandem neya tontó. Atōñ ye bhese chi ekōñ eyi ene έyá échá.

5 Νε yě chi mpok ane séchí nyaka mbō bawú έti serpu bhūere bebhé Mandem, yí akū sébhak nepém chéchem ne Kristo mmu ápérénsēm ndū nepém. Bekoño berĩndu ebhi ké yi ápémé bhé.

6 Ndu Mandem ábháré bhese ne Yesu Kristo, yí akū sépetnsem ndū nepém ne yi. Ne akū séchókō ne Kristo amfay ndū nebhuet ane yi achi Mfō.

7 Akú bhese beyá berí enyu yō befuet ndū enyiy ene Yesu Kristo ákú ndu bekwak bhese be séntōñ bo abhen mpok ane átwō ansem enyū berĩndu ebhi beyá tontó enyu ene sépú kway beyenti bhō.

8 Mandem ápémé bhe έti berĩndu bhi ne ndū bābhōñjō nekā ne yi. Abhíkí pemē bhe έti berítí menyiy ebhen bākà, chi akap ane yi áchyé bhe ndéndem.

9 Mandem abhíkí pemē be be bākū nyaka berítí betik. Yě mmu áké pá ye nnyu.

10 Séchí ye chí awó-betik Mandem. Aghókó bhese, abhat ne Yesu Kristo, bé sénkú nókó chí berítí menyiy. Ne Mandem

anāñ átōñtí nyaka berítí menyiy ebhō ábháré ntá yese, be sénkū nōkō bhō.

Yesu Kristo akū serap chi mmu amot

11 Bě bho bāpú bo Israel, bāke ghōkōntik enyū bāchí nyaka ndū mpok ane áfuéré ansem. Bo Israel básyep bho, ne έti yō bābhñji mmuet yap be, “Bo abhen básyephe bho ne bābhñji bo abhen bāpú bo Israel be, bo abhen babhiki syep bhō.” *

12 Bāké ghōkōntik be mpok eyō bābhiki bhōñ nyaka yěnyiy beku ne Kristo. Bě kebhoñ enyiy ne bābhak mankō ndu nkwo bo abhen Mandem áyábhé afyé bariēp έti menyiy ebhen yi áyāñ beku ntá yap, κε eyō ebhiki yiyi nyaka bhe. Bābhíkí bhōñ nyaka yěnyiy ene bābhaka nti aré mánōñ nōkō fá ndū mmiki ne, ne be keriyi Mandem.

13 Bāsap nyaka nekō ne Mandem, κε néne, Mandem abhat be ne Yesu Kristo, ákū māmák kekwoñ ne yi befuet ndū manōñ Kristo amen árōñjō amik.

14 Kristo yimbōñ ákú bhese bo Israel ne be bho bāpu bo Israel be sémbák kpák ne bati. Mpap achí nyaka nenti enese mbō nkók ane ákóré bhese. Aféré mpap ayō mpok yi ágú, akū sérōp chi mmu amot.

15 Achōñtí betañ ebhen bebhé Moses menkem. Mbōk bebhé bebhak έti menyiy ebhen bo babhoñjō beku. Bechak bekōño beriyítōk. Akú enyuyō be bakwó bho apay andōp chi nkwo amot, nō chí, nkwo bo bakō abhen Mandem ábháré ne yi. Enyu eyō ké yi akū kpák ámbák nenti bo Israel ne abhen bapu bo Israel.

16 Aféré mpap nenti bakwó bho bhō apay befuet ndū newú eni ndū ekotákátí. Akū bé bakwó bho apay mándōp chí nkwo amot, ne be bo Israel ne abhen bapu bo Israel, mambak eriri ne Mandem.

17 Atwó ye aghati Mbok Ndíndí ane árēm be kpák achi ne bē bho bāchi nyaka nekō nesie ne abhen bachi kekwoñ.

18 Chí befuet ntá Yesu Kristo κε Efōñjō Mandem ákwāk bhese ne be be sémbōñ mbi berōñ ntá Eta.

19 Bě bho bāpu bo Israel bāpet bāpú ye mankō, ne bāpú bo abhen báfú nekō nesie. Bārōp chí bō etōk mbō bo Mandem bachak,

* 2:11 “Bo abhen bābhíkí syep bhō”: Nnyén enen chí nnyén keyōkō ndu betōñ be bo abhen babhiki syep bhō bapu pépép besí Mandem.

ne bõ nnereket Mandem ane áchí mbõ efo émot.

²⁰ Bë ne bhõ báchi bekrókó ntõp ebhen básóré báté eket eyõ. Baremé kepinti ne bõnto Yesu báchi nebhuéréket enen bághókó báté eket eyõ are, ne Yesu Kristo yimbõn achi ekwap ene ékèm eket.

²¹ Yi akũ bese bho sechi maḡókóket nyánjá nyánjá sébhàt mmuet ne bati sayri enyu ene ekerákap éte sene ne égõ bebhak nyánjá ndũ echi ntá Acha.

²² Ne ndũ Mandem áchéme bhe ne Kristo, yí áká bábhàt mmuet ne bõnkwo bachak mankem be be ne bhõ mãmbák eket ene Mandem áchõkõ are befuet ntá betan Efónó Bedyere.

3

Betik ebhen Põl áká ntá bo abhen bápú bo Israel

¹ Me Põl, mēnikmuet ntá Mandem ěti yeka bo abhen bápú bo Israel. Nchí mũkenõn mbõnyune nchí ghati bho Mbok Ndíndí ěti Yesu Kristo ndu bekwak bhe.

² Nkaysí be mãnan bāghok ěti betik ebhen Mandem áchyé me ěti berĩndu ebhi be nkũ ndũ bekwak bhe.

³ Atõn me menyin ebhen béchí nyaka bhésé bhésé, ákú ndíní bhõ, mbõ enyũ nsíní mandú ngátí bhe ěti mbõk menyin ebhõ.

⁴ Mpok bāpáy ekátí ene, chõn mãnkway beghõ be njwimem sayri ndũ nkaysi Mandem ane achi nyaka bhésé bhésé ěti Kristo.

⁵ Ndũ mkpáká bho ane éfuéré ansem, Mandem abhíkí kũ bho mándiní nkaysi yõ, mbõ enyũ yi áká néne be Efónó Bedyere ántõn yõ ntá bõnto ne baremé kepinti bhi, bõ bho báchi nyánjá ntá yi.

⁶ Nkaysi bhésé bhésé yõ achi be bo abhen bápú bo Israel bábhõn nkwo áfók ane bo Israel bábhõn, be bõ bárõp chi mmu amõt ne bo Israel ne be chõn mãmbõn menyin ebhen Mandem afyé bariẽp be ákũ ntá bõbhi ndũ yi ábháré bhõ ne Kristo. Befuet ndũ Mbok Ndíndí ěti Yesu Kristo ke bábhõnó menyin ebhõ.

⁷ Mandem atõn me berĩndu, asõt me be nkũ betik ebhi ndu beghati bho Mbok Ndíndí-ne. Akũ nõ ndũ áchyé me betan ebhi.

⁸ Tẽndu mbíkí ghaka mbõ yẽ mmu Mandem achak, yi atõn me berĩndu, áchyé me betik beghati bo abhen bápú bo Israel áfók ane áfũ ntá Kristo. Afók wu áya enyu ené mmu apu kway bejwimem ndũ wu ankem achi.

⁹ Betik bechak ebhen yi áchyé me chi be nkũ bõ mankem mángó menyin ebhen Mandem mmu ághókó menyin menkem ábhuré nyaka bhésé bhésé ndũ mpoknkem ane áfuéré ansem.

¹⁰ Mandem akũ nõ be néne, befuet ntá nkwo Kristo, ántõn befónó bebúbẽbũ ne bafõ bhap nõ bábhõnó betan amfay ndu nebhuet ane Yesu achi Mfõ are enyũ yi ábhõnõ nerinĩndak ndũ yẽntiki enyin ene yi áká.

¹¹ Mandem áká mbõ enyũ yi átí nyaka te mpok yi ábhíkí re fuet ntá Acha ywese Yesu Kristo.

¹² Ndu Mandem ábháré bhesẽ ne Kristo ne sésikí nti ne yi, sékwáy berõn ntá Mandem ndu berem kepi ne yi, kebõn becháy ne kemakati be yi ághõk bhesẽ.

¹³ Ndu echi nõ, nchí ghati bhe be báké fere amõ ěti besõnõri ebhen mēghõ ěti yeka ndu bekwak bhe.

Põl añikmuet ěti nkwo Yesu abhen Efesõs

¹⁴ Ndu Mandem áká beyã menyin, nchí kwẽn besí Mandem Etayese ndũ mēnikmuet ěti yeka.

¹⁵ Yi afyé nnyen eni ndũ maneréket ankem, awu amfay ne fá amik.

¹⁶ Yí atan acha ne abhõn beyã áfók. Mēnikmuet be yi ankũ batĩ yeka antan amem ndu betan Efónó Bedyere,

¹⁷ be Kristo ámbák amem bati yeka mpoknkem ndũ básikí nti ne yi, ne be mãmbak mbõ enõk ene bakan eyi áchwẽ amik sayri ne mbõ eket ene éte sené ndũ ekõn Mandem.

¹⁸ Enyu eyõ, be ne bo Mandem báchák mankem bákway bejwimem be Kristo akõn bhesẽ tontó enyu ene mmu apu kway beyenti yõ.

¹⁹ Mēnikmuet be mãndiní ekõn ene Kristo, yẽndu sépú kway beriní yõ enkem, bé mãnkway berõp chi mbõ Mandem ndũ epin eyeka.

²⁰ Mandem ákway bekũ encha menyin menkem ebhen sékwáy menikmuet be yi

anku ndũ bekwak bhesε, ne encha enyũ ene sέkway bekaysi be chɔŋ yi anku. Akũ nɔ ne betan ebhi ebhen bέkũ betik amem nepém eneεε.

²¹ Beεε bho sechi ndu Nkwɔ Kristo, bo Mandem ábháré ne Yesu Kristo, sénchíε Mandem kenókó. Ndũ mkpáká bho enkem, mpoknkem. Amen.

4

Nkwɔ Yesu bachi mbɔ mmu amɔt

¹ Ndu echi nɔ, me Pól mũkenɔŋ ęti Yesu Acha, nchí semti bhe be ekakáneko eyeka émbák ene ékwáy ne bo abhen Mandem ábhíŋí be mambak abhi.

² Bóŋ ká neseptímmet nenkem. Báké bhak gum gum ne bho. Bóŋ ká ekébhénti. Tón nókó ká bati ekɔŋ, mánsɔt bho mbɔ enyũ bachi.

³ Bóŋ ká beyǎ ekwak ndu bekem nechemémmet enen Efónó Bedyere ákú mámbɔŋ befuet ndũ kpák ane ágwɔt bhe ne batí bɔ Kristo.

⁴ Beεε mankem sechi ndu mmuet amɔt, sebhɔŋ chi Efónó Bedyere amɔt. Ne echi enyu émɔt nkúbhé mbɔ enyũ enyíŋ émɔt ke echi ene sébháká nti are, be Mandem abhíŋi bese be sembɔŋ chɔŋ yɔ.

⁵ Acha amɔt ke sétok. Beεε mankem sénoko chi enyíŋ émɔt. Sébhɔŋ chi nejwiti nemɔt.

⁶ Mandem amɔt ke achi, ne yi achi Etayese mankem. Achí Mfɔ bǔbhi mankem, áfuet ntá yese beku betik ebhi ne Efónó Bedyere achi ne bǔbhi mankem.

⁷ Ke yéntiki mmu abhɔŋ ayi njenti akap kekúrí ane Kristo áchyé yi ndu beku betik ne wu.

⁸ ęti yɔ ké Ekáti Mandem érém be, “Mpok yi ákó te amfay, ásót ngémtáy bo abhen yi ákémé bé mankonɔ yi, akɔre berítí menyíŋ ntá bho.”

⁹ Ke enyíŋ ene Ekáti Mandem érém be, “Yi ákó amfay”, eghati bhesε be yi? Eyo étɔŋ bhesε be anájá asep nyaka ndũ etákó bawú.

¹⁰ Nkúbhé mmu ane ásébhé amik ke ákó kpát afuét nebu, be menyíŋ menkem mémbak mbɔ enyu bebhɔŋ bebhak.

¹¹ Ne yi ke ákóré akap ntá bho. Ntá mbɔk, achyé akap bebhak bǔnto. Ntá bachak, achyé akap bebhak baremé kepinti. Ne ntá

abhenefu, ane beghati bho Mbok Ndíndí, ne achyé mbɔk akap bebhak babhabheri.

¹² Kristo ákú nɔ be bo mankem abhen yi áchyé batí betik ayɔ, mánkwak bo Mandem be mánkwáy beku betik ebhi enyu ene mmuet Kristo átan andak nɔkɔ chi ambi.

¹³ Ndu echi nɔ, chɔŋ beεε mankem sendok ambi menoko Mmɔ Mandem, ne ndu beríŋi yi enyu émɔt. Mbák séchí enyu eyɔ, chɔŋ séngo sénsene, ne sánaŋa bebhak mbɔ Kristo.

¹⁴ Séképere bhák bo abhen bachi mbɔ mǔáchwi ane mpérényen édèp énten ebhé émɔt, éndep enten ebhé echak mpok batɔŋ nse bárwɔ bho ne nsé yap. Batɔŋ nse bho bákũ bo manem ebhi ndu bákɔŋo baraká nse ane bó bátɔŋ.

¹⁵ Enyíŋ ene sébhónó beku chi bekon bati, ne berem chi menyíŋ ebhen bechi tetep ęti Mandem be séngo nɔkɔ ndũ yéntiki mbi kpáte séndɔp chi mbɔ Kristo mmu achi ntí ntá Nkwɔ Kristo.

¹⁶ Yi ke áchém bǔbhi mankem ndũ nkwɔ amɔt be mámbák mbɔ mmu amɔt nkúbhé mbɔ enyũ mmuet nkwá achi ne manɔk ane áfáná byonómmet menkem bé mmuet ambak amɔt. Ne ndũ mmuet nkwá, mpok yéntiki nebhúérémmet ákú ebhi betik sayri, mmuet ágò eriri. Enyu eyɔ ke echi ne bǔnkwo Kristo. Mpok bó bákɔŋ bati ne yéntiki mmu ákú ebhi betik sayri, bákwwak bati mánséné ndũ neka enen babhɔŋo ne Yesu.

Bo abhen Mandem áchémé ne Kristo bábhɔŋ nepém nekɔ

¹⁷ Nchí ghati ye bhe ne nchí semti bhe ndũ nnyén Acha be bábhiki pere bhɔŋ bébhak mbɔ bo abhen bápú bo Israel. Bɔ bákɔŋ chi bepɔ nkaysi yap.

¹⁸ Báchí amem ejuri ne báfap nyaka bho ne nepém enen Mandem áchyé, mbɔnyune bachi amik néménémé ndũ nejwímem enap ne bágwɔt bati ayap amem.

¹⁹ Bábhíki bhɔŋ yé mandú ntíanwɔp. Báchyé ye mmuet ndũ beku baraká ntianwɔp ane mmuet eyap éyàn bɔ manku. Bákũ barak épusi ankem, ne bápú rɔ beku yɔ.

²⁰ Ke be, puyé enyũ eyɔ ke bátɔŋ bhe ęti Kristo.

21 Ne mánanj batɔj be menyinjí tetep řti Mbok Ndíndí řti Yesu.

22 Feré yé ka esí mkpá ayeka ane áchyé nyaka be ebéptí ekakáneko. Bebéptí menyinj ebhen májwaka nyaka beka bérwò nyaka bhe ne ménchɔnti nòko bati yeka amem.

23 Dó ká Mandem anka mámbak bõ bako ndũ bati yeka be nkaysi yweka ámbák nkò.

24 Ne yěntiki mmũ yweka abhɔj béfyé mkpá nkò ane Mandem aghoko, be ámbák mbò yimbɔj. Mkpá nkò yɔ chi epinj ekò ene echi chak tetep besí Mandem, ne echi nyánjá tetep.

25 Ndu echi nò, dõ ká baraká nse. Besé mankem séndem nòko chi tetep ne bati, mbɔnyune sechi mbò bepókómuet nyánjá nyánjá ndũ mmuet amət.

26 Mbák mmu yweka aběnti, áké rɔ beběnti bhi mento yi ndũ bebú, ne áké bhɛere beběnti anti ndũ nywɔp nenkem.

27 Kéchye ka Satan mbi bé ándwó mmu anka bebú.

28 Mmu ane áchi ngép áképerere ghép aghép. Mmu abhɔj beka betik sayri ndũ bekem nepém eni ne ndũ bekwak bachébhébo.

29 Yé ebéptí eyɔj éké fu be anyu. Dem nókó ká chi menyinj ebhen békwak bo mántanj ndũ mbi Mandem mbò enyũ yěntiki mmu ábhónó bego. Mmu abhɔj berem chi enyinj ene ékwak abhen bághòk yi.

30 Ne báké ka Efónó Bedyere Mandem ambɔj kesóti. Mandem achyé bhe Efónó Bedyere mbò erinj ene étɔj be báci bõbhi ne be chɔj ananɔa befere bhe ndũ kesem ewak émot.

31 Dõ ká nkaysi beyá mpap, ne beběnti, ne echoko-nti, ne bétánjá, ne bechɔnti manyén bati, ne yěntiki nkaysi beka bati bebú.

32 Tónj ká bati beri, mángɔ bhò ntínso. Ne fonori nókó ká bati mbò enyũ Mandem áfáéré ntá Kristo afonori bhe.

5

Epinj ene ékway ne nkwo Kristo

1 Těndu báci bõ Mandem ne yi akɔj be tontó, njókó yeka epinj eyi.

2 Bábhɔj bekɔj bo ndũ nepém eneka nenkem nkúbhé mbò enyũ Kristo ákónj bhesé ne áchyé nepém eni řti yese. Achyé

mmuet mbò akabhénya ane áchyé Mandem beyá manjak.

3 Báci bo Mandem. Báké bhɔj yěnyinj beka ne epúsí, ne bebéptí nkaysi. Báké fyé amík ndũ menyinjí bo bachak. Báké rɔ mbɔj be mántáká menyinj ebhɔ ndu nkwo yweka.

4 Báké rem yé bepò-kepi ne bebhokori kepi, ne báké ka bechɔj ntok. Ke chyé nókó ká bakak ntá Mandem.

5 Dijní ká be yé nkojɔ baghɔré, ne yé chi mmu ane nti eni nepú amem pépép, ne mmu ane afyé amík ndũ menyinj bo bachak apú bhɔj ákóré ndũ nebhuet kefɔ Kristo ne Mandem. Mmu ane afyé amík ndũ menyinj bo bachak achi mbò mmu ane ábhónj bɔmandem bachak mbɔnyune akɔj menyinj ebhɔ acha Mandem.

6 Báké ka ye be mmu ánsót beyɔj ebhen bechi fuu andwò bhe. Dijní ká be menyũ menyinj ebhɔ ke békà Mandem ambient, ne chɔj antemsi bo abhen bapu ghok yi.

7 Báké bhak ndũ nɔj amət ne menyũ bõbhò.

8 Bě báci nyaka ndũ ejuri. Něne, ene Mandem áchéme bhe ne Yesu Acha, bónj ká ekakáneko ene ékwáy ne bo abhen báci amem bediéré.

9 Bediéré békà bo mámbɔj erítí epinj, mámbak chak, ne mámbak bo abhen báci tetep.

10 Yěntiki mmu yweka ánú berinj menyinj ebhen béchye Acha beyá manjak.

11 Báké fyé mmuet ndũ beka menyinj ebhen bo abhen báci amem ejuri bákà. Menyinj ebhɔ béchí ndéndem. Bábhɔj beka bo mandinj kponɔɔj be menyinj ebhɔ béber.

12 Mbɔj berem řti menyinj ebhen bò bákà bhésé bhésé chi enyinjí ntíanwóp.

13 Mpok bediéré béghò ndũ enyinj, bétɔj enyu yɔ echi,

14 mbɔnyune bediéré ke békà mángɔ enyinj. Ndu echi nò ke bárəm be, “Mbɛere kenó, njemé!

Fú ndũ newú, ne chɔj bediéré Kristo méngɔ wɔ amuet.”

15 Yěntiki mmu yweka ánsət ye mpok ne ekakáneko eyi. Báké bhak mbò bechɔnti bho. Bák ká chi mbò barinjindak.

16 Kα ka βερι yěntiki mpok ane bābhónj mbi bekα nα, mbonyune beyā bo bākà bebépti menyin néné.

17 Ndu echi nα, bāké bhak bechintī bho. Nu ka βérinj enyinj ene Acha áyàn mánkα.

18 Bāké bhak bakwené mmém. Eyo ékà mmu áké kway bekem mmuet, éntwα ye yi ne ménémé. Ke dō ká Efónó Mandem ambak ne bhe, ambónj betan ndū nepém yěntiki mmu yweka.

19 Kwáy nókó ka menyū bakwáy Nku Nsí, ne bakwáy Mandem, ne bakwáy ane Efónó Bedyere áchyè ndu béfyé bati nti. Kwáy nókó ka bakway ndu bebiti Acha ne bati yeka ankem.

20 Kaká ká Etayese Mandem mpoknkem éti yěntiki enyinj ndū nnyén Yesu Kristo Acha.

Enyū baghoré ne maném abhap bābhónj bébhak

21 Septi nókó ka mmuet ntá bati. Epij eyo émfú ndū kenókó eken bāchyè Kristo.

22 Baghoré nebhay, septi nókó ká mmuet ntá maném abheka mbα enyū bāsepti mmuet ntá Acha.

23 Nném achi mūnti ntá ngoré ywi mbα enyū Kristo achi mūnti ntá bōnkwα. Bōnkwα chi mmuet yi ne yimbōj ke ápeme bhα.

24 Yěntiki ngoré abhōj ye besēpti mmuet ntá nném aywi ndū yěntiki enyinj, mbα enyū bōnkwα básēpti mmuet ntá Kristo.

25 Bē maném, yěntiki mmu yweka abhōj bekōj ngoré ywi nkúbhé mbα enyū Kristo ákōj bōnkwα ne agú éti yap.

26 Agú békα bα mámbák pēpēp besí Mandem ndu ásó bhα ne manyiēp ne Eyoj Mandem.

27 Kristo akα nó be ankway bekα nkwα Kristo mantwα ntá yi ne beyā βeri, kebhōj yěnyinj ene ékà Mandem ne yě chi bo mánji bhα.

28 Enyu eyα nkwα ke echi be yěntiki nném abhōj bekōj ngoré ywi mbα mmuet yi. Mmu ane ákōj ngoré ywi ákōj chi mmuet yi.

29 Mmū ane ápábhé mmuet yi apú. Yěntiki mmu áyinj mmuet yi sayri ankém yo eriri mbα enyū Kristo áyinj bōnkwα,

30 ne besē mankem sechi bepókómuet ebhi.

31 Ekáti Mandem érēm be,

“Mbakanem abhōj βerα máyi ne etayi anchem mmuet ne ngoré ywi, bα bati apay mándōp mmū amot.”

32 Beyōj ebhen bérēm enyinj ene echi bhésé bhésé. Ndínj be bérēm chi enyū Kristo achi ne Nkwα Kristo.

33 Ke échí enyu eyα ne bhe nkwα. Yěntiki mmu abhōj bekōj ngoré ywi mbonyu ákōj mmuet eyi yimbōj, ne yěntiki ngoré abhōj bechye nném ywi kenókó.

6

Enyū bō bābhónj bebhak ne bōmáyp ne bachi bhap

1 Bα, yěntiki mmu yweka abhōj begbok máyi ne etayi, mbonyune bāchi bakojo Acha ne echi chak bekα nα.

2 “Nokó ka manα ne bachi bheka.” Ene, chí ebhé mbi ené Mandem afyé bariēp amen abhak ne mmu ane ábhūre yo.

3 Bariēp amα achi be, “Mmū ane ábhūere ebhé ene, yěntiki enyinj ebhak sayri ne yi, ne ábhōj erōri nepém fá amik.”

4 Bē bachi bhα, bāké bhōj epij bekα bati ambe bō bheka. Enyinj ene bābhónj bekα chí ményúre ne betōj bhα mbα enyū Acha áyàn.

Enyū basem ne bachi bhap bābhónj bebhak

5 Basem, yěntiki mmu yweka abhōj bēghok mmu ane ábhónj yi fá amik sayri. Chíé nókó ka bhα kenókó ne bechāy ne newerémuet ne mánkα nókó betik ebheka ne nti nemot nkúbhé mbα enyū bāghōk Kristo.

6 Bāké ghok bhα chi ndiere besí bhap ne ndū bekα bα mambōj manák. Ke kα ka enyinj ene Mandem áyàn mánkα ne nti nenkem mbα basem Kristo.

7 Kα nókó ka betik ne manák mbα be bātōk chi Acha, puyě nkwā.

8 Dinj ká be yi ákap yěntiki mmu bekojo βeri ebhen yi áká, yě achi nsem, ye apu.

9 Bē nkwα bhα bābhónj basem, kém ká bhα sayri. Bāké pá bechye bhα ntemsi. Dinj ká be Eta mmu achi amfay ke ábhónj be ne bhα, ne yi apú tōj kérinjámik.

Menyinj nenu ebhen bo Mandem

10 Enyinj ngwenti ene nchí ghati bhe chí ene: Kém ká nebharémuet eneka ne Acha be mántāj ne betan ebhi ebhen beyā becha.

¹¹ Κέμ κά μενυϊή νένυ μενκέμ εβθεν Μανδέμ άχϋέ, βέ μάνκωάϋ μενυ νε Σαταν, μάντε κπϊρί μπोक ϋι άϋαν βερωó βηε.

¹² Δϊήϊ κά βε σέϋύ νυ χϊ νε βακωάηωαη. Σένυ χϊ νε βεβέϋτί βεφόνό, νε βαφó βηαϋ, νε μενϋϋ βεταν βεχάκ. Σένυ νκωó νε βεφόνό εβθεν βεβηóηó βεταν ndũ mmik ejuri νε, νε σένυ νε νγέμτáϋ βεφόνό βεβúβεβμ εβθεν βεβηóηó βεταν amfay ndũ mbúεϋ.

¹³ Υέντικϊ μμυ ϋωεκα άंसóτ ϋε μενϋϊή νένυ μενκέμ εβθεν Μανδέμ άχϋέ, βε μπोक εσóηορι άντωó, μάνυ τε ndũ ngwenti, νε μάνδóκ αμβϊ βετε κπϊρί.

¹⁴ Ndu εχϊ νó, dók κά αμβϊ βετε κπϊρί. Τετεϋ ανε βάρϊήϊ άμβάκ μβó mgbat ανε άκém μενϋϊή νένυ εβηεκα. Κμ νόκó κά χϊ ndiere μενϋϊη εβθεν βεχϊ χάκ μβónyune μενϋϊη εβηó βεχϊ μβó nkú βεσέ ανε ntemé νένυ αϋέ ndu βεκυτι mbeápak eyi.

¹⁵ Ghatí νόκó ka bo Mbok Ndíndí ανε άκú βó mambóη κπάκ βεσί Μανδέμ. Ndu bákú νó, εβηάκ μβó μπोक ntemé νένυ αϋέ βεταντί nkωóbhénϋα βέ άκέ kwen amik μπोक ájèτ ntyet.

¹⁶ Ενϋϊη έχάκ χϊ βε μάνδóκ αμβϊ βεβηóη νεκα νε Κρϊστο, βε νέμβάκ εκυτι εϋεκα μβó ενε ntemé νένυ άκém αωó βε anchyετ βακóη ανε άδύ νε νγó ανέ μβúμβμ άτό.

¹⁷ Βάρϊηϊ βε Μανδέμ αϋέμέ βηε. Βεϋϊηϊ νó ábhák ndũ nkaysi αϋεκα μβó κενδέν ανε ntemé νένυ άκúτι ntí ϋωϊ νε ϋó. Σóτ ka nkωó Εϋóη Μανδέμ ενέ Εφόνό Βεδυερε άχϋέ βηε μβó akparenja nsem epay ανε ntemé νένυ.

¹⁸ Ník νόκó κά mmεετ μπोकnkεμ νε έτι ϋέντικϊ ενϋϊη μβó ενϋϋ Εφόνό Βεδυερε άϋά βηε mbi. Báκ κά pè. Κέμ νόκó κά εκϊκί ndũ neníkímmεετ έτι βó Μανδέμ manκέμ βε ϋι ankwak bhó.

¹⁹ Ník νόκó κά mmεετ έτι ϋα nkωó βε Μανδέμ anchyε με ενϋϊη ενε μβóηό βεghati bo έτι Mbok Ndíndí ανε αχϊ nyaka βηέσέ βηέσέ nκεβηóη βεcháϋ.

²⁰ Έτι Mbok Ndíndí ké Κρϊστο άσóρέ με, ακμ με nté ndũ ntí ϋωϊ, νε nchí mύκενóη νένε. Ník νόκó κά mmεετ βε Μανδέμ anchyε με νετανάντι βε νγátí νóκó bho Mbok Ndíndí μβónyu μβóηό βεκμ.

Yesu

²¹ Chóη Tíkíkóσ antwó awu angati bhe ndũ μενϋϊη βεχϊ fá νε με νε έτι μενϋϊη εβθεν μέκú. Achi manó ϋωεσε ανε σέκóηó. Achi nkεbetik ανε Acha νε ϋί achi mmu ανε abhερε bariεϋ ami.

²² Έτι ϋó, κε nchí to ϋι ntá ϋεκα βε anku mándijí enyu βεσε σεχϊ, νε βέ άmfyέ βηε ntí.

²³ Μανδέμ Εταϋεσε νε Yesu Kρϊστο Acha mányché βέκα βóηκωó κπάκ, máηkwak βε βε μάνκóη batí, νε βε mándók αμβϊ βεβηóη νεκα νε Yesu Kρϊστο.

²⁴ Nchí níkmεετ βε Μανδέμ άντόη βεϋñdu εβηϊ ntá βó manκέμ abhen báκóηό Yesu Kρϊστο Acha νε εκóη ενε εϋυ gu manyieϋ.

Pål áñikmεετ βε Μανδέμ anjet bakonjo

Ekáti Pǎl ntá Nkwǎ Fílipi

Ekáti Pǎl ntá Nkwǎ Fílipi

¹ Me Pǎl ne Tímōti, bese bakǎ betik Yesu Kristo ke sésìṅ ekáti ene. Sésìṅ ntá yeka bo Mandem mankem, bë bhó bãbháré mmuet ne Yesu awu etók Fílipi. Sayri sayri, sésìṅ ntá yeká bö batí ne be bho bãkwák bö batí bekǎ betik Mandem ndü nkwǎ bakoṅo Yesu abhen Fílipi.

² Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántəṅ be berĩndu, mánychye bhe kpák.

Nenikmuet ne bakak eti nkwǎ Fílipi

³ Yěntiki mpok ane nti ena nékwén be amuet, nchí nikhmuet nkaka Mandem eti yeká!

⁴ Ne yěntiki mpok ane mēnikmuet eti yeka mankem, nchí kǎ nǎ chí ne beyǎ maṅák.

⁵ Nchí kǎ nǎ ne beyǎ maṅák mbonyune bãchem mmuet ne me te nebħōnet beghaka echəṅ, ndü betik ebhen mēkǎ bēgháti bho Mbok Ndíndí eti Yesu.

⁶ Ndíṅí bé chəṅ Mandem mmu ábhó erítí betik amem bati yeka andək ambi bekǎ bho kpáte mpok ane yi ánaṅa bhə ndu nywəp enen Yesu Kristo ápetnsem.

⁷ Echí eríí bé mbǎṅ enyü bakaysi amen ákǎ nikhmuet eti yeka ne beyǎ maṅák. Echí enyu eyə mbonyune nkəṅ be tontó ne ntí be be mankem bãchem mmuet ne me ndü betik ebhen. Mandem atəṅ me berĩndu ebhi ndü áchyé me betik ebhi nkǎ. Bãchem mmuet ne me néne, ené nchí mükənəṅ, ne mpok ane nchí nyaka ndü mmuet eya nte nǎkə ndu áchá manyé betəṅ be Mbok Ndíndí achí tetep, ne bekǎ bo mánóko yə sayri.

⁸ Ekəṅ ené mbǎṅ ne bhe éfü ntá Yesu Kristo. Mbəṅ Mandem aríṅí nǎ.

⁹ Mēnikmuet ntá Mandem bé ekəṅ ené bãbhəṅó ne bati éngó éndók nókó chí ambi. Ne be mǎndíṅí Mbok Ndíndí mǎndók nókó chí ambi, mǎndíṅí nǎkə menyíṅ ebhen béchí chak besí Mandem.

¹⁰ Eyə ékǎ be mǎnkəṅó chí epíṅ ené eríí échá bé bãké kǎ yěnyíṅ bakwap ne bé bãké kǎ enyíṅ ené bo bákway beji bhe. Bák ká chí enyu yə kpate ndü nywəp enen Kristo átwə.

¹¹ Mǎnánṅ mǎmbák enyu eyə, Yesu Kristo ákǎ mǎmbóṅ erítí epíṅ. Kǎ nókó ká chí beyǎ berí bé bo mángó berítí menyíṅ ebhen bãkǎ mánychye nǎkə Mandem kenókó ne mándem nǎkə bé, “Mandem abhəṅ betəṅ achá.”

Pǎl abhəṅ maṅák be Mbok Ndíndí ārəṅ chí ambi

¹² Böma, mēyánṅ mǎndíṅí bé yěntiki enyíṅ ené éfákárí ne me fá, ékwak Mbok Ndíndí eti Yesu ándók chí ambi.

¹³ Ekǎ kpát batemé nenu mankem abhen bãbhəbheri ékírí Mfə Rom ne bo báchák mankem, báríṅí bé eti nchí nkoṅo Kristo kē báfyé me fá amem eket ene, “Mbə mükənəṅ.”

*

¹⁴ Ne nefyé báfyé me fá mbə mükənəṅ ákǎ beyǎ bönkwə básikinti ne Yesu Acha sayri, kpate bǎghàti bho báchák Eyəṅ Mandem kebħəṅ becháy.

¹⁵ Echí tetep bé neyíṅí ane mbək eyap báyíṅí me ne amík abúabǎ ne neyenti bó báyenti mmuet ne me kē ákǎ bó bǎghàti Mbok Ndíndí eti Kristo, ke mbək báchi abhen bǎghàti Mbok Ndíndí ne erítí nkaysi.

¹⁶ Bó bhə bǎghàti Mbok Ndíndí ne erítí nkaysi ndu bákəṅ me. Bákəṅ me mbonyune bó báríṅí be Mandem ayap me ne ákǎ be mbák fá amem eket ene mbə mükənəṅ chí ndu bekǎ bo mǎndíṅí bé Mbok Ndíndí achí tetep.

¹⁷ Ke mbák chí bö abhen báyíṅí me ne amík abúabǎ, mánjenti nǎkə mmuet ne me, bó bǎghàti Mbok Ndíndí eti Kristo chí mbonyune mánü béchá me. Bábħíkí bhəṅ erítí nkaysi. Báyanṅ bebay me chí batú áchá antí néne, fá amem ekerékenəṅ.

¹⁸ Ke yě esəṅəri épú aré. Yě bãbhəṅ chí erítí nkaysi yě bãbhəṅ chí nkaysi mbúbmbǎ, nném enyíṅ chí bé bo bǎghòk Mbok Ndíndí eti Yesu Kristo. Eyə échyé me maṅák.

¹⁹ Mpu rə bébhəṅ maṅák mbonyune ndíṅí bé be mǎnik Mandem mmuet eti ya ne bé

* **1:13** Pǎl apú nyaka chí ekerékenəṅ, báfyé yi chí amem eket, ne bárém bé yí ábhíkí bhəṅ befa aré kpate mántánṅ manyé yi.

ndũ betañ Efónó Yesu Kristo, chəŋ mámfere me ndũ esəŋəri ene.

²⁰ Enyĩŋ ené mǝyaŋ ndũ nepém ena ne nti ena nenkem ne ené mbákánti aré chi be nké kə yěnyĩŋ ene ékə ntíanwóp ánkem me. Mǝyaŋ chi be mbónŋ netaŋánti mpoknkem be néne, ne yě chi ndũ mpok ane átwò ambi, netaŋánti ena nénchyé Kristo kenóκό, yě ngũgú, yě nchí chí nepém.

²¹ Ntá ya, bebhak nepém chí béchyé Kristo kenóκό, ke bégu ari mbəŋ achá.

²² Ke mbák ndók ambi bebhak nepém fá amik, eyə échyè me mbi bekə betik Kristo ndu bekwak bo. Chəŋ nsəŋ ye chí nepém ke newú-e? Ndũ menyĩŋ ebhen bépáy, échá me ené mbónŋ besəŋ.

²³ Menyĩŋ bépáy béchí me anti ne nchí mbə mmu ane áchí ndũ manyé mbi kerĩŋi mbi ane yí ábhónŋ bekoŋo. Mpok ne mpok, nchí bhónŋ nkaysi be éri be mbák nepém, ke mbónŋ nti bérəŋ bebhak ne Kristo, ne eyə ké éri ntá ya échá.

²⁴ Ke ɛti yeká, éri bé mbák nepém.

²⁵ Ne tǝndu ndĩŋí be éri be manywəp eya ándók ambi ɛti yeká, ndĩŋí bé chəŋ mbak nepém, ndək ambi bebhak ne bhe ndu békwák mǝmbəŋ nekə ne Yesu érchá enyu esí, bé maŋák ameká anjá ancha.

²⁶ Eyə ékə ye bé mpok mpét nchí petnsem ntá yeká, ntí ámbák ane be bǝbhónŋ beyǎ maŋák ɛti enyĩŋ ené Yesu Kristo ákə ntá ya.

²⁷ Nném enyĩŋ achí be bapem ayekə ámbák mbə enyũ Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo ághati bhe. Eyə ékə be yě ntwó awu ntá yeká, yě mbíkí twó, mǝyaŋ ngók chí bé bǝté kpirí ndũ nkaysi aməŋ, ne bé mǎnu ne nti eneká némót bé Mbok Ndíndí ɛti Yesu Kristo ándók ambi.

²⁸ Bǎké cháy bə abhen bápábhé bhe. Mánánŋ mángó be bǎpú chay bhə bǎrəm be, “Je! Bácha bhesé. Mandem átemsi chəŋ bhesé.” Eyə étəŋ be Mandem əpeme chəŋ bhe.

²⁹ Echí enyu eyə mbənyune Mandem ákə mǝmbák bakoŋo Yesu Kristo puyě chí ndiere ndu menoko yí, ke ndu beghə esəŋəri ɛti yi nkwo.

³⁰ Néne, bǎkwáy bechem mmuet ne me ndu menu nkúbhé nenu enen mǝnũ nyaka ɛti Yesu Kristo, ne bǎrĩŋi be mbuét ndũ

nenu enen fá amem eket ené nchí aré mbə mǝkenəŋ.

2

Bebhəŋ neseptimuet mbə Yesu

¹ Me, ndĩŋí sayri bé tǝndu bǝbháré mmuet ne Kristo, yí afyé bhe nti ndũ ekəŋ ené yí ábhónŋ ne bhe. Ne tǝndu bǝbháré mmuet ne Efónó Mandem, Efónó Bedyere, ákə bé mǎnkónŋ bati, mǎntəŋ bó berĩndu.

² Nchí ghati ye bhe be mǝmbónŋ nkaysi aməŋ, mǝmbónŋ ekəŋ ne bati, mǝmbak eyəŋ émót ndũ menyĩŋ ebhen bǎkə ne nti némót. Mbák mǎnkə nó, maŋák ama əyá ancha.

³ Bǎké kə yěnyĩŋ ndu betəŋ mmuet bé bǎchá bati, ke yěntiki mmũ ywəka abhəŋ beseptimuet ntá bati mbə be bó bǎchá yi.

⁴ Mmu ywəka áké yĩŋi chí ndiere mmuet yi. Abhəŋ béfyé ntí ne bati nkwo.

⁵ Bepĩŋ ebheka bebhəŋ bebhak enyu éməŋ mbə ene Yesu Kristo ábhónŋ nyaka.

⁶ Yǝndu yi achí nyaka enyu éməŋ mbə mbəŋ Eta Mandem ndũ babhi ankem, abhíkí kém kíkírík bé yi achi Mandem.

⁷ Akə mmuet mbə be apu yěnyĩŋ. Asəŋ mmuet mbə nsem, atwó fá amik mbə nkwaŋwaŋ.

⁸ Ne átwó nókó fá amik mbə nkwaŋwaŋ, arək ambi bésépti mmuet amik anchye nəkə Mandem kenóκό, kpate agú newú ntíanwóp ndũ ekotákati.

⁹ ɛti yə, Mandem akósí yí áchyé yí betañ amfáy menyĩŋ menkem, achye yi nnyén kenóκό enén néchá manyén ankem.

¹⁰ Mandem akú enyu eyə ndu bechyé nnyén Yesu kenóκό be bə abhen bǎchi amfay ne abhen bǎchí fá amik, ne abhen bǎchí ndũ etəkó bawú, yěntiki mmu wap abhəŋ bétép mánén besí Yesu anchye yí kenóκό.

¹¹ Ne yěntiki mmu abhəŋ berem kpoŋoroŋ be chí Yesu Kristo ke achi Mfə bo mankem. Chəŋ eyə énkə be bo mánchyé Mandem Etayesé bakak ne kenóκό.

Pǝlyi bakoŋo Yesu mándiéré mbə berónŋ

¹² Abhen ekəŋ, Mandem apémé bhe. Bǎghók ye enyũ Kristo áséptimuet besí Mandem. Bǎghók nyaka me mpok nchí ne bhe. Néne, ndũ mpét mpú ne bhe, bǎké guép eyəŋ eyá ebhi. Ghók ká me érchá enyu esí. Nu ká bekə yěntiki enyĩŋ ene bǎkwáy

bekà ndu béchyé Mandem kenókó ne bati ayeká ankem. Eyo ékà bé Mandem ámbón mbi bekà bapem ayeka ambak mbò enyũ yi áyàn.

13 Nchí rem nò mbònyune Mandem achi ne bhe mpoknkem ne ákwàk bhe be mǎmbón nti béghok yi, anchye nòkò be betan bekà menyin ebhen yi áyàn mǎnkà.

14 Kà ka yěntiki enyin kenywinti ansem ne bati, ne bǎke bhak beyon beyon.

15 Eyo ékà be yě mmu ake ji bhe ne be bǎké bhon bakwap besí Mandem. Ekà nkwo be be bǎ Mandem abhen bábhíkí bhón bekwéné néntí bǎ abhen bábhónǎ bepǎ bepin, mǎmbák mbò berónǎ ntá yap.

16 Eyon Mandem ékwàk bo mámbón nepém. Ghatí nókó ká yo ntá bho. Bǎbhon bekà nò be mbón manák ndũ nywǎp enen Kristo ápètnsem, ne be ntiet ané njéré néntí eneka ne betik ebhen nká, béké bhak ndéndem.

17 Berítí menyin ebhen bǎkà ndũ bǎbhonǎ neka ne Yesu béchí mbò nnya ane básóré bechye akap ntá Mandem mbò akap. Yě embak chi be nepém ena néròn mbò mmém amen bátò amfay nnya yo, mǎbhák chi manák, ne nchí nják ne bhe mankem.

18 Bé nkwo bǎbhon bebhak manák. Nják ká ne me.

Pǎl ati beto Tímoti ne Epafrodáytos

19 Mbák chí nkaysi Yesu Kristo Acha bé ntó Tímoti awu ntá yeká, chon ntó yi mandú mpok. Chon eyo énychye nkwo me manák mpok yi áfú awu ápérénssem ntá ya, ághátí me enyũ bǎchí awu.

20 Me, mbíkí bhón yě mmu mbò yi ane ákway bekwak be ndũ menyin ebhen béyíní nepém eneka, be mǎmfyé me nti ndũ menyin ebhen béyíní Yesu Kristo.

21 Nchí rem nò mbònyune bo bǎchák mankem bákaysi chi éti menyin ebhen beyini enap nepém, kefyé ntí ndũ menyin ebhen beyini Yesu Kristo.

22 Ke be babhon bǎriji be Tímoti átón be achi erítí nkabetik Yesu Kristo Acha ne mǔbetok bo bachak ne nti eni nenkem. Akwak me béghátí Mbok Ndíndí éti Yesu mbò mmó ane ákònǎ étayi ansem bekà betik.

23 Nnán ngó ndũ menyin béchí ebhe eya, chon mbon nkaysi beto yi awu ntá yeka.

24 Ne nsiki nti bé chon Yesu Acha ankà be me nkwo ntwo awu mandú mpok.

25 Nnán nkà nti be échí sayri beto Epafrodáytos ámpétnsem awu ntá yeka. Epafrodáytos mmu bátó be ántwó ankwak me menu mbò ntemé nenu ndu betik Yesu chí nkonjo Yesu nkwo mbò me.

26 Métò yi ampètnsem ntá yeka, mbònyune abhon ékwak beghò bhe mankem ndu bǎghókó nyaka be yi àmé.

27 Berem tetep, àme nyaka, kpát éróp chí newú, ke Mandem aghó yi ntínso. Ne abhíkí ghò chí yi aywinti ntínso, aghò me nkwo ntínso. Mbò abhíkí kà nò, mbà basémé ma aya acha.

28 Mbón ye ekwak néne ncha enyu esí beto yi ampètnsem antemeri bhe awu be mǎngò yi bati ámpóp be amem ne be basémé ma nkwo ámay.

29 Sot yeka yí ne beyǎ manák mbò enyũ bǎbhónǎ besyepti nti nkonjo Yesu. Chié ká yi kenókó, mǎnchye kenókó ntá yěntiki mmu achák ane áchí mbò yi.

30 Chié ká yi kenókó mbònyune ntí ywi áyaná rón éti betik Kristo. Chié ká yi kenókó ne ntí bé be ke bátó yi antwo te fá ankwak me tǎndu be babhon bǎpú kway nyaka bétwo.

3

Neka ne Yesu ke nékà mmu ámbák chak besí Mandem

1 Bǎma, ndu beron ambi, yě yí yě yi, bón ká manák éti enyin ene Yesu Acha áká. Yěndu nchí ghati bhe chí nkúbhé menyin ebhen njámbi ngati bhe, eyo épú chye me esonori tǎndu ékà be bǎmpap báké bhon mbi ne bhe.

2 Sot ka mpok ne bo abhen bǎkà bebéptí menyin, mmú eyo nò érèm be bǎbhon bekpót mmæt mbakanem ke ambak mmu Mandem, ené eyo étwò chi ne esonori.

3 Besé ke séchí bo Mandem tetep, yěndu bǎbhíkí syep bhese. Séchí bo Mandem mbònyune Efónó Bedyere ke ákwàk bhese séníkmæt ntá Mandem. Sébhíkí fye nti ndũ menyin ebhen mmú mmik ághókó mmæt aré mbò epin besyep babhakanem. Sépanyu

chi ãti enyiyi ené Yesu Kristo ákú ndu bépéme bhese.

4 Echi tetep be mbõñ beyã menyiyi ebhen mëkwáy béghókómuet aré. Mbõ echi be mmu abhõñ beghókò mmuet chi ndü menyiyi ebhen yi ákù, mbu mbõñ bedep awó anti be eya enyu echa ene bati.

5 Békõño bepiñ ebhese bo Israel, básyer me mpok bábhe me. Nchí mmü etak Israel, ndü nneréket Benjamin. Bachímbi bha chí bo Israel. Báríñi bepiñ bo Israel ne eyonótak bo Israel nkwo. Ne nchí mmu nkwo Fárisi, bõ bho báte kpirí bé yéntiki mmu abhõñ bebhæere bebhé botayese.

6 Nchí fyé nyaka beyã betañ ndu beku menyiyi ebhen nkáysí be Mandem ke áyàn nkù bhõ kpát, nchyé nõkò Nkwõ Kristo beyã esonõri. Ne bekwéné kebhak ne me mbõnyune nchí bhæere nyaka bebhé bo Israel mbõ enyü éyàn.

7 Ke menyiyi ebhõ menkem nyaka nkáysí bé bõ ke békù mémbak mmu Mandem, bérõp chí bepõ menyiyi ntá ya ãti enyiyi ene Yesu Kristo akù ntá ya.

8 Béréme tetep, yéntiki enyiyi échák érõp chi mbõ menyiyi ebhen mféré ndu áchwí nto anyén be ntí wa ándõp mëmbát mmuet ne Kristo. Béríñi Yesu Kristo Acha wa achá yéntiki enyiyi échák ndü nepém ena néne. ãti méyàn berõp ne Yesu, mféré ntí ndü menyiyi menkem ebhén nkáysí nyaka be békù Mandem ámpémé me. Ne bérõp ntá ya chi mbõ ményiyi ebhen bátó ndü ebhwóré menyiyí.

9 Nchí yan be mbát mmuet ne Yesu sayri. Puyé chí ãti mëbhæere bebhé bo Israel ke Mandem ákú be mbák chak besí bhi. ãti neka ene ne Kristo ke Mandem ákú bé mbák chák besí bhi.

10 Nchí yan ndíñi Kristo ndók nõkò chí ambi, ne nchí yan ndíñi betañ ebhen Mandem ásóré nyaka ákú Yesu ápétnsem ndü nepém. Nchí yan mbat mmuet ne Yesu, nka esonõri mbõ yi, nchem mmuet ne yi ndü newú eni. Ne mbõñ neseptímmuet besí Mandem, nkúbhé mbõ enyü yi ábhõñó nyaka kpát aka newú

11 bé mbák Mandem ánkwák, me nkwo, mpétnsem ndü nepém mbõ Yesu.

Pål arem be yi ãjèt ntiet andókò nõkò chi ambi

12 Mpú rem nõ chi be nnán ngaka enyu mmu ane méyàn bebhak, ne mpú rem nõ chi be nnán nséné ndü mbi Mandem. Ke nchí nu ndók nõkò chí ambi, bé eyõ énkwak me mbak enyu mmu Yesu Kristo áyàn nyaka be mbak mpok yi ayabhæ me bé mbák mmü ywi.

13 Bõma, mpú yiyi mmuet eya bé nnán nnu kpát nsõt awónem, mbõñ akap. Ke enyiyi émót ene mëkù chí be njet ntiet, mféré ntí ndü menyiyi ebhen bebhæere ansem, ndõbhe jet ndók nõkò chí ambi.

14 Mpú rõ béfyé betañ bé njet téé te ndü ngwenti, mbõñ nsáy. Nsáy yõ achí be Mandem abhíñi me ntwõ be mbak amfay ne yi ãti Yesu Kristo mmu ágú ãti ya.

15 Ëri be bese bakoño Yesu bho sénán séséné ndü mbi Mandem, sémbõñ nkaysi amõt ndü menyiyi ebhen. Ne mbák mmu achí ane ayi nkaysi achi nyáná, chõñ Mandem ankù yí angõ be nkaysi ya ndü menyiyi ebhen achi erítí nkaysi.

16 Yéyi yéyi, sébhõñ berõñ ambi beríñi tetep ane Mandem ákù séríñi.

17 Bõma, Kõjõ nõkò ká ekakáneko eya ne fyé ká amík amuet bo abhen bákõño bekaká nekò ebhese. Bäríñi ndü bepiñ ebhese bechi nyaka mpok séchí awu ne bhe.

18 Nchí ghati bhe bé báké rõ bekoño bekaká nekò ebhese mbõnyune beyã bho bachi abhen bepiñ ebhap bétõñ be bõ bábhíkí kõñ Mbok Ndíndí ane árèm bé Kristo agu ndü ekotákátí ãti yese. Nnán nchí ghati nõkò bhe enyiyi ene mpok ne mpok, ne néne, mpet nchí ghati bhe nkúbhé enyiyi éré ne babhese amík.

19 Ngwenti yap chí ménémé. Mandem awap chí enyiyi ené éfuet bõ anyu énehwe bõ menie ne menyiyi béchák ebhen bõ báfyè ngonõ aré. Bákù menyiyi ebhen bo bághò mámbõñ chí ntíanwõp, yé nõ, bõ babhõñ bápanyu ãti menyiyi ebhõ. Ne bábhæere bati yap ndü menyiyi mmik.

20 Ke mbák chí bhese, eyesé etak échí amfay, ebhak ené Yesu Kristo Acha achi. Ne sébhaka nti bé yí mmu achí Mpeme ywesé ámfú aré ámpetnsem.

21 Yí ánánj ántwó, ášat nkúbhé betan ebhen yi ábhónjó beka yéntiki enyij émbák anten yi, anjibhiri mmúéré ntɔp eyese-ne, anka yó éndɔp chí mbɔ mmúet ane yi ábhónjó nyaka mpok Mandem áká yí apɛtnsem ndü nepém.

4

Menyij ebhen Pól aghati Nkwɔ Filipi manka

1 Bɔma, nkɔn be tontó ne mbɔn beyä ekwak beghɔ bhe mbɔnyune be ké báchí manjáka ama, ne be ké báchí nsáy betik ebha. Tě yeka kpirí, mánkɔ nɔkɔ mbɔ enyu ngátí be bho bábháré mmúet ne Yesu.

2 Měnikmúet ntá Eyódia ne Sintike bé mándó begwá ebhap mámbák eyɔn émót, těndu bó bati apay báchí bɔ Yesu Kristo Acha.

3 Ne wɔ erítí nti nkubetik wa, nchí yán nkwó be ónkwák ményúré bágharé abhen bati apay bé mámbák eyɔn émót. Bákú beyä betik ne me ndu ménu béghátí bho Mbok Ndíndí. Bákú betik ne Klémén, ne batí bakú betik abha bácháka. Bó mankem báchí bo Mandem ásinjí manyén ayap amem ekátí manyén bɔ abhen bábhɔn nepém enen nébhíki bhɔn ngwenti.

4 Bák ká manjáka mpoknkem be báchí bɔ Yesu Acha. Mbúét bésémti bhe, bák ká manjáka mpoknkem.

5 Ka ka yéntiki mmu ángó bé bápú mmúet gum gum ndü nepém eneka. Báké ghókantik be Yesu Acha ápɛtnsem mandú mpok.

6 Mmu áké rɔ yěnyij énsónjóri nti eni amem. Yěyi yěyi, enyij ene bábhónjó beka chí menik nókó mmúet ntá Mandem éti menyij ebhen báyan yi ányché bhe. Nik nókó ká mmúet, mánkaka nɔkɔ yí éti menyij ebhen yi áká.

7 Nik nókó ká mmúet ntá Mandem ne chɔn yi anchye bhe kpák. Ne enyu kpák ane Mandem áchyè, bɔ mmik bápú kwáy bérinjí wáwák. Ne chɔn Mandem anka kpák ámbák amem bati yeka, anka be kpák ámbák nkwó ndü nkaysi yeká, be yěyi yěyi, báke bhɔn becháy. Enyij ene échí tetep mbɔnyune bábhat mmúet ne Yesu Kristo.

8 Néne, bɔma, buré ká nkaysi ndü menyij ebhen bérí, ne ebhén béchyè mmu kenókó,

ne menyij ebhen béchí chak besí Mandem, ne menyij ebhén bébhíki bhón bakwap, ne menyij ebhén bo bághò mánkɔn, ne menyij ebhén bo bábhɔn ekwak beghɔ, ne menyij ebhén bérí béchá, ne ndü menyij ebhén békú bo mámbiti bhe.

9 Báké rɔ beka yéntiki enyij ene bághókó ntá ya, ne ndu békónjɔ yéntiki nkaysi ane áfú ndü Eyɔn Mandem ene básere ntá ya, ne yéntiki enyij ene bághókó ntá ya, ne yéntiki enyij ene bághó mé nkɔ. Ne chɔn kpák ane Mandem áchyè ambak ne bhe.

Pól áto bakak ntá bɔ Filipi éti akap ane bó bátó ntá yi

10 Me mmú Yesu Kristo Acha, mbɔn beyä manjáka be yěndu énanj étaré, bápɛt bátɔn ndü akap ane bátó me be bábhíki ghókantik me. Ndínjí be bákaysi me mpoknkem, ke bábhíki bhɔn nyaka chí mbi bekwak me.

11 Mpú rem nó chí éti nchébhé menyij. Yě mbɔn enyij, yě mbíki bhɔn, ngok bebhak mbɔ mmu ane ábhíki chɛp yěnyij.

12 Ndínjí enyü mēkwáy bebhak mbɔ mmu ane yěnyij épú sɔnɔri yí mpok menyij béchébhé mé ne yě chí mpok mbónjó yéntiki enyij. Yě émbak bé yi, ngok bebhak mbɔ mmu ane ábhónjó yéntiki enyij mpóknekem, yě chí mpok nnyié njwí, ne mpok ane nchɔkɔ nsay, ne yě mbónj, yě mbíki bhónj.

13 Yě émbak be yi, mētee kpirí éti betan ebhen Yesu áchyè me.

14 Ke nkáká bhé tontó bé báchem amɔ ne me ndü nekwak enén báchyé mé mpok menyij bétánjá me amúet.

15 Ne be bakoŋo Yesu abhen etɔk Filipi, be babhɔn bárinjí sayri be mpok njámbi ntwó awu ne Mbok Ndíndí ndɔ etɔk eyeka atú Masidónia ndɔk atú etɔk echak, ndiere be ké bátó nyaka me nkáp ndu béchyé me nekwak. Yě bɔnkwɔ bácháka bábhíki chem amɔ ne me ndü betik ebhen mékú.

16 Nchí rem nó mbɔnyune yě chí mpok ane nchí etɔk Tesalónika ene mbíkire rɔ atú etɔk eyeká Masidónia, be bátó me nkáp, puyé chí ndɔn amɔt, ke ndɔn épáy, mpok menyij betanja me amúet.

17 Mpú rem nó chí be méyanj mántó mé akap ácháka. Enyij méyanj chí bé mándók ambi beka berí, mémáka ndü

εbhén mǎnánj bǎkú ansem mbɔ mmũ ane
ámàka nkáp ndũ ané yí ánánj áyámbi afyé
amem ekerénkap be nsáy yi ánja.

18 Be bǎkap me ndũ betik ebha kpát
yěnyinj ébhíkí rɔp. Néne, bakáp ane bǎtó
Εραφροδάγτος ántwó ánychyé me ákú mbɔnj
yěntiki enyinj ené nchébhé. Ne akap ayweka
áchí mbɔ akap erítí eriep ané bǎchíe ntá
Mandem, ne Mandem ábhónj manják ne wu.

19 Mandem mmu nchí mmǎbetok ywi
abhónj betanj ebhen béyá béchá. Ne chɔnj
anchye bhe yěntiki enyinj ené échébhé bhé žti
enyinj ene Yesu Kristo ákú ntá yese.

20 Kenóké kémbák ne Mandem mmu áchí
Žtáyese mpoknkem. Amen.

Ngwéntí bakak

21 Kaká ká bo Mandem bǎchák abhen
báchí bakoŋo Yesu Kristo awu mankem ntá
ya. Batǎ bakoŋo Yesu abhen bǎchí fá Rom ne
me bǎtó nkwo bhe bakak.

22 Bɔ Mandem bǎchák mankem abhen
báchí fá Rom ne me, sayri sayri, abhen
báchí bakũ betik ntá mfɔ-ngo ane Rom, bǎtó
nkwo bhe bakak.

23 Nchí nǎkmæet bé berǎndu Yesu Kristo
Acha mémbak amem batǎ ayeka. Amen.

Ekáti Pǎl ntá Nkwɔ Kólɔse

Ekáti Pǎl ntá Nkwɔ Kólɔse

¹ Mɛ Pǎl mǔnto Yesu Kristo bekoŋo nkaysi Mandɛm, kɛ nchí sɪŋ ekáti ɛnɛ. Nchí fá nɛ nti mǔnkwɔ ywɛsɛ Tímɔti.

² Sétò yɔ ntá yɛka bo Mandɛm, be batí bǔnkwɔ abhɛn bábhàrɛ bariɛp awu ɛtɔk Kólɔse nɛ Mandɛm abhat be nɛ Kristo.

Mandɛm ɛtayɛsɛ ántónŋ be beríndu anchyɛ bhe kpák.

Pǎl ákàka Mandɛm nɛ áníkmɛt ɛti bo Kólɔse

³ Sékàka Mandɛm mmu Yesu Kristo Acha ywɛsɛ achi Móywi, nɛ sɛníkmɛt ɛti yɛka,

⁴ mbɔnyunɛ séghok be bábhɔŋ nɛka nɛ Yesu Kristo nɛ bákɔŋ bo Mandɛm mankɛm.

⁵ Bákù nɔ mbɔnyunɛ bábháká nti ndù berítí mɛnyɪŋ ebhɛn Mandɛm ábhàrɛ amfay ntá yɛka. Mpok bághókó Mbok Ndíndí kɛ bǎríní ɛti mɛnyɪŋ ebhɛn, nɛ Mbok Ndíndí achi tetɛp.

⁶ Mbok yɔ atwɔ ntá yɛka mbɔ enyù átwó ntá bo mmik nkɛm nɛ ányù kɛpɛm nɛ ágò. Nɔ kɛ yɔ achi nyaka ndù nkwɔ yɛka bebho ndu nywɔp ɛnɛn bághókó ɛti beríndu Mandɛm nɛ bǎjwimɛm enyu bɔ bechi tetɛp.

⁷ Bághók Mbok Ndíndí nɛ ntá ɛpafɛras. Yí achi nti mǔbetok Mandɛm anɛ sɛkónŋ tontó. Achi nkɔbetik Kristo anɛ ábhàrɛ bariɛp ami. Achi awu ndù nnyɛn ɛnɛsɛ.

⁸ Yí aghati bhɛsɛ enyù ɛfónŋ Bedyɛrɛ áká be mǎnkɔŋ bati.

⁹ Sébhíkí bhɔt mɛníkmɛt ɛti yɛka bebho nywɔp ɛnɛn séghókó nɔ. Sɛníkmɛt be Mandɛm amfɛt ntá ɛfónŋ Bedyɛrɛ ánkɔkwak mǎndɪŋɪ sayri enyɪŋ ɛnɛ yí áyàŋ mǎnkɔ. Sɛníkmɛt be Mandɛm ánkɔ nɔ ndu ákɔ mǎmbak bariŋíndak beyɪŋɪ baraká ɛfoŋo nɛ ndu akɔkwak mǎmbɔŋ nɛjwimɛm ndu bɔ bechi. Achyé bhe nɛrɪŋíndak be mǎndɪŋɪ sayri yɛntíkí enyɪŋ ɛnɛ yí atí nyaka bekɔ nɛ ákà ntá bǔbhi.

¹⁰ Sɛníkmɛt be nɛjwimɛm ɛnɔ nɛnkɔwák mǎmbɔŋ nɛpɛm ɛnɛn nɛkwáy ntá nkoŋo Yesu Acha. ɛnɔ nɛkù Mandɛm ambɔŋ

manjáak, nɛ nɛkwák mǎnkɔ nɔkɔ mɛnyɪŋ ebhɛn berí ndù yɛntíkí mbi, nɛ nɛkù mǎndɪŋɪ Mandɛm mǎndɔkɔ nɔkɔ chi ambi.

¹¹ Nɛ sɛníkmɛt be Mandɛm ánsɔt betanŋ ebhi ebhɛn beyǎ becha ánkɔ mǎmbɔŋ nɔkɔ betanŋ, be yɛyí yɛyi, mǎmbɔŋ ekébhéntí, mǎntɛ sɛnɛ, mǎndɔkɔ nɔkɔ chi ambi nɛ manjáak,

¹² mǎnkaka nɔkɔ ɛta. Yí kɛ ákú mǎnkɔwáy bebɔŋ mɛnyɪŋ ebhɛn yí atonŋti ntá bǔbhi abhɛrɛ nɛbhɛt anɛ bediérɛ ebhi bégħò.

¹³ Aférɛ bhɛsɛ ndù betanŋ ebhɛn ɛjuri, akɔ be Móywi mmu yí ákónŋ tontó ámbák wu Mfɔ ywɛsɛ.

¹⁴ Bɛfɛt ntá Móywi wu sébhɔŋ mbi be mǎnkɔ bhɛsɛ mǎmfɛrɛ ndù kɛsɛm ɛkɛn bebá, nɔ chi, mǎmfónŋórí bebá ebhɛsɛ.

Enyu mmu Kristo achi nɛ enyù betik ebhi bechi

¹⁵ Yɛ mmu apu kway beghɔ Mandɛm. Móywi kɛ ákú sɛnjwimɛm enyu Mandɛm achi. Nɛ nkúbhé mbɔ enyù mǔmbi ábhónŋ betanŋ ndù nɛrɛkɛt, nɔ kɛ Móywi ábhónŋ betanŋ amfáy mɛnyɪŋ mɛnkɛm ebhɛn Mandɛm ághókó.

¹⁶ ɛchi nɔ mbɔnyunɛ yí kɛ Mandɛm árémé be ángókó yɛntíkí enyɪŋ, ebhɛn bechi amfay nɛ ebhɛn bechi fá amik, ebhɛn bo bághò nɛ ebhɛn bo bápú kway beghɔ, betanŋtí befónŋ, ebhɛn bebɔŋɔ betanŋ becha bafɔ bachak nɛ befónŋ ebhɛn nɛŋɔkó kɛfɔ ɛkap nɛcha ɛkɛn bachak, nɛ yɛ chí ebhɛn bébhónŋ betanŋ amfay bho mbɔ bafɔ. Bɛfɛt ntá yí, nɛ ntá yí, kɛ bághókó mɛnyɪŋ mɛnkɛm.

¹⁷ Bápɛrɛ ghoko yɛnyɪŋ, yí achi. Nɛ yí kɛ ákɛm mɛnyɪŋ mɛnkɛm be mémbak mbɔ enyu bebɔŋɔ bebhak.

¹⁸ Yírɛ kɛ achi mǔnti anɛ bǔnkwɔ, nɛ bǔnkwɔ chi mmɛt yí. Yí kɛ ágháy nɛbhɛrɛmɪk ntá bǔnkwɔ.

¹⁹ ɛchi enyu ɛyɔ mbɔnyunɛ Mandɛm abhónŋ nyaka manjáak be yɛntíkí enyu mmu yí achi, Móywi nkwɔ achi.

²⁰ Nɛ yí kɛ Mandɛm ásrɛ be ankɔ yɛntíkí enyɪŋ, yɛ chí ɛnɛ fá amik nɛ yɛ chí ɛnɛ amfay, be yɛntíkí enyɪŋ ɛmbónŋ mbi bepet bebhak ɛyɔŋ ɛmɔt nɛ yí ɛti nɛwú Móywi ndù ɛkotákátí. Nɛnɛ, yɛntíkí enyɪŋ ɛkwáy bebhak ndu kpák ndu ntɛ anɛ yɔ ɛchi nɛ Mandɛm.

Bächí eyəŋ émət ne Mandem néne

21 Bě nkwo bächí nyaka nekə nesie ne Mandem, bābhak bömpap abhi ndu nkaysi yeKa ěti bebéptí menyih ebhen bākə nyaka.

22 Ke Kristo asot nyaka mmuet nkwaŋwan, agú ndü ekotákátí ěti bebə ebheka. Enyu yo ke Mandem áká be mämpet mambak eyəŋ émət ne yi, be mambak nyájá, kebhoŋ bekwéné besí bhi.

23 Ke bābhəŋ berəŋ ambi bebhoŋ neka ne Mbok Ndíndí, mǎnte sené ne kpirí. Báké ro nebhakánti enen Mbok Ndíndí áká bābhəŋə mpok bāghókó yo. Bághati Mbok ane ntá yěntiki mmu fá amik. Me Pəl nchí mübetok ane nchí kə bo mándihí Mbok Ndíndí-ne.

Betik Pəl bechi ntá bo abhen bapu bo Israel

24 Néne, mbəŋ maŋák ndu besəŋəri ebhen mébhəŋ mbənyune bėkwək bhe. Nchí bhəŋ besəŋəri ndü nkwo mmuet mbənyune nchí naŋa bebhoŋ besəŋəri menkem ebhen berəbhe nyaka be Kristo ámbóŋ, ěti bönkwo. Bönkwo Kristo bhə chi mmuet eyi.

25 ěti bönkwo ke Mandem áká be mbak mübetok ndu bekə mándihí Eyəŋ Mandem sayri.

26 Eyəŋ ene echi nyaka bhésé bhésé ntá mkpaká bho ene éfúéré ansem, ke néne, Mandem akə böbhi mándihí yo.

27 Mandem áyən nyaka be böbho mándihí be enyih bhésé bhésé ene yi átóŋtí abhəre chi nném enyih ene ebhoŋə bekwək bo abhen bápú bo Israel. Kristo achi amem bati yeKa, ne bākway bebhaka nti be chəŋ mǎnyie keném eki ne yi.

28 Kristo ére ke séghàti bho menyih ěti yi. Ndu sékə nə, séyà batú yěntiki mmu ěti menyih ebhen bābhíkí bhəŋ bekə ne sétəŋ bo menyih ebhen bə bābhóŋə bekə. Sésəmti bhə, ne sétəŋ ne nerihíndak nenkem bé sėnkway bekə yěntiki mmu wap ánkway ndü yěntiki mbi, mbə mmu ane ábháre mmuet ne Kristo, ndü mpok ane séte besí Mandem ne yi.

29 ěti yo ke nchí fyə betəŋ bekə betik, ndep nəkə mmuet ne betəŋ menkem ebhen Kristo áchyè me.

2

Pəl ənu ěti bakwə bho Kristo ankem

1 Nchí yaŋ mándihí enyü nchí nu tontó ěti nkwo Kristo ane Laodísia ne ěti bakwə bho bachak ankem, abhen bābhíkire ghə me.

2 Nchí yaŋ befye bhe nti, ndü bāgwóré mmuet ne bati ndu ekəŋ. Nchí yaŋ be be mankem ne bhə mǎnjwimem sayri ndü enyih ene Mandem áká séríŋí ěti Kristo, be mándihí menyih ěti Kristo ebhen bechi bhésé bhésé ne bėkə mambəŋ beyá áfók ndü bākəŋə mbi ywi.

3 Yí ke ánəne mbi be sémbák barihíndak ne be séndihí menyih. Nerihíndak enen nəri necha.

4 Nchí ghati bhe menyih ebhen be yě mmu áké sət sérwərényu ándwə bhe ěti menyih ebhen beyihí Kristo, be mǎnem ebhi.

5 Yěndu mpú awu, nti ena nechi ne bhe mpoknkem. Nkəŋ beghok be bākə menyih mbə enyu éyən ne be bāte kpirí ndü neka eneka ne Kristo.

Mbək mmu abhat mmuet ne Kristo əjwi pəət

6 Těndu bāsóré be Yesu Kristo achi Acha, bəré ká nepém eneka mbə enyü yi áyən.

7 Də ka bapém ayeka ambak ne Yesu mbə enək ene éməré bakanə amik, mǎsene ndü neka eneka ne yi nkúbhé mbə enyü bātəŋ be, mǎnchye nókó Mandem beyá kenókó.

8 Sət ka mpok be yě mmu áké sət nerihíndak enen bö mmik ne sérwərényu ándwə be mambák basem ntá menyih ebhen bə bātəŋ be. Enyü nerihíndak enə néfú chi ndü nkaysi bakwəŋwan ne ntá befóŋə ebhen bebhoŋə betəŋ fá amik, népú fu ntá Kristo.

9 Dihí ká be yěntiki enyü mmu Mandem achi, enyuyə ke Kristo achi.

10 Ndü bābháre mmuet ne yi, bájwi pəət. Yi ke ábhóŋə betəŋ amfáy menyü befóŋə menkem.

11 Ndü bāchéme mmuet ne Kristo, aféré ebéptí epih amem bati yeKa. Eyə chí erih betəŋ be bächí böbhi. Puyě chí erih ene mmu afyé amuet mpok báyan besyep yi mbə enyü bo Israel bākə mpoknkem. Chí Kristo ke afyé erih eyi amem bati ayeka.

12 Mpok bájwítí bhe, bābhéme be ne Kristo. Bě nkwo bāpetnsem ndü nepém ne yi mpok yi apetnsem ndü nepém. Éfákári nə mbənyune bāsiki nyaka nti ndü betəŋ

Mandem mmu áká Kristo apetnsem ndu nepém.

¹³ Bächí nyaka chi bawú ěti bebá ebheka mbonyune bábhíkire fyé nyaka be erin amuet betan be bächí bo Mandem. Ke achyé bhe nepém nekə ne Kristo ndu áfónórí bebá ebhesé menkem.

¹⁴ Sékwen nyaka manyé besí Mandem ndu sébhíkí kə mbə enyū yi áyàn. Ke adákátí ekati manyé bebá ebhesé, ne ébhak mbə be ábáy nyaka bhə anti Yesu, ne bágó yi ndū ekotákátí ne bhə.

¹⁵ Afónó betan ntá befónó ebhen bébhónó betan fá amík, akə be bó béké bhə kenókó besí bho ndū ású bhó amík. Atón bhə mbə batemé nenu abhen bákémé ebhñenu. Ebhñ nenu eyə ebhak newú Yesu ndū ekotákátí. Asot awónem amfáy befónó ebhə enyuyə befuet ndū newú Kristo ndū ekotákátí.

¹⁶ Ndu echí yě nə, báké rə be yě mmu ánji be be bekwéné béchí ne bhe ěti menyū menyin ebhen mǎnyíe ne ebhen mǎnyū. Ne báké rə be mmu ampuri bhe mǎnkoŋo bebhé ěti bepǎ mmyé, * ne epǎ ntaŋ akə, ne ěti epǎ nywəbhé neywəmmuet.

¹⁷ Bebhé ebhə menkem bechi chi mbə ndíkándi menyin ebhen Mandem ábháré nyaka be bétwə chəŋ. Mbəŋ enyin ene echí ansem ndíkándi wu ankem chi Kristo yimbəŋ.

¹⁸ Báké rə yě mmu ándém be bábhíkí kway, anset nkweré be bábhəŋ bebhəŋ enyū nesepťimuet enen népú tetep, ne be bábhəŋ bechye kenókó ntá bəángel. Bəbhə bápə be Mandem átəŋ bhə menyin ndū kenó amík anti fúú, ne báyoŋ mmuet ndéndem. Nkaysi yap achí chí ane bə mmik.

¹⁹ Ekə bə bábhíkí pere bhat mmuet ne Kristo, münti wap. Yí ke achi mbə ntí ne bənkwə bachi mbə mmuet eyi. Básəŋ betan ebhap menkem chi ntá yi ne ákə bə mánhem mmuet ndū nkwə amot mbə enyū bariŋ ákem byonómuet. Bágə ye ndū mbi Mandem mbə enyū yi áyàn.

Bégu ne ebhak nepém ne Kristo

²⁰ Bágú ne Kristo, ne Mandem aféré bhe anten befónó ebhen bebhəŋə betan fá amík. Ndu echí nə, ndaká yi bächí mbə bə mmik?

* **2:16** Bepǎ mmyé: Annual festivities.

Ndaká yí bábhuet bekoŋo bebhé bə mmik, mbə ebhen bérəm be,

²¹ “Báké kém enyin eyə ne awə. Yě chi beghokoti, báké ghokoti enyū nenyíe enə. Yě betək, báké tək enyū enyin eyə.”

²² Menyū bebhé ebhə béfueré fuet. Menyū bebhé ebhə béfū chi ntá bə mmik ne ndū menyin ebhen bə bátəŋ.

²³ Béyini bebhé ebhə, mmu ákway bekaysi be béchye nerinindak mbonyune bo abhen báfyə bhə bátə kpírí be mmu abhəŋ befye mmuet ndū menyin Mandem ebhə, ne bərəm be mmu abhəŋ besepťi mmuet amík, ne be mmu abhəŋ bechye mmuet yi beyǎ esəŋəri. Bebhe ebhen bechi chi ndéndem. Bépú kway bekwak mmu ambəŋ betan ndu bekem mmuet be áké koŋo bebéptí menyin ebhen mmuet eyi áyàn yi ankə.

3

Nebhuet ane mmu abhəŋə bebhure nti eni

¹ Təndu Mandem áká báfú ndū newú bapetnsem ndū nepém nekə ne Kristo, bərə ká nti ndū menyin ebhen bechi amfay, ebhak ene Kristo áchókó ndū nebhuet kenókó, ebhe awónem Mandem.

² Bərə ka nkaysi chi ndū menyin ebhen bechi amfay, puyě ndū ebhen bechi fá amík.

³ Echí mbə be bəgu mpok ane Yesu ágú. Néne, nepém nekə eneka nechi bhésé bhésé awó Kristo ndū nebhuet ane yi achi ne Mandem.

⁴ Ne mpok Kristo mmu achi nepém enese ábhəsi, chəŋ be nkwə mǎmbesi ne yi ne mǎmbəŋ ákóré ndu keném eki.

Də ká esí nepém eneka, mǎnsəŋ enen nekə

⁵ Sə yé ka amó mǎmféré ndū menyin ebhen béyini nepém nesí eneka. Nə chi epúsi, ne yě chí bepə baraká kebhere, ne ménwáka ndū baraká kebhere, ne nkaysi bekə bebá, ne yěchi befye amík ndū menyin bo bachak mbonyune befye amík ndū menyin chi besəŋ bhə mbə bəmandem mmik.

⁶ ěti barak abúabə yə ke Mandem əbè chəŋ nti, antəmsi bho.

⁷ Ndū mpok ane áfueré ansem, bákə nyaka menyin ebhen mpok bachi ndū esí nepém eneka.

8 Κε νένε, báké bhəŋ yěnyŋ beku ne menyŋ mbə beběnti, ne echoko-nti, ne nkaysi beku bati bebú, ne bechəŋti manyén bati, ne eyəŋ ebábə eke fu be anyu.

9 Báké séŋse ntá bati těndu mánánj bəro esí nepém eneka ne menyŋ ebhen nə néto nyaka be mánkə nəkə,

10 ne bərobbhe koŋo chi epŋ ekə. Bəyŋbhírŋ bəro p bə bakə ne bəyŋbhírŋ mändəkə nəkə chi ambi mändəbhe nəkə mbə Mandem. Yi ke ághókó bhe mbə bə bakə be mändŋŋ yěntiki enyŋ eti yi.

11 Ndū nepém nekə enen, yě mmu achi chi mmu Israel yě mmu etək echak, yě básyep mmu yě bábhíkŋ syep, yě chi mmu ane amík ánéné yi yě chi ane achi nyabhi, yě chi nsem ye chi mómik, mankem báci enyumət. Nném enyŋ chi Kristo ne yi achi amem bati bəbhi mankem.

12 Mandem ayap be be mambak bəbhi, báci nyáná, ne akəŋ be tontó. Ndu echi nə, bəbhəŋ beghə bati ntínso, mántəŋ bə berŋnti ne nesepŋmuet, ne epŋ besət menyŋ petii, ne ekébhénti.

13 Bónj ká ekébhénti ne bati, mändəkə ambi befoŋori bati, yě émbak chi be bákə mambenti. Bəbhəŋ befoŋori bati nkúbhé mbə enyu Acha ywese áfónjóri bhe.

14 Ne nném enyŋ ene echa ebhen menkem ene bəbhónj bətoŋ bati chi bekəŋ bhə. Ekəŋ égwət menyŋ menkem ndū nsoŋ amət.

15 Də ká kpák ane Kristo áchyé ántónj be enyū bəbhəŋ beku menyŋ těndu Mandem ábhŋŋŋ be be mambak ndu mmuet amət, ne be kpák ambak ne bhe. Ne bəbhəŋ bekaka Mandem eti menyŋ ebhen yi ákə.

16 Də ká Eyəŋ Kristo émbəŋ betəŋ amem bati ayeka. Tónj nókó ká bati ekəŋ eyə, mánchye nəkə bhə manié, ne beyá nerŋŋndak. Kwáy nókó ka bakwáy ane áfū ndu Ekáti Bakway ene echi amem Ekáti Mandem, ne bakwáy Mandem achak, ne bakwáy ane Efónj Bedyere afyé be anti. Kwáy nókó ka yə ne bakak ntá Mandem amem bati yeka.

17 Ne yěntiki enyŋ ene bákə, ne ené bərəm, mánkə yə ndu nnyén Yesu Acha, māmfmuet ntá yi mánchye nəkə bakak ntá Eta Mandem.

Enyū bo Kristo bəbhónj bebhak ne bati

18 Bə baghəré ne maném, septí nókó ka mmuet ntá maném abheka ndū yěntiki enyŋ mbənyune eyə ke eri besí Yesu Kristo Acha.

19 Maném, kəŋ ka baghəré bheka, ne báké bhak bebebebe ne bhə.

20 Bə, ghók nókó ka bachi ne manə bheka ndū yěntiki enyŋ ene bəghəti be mánkə, mbənyune eyə échyè Yesu Acha manák.

21 Bachi-bhə, báké kə enyŋ ene ékə bəbheka mambe nti. Mbák mánkə nə, bákway beferε amə.

22 Basem, ghók nókó ka bachi bheka abhen fá amík ndū yěntiki enyŋ. Báké kə nə chi ndiere mpok ane amík ayap achi be amuet, mbə bo abhen báyəŋ chi bechye bhə manák. Ghók ká bhə ne bati ayeka ankem mbənyune bəchyè Mandem kenókó.

23 Yěntiki betik ebhen bəchyé bhe, kə ka bhə ne bati ayeka ankem těndu bəŋŋŋ be bátək nə chi Yesu Acha, puyé nkwa.

24 Bəŋŋŋ be chəŋ mambəŋ akap ane Yesu Acha ábhərə ntá bəbhi. Chi Kristo Acha ke bátək nə!

25 Dók ká ambi beku nə mbənyune yəgha ane ákə bebú ábhəŋ nsáy ndū bebú bhi, ne Mandem átaŋ bo ketónj kérŋámik.

4

1 Bə abhen bəbhónj basem, kém ká bhə erŋŋŋ ne enyu ene echi chak. Bəŋŋŋ be be nkwa bəbhəŋ mmu ane ábhónj be amfay.

Menyŋ bechak ebhen bəbhəŋ beku

2 Tə ka kákáti ndū neníkŋmuet, mambak pə, ne mánkaka nəkə Mandem.

3 Nik nəkə ka mmuet eti yese nkwa be Mandem ánéné bhesε mbi ndu beghati bho kponoŋon Mbok Ndíndí eti Kristo ane achi bhésé bhésé. Chi eti méghəti bho yə ke nchŋ ekerékenəŋ.

4 Nik nəkə ka mmuet be ngátŋ bho yə mbə enyū mbónj beku, enyu ene bəghək mánjwimem.

5 Ekaká nekə eyeka ebhəŋ betəŋ be báci bariŋŋndak besí bo abhen bábhíkŋ rŋŋŋ Mandem, ne báké chəŋti yěntiki mpok ane bəbhəŋ mbi beghati bə Mbok Ndíndí.

6 Eyəŋonyu eyeka ebhəŋ bebhak ené échyè bo manák, émbak mbə ené mmu ane

afyé ngañ anyu be mändíñí enyü bǎbhónó
békéme bo abhen bǎbhèp be menyíñ.

Bakak amen ngwenti

⁷ Chəñ Tíkíkos ángati bhe yěntiki enyíñ éti
ya. Achí manə ne nti mǔnkwə ane nkón
tontó. Akà betik ne nti nemət ne ätok Acha
ne me.

⁸ Éti yə ke ntó yi ntá yeka be ankə mändíñi
enyu sechi, ne be ámfyé be nti.

⁹ Atwə awu ne Onésiməs, mmǔ yweka
amət. Onésiməs achi mmu tetep ne manə
ane sékónó tontó. Chəñ bə mángati bhe
yěntiki enyíñ ene éfakári fá.

¹⁰ Arístakos mmu achi fá ekerékenəñ ne
me ätə be bakak. Mbák Mák manə Banábas
mmu ngátí bhe menyíñ éti yi ántwə awu, sət
ka yí ne amó apay.

¹¹ Ne Jísos ane bǎbhíñi be Jóstos ätə bhe
bakak nkwo. Ndiere bo Israel abhen bati
arat ke bachi bati bakǔ betik ne me ndú
bekə bo mändíñí enyu Mandem abhak ne
bho mbə Mfə wap. Bó mankem bǎchyè me
nepəptintí tontó.

¹² Epáfras nkwo ätə be bakak. Achi
mmǔ yweka amət ne mübetok Yesu Kristo.
Anikmæet éti yeka ne nti eni nenkem
mpoknkem be mänsene ndǔ mbi Mandem,
ne be mändíñi sayri yěntiki enyíñ ene
Mandem áyàñ mǎnkə.

¹³ Nchí ntisie Epáfras be ákú tontó éti yeka
ne bönkwo Laodísia, ne abhen Hierapolis.

¹⁴ Lukas, ngañ ane sékónó tontó, ne
Démas bátə be bakak.

¹⁵ Kaká ká bönkwo abhen etək Laodisia,
ne Nímfa, ne eka bönkwo abhen bǎchəm
eket eyi.

¹⁶ Mánáñ mǎmpay ekáti ene ndǔ nkwo
yweka, kə ká mámpay yə ntá nkwo
Laodísia nkwo. Pay ká nkwo ekáti ené ntó
ntá nkwo etək Laodísia mpok ane bə bátó
yə ntá yeka.

¹⁷ Ne ghati ká Akípəs be, “Ghə be onáñá
betik ebhen Yesu Acha achye wə.”

¹⁸ Me Pəl nchí síñ bakak amen ne awó
awa mambəñ. Tik ka bé nchí ekerékenəñ.
Mandem antəñ be berĩndu.

Ekáti Pōl ené mbi ntá Nkwɔ Tesalónika

¹ Mɛ Pōl kě nchí síŋ ekáti ene ntá yeka nkwo Yesu abhen Tesalónika. Nchí síŋ ntá yeka bō Mandem mmu achi Etayese ne be bho bābháré mmæet ne Yesu Kristo Acha. Nchí fá ne Sáilas ne Tímōti. Mandem antōŋ be berīndu, anchye bhe kpák.

Neka enén bo Tesalónika

² Séchyè bakak ntá Mandem mpoknkem èti yeka mankem ne séfyè bhé ndū nenikímæet enesé mpoknkem.

³ Èchí enyu eyɔ mbonyune besí Mandem Etayese, sépú ghókòntik betik ebhen bākà ndū bābhəŋə neka ne Yesu, ne enyū bādéné mmæet ndū betik ebheka èti ekəŋ, ne enyū bāte kpirí ndū nebhakántí eneka ne Yesu Kristo Acha.

⁴ Bōma, séríŋí bé Mandem akəŋ be ne ayap be

⁵ tēndu Mbok Ndíndí ane séghàti bho abhiki twɔ nyaka ntá yeka chí ndū eyəŋnyu yəyɔ, ke ndū betəŋ Efónó Bedyere nkwo. Ne bārīŋi nyaka be yɔ achi tetep. Mpok séchí awu ne bhe, bārīŋi nyaka enyū ekakáneko eyese echi. Sébhəre nyaka mmæet eyese enyu eyɔ ndu bekwak bhe!

⁶ Ne bākónə ekakáneko eyese ne ekakáneko Yesu Kristo Acha. Yēndu bāghò nyaka beyā esəŋəri, bāsíépti Eyəŋ Mandem ne maŋák amen Efónó Bedyere áchyè.

⁷ Èkə bāróp eriŋ ené bakoŋo Yesu mankem atú Masidónia ne Akáiya máŋòko.

⁸ Ne Eyəŋ Mandem étaka atú Masidónia ne atú Akáiya èti menyīŋ ebhen bākà, ke ébhíkí may nɔ. Mbok neka eneka ne Mandem akə mbankem, enyu ene sebhiki bhəŋ yēnyīŋ berem ndu betəŋ enyū mənoko.

⁹ Bó babhəŋ bārəm enyū básóré bhese mpok sétwó awu ntá yeka ne enyū bātíknsəm ntá bəmandem nsé bāróbhe chye kenókó chi ntá Mandem. Yi aywinti ke achi Mandem ane tetep ne yi ke áchyè nepém.

¹⁰ Bō bhə bārīŋí nkwo be mənəŋ Mmɔ Mandem ámfú amfay antwɔ. Nɔ chí, Yesu

mmu Mandem ákə nyaka áfú ndū newú apetnsem ndū nepém. Yí wu ke ápème bhese mpok Mandem átəŋ bo ndu ábè nti ne bhə èti bebá bhap.

2

Betikí Pōl ákə etək Tesalónika

¹ Bōma, bābhəŋ berīŋi be netwó ane sétwó awu beghə bhe ápú nyaka ndéndem.

² Yēndu mánəŋ báchyé nyaka bhese beyā esəŋəri ne ntíánwóp etək Fílipi mbə enyu bārīŋi, Mandem ywese afyé bhese nti be séntwó séngátí bhe Mbok Ndíndí ane áfú ntá yi yēndu beyā bo mánū nyaka tontó bechyeet bhese mbi.

³ Bāké ghókòntik bé enyīŋ ené séghàti bhe échí tetep ne yě bekwéné bepu aré. Sébhíkí bhəŋ nkaysi bérwó yě mmu.

⁴ Enyīŋ ene sékà chi be, tēndu Mandem áyīŋí ághó be sékwáy bo abhen yi afyé Mbok Ndíndí amó, nɔ ke séghàti bho yɔ. Ne puyě chi be bo mámbəŋ maŋák ne bhese, ke chí bé Mandem mmu áyīŋi beghə enyū bati ayese achi amem, ámbəŋ maŋák ne bhese.

⁵ Bārīŋi nkwo be mpok séchí ne bhe sébhíkí sət sérwərényu beka māməŋ maŋák. Ne mbəŋ Mandem achi ntísie be sépú ghati nyaka bhe Mbok Ndíndí chí ne nkaysi bebhəŋ nsáy ane áfú ntá yeka.

⁶ Ne sépú kə nyaka yēnyīŋ bé yě chí be, ye chí bo báchak, mánkaka bhese. Sékwáy nyaka bebhep be menyīŋ mbə bənto Kristo.

⁷ Ke sékópti bhe mbə enyū nno ákəm bōbhi.

⁸ Sékəŋ be tontó, kpát ékə séká be sebhəŋ bechye be, puyě chí ndiere Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem, ke ye chí mmæet eyese nkwo ndū bāchí bhese anti tontó.

⁹ Bōma, bābhíkí ghókòntik ndu sére kə betik, sémkpət nəkə nsəŋti beti ne ngósí mpok séchí awu ne bhe. Sékə nyaka betik enyu yɔ be sémbəŋ menyīŋ ebhen béchébhé bhese. Sébhíkí yaŋ nyaka bebhak ntu ntá yeka mpok séghàti bhe Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem.

¹⁰ Bāchi batísie bhese. Mandem nkwo achi ntísie be nepém enesé nenti eneka bakoŋo Yesu nchí nyáká nyáná ne chak ne néke bhəŋ bekwéné besí Mandem.

11 Bārīŋi enyu sékèm nyaka yěntiki mmu ywɛka mbɔ enyũ chi bhɔ ákèm bǒbhi.

12 Sɛfyɛ nyaka bhe nti ne sékpɛmɛ nyaka bhe be nɛpém enɛka nénchye Mandɛm maŋák. Yí ke ábhíŋí bhe be mǎmbak bo abhen yi achi Mfɔ wap ne be mǎmbák ndu keném eki ne yi.

13 Ne nkɔwɔ sékàka Mandɛm mpoknkem mbɔnyune mpok ségháti bhe Ƴyɔŋ eyi, bǎbhíkí sɔt yó mbɔ ɛyɔŋ ene nkɔwǎ. Bǎsót be tetɛp chi Ƴyɔŋ Mandɛm ené ékà betik amem bati yɛka, be bho mánóko.

14 Bǒma, bǎrɔp bo abhen mǎŋɔko ɛkakáneko ené bǒnkɔwɔ Mandɛm abhen atú Judéya. Bǎbháré mmɛt ne Yesu Kristo mbɔnyune bǎghǒ ɛsɔŋɔri amɔ bati bo ɛtɔk eyɛka nkúbhé mbɔ enyũ bo Israel báchyɛ nyaka bhɔ ɛsɔŋɔri atú Judéya.

15 Bo Israel bhɔ ke báwáy nyaka Yesu Acha ne baremé kepínti Mandɛm ne bó ke báboko bhese ɛtɔk. Bákù nti némbé Mandɛm. Bachi bǒmpap ntá yěntiki mmu.

16 Bo Israel bhɔ báchɛt bhese mbi be seke ghati bo abhen bápú bo Israel Mbok Ndíndí Mandɛm ámpémé bhɔ. Bákú bebú kpát mánánjá. Ke bákú kpát bebɛnti Mandɛm bechi ne bhɔ.

Pǎl abhɔŋ nti berɔŋ Tesalónika

17 Bǒma, yěndu bákú séró nyaka bhe ndu mómɔbɔŋí mpok, bati yese ábhúét nyaka ne bhe, ne ékú ɛkwak bepɛt beghɔ bhe besí ne besí ére yá éndɔk nɔkɔ chi ambi ne sere nu beghɔ bhe.

18 Séyànŋ nyaka bétwɔ awu ntá yɛka. Mɛmbɔŋ Pǎl, mmó bétwɔ awu ndɔŋ ne ndɔŋ, ke Satan achét bhese mbi.

19 Pú sébháká nti chi ne bhe? Pú be ké báchyɛ bhese maŋák-á? Pú be ké bákú séndɛp chɔŋ awó anti besí Yesu Acha ywese ndũ nywɔp enen yi apɛtnsem, be sékɔ betik ebhesé sayri?

20 Tetɛp, be ke bákú sédɛp awó anti, ne be ke báchyɛ bhese beyǎ maŋák.

3

1 Séchókó kpát, séke pɛre kwáy bekepnti, séka berɔp ansem ndu ɛtɔk Atens,

2 sétó mómayese Tímɔti ntá yeká. Yí achí nti nkɔbetik Mandɛm ndu béghati bho

Mbok Ndíndí ɛti Kristo. Sétó yi be ámfye bhe nti, ankɔ mǎnté kpírí ndũ nɛka enɛka,

3 be yé mmu ywɛka amɔt áké kwen ansem ɛti besɔŋɔri ebhen. Bě babhɔŋ bārīŋi be, bekoŋo nkaysi Mandɛm, besɔŋɔri ebhen bébhóŋǒ bétéméri bhese.

4 Mpok séchí nyaka ne bhe, ségháti nyaka be ambi ambi be chɔŋ sémbɔŋ besɔŋɔri, nkúbhé mbɔ enyũ éfákárí, ne bārīŋi enyu ɛyɔ.

5 Ƴti yɔ, mpok mbíkí pɛre kway békepnti, ntó Tímɔti be ántwó, ángó mbák babhúét bésíki nti ne Kristo. Mbɔŋ nyaka becháy be ngufú Satan mmu ámò bo ndu bekɔ bɔ báképerɛ noko Yesu, abhɔŋ mbi ne bhe ne betik ebhese menkem berɔŋ ndéndem.

6 Ke Tímɔti anánŋ áfú awu apɛtnsem fá, ne erítí ntó be bǎtan ndũ nesikínti enɛka ne Kristo ne ndũ ɛkɔŋ ene bǎbhóŋǒ ne bati. Ne aghátí bhese be bákáysi bhese ne maŋák mpoknkem ne bǎbhɔŋ ɛkwak beghɔ bhese nkúbhé mbɔ enyũ sébhóŋǒ ɛkwak beghɔ bhe.

7 Bǒma, ɛkɔ ye be yěndu báchyɛ bhese nenyok ne beyǎ ɛsɔŋɔri, bati apɔp bhese amem mbɔnyune báte kpírí ndu nesikínti enɛka ne Kristo.

8 Těndu báte kpírí ndu mbi Yesu Acha, séchí sayri.

9 Ntiki enyu bakak sékway bechye Mandɛm ɛti maŋák mankem amen sébhóŋǒ besí bhi ɛti yɛka?

10 Sénikmɛt ne bati yese ankem beti ne ngósí bé Mandɛm ánkɔwak sempɛt sengɔ bhe besí ne besí, ne séntɔŋ be menyɔŋ ebhen bǎbhíkíre riŋi, ndu bekwak mǎmbɔŋ nɛka ne Kristo mbɔ enyũ éyanŋ.

11 Sénikmɛt be Mandɛm Ƴtayese yímbɔŋ ne Yesu Kristo Acha mánkɔ séntwɔ ntá yɛka.

12 Sénikmɛt be Yesu Acha ánkɔ ɛkɔŋ eyɛka ne bati ne yěntiki mmu achak éngó éndók nókó chí ambi, nkúbhé mbɔ ɛkɔŋ ene sébhóŋǒ ntá yɛka.

13 Sénikmɛt enyu ɛyɔ be yi ankɔ bati ántánŋ be amem ne bé báké bhɔŋ bekwéné, ne bé mǎmbák nyánjá besí Mandɛm Ƴtayese, ke mpok anɛ Yesu Kristo Acha átwò ne bo Mandɛm ankway.

4

Nepém enen Mandem akonjo

1 Bõma, ndu beronj ambi, séghati bhe enyũ bãbhónj bebhare nepém eneka nkúbhé mbõ enyũ bãkũ nõ be Mandem ámbónj manjãk ne bhe. Sénik ye be mmuet sémkpeme nõkõ ndu nnyén Yesu Acha be mãndok ambi bekũ nõ.

2 Bẽ babhõnj bãrinji menyinj ebhen séghátí nyaka bhe ndũ nnyén Yesu Acha be bãbhõnj bẽkũ.

3 Enyinj Mandem áyàn chi be mãmbák nyánjá, be bãké bhõnj yënyinj bekũ ne barak épusi.

4 Yëntiki mmu yweka ankém mmuet eyi, * enyu ene nepém eni nébhak pépép besí Mandem, ne bo mãmbõnj kenókõ ne yi.

5 Bãké nwaka ndũ barak épusi, kekém mmuet mbõ bo abhen bãbhíkí rinji Mandem.

6 Yẽ mmú áké kũ nti bebú ndũ ndaká kebhare ané, ne yẽ mmu áké nyie nti ébhónj! Dinjí ká be Yesu Acha ákeme kémbé ntá bo abhen bãkũ menyũ bebú ebhõ menkem nkúbhé mbõ enyũ sénánj séghátí bhe be mãnsot mpok.

7 Mandem abhíkí bhinj bhesẽ chí be sembak bõ epúsí, abhínjí bhesẽ be sémbak nyánjá besí bhi.

8 Yẽ agha ane ábyak ye ndak ane apú byak chi nkũ, ábyak chí Mandem mmu áchyẽ bhe Éfónj Bedyere yi.

9 Nti apú besinj be be mãmbónj ekõnj ne batí bakojo Yesu. Mandem yimbõnj anánj átõnj be enyu bãbhónj be ekõnj batí.

10 Ne tetep, bãkõnj batí bõnkwo atú Masidónia ankem. Ke bõmá, séghátí bhe bé ekõnj ené bãbhónj nõ be batí éndók nõkõ chi ambi.

11 Yëntiki mmu yweka ánkũ yëntiki enyinj be nepém eni néké chyẽ bho esõjõri. Mmu áké chwe ndũ ndaká nti. Ne yëntiki mmu yweka abhõnj bekũ betik ne amó yi nkúbhé mbõ enyũ séghátí nyaka bhe.

12 Mãmbák enyu eyõ bé bo abhen bãbhíkí noko mãnchyé bhe kenókõ ne bé bãké kõ besíkí.

Enyinj ene ébhónj befakari ne bawú ke Yesu Acha antwó

13 Bõma, néne, séyàn bekũ be bãké rõp amem ejuri béyinj bo abhen bágú be bãké di bhõ mbõ bo abhen bãbhíkí bhakanti be chõnj bawú mãmpetnsem ndũ nepém.

14 Tëndu sénókõ bé Yesu ágú nyaka, apetnsem ndũ nepém, sénoko nkwo be chõnj Mandem ankũ bakojo Yesu abhen bágú mãmpetnsem ndũ nepém mpok Yesu átwõ.

15 Békõjo enyinj ene mbõnj Yesu Acha árémé, séghátí bhe be mpok Yesu Acha átwõ, besé bho sechi nepém sépú yambi bétémeri yi ke abhen bágú mãntemeri yi.

16 Dinjí ká be chõnj mbõnj Yesu Acha amfú amfay antwó anchye eyõnj ne betanj. Mfõ bõángel Mandem andem ne eyõnj etanjatan, ne mmbá Mandem ankwén. Emfakari ye bé bakojo Kristo abhen bágú mãnjambi mãmpetnsem ndũ nepém,

17 ke besé bho sechi nepém ne sébhuet ansem, sénko ndũ nebhanj témté ne bhõ, séntemeri Yesu Acha ndũ yi ásèp. Ne bebho mpok eyõ, sémbak ne yi mpoknkem.

18 Chié nõkõ yeka bati nepõptintí ne beyõnj ebhen.

5

Bák ká pẽ ndu menon Yesu Acha

1 Bõma, ntí apú besinj be èti mbõnj mpok ane menyinj ebhen bébhónj bẽfakari.

2 Bãbhõnj bãrinji be nywõp Yesu Acha átwõ nébhak chõnj mbõ ngép ane átwõ ne beti.

3 Mpok ane bo bårèm be, “Mbãnj achi kpák, ye esõjõri épu.” Mpok eyõ ké erëm esõjõri ékwen bõ amuet témchok mbõ bebe ngoré ane ánõjisi. Ne mbi bébúe kebhak.

4 Bõma, ke mbák chí bhe, bãpú amem ejuri, bé nywõp enõ némfókõrí bhe mbõ ngép.

5 Bãchí bo abhen bãkõ ne ngósí, mpok mbanj ághõ. Sépú bo ejuri, sépú bo beti.

6 Séké bhare ye kenó mbõ mbõk bho. Sémbák chí pẽ, sénkem nõkõ mmuet.

7 Bo abhen bãbhare kenó, bãbhare chi ne bétí, ne bo bákwen mmém chí ne beti.

8 Ke tëndu séchí chí bõ ngósí, sénkém mmuet. Séndók ambi ménókõ Yesu ne bébhõnj ekõnj ne bo, be eyõ embák mbõ kendén ane ntemé nenu ákémé bechyet

* 4:4 “Bekem mmuet:” Ekway nkwo bebhak be, “Andínjí ndu áchõkõ ne ngoré ywi”.

mmæet. Sémbáká nti be chəŋ Yesu ampeme bhese, ne be eyə émbák ntá yesé mbə ntá ntemé nenu ane ákuti ntí ywi.

⁹ Bǎřĩŋí be Mandem abhíkí yap bhese chi be sémbák bo abhen yi átəŋ anchye ntemsi. Ayap bhese chi be ánkə Yesu Kristo Acha ámpeme bhese.

¹⁰ Yesu ágú ěti yesé be yi ánán antwó, yě sebhuet chí pě, yě ségũ gu, sénkwáy bébhak ne yi.

¹¹ Ndu échí nə, fyé nókó yéka bati nti mǎnkwak nəkə bati nkúbhé mbə enyũ bǎkə nə.

Beyəŋə ngwenti

¹² Bǎma, séghàti bhe be mǎnchyé nəkə bə abhen bǎkə betik Acha ndũ nkwo yweka kenókó be mǎnchye nəkə bhe manie be bǎké kə bebú.

¹³ Bǎbhəŋ bechye bhə beyǎ kenókó, mǎnkəŋ bó ěti betik ebhén bə bǎkə. Ne mǎmbák sayri ne bati.

¹⁴ Bǎma, semtí nókó bǎbhót, mǎmfye nəkə abhen bǎbhəŋó becháy nti. Kwak nókó ká abhen mmæet ápú bhə. Bəŋ ká ekébhénti ne yěntiki mmu.

¹⁵ Ghó ká be yě mmu áké kemε bebú amfáy bebú. Nu nókó ká bekə chi berĩndu ntá bati bəŋkwə ne yěntiki mmu achak.

¹⁶ Bák ká maŋák mpoknkem,

¹⁷ mǎnik nəkə mmæet mpoknkem.

¹⁸ Ne yě émbak be yi, chyé nókó ká Mandem bakak, těndu menyĩŋ ebhen menkem chi ebhen yi áyən mǎnká ndũ bǎchí bo Yesu Kristo.

¹⁹ Bǎké nemε ngó Efóŋó Bedyere.

²⁰ Bǎké byák enyĩŋ ene Efóŋó Bedyere áká nti mǎnkwo ándem.

²¹ Bǎbhəŋ bechak yěntiki enyĩŋ sayri, mǎnkem éne éří.

²² Bǎké bhəŋ enyĩŋ bekə ne barak abúabu.

²³ Mbəŋ Mandem mmu áchíε kpák ánká mǎmbák nyáná ndũ yěntiki mbi. Yĩmbəŋ ámburé nkaysi, ne efóŋó, ne mmæet yěntiki mmu yweka enyu ene ápú bhəŋ bekwéné kpáte mpok Yesu Kristo Acha átwə.

²⁴ Mandem mmu ábhĩŋí be be mǎmbák bəbhi, ábhère bariεp ami, ne chəŋ ankə nə.

²⁵ Bǎma, fyé ká bhese ndũ nenikímæet.

²⁶ Kaká ká bati ne ekəŋ Mandem.

²⁷ Nchí ghati bhe ndũ nnyén Yesu Acha be mǎmpáy ekáti ene ntá bəŋkwə mankem.

²⁸ Berĩndu Yesu Kristo Acha mémbák ne bhe.

Ekáti Pǎl ene ejwi bepay ntá Nkwɔ Tesalónika

Ekáti Pǎl éné ejwi bepay ntá Nkwɔ Tesalónika

¹ Mɛ Pǎl ke nchí sɪŋ ekáti éné ntá yeka bǒnkwo Yesu abhen Tesalónika. Nchí sɪŋ ntá yeká bo Mandem mmu achi Etayese, be bho bǎbháré mmuet ne Yesu Kristo Acha. Nchí fá ne bǒmayese Sáilas ne Tímoti.

² Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántɔŋ be berɪndu, mánychɛ bhe kpák.

Chɔŋ mántɔŋ bo nywɔp Yesu átwɔ

³ Bǒma, sébhɔŋ béchyé bakak ntá Mandem mpoknkem éti yeka. Ekway be sénká nɔ mbɔnyune bǎbhɔŋ neka ne Yesu Kristo mándɔk nɔkɔ chí ambi, ne ekɔŋ éné yǐntiki mmu yweka ábhɔŋɔ ne bati érdɔŋ chí ambi.

⁴ Besé babhɔŋ sɛpànyu ntá bǒnkwo Mandem báchák éti yeka, ndũ bǎté kpirí ndũ neka eneka ne Yesu, yǐndu bo báchyè bhe nenyok ne beyǎ esɔŋɔri.

⁵ Ndu echí nɔ, menyɪŋ ebhen menkem bétɔŋ enyũ Mandem átɔŋ chɔŋ bo enyu éné echí chak. Chɔŋ eyɔ enkɔ mánkway bebhak bo abhen Mandem ábhák Mfɔ wap. Tǐndu éti Kefɔ eki ke bǎbhɔŋ esɔŋɔri.

⁶ Mandem ákɔ chí enyɪŋ ene echí chak. Ne chɔŋ yi ankeme kémbé ntá bo abhen báchyè bhe esɔŋɔri.

⁷ Chɔŋ anchye bhe neywǔmmet ndũ besɔŋɔri ebheka, anchye bhesɛ nkwo neywǔmmet. Chɔŋ Mandem ankɔ nó mpok Yesu Acha ábhɛsi ne betantí bǔángel bhi amem ngó ane ákàp bhɔ ne ádu gum gum.

⁸ Chɔŋ yí antɛmsi bǔ abhen bǎbhíkí yɔŋ berɪŋi Mandem ne abhen bápú ka bekoŋo Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo Acha ywese.

⁹ Chɔŋ amfere bhó besí bhi ne ndũ bedíéré bhi ne betan ebhi, anchye bhɔ ntɛmsi ane abhiki bhɔŋ ngwenti.

¹⁰ Mpok Yesu Acha átwɔ, bo Mandem mankem báchyè yi kenókó ne bǔ abhen mánókó mámbak maknkay be bǎghó yi. Bǔ nkwo bǎbhak chɔŋ ne bhɔ mbɔnyune mǎnókó menyɪŋ ebhen séghátí bhe.

¹¹ Éti eyɔ ke sénik Mandem mmuet mpoknkem éti yeka be yi ánkɔ mámbak bo abhen bǎkwáy bébhak bǔbhi. Sénikmmuet bé yi anchye bhe betan mǎnánjá berítí menyɪŋ ebhen báyan bekɔ ne betik ebhen bǎkù éti neka eneka ne Yesu Kristo.

¹² Sénikmmuet nɔ be bo mányché nyén Yesu Acha kenókó éti yeka ne be mámbɔŋ kenókó ne yi békóŋo berɪndu abhen Mandem ywese ne Yesu Kristo Acha bátɔŋ be.

2

Chɔŋ mbámbɔ antwɔ ke Yesu Acha ampɛtnsem

¹ Bǒma, béyɪŋi netwɔ Yesu Kristo Acha ne nenyokoti ane bǎbhɔŋɔ ményókóti bhesɛ be séntéméri yi, séghàti bhe be,

² Bǎké rɔ bati yweka ángwákári betaka amem. Yé mmu andem chi be yi achi ndemekerɪnti, yǔ chi be achi ngati Eyɔŋ Mandem, ne yǔ chi be ekáti éfú ntá yese be nywɔp Yesu Acha átwɔ négháká, bǎke fyé ntí.

³ Bǎké rɔ yǔ mmu andwɔ bhe ndu yǔ mbi, mbɔnyune nywɔp enɔ néperé twɔ, beyǎ bo báte nesɔŋ ne Mandem Acha mámbɔyaka nɔkɔ bebhé bhi ke mbámbɔ ambesi. Ngwenti yi chí ménémé.

⁴ Chɔŋ yí andem be Mandem apú yǔnyɪŋ ne be yǐntiki enyɪŋ ene bo báchié kenókó mbɔ Mandem epú yǔnyɪŋ. Yí árem mbúré be achá Mandem ne menyɪŋ ebhɔ menkem, andɔk kpát anchɔkɔ amem ekerákap Mandem andem be yímbɔŋ achi Mandem.

⁵ Bǎké ghókóntik be ngátí nyaka bhé menyɪŋ ebhén mpok nchí ne bhe?

⁶ Ne bǎriŋi enyɪŋ ene ékèmm yi ansem. Abhɔŋ bébhési chí mbák mpok yi akway.

⁷ Enyu betan ebhen mbámbɔ abhɔŋɔ ménan békù betik fá amik bhesé bhesé. Ke mmu ane áchet bo mbi be bǎké bhure bebhé Mandem árdɔŋ chɔŋ ambi bekɔ nɔ kpate mpok ane Mandem áfere yi ambi.

⁸ Mpok yɔ ke mbyaká bebhé Mandem wu abhesi, ke Yesu Acha ánán ántwɔ, áfer chi éyu, eyi émay. Mbɔŋ netwɔ Yesu ánaŋa betan ebhi.

⁹ Mbyaká bebhé Mandem wu átwɔ bekɔ betik Satan. Ne chɔŋ ansɔt betan ebhi

anku baraká maknkay ane bapu menyu ne menyu ndu bérwə bho.

¹⁰ Chəŋ ansot yěntiki ebépti enyih berwə bo abhen bachi ndü mbi nēwú. Chəŋ anku nə ndu bábhiki ka bekəŋ tetep ane áyíŋí Yesu Kristo be Mandem ampeme bhə.

¹¹ Ēti yə, Mandem áto etati énjwi bə anti enyu ené bárəbhe noko chi baraká nsé.

¹² Eyə enkə yi anchye ntémsí ntá bo mankem abhen bábhiki noko tetep ane ayíŋí Yesu, ke bakəŋ beku chí bebú.

Bəbhəŋ bété kpiri ndü mbi Mandem

¹³ Bəma, be bo Yesu Acha ákəŋó, səbhəŋ bekaka Mandem ěti yeka yěntiki mpok mbənyune ayap be bé ámpémé bhe te mpok ane yi ábhíki re ghoko mmik. Ayap bepeme bhe befuet ndü betanə Éfəŋó Bedyere Mmu ákə məmbák nyánə ne ěti mánókó tetep ane ayíŋí Yesu Kristo.

¹⁴ Mandem afuet ndü Mbok Ndíndí ane séghátí bhe abhíŋí be. Akə nə bé məmbónə ákóré ndu keném Yesu Kristo Acha.

¹⁵ Bəma, té yeka kpiri, mändək ambi menoko menyih ebhen sétəŋ be mpok sechi ne bhe ne ebhen sésíŋí amem bekáti ebhen sétó ntá yeka.

¹⁶ Mbəŋ Yesu Kristo Acha ne Mandem Etayese mmu akəŋ bhese mántəŋ bese berindu, mánchye bese nepəptintí mpoknkem ne nebhakánti ndü berítí menyih ebhen bebhəŋə befakari.

¹⁷ Sənìkmuet be Mandem Etayese ne Yesu Kristo mánchye bhe nepəptintí ne betan bekə ne berem chi berítí menyih.

3

Nìk nókó ká mmuet ěti yese

¹ Bəma, enyih échák chi be mánik nəko mmuet ěti yese be Mbok Ndíndí ěti Yesu Acha antaka ayak ne bé bo abhen bághòk yə mánsyepi yə ne kenókó, mbə enyu éfákári nyaka ne bhe.

² Nìk ka mmuet be Mandem ámféré bhese amə bebépti bho. Puyě bo mankem abhen bághòk Mbok Ndíndí ke mánóko.

³ Ke Yesu Acha apú nók bebhəre bariəp ami. Chəŋ anku batí antan be amem, ankuti bhe be mbámbe áké kə be yěnyih.

⁴ Yesu Acha akə sésíki nti ne bhe be bākə menyih ebhen séghátí bhe mánkə ne be chəŋ mändək ambi beku bho.

⁵ Sənìkmuet be Yesu Acha antəŋ be enyū Mandem akəŋ bhe ne enyu bekepnti mbə Kristo.

Bənkwə bāké bhak babhət

⁶ Bəma, séghátí bhe ndü nnyén Yesu Kristo Acha be bāké chem mmuet ne yentiki nti múnkwə ane ábhət abhət kebháka konə menyih ebhen sétəŋ be.

⁷ Bě babhəŋ bəriŋi be bəbhəŋ bekonə bayarəkak ayese. Sépú bhət nyaka abhət mpok sechi ne bhe.

⁸ Sébhíki nyie nyaka nenyié mmu yweka kechye nkáp. Ke sékə nyaka betik beti ne ngósi, sémkpət nəkə nsəŋti bé séké chye bhe esəŋəri.

⁹ Sépú kə nyaka nə chi be sebhiki bhəŋ betan bégátí bhe be mánchye bhese nekwa. Séyən nyaka chí be séntəŋ be epih ene bəbhəŋó békəŋə.

¹⁰ Yě chi mpok sechi ne bhe séghátí nyaka be be mbák mmu apú kə betik bāké chye yi nenyié.

¹¹ Sérəm nə mbənyune séghok be mbək yweka bəbhət abhət ne be betik ebhap chí bəfyə nnyu ndü barak bo bachak.

¹² Ndü nnyén Yesu Kristo Acha séghátí menyū bo bhə sənjer nəkə bhə batú be mánkə ebhap betik. Mándó bəchye esəŋəri mánkə betik ndu bebhəŋ enap nenyié.

¹³ Bəma, ke mbák chí bhe, bāké pəp békə berí.

¹⁴ Mbák mmu abhíki ka békəŋə enyih ene sésíŋí amem ekáti ene, fyé ká yi amík amuet ne bāké bhəŋ yěnyih beku ne yí. Ká ká yí enyu yə be ntíanwóp ánkém yi.

¹⁵ Ke bāké sət enyu mmu wu mbə mūmpap. Ke ya ká yí batú ne ekəŋ mbə nti múnkwə.

Ngwenti bakak

¹⁶ Mbəŋ Yesu Acha mmu áchye kpák áchye be kpák ndü yěntiki mbi mpoknkem. Yesu Acha ámbák ne bhe mankem.

¹⁷ Mə Pəl ke nchí siŋ ne awó wa ndu bekaka bhe. Enyune ke nchí siŋ ndü ngwenti bekáti bha menkem beku bo mándíŋí ekáti ené éfú ntá ya.

¹⁸ Berĩndu Yesu Kristo Acha mémbák ne
bhe mankem.

Εκάτι Πῶλ ἐνέ μβι ντά Timoti

Εκάτι Πῶλ ἐνέ μβι ντά Timoti

¹ Με Πῶλ κε νχί σῖη ἐκάτι ἐνε. Νχί νκῶβetik Mandem νε μῦντο Yesu Kristo. Mandem mmú ἀρεμε βησε νε Yesu Kristo mmu sébháká nti νε yi ndu nepém ενεν νέτῶð ambi κε βátó με.

² Timoti, νχί σῖη ντά γε, ῶ mmu óchí mbə mówa tetep ndu óbhóhó neka νε Yesu mbə με.

Mandem Etayese νε Yesu Kristo Acha ywese mántəh ῶ berĩndu νε ntĩnso, mánychε ῶ kpák.

Σət ka mpok νε batəh abhen bápu tetep

³ Timoti, dəp Efesəs nkúbhé mbə enyu ngati nyaka ῶ ónkə. Měrəh atú Masidónia. Dəp aré ghati bo abhen bátəh baraká nse be mándó bétəh menyih ebhə. Měrəh atú Masidónia

⁴ Ghatí bhó báképepe chənti mpok yap ndú beróri mbok έti bachĩmbi bhap. Beróri mbok ebhə bépu kwak bo mánkə enyih ene Mandem áyāh bó mánkə. Mmu ákway békoŋo nkaysi Mandem chí mbák abhəh neka νε yi.

⁵ Ntí ane ngátí ῶ óndem böbhə mándó bétəh baraká nsé chí be bo Mandem mámbəh ekəh νε batí. Ne chi enyū ekəh ene éfù ndú nti ενέν nechí amem pépép, nti ενεν nepú ka mmu ánkə enyih ene έtῶð yi νε áyómε, ekəh ene έtəh netəh ενεν tetep.

⁶ Mbək bho bárə menyih ebhen bágúre ebhi ndu kémbwóbhé ntí ti.

⁷ Báyan bəbhak batəh ebhé ene Mandem áchyé nyaka Moses, κε bábhiki bhəh nejwĩmem ndú menyih ebhen béfù bə anyu, yəndu bátəh νε nti nenkem mánkaysi nəkə bé bárĩh.

⁸ Besé mankem sérĩh be bebhé Mandem áchyé nyaka ntá Moses bəri mbák bo bábhəre bhó mbə enyū éyāh.

⁹ Sérĩh nkῶ be bábhíkí fyé bebhé ebhen ntá bo abhen báchi chak besí Mandem, nə chi bo abhen bábhəre bebhé. Báfyε bebhé

chi ntá bo abhen bápu bhəre bebhé, νε abhen bátəhntí, νε ntá bo abhen bábhiki bhəh mpok νε Mandem, νε bo abhen bákə menyih ebhen Mandem ápu yāh sėnkə. Bebhé béchí ntá bo abhen bákáysi be ntí apu ane mánikmuet ntá Mandem νε abhen bábyək Mandem. Bebhé ebhen béchi nkῶ ntá bo abhen báway bachi νε manə bhap νε bo bachak.

¹⁰ Báchyε bebhé έti bo abhen bákəhə baghəré νε babhakanem nefi. Bachyε bebhé έti babhakanem abhen bábhəre νε batí babhakanem νε baghəré nkῶ abhen bákə nə. Bachyε bebhé έti bo abhen bágəp batí bakwāhwan ndu beti bhə mbə basem. Báfyε bebhé έti basense. Bachyε bebhé έti bo abhen bátə ntísiε ákwáré, νε Mandem achyε bebhé έti yəntiki mmu ane ákə enyih ene épú ndəh amət νε netəh ενέν tetep.

¹¹ Netəh ενεν tetep nékə ndəh amət νε Mbok Ndĩndí ane Mandem afyé με amó be ngati bho. Yí kě bo báchyε bakak νε áfók ankem áfù chi ntá yi.

Πῶλ áchyé Yesu Kristo bakak

¹² Νχί kaka Yesu Kristo Acha ywese tontó. Yi κε áchyé με betəh bekə betik ebhen. Νχί chyε yí bakak mbənyune aghə bé nkway bəbhak mübetok yi, ayap ye με bé nkə betik ebhi.

¹³ Akə nə νε με yəndu νχί rem nyaka ebábə έti yi nchyé nəkə yi esəhəri, nsəkəti nəkə yi. Ke mbíkí rĩh nyaka enyih ene məkə νε mbíkí re noko nyaka yi. Éká aghə με ntĩnso.

¹⁴ Mandem Acha akə berĩndu ebhi béjwi νε με tontó mbə nnyén ενέν néjwí, négbóko, netaka ebhi. Akə με mbəh neka νε Yesu, achyé με ekəh nkῶ. Enyu eyə κε échí νε bo abhen bábháré mmuet νε Yesu Kristo.

¹⁵ Enyih ene échi tetep νε chí enyih ene yəntiki mmu ákwāy ménoko νε nti eni nenkem. Enyih ére chi be Mandem ákə bo mándĩh be Yesu Kristo atῶ nyaka fá amik ndu bépéme bö bebú. Ne με νχί mmu ane ebhá bebú béyá béchá ebhen yəntiki mmu achak. *

* **1:15** Mbənyune ábyək nyaka Yesu Kristo kpát are chyε nenyok ntá bakoŋo bhi. Πῶλ árem ye be Yesu atəh yi chi beyá berĩndu, aghó yi ntĩnso, ndu abhíkí temsi yi. Achyε yi chi nepém neka.

16 Nchí mmũ bebú, yě nɔ, Mandem agho me ntínso ndu áyan betɔn enyũ Yesu Kristo ábhónó beyä ekébhénti ne me, me mmu nká nyaka bebú ncha yěntiki mmu achak. Yesu akɔ nɔ, be eyɔ émbák erin ntá bho ndu békák bɔ mánkway menoko yi, mámbɔn nepém enen nebhiki bhɔn ngwenti.

17 Bakak ne kenókó ámbák ne Mandem ane betan ebhi bébhíki bhón ngwénti. Achi Mfɔ ane ápú gú ne bápú ghó yi ne amík ne ndiere yi ke achí Mandem. *Amen.

18 Mówa Tímōti, mēghati wɔ menyin ebhen óbhónó bekɔ. Békò ndón amɔt ne menyin ebhen Mandem afyé nyaka bo anti ne bárem éti ye. Menyin ebhen-ne mēghati wɔ bébhɔn bébhák ntá ye mbɔ menyinjí nenu ndu bekɔ ónu sayri ne bo abhen bátɔn menyin ebhen bépú tetep.

19 Ndu ónú, kém neka enen óbhónó ne Yesu sayri. Mbók bho bábyàk enyũ nti enen nepu twɔ mmu ne áyómé, ne eyɔ ékɔ neka enen bábhɔn ne Yesu nérɔp mbɔ áchwí ané árákátí anyén ndũ batay. Kém yě nti ene be óké kɔ enyinjí ene étwò ne áyómé.

20 Himéneɔs ne Aleksánda báchí nkwo mbɔ bo abhen bábyàk enyũ nti enen nepu twɔ ne áyómé. Ndó bhó bati apay amɔ Satan be mándó berem ebábɔ éti Mandem.

2

Enyũ bo bábhónó békɔ amem eket Mandem

1 Enyinjí mbi ené nchí ghati ye wɔ chí be báké rɔ menikmɔet éti bo mankem. Eri mánikmɔet éti bo abhen menyin béchébhé bhɔ ne éti bo báchák. Eri menikmɔet béchye bakak ntá Mandem éti menyin ebhen yi ákú ntá bho mankem.

2 Ník nókó ká mmɔet éti bafɔ ne bɔ mankem abhen bábhónó betan amfay bo bachak. Kɔ ka nɔ, be sémbák sayri ne bati, kebón esɔnɔri. Sénkɔnɔ nepém bo abhen bágħòk Mandem ne nepém bo abhen mánòko mmɔet.

3 Eri ménikmɔet enyu eyɔ mbɔnyune échye Mandem mmú ápémé bhese manák.

4 Yi áyan bereme bo mankem ne áyan yěntiki mmu ándínjé netón enen tetep éti Yesu Kristo.

5 Yí aywinti ke achí Mandem ntá bo mankem ne mmũ amɔt ke ásòt bo ntá yi.

Mmu wu chí Yesu Kristo mmu ákú mmɔet be ambak nkwanwan.

6 Achye nyaka mmɔet bé anku bo mankem ámféré ndũ kesémé bebú. Akɔ nɔ ndũ mpok Mandem áyábhé bétɔn kponɔron bé áyan bépéme yěntiki mmu.

7 Éti enyinjí ene Yesu ákú ke Mandem áyábhé me be mbak münto, bé ngátí nókó bho Mbok Ndíndí éti Yesu Kristo ne be ntɔn nɔkɔ bɔ betɔk menkem bé mánókó menyinjí ebhen bechi tetep. Nchí rem chi tetep, mpú sɛnse.

8 Nchi yan yě be yěntiki nebhɔet ane bɔnkwo báchémé, babhakanem abhen báchyé nepém enap ntá Mandem mánsá amɔ ane achi pépép amfay mánik nɔkɔ mmɔet kebɔn bebénti ne bétáná ne bati.

9 Nchi yan nkwo be bagħɔré mánsóbhéri nókó mmɔet ne kenókó, mándinjí ndu báýàp nden ne mámfye yɔ sayri enyu ene ékwáy. Báké ghoko bati ámbák yěntiki enyu ne menyinjí nwanwan aré kpanjí kpanjí ne báké fyɛ nden beyä nkáp.

10 Berí ngɔré ane áchye Mandem kenókó tetep bífú chí ndũ berítí menyinjí abhen yi ákú.

11 Ngɔré abhɔn béchókɔ kpák ámbón nesep̄imɔet, antá batu ndu beghok menyinjí ebhen bátɔn amem eket Mandem.

12 Mbíki ka be ngɔré ántón Eyɔn Mandem, ne mbíki ka bé ngɔré ámbɔn betan amfay babhakanem. Abhɔn béchókɔ chí kpák.

13 Sérinjí bé Mandem ayámbi aghókó Adam ke ághoko Ifa,

14 ne Satan abhíki rwɔ nyaka Adam. Ifa ke ákónó nsé Satan akwén ndũ bebú.

15 Yě nɔ, chɔn Mandem ampeme bagħɔré befɔet ndũ nebhé ane bó bábhe bɔ, ne mbák bapu tɔn mmɔet, ne mbák bábhíki rɔ besiki nti ne Kristo, ne mbák bárɔn ambi bekɔn betí bakwanwan, ne mbák báchi nyáná ndũ nepém enap, kebɔn bekwene.

3

Enyinjí ene P̄l asinjí éti bɔ bati Nkwɔ Kristo

1 Enyinjí ené m̄rɛm né, échi tetep: Mbák mmu ámfyě ntí bébhak münti Nkwɔ Kristo, nɔ áyan bekɔ erítí betik.

2 Mmũ ntí bɔnkwo abhíki bhón bébhɔn bekwéné ne abhɔn bébhɔn chí ngɔré amɔt.

Abhíkí bhəɲ mēɲwaka ndu yěnyɪɲ. Abhəɲ bebhak mmu ane ákè̀m mmuet, ne abhəɲ bébhæɛɛ nepém eni enyu ené bo báchyè yi kenókó, ne abhəɲ bebhak mmu ane ásət mankə sayri, ne abhəɲ bebhak eríti ntəɲ Eyəɲ Mandem.

³ Mmũ ntí bö̀nkwo abhíkí bhəɲ bebhak nkwené-mém. Abhəɲ bébhak mmu ane ápú təɲ betəɲ. Abhəɲ bébhak sayri ne bho. Abhíkí bhəɲ bebhak ntəɲ-bétánjá ne mmũ ane ábhónó ngoɲó nkáp.

⁴ Mmũ ntí bo Mandem abhəɲ bebhak mmu ane ákè̀m efo yi sayri, ankə bö̀bhi mámbak bo abhen báhòk yí mánychye nəkə bo kenókó ndu yěntiki enyɪɲ.

⁵ Mbák mmu abhíkí riɲi békem eket eyi sayri, ná yí ákway bebhak eríti mŭnti ntá bö̀nkwo abhen bachi antené yi?

⁶ Mŭnti abhíkí bhəɲ bebhak mənko ndũ Nkwə Yesu mbənyune ákway beyoɲ mmuet ne eyə énkə Mandem antemsi yi mbə enyu átémsí nyaka Satan.

⁷ Abhəɲ bebhak mmũ ane bö̀ nefli nkwo báchyè kenókó. Mbák épú nə, bákway béchye yi ntíanwóp ankwén ndũ ntá Satan.

Bö̀nkwo abhen bákwa`k bekə betik Mandem

⁸ Bo abhen bákwa`k bekə betik Mandem, bábhəɲ bebhak bo abhen bápú kə ntok ne betik ebhap nkwo. Bábhíkí bhəɲ bebhak bö̀ beyəɲ beyəɲ, bábhiki bhón bebhak manyũ mmém, ne báké bhák bö̀ ngoɲó nkáp.

⁹ Bábhəɲ békem ne betəɲ menyɪɲ bhése bhése ebhen Mandem ákə bo mándɪɲi ne mánóko. Babhəɲ bekem bö̀ ne ntí enen nechi chak.

¹⁰ Bo bábhəɲ béfyɛ kpik amík bö̀ amuet. Mbák mángó yɛ bé bekwéné bépú ne bhó, mánsət bhó mbə bo abhen bákwa`k bekə betik Mandem.

¹¹ Baghərə́ abhen bákwa`k bekə betik Mandem, bábhəɲ nkwo bébhəɲ eríti epɪɲ. Báké bhák bo abhen bərə̀m ebúbə́ ɛ̀ti bo báchak, bábhiki bhəɲ mēɲwaka ndũ yé enyɪɲ ne bábhəɲ bébhak bö̀ tetep ndũ yěntiki enyɪɲ.

¹² Yěntiki mmú ane ákwak bekə betik Mandem, abhəɲ ebhay chi ngərə́ amət. Yí ne ngərə́ ywi bábhəɲ békem bö̀bhəp ne efo yar enkem sayri.

¹³ Mbák bö̀ abhen bákwa`k bekə betik Mandem bákə bhə sayri, bo báchyɛ bhə kenókó ne bákway bérem menyɪɲ ɛ̀ti Yesu Kristo kebhəɲ becháy.

Menyɪɲi maknkay ebhen Mandem ákə

¹⁴ Mbəɲ ntí bétwo awu ntá yɛ mandú mpok. Yé nə, nchí siɲ bégháti wə menyɪɲ ebhen óbhónó bekə mbənyune enyɪɲ ékway béfakári nke wakari bétwo awu.

¹⁵ Mbák mbíkí wakari bétwo, ɔkwáy bérɪɲi enyũ bö̀ bábhónó bebhak ndu nneréket Mandem, nə chí Nkwə Yesu. Mandem ywesé achí nepém, ne Nkwə Yesu bachi mbə bekwəp ebhen békem netəɲ enen tetep.

¹⁶ Enyɪɲ bhésé bhésé ene Mandem ákə sérɪɲí ne sénóko échí enyɪɲi maknkay. Agha ákway mémákati yə? Enyɪɲ eyə échí be yi? Échí be:

Yí, Yesu Kristo akə mmuet be ámbák nkwa, Atwó fá amik,

Éfónó Mandem átəɲ bo be yí achi chak besí Mandem.

Bəangel Mandem báhó yi.

Bo báháti bachak ɛ̀ti yi amem betəkó mmik,

bö̀ mmik mánoko yi,

Mandem asət yɛ yi amfay ndũ enəkó kefə eyi.

4

Sət ka mpok ne batəɲ abhen bápú tetep

¹ Éfónó Mandem ágháti bhese sayri be mpok átwə ane mbək bho bárə békoɲo netəɲ enen tetep, mándəbhe koɲo chí befónó ebhén bérwə bho ne menyɪɲ ebhen befónó bebúbəbə bétəɲ.

² Bati bö̀-nsé ne bö̀ bapu bhə ájwi ne ejuri ne básət menyɪɲ ebhen bífú ntá befónó bebúbəbə betəɲ bo.

³ Mpok yə, bö̀-nsé bhə bərə̀m chəɲ be nebhay nebhiiki ri, ne bé bo báké nyié mbək menyũ menyɪɲinyie, nenyíé enén Mandem ághókó bé bo abhen mánóko Yesu ne báriɲi netəɲ énén tetep mányíé, mánychye nəkə Mandem bakak.

⁴ Təndu yěntiki enyɪɲ ene Mandem ághókó éri, bo bábhíkí bhón bebyak yěnyɪɲ. Sékway ményie yěntiki enyɪɲ sənchye nəkə bakak ntá Mandem,

⁵ mbonyune Eyon Mandem ne nenikimuet bekwa yentiki enyiny embak nyanja besi Mandem.

Bak eriti nkabetik Yesu

⁶ Mbak ontan bonkwo menyiny ebhen, chon ombak eriti nkabetik Yesu Kristo ane mané ne beyon ebhen bechye neka ne netan enen tetep enen okonjo.

⁷ Oké bhon yenyiny bekwa ne bechakarí mbok eti bachimbi ene epu ka mmu anchye Mandem kenoko. Fie betan ndu bekw neperem ene nembak mbo enyu Mandem ayan.

⁸ Ka na, mbonyune neghokosi mmuet enen nkwo mmuet nechye mmu mandu nsay, ke beghokosi mmuet ndu bekwa mmu ambak ane akwa menyiny ebhen Mandem ayon, achye mmu nsay ndu yentiki mbi. Echí enyu yo mbonyune neperem eno nebhon bariap amem nsay ndu neperem enen fa amik ne enen netwo ambi.

⁹ Beyon ebhen bechi tetep ne eri yentiki mmu anoko bhó sayri.

¹⁰ Eti yo ke sefyé betan bekwa betik ne senu be bo mandini netan enen tetep mbonyune sebhaka nti ne Mandem ane apeme bo mankem, sayri sayri, abhen manoko.

¹¹ Tan menyiny ebhen ne fyé betan be bo mangok bhó.

¹² Oké ro mmu ambyak wo be ochi monkwen. Bak erin nta abhen manoko Yesu, ndu eyononyu ye, ne ndu neka ywe, ne ndu ekon eye, ne ndu neka ene ne Yesu, ne ndu neperem ene enen nebhiki bhon bakwap.

¹³ Ghó be bapay Eyon Mandem nta bho, ne ghó be bafye bho nti ne be baton Eyon Mandem. Ka na, kpate mpok ane metwo awu.

¹⁴ Ke ro akap ane obhono myakamyaka, na chi akap ane nyaka bareme kepinti baghati eti ye ne eku bo batí manyanja wo amo anti be antwo nta ye.

¹⁵ Ka menyiny ebhen. Fie nti are be bo mangó ndu okwa sayri.

¹⁶ Sat mpok ne mmuet eye ne menyiny ebhen otan. Kem bo ne betan mbonyune mbak onka enyu yo, chon ompeme mmuet eye ne bo abhen otan.

5

Sat bo nkwo Yesu mankem mbo bo nneréket

¹ Oké ji nsensi ne eyon etanatan. Chié yi chi manie mbo be achi chi etaye. Sat babhakanem abhen babhiki ghaka ekaka nebbe eye mbo bomaye.

² Sat basensi baghore mbo bomaye, onsat baghore abhen babhiki ghaka ekaka nebbe eye mbo bomaye. Neperem ene neke bhon bakwap.

³ Tan mankwese abhen babhiki bhon nekwak berinti be bo mambon menwop.

⁴ Mbak kenkwese abhon bo ne yechi bebharebho, bo babhon bekwak nneréket wap mbo enyu Mandem ayon. Babhon bekap bachi ne manon bhon ndu betik ebhen bo bakwa mbonyune eyo echye Mandem manak.

⁵ Kenkwese ane abhiki bhon mmu ane akwak yi ara neperem eni nenkem nta Mandem ne anikmuet beti ne ngosi be Mandem ankwak yi.

⁶ Ke kenkwese ane ara mmuet myaka myaka ndu epa neperem, achi ngu ndu efono, yendu abhuet neperem ndu nkwo mmuet.

⁷ Ghati bhó menyiny ebhen be bekwene beke bhak ne bhó.

⁸ Mbak mmu apu yini bobhi, sayri sayri bo nneréket ywi, na apu pere konon netan enen tetep. Enyu mmu wu abep achá mmu ane abhiki noko Yesu wawak.

⁹ Bakway befyé nnyen kenkwese ndu nkwo mankwese abhen bayon nekwak mbak arem aghaka mamié besa berat. Enyu kenkwese wu abhon bebhak chi ngore ane abhono nyaka ndiere nnem amat.

¹⁰ Abhon bebhak chi ngore ane bo baren be akwa nyaka eriri mbo mene bobhi sayri, ne betok bo Mandem, ne bekwak bo abhen bachi ndu esonori. Enyu kenkwese wu abhon bebhak ngore ane achye nyaka neperem eni nenkem ndu bekwa yentiki beri.

¹¹ Ke oké fyé manyen mankwese abhen babhuet ne manon amuet ndu nkwo mankwese abhen bayon nekwak mbonyune mbak ekwak bebhon nnem enko bo anti, baghokantik Kristo,

12 ne εγὼ ἐνκῆ μάνχῳντι βεσί bhap ne Yesu ndu bábhíkí bhῆερε nku mbi ane mányú ne yi.

13 Bákway bebhak babhót, mánkῶ nῶkῶ beket ne beket. Bakway bebhak bo kémbwóbhé ne bῶ ἐνάητί, ne bo abhen báchwè ndũ baraká bo bácháκ, mándeme nῶkῶ menyih ebhen bábhíkí bhῶη berem.

14 Nkῶη ye bé mánkwésé abhen bábhῆét ne manῶη amῆet mámbáy maném, mámbē bῶ, mánkem beket ebhap sayri, be báké chye mũmpap ywese mbi berem ebábu ἔti yese.

15 Ndem nῶ ne ntí be mbῶk yap báguré ebhi ne bárῶbhe koῶo chí Satan.

16 Mbák ngῶré ane ánókῶ abhῶη mánkwésé ndũ nneréket ywi, ánkwak bhó. Aké rῶ ntũ wap ntá bakoῶo Yesu bácháκ. Mbák mánkῆ nῶ, nkῶó Yesu bábhῶη mbi békwak mánkwésé abhen kebῶῶη nekwak.

17 Bῶ nkῶó bábhῶη béchye bῶ batí abhen bákῶ betik ebhap eriri kenókῶ ne erítí akap. Embák enyu yῶ, sayri sayri ne abhen báfyè betan béghátí ne bétῶη Eyoῶη Mandem.

18 Ekáti Mandem éghátí bhesé be, “᾿Ké gwῶt nnyũ mpῶη bé áké nyié nchwi mpok yῶ ákῶ betik amem nkῶ nchwi.” Epet érèḿ be, “Nkῆ betik abhῶη ngāngan be mánchye yi akap.”

19 Mbák bῶ nkῶó mándém bé mũnti akῶ ndak, kῆtiῶi ka, kpatē batísie mámfú mbῶ batí ápay ne arat.

20 Ji bo abhen bápú rῶ bebú besí bῶ mankem be bakoῶo Yesu bachak mámbῶη becháy.

21 Besí Mandem ne Yesu Kristo ne bῶángel Mandem, nchí ghati wῶ be ómbáré bebῆ ebhen sayri, ᾿ké tῶη kenkábhé ne kῆríῶámík.

22 Ké wakari ményáῶa mmu amῶ antí ndu békῆ yi mũnti bῶ nkῶó kéka ómbῶη mbát ndũ bebú bo bachak. Kém mmῆet eyē be óké kwen ndũ bebú.

23 ᾿Oríῶi bé ᾿ῶῶp chi mame mame, képere nyú yῆ chí ndiere manyiēp. Sῶt nókῶ nkῶó mandú mmém be ánkῶák bekῆ meniē ebhe mémpῶp.

24 Bebú mbῶk bho bechi kῶῶῶῶrῶη ne bétῶη be chῶη mántán bῶ, ke bebú bo bachak bechi bhésé bhésé enyu ene état ke bo mándiῶi bhῶ.

25 Nῶ ke échí ne berí ebhen mmu ákῶ. Béghῶ kῶῶῶῶῶ. Ke yῆ chí ebhén béchí bhésé bhésé, bῆpú ῶῶp bhésé bhésé mpoknkem.

6

1 Bῶ mankem abhen bachi basem bábhῶη bechye kenókῶ ntá bachi bhap be bo báké rem ebábu ἔti nnyén Mandem ne ἔti menyih ebhen sétῶη.

2 Abhén bachi bhap mánókῶ Yesu báké rῶ béchye bhῶ kenókῶ ekén kékwáy ne bhῶ ne báké rῶ beghok bhῶ yῆndu báróbhé chí bῶ mmu amῶt. Erí bé mántók bachi bhap sayri éncha mbῶῶ enyu esi, mbῶnyune bachi abhén bῶ bákῶák mánoko Yesu Kristo ne Mandem akῶη bhῶ.

Ekῶῶ nkáp

Tῶη bo menyih ebhen, óngati bῶ mánkῆ bhῶ.

3 Mbák mmu áῶῶη enyih échák ené épῶ ndῶη ámót ne menyih ebhen ngátí wῶ, ansῶt beyῶη Yesu Kristo Acha mbῶ ndaká-nsé ne yí kéka menyih ebhen sétῶη ἔti nepém bῶ nkῶó Yesu,

4 nῶ achí paka ne abhíkí riῶi yῆnyih. Enyũ mmu wu abhῶη chí epῶ epih békem epúítí, ne betan bétáná ἔti beyῶη, ené eyῶ étwῶ chí ne mpabhamík ne ékῶ bo mántán ne batí, mándem nῶkῶ ebábu ἔti batí, ne mánkaysi nῶkῶ be mmu ákῶ enyih ene ngufú abhíkí kῆ.

5 Enyũ mmu wu chí mmu epúítí mpoknkem ne bho bácháκ. Batí menyũ bo bhῶ áber amem ne bábhíkí pere riῶi mbῶῶ ndaká Mandem. Bákaysi be békῆ mbῶ enyu Mandem áyāῶ chí mbi beyan nkáp.

6 Ereḿé nsáy achí ne mmu ane ábhῆere nepém eni mbῶ enyu Mandem áyāῶ ne ambῶῶ maῶák ne menyih ebhen yi ábhῶῶ.

7 Yῆnyih sébhíkí twῶ fá ammik ne yῶ, ne yῆnyih mmu apú ῶῶη ne yῶ.

8 Mbák sébhῶη ye nenyié ne nden séndῶ ebῶ ménkwáy ne bhesē.

9 Bo abhen báyāῶ bebῶη beyā nkáp bákari bekwen ndũ nemῶ, mánkwen ndu ntá ne nkaysi ane átwῶ bhῶ ne ménémé ne newú.

10 Echí enyu yῶ mbῶnyune ekῶῶ nkáp étwῶ ne bebῆptí menyih menkem. Chí ἔti ngoῶῶ nkáp ké mbῶk bho bárῶ mbi

Mandem bárɔp ndũ neměnti ěti nedĩ kebho enen nechi ne bhɔ.

Ngwenti manie Pɔl ntá Timoti

¹¹ Ke wɔ Timoti, mmũ Mandem, kěfyé amo ndũ menyin ebhɔ. Ku nti ene bé ómbák chak besí Mandem, ne búré nepém ene mbonyu Mandem áyàñ. Bón neka ne Yesu, kɔñ bo, bón ekébhénti, ne bák ndu kpák ne bo báchák.

¹² Nu erítí nenu ěti Yesu né bón neka ne yi, óngó bé ɔbhɔñ nepém enen nebhiki bhɔñ ngwenti. Mandem abhíñí wɔ chí ěti nepém enɔ mpok órémé kponoroñ besí beyǎ batisie bé ɔnókó Yesu.

¹³ Měghati wɔ besí Mandem mú áchyè yěntiki enyin nepém, ne besí Yesu Kristo mu áté ntisie ndũ tetep Mandem besí Póntios Páilet,

¹⁴ bé ónkɔ menyin ebhen ngátí wɔ menkem. Ké kwen ndu yě émɔt enyu ené yě mmu apu kway béji wɔ. Embák nó kpát bégháka ewak ene Acha ywese Yesu Kristo ábhèsi.

¹⁵ Mandem ane bo bábìti, yi mmu áchi Mfɔ ane ábhónó betañ amfay yěntiki enyin, Acha ne Mfɔ bafɔ, chɔñ yí ankɔ Yesu ambesi ndũ mpok ane yi áyábhé.

¹⁶ Mandem apú gú. Bechókó bhi bébhɔñ bediéré ebhen mmu apú kwáy beyinji. Yě mmu abhíkí re ghɔ yi ne mmu apú kwáy béghɔ yi. Kenókó kenkem kechi eki ne betañá kefɔ bechi ebhi mpoknkem. *Amen.

¹⁷ Ghatí bɔ bakáp fá ammik be báké yon mmuet, ne be báké bhakanti ndũ kefɔ mmik, mbonyune kěfɔere fɔet. Ghatí bhó mánsíkinti ne Mandem mmu áchyé bhese yěntiki enyin be sémbɔñ erítí nepém.

¹⁸ Ghatí bó mánkɔ nókó beri. Mánká nɔkɔ beri ndũ beyǎ babhi. Báké tañ awó. Mánkɔre nɔkɔ ne bati menyin ebhen bábhónó ne mañák.

¹⁹ Mbák mánkɔ enyu yɔ, nɔ bábhɔere erémé kefɔ ekén kéchí ntá yap, kefɔ ekén bábhòn amfay ndũ mpok ane átwò ambi. Mbák mánkɔ nɔ, chɔñ mámbɔñ nepém enen tetep.

²⁰ Timoti, kém betik ebhen báchyé wɔ sayri. Ɔké chwe ndũ kepí ekén kepu chye Mandem kenókó ne epúítí nti ti ene epu kɔ

ndón ámɔt ne Eyɔñ Mandem. Bo bákaysi be menyin ebhɔ chi neriní, ené épú nɔ.

²¹ Nerem ane mbɔk bhɔ bárém be bárinji ákú bábhíkí pere noko netón enen tetep. Berĩndu Mandem mémbák ne bhe mankem.

Εκάτι Πῶλ ενέ εjwi βεpay ntά Τίμωτι

¹ Με Πῶλ, κε nchi siη εκάτι ενε. Nchí mũnto Yesu Kristo, bekoηo nkaysi Mandem. Yi ayap me be ngati bho Mbok Ndĩndi ěti Yesu Kristo ane achi ěti bariεp amem yi afyε nyaka bechye nepém enen nebhiiki bhōη ngwenti nta bo abhen manoko Yesu Kristo.

² Nchí siη ntά ye Tímōti, wō mú óchí mbō mōwa ane nde kōη.

Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha ywese mántōη wō berĩndu, mángō wō ntĩnso ne mánychye wō kpák.

Πῶλ άchye bakak ntά Mandem ne afyε Timōti nti

³ Tímōti, nchí kaka Mandem ěti ye. Nchí nikmuet ntά yi ne nti enen nechi amem pēpēp mbō bachĩmbi bha bákũ nyaka. Nchí nikmuet ndu békáka Mandem beti ne ngósĩ, yēntiki mpok, ane nti ena nékwén wō amuet.

⁴ Mbíkĩ ghakōntik babhese me ne eyō ékũ mbōη ekwak beti ne ngósĩ béghō wō bé manák ánjwĩ me anti.

⁵ Ne mbíkĩ ghakōntik enyu óbhōjō neka ne Yesu tetep nkúbhé mbō enyũ nnō máye Lóis ne máye Yúnis bábhōjō nyaka. Nnókó tetep be enyũ neka enō nebhuet ne wō.

⁶ ěti yō kē mētik ye wō bé ónkũ be akap ane Mandem áchyé wō mpok nyánjā wō amō anti ambak mbō ngó ané áyan meneme ke báfok wu ádu.

⁷ ěfōjō Mandem áchyé bhese abhíkĩ chye bhese nti becháy. Achyé bhese chi netanjánti, ne ekōη, ne nekémēmuet.

⁸ Ğké bhōη ye ntíanwōp beghati bho enyĩη ene órĩjĩ ěti Acha ywese Yesu. Ğké bhōη ntíanwōp ěti ya, yēndu nchí mũkenōη ěti nsiki nti ne yi. Ke dō betan ebhen Mandem áchyε wō ménkwák wō ónka esōjōri mbō me ěti Mbok Ndĩndĩ Yesu.

⁹ Mandem apémé bhese ndu áféré bhese ndũ bebá.

Ayap bhese be sémbák bōbhi.

Akũ nō yēndu sépũ berítĩ bho.

Anán abhōη nyaka nkaysi bēpéme bhese, te mpok mmik ábhíkire bho.

Mandem anán abhōη nyaka nkaysi béfuét ntά Yesu Kristo,

antōη bhese berĩndu bhi.

¹⁰ Mandem anán atōη bhese berĩndu ebhi ndu átó Yesu Kristo mmu átwó.

Yi achi Mpepe ywese. Awáy betanjā nēwú ne achyé bhese Mbok Ndĩndĩ.

Yó achĩ mbō erōjō ne átōη bhese mbi nepém enen nebhiiki bhōη ngwenti.

¹¹ Mandem ayap me be mbák mũnto Yesu, ayap me bé mbák mmú nchí ghati bho Mbok Ndĩndĩ, ne ayap me mbák mmú ane nchĩ tōη bo Eyōη eyĩ.

¹² ěti yō ke nchĩ ghō esōjōri ene enkem. Ke mbíkĩ bhōη ntíanwōp mbōnyune ndĩjĩ mmu ane nnókó. Ndĩjĩ bé yĩ abhōη betan bekem betik ebhen yi achye me sayri kpáte beghaka ewak ene yi átwò.

¹³ Buré beyōη ebha sayri be ménkwak wō óntik enyũ netōη enen tetep nechi. Ku nō dōk nōkō chi ambi ndu bébhōη neka ne Yesu, ne ónkōη bo báchák. Ğkway békũ nō mbōnyune obhat mmuet ne Yesu Kristo.

¹⁴ Ndũ betanjā ěfōjō Bedyere mmú achĩ ne bhese, kém Mbok Ndĩndĩ ane báfye wō amō sayri.

¹⁵ Ğrĩjĩ bé bōnkwō Yesu mankem abhen báfũ atú Esia bátiknsem ntά ya. Fijélos ne Hemogénes nkwó bátiknsem ntά ya.

¹⁶ Yesu Acha ángó nneréket Ğnesifōrōs ntĩnso. Akwéné me nti beyá mpok, kebōη ntíanwōp be nchĩ mũkenōη ne ngem amō.

¹⁷ Nechwōp yĩ áchwōbhé fá Rom, ayánj me mbánkem kpát aghó me.

¹⁸ Nchí nikmuet be Acha ángó yi ntĩnso ndũ nywōbhé manyé. Ğrĩjĩ sayri nekwak enén yi áchyé me amem etōk ěfesōs.

2

Timōti, erítĩ nkoηo Yesu Kristo

¹ Mōwa Tímōti, dō ye Mandem anchye wō betan. Akwáy békũ nō ěti berĩndu ebhi ne wō ndu óbháré mmuet ne Yesu Kristo.

² Sōt menyĩη ebhen óghókó ndũ mētōη kponorōη besĩ beyá batísie tōη ntά bō tetep. Sōt bó tōη ntά bo tetep abhen bákway betōη bhó ntά bo báchák nkwó.

³ Mbə erítí ntemé nenu Yesu Kristo, əbhəŋ béte kákáti ndu enyü esəŋəri ené bakoŋo Yesu bácháak bábhəŋ.

⁴ Ntemé nenu ane áchí ndü betik ne ənù be münti ywi ámbəŋ maŋák ne yi, apú fye mməet ndü baraká etək ácháak.

⁵ Mmü ane ájət ntiet ne bati, apú kway bebhəŋ nsáy mbák abhiki jet ankoŋo bebhé ntiet.

⁶ Nkwaŋa-nki ane afyé betəŋ ndü betik ke áyámbi bebhəŋ mbwót ane áfú ebhi.

⁷ Sət nókó nkaysi ndü menyin ebhen ngátiné wə, mbənyune chəŋ mbəŋ Mandem Acha ankwak wə ómbəŋ nejwimem ndu bó menkem.

⁸ Ŷké ghəkəntik Yesu Kristo, ebhárémə Mfə Debhít mmu Mandem ákú nyaka yi apetnsem ndü nepém mbə enyu echi amem Mbok Ndíndí ane məghati bho.

⁹ Ndu məghati bho Mbok Ndíndí ne, ke nchí ghó esəŋəri, ne ngem amə mbə nkə bebá. Ke mmu apú kwáy béfe Eyəŋ Mandem amem ekerékenəŋ.

¹⁰ Nká yəntiki esəŋəri ətí bə abhen Mandem ayabhe be mámbak abhi. Nká esəŋəri bé Yesu Kristo ámpémé bhə nkwo mámbák ne Mandem mmú áchye bhə kenókó ngwenti ti.

¹¹ Beyəŋ ebhen béchi tetep. Bérəm be, “Mbák ségu ne yi, chəŋ sémbak nkwo nepém ne yi.

¹² Mbák sénképnti ndü besəŋəri ebhesə, chəŋ sémbak bafə ne yi nkwo. Mbák séndem bé sébhiki riŋi yi, chəŋ yí nkwo andem bé abhiki riŋi bhese.

¹³ Mbák sépu bhəre bariəp amese, yí əbhəre bariəp ami mpoknkem. Kristo apú kwáy bétáŋa be yí apú mmu ane yí achi.”

Nkə betik ane Mandem əbhəŋ maŋák ne yi

¹⁴ Tik nəkə bənkwo menyin ebhen ngátiné wə. Yəp nəkə bó batú ndü nnyén Mandem bé mándó békem epátí ətí beyəŋ ebhen bétwə chi ne bétáká. Eyə enyü epátí epú kwak yə mmu, étwə chí ne meneme ntá bo abhen bəghək.

¹⁵ Nu bé Mandem anjini wə ambəŋ maŋák ne wə bé əchí nkəbetik ane apú kway bebhəŋ ntíánwəp, ne bé ətəŋ Mbok Ndíndí sayri.

¹⁶ Ké chwe ndü kémbwəbhé ekén képú chye Mandem kenókó. Enyu kémbwəbhé ekə kékə bo mánsap nekə ne Mandem.

¹⁷ Menyin ebhen bo abhen básábhé nekə ne Mandem bátəŋ béchí mbə nsak ntá bo abhen bó bátəŋ, nə chí, mbə nsak ane ányie mməet andək nəkə chi ambi. Himéneəs ne Filétəs báchi menyü bo bhə.

¹⁸ Bati yap apay bərə netəŋ enén tetep bágure ebhi ndü bátəŋ bé Mandem anán akə bo bápətnsem ndü nepém. Bákə kpát mbək bho abhen mánókó Yesu bápú pere noko yi.

¹⁹ Ke Eyəŋ Mandem echí mbə nebháérémik enen baghoko sayri enyu ené yənyin epú kway menyikisi nó ke báte eket aré. Básiŋ ndü ntay enen bápí are be, “Eta Mandem aríŋi bo abhen bachi abhi.” Básiŋ nkwo be, “Yə agha ane árəm be achi mmu Acha ándó bebá.”

²⁰ Amem eket egho puyə ndiere menyin ebhen bəghókó ne pú ne ebhen bəghókó ne *égiri ke bəbhak are. Menyin ebhen baghoko ne menək ne ebhen bəghoko ne ntəp bəbhak aré nkwo. Mbək menyin chí ebhen básət mánkə enyin are ne kenókó. Béchák chí ebhen bápú sət mankə enyin are ne kenókó.

²¹ Enyu yə ke échí ne Bə nkwo Yesu. Yə agha ane áró bebá akə nti eni némbak amem pépép, Mandem áchye yí kenókó. Mandem ákə nə ne yi, mbənyune achyé nepém eni nenkem ntá Mandem mmu áchí mbəŋəkət. Enyü mmu wu abhəŋ nti békə yəntiki enyü berí.

²² Ghó ye bé əfére ntí ndü menyin ebhen besak báfyə ngoŋo aré. Kə nti bəbhak chak besí Mandem, ne ndu bebhəŋ nekə ne Yesu, ne bekəŋ bo bácháak. Kə menyin ebhen, ómbak sayri ne bo abhen bəbhini nnyén Eta ne bati pépép bé ankwak bhə.

²³ Ŷké chwe ndü bepúti ebhen bebhiki bhəŋ ntí ne nnet. Menyü bepúti bhə bétwə chí ne bétáŋá.

²⁴ Ne mübetok Acha abhiki bhəŋ bebhak ntəŋ-bétáŋá. Abhəŋ bebhak chí mmü ane átəŋ yəntiki mmu berinti ne, abhəŋ bebhak erítí ntəŋ Eyəŋ Mandem, ne ambak mmü ane ábhəŋó ekébhənti ne bə abhen báchyə yi esəŋəri.

²⁵ Puyě ne eyəη etanətan kě mübetok Yesu ábhónó bétəη bo abhen bápú ka ne yi. Mandem ákwáy békə bó mántiknsem ndü bebú bhap ne mánoko netəη enen tetep.

²⁶ Ne mbák mánókó netəη enen tetep, kebon ekap kékway bépétnsem ne mámfú ndü ntá ane Satan. Bákwen nyaka ndü ntá yi mankə nəkə chi enyih ene yi áyan bó mánkə.

3

Enyü bepiñi bho bebhak ndü manywəp ane ngwenti

¹ Diñí bé ndü manywəp ane ngwenti, beyä besəηori bébhak fá amik.

² Ntí achi be mpok eyə, bo bákəη mmuet eyap máncha, mánkəη nkáp máncha, mámpányu, mámbəη neyoyómuet, mámbak basəkəti bho, bó keka beghok bachi ne manə bhap. Ne yě mmú ankə bhó beri ná bákə sət mbə enyih. Mpok eyə, bo bákaysi bé ntí apú ane bó mánikmuet ntá Mandem ndu béchye yi kenókó.

³ Ndu bérəη ambi, mpok eyə bo bápú bhəη ekəη ne bati ne yě chí amem maneréket, bápú foηori bati. Bárem ebúbə eti bati ndu bechəηti manyén eyap. Ndü mpok eyə, bo bápú kway bekem mmuet, ke bádú mbə nkəwə kebónə ntínso ne bati, ne bápú kəη eríti enyih.

⁴ Mpok eyə, chəη bo mánti bati ntá bömpap abhap, ne mámbak bo tákátáká, ne chəη mánkə nəkə menyih ke yambi mánsət nkaysi aré. Chəη bo mánde yəη mmuet ne mánkəη ményie chi nepém, kekəη Mandem.

⁵ Mpok eyə chəη bo mánde kət ngepti be báci bo Mandem yəndu bábhiiki noko bé Mandem abhəη betəη békə bó mámbak böbhi. Kéchem ekak ne menyü bo bhə.

⁶ Yě néne, mbək yap báchwè ndü maneréket mándwə nókó baghərə abhen bápú ka bekem mmuet be mángwákári bekwen ndü ntá bebú.

⁷ Enyü baghərə bhə bábəη ekwak ndu béghək menyih beko mpoknkem ke bápú kwáy bebəη néjwimem ndü netəη enén tetep.

⁸ Batəηó nse bhə bágueti mmuet mánchwe ndü maneréket mánu nəkə bé bo

báké noko tetep Mandem. Báci mbə Jánés ne Jambres bo mánú nyaka be bo báké noko menyih ebhen Mandem átó Moses ángati Mfə Ijip. Báci bö bebépti nkaysi ne bábhiiki bhəη neka ne Yesu tetep.

⁹ Ke yəntiki nkaysi yap abhəη békwenékwen mbənyune yəntiki mmu ághə chəη echihiti yap. Enyu yə ke éfákári nyaka ne Jánés ne mmuere yi Jámbrés.

Menyihí ngwenti ebhen Pəl aghati Timoti

¹⁰ Ke wə Timoti, oríñi menyih ebhen mətəη wə, oríñi nepém ena, oríñi enyih ene məkay ndü nepém ena, oríñi ndu mbónó neka ne Yesu, oríñi ndü məkəpnti, oríñi ndu mbónó ekəη ne bho, ne oríñi ndü mətè kákati mpok esəηori.

¹¹ Oríñi nkəwə ndü bo báre nyok me. Oríñi besəηori ebhen nde bhónə. Oríñi ndu báre nyok me amem betək Antiək, ne Ikóniom ne Lístra. Oríñi esəηori ene ndé bhónə ke Acha Yesu áferé me ndu bó menkem.

¹² Tetep, yəntiki mmu ane ábhónó nti bebhúere nepém eni mbə enyu Mandem áyan eti yi ábhərə mmuet ne Yesu Kristo, bo báchyé yi nenyok.

¹³ Ke mbák chí bö bebú ne bö bapu bábèp mándək nəkə chi ambi, bárwə bho, bo mándwə nəkə bhó.

¹⁴ Ke mbák wə Timoti, óké rə békónə menyih ebhen bátónó wə ne onoko bhó sayri. Oríñi bo abhen bátəη wə bhə.

¹⁵ Oké ghəkəntik bé oríñi basih amen áchi amem Ekáti Mandem te kěmbó eke. Basih amen achi Nyánjá ákwáy békwak wə ómbəη kebon bebəη neka ne Yesu Kristo ne ómbəη nepém.

¹⁶ Mandem ke áchyé nkaysi basih mankem amen áchi amem Ekáti yi. Basih ákwak ndu betəη bhese menyih ebhen bechi tetep ne áji bhese ndu menyih ebhen bepu sayri ndü bapem ayese. Basih ákwak menyure bhese ndü bekwéné ebhese ne ndu betəη bhese enyu bebhak chak ndü bapem yese.

¹⁷ Eyə ékwak be mübetok Mandem ákwáy ndü yəntiki mbi ne be ámbónə yəntiki enyih ene éyan ndu bekwə yəntiki eríti betik.

4

¹ Tímoti, nchí semti ye wə besí Mandem ne besí Yesu Kristo mmú átaŋ mbure bo abhen báchi pē ne abhen bágu ewak émət mpok yi ábhəsi beka bo mángə be yi achi Mfə.

² Nchí semti wə bé óngátí nókó bho Eyoŋ Mandem. Kérə béghati bhó. Mpok yěntiki enyiŋ ékò sayri, ghati bho. Yě chí mpok ane menyin bépu kə sayri, ghati bhó. Kə bo mándə bebú bhap. Ji bhó mandó bebú bhap. Ke fyé nókó bó nti nkwo. Kə menyin ebhen ne ekébhénti ne nti betəŋ Eyoŋ Mandem.

³ Nchí semti wə, tóŋ bo Eyoŋ Mandem mbənyune mpok átwə ane bo bápú pere kəŋ beghok netóŋ enen tetep. Mpok yə, chəŋ bo mándəbhe koŋo chí menyin ebhen bó babhəŋ bákónó, mánjaŋ batəŋ abhen bátəŋ bə menyin ebhen ményiní bho batú.

⁴ Mpok eyə, chəŋ bo mándə beghok tetep ane Mandem áyaŋ bo mándiní, mándəbhe fyé nti béghok chí menyin ebhen batəŋ nse bátəŋ.

⁵ Ke wə Tímoti, yě émbak ná, kéré bebhak ne nti amem kpák. Yě óghə esəŋəri ná, kəp nti. Kə betik ebhen ngati Mbok Ndíndí, ne əbhəŋ beka betik menkem ebhen Mandem achye wə ónkə.

⁶ Mbák chí me, nepém ena nénaŋ nérəŋ mbə nnya ane bārəŋ bechye akap ntá Mandem ne yə. Mandú mpok mǝrə mmik.

⁷ Me, nnu sayri. Njet, nkónó barak Mandem te ndü ngwentí nke keme mmuet ansem.

⁸ Néne, nsáy ánoŋ me. Nsáy yə, Yesu Acha mmu achí ntaŋá manyé ke áchye mbure me yó ndü ewak ene yi ápetnsem. Yi achi chak besí Mandem. Ne nsáy yə apu chí ntá ya me awánti. Achí ntá yěntiki mmü ane ánəŋ neperénssem Yesu ne maŋák.

Menyiŋ ebhen béyini mbəŋ Pəl

⁹ Nu bétwə, kéchəŋti mpok.

¹⁰ Démas achen me aró, arəŋ etək Tesalónika mbənyune akəŋ menyiní mmik. Krésens arəŋ Galéshia, arəŋ Táytəs, ne Damátia.

¹¹ Ndiere Lukas ke áchi ne me. Mpok óyaŋ bétwə, sət Mák twó ne yi mbənyune ákwak chəŋ me fá.

¹² Ntó Tíkíkəs andək Efesəs.

¹³ Fəét Troas sət nkú mbəép ya ane ndó ntá Kápəs. Sət bekáti ebha nkwo, sayri sayri nkúbhé nnya nénép ene básiní Eyoŋ Mandem aré.

¹⁴ Bebú ebhen Aleksánda ntenátən áká me béyá becha. Ke chəŋ Acha Yesu anchye yi nsáy ndu bebú ebhi.

¹⁵ Yi abhiki yaŋ nyaka beghok Eyoŋ Mandem ene səghati bho wáwák. Wə mbəŋ əbhəŋ békem mmuet ne yi.

¹⁶ Ndü nywəbhé mbi enén nchwé amem áchá manyé be ntáná mmuet, yě mmu apú nyaka ne me. Yěntiki mmu abué me. Mandem ámfónóri bhó.

¹⁷ Bə mankem bábue me, ke Yesu Acha abhiki rə me. Achi ne me mpoknkem ankwaka nəkə me ndu áchye me betəŋ béghati bho Mbok Ndíndí yi. Ngátí bho Mbok Ndíndí nkem bé bo abhen bápú bo Israel mángók. Yesu aféré me ndu newú nkwo, aferé me anyü nkə.

¹⁸ Chəŋ Yesu Acha amferé me ndu yěntiki ebépti enyiŋ, ampeme me bé mbák amfay ne yí mmu achí Mfə bo Mandem. Kenókó kémbák ne yi mpoknkem, Amen.

Bakak amen ngwenti

¹⁹ Kaká me Priska ne Akwíla. Kaká efo ene Onesifóros nkwo.

²⁰ Erástəs arəp etək Kórint. Ndó Trofiməs etək Milétəs mbənyune áme.

²¹ Nu bétwə ndü mpok ane mbaŋ ábhiki re bho békwen tontó. Nó chí ndü mpok nném nebhan. Ebúləs ne Púdens ne Láinəs ne Kláudia ne bo nkwo Yesu báchak fá Rom bato wə bakak.

²² Yesu Acha ámbák ne wə. Berindu Mandem mémbák ne be mankem.

Ekáti Pól ntá Táytos

Ekáti ene Pól asinjí ntá Táytos

1 Με Pól, nkubetik Mandem ne münto Yesu Kristo ke nchi nsij ekáti ene. Betik ebha chí békwa bo abhen Mandem áyábhé bé mámbák abhi be mánsíkí ntí ne Yesu sayri, ne békú bó mándinjí Eyō Mandem ene Yesu átónó nyaka. Eyō ené ékú bo mámbare barém ayap mbō enyū Mandem áyān.

2 Enkú mámbaka ntí ndū nepém enen nebhiki bhōn ngwenti. Mandem afyé nyaka bariēp ēti nepemé nō tendū nebhōnet, ne Mandem apú sense.

3 Mpok Mandem ane ápeme bhesé afyé ákwáy nōkō, akú bo mándinjí ēti nepém enén béfuet ndu Mbok Ndíndí Yesu ane yi afyé amóya be ngati bho.

4 Táytos, óhí mówa mbōnyune obhōn neka ne Yesu mbō me.

Mandem mmu achi Eta ne Yesu Kristo Mpeme ywese mántōn wō berindu, manchye wō kpák.

Betik abhen Táytos ábhónó bekú Kret

5 Ntí ane ndó wō Kret chí be ónyábhé menyij ebhén béróbhé ményábhe aré, ne be ómfyé bō batí bekeré Mandem ndu yēntiki etókó Kret. Kú nō nkúbhé mbōnyu ngátí wō.

6 Münti chí mmu ane bekwéné bépu ne yi, abhōn bébhōn chi ngōré amōt, chí mmu ane bōbhi mánókó ne mmu apú kwáy béji bhó bé bábhiki bhōn kenókó ne máyap ne etayap.

7 Tēndu münti bo Mandem chí mmu ane Mandem áchyé betik ebhi nta yi, bekwéné bébhíkí bhōn bébhak ne yi, abhíkí bhōn bébhak mmū mpányu, abhíkí bhōn bébhak mmu echókónti, abhíkí bhōn bébhak nnyūmém, abhiki bhōn bébhak mmu ane átōn betān, abhōn bébhak chí sayri ne bho. Abhōn nkwó bébhak mmu ane ábhíkí bhōn ngonō nkáp ne apú kú bapu ēti nkáp.

8 Mmū ntí bo Mandem abhōn bebhak mmu ane ásōt mankō sayri, mmu ane ábhónó manják bekú beri, mmū ane ákēm mmuet sayri, mmū ane áhí chak besí

Mandem béyinjí nepém eni ne bo báchák. Abhōn bebhak nyáná, ne mmū ntí enen nepu to yi ankú enyij ené étwō yi ne áyómē.

9 Ne bérōn ndu ngwenti, münti bo Mandem abhōn békém Mbok Ndíndí ēti Yesu ne betān mbō ndu sétōn. Mbok yó achí tetep ne enyumōt mpoknkem. Eyō ékwák münti ámfyé bo ntí ndu átōn bhō, émpet énkwa yi ányúré bo abhen bátōn menyij ebhén bépu ndōn amót ne Eyō Mandem.

10 Nchí rem nō mbōnyune, beyā bo bátōn netañánti, sayri sayri mbōk bo Israel abhen mánókó mbok Yesu Kristo. Bárēm menyij ebhén bebhiki bhōn ntí ne nnet ne bárwō bo be mánókó kémbwóbhé kap.

11 Ōbhōn bekú bōbhó mánchók manyu yap. Bátōn menyij ebhen bábhiki bhōn betōn, mánchōnti nōkō batí bo mankem ndū mbōk maneréket be mánókó Mbok Ndíndí ēti Yesu. Bákú nō, chí besōt bakáp ntá bho, ené eyō chí enyijí ntíánwōp.

12 Mbōn mmu Kret wap amōt, ane básóré mbō ndinjindak arem ēti yap tentep be, “Bō Kret báchí basēnsi mpoknkem! Báchí nyābhi, bábhōt abhōt, mányie nōkō nenyié ne ngonō.”

13 Enyij ene mmu wu árémé ēti bō etok eyi Kret éhí tetep. Ōbhōn ye beghati bhō sayri be mánókó bekwéné bhap. Kú nō be mankem Eyō Mandem ne betān,

14 mámfere ntí ndu bakáy bapu amen bo Israel ne ndū bebhé ebhén bo abhen bápú koño Mbok Ndíndí Yesu báfyé.

15 Yēntiki enyij éri ntá mmu ane ntí eni néchi pépép, ke ntá mmu ane ntí eni népu pépép ne abhiki noko Yesu, enyij éri ri epu. Bérem tetep, nkaysi yap ne batí yap ánān áhōnō amem.

16 Bárēm bé bárinjí Mandem, ke menyij ebhén bó bákú bétōn kponōron bé bábhiki rinjé yi. Báber báchá, bátān ntí ne Mandem, ne enyij ené bó bákway békú épú.

2

Netōn enén tetep néchyè bepīn ebhén Mandem ákónó

1 Ke wō Táytos, obhōn betōn bo menyij ebhén békō ndōn amōt ne netōn enén tetep.

2 Ghatí baséansi abhen babhakanem be mándinjí bekem mmuet ne be mámbare

νεπέμ ενap ενyu ενέ bo báchyè bhò κενόκό. Ghatí bhò be bábhəŋ betəŋ be bábhəŋ keboŋ, mánkem baraká Mandem ενyu ενέ έyàŋ ne be bábhəŋ bebhəŋ εκəŋ ne εκέbhénti.

³ Ghatí baséansi baghəré nkwo be mambure bapém yap ενyu ενέ átəŋ bé báchyè Mandem κενόκό. Báké rem ebábu έti bati ne báké bhak manyümém. Təŋ bo bácháκ békə berítí menyih.

⁴ Təŋ yé neŋəκό baghəré abhen bákəŋo bhó ansem be mákəŋ maném abhap ne bəbhap.

⁵ Kwak bə mámbak mbə bo abhen babhəŋə keboŋ ne bákəmmuet be báké fu nefi. Bábhəŋ betəŋ bhə be mándihí ενyu bákem beket ebhap mántəŋ erítí epih ntá bo abhen bachi are, ne be mámbəŋ neseptimuet ne maném abhap. Mámbák ενyu yə be yé mmu áke kwáy berem ebábu έti Eyəŋ Mandem.

⁶ Ghatí besakábho sayri be mántəŋ be bábhəŋ keboŋ ne be mándihí ndu bákem mmuet.

⁷ Wəmbəŋ təŋ bó erítí epih. Kə nóκό chí menyih ebhen beri. Mpok átəŋ bə, kə mándihí bé žchye chi Mandem κενόκό ne be žkwak bə kwak. Kə bó mándihí be žkə sayri.

⁸ Beyəŋ ebhe bebhəŋ bebhák ebhen békə manyu áchók bo ne ntíanwəp ámbák ne bo abhén bápú ka ne wə ndu bábhiki bhəŋ mbi berem ebábu έti yese.

⁹ Ghatí bo abhen báci basem be erí mángók nəkə bachi bhap ndü yéntiki ενyih. Eri be mámbəŋ ntí bekə bachi bhap mámbəŋ maŋák ne bhə mpoknkem ne be báké keme bhə eyəŋ anyu.

¹⁰ Báké sot menyihí bachi bhap ansem ansem. Bábhəŋ betəŋ bachi bhap be báci bo besiki ntí ne bhə sayri. Epih eyə ékə bə mántəŋ ndu yéntiki ενyih ene bákə be menyih ebhen bátəŋ bə έti Mandem mmu ápeme bhese beri, ενyu ενέ bo bachak bákway bebhəŋ ekwak békəŋo bhə.

¹¹ Ntí ane bo bábhəŋó bébhəre bapem ayap ενyu eyə chí be Mandem atəŋ berindu ebhi ndu áchyé mbi ane bo mankem bákway befuət are, yi ampeme bhə.

¹² Berindu Mandem ebhen bétəŋ bhese be séndó bekə menyih ebhen bo abhen

bábhiki riŋi Mandem bákə, bé séndó befyə ngoŋo ndu menyihí mmik ebhen béchyè bo maŋák fá amik. Bétəŋ nkwo be ndü νεπέμ ενese fá amik, sebhəŋ bérini ndu sékəmmuet békə chí menyih ebhen báci chak besí Mandem ne bebhəere νεπέμ ενese mbə ενyü Mandem áyəŋ.

¹³ Ndu sékə menyih ebhə, sébháká ntí ndu ενyih ene eri echa. Sébhaka ntí be κενém εκen kebhesi chəŋ ne betəŋ Mandem ywese ne Yesu Kristo Mmu ápeme bhese.

¹⁴ Yesu achyé νεπέμ ενi béfére bhese ndü betəŋá bebú menkem ne ndu beso bati ywese. Akə nə, be sémbák bəbhi yimbəŋ, nə chí bo abhen bábhəŋó beyə ekwak bekə chí berítí menyih.

¹⁵ Təŋ ye bo menyih ebhen. Fíe bhó ntí ne ghatí bhə bekwéné bhap. Kə menyih ebhen ne betəŋ ebhen Mandem áchyé wə menkem. Žké rə yé mmu ámbýák wə.

3

Epihí mmu Mandem

¹ Táyτος, ghatí bakoŋo Yesu be mámbəŋ neseptimuet nta bo bati etək ne bo abhen bábhəŋó betəŋ amfay yap. Báké təŋ netəŋánti ne bé émbák wikirik nta yap békə betik ne ntí nemət.

² Ghatí bhó be mmu áké rem ndak abúabu έti ntí, ne be márchókó sayri ne bati, mámbak ndu kpak ne bati. Eri mámbəŋ neseptimuet besí bo mankem.

³ Ghatí bhó ενyu yó mbənyune ndü mpok ane áfúéré ansem, bese babhəŋ séchí nyaka amik némé némé ndü baraka Mandem. Sétəŋ nyaka ntí. Ne bo bərwə nyaka bhese sénkú nəkə bebú. Sébhák ndü kesemé menyih ebhen mmuet eyese éŋhwaka bé sénkə. Sékaysi nyaka be menyih ebhə béchyè bhese maŋák. Sékə nyaka bebú ne sébhəŋ mpap amik. Bo bápəp nyaka bhese, besé nkwo sémpap nəkə bati.

⁴ Ke Mandem Mpeme ywesé átəŋ nəkə bhese berinti ebhi ne εκəŋ eyi,

⁵ apeme bhese. Epú nyaka chí be sékə berítí menyih, chí έti ntínso ενi. Apémé bhese ndu ákú Efəŋó Bedyere yi áfére bhese bebú anti, akə sérəp chí bo bakə abhen bábhəŋó νεπέμ nəkə.

⁶ Mandem ane, apereé chye mmu enyih, áchye kerə mbək ansem, achye beše Efóhó Bedyere tontó befaet ntá Móywi, Yesu Kristo Mpepe ywesé,

⁷ be ankə sembak chak besí Mandem žti berĩndu ebhi. Akə nə bé sembak bəbhi, sémbáká nti be chəh sembəh nepém enen nebhiki bhəh ngwenti.

⁸ Menyih ebhen ngátí né wə béchí tetep. Nchi yan ye be óngátí bo abhen mánoko Mandem menyih ebhen sayri be mámfyé ntí békə beri. Menyih ebhen béri tontó ne békwak yěntiki mmu.

⁹ Ke əbhiki bhóh békem kefě ne bo žti menyih ebhen bébhiki bhóh ntí ne nnet, ne žti manyén bachĩmbi. Ké tán ne bho žti bebhé ebhen Mandem áchye nyaka Moses. Bekə menyih ebhə apú kwak yě mmu, ne béber tontó.

¹⁰ Ghatí mmu ane átwə ne ákóré ándó barak ákóré., Mbák óngátí yí ndəh amət, ndəh épay, abhiki ghók, feré nti ne yi.

¹¹ Őrihí be nkaysi enyũ mmu wu apú chak. Akə bebú mpəknkem ne bebú ebhi bétəh bé bekwéné béchí ne yi.

Beγəhó ngwenti ne bakak

¹² Mětò wə mmu awu. Mbák épú Atémas, chəh émbak Tíkíkəs. Neghó ane óghó mmu wap, óké nók bétwə ayak ndu betemeri me etək Nikópolis. Aré kě měbhák mpok manyier áyá ne mbəh əkwen tontó.

¹³ Mpok Sénas ntahá manyé ne Apólos báté bérəh nekə, kə yěntiki enyih béghə bé enyih ebhiki chep bó ndũ nekə enap.

¹⁴ Bə bhesé chi bə Mandem ne bábəh befye ntí ndu bekə beri, bé éké be bhə mmuet békwak bo abhen eyap épú. Báké bhák mbə mmu ane apú kə beri ndũ nepém eni.

¹⁵ Bo abhen báchi fá ne me bátó wə bakak. Kaká bə nkwó abhen bákəh bhesé ne manoko enyumət mbə beše. Mandem ántəh bé berĩndu.

Ekáti Pōl ntá Filemōn

Bakak

¹ Mē Pōl, mŭkenōj ěti Yesu Kristo ke nchí sŭj ekáti ene. Nchí fá ne mómayese Tímōti. Filemōn, nchí sŭj ntá ye ane ekōj, ne nti nkubetik ywese.

² Kaká mómáyese Afia, ne Akipōs, nti ntemé nenu Yesu mbō bhese, ne ónkaka bōnkwō abhen báchēm nōkō eket eye ndu menikmuet ntá Mandem.

³ Mandem Etayese ne Yesu Kristo Acha mántōj be berĭndu mánychē be kpák.

Pōl akáka Mandem ne ānikmuet ěti Filemōn

⁴ Filemōn, yĕntiki mpok ane mĕnikmuet nchí kaka Mandem ěti ye,

⁵ mbōnyune nchí ghok ěti ekōj ene óbhōjō ne bo Mandem, ne enyu óbhōjō neka ne Yesu Acha.

⁶ Ne nchí nikmuet ntá Mandem be ónchēm mmuet ne batĭ bōnkwō óndók nókó chi ambi, ne be eyō énkwak wō óndĭjĭ berĭtĭ menyĭj menkem ebhen Mandem áchyè bhese ndu sebhare mmuet ne Kristo.

⁷ Manó, enyu ené óbhōjō ekōj ne batĭ bōnkwō échyè me beyă manák ne nepōptĭntĭ tontó mbōnyune ókú batĭ bo Mandem mankem ataj amem.

Pōl ānikmuet ntá Filemōn ěti Onésimōs

⁸ Ndu mbáré mmuet ne Kristo, nchí kway beghati wō ónkū enyĭj ene óbhōjō bekū.

⁹ Yĕ nō, ěti ekōj, me Pōl, mmŭ nsensi ne mŭkenōj néne ěti Yesu Kristo, nchí nik wō chi mmuet.

¹⁰ Nchí nikmuet ntá ye ěti mówa Onésimōs mmu ndóbhé etayi fá amem ekerékenōj.

¹¹ Ndŭ mpok ane áfúéré ansem, apú nyaka yĕnyĭj ntá ye, ke néne achí mmu ane ákway bekwak wō, ne ákwáy bekwak me nkwō.

¹² Nchí to yi ampētnsem ntá ye, ne echí mbō be nti ena ke mĕtō nō ntá ye.

¹³ Mbá nkōj be yi andōp fá ánkwáká nókó me ndŭ kenōj ekéne nchí are ěti Mbok

Ndĭndĭ. Mbū yi arōp fá bekwak me ndŭ ntĭ ywe. *

¹⁴ Ke mbíkĭ yaj bekū yĕnyĭj ene óbhíkĭ chyē me betaj be nkū. Ēri bé beri ebhen ókū mémfú chi wōmbōj anti, kebhak be mĕjire wō jire.

¹⁵ Ngufú, éfákárĭ nyaka be Onésimōs ándó wō ndu mómbĭjĭ mpok chi be ámpētnsem ntá ye ndu nté ane yi ákway bebhak ne wō mpoknkem.

¹⁶ Yi apēt apu chi ndiere nsem. Acha nsem néne. Arōp chi nti manó ane ókwáy bekōj. Nkōj yi tontó, ke óbhōj mbōj bekōj yi encha enyu ene nkōjō yi. Achí nsem aywe, apēt abhak nti manó ntá ye ndu ábhárē mmuet ne Yesu Acha mbō wō.

¹⁷ Ndu echí nō, mbák osōt me mbō nti nkubetik Kristo, yi ánāj ántwō awu, syepti yi ne manák nkúbhé mbō enyu ósyepti nōkō me.

¹⁸ Yĕ áká wō chi enyĭj, yĕ ákēm wō chi barem, fyé mó ndŭ nnyén ena.

¹⁹ Mēmbōj Pōl ke nchí sŭj enyĭj ene ne awó wa bé chōj rĭkwō yĕntiki barem amen Onésimōs ákēm wō. Ne mbíkĭ yaj berem be ókēm me barem nkwō, ne baremé mō chi nepēm nekō ene.

²⁰ Manó, kū enyĭj ene ntá ya ndu nnyén Yesu Acha. Kū mbō nti mmŭ Kristo be nti némpōp me amem.

²¹ Ndu nchí sŭj ekáti-ne, mbíkĭ bhōj becháy ne wō mbōnyune ndĭjĭ be chōj ónkū enyĭj ene méyān wō ónkū, ne ónkū mbōj encha enyu ene méyān.

²² Mpet nchí yaj be óngoko móket ombure ntá ya. Nnókó bé chōj Mandem angók nenikĭmuet eneka, ankū rĭtwō awu.

Ngwenti bakak

²³ Epáfras, nti mŭkenōj ěti Yesu Kristo átō wō bakak.

²⁴ Mák ne Arístakōs ne Demas ne Lukas, batĭ bakū betik Mandem, bátō bhe bakak nkwō.

²⁵ Berĭndu Yesu Kristo Acha mémbak ne bhe.

* **1:13** Onésimōs chi “Menwōp” ndŭ eyōjō Grik.

Εκάτι Πῶλ ντά Bo Hibru

Yesu achá baremé kep̄inti abhen nku nsí

¹ Ndū mpok ane áfueré ansem, Mandem áfuet nyaka ntá baremé kep̄inti bhi ndu berem kep̄i ntá bachĩmbi bhese. Aká nò ndòñ ne ndòñ ne ndū beyá babhi.

² Ke ndū manywop ane echòñ, ané achí kekwoτ ne ngwenti mmik, afuét chi ntá Móywi ke ārèm kep̄i ntá yese. Yí ke Mandem ákà bé ámbák mmu ane menyìñ menkem bébhòñó bebhak ebhi. Ne afuét chí ntá yi ke ághoko yěntiki enyìñ.

³ Yí amúét kě keném Mandem kétòn kponoròñ ne enyũ mmu Mandem achi, nkúbhé enyu mmu wu ke yi achi. Eyòñ eyi ebhòñ betañ ne yò ke yi ásòt bekem mmik nkem. Mpok yi ánánjá beka enyìñ ene ékà Mandem amfonori bebá bho be mámbák pépép besí bhi, akó amfay achòkò ebhě awónem Mandem mmu ábhòñó betañ menkem.

Mmò Mandem abhòñ betañ menkem

⁴ Ndu echí nò, Mandem aká bé Móywi ánychá boángel nkúbhé mbò enyũ nnyén enen yi áchyé yi necha enen boángel.

⁵ Yě ángel apú ane Mandem ághátí yi be, “Wò, òchí Mówá, ne echòñ nchí rem be ndòp Etaye.” Ne yě chí bérép be, “Chòñ mbak Etayi ne ómbak Mówá”, abhíkí rem ntá boángel.

⁶ Ne yě chí mpok Mandem átó Mmò mbi ywi fá amik, arem chí bé boángel abhi mankem mányché Móywi kenóko.

⁷ Èti boángel, yi ārèm bé ákà bò mambak mbò mbúép, ákà bõ betok abhi mámbák mbò bárí-ngo.

⁸ Ke ntá Móywi arem chi be, “È Mandem, kefò eke kébhíkí bhòñ ngwenti. Mpok ókèm bõbhe, ókà nò enyu ene echí chak.

⁹ Ìkòñ menyìñ ebhén bechí chak ne opap epìñ ene bo bapu bhæere bebhé. Me Mandem ywe nká ye wò ómbòñ mañák mbònyune nchyé wò kenóko ekén kéchá ekén mamæere bhe mankem.”

¹⁰ Mandem apet arem ntá Móywi be, “Wò, Acha, ke óghóko mmik ndū nebhònet. Ne

yěntiki enyìñ ene echí amfay, chí awò-betik aywe.

¹¹ Menyìñ ebhen menkem béfæere fæet, ke wò òbhíkí bhòñ ngwenti. Chòñ bó menkem ménkòk mendòp mbò besí nden.

¹² Chòñ ómpet bhó ómferè mbò besí nden ebhen mmu áwùpsi, ke wò òchí enyumòt mpoknkem, ne nepém ene nebhíkí bhòñ ngwenti.”

¹³ Ke ntiki ángel Mandem ánánñ ághátí yi be, “Chòkó fá ebhě awónem awa kpatè nká bõmpap abhe mándòp mbò enòk ene ónyàña bekak are?”

¹⁴ Pú bó mankem bachi chi befónó ebhen békà betik ebhi ne Mandem átò bhò be mankwak bõ abhen yi ábhòñó bereme?

2

Bo baké rò mbi nepém máném ebhi

¹ Ndu echí yě nò, sébhòñ besòt mpok sémbæere menyìñ ebhen sénánñ séghóko be séké rò bhò senem ebhi.

² Těndu menyìñ ebhen boángel bareme bechi nyaka tetep, ne yě agha ane abhíkí bhæere bhò ne mmu ane átàn ntí, abhòñ nyaka ntemsì ane ákwáy ne yi,

³ ná sékwáy bebæe ntemsì ane átwò mbák sémbyak erémé nepeme ane Mandem áyànñ bepémé bhese? Mbòñ Yesu Acha ke áyámbi berem kponoròñ èti nepeme ane Mandem ápème bho, ke bo abhen bághóko báka bese sendìñi be echí tetep.

⁴ Mandem are tónñ berìñ, anká nòkò menyìñí maknkay menyù ne menyù ndu betòñ nkwo bé bechí tetep. Are fuét nkwo ndū akap ane Efónó Bedyere áchyè bho, békòño nkaysi yi.

Yesu ke atòñ bese mbi nepém

⁵ Puyě ntá boángel ke Mandem áchyé betañ amfay mmik ane sérèm né be átwò ansem.

⁶ Básìñ nebhuéréfu amem Ekáti Mandem be, “Mandem Acha, nkwañwan chí agha ane óre kaysi yi? Mmu ane áfú ntá Mandem chí agha ane óre fyè ntí ne yi?”

⁷ Ndū mómbìñí mpok, oséptí yi be boángel mánychá yi. Ìkà ye yí ámbòñ keném ne kenóko mbò mfo.

⁸ Ìchyé yi betañ amfay yěntiki enyìñ.”

Βερεμ βε βάχγε yi βεταν amfäy yěntiki enyih étòn βε yěnyih ébhíki rəp ene epu antené-yi. Ke sébhíki re ghə βε yěntiki enyih echi antené-yi.

⁹ Ke séghə Yesu mmu bákú bəángel mántcha yi ndü mómbihji mpok. Báchyé yi keném ne kenókó mbə mfo éti esəŋəri newú. Chi éti berindu Mandem ke yi ágú éti bo mankem.

¹⁰ Mandem ke ághókó yěntiki enyih ne yěntiki enyih echi ntá yi. Ndu áyan nyaka βε beyá bho mámbónji mbi bebhak bəbhi ne mámbəŋ keném, eri nyaka βε yi mmu ánéné bhə mbi wu ámfuét ndü esəŋəri βε ankwáy ndü yěntiki mbi mbə mmü ane ákə bə mámbəŋ nepém.

¹¹ Yesu mmu ákə bo mambák pépép besí Mandem abhəŋ chi amət ne bo abhen yi áké βε mambák pépép. Éti yə, yi ábhíki bhəŋ ntíanwóp ndu bebhiŋi bə βε, “Bəma.”

¹² Yi arem ntá Mandem βε, “Chəŋ ndem éti ye ntá bəmaya mpok bəbhe báchémé ndü nebhuet amət, nte besí bhap nchyé wə bakak.”

¹³ Apet arem βε, “Chəŋ nsiki nti ne Mandem.” Ne βε, “Ghó mé né, ne bə abhen Mandem achye me.”

¹⁴ Təndu bə abhen yi areme nə éti yap báci bakwəŋwan, mbəŋ Yesu ayíbhíri nyaka arəp nkwá. Akə nó bé ámfuét ndü newú anchəŋti βεtan ebhen mmü ane ábhónjə βεtaná newú, nə chi Satan.

¹⁵ Enyu eyə ke yi ákway nyaka βefere bho ndü becháy newú. Báci nyaka basem ndü becháy ebhə ndü nepém enap nenkem.

¹⁶ Sérinji βε atwə nyaka bekwak chi bebharébhə Abraham, puyé bəángel.

¹⁷ Abhəŋ ye berəp nyaka mbə bhese bakwəŋwan ndu yěntiki mbi, bé ámbák mūngo bachiákap ane ábhəre bariep ami besí Mandem ndu betik ebhi ne βe ánkway bechye akap éti bebá bə mankem.

¹⁸ Təndu yimbəŋ ánəŋ ábhónjə nyaka esəŋəri ne mamə, abhəŋ mbi bekwak abhen mamə átwə ntá yap.

3

Yesu acha Moses

¹ Bəma, βε bho báci nyáná, mmu ane achi amfay abhinji βε βe mámbak bəbhi.

Kaysí ye ka mmu ane Yesu achi. Yi ke Mandem átó mbə mūngo bachiákap ane menyih ébhen sénókó, mbənyu séghəti bho kponorəŋ.

² Abhəre nyaka bariep ami besí Mandem mmu áyábhé yi βε ambak mūngo bachiákap ne mūnto nkúbhé mbənyu Moses nkwə achi nyaka mmu ane ábhəre bariep ndü betik ebhi amem ekere Mandem.

³ Yesu ke Mandem ásóre βε abhəŋ bebəŋ kenókó ancha Moses, nkúbhé mbə enyü mmu ane áte eket ábhəŋ kenókó acha eket ene yi ate.

⁴ Mmu ke áte yěntiki eket, ke Mandem ke ághókó menyih menkem.

⁵ Moses achí nyaka mmü tetep ndu betik ebhi mbə mübetok amem ekere Mandem. Betik ebhi béte ndü menyih ebhen Mandem ábhónjə nyaka beku bo mándinji ansempok.

⁶ Ke mbák chi Kristo, ákem eket Etayi ne nti nemət mbə Móywi. Ne βese bə Mandem séhí bo eket eyi enkem mbák sénté kpiri ndu menyih ebhen sésíki nti ne sébháka nti are ne sédèp awə anti βε chəŋ sémbəŋ bə.

Bə Mandem ne nneywəməet enen yi áchyè

⁷ Bəbhəŋ ye beghok enyih ene Efónjə Bedyere árəm mbə enyü echí amem Ekáti Mandem βε, “Echəŋ, mbák mǎngok Eyəŋ eyi,

⁸ báké gwət bati amem mbənyu bachimbi bhəka bágwóre nyaka bati yap ne Mandem mpok bágħəp amem baso. Bátəŋnti ne me ne, mamə me.

⁹ Mámó me amem baso enyu eyə, ne bágħó menyih ebhen nkə nénti enap ndü mamié besa bepəy.

¹⁰ Éti yə nti nébé me ne mkpáká bobhə, ndem βε, ‘Bati yap ápəkə bhə ebhi mpoknkem, ne bábhíki rinji mbi wa.’

¹¹ Njiki ndü bebənti βε, ‘Bápú kway bechwe ndü neywəməet ena wáwák.’ ”

¹² Bəma, sət ka mpok βε ndü nkwə yweka, yé mmu áké bhak ane ábhónjə ebépti nti, ne akeka bésiki nti ne Mandem, ényu ené yi arə mbi Mandem mmu achí nepém.

¹³ Semti nókó ka bati yěntiki nywəp βε bebá beke rwə mmü yweka ántəŋnti ne Mandem. Kə ka nə, yěntiki mpok, ené

nywəp néchák nébhuet enén bábhijí be, “Echəŋ.”

¹⁴ Sébhəŋ ákóré ndü enyij ene Yesu Kristo ákú nta yese mbák séndók ambi bete kpirí ndü nesikínti enen sébhəŋó nyaka ne yi ndü nebhəŋet. Sébhəŋ beka nə te ndü ngwenti.

¹⁵ Báké ghəkəntik enyij ene bárémé nyaka be, “Echəŋ, mbák mǎngok Eyəŋ eyi báké gwət bati amem mbə enyü bachĩmbi bhəka bátəŋ nyaka ntí ne Mandem.”

¹⁶ Bə agha bǎghókó nyaka Eyəŋ Mandem yě nə, bátəŋ nti? Pú bo Moses abhen yi áfú nyaka etək Ijip ne bhə?

¹⁷ Bə agha bákú nyaka Mandem ambe nti ndü mamié besa bepay? Pú bo abhen bákú bebú, ne bágú amem baso?

¹⁸ Ne mpok Mandem áyíkí arem be, “Bápú kway bechwe ndü neywěmuet ena wáwák”, ntiki bho yi árémé nyaka nə ěti yap? Pú bə abhen bápú ghok nyaka yi?

¹⁹ Séghə ye be bápú kway nyaka bechwe ndü neywěmuet Mandem mbənyune bábhíkí noko nyaka yi.

4

¹ Bariəp amen Mandem afyé tesáy be chəŋ bəbhi mǎnchwe ndü neywěmuet eni abhuet. Sébhəŋ ye besət mpok be yě mmu ywəka ake bhak ane bárem ěti yi be abhiki kway mmu ane achwe ndü neywěmuet enə.

² Séghok nkwo Mbok Ndíndí nkúbhé mbə enyü bo abhen tətəp bǎghókó nyaka. Ke enyij ene bə bǎghók éke kwak bhə mbənyune bati yap apu nyaka are.

³ Ndiere bese bho sénókó ke séchwè ndü neywěmuet enə, puyě bə abhen bábhíkí noko. Ke Mandem árém nyaka ěti yap be, “Njíkí ndü bebənti ebha be, ‘Bápú kway bechwe ndü neywěmuet ena wáwák.’” Mandem arem nə yěndu ánəŋ ánəŋá nyaka beghoko nebhuet neywěmuet enə ne yěntiki enyij ene yi ati beka te mpok ane yí ághókó mmik.

⁴ Sérinjí be echi enyu eyə mbənyune, ndü nebhééréfu amem Ekáti Mandem, bárem ěti nywəp enen nejwi tándrámət be, “Mandem anaŋa nəkə beka yěntiki enyij ene yi abhəŋ nyaka beka, aywe mmuet ndü nywəp enen nejwi tándrámət.”

⁵ Ndü nebhuet achak amem ekáti eyi, Mandem apət ərem nyaka be, “Bó bápú kway bechwe ndü neywěmuet ena wáwák.”

⁶ Mbi ane bǎchwè ndü neywěmuet Mandem abhuet ye fúú. Ke bo abhen baghoko Mbok Ndíndí mpok eyə bábhíkí chwe are ěti netaŋánti enap.

⁷ ěti yə, Mandem afyé mpok achak ane bábhijí be, “Echəŋ”. Debhít ke ákú sérinjí nə mbənyune Mandem afuet nyaka ntá yi tətəp arem menyij ebhen mánəŋ bárémé be yi arem be, “Echəŋ, mpok bǎghoko eyəŋ eyi, báké gwət nti.” *

⁸ Mbə bo abhen Jóshua ásóré achwe etək Kánən ne bhə bábhəŋ nyaka neywěmuet tətəp, mbə Mandem abhíkí perə rem ěti mpok neywěmuet achak.

⁹ Eyə étəŋ ye be nywəbhé neywěmuet nechak nebhuet ambi ntá bo Mandem.

¹⁰ Yě agha ane áchwe ndü neywěmuet Mandem, áywémuet ndü betik ebhi mbə enyu Mandem ábhəŋ nyaka neywěmuet mpok ánəŋá beghoko mmik.

¹¹ Sənú ye bechwe ndü neywěmuet enə be enyü netaŋa nti bo Israel néké ka yě mmu ywese ankwen.

¹² Dinjí ká be Eyəŋ Mandem echi nepém ne ebhəŋ betəŋ. Echəp echa yěntiki akparenja nsem epay. Echwe te ndü nebhuet ane nepém nkwa néchem ne efóŋó eyi. Echwe mmu anti éntəŋ menyij ebhen yi áti beka.

¹³ Yěnyij épú bhésé bhésé besí Mandem. Yěntiki enyij ene yi aghoko echi kponorəŋ besí bhi. Ntá yi ke yěntiki mmu ywese ábhəŋó berem ntí ane yi ákú yěntiki enyij ene yi ákú.

Yesu ke achi mungo bachiakap ywese

¹⁴ Séghə be sebhəŋ mungo bachiakap ane ákó áchí amfay ne Mandem. Yí chí Yesu, Mmə Mandem. Séndók ye ambi bekem sayri menyij ebhen sénókó ěti yi.

¹⁵ Mungo bachiakap ywese chi mmu ane ághə bhese ntínso ndü menyij ebhen bébè bhese mmuet mbənyune yimbəŋ abhəŋ nyaka mamə menyu ne menyu, Yě nə, ake ka bebú.

¹⁶ Séndók ye kekəwət kebəŋ becháy ntá Mandem mmu achi ndü enəkó kefə eyi.

* 4:7 Bəgwət nti ndü ndəŋ ane, chi ménisi beka enyij ene Mandem árəm ndü Eyəŋ Eyí.

Achí Mandem berĩndu ne chõj angõ bhese ntĩnso, antõj bhese berĩndu ebhi ndu bekwak bhese ndũ mpok ane sèchébhé enyĩj.

5

¹ Bo báyap yěntiki mũngo bachiãkap ndũ nkwo wap, mámbure, yĩ anka nõkõ betik Mandem ndũ ntĩ wap. Yi ke ásõt ye akap ane bho ne akabhénya nkwo ánychè nõkõ ntá Mandem ěti bebú bho.

² Arĩjĩ ndu ákèm sayri bo abhen bábhiki rĩjĩ yěnyĩj ne abhen babhõjõ bekwéné tĩndu yĩmbõj ábhõjõ nkwo beyã bekwene besĩ Mandem.

³ Abhõj ye bechye nõkõ akap ěti bebú ebhi yĩmbõj, nkúbhé mbõ enyu áchye akap ěti bebú bo abhen yi áté ndũ ntĩ wap.

⁴ Yě mmu ápú chye mmuet kenókó andem be yi ákway bebhak mũngo bachiãkap. Mandem ke áyap mmu, anka yĩ ambak mũngo bachiãkap nkúbhé mbõ enyu áká nyaka ne Arõn.

⁵ Nkúbhé enyũ yõ ke echi ne Kristo. Puyě yĩmbõj ke áyõjõ nyaka mmuet bé ámbák mũngo bachiãkap ambõj kenókó nchi-akap. Mandem ke ábhĩjĩ yi, arem be, “Wõ, õhĩ Mõwa, ne echõj nchĩ rem be ndõp chi Etaye”.

⁶ Apet árèm nebhuet achak be, “Chõj õmbak nchiakap mpoknkem mbõ enyu bárémé nyaka ěti Melkísedek.”

⁷ Mpok Yesu achi fá amik, arĩjĩ nyaka be Mandem abhõj betaj beka newú nemfuet yi ansem. Anikmuet ne ntĩ nenkem kpát eyõj eyi ere ko amfay, babhese ansep nõkõ. Mandem aghok nenikĩmuet eni mbõnyune aséptĩ nyaka mmuet, anchye nõkõ Mandem kenókó.

⁸ Yĩ achi nyaka Mmõ Mandem tetep, yě nõ, aghók beghok Mandem ndũ besõjõri ebhen yi ághõ.

⁹ Mandem anánjã nõkó beka yi ankway ndũ yěntiki mbi, ayibhiri arõp mmu ane áchye nepém enen nebhiiki bhõj ngwentĩ ntá yěntiki mmu ane ághõk yi.

¹⁰ Mandem afyé yi ambak enyũ mũngo bachiãkap ane Melkísedek achi nyaka.

Sõt ká mpok be yě mmu áké rõ mbi Mandem

¹¹ Mbõj beyã menyĩj bechak ebhen nchĩ kway berem ěti Yesu mũngo bachiãkap ywese. Ke chi menyĩj ebhen bébè mmuet beka be mánjwimem tĩndu bårõbhé chi bo abhen bapu kem enyĩj ayak.

¹² Yěndu bãchi bo abhen bábhõjõ bebhak batõj Eyõj Mandem néne, nté yeka átõj be bábhuet chi bo abhen mmu ábhõjõ betõj menyĩjĩ mbi ebhen mmu ábhõjõ beghok ěti Eyõj Mandem. Bãhĩ mbõ mámbõ abhen bábhuet menyu chi nébhi. Bãpú mbõ bõ abhen bákway menyie nenyié mbõj.

¹³ Mmu ane ányũ chi ami, ábhĩkĩ bhõj eka ndu berĩjĩ enyĩj ene echi chak besĩ Mandem mbõnyune achĩ mmó.

¹⁴ Nenyié mbõj nechi chi ntá baseansi. Bõ ke mánánj bágõkõsĩ mmuet ne bárĩjĩ ewupsi ene echi ndũ enyĩj ene erĩ ne ené ébhébhé.

6

¹ Séndõ ye beyĩjĩ nõkõ chi ndiere menyĩjĩ mbi ěti Yesu Kristo, séndók ambi ndu bechak be sénséné ndũ nejwimem enese. Sébhĩkĩ pere bhõj besõt mpok berem ěti menyĩj ebhen békémé neka enese mbõ ebhen bérèm be mmu abhõj betiknsem ndũ bebú ebhi, andõ beka bebéptĩ menyĩj ebhen bétwõ yi chi ne newú, ne be mmu abhõj beka ne Mandem.

² Ne be bábhõj besõt mpok berem ěti nejwiti, ne ěti epĩj ménéyãjã bho amó anti, ne enyũ mbúré Mandem ákũ bawú mámpétnsem ndũ nepém, ne ěti netán ane mbúré bátãj bo mámkpõt manyé yap ndõj amõt ndak amay.

³ Sébhĩkĩ bhõj bétĩjĩ ndũ menyĩj ebhõ. Chõj séndók chi ambi mbák éhĩ enyĩj ene Mandem áyãj.

⁴ Sébhõj berĩjĩ be bápú kway beka mmu ane arõ mbi Mandem be ámpet antiknsem ndũ bebú bhi. Nchĩ rem ěti enyũ mmu ane mánánj bákũ amik anéné yi, aghõ akap ane Mandem áchye bõ bhi, ne Éfõjõ Bedyere abhak ne yi nkwo.

⁵ Ndũ nepém eni, anánj aghõ nkwo berĩ ebhen bífũ ndu Eyõj Mandem, aghõ betaj ebhen bébhak chõj ndũ nenjókõ mpok enen nétwõ ansem.

⁶ Mbák mmu wu ántán nti ne Kristo, bápú kway beká yi ampēt antiknsem ndü bebú ebhi, tǝndu yi achi mbə mmu ane apēt ágò Mmə Mandem ndü ekotákátí, anchye nəkə yi ntíanwóp besí bho, ene eyə étwə yi chi ne ménémé.

⁷ Mandem áyēt mmik ane ányù manyiep amen ákwèn are, ankə nenyíé néngó, nenchye mbwət ntá mmu ane ákwáná yə.

⁸ Ke mbák mmik ágò chi bǝmenək ne táko nsense, nə yə abhíkí rí, árəp chi mmik ane báchənti chənti, ne ndu ngwenti, mánsəy yə səy.

⁹ Abhen ekəy, yǝndu méréem nə ne bhe, mbəy nti ne bhe bé bákə chi berítí menyiy ebhen békə ndəy amət ne nepeme ane Mandem ápeme bhe.

¹⁰ Mandem achi chak mpoknkem ne apu kway beghəkəntik betik ebheka ne ekəy ene bătónó yi ndü bákwač bati bǝnkwa ne bārəy ambi bekə nə.

¹¹ Ne séyən be yǝntiki mmu yweka ándók ambi betəy nkúbhé nti enə te ndü ngwenti, ne bápú nók chəy bebəy menyiy ebhen bəbhaka nti be chəy mǎmbəy.

¹² Mpú yəy mǎndə abhət ánkém be. Nchí yəy chi be mǎnkoŋo eriy ene bo abhen mánókó, ne bábəy ekébhénti ne bágħaka ndü nté ane bábəy menyiy ebhen Mandem afyé bariēp bechye.

Bariēp Mandem apú kwén

¹³ Mpok Mandem afyé Abraham bariēp, ayiki ndü nnyén eni yimbəy, tǝndu yǝ mmu apu ane acha yi be yi ánkway beyiki ndu nnyén mmu wu.

¹⁴ Ayiki arem be, “Mpú nók béyēt wə, ne chəy nchyé wə beyǎ bebħárəbhə.”

¹⁵ Abraham ánoy ye ne ekébhénti kpát abəy menyiy ebhen Mandem afyé bariēp bechye yi.

¹⁶ Nkwǎŋwəy ayiki chi ndü nnyén mmu ane acha yi, ne mpok bo bákəm epúítí, mánəy mányú nku, epúítí émay.

¹⁷ Eniy eyə ke ékú Mandem áyíkí nyaka ndu bétəy bo abhen bariēp ami achi ntá yap kpoŋoroŋ be bó báká eniy ene yi ati bekə.

¹⁸ Mandem akə menyiy ebhen bepəy ndu bəfyē bhese nti, bese bho sébúé sérónó ntá

yi be yi ampeme bhese. Menyiy ebhə bepəy bepə wupsi mbənyune yí apú kway besense. Afyé bese nti be seke rə bebħaka nti menyiy ebhen yi afyé bariēp bechye bhese.

¹⁹ Eniy ene sebħaka nti are ékəm bese erírí ndü nepém enese mbə enyü ndo ákəm áchwí nebħəet amət kpemm be nnyén néke pəkó wu. Nebħakántí enese ne Yesu nékú séfúét ekat séchwe te amem mókere kón, ndü nebħəet bediéré Mandem.

²⁰ Yesu anəy ayámbi arəy are ndü ntí ayese mpok yi áróbhé chi münti bachiakap ane mpoknkem mbə enyü béréme nyaka éti Melkisédek.

7

Menyiy ebhen beyiyi Melkisédek nchiakap Mandem

¹ Melkisédek-ne achi nyaka mfə etək Saləm ne nchiakap Mandem Acha. Abraham anu nyaka ne beyǎ bafə awáy bhə. Mpok yi áfú ebħinənu ápətnsem, Melkisédek atemeri yi, ayét yi.

² Abraham akəre menyiy menkem ebhen yi áfú ebħinənu ne bhə ndu baru byo, achye yi ndu amət. Nnyén Melkisédek enə néte ndü “Mfə ane ákə menyiy ebhen bechi chak.” Achi nkwa Mfə Saləm, nə chi “Mfə ane áchye kpák.” *

³ Ekátí Mandem ébhíkí rəm yǝnyiy éti etayi ne máyi ne nneréket ywi ne mpok ane bábəy yi. Ne nepém eni nébhíkí bhəy ngwenti. Achí nchiakap Mandem ngwenti ti mbə Mmə Mandem.

⁴ Ghó ká enyü nném mmu yi achi nyaka! Yǝndu Abraham achi nyaka chi mbi ane bo Israel, akóré menyiy ebhen yi áfú ebħinənu ne bhə ndü baru byo, achye yi ndu amət.

⁵ Mbək bebħárəbhə Lévi bachi bachiakap Mandem. Ebhé Moses éghàti bhə be mánsət ndü menyiy amət ndü ane byo ntá yǝntiki mmu Israel, yǝndu bə ne bo Israel mankem bachi bebħárəbhə Abraham, nə chi bǝ nneréket amət.

⁶ Ke Melkisédek mmu apú nyaka mbəy mmü nneréket Lévi asət nyaka enyü akap wu nə Abraham áchye yi, ayét yi mmu Mandem afyé nyaka bariēp ne yi.

* 7:2 Hibru: Mélek chi “Mfə”, tsedek chi “chak”, Saləm chi “Kpák”.

7 Yěntiki mmu arínjì be mmu ane áyet nti ke áchá mmu ane yi áyééré.

8 Beyiñi bachiäkap abhen bachi bebhárébhò Lévi, bó mankem abhen básot akap ane ndu-amot ntá bho, bágù mbò yěntiki mmu achak. Ke béyíñi Melkísedek, mmu ásóré nyaka nkwò akap wu, Ekáti Mandem étòn beše be nepém eni nebhiki bhòñ ngwenti.

9 Sékwáy mbòñ bérem be Lévi mmu bebhárébhò bhi básot enyũ akap wu ntá bho, achyé nyaka enyũ akap wu ntá Melkísedek tëndu chi-mbi ywi Abraham achyé nyaka wu ntá Melkísedek.

10 Echi enyuyò mbònyune bábhíki re bhe nyaka Lévi mpok Melkísedek atemeri Abraham. Yě nò, Lévi ánánj achí nyaka ndũ manonj Abraham.

11 Mpok Mandem áká bachiäkap abhen bebhárébhò Lévi manchye bebhé ebhen békwáy ne nkwò bachiäkap abhò, mbò betik ebhap békwáy nyaka beka be bo mámbák chak mbò enyũ Mandem áyàn, mbá nti apu ane nchiakap achak átwò ane achi mbò Melkísedek, ne abhak kekúrí ne bachiäkap abhen nneréket Aròn.

12 Mpok nneréket ane bachiäkap áwúpsí, ewúpsí ebhak ndu ebhé nkwò.

13 Mmu ane bárèm menyíñ ebhen éti yi afu chí ndũ nneréket ané achí kekúrí ne ané yě mmu abhíki re fu are, ne ané ákù betiki Mandem mbò nchiakap.

14 Echi kponononj be Acha ywese Yesu afu nyaka ndũ nneréket Júda, ne Moses ábhíki rem yěnyíñ éti nneréket wu mpok yi árèm enyíñ éti bachiäkap.

Yesu achi nchiakap Mandem mbò Melkísedek achi nyaka

15 Enyíñ ene epet ékù sengò kponononj be ebhé éyíbhiri, chi netwò ane nchiakap achak átwò mbò Melkísedek.

16 Achí nchiakap, puyě chi bekonjo ebhé ene érèm éti nneréket ane nchiakap ábhónjò befufu are, ke chi bekonjo betan ebhen nepém eni enen yě mmu apu kway bechòñti.

17 Echi mbò enyũ bárémé éti Kristo be, “Wò, òchí nchiakap Mandem ngwenti ti mbò Melkísedek.”

18 Ndu beròñ ambi, bárò esí ebhé mbònyune ébhíki pere bhòñ nyaka betan, ékepere bhòñ yěnyíñ beka ne bhesé.

19 Nti achi be ebhé yò épú kway bekwak mmu ankway ndu yěntiki mbi besí Mandem. Néne, bátwò ne enyíñ echak ene echa bebhé. Yò ke sébháká nti aré ne éyà bhesé kekwoñ ne Mandem.

20 Enyíñ echak ene séghò éti nchiakap wu chi be Mandem anyu nyaka nku be Yesu ábhák nchiakap. Yě nchiakap achak apú, ane mányú nku éti yi.

21 Ntá Yesu ke yi áyíki mbò enyũ Ekáti Mandem éghàti besí be, “Éta Mandem ayiki, ne apú kway beyibhiri nkaysi yi. Ayíki, arem be, ‘Òchí nchiakap ngwenti ti.’ ”

22 Nku ane Mandem ányú éti Yesu enyuyò átonj be, mpok séghò Yesu, séríñi be yi achi sebhanj esen Mandem achye ndu betonj be nku yò atéé acha ane nsi.

23 Ewupsi echak echi be, bachiäkap abhen mbi baya nyaka ne nti be báchí nyaka bo abhen newú nékánj bó báké rònj ambi ne betik ebhap.

24 Ke mbák chi Yesu, yi árònj ambi beka betik ebhi mbò nchiakap mpoknkem, mbònyune yi apu gu wáwák.

25 Ndu echi nò, yi ákway bereme yěntiki mmu ane áfúéré ntá yi atwò ntá Mandem ndonj amot ndak amay, tëndu yi achi nepém mpoknkem ndu meníkmæt éti yap.

26 Enyũ mungo bachiäkap wu ke ákwáy ye bekwak beše, mbònyune yi achi nyánjá, abhíki bhòñ békwéné, abhíki bhòñ bakwap, achí kekúrí ne bð bebá, ne achí ndũ nebhuéré kenókó amfay.

27 Nti apu ane yi ábhónjò bechye akap yěntiki nywòp mbò yěntiki mungo bachiäkap ane mbi. Yěntiki mmu wap áyambi nyaka anchye akap éti ebhi bebá, ke andak ye ambi beka nò éti bebá bo bachak. Yesu achyé akap ndonj amot ndak amáy, mpok yi achye mmæt be mango ndu skotákátí.

28 Ebhé Moses ékù nyaka bo abhen bekwéné béchí ne bhò mámbák bð bagho bachiäkap, ke Mandem anyu nku aká Mýwi mmu ákwáy ndũ yěntiki mbi mpoknkem ámbák mungo bachiäkap.

8

Yesu ke achi mungo bachiakap ane Nku Nko

¹ Mbõñ ntí-ndak ane sérèm chi be sebhõñ enyũ mungo bachiakap ane áchókó ndũ nebhuéré kenókó ne Mandem mmu ábhõñõ betan menkem awu amfay.

² Mungo bachiakap wu ákà betik ebhi amem etem ene echí nyáná, ené mbõñ Mandem Acha áté, kebhak chi nkwanwan.

³ Báfyè yèntiki mungo bachiakap chi be anchye nõkõ akap ne akabhénya ntá Mandem. Ndu echí nõ, nchiakap ywese nkwo abhõñ bébhõñ enyĩñ ene yi áchye ntá Mandem mbõ akap.

⁴ Mbõ yi achi chi fá amik, mbu ápú bhak nchiakap wáwák, tẽndu bachiakap bachak bachí fá amik abhen báchyè akap bekoño enyũ ené ebhé Moses érèm.

⁵ Betik ebhap bechi mbõ ndikandi ane ákà séndĩñĩ mbõñ enyĩñ ene éfákari amem etem ene amfay. Sérĩñĩ be echí nõ mbõnyune mpok Moses ábhõñ nyaka bete étém akap, Mandem aghati yi be, “Õbhõñ beghõ be oté etem eyõ mbõ enyu ntõñõ wõ amfay njie.”

⁶ Ke néne, betik ebhen Kristo béchá ebhen bachiakap abhen Nku Nsí, nkúbhé mbõ enyũ nku ane ákú Yesu ate nenti Mandem ne bho áchá ane nsí, mbõnyune akõ ne nku ane árí áchá.

⁷ Mbõ nku nsí yõ ákway nyaka bekwak bo mambak chak besí Mandem, mbu ntí apu bebhõñ nku achák.

⁸ Ke Mandem Acha aghõ nyaka be békwéné bechí ne bõbhi. Èti yõ, arem be, “Mpok átwò ane nchí nyu nku achák ne bo Israel, ne bõ Júda nkwo.

⁹ Nku ane apú bhak mbõ ane nsí nyaka nyu ne bachĩmbi bhap mpok nsóré bhó ne awó wa mféré etak Ijip. Bábhíkí rõñ nyaka ambi beka menyĩñ ebhen nku nsí áyan bõ manku. Ékú Acha arem be, ‘Ndu échí nõ, mbíkí pere bhõñ mpok ne bhõ. Mme Mandem Acha ke nchí rem.’

¹⁰ Né chi nku ane mënyú chõñ ne bo Israel ndũ manywõp ane átwò. Mme Acha nchí rem be chõñ mfyé bebhé ebha bõ antí, nsĩñ

bhõ amem bati yap. Chõñ mbak Mandem awap, ne bõ mámbak bõbha.

¹¹ Yẽ mmu apu bhõñ chõñ betõñ nti, ne yẽ chi nti manõ be, ‘Dĩñĩ Mandem’, mbõnyune bo mankem bárĩñĩ chõñ me, bebhõ amuet ndéndeme bho beghaka amuet maném bho.

¹² Ne chõñ ngó bhõ ntĩnso, mfõñórĩ bebú bhap nkepere tik bhó wawak.”

¹³ Nerem ane Mandem árem èti Nku Nkõ áton be ane mbi abhíkí pere bhõñ betan ne enyĩñ ene énanjá éfúéré mpok, yõ kepere bhõñ betan, éneemenem.

9

Enyũ báchyè nyaka Mandem Kenókó amem Etém

¹ Nku mbi ane Mandem ányú ne bo Israel abhõñ nyaka bebhé ebhen bétõñ enyũ bo babhõñõ bechye Mandem kenókó, ne etem ebhak fá amik ené bõ báchyè yi kenókó aré.

² Etém eyõ ébhõñ bõbket bapay. Ané mbi abhak Nebhuet Bediere. Aré ke enyĩñ ene epõkõ berõñõ mkpak echí nyaka, ne bret Mandem.*

³ Nden akóré nyaka móket ane mbi ne ane ansem. Bábhĩñĩ nyaka móket wu be Nebhuet ane achi Nyáná Achá.

⁴ Éfémé akap ene bághákó ne pú ebhak amem móket wu. Amfay éfémé eyõ ke básõñ nyaka enyĩñĩ eriep ene bábhĩñĩ be ínsens. Ekubhé Nku ébhak nkwo amem. Bákúti yõ enkem ne pú. Móte ane mána achi amem abhak amem ekubhé yõ. Ntém Arõn enen nétémé beyé nébhák nkwo amem. Bégbáká batay apay ane Mandem ásíñĩ nyaka bebhé are ke áchye ntá Moses bebhak nkwo amem ekuer eyõ.

⁵ Befõñõ bepay ebhen bághókó mbo bõángel bebhak amfay ekubhe yõ. Bebhap ebhap ményábhe amfay nebhuet ane Mandem áfonõri nyaka bebú bho are. Ke sépú kway berem yèntiki enyĩñ èti menyĩñ ebhen néne.

⁶ Mánánjá nõkó bebhúere yèntiki enyĩñ ndũ ayi nebhuet, bachiakap báre rõñ ndũ móket ane mbi, mpok ne mpok, ndũ beka ebhap betik.

* 9:2 Esé berõñõ mkpak: enyĩñ bete berõñõ mkpak are.

⁷ Ke mũngo bachiãkap aywĩnti ke áchwè amem móket ane achi Nyánjá Acha ndon amot ndũ mmíé. Ne abhõn nyaka bechwe arẽ chi ne manon amen yi áchyè ãti bebú bhi ne bebú ebhen bo bákú kerĩni be chi bebú.

⁸ Efónó Bedyere ãsõt menyĩn ebhen betan bese be mpoknkem ane móket ane mbi abhuet téé, mbi bechwe are apu bhak.

⁹ Ene chí erĩn ené ètõn bhese ndũ mkpáká mmik ane echon be akap ne akabhénya ane báchyè Mandem apu kway beka nti mmu nénkwáy ndũ yẽntiki mbi besí Mandem.

¹⁰ Besí menyĩn ebhõ menkem béyĩni chi menyĩn menyie ne ebhen menyu, ne menyũ menyĩn béchák ebhen bo básõt mánso mmuet be báke bhon bakwap besí Mandem. Menyĩn ebhõ béyĩni chi bebhé ãti mmuet ne mémay mpok Mandem átwõ ne enyu ekõ.

¹¹ Kristo atwõ mbõ mũngo bachiãkap ane ákú berítĩ menyĩn ebhen bétwõ mémfákári. Achwe amem ekeré Mandem ene ékwáy ndũ yẽntiki mbi écha ebhen béchĩ nyaka fá amik. Puyẽ bo ke báté yõ, ne épú ndũ mpáy menyĩn ebhen fá amik.

¹² Achwe ndũ móket ane achi Nyánjá Achá ndon amot, ndak ámány. Puyẽ chi ne manon mmén ne amen bõmpõn kẽ yĩ achwe aré ne mõ. Manõn mi yĩmbõn kẽ yĩ áchyé, ne ndũ ákú nõ aku bhese aferẽ ndũ kesemé bebú mpoknkem.

¹³ Ndũ mpok ane áfueré ansem, básõt nyaka chi manon mmén ne amen nném mpõn ne batwõp amen móngõ mpõn ane básõnõ, mámyakati amuet mmu ane apú pépép besí Mandem, be ambak ye pépép.

¹⁴ Mbák manon nnya ákway nyaka beka mmu ambak pépép, ná ne manon Kristo, yi mmu achye mmuet ane yẽnyĩn ébhiki nyõp ntá Mandem mbõ akap ndũ betan Efónó mmu achi mpoknkem? Manon ami abhõn bébhõn beyã betan ndu beka be bati yese ambak pépép, ne bé séképere ka menyĩn ebhen bétwõ bhese ne newú. Akú nõ bé séndõbhe tok chi Mandem mmu achi nepém.

¹⁵ Nechye ane yi áchyé mmuet mbõ akap enyu eyõ ke ákú yi ate nenti Mandem ne nkwa ndũ Nku Nkõ ndu beka be bo abhen Mandem abhĩni, mámbõn berítĩ menyĩn ebhen yi afyé bariẽp bechye bhõ, tẽndu

newú néféré bho ndũ bebú ebhen Nku Nsí.

¹⁶ Ekáti newú-besu echi mbõ nku. Mbák séka enyĩn ene mmu ásinĩ arem enyũ bábhõnõ bekõre newú eni, bápú kway bekonõ yõ kpatẽ émbak kponõron be yi ánán ágú.

¹⁷ Ekáti newú mmu ébhõn betan chi mpok yi ánán ágú, tẽndu épú bhõn betan mpoknkem ane mmu ane ásinĩ ekáti yõ achi nepém. Echi mbõ nku.

¹⁸ Èti yõ kẽ manon ábhõnõ nyaka berõn amik ndu beka be esí nku embõn betan.

¹⁹ Mpok Moses ánánjá ághátĩ bho bebhé Mandem menkem, asõt ntábhénõk hysõp, anep babyõk mmén amen achi chu are. Asõt manon mómpon ne amen mmén, achõpti ne manyier. Asõt ye ntábhénõk hysõp wu, atap amem manon mõ, amyakati ndũ ekáti bebhé ne amuet bo mankem.

²⁰ Ndu ákú nõ, are rem be, “Manon amen ákem nku ane Mandem anyu ne bhe ne ághati bhe be mámbáré yõ.”

²¹ Enyu èmot ke Moses amyakati nyaka manon ndũ etem ne ndũ menyĩn menkem ebhen básõt nyaka bechye Mandem kenõkõ ne bhõ.

²² Dinĩ ká be békõnõ bebhé Moses, babhõn nyaka besõt manon ndu beka beyã menyĩn mémbak pépép. Mbák manon abhiki rõn amik, bápú fonõri bebú bho.

Kristo achye mmuet mbõ akap ndu bépõkõ bebú bho

²³ Èti eyõ ke bábhõnõ nyaka beka menyĩn ebhen bechi fá amik ebhen béchĩ ndikandi menyĩnĩ mbõn ebhen bechi amfay be mémbak pépép enyu eyõ. Ke ndu beka menyĩnĩ mfay mémbak pépép bábhõn nyaka besõt chi manon amen acha manõn nnya.

²⁴ Kristo abhíkĩ rõn ndũ ekeré Mandem ene bághõkõ ne amõ, ené échĩ ndikandi ekerákap ene mbõn awu amfay. Achwe chí amem mbõn etem ené amfay ne achĩ are néne besí Mandem, ãti yese.

²⁵ Ne abhíkĩ rõn amfay ndu bechye mmuet mbõ akap ndõn ne ndõn mbõ enyũ mũngo bachiãkap áchwe nyaka ndũ móket ane achi Nyánjá Acha yẽntiki mmíé ne manon amen apu ami.

26 Sayri sayri, mbə yi ǎrəŋ nyaka amfay ndəŋ ne ndəŋ ndu bechye akap, mbá yi abhəŋ bebhəŋ esəŋəri te ndü ngwenti mmik. Ke abhési ndəŋ amət ndak ámay ndü ngwenti mpok achye mmæet mbə akap ane ápókó bebá bo.

27 Ne nkúbhé mbə enyü Mandem árémé be mmu abhəŋ bégu ndəŋ amət, ne ánánj ángú, andəbhe noŋ chi manyé,

28 enyu eyə ke echi ye be Kristo achyé nepém eni mbə akap ndəŋ amət ndu bépəkə bebá bo mankem, ne chəŋ ampet antwá, puyě ndu beferé bebá, ke ndu bepepe bo abhen bachi ne amík ambi mánəŋ yi.

10

1 Béyíŋi bebhé Moses, bechi mbə ndíkándi berítí menyin ebhen bebhəŋə bétwə, puyě mbəŋ menyin ebhə. Enyu esí ene érém be mánchyé nókó akap ndəŋ ne ndəŋ yěntiki mmíé épú kway nyaka beka bo abhen bátwə ntá Mandem ndu bechye yi kenókó mánkwáy besí bhi ndü yěntiki mbi wáwák.

2 Mbə akap wu ákə bo mambak pépép besí Mandem mbə bábhæet bechye wu? Mbə batí bho ápú pere tan bə éti bebá bhap.

3 Ke akap ane báchye yěntiki mmíé, áchí nyaka chi enyin ene ékə bo mántik bebá bhap.

4 Échi enyu eyə mbənyune manəŋ mɔəŋ ne manəŋ mmén ápú kway beferé mmu bebá anti wáwák.

5 Éti yə ke echi be mpok Kristo ábhəŋə nyaka bétwə fá amík, arem ntá Mandem be, “Ǫbhíkí pere yan be bo mánchyé akabhénya ne menyü akap áchá. Ke əghókó chí mmæet nkwă

əchyé me bé nchyé wə akap ne yə.

6 Akabhé nya besəŋ bechye wə ápú chye wə maŋák.

Yě chí akap ane bo báchye be ampəkə bebá ebhap apu chye wə maŋák.”

7 Ndem ye be, “Éta Mandem, ghó mé ne.

Ntwə beka enyin ene wə óyàn menká nkúbhé mbə enyü

basinji éti ya amem ekáti eye.”

8 Kristo arem be,

“Ǫpú yan, mánchyé wə akabhénya ne akabhé mbwət,

ne yě chi enyü akap achak, ne akabhénya ene básəŋ ango ne ɔpú bhəŋ maŋák ne akap éti bebá.

Báchyè akap ane bekoŋə bebhé Moses.

Arem nə yěndu bo báchye nyaka akap chi bekoŋə bebhé Moses.”

9 Kristo árém nókó nə, apet arem be, “Éta Mandem, ghó mé né. Ntwə béka enyin ene óyàn menka.” Kristo átəŋ ndü neren ane yi árémé nə be Mandem aféré esí akap, afyé ane akə.

10 Ne éti Yesu Kristo áká enyin ene Mandem áyàn nyaka be yi anka, achye mmæet yi mbə akap ndəŋ amət ndak amay, séróp chi pépép besí Mandem.

11 Ndü nku nsí, yěntiki nchiakap áte nyaka ndü betik, ndü nebhæet ane báchye akap aré yěntiki nywəp, ndu béchye nkúbhé akap ane apu kway bepəkə bebá bho wáwák.

12 Ke Kristo achye mmæet yi mbə akap éti bebá bho ndəŋ amət ne akap wu ákwáy ndü mpoknkem. Akó ye amfay achəkə amem mókət ane achi Nyánjá, ebhé awónem Mandem.

13 Aré, ánoŋ Mandem anka bömpap abhi mámbák mbə enək ene yi ányanə bekak are.

14 Nó ke echi be Kristo asət akap amət akə bo abhen Mandem áká mambák abhi mánkwáy ndü yěntiki mbi besí Mandem mpoknkem.

15 Ne Éfónó Bedyere nkwo átə ntísie be menyin ebhen bechi tetep. Ayámbi arem be,

16 Mandem Acha arem be, “Né chi nku nkə ane mbəŋə menyü ne böbha mpok ane manywəp ayə áfúéré. Chəŋ mfyé bebhé bha amem bati yap, nsin bho amem nkaysi yap.”

17 Apet arem be, “Mpú pere tik chəŋ bebá ebhap ne bebéptí menyin ebhen bə bákə wáwák!”

18 Mánanə mámfónórí bebá bho, ntí apu pere bhak ane bə báchye akap.

Séndək kekwat ne Mandem

19 Böma, těndu manəŋ Yesu áronə amík éti yeese, sékway ye berem be sébhəŋ ngəŋanə bechwe ndü nebhæet ane achi Nyánjá.

20 Yesu ánánjá anene ekat, achye bhese mbí akə ane nepém bé sėnkwayé bėfæet aré sendək

te amem. Ekate ene yi anene chi mmuet yi ane yi achye, ndu agu eti yese.

²¹ Ne tendu sebhəŋo Nnem Nchiakap ne yi ke akeme ekeré Mandem,

²² sendok kekwat ne Mandem ne bati ane tetep ne sensiki nti enyu ene sepu pere makati yenyi. Senka no mbonyune Yesu anan amyakati manon ami ndu bati yese ne achí pépép, ne yo apu pere tan bhese ndu yenyi. Asó mmuet eyese nkwa ne manyiep amen abhiki bhəŋ bakwap.

²³ Sénkém sayri nebhakanti enen sebhəŋo ndu menyin ebhen betwə ambi ebhen sérəm be sebhaka nti aré. Séké makati mbonyune Mandem mmu afyé bariép bechye bhese menyin ebhə əbhəre bariép ami.

²⁴ Sémfyé nti béghə enyū sékwáy menyikisi bati ane bati bəŋkwə enyu ene bákway bebhəŋ ekəŋ ne bho ne mánka nəkə beriti menyin.

²⁵ Séké fere nti ndu bechem ne bati mbo enyū mbək bo bəbhəŋə epin beka. Enyin sebhəŋə beka chi be sémfyé nəkə bati nti, sayri sayri, nene, ene nywəp enen Yesu atwə nechí kekwat.

²⁶ Mbák sənchók batú, sendok ambi beka bebá, ene sənən sérinji tetep ane Mandem, sendinji bé yə akap achak apu ane akway bekatí bebá ebhese.

²⁷ Mmu ane akə nə, abhiki pere bhəŋ yenyi echak ene yi anon, ebhiki fuet chi menon ne becháy manyé ane atwə ambi ne ngó ané adu gum gum gum ane abhəŋə mēmen bəmpap Mandem.

²⁸ Yə agha ane abyak nyaka ebhé Moses ne bo bati apay, yə bati arat, mánte ntisie be aka nə tetep, baway yi kebhəŋ ntinso ne yi.

²⁹ Ná ne mmu ane abyak Mmə Mandem? Bəkaysi be ntiki ntémsi ane abébhé achá akwáy ne yi? Enyū mmu wu əsət manon nku ane aké yi ambak pépép besí Mandem mbə enyin ene epu nyáná, ne ərem ebábə eti Efónó Bedyere mmu akə berindu Mandem mémbak ne bəbhi.

³⁰ Sérinji mmu ane arémé be, “Me ke nchi Nkeme kémbé.” Apet arem be, “Chəŋ Acha antán bəbhi.”

³¹ Bəkwən amó Mandem mmu achi nepém chi enyin ene mmu abhəŋə bécháy.

³² Tik ka manywəp ane afuéré ansem, mpok bákú amík anene bhe. Mpok yo, bəté kpiri ndu beyə besəŋəri ndu mánú ne bhə.

³³ Mpok achi nyaka ane básəkəti, manchye nəkə bhe nenyok besí bho. Mpok achak bare té ansem bə abhen bəchye bhə esəŋəri enyu yo.

³⁴ Bəbhəŋ nyaka ntinso ne bəkenəŋ. Ne mpok bəfəŋə menyin ebhəka, bəka ne manák be manka nə, ndu bərinji be bəbhəŋ menyin ebhen becha ebhə, ne be bə bəbhak mpoknkem.

³⁵ Bəké ro ye nesiki nti eneka. Nétwə ne beyə nsáy.

³⁶ Bəbhəŋ ye bete kpiri be mánkwáy bekoŋo nkaysi Mandem, mambəŋ menyin ebhen yi afyé bariép bechye be.

³⁷ Mandem arem be, “Mandú mpok, mmu ane abhəŋə betwə, atwə, ne apu chəŋti mpok.

³⁸ Ke mmu wa ane achi chak əbhak chəŋ nepém ndu abhəŋə neka ne me. Ke mbák anjá mmuet ansem, mpú bhəŋ manák ne yi.

³⁹ Ke mbák chi bese, sépu bo abhen báya mmuet ansem mangu manem. Séchí chí bo abhen sebhəŋə neka ne Mandem, ne yi əpeme bhese.”

11

Bə abhen babhəŋ neka ne Mandem

¹ Bebhəŋ neka ne Mandem chi yi? Chí neka ane mmu akə be enyin ene yi abhaka nti be chəŋ ambəŋ ebhəŋ bəfákəri, ne ménoko ne nti nenkem be menyin ebhen mmu apu ghó ne amík béchi tetep.

² Neka enen bo abhen te nyaka ke nékú nyaka Mandem arem be bə bákə sayri.

³ Neka ke nékú sérinji be Mandem asət chi eyəŋonyu eyi ke əghoko mmik. Eyə étəŋ be menyin ebhen séghə ne amík bəfú chi ndu menyin ebhen mmu apu kway beghə ne amík.

⁴ Neka Abel ke nekə yi achye nyaka Mandem akap ané akwáy achá ane Ken. Nesət ane Mandem asóré akap Abel atəŋ be aká be Abel achi chak besí bhi. Yəndu Abel agu, neka eni nékə abhəet berem kəpi ntá yese tē chəŋ.

⁵ Neka enen Enək ke nékú Mandem asəre yi amfay ene yi abhiki ghó nəwú. Ekə yə mmu

keghó yi ndu Mandem anan asore nyaka yi. Ke Mandem áperé sot Enok, anán aton nyaka be abhōn manák ne yi.

⁶ Bāghō ye be mbák mmu abhíkí bhōn neka ne Mandem, épú kway befakari be Mandem ambōn manák ne yi. Yě agha ane árōn kekwoť ne Mandem abhōn ménóko be Mandem achi, ne be áchyē ákap yěntiki mmu ane áyān yi ne nti eni nenkem.

⁷ Neka Nóa ke néká be, mpok Mandem ásémťi yi ěti menyin ebhen yě mmu abhiki re ghó nyaka ne amík, anoko, aghoko erem áchwí, achwe amem ne efo eyi enkem, Mandem apeme bhō. Neka Nóa akū nō eghori ékwén amuet bō mmik ne. Mandem asot be Nóa achi chak ndu abhōn nyaka neka.

⁸ Neka Abraham ke néká yi áká enyin ene Mandem aghati yi. Mpok Mandem ábhīnī yi bé ámfá, ándók nebhuet ane Mandem afyé bariēp bechye yi, arō etok eyi, are kō andok nōkō, kerinī atú ané yi árōn.

⁹ Neka eni ke néká yi achōkō atú ane Mandem afyé bariēp bechye yi. Abhak aré, achōkō ndu bétém mbō be achi chi kenkō. Enyumot, móywi Aisek, ne ebháré móywi Jekóp, bō Mandem afyé nyaka bariēp bechye bhō mmik yō nkwo, báchókō ndu bétém ne yi Abraham.

¹⁰ Abraham achókō nyáká ndu bétém mbōnyune abháká nyaka nti ndū etok ene ébhak mpoknkem ene Mandem ábhōnō nkaysi enyu ebhōnō bebhak, yimbōn ate yō.

¹¹ Neka enen Sará ngoré Abraham ke néká yi ákway nyaka bépókō menie, yěndu mamie yi anán acha nyaka ané ngoré ane akway bepōkō menie. Ebhak enyu yō mbōnyune anókō nyaka be Mandem achi Mmū tetep, ne ábhūre bariēp ami.

¹² Mpok yō, Abraham anán akok nyaka tontó, enyu ené yi apu pere kway bebhōn bō. Yě nō, bebhárēbhō bhi báyá kpát mbō mambě mfay ne mbō ěsiēp ene echi angokōnyén enyu ene yě mmu apu kway bepay bhō.

¹³ Bōbhen mankem babhōn nyaka neka ne Mandem te ndiere newú. Ne yě mmu wap abhíkí bhōn nyaka menyin ebhen Mandem afyé bariēp bechye bhō. Bāghō nyaka bhō ghō te nekō nesie, bābhōn beyā manák

mándeme nōkō be báchi chi mankō abhen báfūere fuēt fá amik.

¹⁴ Ne bō abhen bārēm enyu eyō bátōn kponōron bé báyān etok ene bō bābhīnī be eyap.

¹⁵ Mbō etok ene bō báfú are kě bákāysi, mbá báyān nyaka mbi bepētnsem aré.

¹⁶ Báyān nyaka chi etok ene érí échá, nō chi ene echí amfay. ěti yō kě ntíanwóp apu ne Mandem be bō bābhīnī yi be Mandem awap. Sérinī nō mbōnyune Mandem aghókō etok abhūre ntá yap.

¹⁷ Neka Abraham ke néká be mpok Mandem áchyé yi nemō ndu aghati yi be ándók ánchyé móywi Aisek mbō akap, Abraham mmu Mandem afyé yi bariēp, aka bechye njanā móywi mbō akap.

¹⁸ Aka bekū nō yěndu Aisek ére kě Mandem afyé nyaka Abraham bariēp ěti yi be, “Aisek ke achi mmó ane ákū chōn ómbōn beyā bebhárēbhō.”

¹⁹ Abraham anoko bé ye Aisek agū gu, Mandem ákway bekū bawú mampētnsem ndū nepém. Sékway ye berem be Aisek achí nyaka chi mbō mmu ane anán ágú ke Mandem akū yi afú ndū newú, apētnsem ntá etayi.

²⁰ Neka Aisek ke néká yi áyéré nyaka bōbhi Jekóp ne Isau, aghati bhō ěti áfók ane átwō ansem.

²¹ Ne neka enen Jekóp ne Mandem ke néká yi áyéré bōmóywi Joséf bati apay mpok yi arōbhe kekwoť begu, aghōkō mmuet ndū ntem eni, achye Mandem kenókō.

²² Neka enen Joséf ne Mandem kě néká bé mpok yi arōbhe chi bégu, arem ěti nefú ane bō Israel bābhōnō nyaka befū etok Ijip, ne aghati bhō be mpok bō báfū, mánsot beghep ebhi mandok ne bhō.

²³ Neka enen chi ne nno Moses ke néká bābhésé yi anywóp ndū batān arat mpok bābhé yi, bé báké way yi. Bákū nō ndū bāghó be Moses ari acha, bō kechay bekwen ebhé Mfō Ijip.

²⁴ Neka Moses ne Mandem ke néká be mpok yi ágó aghaka esakámu ake ka bō mámbinī yi be mmō mōmfō Ijip ane ngoré.

²⁵ Arem be echi sayri bebhōn esōnōri ne bō Mandem echa ménýie nepém enen bebá ndu mómbinī mpok.

²⁶ Aghǎ nyaka be éri mámbyak yi ěti Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átò echa yi bebhǎn keném etók Ijip. Ebhak enyu eyo mbǎnyune yi ǎndǎ nyaka chi akap ane átwò ambi.

²⁷ Neka Moses ne Mandem ke nékú yi arò etók Ijip kecháy beběnti Mfò Ijip. Aképn̄ti, aròk mbò be yi ághò nyaka Mandem mmù bo bápú ghò ne amík.

²⁸ Neka Moses ne Mandem kě nékú yi ághátì bo Israel be mámbáré Epǎ Nekin̄i. Arem be bò mámyákátì manon̄ móm̄en amfay ndù bechíkí mfay ebhen babh̄inywǎp ayap, be ángel Mandem ane ábhǎn̄ó nyaka beway yěntiki mǎmbi bo Ijip, ǎnǎn̄ ángáká ndù eket ené mmu Israel, ankin̄i, ketók yě mmó wap.

²⁹ Neka ke nékú bo Israel bákó bápé manyu ane bábhin̄i be Manyu Chu mpok ákóré mbin̄i epay, érop mbò be bákò chi ndù mmik ane nnyén nérú f̄aet are. Ke mpok bo Ijip má mó bek̄u enyumot, nnyén négbókó nérókó bhò mankem.

³⁰ Neka enén bo Israel ne Mandem ke nékú bákó bǎghábh̄erí etók Jeríko ndù manywǎp tándrámot, nkok ané ákábhé etók, ámóko akwen.

³¹ Neka enen ngoré-nekò ane aka nnyén be Ráhab ke nékú yi ásóré nyaka bǎ abhen bǎrǎn̄ó ndu beghokoti kep̄i abhes̄e amem eket eyi, yí kegú mpok amot ne bo abhen bapú ghok nyaka Mandem.

³² Mbák ndòk ambi bér̄em ěti bo abhen bábhn̄ó nyaka neka ne Mandem, ne menyin̄i ebhen bò bákú, nchí rem ngaka fá? Mpok apu berem ěti Gidion, ne Bǎrak, ne Samsin, ne Jéfta, ne Debhít, ne Samuel ne baremé kep̄inti mankem bachak mankem nkwo.

³³ Neka enen bǎ bhò bábhn̄ó nyaka ne Mandem ke nékú mbòk ayap mánú ne betók bechak básot awónem. Báchák bákém etók enyu ene echi chak, ne bábhn̄ó menyin̄i ebhen Mandem afyé nyaka bariep bechye bhò. Neka enén abhénéfú nékú manyũ ane nk̄u áchók.

³⁴ Mbòk yap mánéme ngó ane ádu gum gum gum, wu keson̄ bhò. Mbòk yap bábúe bǎ abhen báyan̄ nyaka beway bhò ne akparenja. Yěndu bábhn̄í bhon̄ nyaka betan̄, betan̄ békó bò am̄aet. Mbòk bábhn̄ák betan̄ti

batemé nenu abhén mánú básot awónem amfáy nkwo batemé nenu abhen betók bechak, ne bákú nkwo wu bábúe.

³⁵ Neka nékú mbòk baghǎré bǎghó ndù bǎbhap abhen bágú bǎpér̄ensem ndù nepém.

Bádén mbòk kpát bágú, yě nò, bò keka béf̄ere n̄ti ne Mandem be mamfer̄e bhò amó. Báká be éri tontó be bò mángú bé Mandem ank̄u bò mamp̄etnsem ndù nepém enen nérí necha.

³⁶ Bo básókóti mbòk yap, ne bádákáti nsem eyap ne bekpa. Báf̄yé bǎchák ngem amó ne mam̄ese bhò amem bekerékenon̄.

³⁷ Bátém̄ti mbòk ne batay baway, bákprót abhénéfú mbin̄i epay ne nsǎ. Báwáy bǎchák ne bò akparenja. Mbòk yap bǎré kò ne nkwo bhém̄en am̄aet mbò eyap nden, ne babhak ndu kechep. Bo bǎré chye bhò nenyok ne beson̄ori menyin̄i ne menyin̄i.

³⁸ Bǎrǎbh̄e bǎn̄óbón̄ amem ebhi ne ndù mmik njie, mámbese nòkò amem bǎbasem ne amem babhok. Mmiki ne abhíkí kway nyaka nebhet̄e ane berítì bo mbò bhò bábhak are.

³⁹ ěti neka enap, Mandem arem be bǎbhò mankem bákú sayri. Yě nò, yě mmu wap amot ake bhón̄ menyin̄i ebhen Mandem afyé bariep bechye bhò.

⁴⁰ Mandem abhǎn̄ nyaka menyin̄i ebhen bérí béchá anti ntá yap, ne bò bechi ntá ye se nkwo. Ne echi be besé ne bhò séchem nebhet̄e amot ke bes̄e mankem s̄enkway ndù yěntiki mbi besí Mandem.

12

Mandem ǎnyure besé mbǎnyune achi Etayese

¹ Mbák chí bes̄e, beyǎ batísie bakap bhese. Ndu echi nò, s̄éndó ye yěntiki menyin̄i ene énwǎp bhese, ne bebú ebhen bégwǎt bes̄e, s̄enjet ntiet ane sébhón̄ó b̄éjet ne ekíkí.

² Ndu séjèt, s̄éntép amík am̄aet Yesu. Yí ke ǎnéné mbi be semb̄on̄ neka ne yi. Ne yíre kě neka enesé néjwi p̄ot mbò enyu nebhn̄on̄ bebhak. Aká nyaka begu ndù ekotákátì, abyák ntíanwóp ane achi ndu enyũ newú eno, mbǎnyune arín̄í nyaka be manák achi ambi amen Mandem abh̄uré ntá yi. Néne,

achí ebhe awónem Mandem ndu enókó kefō eyi.

³ Kaysí ka Yesu mmu bō bebá báre kú yi bebéptí menyīn, yě nō ate kpirí ndū menyīn ebhō menkem, be bati áké nēm be amem, māmferē amō.

⁴ Ndú nenu enen mǎnù ne bebá, yě mmu yweka abhíkí re chyē ntí ēti nenu enō.

⁵ Bāghókóntik eyōn ene Mandem ághátí bhe mbō bōbhi ndu béfyē bhe ntí? Arem nyaka be

“Mówa, áké sōt mbō eráká ndak, nenyure ane Acha ányūre wō, ne óké rō ntí nénēm wō amem, mpok yi áchyē wō ntémsí.

⁶ Dīnī be Acha ányure mmu ane yi akōnō, ne átemsi yěntiki mmū ane yí ásórē be móywi.”

⁷ Kép yé ka ntí ndū esōnōri ene bāghō. Chi mbi ane Mandem ányūre bhe. Eyō étōn be Mandem asōt be mbō bōbhi. Ntiki mmó etayi apu nyure yi mbák ákú ebéptí enyīn?

⁸ Mbák Mandem apu nyure bhe mpok ane bákú ebéptí enyīn mbō enyū yi ákú ne bōbhi mankem, nō bápú bōbhi tetep. Nō nō bāchi chi mbō bō-enōn.

⁹ Ne ndu bérōn ambi, mpok bōtáyese abhen fá amík bāchyē bhese ntemsi ndū bekwéné ebhen sékú, séchyē bhō kenókó, ná ne Etayese ane amfay? Sébhōn bechyē yi mmu ábhōnó befónó ebhese kenókó encha, ne chōn sémbōn nepém.

¹⁰ Bōtáyese mányūre nyaka bhese ndu mómbīnī mpok mbō enyū bō bāghó be éri ntá yese. Mbák chi Mandem, nenyure ane yi ányūre bese achi ndu be kú bhese berī mbōnyune eyō ékwak bhese sembak nyáná mbō yímbōn.

¹¹ Yěntiki mpok ane mányūre mmu ébhak ntá yi mbō enyīn ene ebhíki rí, puyē mbō ene éri. Ke ansem mpok, bo abhen bāghókó enyīn ekō mpok ane mányūre bhō, bákú menyīn ebhen bechi chak besí Mandem, ne kpák ábhak amem bati yap.

Enyū bakoŋo Yesu babhōnō bebhak

¹² Těndu bāriŋi enyu eyō, kú ka amō yweka ane áwēt ántān ndu be kú betik. Tě ka sené be bekak ebheka béké pere wet gbagbāgbak.

¹³ Kō nókó ká ndū babhi ane achi chak. Bo abhen bekak ebhap bébhíkí sene amík mánkōnó babhi yó, ne chōn maŋok ayap ane ábhíkí tan, ántan.

¹⁴ Yěntiki mmu yweka ánú bebhak kpák ne bo mankem, anu bebhak nyáná besí Mandem, mbōnyune mmu ane apu nyáná apú kway beghō Acha.

¹⁵ Kú ká yěntiki enyīn be yě mmu áké rō berīndu Mandem memfuet yi. Kú ka yěntiki enyīn be yě mmu áké nen mbō kéngó-bechi. Menyū bo bhō bātōwō ne esōnōri mánchōnti bapém beyā bho.

¹⁶ Kú ka yěntiki enyīn be yě mmu yweka ake chwe ndū barak epúsí ne be yě mmu áké bhák ane apu bhōn mpok ne Mandem, mbō Isau mmu átí kesénsí eki ntá manō ane mónkwen ēti nchan nenyíé amōt.

¹⁷ Bābhōn berīnī be mpok ane yi ánān ákú nō, are yan be etayap ánjēt yi mmu achi nsensi, ke etayap anisi mbōnyune ábhíkí bhōn nyaka mbi beyibhiri enyīn ene yi ákú yěndu mówu áyān nyaka áfók ne babhese amík.

¹⁸ Tik ka nebhuēt ane bāté are ndu berōn kekōt ne Mandem. Bābhíkí te chi ndu nebhuēt ane mmu ákway betok ne awó mbō enyū bo Israel bāté nyaka aneré-njie Sináy, mángó nākō ndū ngó ádu amfāy njie gum gum gum, bāghó ejuri ene égiri pyōō ndu échwé, mban kepere ghō, ne mbáép atanatan ánu nākō.

¹⁹ Ne bāghók etantí eyōnó mmba, ne bāghók Eyōn Mandem nkwō. Becháy békém bō, bābho menikmuet be Mandem andō berem kepi ne bhō,

²⁰ mbōnyune enyīn ene yi ághátí bhō chi enyīn ene echa betan ebhap. Ághāti nyaka bhō be

“Mbák mmu antok njie-ne, temtí ká yi ne batay mǎngwáy, yě chi nnya, temtí ká wáy mbák atok njie ne.”

²¹ Enyīn ene bō bāghó ébhak enyīn béchay tontó, kpát Moses yímbōn arem be,

“Mmuet áwet me gbagbāghak ne becháy.”

²² Ke mbák chí bhe, bātōwō kekōt ne njie Síōn ne yō chí etok Mandem mmu achi nepém. Etok eyō chí Yerúsalem ane amfay.

Ngémtay bəángel Mandem báchí aré ndü epá manák.

23 Bătwó ndü εcheme bōmbi Mandem abhen yi ásiní manyén ayap amem ekáti eyi amfay. Bătwó ntá Mandem mmu átàn bho mankem. Bătwó bächem ne befónó bo abhen bayambi bătów. Chi befónó bo abhen bachi chak, abhen Mandem ákù bákway ndü yěntiki mbi besí bhi.

24 Bătwó ntá Yesu mmu áté nenti Mandem ne bō mmik ke Mandem anyú nku nkə ne bhə. Bătwó ndü manon Yesu amen yi amyakati be amuet. * Manon mi atée ndu enyih ene érí echá ené manon Abel atee ndu ntí ywi. †

25 Sət ká mpok be bǎke byak mmü ane ághàti bhe menyih ebhen. Bo Israel báchòk nyaka batú ntá mmu ane áyèp bhə batú fá amik. Mbák bó bápú kway nyaka bébue be báké chwe ndü esəjəri, nə chəj entəj mbəj encha be sémbúe mbák sébyak mmu ane achi amfay, ne áyèp bhese batú?

26 Ndu mpok eyə, Mandem ärem nyaka kepí, mmik anyikisi, ke néne afyé bariəp be, “Chəj nkə mmik anyikisi ndəj achak gbogbògbok, ne puyə mmik yóyó, ke mfáy nkwo.”

27 Eyəj ene be, “Ndəj achak” étəj bhese kponorəj be chəj Mandem amferə menyih ebhen békway menyikisi, menyih menkem ebhen yi ághókó, be ebhen bepu nyikisi méndəp.

28 Sénkáká ye Mandem mbənyune ákú be sémbák bo abhen yi achi Mfə wap, ne kefə eki kékú eken mmu ákway menyikisi. Ndu échí nə, sénchíe Mandem kenókó eken kéchyè yi manák, sənsepti mmuet besí bhi, sémbón becháy besí bhi,

29 mbənyune Mandem ayese achí ngó ane áson yěntiki enyih.

13

Manyé amen ngwenti

1 Dók ká ambi bekəj bati ne ekəj ene bakonó Kristo.

2 Báké nók besyepti mankə, sayri mbənyune mbək bho básiepti nyaka mankə

ne éfákári be básiepti bəángel kerih; be chi bəángel.

3 Kaysí nókó ka bo abhen báchí ekerékenəj mbə be bächí are ne bhə. Kaysí nókó ka bo abhen bati bakwəjwan báchye bhə esəjəri, těndu be nkwo bákway bebhəj esəjəri bə bhə.

4 Bo mankem bábəj bekem nebhay ne kenókó. Yěntiki ngoré abhəj bebhak tetep ne nném, yí kekwen berwəp, nném nkwo abhəj bebhak enyumət, mbənyune Mandem apú rə bétəj mmu ane áká epúsí ne nkwené berwəp.

5 Báké nyie ekəj ne nkáp. Yěntiki mmu abhəj bebhak manák ne enyih ene yi ábhónó mbənyune Mandem yimbəj arem be,
“Mpú kway berə wə,
mpú kway beferə ntí ne wə.”

6 Ndu échí nə, sékway berem ne ntí nenkem be,
“Mandem Acha achi nkwa wa,
mpú chay yěnyih,
mmu ákway beka me yi?”

7 Kaysí ka bəbati bhəka, bó bho bəghàti nyaka bhe Eyəj Mandem. Kaysí ká berí ebhen békú ndü nepém enap, mǎmbəj neka ne Mandem mbə bhə.

8 Yesu Kristo achí enyumət eyu, ne echəj, ne mpoknkem.

9 Mbək bho bătəj menyih ebhen bechi bekə ne kekúrí. Báké rə ye menyih ebhen bó bătəj mémpókó bhe mǎnguré ebhi. Eri be berindu Mandem ménkə bati yese antəj, puyə chí bebhé ěti nenyíé. Bebhé bhə békú kwak bo abhen bákəjə bhə.

10 Sébhəj éfémé akap ene bachiakap abhen bákú nyaka betik amem etem bábhíkí bhəj ngəngəj besət enyih are manyíé.

11 Mǔngə bachiakap əsət nyaka manon nnya ane báváy ndu bechye akap anchwe amem nebhet ane áchí nyáná anchye akap be Mandem amfonori bebú bho. Ke mbák chí mbəj nnya ene báváy, báfú nyaka etək ne yə ke mánsəj. Bápú səj yó amem etək.

12 Enyu yə nkwo ke échí nyaka ne Yesu. Aghə nyaka esəjəri, agu chí nefí, puyə

* 12:24 Sékway berem be, Nebhənet 4.10: “Manon Yesu amen yí ámyákáti be amuet” mbənyune Yesu agú nyaka be Mandem amfonori bebú bhese, ke newú Abel nətəwə nyaka chí ne ntémsí. † 12:24 Abel ádi nyaka be mfay ankeme kembe: Ke manon Yesu ádi be mfay angə bhese ntínsə.

amem etok. Akɛ nɔ be manon mi ankɛ bo mámbák nyáná.

¹³ Sémfú yeka amem etok sendak sentemeri yi nefi, sémbon ntíanwóp ané yi ábhónó nyaka.

¹⁴ Séndók mbonyune sebhiki bhon etok ene ebhak mpoknkem fá amik. Séyan chi etok ene ebhónó bétwɔ.

¹⁵ Ndũ nnyén Yesu, sénchíe nókó Mandem bakak mbɔ aywese akap. Akap wu chí nerem ane sérem ne manyu yese be yi ke achi Acha.

¹⁶ Báké rɔ bekɛ beri, ne bekwak bati ne menyin ebhen bábhónó. Enyũ akap wu ke Mandem ábhon manák ne wu.

¹⁷ Ghók nókó ka bōbati bheka, mámbón neseptimæet besí bhap, mbonyune bɔ ke báyiní bhe, mbɔ bo abhen bábhónó béghátí Mandem enyu bɔ bákémé bhe. Ghók nókó ká bhɔ be mánkɛ betik ebhap ne manák, ne be bɔ báké bhon kesóti.

¹⁸ Ník nókó ká mmæet ãti yese. Sériní be bati yese achi pépép, ne séyan bebhak chak ndũ yéntiki enyin ene sékà.

¹⁹ Nchí ghati bhe ne nti ena nenkem be máník nókó mmæet ãti ya be Mandem ankwak me mpet ntwɔ ntá yeka mandú mpok.

Nenikimæet enen mmu ane ásiní ekáti ene

²⁰ Mandem mmu ákà be bati ayese ambak amem kpák, ámbák ne bhe. Yi ke ákà Acha yese Yesu Kristo áfú ndũ newú, apetnsem ndũ nepém. Yi, Yesu, chi Mbabheri bághónómén ngo, ane ábhabheri bo Mandem mankem. Échí enyu yɔ mbonyune manon emi aron nyaka amik ndu bekɛ be nku ane Mandem ányú ne bo ánté mpoknkem.

²¹ Mandem ánchyé bhe yéntiki erítí enyin, be mánkónó nókó menyin ebhen yi áyan mánkɛ. Mandem ankɛ Yesu Kristo ankwak be mánká nókó menyin ebhen béchye yi manák. Sénchíe Yesu Kristo bakak mpoknkem ãti keném eki. Amen.

Beyonó ngwenti

²² Bōma, mpet nchí ghati bhe be mǎnsot eyon eya ene nsíní ndu béfyε bhe nti ne ekébhénti. Mbíkí sin eróri ekáti.

²³ Nchí yan mándiní be báféré mómáyese Tímoti ekerékemon. Mbák yi antwɔ ayak, chon ntwɔ ne yi ndu beghɔ bhe.

²⁴ Kaká ká bōbati bheka mankem, ne bo Mandem báchák mankem. Bōnkwo abhen báfú Itali bátó bhe bakak.

²⁵ Berĩndu Mandem mémbak ne bhe mankem.

Ekáti Jems

¹ Με Jems, mmḍbetok Mandem ne Yesu Kristo Acha kě nchí síη ekáti ene. Nchí síη ntá yeká bḥ Mandem, bḥ bho bātaka ndū betókó mmik menkem. Nchí tó be mankem bakak.

Mmū neka abhḥj bété kpiri mpok esḥjri

² Bḥma, yěntiki enyū esḥjri ené étéméri mmu yweka ámbḥj chi maḥák,

³ mbḥnyune bāriḥi be mbák mamḥ antwḥ, mändak nḥkḥ chi ambi betḥj be bābhḥj neka ne Mandem tetep, eyḥ ékḥ mānté kpiri ne Mandem tendū ngwěnti éncha enyu esí.

⁴ Bābhḥj yé bété kpiri te ndū ngwěnti be eyḥ énkḥ māngó mānjwi pḥḥt, mmū yweka kebḥák mbḥk beyiḥi bepiḥi bo Mandem.

⁵ Ke mbák mmū yweka aḥep kebon beriḥi enyū yi abhḥjḥ bekḥ, ánikmḥet ntá Mandem ne chḥj Mandem anchye yi kebon. Ne bāké ghḥkḥntik be Mandem aperé chye mmu enyiḥj, áchye yi ne nti nemḥt, keyán beji mmu.

⁶ Ke mmu aperé nikmḥet ntá Mandem, ánókó bé Mandem āghok yi. Aké makati wawak, mbḥnyune mmu ane ánikmḥet amakati nḥkḥ achí mbḥ mpérényén ené échi amem manyu. Mpok ane mbḥép áfḥk, ádḥp yḥ anten nḥkḥ ebhak ené wú árḥj.

⁷ Enyū mmu wu, mmu bati ápáy, áké kaysi be ákwáy menikmḥet ntá Mandem ambḥj enyiḥj ene yi áyāḥj.

⁸ Nó ke échí ne mmu bati ápáy mbḥnyune apú te kákáti ndū yěnyiyi ené yí ákḥ.

Mūnkáp ándiḥi be áfḥéré fḥet

⁹ Mmu Mandem ane áchí nchébhé mmu, ámbḥj maḥák bé Mandem akósí yí ndū ákḥ yí ámbák mmu ywi.

¹⁰ Ke mbák chí mūnkáp ámbḥj maḥák chí bé Mandem aséptí yí, akḥ yi ángó bé áchí nchébhé mmu besí Mandem. Nchí rem nḥ mbḥnyune bḥ bakáp báfḥēt mandú mpok mbḥ bḥchuchu ndu tákḥ. Bābhak sayri, ke mandú mpok mángu.

¹¹ Agu mbḥnyune mpok mmok áfú, átíe ne betḥj, áнку tákḥ ansḥjḥ, bḥchuchu

mánkuri, berí bhap mémay menkem. Echí enyumḥt ne mūnkáp. Yě chí mpok ane yi áyāḥj nkáp, eyi ékwáy mémáy.

Enyū sébhḥjḥ béyiyi mamḥ

¹² Eri echá ntá mmu ane apú rḥ bésíki nti ne Yesu Kristo ndū áté kpiri mpok besḥjri bétwḥ ntá yi. Eri ntá yi mbḥnyune ānu kpát ansḥt awónem, Mandem anchye yí akap ané yi afyé bariep béchyé bḥ abhen bákḥj yi, nḥ chí, nepém enen nebḥiki bhḥj ngwěnti.

¹³ Ne diḥi ká be mmu ane nemḥ nétwḥ ntá yí, ne áyāḥj békḥ bebá, áké rem bé “Mandem kě átó mé nemḥ enen.” Yěnyiyi épú kway memḥ Mandem énten yi ndū bebá. Ne yimbḥj Mandem apú kwáy memḥ yě mmu be ánkḥ bebá.

¹⁴ Nkaysi mbḥmbḥ ane áchí mmu anti ke áyā mmu ankwén ndū nta ane nemḥ beku bebá.

¹⁵ Nkaysi bekḥ bebá, ánāḥj ye ángó, ánjwi mmu anti, átó yí ndū bebá, ne bebá ebḥḥ ménāḥj ménjwí ndū nepém eni, nó newú nétwḥ.

¹⁶ Abhen ekḥj, bāké rḥ yě mmu ándwḥ bhé bé Mandem kě átó mmu nemḥ.

¹⁷ Yěntiki akap ané árí ndū babhi ankem áfú chí amfay. Mandem mmu ághókḥ berḥjḥ mfáy kě áchyé yěntiki erítí akap, ne yí apú yibhiri enyu mbḥ ndíkāndi. Mmok ákḥ amfay, besap ndíkāndi méngupsi nḥkḥ.

¹⁸ Ndū nkaysi mbḥj Mandem ke yi áyābhé besé bé sémbák bḥbhi. Afḥēt ndū eyḥj eyi bekḥ besé bḥbhi. Ne eyḥj eyi échí tetep mpoknkem. Ayap besé be sémbák bḥbhi bé sémbák ambi ndū menyiyi menkem ebḥén yí ághókḥ.

Mmū Mandem āghok Eyḥj Mandem ankoḥjḥ yḥ

¹⁹ Abhen ekḥj, diḥi ká be yěntiki mmū yweka abhḥj bḥwákári beta batú ndu bḥghok menyiyi, ke áké wakari berem keri ne áké wakari bḥbenti.

²⁰ Bebḥnti nkḥwá bḥchet yí mbi be áké kḥ menyiyi ebhen Mandem áyāḥj yí ánkḥ.

²¹ Yěntiki mmū yweka abhḥj yé berḥ beḥḥ bepiḥj menkem ne yěntiki bebá ebhen bḥghāḥá yi amḥet. Septí ká mmḥet ntá Mandem, māmfyé ntí ndū Eyḥj eyi ene yi

ápì amem bati yeka. Eyon eyi ene ébhon betan bépéme bhe.

²² Díní ká be bábhon beka enyih ene Eyon Mandem éghati bhesé. Mbák bāghókó ghok, nō bārwo chí mmuet.

²³ Nō bārwo chí mmuet mbonyune mbák mmu āghok Eyon Mandem ke yi kebháká kē ndiere yó éghàti yí, ābhák chí mbō mmu ane ásóré mpok béyihí mmuet ndu ékírísú angó besí ebhí mbō enyu béchí.

²⁴ Ke netík yi atíkínsem ndü ékírísú, antih angakontik enyü yi achi.

²⁵ Ke mmu ane afyé ntí ndü Eyon Mandem, ankā nōkō mbonyü éghàti yí, yí keghakontik yō, éri ntá yi encha. Eyon Mandem chí ebhé Mandem. Eri ndü babhi ankem, ne ébhon betan bēfēre bese ndü bebú.

²⁶ Mbák mmu asot mmuet yi mbō mmu Mandem ke yí kekém nérí eni, nō ārwó chi mmuet ne yēntiki enyih ené yí ákū mbō mmu Mandem āchōnti chí mpok.

²⁷ Menyih ebhen mmu Mandem ábhónjō beka ebhen bérí besí Mandem chí bé yí ánkwák bōberā ne mánkwésé, ne ankém mmuet bé menyihí mmik béké chōnti yi ménkú yi ánjibhírí ámbák mmü bebú. Mmü Mandem ane ábhónjō enyü epih eyo ke ábhak pēpēp besí Mandem.

2

Kéríñi-amik kebhiiki ri

¹ Bōma, tēndu bábhōnō neka ne Yesu Kristo Acha ywese mmu ábhónjō kenókó kenkem, bāké chyē kenókó ntá bo abhen bāghó bé bāchí sayri, māmbyak abhen eyap épú.

² Sénsót bé bō bati apay bátwo ndü echeme eyeká. Amot ansōbheri mmuet ne nden beyā nkáp ne menyih ηwanwāηwan amuet, nchébhému nkwo antwó ne besí nden amuet.

³ Mbák māmfyé amík ntá ane áchí mūnkáp mändem be, “Eta twó chókó fá”, ke ntá nchébhé mmu mändem chí be, “Tē awu. Mbák abhíkí te awu, twó sebherí fá”.

⁴ Mbák mánkú nō, pú kériñámík nō bātōn nēnti eneká? Eri nō? Ne eyo étōn bé nkaysi yeká abhíkí ri.

⁵ Abhen ekōn, tá ká batú māngók. Mandem ayap bo abhen bāchí bachébbébhō besí bō mmik bé mámbōn neka ne Yesu, mámbōn kefō besí Mandem. Akā nkwo bé bō mámbák bo abhen yí ábhák ne bhó mbō Mfō wap. Enyu yō kē yí afyé nyaka bariēp beka ne bo abhen bākōn yi.

⁶ Ke mbák chí bhe, bāchyē bachébbébhō ntíanwóp! Ntiki bo bāchyē bhe esōnōri mánja nōkō bhe ndü bāchá manyé? Pú bō bakábhe?

⁷ Pú bō bhō ke bārēm bebéptí menyih ndu bēchōnti erítí nnyén Etayeka mmu ábhónjō bhe?

⁸ Mbák tetēter bábhēre nném ebhé Mandem Mfō ywese mbō enyu échí amem Ekāti Mandem be, “Kōn nti nkwa mbō mmuet eyē”, nō bākū sayri.

⁹ Ke mbák bāchyē kenókó ntá mbōk bhō, māmbyaka nōkō abhénéfú, nō bākū bebú ndü bākwēn ebhé Mandem ne eyo étōn bé bāchí bo abhen bāpú bhēre bebhé Mandem.

¹⁰ Bāríní bé yē agha ane ábhēre bebhé Mandem menkem ke ankwén bēbhēre ebhé émót, besí Mandem, achí enyumót mbō mmu ane ákwéné bebhé menkem.

¹¹ Echí enyu eyo mbonyune Mandem mmu áréme be, “Ōké kwen berwōp”. Nkúbhé yí ke áréme be, “Ōké wáy”. Eyō étōn ye bé mbák óngwáy mmu, nō ókwēn ebhé Mandem yēndu óbhíkí kwén berwōp.

¹² Bábhōn yé béghō bé beyōnōnyu ebheká ne menyih ebhén bākū, mánkū bhō mbō bo abhen bākōnō ebhé Mandem ené ébhónjō betan bēfēre besé ndü bebú. Ebhé eyo kē Mandem ásōt bētān bese ndü ewak manyé.

¹³ Bábhōn beka nō mbonyune bo abhen bāpú bhōn ntínso ne bati, Mandem átān bhō ewak manyé kebhōn ntínso. Ke mmu ane ábhōn ntínso ne bati, Mandem átōn yí ntínso ewak manyé.

Beriti betik ebhén bētōn bé mmu abhōn neka ne Mandem

¹⁴ Bōma, mbák mmu árem bé yí abhōn neka ne Mandem ke yí kekū enyih ene Mandem áyān yi ánkū, eyō ékwák yi ná? Bērēm chi ne nyu be yi abhōn neka ne Mandem, apú kwáy bépéme yi wáwák ndü ewak ene Mandem átān bo.

15 Sénsót bé mmu yweká amot, yě ngoré, yě mbakanem, ane áchí nti mmu Mandem abhíkí bhōj nden ene yí afyé amuet ne nenyíe enen yi ányíe.

16 Ne mmũ yweka amot ághó nókó yi, andak antík yí nefi andem be, “Ŋnkɔ sayri, Mandem anjet wɔ ómbón beyä nden ne nenyíe”, ke yí kechye yi menyin ebhen yi áchébhé, nó akwak yi ndũ ntiki mbi?

17 Enyu yɔ ke échí ne neka. Mbák mmu arem be ábhōj neka ne Mandem, ke yí kekũ enyin ene Mandem áyàn yi ánká, nó nerem yí arèm be abhōj neka ne Mandem achi chi ndéndem.

18 Ngufú mmu ákwáy békem epúítí be, “Akap Mandem áchyé mbak bho chi neka enén bó bábhōj ne yí, ené akap ane bo báchák chi beka menyin ebhen Mandem áyàn bo mánká”. Ke enyin ene mbónó béré m ntá enyũ mmũ wu chí be, “Ghatí mé enyin ene étōj be obhōj neka ne Mandem mbák opú kũ menyin ebhen Mandem áyàn bo mánká?” Mbák chí mé, mēkwáy bésót menyin ebhen mēkũ ntōj wó bé nká ne Mandem tetep.

19 Ŋnókó bé Mandem amot ke áchí, achák apú? Eri! Ke óké ghokontik bé yě chí befónó bebúbebe ménókó nkwo bé Mandem amot ke áchí ne eyo échyé bhó becháy, mángwere nɔkɔ gbagbágbak.

20 Wɔ echintí enyin ene, ðyàn mántōj wó be mbák mmu anókó be Mandem achi ke yi kebháká kũ menyin ebhen Mandem áyàn bo mánká, nɔ nenoko yi ánókó be Mandem achi, achí chí ndéndemé?

21 Ŋké ghokontik be Mandem arem nyaka be etayese Abraham achi chak besí bhi eti enyin ene yi áká. Nó chí ndũ ásóré móywi Aisek arak bechye mbɔ akap ndũ mpok ane Mandem aghati yi ánkũ enyuyɔ.

22 Eyo étōj bé Abraham abhōj neka ne Mandem tetep, aka beka yěntiki enyin ene Mandem ághátí yi ánká. Enyin ene yí áká, ke étōj bé yi aká ne Mandem tetep.

23 Enyin ene ke básinjí amem Ekáti Mandem be, “Abraham anókó nyaka Mandem, éká Mandem arem bé Abraham achí chak besí bhi, ne bo béré bhinjí Abraham bé mmuere Mandem”.

24 Bě babhōj bákway yé bégho bé beri ebhen mmu ákũ ke békũ Mandem ánsót yi

mbɔ mmu ane áchí chak besí bhi. Púye chí nerem yí arèm ne nyu bé áká ne Mandem.

25 Nkúbhé enyu yɔ ke échí nyaka ne Ráhab, ngoré-nekɔ. Enyin ene yí áká ké Mandem ághó, asot bé yí achí chak besí bhi. Nó chí, Ráhab asot baghokotí kepi abhen báfú Israel abhese amem eket eyi, achye bhó manié. Báfuét yé mbi áchák bápetnsem Israel kebhōj esōjori.

26 Těndu yi áká enyu yɔ ke Mandem áśót be yi achi chak besí bhi, dijí ká be, nkúbhé mbonyũ mmu apu kway bebhak nepém mbák abhiki pere bhōj eyú, nó ke echi be mbák mmu apú kũ menyin ebhen Mandem áyàn bo manká, nerem yi arèm be abhōj neka ne Mandem ábhak chi ndéndem.

3

Sébhōj békém bári yesé sayri

1 Bōma, puyě be mankem ké babhōjó bébhak batōj Eyōj Mandem. Bārinjí bé ewak ene Mandem átāj bo, manyé áśōj besé bhó sétōj Eyōj Mandem amuet écha bo báchák.

2 Yěntiki mmu ákwén ndũ beyä babhi. Ke yě agha ane ábhíkí bhōj bekwéné ndũ eyōjnyu eyi, achí mmu ane ájwí pōot ne ákwáy nkwo bekem mmuet ndũ yěntiki mbi.

3 Sénsót mpōjōndík. Mmu áśot mómbinjí senōj amfyé yó anyu ndu beka yɔ angok yi, andak yěntiki ebhak ené yi áyàn yó ándók.

4 Ná ne áchwinyen nkwo? Yěndu aré chik, ne yě mbúep ané ádèp wu ántāj ná, nsom achí anet áchwí babhát ane mbák mmu ánjá anjep, áchwí árōj chí ebhak ene yí áyàn wu andak.

5 Nérí nkwa nechi mbɔ nsom ane achi anet áchwí. Yěndu néchí niní niní, népà beka berem menyin. Bě babhōj mánkáysí ndũ mónembě ngó ákem ndũ eremé nchót ámbó bédu gum gum gum.

6 Nérí nkwa néchí mbɔ ngó. Eyōjnyu ene mmu ékwáy bétwɔ ne yěntiki enyũ bebú fá amik. Bebú ebhen nérí nētō ne bhó béchōnti nepém nkwanwan nenkem. Nékũ ngó ánkém ané áśōj nepém nkwanwan nenkem. Ne ngó wu áfũ chí ndũ nepingo ané apú neme.

7 Nkwă äkwáy bébhüere yëntiki enyü nyăbhi, kenen, nnya ενέ έςù menie amik ne ene ányén, ankə yó έngók yi, ne bo mánán báká nə.

8 Ke yě mmu apú kwáy bekem nérí eni. Nérí néber néchá. Néchi mbə babhé amen mmu ányie angú.

9 Ne nérí ke sébiti Mandem Etayese. Ne nkúbhé nerí ke sésòt berem bebépti menyin ntá bo abhen Mandem ághókó, akə māmbák mbə yimbəñ ndü beyă babhi.

10 Băma, ébhíki bhəñ bebhak enyu yə! Nnyu amət ámbiti Mandem, nkúbhé nnyu wu ámbik mmu eyak.

11 Mbokónyén amət apú kwáy bechye erítí manyiep, ámpet ánychye nəkə manyiep amen áchí ngáj ngan.

12 Băma, nnet nsúkúru apú kwáy ményü bakwa ne nnet nsíní apú kwáy ményü nsúkúru. Enyu yə ke échí be nnyén ngáj ngan népu kwáy béchyé manyiep menyu.

Nerinjindak enén tetep néfù chí ntá Mandem

13 Ná mbək yeká bátəñ mmuet bé bárini? Mbák bo bächí ndü nkwo yweká abhen bábhəñó kebon, bárini enyin ενέ échí chak ne ενέ épú chak, yëntiki mmu wap ámbón erítí epin ne nesepímuet ndü nepém eni. Epin eyə ke étəñ bé mmu achí ndinjindak tetep.

14 Ke mbák bábhəñ bati ane ájwí ne beyă mpabhamík ne epin ενέ yëntiki mmu ánü chí ndü aywi ntí, báké pányu ndéndem be bächí barijindak mbənyune eyə ébhak chi nsé.

15 Enyü nerinjindak enə népu fú ntá Mandem, néfù chí ntá bö- mmik. Enyü nerinjindak enə néfù chí ntá bo abhen Efónó Mandem épú ne bhó ne néfù chí ntá mfo befónó bebúbeba.

16 Echí enyu yə mbənyune yëntiki ebhak ενέ bo bábhəñ mpabhamík ne bati ne epin ενέ mmu ánü chí ndiere ndü ayi mmuet, ebyək ébhək are, ne yëntiki ebépti epin ébhək aré nkwo.

17 Ke nerinjindak enen Mandem áchye nechí kekúri. Enyini mbi chí be népu fye mmu bakwap anti. Menyin ebhen békəñə

chí be nerinjindak enén Mandem áchye nékə mmu ámbák sayri ne bati, nékə mmu áké bhəñ ntí gum gum, nékə mmu ámbón epin beghə bho ntínso, ne epin beka beri mpoknkem. Mmü ane ábhəñó nerinjindak ενέν néfù ntá Mandem, ábhák mmu tetep, apú ka betábhá.

18 Chi bebhak sayri ne bati ke ákə bo abhen bákə kpák ambak nenti bho mámpí mbwət, ne chəñ mángə mbwət menyin ebhen bo bákə ebhen bechi chak besí Mandem.

4

Séndó Satan sénkóñó Mandem

1 Yi ékə be bho bārem bé bächí bö Mandem mānū māntāñ nəkə ne bati? Pú bebépti menyin ebhen báfyé ngoñə aré ke békə mānu mpoknkem-ε?

2 Báyāñ bébhəñ menyin ke bāpú bhəñ bó. Éka báyāñ béway bho. Ne báfyé amík ndü menyin ebhen bo bächák ke bāpú kwáy bébhəñ bó. Éka bātāñ ne bati, mānu nəkə. Ntí ane bāpú bhəñ menyin ebhen chí bé bāpú nikmuet be Mandem ányché bhé bó.

3 Ne yě mānik chí mmuet bé Mandem ányché bhe enyin, bāpú bhəñ yó. Bāpú bhəñ yó mbənyune bāpú bhép ne nkaysi ndíndí. Bābhəp chí menyin ebhen báfyé ngoñə aré.

4 Bě bho bāpú ka mbə enyu Mandem áyāñ! Bābhíki riní bé mmu ane ányie ekəñ ne menyini mmik chí mmu ane ákə mmuet yi mūmpap Mandem-ε? Tetep, mmu ane ányie ekəñ ne menyini mmik, chí mmu ane ákə mmuet yi mūmpap Mandem.

5 Báké kaysi bé enyin ene básini amem Ekāti Mandem échí ndéndem, nó chí enyin ενέ básini be, “Efónó ενέ Mandem áchye nkwa, éfyé amík ndü menyin bo bächák échá.”

6 Ke Mandem átəñ beše beyă berindu, ne eyə échyé besé betəñ amfáy nkaysi béfyé amík ndü menyin bo bächák. Echí mbənyü básini amem Ekāti Mandem be, “Mandem apú ka ne mmu ane áyəñ mmuet, ke áyet mmu ane ásəpti mmuet mbə be yí apú yənyin.”

⁷ Σεπτί yě ka mmuet ntá Mandem. Báké chyε Satan mbi, ne chəη eyə ένku yi ambúé andə bhe.

⁸ Kokosí nókó ká mmuet ne Mandem ne chəη Mandem ankokosi mmuet ne bhe. Bě bakù bebú, feré ká amó ndü bebú. Bě bho bächí ekak nefi ekak ánywəp, feré ká bebú anti bé bati yeka ambak pépép.

⁹ Báké ghəkəntik bebú ebheka. Bák ká ndü basémé ne nedí kebho, babhese ansebhε nəkə amík byaká byaká byaká. Də ká neway-ámén eneká mǎmbák ndü basémé. Də ká mañák ameká mǎndəp ndü kebho.

¹⁰ Sət ká mmuet mbə bé bǎpú yěnyih besí Mandem, ne chəη yi ankosi bhe.

Mmu áké rem ebúbu ɛti nti

¹¹ Bǎma, mmu áké rem ebúbu ɛti nti. Mbák mmu ándém ebúbu ɛti nti, mbák épú nó, ansət mmuet mbə ntañá manyé béré m bé nti abep, nó ǎrəm ebúbu ɛti ebhé Mandem ne átəη ebhé Mandem. Ke diñi ká be mbák mmu ǎrem bé ebhé Mandem éber, nó yí ápú bhεere yó, ke ǎsət mmuet mbə ntañá manyé berem bé ebhé éber.

¹² Mandem aywintí ke ábhónó betəη béfyε bebhé, ne ndiere yí aywintí, ke ábhónó betəη ndu bétəη bo. Mandem abhəη betəη béréme mmu, ne yí ke ǎrəm bé mmu ángú, ángú. Ke mbák chí wó, əkáysí bé ɔchí agha bekə mmuet eyε ntañá manyé, óndem bé nti mmu Mandem abep.

Mmu áké pányu ɛti enyih ene yi áyən beku

¹³ Bě bho bǎpá, mǎndeme nəkə be, “Mbák épú echəη nó mbúré, chəη séndók etək egho fú, séncəkə aré ndü mmíε nemət sénkə esíε, sémbəη beyǎ nkáp,” Ghók ká.

¹⁴ Bǎkwáy bérinji enyih ené éfákari mbúré ná? Bapém ayeka achi mbə móngo. Ƴghó móngo néne ke mandú mpok anemsi.

¹⁵ Enyih ene bǎbhónó berem chi be, “Mbák chí nkaysi Mandem, chəη ambεere besé nepém, anchyε besé betəη sénku enyih ené séyən beku.”

¹⁶ Ke bǎpú kə enyu yə. Bǎpá chí nyu mǎnjoη nəkə mmuet. Neyoñómuet eneka enə nenkem nébhiki ri.

¹⁷ Yě agha ane ǎrinji erítí enyih ené yí ábhónó beku, ke yí kekə yó, besí Mandem, akə bebú.

5

Bə bakáp, sət ka mpok

¹ Bě bə bakáp, tá ká batú mǎngók mǎncháp ɛri kebho, mǎmbak ndü basémé ɛti beyǎ besəηori ebhen bétwə ambi ntá yeká.

² Bakáp ayeká áchónṭí, ne kengək anyie berítí nden eyeká.

³ Mfárékáη anyie bakáp ayeká. Mfárékáη ane ányíε nó wú, mpok Mandem átəη bé, ké yi ǎsət mbə ntísie ndu béchyé bhe ntémsí. Ne mfárékáη yə ke ányie mmuet eyeká mbə ngó ányie enyih.

⁴ Bo bákú betik ndü baki yeka, be kechyε bakáp ayap. Ngway yeká akə bó bádí kebho bé Mandem ánkwák bhó, ne Mandem Acha betəη menkem ǎghok kebho ekap.

⁵ Mǎnyie nepém fá amík, mǎnkə nəkə menyih ebhen béchyε bhe mañák. Mǎnyie, bächikiti bǎrəp muri múrí mbə esené mpəη ené bǎbhónó berəη beway.

⁶ Bə bakáp, bǎchyé besəη ntá batəñá manyé ne bákú bachébhé bho mǎnkwen manyé, nə chi bo abhen bǎbhiki bhəη betəη menu ne bhe mǎnchét bhe mbi.

Nenikimuet enen mmu Mandem ne ekébhenti

⁷ Bǎma, kəp ye ká nti ndü mǎnəη mpok ane Yesu Acha átwə. Yihí ká bakwaná baki. Bákəpnti ménoη manyier nchyémie ne amen ákə nenyíε néngó. Ne bákəpnti menoη mpok ane báfère nenyíε ebhi.

⁸ Bě nkwo, bóη ká ekébhenti, mǎnte kpirí mbənyune mpok ane Yesu Acha ábhónó bétwə arəp kekəwət.

⁹ Bǎma, mmu áké nywinti ámbinji nnyén nti. Mmu ane ákə nó, ǎkwén manyé ewak Mandem átəη bo. Diñi ká be Ntañá-manyé achi ambinywəp téε, apu nekə nesie.

¹⁰ Bǎma, báké ghəkəntik baremé kepinti Mandem, bo bǎrəm nyaka menyih ebhen Mandem afyé bó anti be mǎndem. Báchí berítí berih ntá yesé. Bó bǎbhəη nyaka beyǎ esəηori, yě nó, mánkebhe nəkə chí nti.

¹¹ Sérəm bé erí ntá yap echa mbənyune báté nyaka kpirí. Bǎrinji ndü Job áté nyaka kpirí, ne ndü ngwenti, Mandem akə esəηori eyi émay enkem, éri ye ntá yi echa. Tetep, Mandem abhəη beyǎ ntínso ne besé.

¹² Bõma, ndak ane chí eremé ndak. Mbák ɔrem enyɪŋ, óké yiki. Ɔké yiki ómbɪŋi nnyén Mandem mmu áchí amfay. Kéyiki ómbɪŋí mmik, ne óké yiki ndü nnyén yěnyɪŋ écháak. Mbák ɔká enyɪŋ, dem be, “Ee”, ne “E” ámbák chí Ee. Mbák ɔbhíkí ká, dem be, “Cháo” ne “Cháo” ambak chí Cháo. Mbák ɔká enyɪŋ émot, ónkɛ chí écháak nɔ ókwɛn ebhé Mandem.

¹³ Mbák mmü ywɛka achí ndü esɔŋɔri, áník nókó mmɛet be Mandem ánkwák yí. Mbák mmu achí sayri, áké rɔ béchyé bakak ntá Mandem.

¹⁴ Mbák mmu ywɛka áme, ámbɪŋí bõbati Nkwɔ Kristo. Ambɪŋí bhɔ be mánikmɛet ɛti yi, mángwati yi bawet amɛet ndü nnyén Yesu Acha.

¹⁵ Ne mbák bápú makati be Mandem ághok nenikímɛet enap, mmü neme átaŋ. Mandem Acha ákɛ mmu neme antaŋ, amfonɔri yěntiki bebú ebhen yi áká.

¹⁶ Su nókó ye ká bebú ebheká ntá bati, mǎnik nɔkɔ mmɛet be Mandem ámbú bo abhen mámè. Nenikímɛet mmu ane áchí chak besí Mandem nébhɔŋ beyǎ betaŋ.

¹⁷ Yɪŋí ká Eláija. Achí nyaka nti nkwǎ mbɔ bhesé. Anikmɛet ne nti eni nenkem bé manyiɛp áké kwɛn, ne yě nekɔŋ nébhíkí chí amik ndü mamié arat ne ebhɔk.

¹⁸ Apɛt anik mmɛet. Mandem akɛ ye nebu nénéne, manyiɛp asɛp gbokórókórók achwe amik, mmik apɔp, abho bechye nenyíé.

¹⁹ Bõma, mbák mmu ywɛká aró mbi Mandem aném ebhi, achák ánjá yí ámpɛtnsem.

²⁰ Dɪŋí ká be yě agha ane ákwáká mmu bebú wu be ántiknsem ndü bebú ebhi ámpɛtnsem ntá Mandem, mmü wu aféré yí ndü nɛwú, ne Mandem áfonɔri beyǎ bebú ebhi.

Εκάτι Píta ene mbi

¹ Με Píta, munto Yesu Kristo ke nchí síη εκάτι ene. Nchí síη ntá yeka bo Mandem, be bho bãchi mankò ne bãtáka mban ne mban, mbòk atú Póntos, bãcháak atú Galéshia, abhenefu atú Kapadóshiya, bãcháak atú Esia, ne abhenefu atú Bitínia.

² Mandem Etayese ayap be tesáy bekoηo nkaysi ane yi ánáη ábhónó nyaka eti yeka. Efónó Bedyere ákú mãmbák nyáná be mãmbák bo abhen bãghòk Yesu Kristo ne be ansot manon mi ánkε mãmbák pépép.

Mandem ántón be beyá berindu, anchye be kpák tontó tonto.

Nepém nekò ne neka ne Yesu

³ Sénchíe bakak ntá Mandem Mmu achi Chi ntá Acha ywese Yesu Kristo! Eti beyá ntínso eni, achyé bhese nepém nekò ndu ákú Yesu Kristo áfú ndú newú apetnsem ndú nepém. Eyò ékε sébhaka nti néne be chon sembon nepém ne yi.

⁴ Séchi ne amík ambi sénon áfók ane Mandem ábhúré amfay ntá böbhi. Abhúré wu ntá yeka. Afók wu apu may ne yényíη épú kwáy bechonti wu ne ápú gú manyier.

⁵ Ndú bãbhon neka ne Mandem ábhábhéri bhe. Akú nò be ámpémé bhe ndú ngwenti mpok. Mandú mpok yi ákú be mãndíηi ndú yi ápeme bho.

⁶ Báké rò ye bebhon manák eti menyíη ebhen, yéndu néne, bãkway bebhon beyá besonori ne mamò menyú ne menyú ndu mómbíηi mpok.

⁷ Mamò ane átwò chi beku bo mángó mbák bãbhon neka ne Mandem tetep. Yéndu pú áchonti, báfyε yi ango mánsen sayri mámfere bakwap ndu beríηi mbák chi pú tetep. Neka eneka ne Mandem necha pú. Bãbhon ye beghò esonori ndu beku bo mãndíηi mbák neka eneka ne Mandem néchí tetep nkúbhé mbò enyu básen pú ndu beghò mbák chi pú tetep. Enyu eyò ke echí be mbák mánte kpirí ndú neka eneka ne Mandem, chon eyò éntwò bhe ne bakak, ne

keném, ne kenókó ndú nywòp enen Yesu Kristo ápetnsem.

⁸ Bákon yi yéndu bãbhíki re ghò yi. Mánoko yi yéndu bápú ghó yi néne, ne bãbhon manák amen ábhíki bhon njenti ne amen mmu apú kwáy berem enyu mò achi.

⁹ Akap ane bãbhónó eti neka eneká ne Yesu chi nepeme yí ápémé bhe.

¹⁰ Baremé kepinti abhen bárém nyaka eti berindu ebhen Mandem afyé bariεp beton bhe, báyan nyaka, mámbεbhe nòkò ndu beríηi eti nepém nekò enen.

¹¹ Efónó Kristo ákú nyaka baremé kepinti mángátí bho be Kristo abhon bebhon beyá esonori, ne ndú ngwenti, ambón beyá kenókó. Bó mánú nyaka beríηi mpok ane menyíη ebhen bébhónó befákári, ne mbon mmu ane bébhónó befakari ne yi.

¹² Mandem akú bó mãndíηi be bé ke bãbhon nsáy ndú betik ebhap, puyé bò babhon. Nsáy yò afú ndú menyíη ebhen bo abhen bãghàti Mbok Ndíndí bãghátí bhe ndú beton Efónó Bedyere mmu Mandem átó. Yé chi bóángel bãbhon nyaka ekwak beríηi menyíη ebhen tentep.

Epiη ene bakon Mandem bãbhónó bebhon

¹³ Ndu echí nò, tonjí ká mmuet ndu beku betik Mandem, mãmbon nekémémuet, mãmbaka nti sayri ndú berindu ebhen bétwò bhe ambi mpok Yesu Kristo ábhesi.

¹⁴ Téndu bãchi bo abhen bãghòk Mandem, báké yibhiri mmuet mãnkónó bepò beríη ebhen bãbhónó nyaka mpok bãbhúét amem ejuri.

¹⁵ Téndu Mandem mmu abhíηi bhe achi nyáná, be nkwo bãbhon bebhak nyáná ndú menyíη menkem ebhen bákú,

¹⁶ nkúbhé mbò enyú básíηi amem Ekáti Mandem be, “Bãbhon bebhak nyáná, mbonyu menchí nyáná.”

¹⁷ Ne téndu bãbhíηi Mandem be Eta mpok mãnikmuet ntá yi mmú átan yéntiki mmu bekoηo menyíη ebhen yi ákú keton kériηámík, bón ká kenókó ne yi ndú ekakáneko eyeka fá amík mbò mankò.

¹⁸ Bãríηi be Yesu Kristo aku bhe aféré ndú bepò beríη ebhen básóre nyaka ntá

bachĩmbĩ bhēka. Abhĩkĩ ku bhe chí ne menyĩy ebhen béchõnti nkáp.

¹⁹ Aku bhe chi ne manõy mi ne mó acha nkáp tontó. Yĩ achi mbõ mónkwómén ane abhĩki kũ nchõntĩ ne yõ kenyõp mmũet.

²⁰ Mandem ápéρε ghoko mmĩk, anán ayap nyaka yi. Kẽ ndũ manywõp ngwenti ane ke yi abhesi ãti eyeka.

²¹ Akũ mãmbõy neka ne Mandem mmu akũ yi ápérénsēm ndũ nepém ne akũ yi ambõy beyã kenókó, bé neka eneka némbák chi ne Mandem ne bé mãmbaka nti ne yi.

²² Néné, ené mãnãny baféré bebũ anti ndũ bãkõnyõ tetep Mandem, bõny kã ekõy ené tetep ne bati. Kõny ka bati ne bati yeka ankem.

²³ Nepém nekõ enen nebhiiki fu chi ntã bachi ne manõ abheka bo bapem ayap áfũere fũet. Mandem asõt chi Eyõny eyi ke ãchyẽ bhe nepém enen, ne nébhĩkĩ bhõny ngwenti mbõnyune néfũ ndũ Eyõny eyi ené échyẽ nepém, ne ébhĩkĩ bhõny ngwenti.

²⁴ Echi mbõ enyũ Ekãti Mandem éghãti bhese be
“Nkwãnywan nkem achi mbõ tãkõ,
berĩ bhi menkem mbõ bõchuchu abhen
tãkõ.

Tãkõ ãwõsi,
bõchuchu mãnkuri,

²⁵ ke Eyõny Acha ebhĩkĩ bhõny ngwenti.”

Eyõny eyõ chi Mbok Ndĩndĩ ane bãghãti nyaka bhe.

2

Mandem ayap be bé mãmbák bõbhi

¹ Ndu Mandem achyẽ nõ bhe nepém enen nekõ, feré kã barak abũabũ ankem anti. Bãké pere sãse, dõ kã betãbhã, dõ kã mpabhamĩk, ne dõ kã berem barak abũabũ ãti bho ndu bechõnti manyén ayap.

² Bãk kã mbõ mãnkõ mmu ánywaka menyũ ami mpoknkem. Bõny kã ekwak nebhi enen mbõny, nõ chi, Eyõny Mandem. Yõ ékũ be mãngo Mandem ápeme bhe.

³ Eri mãmbõny ekwak enyũ yõ mbõnyune mãnãny bãrĩnyĩ néne ndũ nepém eneka enyũ berĩnti ebhen Acha Yesu Kristo átõny bhese.

⁴ Twó ye ka ntã Acha. Yĩ achi mbõ ntay enen nechĩ nepém, enén bõ mmĩk bãbyaka be nepu yẽnyĩny, ke Mandem ayap nõ nebõny menwõp besĩ bhi.

⁵ Bẽ nkwo bãchi nepém. Bãk ye ka mbõ batay ane básõt bete eket ene Efõnyó Mandem ábhãk aré. Bãchi bo abhen yi ábhuré nyãnjã be mãmbák nneréket ané bachiãkap, ndu bechyẽ mmũet eyeka nkem ntã yi enyũ ené échyẽ Mandem mãnjãk ãti Yesu Kristo.

⁶ Echi mbõ enyũ básĩnyĩ amem Ekãti Mandem be,

“Ghó kã! Nchĩ bhũere ntay enen nékem eket fá amem etãk Sion,

chĩ ntay enen njãbhé ne néri necha.

Mmu ane ánókó yi, bãpũ kũ yi ámbõny ntiãnwõp wawak.”

⁷ Bẽ abhen mãnókó yi, ntã yeka yi ari acha ke ntã bo abhen babhiki noko yi basĩny be, “Nkũbhé ntay enen batéket bãbyãkã, nõ ke néyĩbhĩrĩ nérõbhé ntay enen nékẽm eket.”

⁸ Basĩny nkwo amem ekãti be, “Ntay enén nékũ chõny bo mãntem ekak mãnkwen, nkũbhé nõ ke nechĩ setãrébhé esen sékũ bo mãnkwen.” Bãtẽm ekak aré mbõnyune bãpũ bhũere Eyõny Mandem nkũbhé mbõ enyũ Mandem atĩ nyaka be émbák.

⁹ Ke mbák chi bhe, Mandem ayap bhe be mãmbak nneréket ane bachiãkap ntã Mfõ ywese. Bãchi nyãnjã besĩ Mandem. Ayap be be mãmbák bõbhi mãngãti nõkõ bho betiki maknkay ebhi, yi mmu áféré bhe ndũ ejuri abhũere amem eremé bediéré.

¹⁰ Mpok yõ, bãbhiki rõ ntĩnso Mandem nembak ne bhe ke néne, bãrõ ntĩnso Mandem nembak ne bhe.

Séchi Basem Mandem

¹¹ Abhén ekõny, bãchi mankõ ne bãfũere fũet fá amik. Ndu echi nõ, nnikmmũet, feré kã amó ndũ barak abũabũ ane mmũet eyeka ékũ mãnywaka bekũ mbõnyune menyũ menyĩy ebhõ ménũ ne befõnyó ebheka.

¹² Kém kã erĩtĩ ekakãnekõ yeke nenti bo abhen babhiki rĩnyĩ Mandem be yẽ bãrẽm chi ebũabũ ãti yeka, mãnãny mãngó berĩ ebhen bãkũ, mãnchyẽ kenókó ntã Mandem ndũ nywõp enen yi átwõ betãny bo.

¹³ ãti Acha Yesu, septĩ kã mmũet ntã yẽntiki mũnti yweka, ne yẽ chi mfõ ngo mmu bo mankem bachi antene yi,

¹⁴ ne yẽ chi bõgõbhanõ abhen yi átõ be mãntẽmsĩ nõkõ bo abhen bãkũ bebéptĩ menyĩny, mãnkaka nõkõ abhen bãkũ menyĩny ebhen bechi chak.

15 Mandem áyàñ be mǎnká nókó menyinj ebhen bechi chak be manyu ánychók bechintí bho abhen babhiki rinji yěnyinj.

16 Bák ká mbə bo abhen bábhəñ ngǎngəñ bebhak ndü mmuet eyap. Ke báké rem be ɛti bábhəñ ngǎngəñ, bákway beku bebú. Bák ká mbə bə betok Mandem.

17 Chié nókó ka bo mankem kenókó.

Bón ká ekəñ ne bati bənkwo,
Bón ká becháy Mandem,
chyé nókó ká mfə-ngo kenókó.

Nókó ká epinj Yesu Kristo

18 Bə betok, bón ká nesepitumet besí bachi abheka ne kenókó kenkem. Báké bhak enyu eyə ndiere ne abhen berinti ne abhen bákem be sayri. Bák ká enyu yə yě chi ne abhen báchí bebebəbe.

19 Mmu ane ákernti ndü esəñəri ene báchyè yi ndéndem ndu yi árinjí be Mandem achi ne yi, Mandem əbhəñ manák ne yi.

20 Ke ntá mmu ane ákú ebépti enyinj, mbák mándén wə ónkernti, nsáy ane óbhəñ əbhák be yi? Ke mbák ókə enyinj ené echi chak ke ómbəñ esəñəri ne ónkernti ndü esəñəri yə, Mandem əbhəñ manák ne wə.

21 Chi ndu esəñəri ne ekébhénti ke Mandem abhinji bhe mbə enyü Yesu Kristo nkwo abhəñ nyaka esəñəri ɛti yeka, arə be erinj be mǎnkəñó nókó bayat yi.

22 Abhíkí kə nyaka yě bebú, ne yě mmu yi abhiki rwə.

23 Mpok básəktəti yi, abhíkí kemə yě nsək. Mpok yi ághə esəñəri, abhíkí pa yě mmu. Arə barak ankem ntá Mandem mmu átəñ manyé enyu ene echi chak.

24 Yimbəñ ápókó bebú ebhesə menkem amuet ndü ekotákátí. Akə nə be séndə bebú ebhesə sémbak chak. Befuet ebhén báfýé yi amuet bəbū bhe.

25 Báchí nyaka mbə bágħəñəmən ané ánémé ebhi, ke néne bápətnsem ntá Mbabheri bágħəñəmən, mmu achi Mbabheri bapém ayeka.

3

Enyu bagħəré ne manem bábħəñó bebhak

1 Bə bagħəré nkwo bəbhəñ besepitumet ntá maném abheka. Mbák mǎnkə nə, bákway beku maném abheka abhen

bábħíkí noko Eyəñ Mandem mánoko yě bəbhíkí rem chí enyinj ntá yap.

2 Bákway menoko mpok bágħə kenókó ekem báchyè Mandem ne ndü báchí chak besí bhi.

3 Beri ebheka beke fú chi ndü mmuet besəbheri ne bati bégħóko ne menyinjí pú ne ndu befye berítí nden.

4 Mémbák chí berí epinj ebhen bəfú amem nti, ne bebhak kpák, ne nesepitumet mbənyune enyü beri ebhə bepu gu manyier, ne ebhə ke Mandem ákəñ tontó.

5 Bagħəré abhen tesáy abhen bachi nyáná ne básíkí nti ne Mandem bágħək nyaka maném abhap ne enyu eyə, báre fyé beri amuet.

6 Sará abhəñ nyaka enyu epinj eyə, ambinj nəkə nném éywi Abraham be acha. Ne bəchi bə Sará néne, mbák bəkəñə erítí epinj eyi kebəñ becháy.

7 Bə maném nkwo, mǎnkém nókó bagħəré bheka sayri, mǎnchye nəkə bó kenókó mbə bo abhen bábħíkí bhəñ betəñ mbə bhe. Bə ne bhə bəbhəñ nepém enen Mandem achye ɛti berindu ebhi. Kə nókó ká nə be yěnyinj eke chyet nenikimuet eneka.

Bo Mandem bəbhəñ esəñəri yəndu bákú chi beri

8 Ndü ngwenti, bón ká nkaysi amət, mǎmbəñ nəkə ntínso ne bati, mánkəñ bati bənkwo, mǎmbəñ berinti ne bati, ne mǎmbəñ nesepitumet.

9 Yě mmu ywəka áké kemə bebú amfäy bebú. Mbák mu asək wə, óké sək yi. Ke nirkumet be Mandem ankə yi beri. Mandem abhinjí wó chi be ómbak nə bé yi anjet wə.

10 Echi mbə enyü Ekátí Mandem érəm be,

“Mmu ane áyàñ bebhəñ erítí nepém,

ne áyàñ bebhak manák,

ánkém néri eni be áké rem ebépti enyinj,

be eyəñ ebúbə éké fu yi anyu.

11 Mmü wu abhəñ betiknsem ndü bebú,

ándəbhə kə chi beri,

ánú bebhak kpák ne bho,

andək ambi beku nə.

12 Amík Mandem Acha áchí amuet bo abhen bachi chak,

ne yi ághək yěntiki nenikimuet enap,
ke átiknsem ntá bo abhen bákú bebú.”

13 Mbák báyañ tontó békú beri, agha ákway meni bhe?

14 Ne yě embak chi be bábhòñ esòñori òti báchí chak, eyeka éri encha. Báké chay yě mmu, ne bati áké sòñori be amem.

15 Ke chye nòkò ka Kristo kenókó mbò Acha amem bati yeka. Tě ká mpoknkem beghati yě agha ane ábhèp bhe ntí ane bábháká ntí ne Yesu. Kú nókó ka nò ne erítí eyòñnyu, ne kenókó.

16 Buré ká bati yeka pépép, be mpok bo básòkòti bhe òti erítí ekakáneko eyeka mbò bakonó Kristo, ntíánwóp ánkem bò.

17 Èchí sayri beghò esòñori òti ókù beri mbák nò ke Mandem áyañ, echa bebhòñ esòñori ne ntí be ókù bebéptí menyìñ.

18 Kristo nkwo aghò nyaka esòñori, agú òti bebú bo mankem, ndòñ amòt ndak ámay. Ananà betik ebhò, yi mmu achi chak, òti bo abhen bapu chak, bé ánsòt bese ntá Mandem. Bawáy yi, agú ndù nkwo mmæt, ke ndù Èfónó, Mandem akú yi apetnsem ndù nepém.

19 Ne Yesu aròk ndù Èfónó aghati Mbok Ndíndí ntá befónó bo abhen bábhééré ndù etòkò bawú menonj manyé ane ngwenti mmik.

20 Nò chí, befónó bo abhen bábhíkí noko nyaka Mandem mpok Nóa. Mandem àndòñ nyaka ne ekébhéntí be bó mángúpsí bati yap mpok Nóa ághòko áchwí. Bãru bho bati anen abhen bachi amem áchwí ke bápém nyaka ndu áchwí ághòk amfányén.

21 Manyiebhé mò até ndù nejwiti enen népème bhe echòñ. Nejwiti puyě chi enyìñ ené èfère bo bakwap amæt. Chi nku ane mmu ányù ne Mandem ne ntí enen pépép. Nejwiti népème mmu òti neperénsem enen Yesu Kristo ápérénsem ndù nepém.

22 Mpok ápérénsem ndù nepém, ákò am-fay, achòkò ndu ebhe awónem Mandem. Aré, bòàngel, befónó, ne betanji befónó, ne menyù betan menkem béchí antene yi.

4

Néne, bapém ayeka ángúpsi ándóp akò

1 Těndu Kristo ábhónó ye esòñori fá amik, agú, bábhòñ begwòt mmæt ne enyù nkaysi ane yi ábhónó nyaka mbònyune yě agha ane

ábhónó esòñori mbò Kristo fá amik abhiki pere bhòñ enyìñ bekú ne bebú.

2 Eyò ekú be te ndiere newú, báké pere ñwaka bekú bepò menyìñ ebhen bò mmik bábhòñ ekwak are. Bón ká ekwak chí békónò nkaysi Mandem.

3 Ndù mpok ane áfèéré ansem, bákú nyaka menyìñ ebhen bo abhen bápú bo Israel bákónó bekú. Eyò ekway! Bächyè nyaka nepém eneka ndu bepò baraka epúsí, bábhòñ beyá ekwak ndu bebéptí menyìñ, bábhák manyù mmém, mánkonò nòkò bepà epusi ne bechemé manyù mmém, mánchye nòkò kenókó ntá bòmandem nsé, ene ebhé Mandem epu ka nò.

4 Bo abhen bábhíkí rìñi Mandem bachi maknkay be néne, bápú pere chem mmæt ne bhò ndù epò nepém enò. Ekú bò bápém bebéptí menyìñ òti yeka.

5 Ke mpok átwò ane bo bhò bátè besí Mandem ndù manyé be mándem enyu bákú ndù nepém enap. Mandem até bétanj bo abhen bachi pé ne bawú.

6 Èti yò ke bághàti nyaka Mbok Ndíndí yě chí ntá bawú bé yěndu bágú mbò enyù yěntiki mmu, mánkway bebhak nepém ndu èfónó mbò Mandem.

Beñiñ abhen bakonò Yesu bábhónó bébhòñ ne bati

7 Ngwenti menyìñ menkem achi kekwo. Báké bhak ye taka taka ndù nkaysi yeka. Bák ká pé amem bati ayeka be mánkway menikmmæt.

8 Enyìñ ene echa bechak menkem chi be mándòk ambi bekòñ bati ne bati ayeka ankem těndu ekòñ ékùti beyá bebú.

9 Syeptí nókó ká bati bònkwò amem beket ebheka kebhak be bákú nò mánywinti nòkò.

10 Mandem áchyè bhe akap menyù ne menyù. Yěntiki mmu abhòñ bekwak ntí ne aywi akap mbò erítí nkabetik Mandem.

11 Yě agha ane ághàti bho Eyòñ Mandem, abhòñ bekú nò mbò mmu ane árèm nkúbhé enyìñ ené èfú ntá Mandem. Yě agha ane ákú betik Mandem, abhòñ bekú bhò chí ne betanj ebhen Mandem áchyè yi. Ebhòñ bebhak nò, be ndu yěntiki enyìñ, bo máncyé nókó Mandem kenókó òti Yesu Kristo. Mandem ke ábhónó kenókó kenkem

ne betan menkem béchí ebhi ngwenti tí. Amen.

Mmũ ane ábhòn esòjori èti yi akonjo Yesu ábhòn áfòk

¹² Abhen ekòn, bàké bhak maknkay ndũ berem besòjori ebhen bétwò ntá yeka. Bétwò chi memò be mbák bàsiki nti ne Mandem tetep. Bàké sòt bhò mbò be menyin ebhen bo bábhíkí re ghò ke béfàkari ne bhe.

¹³ Bón nókó ká chi manák tëndu bábhòn esòjori mbò Kristo ndũ báchémé mmuet ne yi, bé be nkwo mánjwi ne manák mpok yi átwò ne keném eki.

¹⁴ Èri ntá yeka echa mbák bõ básòkati bhe èti bächì bakonjo Kristo mbonyune eyò étòn be Efónó betan menkem, nò chi Efónó Mandem, achi ne bhe.

¹⁵ Ke yè mmu yweka áké bhòn esòjori èti yi achi ngwayti bhò, yè chi èti yi achi ngerp, yè chi èti yi achi nkũ bebéptí menyin, ne éké bhak chi èti yi ákónjò bechwe ndũ baraka bo bachak.

¹⁶ Ke mbák mmu ábhòn esòjori èti yi achi mmu Kristo, ntíanwóp áké kem yi. Ankáká nókó kaka Mandem be yi aká nnyén be mmũ Kristo.

¹⁷ Èmbák chí nó mbonyune mpok manyé akway, ne ábhò chi ndũ nneréket Mandem. Ne mbák ámbó ne bhese, chòn émbak ná ne bo abhen bápú konjo Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem?

¹⁸ Ne Ekáti Mandem érèm be, “Mbák bo ábhèn báchí chak bábhòn beyà esòjori ke mámpeme bhò, chòn émbak ná ne bo abhen bábhíkí rinji Mandem, ne bàkũ bebú?”

¹⁹ Bo abhen bábhòn esòjori mbonyune enyu eyò ke nkaysi Mandem achi, bábhòn berón ambi békũ berì, mándò bapem ayap ntá Mandem mmu aghoko bhò. Yi apú rò bebhare bariem ami.

5

Bòbati bábhòn bekem batĩ bõnkwo sayri

¹ Nchí ghati ye bòbati abhen bachi ndũ nkwo yweka menyin ebhen bò bábhónjò békũ. Me nkwo nchí mñnti mbò bhe. Ngò nyaka enyu Kristo ághò esòjori ne nchí ndũ mpáy bo abhen Mandem ákũ chòn mǎngò keném Kristo mpok yi átwò.

² Babherí nókó ká bõnkwo abhen Mandem afyé amó yeka mbò mmu ane

ábhàbheri nkwo bágghònémén. Ká nókó ká mbò bo abhen bábhónjò nti bekũ enyin ene Mandem áyàn mankũ. Éké bhak chi mbò be mányiere bhe nyire. Ká nókó ká nò ne nti nenkem kefyé ngonjo ndũ bebhòn nsáy.

³ Bàké bhak mbò bafò amfáy bo abhen báfyé amó yeka. Bák ká chí berítí berin ebhen bò bábhónjò ménjòkò.

⁴ Ne mpok Mbabheri bágghònémén ane ngo abhesi, chòn anchye bhe akap ané árí achá, akap ane apu yibhiri enyu.

⁵ Bè besakábho ne baghòsòn, bón ká nesepímuet ntá bõ batí bheka. Bón ká nesepímuet ne bati. Nesepímuet némbák ntá yeka mbò nkú ane mmu afyé amuet. Ekáti Mandem érèm be, “Mandem apú chye mbi ntá mmu ane áyònmuet, ke áton berindu ntá bo abhen báseptimuet amik.”

⁶ Septí ye ka mmuet ntá Mandem mmu ábhónjò betan menkem bé mpok yi ankway, yí ankosi bhe.

⁷ Dõ ká besòjori ebheka menkem ntá yi. Yí ke áyini bhe.

⁸ Kém ká mmuet. Bák ká pè. Satan mñmpap yweka àghàp, amkpe nòkò mbò nkũ, ndu áyàn mmu ane yi akem anyie.

⁹ Bàké chye yi mbi. Tè ka kpirí ndũ neka eneka. Bärinji be bati bõnkwo mban nkem fá amik, bágghò nkúbhé menyin besòjori ebhen bágghò.

¹⁰ Mánán mǎngò esòjori, ne épú bhak chòn ndu eròri mpok, chòn mbòn Mandem mmu ábhónjò berindu menkem ankũ mǎnte sené, enyin kechep bhe, ambare bhe ndu nté ane mánán bächì nyaka are, anchye bhe betan. Yi ke ábhínji be be mǎmbòn ákóré ndũ keném ekem kebhi bhòn ngwenti ndũ báchémé mmuet ne Kristo.

¹¹ Betan menkem chi ebhi mpoknkem. Amen.

Ngwenti bakak

¹² Sáilas akwak me besin ekáti ene. Nsòt yí mbò nti manò ane mǎkwáy besikinti ne yi. Ntí ane nsínji bhe mómbinji ekáti ene chi ndu béfyé bhe nti ne beghati bhe enyu Mandem áyèt bhò. Tè ká kpirí aré.

¹³ Eka bõnkwo abhen bachi fá etòk Bábilon, bátò be bakak. Mandem ayap bó

nkwo mbò bhe. Mòwa Mák nkwo ãtò be bakak.

¹⁴Κακά κά batì sayri νε εκθη ενε Yesu.

Κράκ άμβάκ νε be mankem abhen
báchémé mmæet νε Kristo.

Εκάτι Pita ene njwi bebay

¹ Με Σίμουν Pita, mūbetok, ne mūnto Yesu Kristo ke nchí siη ekáti ene. Nchí siη ntá bo abhen mánoko Yesu Kristo mbə bhese. Yi mmu achi Mandem ywese ne Mpepe ywese ke akə besé mankem sébhəη nekə ne yi. Yi achi chak ndū menyih yi ákə.

² Mandem ántəη be berindu andək nəkə chi ambi, anchye be kpák ane ájwi amem bati yeka ndū bəriηi yi ne Acha ywese Yesu Kristo.

Təη ká be Mandem ayap bhe

³ Yesu Kristo áchyé bhese betan beka séndiηi Mandem mmu ábhíηi bhese be sémbəη keném ne yi, ne be sénkoηo epiη eyi ené eri echa. Ndu sériηi yi, áchyé bhese yəntiki enyih ené échébhé bhese. Ne áchyé bhese betan ebhi be sémbəη nepém nekə ne epiη ené bo Mandem bábhəηə bebəη.

⁴ Béfuét ndū keném eki ne erítí epiη eyi, Mandem áchyé bhese menyih ebhen beri becha, ebhen yi afyé nyaka bariep bechye bhese. Akə nə be mambúé bepə menyih ebhen bo máηwaka beka fá amik, mándəbhe bhəη chi epiη ene Mandem.

⁵ Ndu echi nə, nu ká mémáka epiη ené eri echa ndū nekə nekə ne Yesu, mánu nkwo berih menyih.

⁶ Ndu mémáka ndū nerih menyih bəη ká nkwo nekemémuet. Ne mémáka ndū nekemémuet, tə ká kpirí. Ne mémáka ndū nete kpirí, bəη ká epiη ené bo Mandem bábhəηə bebəη.

⁷ Ne mémáka ndū epiη ené échyè Mandem maηák, bəη ká ekəη ne bati mbə bəneréket amət ne mánkəη bə mankem.

⁸ Mbák mándók ambi beka menyih ebhen ndəη ne ndəη, nerih ane bəriηi Acha ywese Yesu Kristo apú bhak ndéndem, ke beri befū ndū yəntiki enyih ené bákə.

⁹ Ke yə agha ane menyih ebhen bepu ndū nepém eni achi nnémámik. Mbák épú nó, apú ghə menyih ebhen bechi nekə nesie,

* **1:19** Nembe enen beti chi Kristo.

ne ághókəntik be Mandem asó bebú bhese aferé.

¹⁰ Bəma, fyé yé ka betan ndu beka menyih ebhen bétəη be Mandem abhíηi bhe ne ayap bhe tetep mbənyune mbák bákə nə bápú kwen wáwák.

¹¹ Ne Mandem apú rə ménéne mbinywəp fúú, be mánychwe ndū kefə ekən Acha ne Mpepe ywese Yesu Kristo. Kefə ekə kebhi bəη ngwenti.

Nti ane Pita asiηi ekáti ene

¹² Mbəη ye nkaysi betik bhe menyih ebhen menkem, mpoknkem, yəndu bəriηi bhə ne bəte kpirí ndū menyih tetep ebhen bətəηə be.

¹³ Nkásí be echi chak be ntík nókə bhe menyih ebhen ndu mbəét fá amik be báké bhəre kenó,

¹⁴ təndu ndíηi mbə enyū Acha ywese Yesu Kristo átəη me be manywəp aya fá amik ábhíki pere yá.

¹⁵ Ne mbəη beghə be mpok nnán ndó mmik, mántik nókə menyih ebhen mpoknkem.

Enyu mmu akwəy berih be menyih ebhen bechi tetep

¹⁶ Menyih ebhen séghəti nyaka bhe eti netwə Acha ywese Yesu Kristo ne betan ebhi bepú bakay. Besé babəη séghə kefə eki ne amík.

¹⁷ Mpok Mandem mmu achi Eta átəηə keném eki ne betan ebhi, sebhak are ne Yesu. Séghók ndu Mandem mmu acha mankem árəm be, “Né chi Məwa. Nkəη yi tontó. Achyè me beyə kenókó.”

¹⁸ Besé babəη séghók eyəη ené efū amfay mbənyune séchí nyaka ne yi amfay njie Mandem.

¹⁹ Eti yə, sériηi mbəη néne echa enyu esí bé menyih ebhen baremé kepinti bərəmé nyaka béchí tetep. Fíé yé ka ntí ndū beyəη ebhap, mbənyune béchí mbə erəηə ene éghə amem ejuri. Dók ká ambi beghok beyəη ebhə kplate mpok ane nywəp néyi. Ndū nywəp enə, nembe * enen beti néghə amem bati yeka.

²⁰ Enyih mbi ené bábhəηə berih chi be, menyih ebhen baremé kepinti bareme

nyaka, ebhen bechi amem Ekáti Mandem, yě mmu apú kway besot kebonj eki ánéné bho ntá bho,

²¹ mbonyune yě ndemekerĩnti amot abhiki rem nyaka menyin ebhen befu ndu nkaysi nkwānwanj. † Efónó Mandem ke áchwé nyaka bho anti, akw bó mándem menyin ebhen befu ntá Mandem.

2

Sot ka mpok ne batōj nse

¹ Baremé kerĩnti nsé báchi nyaka nenti bō Mandem. Nkúbhé enyu yō ke echi echōj be batōj nsé bábhōj bebhesi nenti eneka mántōj nōkō be baraká nsé ěti Mandem ne bapu ené eyō étwō bho chi ne ménémé. Bātōj ne mánisi be bábhíkí rĩnj etayap mmu ákú bhó áféré ndū kesem. Ne ndu bákū nō, ngwenti yap ābēp ancha.

² Chōj beyā bho mánkōjō bepō barak epúsí yap ne eyō enkū bo bachak mándem bebéptí menyin ěti mbi ane tetep.

³ Ne chōj batōj nse bho mánsot beyōjō nse ndu berwō bhe be mányie menyin ebheka ne ngwáy yap. Mandem ánānj átānj bō te mpok ane afūere ansem ne erōp chi be mámbōnj ntemsi yap.

⁴ Mandem abhíkí rō nyaka bōāngel mándók ndéndem mpok bákú bebú, ke amese bho amem nepi, ndū nebhuet ane ágiri pyóó, afe bō aré ne ngem be mámbák are te mpok manyé ankway.

⁵ Abhíkí rō nkwō bo abhen bábhíkí bhōj mpok ne yi, ndu mpok Nóa. Ató eghorí manyiep éwáy bōbhō mankem. Apeme chí ndiere Nóa mmu ághāti bho be mámbák chak besí Mandem. Ne apeme bo bachak bati tándrámot.

⁶ Bāriņi nkwō be Mandem anānj nyaka bo Sódōm ne Gomóra mpok yi átō ngo are. Ásōj bhō krokotok, be eyō émbák mbō erin ntá bo abhen bábhíkí bhōj mpok ne yi.

⁷ Mpok yō, apémé Lōt mmu achí chak, yi mmu bepō barak epúsí ane bō bebú bhō bákū, áchye nyaka yi esōjōri anti.

⁸ Achōkō nyaka ne bebéptí bōbhō, angō nōkō bebéptí barak ane bō bákū yěntiki

nywōp ne angok nōkō bepō menyin ebhen bō bārēm. Bebepti menyin ebhō béchōnti nyaka nti eni amem tontó mbonyune yimbōnj achi nyaka mmu chak.

⁹ Menyin ebhen bétōj bhesē be Mandem Acha arĩņi ndu áfere bo abhen bákū menyin mbō enyū bo Mandem bábhōjō bekw, ne ndu átēmsi bo abhen bápū chak, be ntemsi yap ambak ne bhō te ndū nywōp enen manyé.

¹⁰ Arĩņi nkwō bāraká ntianywōp ane mmuet eyap ēnwaka be mánkw ne bo abhen bábyak befōjō ebhen bébhōjō betanj.

¹¹ Yēndu bōāngel bacha bhō ndū betanj bápū rem bebéptí menyin. Bápū sōkōti bhō ne bápū rem ebūbū ěti yap besí Eta Mandem.

¹² Ke batōj nse bho bārēm menyin mbō enyū mmuet eyap étōj, mbō nyābhi ené bábhe chi be mankem mangway. Bábhōj béway bhō mbō nyābhi.

¹³ Bábhōj béchye bhō esōjōri mbonyune bō báchyē bo bachak esōjōri. Bo abhen báyānj menyie nepém, Manák amap chi bekw nō yě chi ne ngósí chuūu. Bepin ebhap bétwō ne ntíanwōp ntá yeka. Báchōkō ne bhe manyíe nenyíe ke bákū chi bebéptí menyin ebhen béchye bō manák.

¹⁴ Ne bákū barak epusi ne amik, ne ekwak bekw bebú epu may bō anti. Bárwō bo abhen bábhíkí noko Yesu. Bati yap achi chi bati bō ngwáy. Ntémsí Mandem anānj achi ne bhō.

¹⁵ Bárō mbi ane achi chak, máném ebhi. Bákū chi mbō Bálam, * Mmō Boas ákōj nyaka békū bebú be ámbōnj nsáy-nkáp,

¹⁶ ke báji yi ěti bebú ebhi. Ekw mōjō batu ane apu rem keri arem keri ntá yi ne eyōjō nkwānwanj, akw yi andō ebhokori enyinj ene yi ákū nyaka.

¹⁷ Batōj nse bhō báchi chi babhok manyiep ane manyiep apú nyáy are. Báchí mbō nebhanj enen mbúep ápōkō ne manyiep kefú are ánkwén. Mandem aghókō ebhak ene égiri pyōō abhure ntá yap.

¹⁸ Bápānyu, mándeme nōkō menyin ebhen bechi chi echinji. Mánū nkwō berwō bo abhen báyānj befap mmuet ne nkwō bho abhen bekwéné bechi ne bhō. Mánū

† 1:21 Mbok bo bákaysi be ené ebhōjō bebhak chi bé “Menyin baremé kerĩnti bārémé bébhíkí fu chi ndū nkaysi nkwānwanj”. * 2:15 Bálam abhōj nyaka beyā ekwak bebhōj akap ane mfō Bálak áyānj bechye yi, kpát aka bekw bebú ntá bo Israel. Nōmba 11.22-24, 22.16.

μένόκoτι bhə bé mánkə nókó bepǒ barak épusi ane mmæet eyap éŋwaka be bə mánkə mbə enyũ bó babhəŋ bákà.

19 Báfye bho bariεp beka mánkáysi be chəŋ bó mámbəŋ ngǎŋaŋ bekoŋo netəŋ enese, ené bó babhəŋ bachi basémé bebú. Yéntiki enyih ené ebhónó betəŋ amfay mmu, mmu wu ábhák chi nsem ntá enyih eyə.

20 Mbák bo mándíŋí Yesu Kristo mmu áchi Acha ne Mpeme ywese, ne mámbəe menyihí mmik ebhen bégwət bho gwət, ke mámpet mándə menyih ebhə mengwət bhə ne betəŋ ndũ nepém enap, nte ane bə bábhák aré áber ancha ane bó bachi nyaka are mpok bábhíkí re riŋi Yesu Kristo.

21 Eri nyaka mbəŋ be báké riŋi enyũ mmu abhak chak écha bə berihí, ke mámpet mánjibhiri mmæet, mándə bebhé Mandem áchyé, keperε koŋo bhə.

22 Enyih ené éfakari ne menyũ bo bhə étəŋ be bakay ané árém be, “Mmú ágwə enyih ampεtnsem anyie yə”, ne be, “Báso akók ampεtsnem anyóp mmæet ndũ batəp”, achi tetεp.

3

Enyih Pita areme éti netwó Yesu

1 Bǒma, né chi ekáti ené ejwi bepay ndu bekáti ebhen nsihí bhe. Ndu bə bepay menkem, nchí tik be menyih ebhen mánánj bəriŋi, ndu bekwak mámbəŋ nkaysi ane achi chak.

2 Nsiŋ beka mántik nəkə menyih ebhen baremé kepinti Mandem bárémé tεntεp be bébhónj befakari, ne be mántik nkwo menyih ebhen Acha mmu achi Mpeme ywese afæere ntá bǒnto aghati bhe be mánkə nəkə.

3 Enyihí mbi ene bábhónó berihí chi be mpok ane netwó Yesu Kristo áróbhé kekwət, bə bátwə chəŋ abhen báway bhe éti menyih ebhen mánókó, mánkə nəkə chi bebépti menyih ebhen bífú bə anti.

4 Chəŋ mámbəbhe nəkə bhe be, “Yí afyé nyaka bariεp be ápetnsem, atwə ké? Tesáy bətayese bágú, menyih bebhúét chi enyumót mbə mpok ane Mandem ághókó mmik.”

5 Bághəkəntik bé Mandem aghókó mfay tεntεp chi ne eyəŋnyu eyi, akə mmik afú

ndũ manyiεp amen achi nyaka mbánkem. Ne manyiεp ke yi ásóré ághókó mmik.

6 Ne nkúbhé manyiεp ke Mandem áchónjti mmik.

7 Ne nkúbhé eyəŋnyu ke Mandem abhære mfay ne mmik ane echəŋ menonj ngó ansəŋ mfay ne mmik, ke anaŋa bo abhen bapú mbə enyũ bo Mandem bábhónó bébhak, ndũ nywəp manyé.

8 Ke abhén ekəŋ, bábhíkí bhəŋ beghəkəntik enyih ené émət! Ne Eta Mandem, nywəp nemət nechi mbə nká mamié, ne nká mamié achi mbə nywəp nemət.

9 Mbək bho bákaysi be Mandem áchəŋti mpok tontó ndu bébhæere bariεp ami. Apú chəŋti mpok mbə enyũ bó bákáysi. Akεp chi nti ne bhe, ndu apú yaŋ be yé mmu angu anem. Ayəŋ chi be yéntiki mmu ántiknsem ndũ bebú bhi.

10 Ke nywəp enen Yesu Acha ápεtnsem nétwə chəŋ mbə ngép. Mpok yə, chəŋ nebu néngwat wóó ne eyəŋ etaŋataŋ, nénémsi. Yéntiki enyih ené echi amfay énsayri amem ngó, enemsi. Ne mmik ansəŋə ne yéntiki enyih ene echi aré.

11 Téndu menyih ebhen menkem bebhəŋə chəŋ besayri, ménemsi enyũ eyə, ébhíkí ri nə be yéntiki mmũ ywεka ámbúéré nepém eni pépép, ambak mbə enyũ mmu Mandem ábhónó bebhaka?

12 Ne ndũ mánəŋ ne nebhakánti nywəp enen Mandem átwə, kə nókó ká yéntiki enyih be néntwə ayak. Ndũ nywəp enə, ngó ásəŋ mmik nkem, ne besəŋó ngó ménkə yéntiki enyih ene echi amfay ensayri.

13 Ke békoŋo bariεp Mandem, sénəŋ mfay nkə ne mmik nkə. Yéntiki mmu ane ábhákánti aré, ábhak chak besí Mandem.

14 Abhén ekəŋ, téndu mánəŋ ye be menyih ebhen memfakari, fyé ká betəŋ ndu beka Mandem angə be bachi pépép, kebhónj bekwéné, ne be besí Mandem kpák achi ne bhe.

15 Ne sət ká ekébhénti Acha mbə mbi ané yi áchyé bho be mándó yi ámpémé bhə. Echi nkúbhé mbə enyũ mómayese Pǒl mmu sékəŋ ásiŋí nyaka nkwo ntá yεka ne nerihíndak enen Mandem achye yi.

¹⁶ Asíj, andeme nɔkɔ amem bekáti bhi menkem ɛti menyij ebhen. Mbɔk menyij bechi amem bekáti ɛbhen yi asíj ɛbhen bébèmmɛt bejwimem. Ne bo abhen bábhíkí riji menyij ebhɔ, ne bábhíkí te kpirí, báyibhiri menyij yi asíj, mángati nɔkɔ bho chi menyij bechak ebhen bepú ndɔŋ amɔt ne menyij ɛbhen yi asíj. Ndu bákà nɔ, bábhiji chi ménémé amɛt.

¹⁷ Abhen ekɔŋ, tɛndu bárijí menyij ebhen ambi ambi, sɔt ka mpok bé bekwéné bo abhen bápú bhæere bebhé béké pɔkɔ bhe mǎndɔp chi bo abhen bábhíkí te kpirí.

¹⁸ Ke dɔk ká ambi bego ndũ neriji ane bárijí Yesu Kristo mmu achi Acha ne Mɛmɛ ywese, mǎndɔk ambi bégó ndu bébhak enyune berĩndu bhi bébhák ne bhe. Kenókó kémbak ne yi néne, ne mpoknkem.

Εκάτι Jñn ene mbi

Ntí ane Jñn ásijí ekáti ene

¹ Ekáti ene érèm òti Eyōñ ene echi te mpok ane bábhíkíre ghoko mmik. Séghók òti yi, séghó yi ne amík, séyíñi yi, ne sétok yi ne amō. Eyōñ áchye Nεpém.

² Nεpém abhési nyaka ne séghō yi, ne sérèm òti yi. Séghāti bhe òti Nεpém. Abhíkí bhōñ ngwentí ne achi nyaka ne Eta ke ábhesi ntá yesé.

³ Séghāti bho òti mmũ ane séghó, ne séghók menyíñ ebhen yi átónó, bé be nkwo mámbōñ nechemémuet ne bhese. Ne, sayri sayri, nechemémuet enese enō nechi ne Eta ne Móywi Yesu Kristo.

⁴ Nchí síñ be menyíñ ebhen be manák amese anjwi pōot.

Mandem achi Bediere

⁵ Mbok ane Móywi áchyé bhese be séngátí bhe achi be, “Mandem achi Bediere, ne ejuri epu ne yi wawak.”

⁶ Mbák sérèm be sébhōñ nebharamuet ne Mandem, ke sénkō nōkō amem ejuri, nō sésé chi nsé, ne sepu kōñō tetep ane Mandem ákú séríñí.

⁷ Ke mbák sékō ndũ bediéré mbō enyu yímbōñ áchí Bediere sébhōñ nechemémuet ne bati. Ne manōñ Móywi Yesu anso bhese amfere ndũ bebú menkem.

⁸ Mbák séndém be sepu bō bebú, nō sérwō chi mmuet ne tetep apú amem bati yesē.

⁹ Mbák sénsu bebú bhese ntá Mandem, áfōñōri bhese, ne amfere besé bebú anti, ankū sémbak pépép besí bhi. Yí apú nók bebhare bariēp ami, ne ndiere enyíñ ene echi chak kē yi ákū.

¹⁰ Mbák séndem be sébhíkíre kū bebú wáwák, nō sésōt Mandem mbō nsense, ne nō Eyōñ eyí epú amem bati yesē.

2

Kristo até besí Eta òti yesē

¹ Bōbha, ntí ane mésíñ be menyíñ ebhen chi be ménkwák bhe báké kū bebú. Ke

mbák mmu akū bebú, sébhōñ mmu amōt ane até besí Etayese òti yesē ne ánikmuet be yi amfōñōri bhese. Mmũ wu chi Yesu Kristo mmu achi chak besí Mandem.

² Yí ke achí akap ané ápōkō bebú bhese. Ne òti yi, Mandem áfōñōri bebú bhese, ne puyē ndiere bebú ebhese, ke bebú bo mankem.

³ Ne enyíñ ene ékū séndíñi be serōp chi bo abhen báriñi Mandem chí nekū ane sékū menyíñ ebhen yi áyāñ sénkú.

⁴ Mmu ane árèm be, “Ndíñí Mandem” ke yi kebháká kū menyíñ ebhen Mandem áyāñ bo mankū achí nsense ne tetep apu ne yi.

⁵ Ke yē agha ane ábhūere Eyōñ Mandem, ekōñ Mandem ejwi yi anti pōot. Eyō ke ékū séndíñi be sebhare mmuet ne yi.

⁶ Mmu ane árèm bé abhat mmuet ne Mandem, abhōñ bebhare nεpém eni mbō enyũ Yesu ákū nyaka.

Ebhé esí ene echi ekō

⁷ Abhen ekōñ, ebhé ene mésíñ ntá yeka néne epú ebhé ekō. Chí nkúbhé ebhé ene báriñi te mpok ane bábho bekoñō Yesu. Ebhé éré chí enyíñ ene mánañ bāghókó ne batú.

⁸ Yē nō, nchí síñ be òti ebhé ekō ene étōñ kponoroñ ndũ nεpém Yesu ne ndũ nεpém eneka, mbōnyune ejuri éfūēt, ne bediéré ebhen tetep ménāñ béghō.

⁹ Mmũ ane árèm be, “Nchí kō amem bediéré” ke ampap nōkō ntí manó, abhūēt amem ejuri.

¹⁰ Mmũ ane ákōñ bati, ákō amem bediéré. Ne yēnyíñ epú bhak ndũ nεpém eni ene ékway bekū yi ankwen ndũ bebú.

¹¹ Ke mmũ ane ápábhé mómayi, achí amem ejuri ne ákō amem ejuri, keríñi ebhak ené yi árōñ mbōnyune ejuri ene yi achi amem éká yi achi mbō nnémámík

Ebhíki ri menyie ekōñ ne mmik

¹² Bōbha, nchí síñ ntá yeka mbōnyune Mandem afónórí bebú ebheka òti Yesu Kristo.

¹³ Bōtá, nchí síñ ntá yeka mbōnyune báriñi yi Mmu ánāñ achi nyaka te mpok bábhíkíre ghoko mmik. Besak, nchí síñ ntá yeka mbōnyune mánu ne mbámmbū, kpate básōt awónem.

¹⁴ Bōbha, nchí síñ ntá yeka mbōnyune bārōp chí bo abhen báriñi Eta. Bōtá, nchí síñ

ntá yeka mbonyune bāriñi mmu ane ánán achi nyaka te mpok mmik ábhíkire bho. Besak, nchí sijn ntá yeka mbonyune bābhōñ betan ne Eyōñ Mandem echi amem bati ayeka, ne mǎnú ne mbámbu bāsot awónem.

15 Bǎké nyie ekōñ ne mmik, ne yě chí menyiní mmik. Ekōñ Eta epu amem nti mmu ane ányie ekōñ ne mmik.

16 Menyij ebhen bo báfýè ngonō aré ndü béchyè bhō mañák, ne menyij ebhen amík ayese ákwèn are enkū sémbón ekwak bebhōñ bhō, ne beyǎ menyij ebhen békū bo abhen bābhōñó bhō báyōñmuet, bó menkem béfù chi ndü mmik bebú-ne. Bépú fu ná Eta.

17 Ne mmiki ne áfuerē fuet ne menyij ebhi ebhen bo mánwaka bebhōñ. Ke mmu ane ákū menyij ebhen Mandem áyāñ bo mánkū, ábhak nepém mpoknkem.

Mũmpap Kristo

18 Bōbha, mmik arōp chi kekwoť memay. Bǎké ghokōntik be séghati nyaka bhe be mũmpap Kristo átwō. Yě chí néne, beyǎ bōmpap abhen Kristo mánanj bātō. Eyō ékū bese sériní be mpok ane mmik ámay achi kekwoť.

19 Bōmpap bhō báfù chi ndü nkwoť ywese. Ke bápú nyaka mbōñ bō-bhese. Mbō báchí bōnkwoť ywese tetep, mbū bārōp ne bhese. Ke bāró bhese be émbák kponoroñ be bápú ne bhese.

20 Ke mbák chi bhe, bápú enyu eyō, mbonyune Mmũ ane achi Nyánjá * anéné bhe amik, ne be mankem bāriñi tetep Mandem.

21 Mpú sijn be be bābhíkí riñi tetep. Nchí sijn be chí ndü bāriñi tetep ne bāriñi be baraká nsé apu fu ndü tetep Mandem.

22 Sayri sayri, nsense chi agha? Chi mmu ane abhiki ka be Yesu chi Mpeme ane Mandem afyé nyaka bariēp be áto. Enyũ mmu wu ke achi mũmpap Kristo. Abhiki noko Eta ne Mmō.

23 Mmũ ane ábhíkí ka be Mmō achi Mpeme ane Mandem áto apú kway bebhak mmu Eta. Ke mmũ ane árēm kponoroñ be Yesu achi Mmō Eta, abhōñ nebharémuet ne Eta.

24 Dō ká menyij ebhen bāghókó te nebhōnet mémbak amem bati yeka. Mbák mǎndó menyij ebhen bāghókó te nebhōnet mémbák amem bati ayeka, bápú rō bebhak ndü nebharémuet ne Mmō ne Eta.

25 Ne enyij ené Kristo yimbōñ afyé bariēp bechye bhese chi nepém enen nebhiki bhōñ ngwenti?

26 Nsijn be menyij ebhen be ménkū mǎndiní bōbhō nō báyāñ berwō bhe.

27 Ke Kristo achyé bhe Efónó Bedyere Mmu achi ne bhe. Bābhíkí chep ye mmu ane ákway betōñ bhe menyij ebhen bechi tetep. Efónó Bedyere átoñ bhe menyij menkem ne yěntiki enyij ene yi átoñ bhe echi tetep. Nsé apu are. Nchí ghati ye bhe be, nkúbhé mbō enyũ Efónó Bedyere átoñ bhe, bǎké rō bebhak ndü nebharémuet ne Mmō.

28 Bōbha, bǎké rō bebhak ndü nebharémuet ne Mmō, be mpok ane yi ápètnsem fá amik, mǎmbónj mañák beghō yi, kebhōñ becháy ne ntíanwōp besí bhi mpok yi átwō.

29 Bāriñi be yi achi chak besí Mandem. Bābhōñ ye beriní be yěntiki mmu ane ákū menyij ebhen bechi chak besí Mandem achi mmó Mandem.

3

Eriñ ene bō Mandem echi kekuri ne ene bō Satan

1 Ghó ká ndu Etayese áre kōñ bhese. Akōñ bhesé tontó kpát ábhiní bhese be bōbhi, ne sechi bōbhi tetep. Ntí ane bō mmik babhiki riñi be sechi bō Mandem chi be bābhíkí riñi Mandem.

2 Abhen ekōñ, séchí bō Mandem néne, yě nō, bābhíkire tōñ bese enyu sébhák mburē mpok Kristo ápètnsem. Enyij ene sériní chí be mpok yi ábhēsi chōñ sémbak mbō yi mbonyune séghō enyu yi achi.

3 Ne yě agha ane ábhákánti be chōñ émfakari enyu eyō, ábhūre nti eni pépép mbō Kristo.

4 Yěntiki mmu ane ákū bebú, chí mmu ane ápú bhūere bebhé Mandem, ne békū bebú chí bekwen bebhūere bebhé Mandem.

5 Bāriñi be Yesu atwó nyaka fá amik chí beferē bese ndü nepemé bebú, ne bebú bépú ne yí.

* 2:20 Anē achi Nyánjá: Kristo.

6 Yě mmu ane ábhat mmuet ne Kristo ke andak ambi beka bebú apú. Mmu ane ábhét beka bebú átòn be yi abhiki re gho Yesu ne abhíkí riñi yi wáwák.

7 Bǒbha, bǎké rǒ yě mmu ándwǒ bhe. Mmu ane ákù menyin ebhen bechi chak achi chak mbǒ Yesu.

8 Mmu ane áròn ambi beka bebú, chi mmu Satan, mbǒnyune Satan abho beka bebú te ndũ nebħǒnet. Ntí ane Mmǒ Mandem átwǒ fá amik chi bechǒnti betik Satan.

9 Mmũ ane árǒbhé chi mmǒ Mandem, apú pere ka bebú mbǒnyune nepém Mandem nechí ne yi. Ne apú kwáy berǒn ambi beka bebú mbǒnyune Mandem ákú yi abhǒn nebħé nekǒ.

10 Ghó enyin ene ékù séndinǒ bo abhen bachi bǒ Mandem ne abhen bachi bǒ Satan nǒ. Yě agha ane apú ka menyin ebhen bechi chak besí Mandem apú mmǒ Mandem. Echi enyumót ne mmũ ane abhiki kǒn nti.

Bo Mandem babhǒn bekañ bati

11 Enyin ene bǎghókó te nebħǒnet chi be sébhǒn bekañ bati.

12 Séké bhak mbǒ Ken mmu achi nyaka mmǒ Satan, mbǔmbǔ, éka awáy mómayi Abel. Awáy manǒ ndaká yí? Awáy manǒ mbǒnyune menyin ebhen yi aka beber nyaka, ke ebhen manǒ bebhak chak besí Mandem.

13 Bǒma, éké bhak ye enyini maknkay ntá yeka mbák bǒ mmik bápǎp bhe.

14 Sérini be séfú ndũ newú séchwe ndũ nepém mbǒnyune sékǒn bati bǒnkwo. Mmũ ane abhiki kǒn nti mǔnkwo abhét ndũ newú.

15 Yěntiki mmu ane apǎp nti achí ngwayti bho. Ne bǎriñi be nepém enen nebħiki bhǒn ngwentí nepú bhak ne ngwayti bho.

16 Enyin ene ékù séndinǒ enyin ene bǎbhini be ekǒn chi nechye ane Yesu áchyé nepém eni éti yese. Ne bese nkwo sébhǒn beka, yě chi newú, éti bati.

17 Mbák mmu abhǒn menyini mmik ke aghó nókó mómayi angwót nti ne yi, ná ekǒn Mandem ebhak yi anti?

18 Bǒbha, séndǒ berem chi ne eyǒnyu be sékǒn bati. Séntǒn tetep be sékǒn bati ndũ menyin ebhen sékù.

Ekǒn ene sébhǒnǒ ne bati éfyé bhesé nti besí Mandem

19 Ekǒn ene sébhǒnǒ ne bati ke ékwák bhesé babhǒn séndinǒ be séchi bǒ Mandem mmu achi tetep. Eyo éfyé bese nti ndũ mpok ane sénikmuet ntá Mandem,

20 Yě chí mpok ane bati yese átàn bhesé be séchí bǒ bebú, sépú bhǒn becháy besí Mandem mbǒnyune nkaysi Mandem achá ane achi amem bati yese ne yimbǒn arini yěntiki enyin.

21 Abhen ekǒn, mbák bati yese apú ji bhesé sépu bhǒn becháy besí Mandem mpok sénikmuet.

22 Ne áchyé bhesé yěntiki enyin ene sénikmuet be yi anchye bhesé mbǒnyune sébhǒre bebhé bhi ne sékù menyin ebhen béchyé yi manák.

23 Ne ebhé eyi chi be sénókó Yesu Kristo mmu achi Mýwi ne be sénkǒn bati nkúbhé mbǒnyũ yi aghati bhesé be senka.

24 Bǒ mankem abhen bǎbhǒre bebhé Mandem chí bǒ abhén bǎbhǒnǒ nebharémuet ne yi, yí abhǒn nebharémuet ne bhǒ. Ne enyin ene étòn bhesé be Mandem achi ne bhesé chí Efǒnǒ yi mmu yi achye bhesé.

4

Enyũ enyin ene éfũ ntá Efǒnǒ Mandem

1 Abhen ekǒn, bǎké noko yěntiki Efǒnǒ, ke bǎbhǒn bechak ene echi ansem enyin ene mmu árèm ndu begħǒ mbák chí Efǒnǒ Mandem mbǒnyune, baremé kepinti nsé báya fá amik.

2 Enyin ene ékù mándinǒ mbák Efǒnǒ Mandem achi ne mmu chí be yě agha ane árèm kponǒn be Yesu Kristo asǒt nyaka mmuet nkwanwan atwǒ fá amik, Efǒnǒ Mandem achi ne yi.

3 Ne yěntiki mmu ane apú rem kǒnǒrǒn be Yesu atwǒ nyaka fá amik mbǒ nkwanwan, efǒnǒ ene ébhak ne yi epu fu ntá Mandem. Enyu mmu wu ábhǒn chí efǒnǒ mǔmpap Kristo ane bǎghǒk nyaka be átwǒ fá amik, ne anán achi fá amik néne.

4 Ke bǒbha, bǎchí bo Mandem, ne mánan mánu ne baremé kepinti nsé bǎsǒt awǒnem, mbǒnyune mmũ ane achi ne bhe atan achá ane achi fá amik.

⁵ Baremé kep̄inti nsé chí bõ mmik ane. Eti yõ ké bõ bátõn menyin ebhen bechi chi nkaysi bõ mmik ne bõ mmik bághòk bhõ.

⁶ Ké séchí bo Mandem ne yěntiki mmu ane áriní Mandem ághòk enyìn ene sétõn. Mmu ane apu mmũ Mandem apú ghok bhese. Enyu eyõ ke sériní mbák Efónó Mandem mmu ákà bo mándiní tetep ane Mandem ke achi ne mmu, ne mbák efónó ene érwõ bho ke echi ne mmu.

Mandem akõn bese, ne sébhõn bekõn bati

⁷ Abhen ekõn, séndók ambi bekõn bati mbõnyune ekõn éfù chi ntá Mandem. Ne mmu ane akõn bo achí mmó Mandem ne ariní Mandem.

⁸ Mmu ane abhiki kõn bo, abhíkí riní Mandem mbõnyune Mandem chi Mmũ ekõn.

⁹ Mandem atõn ekõn ené yi ábhónó ne bhese ndũ átó Njanã Mýwi fá amik be sémfáét ntá yi sémbón nepém.

¹⁰ Séngó ekõn ene mbón ndu échí. Puyě be sekõn Mandem, ke chí bé Mandem akõn bhese kpát ató Mýwi mbõ akap ané ápókó bebú bhese, be yi amfonori bhese.

¹¹ Abhen ekõn, tẽndu Mandem akõn bhese tontó enyu ené, sébhõn bekõn bati nkwo.

¹² Yě mmu abhíkí re ghõ Mandem ne amík. Ke mbák sénkõn bati, Mandem ábhak ne bhese ne ekõn eyi enjwi bhese anti poot.

¹³ Ne enyìn ene ékà séndiní be séchi ne Mandem mpoknkem ne be yí achí ne bhese mpoknkem chí Efónó yi ene yi achye bhese.

¹⁴ Séghõ ne amík, ne sérèm be Eta ato Mýwi Yesu fá amik mbõ Mpeme yěntiki mmu.

¹⁵ Yě agha ane árèm kponorõn be Yesu chi Mmõ Mandem, Mandem ábhõn nebharémæt ne yi, ne yí ábhón nebharémæt ne Mandem.

¹⁶ Besé babhõn sériní ye ne sénókó be Mandem akõn bhese tontó.

Mandem chi Mmũ ekõn, ne mmu ane ákõn bati ábhõn nebharémæt ne Mandem ne Mandem ábhatmæt ne yí.

¹⁷ Enyu ené sékway beriní be ekõn Mandem ejwi bese anti poot chí be nywõp Mandem átàn bo sepú bhõn becháy,

mbõnyune séchí mbõ Mýwi ndũ nepém enesé fá amik.

¹⁸ Becháy bépú ndũ ekõn. Ekõn ene éjwí poot éfère mmu becháy anti. Mmu ane becháy bechi yi anti ácháy chí ntamsi. Ne mmu ane ábhónó becháy chí ane ekõn Mandem ebhíkí jwi yi anti poot.

¹⁹ Sébhõn ekõn amem bati mbõnyune Mandem ayambi akõn bese.

²⁰ Mbák mmu árèm be akõn Mandem ke ampap nti nkwa, nõ mmũ wu achi nsense, mbõnyune mbák mmu abhiki kõn nti nkwa ane yi ághõ, ná yi ákway bekan Mandem mmu yi apu ghõ ne amík?

²¹ Ne ebhé ene Mandem achye bhese echi be mmu ane akõn Mandem abhõn bekõn nti nkwa nkwo.

5

Mmu ane anoko be Yesu chi Kristo achi mmó Mandem

¹ Yěntiki mmu ane ánókó be Yesu chi Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átõ achi mmó Mandem. Ne yěntiki mmu ane ákõn chí ákõn mýwi nkwo.

² Sériní be sekõn bõ Mandem tetep mbák sékõn Mandem ne mbák sébhæere bebhé bhi.

³ Bekõn Mandem chí bebhæere bebhé bhi. Ne bebhæere bebhé bhi puyě etantí enyìn,

⁴ mbõnyune yěntiki mmu ane Mandem áchyé nepém nekõ ánu ne mmik ansore nokõ chí awónem. Ne enyìn ene éká senu sentsat awónem chí ndu sébhõn neka be Yesu achí Kristo.

⁵ Agha átàn ancha mmik? Chí ndiere mmu ane ánókó be Yesu chí Mmõ Mandem.

Mbõn Mandem achi ntisie ntá Yesu Kristo

⁶ Né chí Mpeme Mandem afyé nyaka bariep be átõ. Atwó fá amik, bájwíti yi ne manyiep. Etaré nókó manõn mi arõk amik. Ne Efónó Bedyere achí ntisie be Yesu Kristo árèm chí tetep.

⁷ Ene étõn bé batisié abhen bárèm bé Yesu chí Kristo báchí bárát.

⁸ Batisye bhõ batí arát chí Efónó Bedyere ne manyiep, ne manõn, ne bárèm chí enyìn émõt.

⁹ Mbák bakwãnwãwãn bárèm menyin ebhen bõ báriní sénoko bhõ. Sébhõn yé menoko enyìn ene Mandem árèm eti Mýwi éncha

ene nkwá árèm mbonyune yi achi Mandem. Ne Mandem até ntísie ãti Móywi.

¹⁰ Echi ye be yě agha ane anoko Mmᵔ Mandem, ãriñi amem nti eni be enyiñ ene Mandem areme ãti Móywi echí tetep. Bᵔ abhen bábhíki noko bárèm be Mandem àsè chi nsé mbonyune bó bábhíki noko enyiñ ene yi árèm ãti Móywi.

¹¹ Ne enyiñ ene Mandem árèm ãti Móywi chi be yí áchyé bhese nepém enen nebhiki bhᵔñ ngwenti ne nepém enᵔ néfù chi ntá Móywi.

¹² Echi ye be yě agha ane ábháré mmæt ne Mmᵔ Mandem, ábhóñ nepém enen nebhiki bhᵔñ ngwenti. Ne mmu ane abhiki bhat mmæt ne Mmᵔ Mandem abhiki bhᵔñ nepém enᵔ.

Beᵔñᵔ ngwenti

¹³ Nsiñ menyin ebhen ntá yeka bo mánókó Mmᵔ Mandem ndu bekᵔ mándiñi be mánanᵔ bábhᵔñ nepém enen nebhiki bhᵔñ ngwenti.

¹⁴ Ne mpok sénikmæt sépú makati mbonyune sériñi be yěntiki mpok ane sénikmæt ãti enyiñ, áchyé bhese yᵔ mbák enyiñ ene séyàn ékᵔ ndón amᵔt ne nkaysi yi.

¹⁵ Ne mbák serinji be sénikmæt yi ángók bhese, sébhᵔñ ye bérinji be yi anánᵔ áchyé bhese yěntiki enyiñ ene sénikmæt be yi anchye bhese.

¹⁶ Mbák mmu yweka ángᵔ nti mmũ Mandem ndũ ákᵔ bebé ebhen bepu twᵔ ne newú, ánikmæt ntá Mandem ne chᵔñ Mandem anchye mmũ wu nepém. Bebé bechi ebhen bétwᵔ ne newú, ke mbíki rem be mmu ánikmæt ãti mmu ane ákᵔ enyũ bebé ebhᵔ.

¹⁷ Bekwéné menkem chi bebé. Ke bebé bechi ebhen bepu twᵔ ne newú.

¹⁸ Sérinji be mmu ane Mandem áchyé yi nepém nekᵔ apú pere kᵔñ bekᵔ bebé mbonyune Mmᵔ Mandem achi ne yi ne ákèm yi enyu ene Satan apu kway bekᵔ yi yěnyin.

¹⁹ Sérinji be sechi bᵔ Mandem ke bᵔ mmik mankem báchí amᵔ mbámbᵔ.

²⁰ Sérinji bé Mmᵔ Mandem atwᵔ anéné bati ayese amem be séndinji Mandem mmu achi tetep. Néne, sebhare mmæt ne Mandem

mbᵔ enyũ sébháré mmæt ne Móywi Yesu Kristo. Yí aywintí kě áchí Mandem tetep ne yí kě áchyé nepém enen nebhiki bhᵔñ ngwenti.

²¹ Bᵔbha, báké bhᵔñ yěnyin bekᵔ ne bᵔ mandem nsé.

Εκάτι Jñn ene ejwi bebay

Jñn átò bakak ntá bo abhen yi ásiñí ekáti ene

¹ Με Jñn münti bakoño Yesu amət kě nchí siñ ekáti ene. Nchí siñ ntá ye, wə máyese ane Mandem áyábhé ne ntá bǎbhe. Nkəñ be tetep, ne puyě chi me awánti kě nkón bhe. Yěntiki mmü wu amem eket eyi. Yě chí bekaka yi bǎké kaka.

² Nkəñ be mbənyune besé séríñí tetep ane ábhák amem bati ayese ne abhak ne bese te ndü nenəkómik enen nétwò.

³ Mandem Eta ne Yesu Kristo mántón besé berĩndu, mángó bhesé ntínso, ne mánychye bhesé kpák ndu sékòño tetep Mandem ne ndü sébhòn ekəñ ne bati.

Sénkónó tetep sénkəñ bati

⁴ Mbəñ nyaka beyă manják ndu betemeri mbək bǎbhe ne begħə be bó bákòño tetep Mandem nkúbhé mbə enyü Mandem Eta ághátí bese sénká.

⁵ Máyese, nchí níkmæet be sénkəñ bati. Ene épú ebhé ekə. Méchyè wə chi nkúbhé ebhé ene séríñí te mpok sebho bekoño Yesu.

⁶ Ne ekəñ ené tetep chi beka enyiy ene Mandem ághátí bhesé senka. Ebhé Mandem érèm be sénkəñ bati nkúbhé mbə enyü bǎghókó te nebħonet.

⁷ Nchí rem nə mbənyune bö abhen bárwò bati bachi yěntiki ebhak. Bábhíkí ka be Yesu Kristo atwə nyaka fá amik mbə nkwärtsəñ. Enyü mmü wu achi mmu amət ndü mpáy bho abhen bárwò bho, ne achí mümpap Kristo.

⁸ Sət yeka mpok bé bǎké kə betik ndéndem, kebħəñ nsáy ndü betik ebħə. Sət ká mpok enyu ene bǎbhòn nsáy yeka nkem.

⁹ Diñí ká be yě agha ane ápú pεε koño menyiy ebhen Kristo átónó, ke ámaka nkaysi achák aré, apú bhat mmæet ne Mandem. Ke mmu ane áròn ambi bekoño menyiy ebhen Kristo átónó, Eta ábhák ne yi, Mýwi nkwə ábhak ne yi.

¹⁰ Etəñ ye be mbák mmu átwə ntá yeka ane átòn menyiy ebhen bepu ndón amət ne ebhen Kristo átónó, yě mmu yweka áké syepti mmü wu amem eket eyi. Yě chí bekaka yi bǎké kaka.

¹¹ Nchí rem nə mbənyune yěntiki mmu ane ákaka enyü mmü wu áchəm mmæet ne yí ndü bebú ebhi.

Beyəñó ngwenti

¹² Mbəñ beyă menyiy bechak beghati bhe, ke mbíkí yan befyε bhə menkem amem ekáti ene. Mbəñ nkaysi bétwə begħə bhe be séndem kepí besí ne besi, bé manják amese anjwi pəət.

¹³ Bə mómayeka ane ngərə ane Mandem áyábhé bátò bhe bakak nkwə.

Εκάτι Jñn ene ejwi berat

Jñn àtò bakak ntá mmu ane yi ásijní ekáti ene

¹ Με Jñn münti bakoño Yesu ke nchí sijn ekáti ene. Gáyos, nchí sijn ntá ye, wə mmu nkónó tetep.

² Ane ekəñ, nchí nikmæet be óké me, ne be yěntiki enyij embak sayri ne wə nkúbhé mbə enyũ nepém ene mbə mmu Mandem nechi sayri.

³ Mbəñ beyă mañák mpok ngókó enyij ene mbək bömayese ndũ nnyén Yesu bátwó fá baghati beše. Bághátí bhese be wə əchí mmũ tetep ndũ mbi Mandem nkúbhé mbə enyu, sayri sayri, ókónó tetep.

⁴ Yi ékwày bechye me mañák éncha beghok be böbha bákòño tetep Mandem?

Eri bekwak bo abhen bátəñ Eyəñ Mandem

⁵ Ane ekəñ, ókə betik Mandem erírí ndũ ókəm bönkwə eriri, sayri sayri, abhen bachi mankə.

⁶ Bághátí Nkwə Kristo abhen fá əti ekəñ eye ne berítí menyij ebhen óká ntá yap. Mpok ane bə bárə berəñ ambi, chye bhə nekwaκ enen nékwáy ndũ betik Mandem ebhen bo bákə.

⁷ Bákə chi beκə betik Kristo. Əti yə bápú sət yě nekwaκ ntá bo abhen bábhíkí riñi Mandem.

⁸ Beśé babhəñ sébhəñ ye bechye menyũ bo bhə nekwaκ be sémbák bati bakə betik ne bhə ndu beghati bhə tetep Mandem.

Diyotrifis ne Demétriyos

⁹ Nsijn barəñ ekáti ntá nkwə Kristo abhen awu, ke Diyotrifis mmu ákəñ bebhak münti, abhíkí fyé ntí ndũ enyij ene méréəm.

¹⁰ Mpok ntwó awu chəñ mbəre ndak ane ne enyũ yi áchəñti nnyén ena besí bönkwə. Ebhíkí émay nə. Yimbəñ apú ka besyepti bati bönkwə ne ákəñ te bo abhen báyañ beκə nə, ne abók bhə be mándə Nkwə Kristo.

¹¹ Ane ekəñ, óké ηəkə ebéptí epij. Nəkó chí enyij ene érí. Mmũ ane ákə berí chi mmu

Mandem, ke mmu ane ákə bebú ábhíkire ghə Mandem.

¹² Yěntiki mmu ndũ eká Mandem ərém erírí əti Demétriyos. Yě chi nepém eni nétəñ be akəñ tetep Mandem ne achi erítí mmu. Bəriñi be enyij ene méréəm echí tetep.

Beyəñó ngwenti

¹³ Mbəñ beyă menyij béghátí bhe, ke mbíkí yan besij bə menkem aməm ekáti ene.

¹⁴ Nnókó be nchí twə chəñ beghə bhe mandú mpok. Mpok yə, chəñ séndem kepí besí ne besí.

¹⁵ Kpák Mandem ámbak ne bhe. Maməre bhe mankem ndũ nkwə Mandem abhen fá bátə wə bakak. Kaká yěntiki mməere wa ane achi ndũ nkwə Mandem abhen awu.

Εκάτι Jud

¹ Με Jud κε nchí sijn ekáti ene. Nchí mübetok Yesu Kristo ne nchí manò Jems.

Nchí sijn ntá yeka bo abhen Mandem mmu achi Etayese abhíñí. Yí akəη be ne áká be Yesu ámbák Mbabheri yweka.

² Mandem ángó bhe ntínsó, ánychε bhe kpák ne ekəη eyi tontó tontó.

Batəηó nse

³ Abhen ekəη, ndu nchí yán tontó besijn be έti nepeme ane Mandem ápémé bhese mankem, ngó be mbəη besijn ngáti bhe be mánkém tetep ane Mbok Ndíndí be ambak mbə enyü báchyé yə ntá bo Mandem ndəη amət ndak ámay.

⁴ Nchí rem nə mbənyune mbək bo abhen bábhíkí rijn Mandem mánóne bachwe ndü nkwo yeka. Bə mánü beyibhiri Eyəη Mandem έti berindu ebhi ne bhese. Bákü nə ndu bárəm be Mandem áchyé bhese ngəngəη be senchwe ndü barak epúsi. Bábyək Yesu Kristo ené yi κε achi Eta ntá yese ne yi aywinti κε ábhónó bhese. Mənaη basijn nyaka tentep be chəη Mandem antemsi menyü böbhə.

⁵ Yəndu bákü bərijni menyijn ebhen menkem ndəη amət, nchí yán betik be be Eta Mandem aféré nyaka bo Israel ámó bo Ijip κε bəgháká nókó ambi, anaηa abhen babhiki noko.

⁶ Báké ghəkəntik be bəáγγελ abhen babhiki ka bebhak ndü bechəkə ebhen Mandem afyé bhə, asət nyaka bhə abhúré amem nepi enen négiri pyə ne ngem bekak, ne enyu eyə κε bábhak mpoknkem. Aré, mánəη te nywəp negho enen Mandem átəη bhə.

⁷ Báké ghəkəntik nkwo etək Sódóm ne ené Gomóra ne betək béchák ebhen békókósi nyaka ne bhə. Bo betək ebhə báchyé nyaka mmuet ndü barak epúsi ne bepó baraká kebharé áchák ane bakwəηwəη babhiki bhəη bekə. Bó nkwo bachí ndü esəηəri amem ngó ane apu neme, ne eyə chí erijn ntá bo abhen bábhíkí noko Mandem.

⁸ Yě nə, echi enyü yə ne böbhen nkwo. Bəghə kenó amík antifú ekən kékü bə mámbyak betəη ebhen Mandem ábhónó amfáy yap. Bekəηə kenó ekə bárəm bebépti menyijn έti befónó ebhen bébhónó betəη amfay bho, mánkə nəkə bepó barak epúsi.

⁹ Ke yě chi mpok Máikel münti bəáγγελ ákəm nyaka epáti ne Satan έti mmu wap ane ábhónó besət erene Moses, abhíkí sət betəη ndü mmuet yi bé ándem ebépti enyijn ntá Satan. Arem nyaka chi be, “Mandem Acha áñi wə!”

¹⁰ Ke böbhen bárəm bebépti menyijn έti yəntiki enyijn ene bə bábhíkí jwimem. Báchi mbə nyábhi ené ébhíkí bhəη kebəη, ne yəntiki enyijn ene ékó yó anti, ékə kə. Ne menyijn ebhə κε béwəy bhə.

¹¹ Chəη émbep ntá yap écha! Bákəηə chi bayarékak Ken. Bákü nkwo bebépti menyijn ndü bebəη nsáy mbə Balam ákü nyaka. Bágü mbənyune bátəηnti ne Mandem mbə enyü Kóra akə nyaka, agú.

¹² Mpok bəchəm menyie nenyié-ekəη ne bati, bábhak mbə bakwap amen áchəηti nenyié. Bətwə mánchəkə menyie ne menyü, mánkaysi nəkə chi ndiere mmuet eyap. Bábhíkí bhəη ntíanwəp. Báchi mbə bekpəkó nebhaη enen mbúép ápəkə amfay κε yě manyiep kefú are ánkwén. Báchi mbə menək ebhen bépú nyu kepem yě chi ndü mpok ane menək menyü kepem. Báchi mbə menək ebhen bəghémé ne bakaη ne bégü ndak ámay.

¹³ Bə báchi mbə betəηti mpérényen amem manyu ngo ené égbəgho émbay nəkə gboo, gboo. Menyijn ntianywəp ebhen bə bákü bechi mbə efən ené mpérényen égbogho embay nəkə angəkənyén. Báchi mbə mambə mfay ane ábónobəη. Mandem abhúré ebhak ntá yap, ebhak ené égiri pyə. Aré κε bábhónó bebhak ngwenti ti.

¹⁴ Enək mmu achi nyaka ndü mkpák bachimbi bhese tándramət bebho amuet Adam anəη arem nyaka tembi έti böbhen be, “Acha átwə ne ngémtáy bəáγγελ Mandem.

¹⁵ Atwə bekpət manyé bo mmik nkem, antemsi abhén bápü kə menyijn mbə bo Mandem έti bepépti menyijn ebhen bə bárəm ebábü έti yi.”

¹⁶ Bõbhen chi bo enywíntí ne bákõη beji batí. Bákõηo chí bebéptí menyíη ebhen béfù bõ anti. Báchí bõ mpányu ne básõt sérwǝrényu besõt nǝkõ menyíη ntá bho.

Dók ká ambi bekoηo tetep Mandem

¹⁷ Abhen ekõη, ke mbák chi bhe, bǎke ghǝkǝntik menyíη ebhen bõnto Yesu Kristo Acha ywese bǎréme tentep be bébhõη béfákári.

¹⁸ Bǎrēm nyaka ntá yeka be, “Ndũ manywǝbhé ngwenti mmik, chõη bõ keyókó mámfú mánjõkõ nǝkõ bhe. Ndũ nepém enap, bõ bákõηo chí bebépti menyíη ebhen mmuet eyap étõ bõ mǎnkũ.”

¹⁹ Bõ ke bǎtwò ne ákóré nenti eneka. Menyíηí mmik ke bébhõηó betan ndũ nepém enap, puyě chi Efõηó Mandem.

²⁰ Abhen ekõη, ke mbák chi bhe, bǎbhõη bekũ yěntiki enyíη ndu bekwak batí, be mǎngó ndũ menyíη ebhen mǎnókó, ebhén béfú ntá mbõη Mandem. Mpok mǎnikmuet dǝ ká Efõηó Bedyere ankwak bhe.

²¹ Dók ká ambi bebhuere nepém eneka enyu ené étõη be Mandem akõη bhe, mǎndǝk ambi menõη bé Acha ywese Yesu Kristo ányché bhe nepém enen nebhiki bhõη ngwenti ěti ntínso eni.

²² Ghó ká ntínso ne bo abhen bachi ekak émǝt nefi, ekak émǝt anywóp.

²³ Sye ka abhénéfú feré ndũ ngó Satan, mǎmpeme bhõ. Ghó ká bachak ntínso, ke mǎnsót mpok be bõ báké chare bhe ne bebá bhap. Pap ka yě chi nden eyap ené mǎnó ne bepõ menyíη ebhen mǎηwaka, mǎnkũ nǝkõ.

Bakak ámbák ne Mandem

²⁴ Sénchíe ye bakak ntá Mandem. Yi ákway bekem be be bǎké kwén ansem. Chõη yi ankũ bǎke nyóp mmuet, antwó ne bhe besí bhi. Aré, bǎghó kenókó eki, mǎmbak maηák mpoknkem.

²⁵ Sémbítí Mandem. Yi aywínti ke áchí Acha. Yí ke áfúéré ntá Yesu Kristo bepémé bese. Yi ke ábhõηó kenókó, ne keném, ne betan, ne kefõ kenkem, mpoknkem ane áfúéré ansem, ne néne, ngwenti ti. Amen.

Ekáti kenó Jón

Menyij ebhén bechi amem ekáti-ne

¹ Ekáti ene érèm ěti menyij ebhén bebhəŋə befakari mandú mpok. Mandem achyé nyaka Yesu Kristo menyij ebhə be yi antəŋ bə ntá bəbetək abhi. Yesu ató ye ángel akə mməbetək aywi Jón arinjə bhə.

² Jón até ntísie ndū Eyəŋ Mandem, ne ndū menyij ebhen Yesu Kristo áká yi arinjə. Asinj yěntiki enyij ene yi ághó.

³ Eri echa ntá mmü-ne ápəy ne eyəŋ amfay beyəŋ ebhén-ne bérèm ěti menyij ebhen bebhəŋə befakari. Eri echa ntá bo abhen bátə batú beghok ndū bápəy ekáti ene ne mámbure menyij abhen básinjí amem ekáti ene mbənyune mpok ane menyij ebhen bebhəŋə befakari arəp chi kekəwət.

Jón ató bakak ntá beka bənkəwə Yesu tándrámət

⁴ Mmə Jón nchí sijn ekáti ene ntá beka bənkəwə tándrámət abhen báchí atú Esia. Mandem mmu achi néne, abhak tē nyaka, ne átwə ántəŋ be berindu, anchye bhe kpák. Befónó tándrámət ebhen bechi besí enəkó kefə Mandem méntəŋ nkwə bhe berindu, ménchye be kpák.

⁵ Ne Yesu Kristo mmu achi ntísie Mandem ane tetep ántəŋ be berindu, anchye bhe kpák. Yi chí mmü mbi ane áfú ndū nēwú, ne Mfə bafš mmik. Akəŋ bhesé ne aféré bhesə ndū bebú ne manəŋ ami.

⁶ Akə bese sémbák bəbhi abhen yi achi Mfə wap. Akə bé sémbák bachiákap ntá Etayi Mandem. Keném ne kefə chí eki mpoknkem. Amen. *

⁷ Ghok ka, yi átwə amem nebhanj, ne chəŋ yěntiki mmu angə yi ne amík. Ne yěntiki mmu ane áyéme yi ne nekəŋ ághə chəŋ yi nkwə. Manerékeré bho ankem fá amik bádi chəŋ kebho ěti yi. Ebhəŋ befakari enyu eyə. Amen.

⁸ Acha Mandem Betəŋ Menkem ārəm be, “Me ke Nchi kə yěntiki enyij émbo bebhak

ne Me ke nchi kə yěntiki enyij entwə ndū Ngwenti.” † Yi achí néne, achí tē mpok mmik ábhíki re bho, ne átwə chəŋ.

Jón aghó Yesu Kristo ne amík

⁹ Mmə Jón məmáyeke, me mmü amət ndū nkwə bakoŋə Yesu kē nchí sijn ekáti ene. Nchí nsoŋ amət ne be ndū besəŋəri ebhen séghə, ne ndu Yesu achi Mfə ywese ne ndū sechi kpirí ndū ekébhénti eyese. Nchí mükəŋə amem etək nentinyén ené bábhinj be Pátməs ndu nchi ghati bo Eyəŋ Mandem ne nte ntísie ndū menyij ebhen Yesu áká bo bərinjə.

¹⁰ Ndū nywəbhé neywəməet nemət, ené Efónó Bedyere achi ne me, ngók eyəŋ etəŋətəŋ ndū éfú me ansem. Ebhák mbə eyəŋó mmba.

¹¹ Ere rəm be, “Sət ekáti sijn yěntiki enyij ene óghə, ónto yə ntá bakwə bo Yesu tándrámət awu etək Efesəs, ne etək Smína, ne etək Pégaməm, ne etək Tiatíra, ne etək Sádís, ne etək Filadélfia, ne etək Laodísia.”

¹² Njibhiri ye mməet ndu béghə mmu ane eyəŋ eyi étwə ntá ya. Ngó menyij pú tándrámət ebhen bəpəkə bəróŋó mkpak.

¹³ Ne nentí menyij erəŋə bhə, ngó mmüfú. Abhak mbə Mmu ane áfú ntá Mandem. Abhón *éwet aməet ene éghaka yi te ndū memi-bekak. Agwót mgbat nkəet ane bəghókó ne pú ambeápak.

¹⁴ Emenénti yi ebhak pəpəpəp mbə etəkəfəŋ. Ntí ywi ábhák enyumət. Amík ayi ábhák mbə ngó ane ádu.

¹⁵ Bekak ebhi bebhak mbə *bróns ane básónó ne etəŋtí ngó ndu bəfére ményinjí ménkem aré. Eyəŋ eyi ébhak mbə ewaré tutunyén.

¹⁶ Akém mambe tándrámət ne awónem aywi. Akparenja nsem épáy ane áchap are fú yi anyu, ne besí bhi bere ghəə mbə mmok ane ngósí.

¹⁷ Mpok ngó yi, nkwén bekek ebhi nkáy mbə ngú. Ke yi anyəŋə awónem aywi me aməet arem be, “Ōké chay, Mmə kē nchí Ambi ne Ansem.” ‡

¹⁸ Mmə kē nchí mmu ane achi nepém. Ngū nyaka, ke ghó, nchí nepém mpoknkem.

* **1:6** Amen ndu Kényəŋ chí “Embák nə”. † **1:8** Ndū eyəŋ Grik chí Alfa ne Omega. Alfa chí enyinjí mbi ndū basinjí Grik. Omega ke achoko nnet ndū basinjí Grik. Ghə nkwə 21.6 ne 22.13. ‡ **1:17** Me ke Nchí “Ambi ne Ansem”: Echi enyij émət ne “Alfa ne Omega”.

Νε mbõñ betañ ndu bekũ bawú mambak nepém, νε mbõñ εfiñí ndu ménένε etókó bawú.

¹⁹ Síñ ye yěntiki enyiyñ ene óghó, ebhén béchí, νε ebhen bébhónó bэфákari ansem mpok.

²⁰ Mbák chi enyiyñ bhésé bhésé ene eyiyñi mambe tándrámot ane óghó ndũ awónem awa νε menyiyñ gol tándrámot ebhen bépòkò berónó, diñí bé mambe tándrámot chí bóángel tándrámot abhen bábhàbheri beka bõnkwo tándrámot. Νε menyiyñ ebhen bépòkò berónó tándrámot chí beká bõnkwo tándrámot bhò.

2

Ekáti ené Yesu átó ntá eka bõnkwo ene etók Efesòs

¹ Yesu aghati Jñn be, “Síñ ekáti-ne tó ntá ángel ane ábhàbheri bõnkwo abhen etók Efesòs. Síñ, kũ bó mándíñí bé beyoyñ ebhen béfú ntá mmu ane ákémé mambe tándrámot ndũ awónem aywi, νε ákò néntí menyiyñ pú tándrámot ebhén bépòkò berónò.”

² Yesu aròk ambi bérém be, “Ndíñí betik ebheka, ndíñí nsóñtí ane mánèp ndu betik, νε ndíñí ndũ bäté kpirí ndu ekébhénti. Ndíñí be bápú chyε mbi ntá bõ babúabũ. Ke māmò bo abhen bārèμ be bachi bõnto ené bápú, νε bāghò be bápú bõ tetep.

³ Ndíñí be bätè kpirí νε ekébhénti νε bākà besoyñri ebhen bāghò èti ya kepòp bekũ nò.

⁴ Ke enyiyñ émòt echì νε bhe ené mbíkí kòñ. Ekoyñ ené mbi ené bábhoyñ nyaka νε με epet epu.

⁵ Tik ye ka enyiyñ ene ékú bākwéné ansem, mántik nsem ndũ bebú ebheka mämpet mánkũ nòkò berítí betik ebhen bākù nyaka. Mbák épú nò, choyñ ntwò ntá yeκα mféré enyiyñ eyeka ene épòkò berónò ndũ nebhuet ane yò echì.

⁶ Ke nchí kaka bhe ndũ enyiyñ émòt. Bāpap menyiyñ ebhen bakoyñó Níkolos bākù nkúbhé mbonyu mpábhé bhò.

⁷ “Mmũ ane ábhónó batú ángók enyiyñ ene Efónó Mandem árèμ ntá beka bo Kristo. Yěntiki mmu ane ánú ásóré awónem, nchí chyε yi mbi be anyie kepem ekén enòk

ene échyè nepém. Yó echì amem *nebhuet manják Mandem.”

Ekáti ene Yesu átó ntá bõnkwo abhen etók Smáyna

⁸ Yesu aròk ambi bégháti Jñn be, “Síñ ekáti ene to ntá ángel ane ábhàbheri bõnkwo abhen etók Smína. Síñ kũ bó mándíñí bé beyoyñ ebhen béfú ntá Mmũ ane achi nebhuet νε ngwenti, yí mmú ágú nyaka ke apetnsem ndũ nepém.”

⁹ Yesu aròk ambi berem be, “Ndíñí besoyñri νε kechep ekeka. Ke ndũ baraká Mandem bábhoyñ beyä menyiyñ. Ndíñí bebéptí menyiyñ ebhen bõ bārèμ èti yeκα. Bóbhò chí bo abhen bārèμ be bachi bo Israel ene bápú. Báchí chi nkwo Satan.

¹⁰ Bāké cháý besoyñri ebhen bétwò be ambi. Ghok ka, mfò befónó bebábebu ákũ choyñ mámfye mbòk ayeka ekerékenoyñ ndu memò bhe. Νε choyñ māmboyñ esoyñri ndũ manywòp byó. Ke bóñ ka neka τε ndũ newú. Νε choyñ māmboyñ nepém enen nebhiiki bhoyñ ngwenti mbò nta kenókó mbonyune mānu bāsot awónem.

¹¹ “Mmu ane ábhónó batú, ángók enyiyñ ene Efónó Mandem árèμ ntá beka bõnkwo. Mmu ane ánú ásóré awónem, newú enen nejwi apay nepú tók yi.”

Ekáti ene Yesu átó ntá bõnkwo abhen etók Pégamum

¹² Yesu aròk ambi bégháti Jñn be, “Síñ ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbheri bõnkwo abhen etók Pégamòm. Síñ kũ bó mándíñí bé beyoyñ ebhen béfú ntá mmu ane ábhónó akparenja nsem epay ane ácháp.”

¹³ Yesu aròk ambi berem be, “Ndíñí nebhuet ane bächí are. Chí nebhuet ane enókó kefò Satan echì! Bäte kpirí νε με νε bábhíki bhòt besiki nti νε με yě chí ndũ mpok ane bawáy Antipas mmu achi nyaka ntísie wa ane ágháti nyaka bõ tetep Mandem νε nti nemòt. Bawáy yi nenti eneka ndũ nebhuet ane Satan áchòkò.

¹⁴ Ke mpäy menyiyñ bechi νε bhe ebhén mbíkí kòñ. Mbòk yeκα bākoyñο menyiyñ ebhen Bálam átónó. Bálam átòñ nyaka Bálak enyũ yí akway bekũ bo Israel mánkwén ndũ bebú, νε be mányíé nenyíé enen bayere bachye mbò akap ntá

bəmandəm nsé, ne mánkə nəkə barak épusi.

¹⁵ Enyumət ke échi bé mbək yeka nkwo bāte kpírí ndū menyin ebhen bakoño Nikolas bátòn, * beka bə mankwèn ndū nkúbhé bebú ebhen.

¹⁶ Ndu echi nə, tík ká nsem ndū bebú ebheka. Mbák épú nó, chəj ntwə ntá yeka mandú mpok, nsət akparenja nsem epay wu nə áfù me anyu ne ácháp, nnu ne bhə.

¹⁷ Mmū ane ábhónó batú ángók enyin ene Efónó Mandəm árəm ntá beka bōnkwo. Mmū ane ánú asət awónem, chəj nchyé yi nenyíe enen bábhini be mána, enen bábhése amfay. Ne chəj nchyé yí ntay nkwo enen nēchi pépép, enén básíní nnyén nekə aré. Yə mmu abhíkí rinji nnyén nekə enə, ebhiki fuet chi mmu ane báchyé yi nə.”

Ekáti ene Yesu átó ntá bōnkwo abhen etək Tiatira

¹⁸ Yesu arək ambi beghati Jñn be, “Sín ekáti ene ntá ángel ane ábhəbheri bōnkwo abhen etək Tiatira. Sín kə bə mándini bé beyəj ebhen chi beyəj Mmə Mandəm mmū amík ayi apè chuuu mbə nérí-ngó, bekek ebhi méngə nəkə ηwanηwan mbə bróns ane básónó ne etanjí ngó báféré ményini aré.

¹⁹ “Nđini betik ebheka, ndini ekəj eyeka ne enyū bāsíkí nti ne me. Nđini enyū bākwək bati ne ndū bāté ne ekébhenti. Ne ndini bé betik ebhén bākə néne béchá ebhén mbi.

²⁰ Ke enyin echi ne bhe ené mbiki kəj. Bě bārò ngərə ane bábhini be Jésebel ambak nenti eneká. Yí abhíni mməet eyi be ndeməképinti ne átəj andwə nəkə bə betok abha be mánkə nəkə barak épusi ne be mányie nəkə nenyíe enén báyéře báchye mbə akap ntá mandəm nsé.

²¹ Nchyé yí mpok be ántíknsem ndū bebú ebhi, ke abhíkí ka betiknsem ndū barak epúsí yi.

²² Ghók ká, chəj ntemsi yí ne neme, ne mbák bo abhen bākwèn berwəp ne yi bábhíki tiknsem ndū bebéptí barak ayi, chəj nkə bə mámbəj beyá esəjəri.

²³ Chəj nsət newú nsak bo abhen bákəjə menyin ebhen yi átəj. Ne chəj beká bōnkwo mankem mándini bé Mmə ké nchí chak nkaysi bo ne bati yap, ne chəj ríkap yəntiki mmu ayeka békónó ebhi betik.

²⁴ Ke mbák chí be nkwo achak amem etək Tiatira abhen bábhíki te kákátí ndū menyin ebhén Jésebel átəj, be bho bábhíki ghək menyin ebhen mbək bə bábhini be barak Satan ane árə bhese, nchí ghati bhe be, mpú chye be yə ntu ácháki.

²⁵ Ndiere enyin émət ke nchí ghati bhe. Tə ká kpírí ndū menyin ebhen mánókó kpáte mēmpetnsem.

²⁶ Mmū ane ánú ásóře awónem, ne árəj ambi beka menyin ebhen ndeme te ndu ngwenti, chəj nchyé yi betəj amfay bə betəkó mmik,

²⁷ nkubhe mbə enyu Etaya áchyé me betəj amfay yap, chəj yí ankém kefə amfay yap ne enəkó kefə ene baghoko ne ese awə. Anchəkəti bhə mbə enyu bádèp etə ntəp amik énehəkəti.

²⁸ Chəj nchyé yi nembe enen neyinwəp ndu betəj be anu asət awónem.

²⁹ Mmu ane ábhónó batú ángók enyin ené Efónó Mandəm ághati beka bōnkwo.”

3

Ekáti ene Yesu átó ntá eka bōnkwo abhen etək Sádís

¹ Yesu arək ambi beghati Jñn be, “Sín ekáti ene tó ntá ángel ane ábhəbheri bōnkwo abhen etək Sádís. Sín kə bə mándini be beyəj ebhen bífú ntá mmu ane ábhónó befónó Mandəm tándramət ne mambe tándramət. ‘Nđini betik ebheka. Bábhəj eríti nnyén besí bho be bāchí nepém, ené bāchi bawú.

² Némé ká māmfyé betəj be mandu betəj ane árəbhé áké kpiki émay mǎngú. Nchí rem nə mbənyune ngó be betik ebheka bébhíki jwi pəət besí Mandəm mmu métək.

³ Tík ye ka menyin ebhen bāghókó ne bákəjə. Tík ká nsem ndū bebú ebheka, ne kəj ká menyin ebhen bāghókó. Mbák bábhíki ηeme, chəj ntwó ntá yeka mbə ngép, ne bapu rinji mpok ane métwə.

* **2:15** Echi mbə be nkwo Nikolaus bátəj nyaka nkúbhé menyin menyin ebhen Bálam átəj.

⁴Κε mbək bö bábħæt ndũ nkwo yeka awu etək Sádís abħen bábħíkí nyɔp nkú eyap ne bakwap. Chəŋ bə máńkə ne me ne nden pépép amæet, mbənyune bákway bo abħen bákò ne me.

⁵Mmu ane ánú asət awónem báfyε yí éwεt pépép amæet, ne mpú fεε nnyén eni ndũ ekáti nepém. Chəŋ ndem besí Etaya ne bəángel be yí achi mmu wa.

⁶Mmu ane ábhónó batu ángók enyih ene Efónó Mandem ághàti beká böńkwə.’”

Ekáti ene Yesu ató ntá böńkwə abħen etək Filadélfia

⁷Yesu arək ambi bégháti Jón be, “Síŋ ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbħeri böńkwə abħen etək Filadélfia. Síŋ kú bə máńdihí bé beyəŋ ebħen befù ntá mmũ ane achi Nyáná, mmũ tetep, yí mmu ákémé efiŋí Mfə Debhit. Mpok yí ánéné yě mmu apu kway betyep, ne mpok yí atyεbħe, yě mmu apú kwáy ménéne.”

⁸Yesu arək ambi berem be, “Ndíŋí betik ebħeka. Ghók ká, nnéné mbĩnywəp ndó fúú ntá yeka ané yě mmu apú kway betyep. Ndíŋí be bábħəŋ chi mandú betəŋ, Yě nó, bákəŋo eyəŋ eya ne bábħíkí bue me.

⁹Κε mbák chí böńkwə bakoŋo Satan abħen bārəm bé báchí bo Israel ené bápú ke básè chi nsé, chəŋ nkə bó mántwə mántep mánén besí ebħeká ne nkə bə máńdihí be nkəŋ be.

¹⁰Mbák chi bħe, bábħáré eyəŋ eya, bārók ambi bete kpirí ndũ ekébhénti. Eti yə, chəŋ mbak ne bħe be báké chwe ndũ εsəŋəri ené étwə memə bo abħen báchí fá amik mankem.

¹¹Métwə mandú mpok. Tě ká kpirí ndũ menyih ebħen bábħónó be yě mmu áké fəŋo nta kenókó yeka ané átəŋ bé mánu básət awónem.

¹²Mmu ane ánú ásət awónem, chəŋ ntep yí mbə ekwap amem ekerákap Mandem Mmu mətòk, yí kefú are wáwák. Ne chəŋ nsih nnyén Mandem ne nnyén etək Mandem yí amæet. Etək eyə chi Yerúsalem ane nkə ane áfú amfay ntá Mandem átwə fá amik. Chəŋ nsih nnyén nekə ena nkwo yí amæet.

¹³Mmu ane ábhónó batú ángók enyih ene Efónó Mandem ághàti beká böńkwə.’”

Ekáti ene Yesu ató ntá böńkwə abħen etək Laodísia

¹⁴Yesu arək ambi beghati Jón be, “Síŋ ekáti ene tó ntá ángel ane ábhàbħeri böńkwə abħen etək Laodísia. Síŋ kú bə máńdihí be beyəŋ ebħen befù ntá mmu ane bábħihí be ‘Amen.’ Yi achi mmũ tetep ne Ntísie ane tetep. Mandem afæet chi nta yí ke ághoko menyih menkem.”

¹⁵Yesu arək ambi berem be, “Ndíŋí betik ebħeka. Báchí mbə manyiep amen ásótí, səŋ be kesəŋ, kwen be kekwen! Eri be mambák mbə manyiep bakwen, mbák épú nə, mbə manyiep basəŋ.

¹⁶Těndu bachí mbə manyiep amen ásótí, kwen bə kekwen, səŋ bə kesəŋ, chəŋ mpá be mféré anyu wa.

¹⁷Yěntiki mmu ywεka ärəm be, ‘Nchí mũnkáp, mbəŋ beyə menyih. Mbíkí chep yěnyih.’ Ke be bábħíkí rihí be bächí ndũ ekwet. Báchí bo abħen mmu ábhónó beyə be ntínsə, bachí bächébhəbħo, bachí manemamík, bachí bebħó bewó.

¹⁸Nchí nie ye bħe be mántwə ntá ya máńkú pú ane básónó ango bafere ményih menkem aré bé mambák bö bakáp tetep. Twó ká ku nden pépép māmfyé amæet bé máńkúti bebħó bewə ebħeka ebħen béchye bħe ntíanwóp. Twó ka, máńku babħé māmfyε amík be máńkwáy beyə mban tetep.

¹⁹“Nchí nyure bo abħen nkónó, nchyé bhə ntemsí. Fié ye ka betəŋ bekə menyih ebħen bechi chak, mantik nsem ndũ bebú ebħeka.

²⁰Ghók ká, nchí ambĩnywəp téé nchí dep. Mbák mmú aghok eyəŋ eya ánéne mbĩnywəp chəŋ nchwe anywóp, nnyié nenyié ne yí.

²¹Mmu ane ánú ánsət awónem, chəŋ nchyé yí betəŋ be anchəkə ne me ndũ enəkó kefə eya, nkúbhé mbə enyũ membəŋ nnú, nsət awónem, nchəkə ne etayá ndũ enəkó kefə eyi.

²²Mmu ane ábhónó batú, ángók enyih ene Efónó Mandem ághàti bákwo bo Kristo.”

4

Jón aghó enəkó kefə Mfay

¹Awu áfúéré nókó, njihí ngó mbĩnywəp ane achi fúú amfay. Ne mpet ngók eyəŋ

mbi ene nnán nyaka ngoko ndü éghàti me menyih ne eyon mbò ené mmbá. Ngók ndü yò éřem ntá ya be, “Twó wen amfay, ne chón ntón wò menyih ebhen chón befakari.”

² Témte wu, Éfónó Bedyere atwó abhak ne me. Ngó enókó kefó amfay. Mmü abhak aré chókó.

³ Mmüét mmü wu are kòt ñwanwāñwan mbò batay ane bábhìñi be jáspa ne kanélian.

* Mbanjátámfon átée ághabheri enókó kefó eyò ánkòt nòkò mbò ntay émeral.

⁴ Menók kefó esá nsem menwi békáp enókó kefó eyò. Bòbati esa nsem anwi báchókò ndü menókó kefó. Yéntiki mmu wap abhak ne nkú pépép amuet, ne ntá-kefó anti ane bághókó ne pí.

⁵ Mmyamyan are fú ndü enókó kefó. Nebu nkwó nére remti, nefan ansay nòkò. Berónó tándrámat bebhak ambi enókó kefó méndu nòkò mbò *sesay. Berónó bhò chí befónó Mandem tándrámat.

⁶ Enyih ébhák besí enókó kefó mbò manyu. Engò nòkò mbò glas ane áñanari.

Menyih ménwí ebhen bechi nepém bété bekáp enókó kefó, enyu ene émot echi ambi, émot ansem, echák ebhè awónem, enéfú ebhe awóghò. Menyih ebhò bébhón beyá amík ambi ne ansem.

⁷ Enyih ene ambi ebhak mbò nkü, ene ékòño ebhak mbò nném mpòñ. Enyih ene éjwí bérát ebhón besí mbò nkwanwan, ne ene ejwi menwi ebhak mbò ebhòkò ene ére amfay.

⁸ Ndü menyih menwi ebhen bechi nepém, yéntiki émot ébhón bebhap betándat. Yéntiki ebhap ébhák ne amík fúúú, ané amfay bebhap, ne ané amem bebhap. Báre kway nekway beti ne ngósí keywēmuet be,

“Nyáná, nyáná, nyáná chí Eta Mandem Betan Menkem

yi mmu achi nyaka, ne achi, ne átwò chón!”

⁹ Ne yéntiki mpok ane menyih ebhò bébìti ne béchye kenókó ne bakak ntá yi mmu achi chókò ndü enókó kefó, yi mmu achi nepém mpoknkem,

¹⁰ bòbati esa nsem manwi béré kwen besí mmu ane áchí ndü enókó kefó mánychye nòkò yi mmu achi nepém mpoknkem

* 4:3 Jaspá abhón nkwo mmuet tákò. Ne kanélian chí ntay chú. Yó ankem ághò tontó.

kenókó, ne mánguebhe nòkò ntá-kefó eyap amík besí enókó kefó mánkway nòkò be,

¹¹ “Acha ne Mandem mmu sétòk, wò ke ókwáy mmu ane bo bábhónó berem be betan ebhe beyá becha mánychye wò kenókó ne bakak éti betan ebhe, mbonyune wò ke óghókó menyih menkem ne chí békóno nkaysi ye ke òghoko bhò ne bechi.”

5

Mónkwómén asòt Ekáti Mandem anene

¹ Ngó nkwo ekáti nénép ndü awónem mmu ane achókò ndu enókó kefó. Basih abhak yéntiki ebhak amem ne ansem ekáti. Báfyé bébháné anyü ekáti ndü bepók tándrámat, baghana.

² Ne ngó etantí ángel Mandem ndu árèm ne eyon etanatan be, “Agha ákway beferé ébháné ené, anene ekáti ene?”

³ Yé mmu, yé chí ane achi amfay ne Mandem ne yé chí ane áchí amík ne yé chí ane achi etókó bawú kekway ménéne yó. Yé mmu kekway bépay enyih ene básiní amem.

⁴ Ndi beyá kebho mbonyune bábhíkí ghò yé mmu ane ákwáy ménéne ekáti nénép eyò, ne yé chí bepáy basih amen achi aré.

⁵ Münti amòt ndu bòbati esa nsem manwi aghati me be, “Képeré di! Yiní mmu ane bábhìñi be Nkü Nneréket ane bo Yúdah, Nném ebhárémò Mfò Debhít. Anu asòt awónem. Abhón ngangan bebhakari bébháné tándrámat ánéne ekáti nenep.”

⁶ Mpok eyò, ngó Mónkwómén téé nenti enókó kefó ne menyih menwi ebhen bechi nepém. Mónkwómén abhak ndü nkwo bòbati. Ebhak mbò be mánan baway nyaka yi. Abhón babhan tándrámat ne amík tándrámat. Amík ayi tándrámat chí befónó Mandem tándrámat ebhén bátó mbankem amík.

⁷ Arók ntá mmu ane áchí ndü enókó kefó asòt ekáti nénép eyò nó echi ndü awónem ayi.

⁸ Asóré nókó ekáti, menyih menwi ne bòbati esá nsem anwi, bákwen besí Mónkwómén. Yéntiki mmu wap akém nekín ne bekwop ebhen baghoko ne pí.

Bekwəbhε ebhə bėjwί ne insens. Insens wu atee ndü nenikimuet bo Mandem.

⁹ Menyih ebhə ne böbati bare kway nekway nekə be, “Wə ke ókwáy besət ekáti nénép ómbakari bébháné mbənyune báyway nyaka wə ne manoh ame amen árónó amik ke ókú bo ne mə be mámbák bo Mandem. Oku nə ntá yěntiki manerékere bho, ne bö yěntiki eyəhótək, ne bö yěntiki etək, ne yěntiki nkwó bho.

¹⁰ Oku bhə be mándəp chi bo abhen óchí mfo wap, ne bo abhen báchiákap ntá Mandem mmu beσε sétək. Ne chəh bö mámbak bafə ntá bo fá amik.”

¹¹ Njinh ye, ngó ndü ngémtáy bəángel bate bakabhe enəkó kefə ne menyih ebhen bechi nepém, ne böbati. Ngók beyəh ebhap.

¹² Ngók ndü bə bákway ne eyəh etəhətəh be

“Mónkwəmén ane báyway nyaka, akway mmu ane bo bərəm έti yi be, yi ke ábhónó betəh menkem.

yi ke ábhónó menyih menkem

yi ke ábhónó nerihíndak nenkem

yi ke ábhónó kefə kenkem.

yi ke bo babhəhə bechye kenókó, ne mámbiti

yi ke ábhónó beyə menwəp!”

¹³ Ne ngók ndü yěntiki enyih ene echi amfay, ne ebhen amik, ne ebhen etəkó bawú, ne ebhen amem manyu, bə menkem bere kway be, “Sémbítí mmu ane achi ndu enəkó kefə ne Mónkwəmén. Sénchíe bə kenókó. Kefə kenkem kechi chi ntá yap. Bə ke babhəhə betəh mpoknkem!”

¹⁴ Menyih menwi ebhen bechi nepém berem be, “Amen!” Ne böbati bákwen amik bare chye kenókó ntá mmu ane achi ndü enəkó kefə ne ntá Mónkwəmén.

6

Mónkwəmén abho bébhákari bébháné ndü ekáti

¹ Ngó ndü Mónkwəmén áfére etabhé bebhanε έmət ndü betəp tándramət ebhen ekáti nénép. Ngók ndü enyih έmət ndu ebhen menwi ésáy mbə nefəh be, “Twó!”

² Ngó mpəhəndík ane pépép ne mmü ane ákə yə. Mmu wu abhak ne nkuet awó. Báchyé yi nta kefə. Afa arək ndu bépət menu besət awónem.

³ Mpok Mónkwəmén áfére ébháné ene ejwi bepəy, ngók ndü enyih ene ejwi bepəy ndu ebhen menwi έrəm be, “Twó!”

⁴ Mpəhəndík achák afú ye ndü nebhuet enəkó kefə. Are pe chuuu. Báchyé mmu ane ákə yə betəh ndu befere kpák amik be bö mámbə bewəy bati. Ne báchyé yi eremé akpərenja.

⁵ Mpok Mónkwəmén anene ebháné ene ejwi berat, ngók ndü enyih ene ejwi berat έrəm be, “Twó!” Njinh ngó mpəhəndík pyə. Mmu ane ákə yə abhak ne *érúmé awə.

⁶ Ngók enyih mbə eyəh ndu έfú nénti menyih ebhen bechi nepém menwi. Eyəh eyə ere rem be, “Nkáp betik ebhen nywəp nemət ákway beku nkóbhé nchwi enwi. Ne nkúbhé nkáp wu ánkway béku chi nkóp enyü nchwi ane abhíkí təh esie byo ne epəy. Ke báké chəhnti bawet ne mmem.”

⁷ Mpok Mónkwəmén anene ebháné ene ejwi menwi, ngók ndu enyih ene ejwi menwi έrəm be, “Twó!”

⁸ Ngə ye mpəhəndík ane achi bəmm ne nnyén mmü ane ákə yə nébhak be Nəwú, ne Etəkó Bawú enkoəhə nəkə yi ansem. Báchye Nəwú ne Etəkó Bawú betəh be mánsət nenü, ne nsay, ne eghorí neme, ne nnya mbəmbe ene fá mmik mángway bo abhen bachi ndü ebhókómik έmət ndu bebəkə mmik menkem menwi.

⁹ Mónkwəmén anene ébháné ene ejwi betəy, ngó anten έfémé akap Mandem befónó bo abhen baway nyaka. Báyway bhə mbənyune bəghāti bho Eyəh Mandem ne nti nemət.

¹⁰ Ngók ndü befónó ebhə bébik ne eyəh etəhətəh be, “Mandem Acha, wə mmu óchí nyájá, əbhak tetəp, chəh έntat ná ke óntəh bö mmik abhen báyway bhesε, ónkeme kémbé?”

¹¹ Báchye ye yěntiki mmu wap έwet ene pépép ne bəghāti bə be mandək ambi beywemuet mandú kpatε mpáy bati bakə betik ne bati bö nkwó abhen bö mmik babhəhə bewəy mbə bhə ankway.

¹² Mpok Mónkwəmén ánéné etabhé serwə ene ejwi etandat, njinh, ngó eremé nenyikisi mmik. Mmok arəp pyəə mbə nden nekwesé. Ntəh arəp mbə manəh.

13 Mambe áre fú amfay ánkwentí nako amik mbò kepeménok ekén kékwentí amik mpok mbúép atanatan afòk ne enem.

14 Nebu nénémsi mbò ekáti nenep ene bápét báféré. Yéntiki njie afa ndü nebhuet ane yò achi, ne yéntiki mmik ane achi nenti nnyén afa ndü nebhuet ane yò achi.

15 Bafó mmik ne maném bho, ne bõbati batemé nenu, ne bõ bakáp, ne betanjí bho, ne yéntiki mmu achák, yé chí abhen bachí basem, ne yé chí abhen bapu basem, bábúé bábhése amem bõbasem, * ketárábhé ndü njie egho.

16 Báre bhese aré mámbini nako njie ne yéntiki setárébhé be, “Kwén ká kuti bese bé séke gho besí mmu ane achi chòkò ndü enòkò kefò ne be ntémsi Mónkwómén aké bhak ne bhese.

17 Eremé nywòp enen Mandem ne Mónkwómén bátõn bebenti ebhap néghaka. Agha ákway bete?”

7

Báfyé bo Mandem berij amuet

1 Awu áfúéré nókó, ngó bõángel manwi téé ndü amó-mmik anwi, máncere nako babhúép anwi be aké fok antwò yé chí amik, ne yé chí ndü manyu, ne yé chí ndü menòk.

2 Ngó ye ángel achák ndü áfú atú ane mmok áfù anko nako amfay. Akém enyij ene básòt befye berij amuet bo Mandem mmu achi nepém. Ángel wu asáy abhij bõángel manwi abhen Mandem achye betan be máncõnti mmik ne bõmanyu.

3 Aghati bhò be, “Báké chõnti mmik, báké chõnti bõmanyu ne báké chõnti menòk kpáte sémfye erij Mandem aywese nefó yéntiki nkubetik aywi.”

4 Ngók ye ndü mmu ághàti me mpáy bhò abhen báfyé erij Mandem nefó yéntiki mmu wap. Bábhak nkwo bho besa tándrámtò nsem manwi abhen báfù ndü maneréket Israel byo ne apay ankem.

5 Ndü bõ mankem, nka byo ne apay bafu ndü nneréket Júda, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Rúben, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Gad.

6 Nká byo ne epay bafu ndü nneréket Asha, nka byo ne epay bafu ndü nneréket

Náftali, nka byo ne epay ndü nneréket Manáse.

7 Nká byo ne epay bafu ndü nneréket Símon, nka byo ne epay ndü nneréket Lévi, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Isáka.

8 Nká byó ne epay bafu ndü nneréket Sébulon, nka byo ne epay bafu ndü nneréket Joséf, ne nka byo ne epay bafu ndü nneréket Benjamin.

Jón aghò ngémtay bõ ne nden pépép amuet

9 Awu áfúéré nókó, ngó ngémtay bo abhen yé mmu apu kway bepáy. Báfú ndü yéntiki etòk ne ndü yéntiki nnerékeré bho. Báfú ndü yéntiki nkwo bho, ne ndü bõ yéntiki eyòtòk. Bábhak téé besí enòkò kefò Mandem ne besí Mónkwómén, ne nden pépép amuet ne bewõaman amò.

10 Báre bik ne eyòh etanatan be, “Mandem aywese mmu achi ndü enòkò kefò ne Mónkwómén ke bápémé bhese!”

11 Bõangel mankem batée bakap enòkò kefò ne bõbati bhò ne menyij ebhen bechi nepém menwi bhò. Bákwén amik besí enòkò kefò báre chye Mandem kenókò,

12 mandeme nako be, “Amen! Eri bõ mándem mpoknkem be Mandem aywese ke ábhõjõ betan. Achi ndijindak ne abhõj kefò kenkem. Senchyé yi bakak, senchyé yi kenókò, sémbiti yi. Abhõj beyã menwòp!” Amen.

13 Mũnti amòt arem ye ntá ya be, “Ntiki bho né ne bewet pépép amuet? Báfú fá?”

14 Ndem ntá yi be, “Eta, wò ke óriní.” Arem ntá ya be, “Chí bõ abhen bafù ndü ereme esõjõri, básò nkú eyap ndü manõj Mónkwómén ne bákũ yó erõp pépép.

15 Eti yò ké bó báté besí enòkò kefò Mandem ne báchyè yi kenókò amem eket eyi beti ne ngósí. Ne yí mmu achi ndü enòkò kefò ábhák chõj ekuti eyap.

16 Chõj nsay apú pere nu bhò, manyier kepere kwak bhò, mmok kepere kway besõj bõ amuet, ne yényij echak kepere kway besõj bõ amuet,

17 mbõnyune Mónkwómén mmu achi kekwtò ne enòkò kefò ábhàbheri bhò. Arõj ne bhò ndü babhokó nyén ane manyier ami

* 6:15 Basem: Chi mbok ané achi amik, sayri, sayri, ndü njie. Chi mbok ané áchí antené njie mbò móket. Mbák babhoko ayò áya, bábhijí bé “Basem”.

áchyè nepém. Ne chǎj Mandem antese bo babhese mankem amik.”

8

Mónkwómén aféré ébháné ene ejwi tándrámat

¹ Mpok Mónkwómén aféré ébháné ene ejwi tándrámat, mban akwen arǎp nyímí nyímí nyímí amfay ndǔ ebhók neǰǰó nywǎp emǎt.

² Ngó ye bǎngel tándrámat abhen bachi besí Mandem. Báchyé bhǎ mbá tándrámat.

³ Angel achak atwǎ atee kekwtǎ éfémé akap ne mǎnchan pú ane básǎj insens amem awó. Báchyé bhǎ insens * be yi anchem ne nenikímǎet bo Mandem mankem, amfay éfémé akap ene pú besí enǎkó kefǎ.

⁴ Mǎngo ane áfù ndǔ insens awó ángel are kó nebǎet Mandem áchí ne beyǎjǎ nenikímǎet bo Mandem.

⁵ Angel wu asǎt mǎnchǎn pú wu, afyé ngo amem ane áfú ndǔ éfémé akap, amese amik. Nebu nebho beremti, nefan ansay nǎkǎ tontó, miámianǰ ankǎt nǎkǎ, mmik anyíkisi nǎkǎ.

Mmbá

⁶ Bǎngel abhen tándrámat bátǎnti ye mmǎet befe mmbá eyap tándrámat.

⁷ Angel ané mbi afe mmbá yi. Témtǎ wu, amañǎ nebu achem ne ngó ne manǎj, bere kwénti amik. Ebhókómik émǎt ndu berat éśǎjǎ. Ndǔ menǎk amǎt ndǔ baru arat áśǎjǎ, ne tákǎ nkem nkwtǎ asǎjǎ.

⁸ Angel ané ajwi bapay afe ayi mmbá. Ne básǎt enyǎj ene echi mbǎ njie ngo, ené édù mbǎ ngó, mǎmése amem manyu. Ebhókó manyu émǎt ndǔ berat éyíbhíri erǎp chi manǎj manǎj.

⁹ Ne ndu amǎt ndǔ barǔ nnya ene echi anyén arat éǰú enkem. Ne béyǎjǎ bachwi ane áchí anyén, ndu amǎt ndǔ baru arat áchǎjǎ.

¹⁰ Angel ane ájwí bárát, afe ayi mmbá, ne eremé nembe néfú amfay, néngǎǎ nǎkǎ mbǎ sesay. Néfú nékwén amem ndǔ manyén amǎt ndu arát. Nékwén nkwtǎ ndǔ bebhak ebhen manyierǎ anyáy amik.

* **8:3** Insens: Enyǎj ene éśǎjǎ enchye nǎkǎ erítí erierǎ.

¹¹ Nnyén nembe enǎ chi Anen. Ndu amǎt ndǔ yéntiki barǔ nyén arat árǎbhé nenenenén. Ne beyǎ bo bagu éti manyiebhé mǎ mbǎnyune ánen nyaka tontó.

¹² Angel ane ájwí manwi afe ayi mmbá ne ebhókó mmok émǎt ndu berat, erǎp chi pyǎǎ. Ebhókó ntaǰ émǎt ndǔ berat erǎp chi pyǎǎ. Ndǔ amǎt ndǔ barǔ mambe arat árǎp chi pyǎǎǎ. Ebhókó nywǎp émǎt ndǔ berat éǎp chi pyǎǎ. Ebhak enyumǎt ne ebhókó beti émǎt.

¹³ Njǎjǎ ye ngó ndǔ ebhǎkǎ érè te amfǎy nebu, émbiki nǎkǎ ne eyǎj etañatan be, “Chǎj émbep encha! Chǎj émbep echa! Chǎj émbep encha ntá bo abhen bachi awu amik! Bǎngel abhén bárǎbhé bárát báfe eyap mmbá!”

9

¹ Angel ane ajwi batay afe ayi mmbá. Ngó nembe ndu néfú amfay nékwéné amik. Báchyé nembe enǎ efǎjǎ ménéne nnyǔ nepi enen nebhiki bhǎj ngwentí.

² Anene nnyǔ nepi enǎ. Mǎngo are fú are tontó mbǎ mǎngo ane áfù ndǔ nepi enen ngó ádù are. Mǎngo wu akúti mmok, mbǎj arǎbhe giri giri pyǎǎ.

³ Ngémtay éfú ye ndu mǎngo wu, ejwi amik. Báchyé yǎ betan betie bhǎ mbǎ ngǎ-neghay.

⁴ Bágháti ngémtay eyǎ be eke chǎnti tákǎ, ne yǎ chí menǎk, ne yéntiki enyǎj ene éǰǎ amik, ne be énychyé esǎjǎri chi ntá bo abhen erǎj Mandem epu bhǎ nefó.

⁵ Báró be yǎ ényok bǎbhǎ ndǔ batan atay, ke be báké chye ngémtay betan beway yǎ mmu. Esǎjǎri ené ngémtay ébhǎjǎ béchye bo ebhak mbǎ bebe ebhen mmu ábhǎj mpok ngǎ-neghay ánem yí.

⁶ Mpok yǎ, chǎj bo mǎnjan newú, ke bápú ghó nó. Mǎmbǎjǎ newú, ke newú némbǎe bhǎ.

⁷ Ngémtay eyǎ ebhak mbǎ mpǎjǎndik ene batǎnti berǎj ebhǎnenu ne yǎ. Yéntiki ngémtáy abhǎj enyǎj anti mbǎ nta kefǎ ane bághókó ne pú. Besí ebhap bebhak mbǎ ebhen nkwtǎjwanǰ.

⁸ Emenénti yap ébhák mbǎ ene baghǎré, ne ámén ayap abhak mbǎ ane nkǎ.

9 Ngémtay ébhón enyìn ambeápak mbò ndé-nenu ane bághókó ne ese, ndu bekuti mbeápak ne ewat ene éfù ndü bebhap ebhap ebhak mbò beremti ebhen béfù ndü békárik ebhen mpòndik ené éròn ebhñenu ntiét ntiét.

10 Baghó ayap are tie bho mbò ngá-neghay. Ne betan ebhen yò ébhónó bekü bð mangok bebe ndü batan atay bere fu ndü baghò yap.

11 Mfò wap chí ángel ane ákémé nepi enén nebhiki bhò ngwenti. Nnyén eni ndü eyò bo Israel chí Abádòn, ne ndü eyò Grik chí Apóliòn, nò chí “Nchónjí menyìn.”

12 Ereme esòrì ené mbi éfùét. Ghó ká, béchák bépáy bétwò.

13 Angel ane ájwí bátándát afe ayi mmbá. Ngók eyò ene éfù ndü bati éfémé akap pú besí Mandem.

14 Eyò eyò ére rem ntá ángel ane ajwi bátándát mmu ákémé mbá awò be, “Dð bðángel manwi abhen bágwóré awu nepak nyén-negho enén bábhijì be Yúfretis mámfú mándók!”

15 Bákánári ye bðángel manwi bhò bé mámfá mándók mángwáy mmü amòt ndü yèntiki bo bati arat. Bábhare nyaka bò aré menon nejhókó nywòp enò, ndü nkúbhé nywòp enò, ndü ntan wu, ne ndü mmíé enò.

16 Ngó batemé nenu abhen bákò ne mpòndik. Mmüfu aghati me mpáy yap. Bábhak bò miliòn besa byó (200, 000, 000).

17 Ndü kenó amík antifü, ngó mpòndik ne bð abhen bákò yò. Báfyé ndé-nenu ené bághókó ne esé ndu bekuti mbeápak eyap. Ndé nenu eyò ebhak chuu mbò ngó, ébhák mbò nkwbhé nebu, ébhák nkwb mmuet sekòk sekòk. Batí mpòndik abhak mbò bati nkü. Ngó ne mónico ne *eribhé sólfò, * éré fu mpòndik eyò anyu.

18 Beghori ebhò berat, nò chí, ngó, ne mónico, ne eribhé sólfò, béfú anyü mpòndik béwáy mmu amòt ndü yèntiki bð bati arat.

19 Betan abhen mpòndik eyò béfù nyaka chí ndü manyu yap ne ndü baghó yap. Baghó yap achi nyaka mbò nnyó. Abhón batí. Ne baghó yò ke yò ènèm nyaka bo enchye nòkò bhò esòrì.

20 Bakwàhwan abhen bebéptí menyìn ebhò ébhíki way, ketíksem ndü menyìn ebhen bò bághókó ne amò. Bò kerò bechye kenókó ntá befónó bebúbebu, ne ntá bòmandem nsé abhen bò babhòy bághókó ne pú, ne abhen bághókó ne silbha, ne abhen bághókó ne bróns, ne abhen bághókó ne batay, ne abhen bághókó ne menak, ne bòmandem nsé bhò bápú ghò mban, bápú ghok mban, ne bapu kò!

21 Bðbhò ketíksem yé chí ndü neway bho awap ne yé chí ndü baraká njò ayap ne barak épusi ayap, ne yé chí ndü aghèp awap.

10

Angel asòt mókati nénép achák

1 Awu áfúéré nókó, ngó etanjí ángel achak ndu áfú amfay ásèp amík. Nebhán nékáp yi. Mban táfon abhak amfáy ntí ywi. Besí ebhi méngò nòkò mbò mmok, ne bekak ebhi mbò bekwabhé ngó.

2 Mókati nénép ane mánéné abhak yi awò. Atee ekak awónem eyi ndü manyu, atee ené awóghò ebhi.

3 Abik ne eyò etanatan ené échí mbò ené nkü ane ábik. Abíki nókó, nefan asáy ndon tándramòt.

4 Nefan asay nòkò ndon tándramòt, nde yan besìn enyìn ene nefan árémé. Ke ngók eyò ene éfú amfay ndu éghàti me be, “Óké kü yé mmu ándíní enyìn ene nefan asáy ndon tándramòt arem. Késìn yò.”

5 Angel ane ngó ndu atee ne ekak émòt ndü manyu, ekak echak ebhi, asá awónem ywi amfay.

6 Ayiki ndü nnyén mmu ane achi nepém mpoknkem, mmu ane ághókó mfáy ne mmik ne yèntiki enyìn ene echi amfay ne ene echi amík, aghoko manyu ne yèntiki enyìn ene echi amem. Ayiki arem be, “Mpok bepet bechònti apu!”

7 Ke mpok ángel ane ajwi bðángel tándramòt áfè chòy ayi mmbá, nkaysi Mandem ane áchí bhésé bhésé áfu kponoròy, nkúbhé mbò enyü yi ághátí nyaka baremé kepñti bhi.”

8 Eyò ené éfú amfay, ené nnán ngókó epet eghati ye me be, “Dók sòt mókati nénép ane

* 9:17 Solfo: Enyìn ene básòt beghoko ekém ne yò.

achi fuu awə ángel ane achi téé ne ekak émət ndü manyu, ekak echak ebhi.”

⁹ Ndək ntá ángel wu, ngati yi be anchye me mókati nénép wu. Aghati me bé, “Sət yó nyié. Chəj émbak wə anyu mbə baweré betu, ke amem menyie éndəbhe nenéné!”

¹⁰ Nsət ye mókati nénép wu awə ángel nyié. Éré nyinti me anyu mbə baweré betu. Ke nnyié nókó, éká menie ebha bérəbhe nenéné.

¹¹ Bághāti ye me be, “Ǿbhəj bépét berem nkaysi Mandem ane áyinjí beyă bho, ne beyă betək, ne beyă beyəjótək, ne beyă bafə.”

11

Mandem ató baremé kepinti bati apay

¹ Awu áfúéré nókó, báchye me enəkó njenti ne bághati me be, “Dók yenti ekerákap Mandem, ónjenti efeme-akap, ómpay bo abhen báchyè Mandem kenókó are.

² Ke kényenti senta ekerákap. Də nebhuət wu, mbənyune bárə yi ambak ntá bə abhen bábhíkí riñi Mandem. Ne chəj bóbho mánjati etək Mandem * ne betəj ndü batəj besa bepəy nsem apay.

³ Chəj nchyé betəj ntá batísie bha bapay, mámbak ne nden ákpá amuət, nto bho be mandək mangati bo ntó ena, ndü manywəp (1, 260) nka amət ne besay byo ne arat.”

⁴ Batísye abhen bapay ke báchí téé besí Mandem mmü mmik nkem achi yi awə. Bó báchí menək ólif bepəy ne menək ebhen bépəko berónó bepəy.

⁵ Mbák bəmpap abhap báyan bekə bho enyinj, ngó áfú bho anyu ámen bho. Enyu eyə ke báway ye agha ane áyan bekə bho ebépti enyinj.

⁶ Bə abhen bati apay bábhəj betəj bekem manyiep be aké kwen ndü manywəp ankem ane bə bághāti bə menyinj ebhen Mandem afyé bho anti. Babhəj betəj bekə manyiep andəp chi manəj. Ne bábhəj betəj bechye bə mmik menyü bebépti menyinj menkem.

⁷ Mánəj mánəjá béghāti bə menyinj ebhen Mandem áyan bə mangati bho, nnya mbúmbə ane áfu ndü nepi enen nebhiki bhəj ngwenti ánu ne bho ansət awónem, angway bho.

⁸ Berene ebhap mémbak gəepti gəepti ndü nkəngə eghe ene bágó nyaka Acha wap ndü ekotákátí aré. Bábhinji yə ndü kémbúep be, “Sódóm”, mbák épú nə, mambinji be, “Ijip.”

⁹ Chəj bə mmik mankem, ne maneréket ankem, ne bə beyəjótək menkem, ne bə betək menkem mántwə mámkpək berené bawú bhə ndü manywəp arat ne ebhək, keka mámbémé bhə.

¹⁰ Chəj bə mmik mámbəj beyă manák, mánto bati akap ne mányie epa mbənyune baremé kepinti bhə bati apay báchyè nyaka bhə beyă esəjəri.

¹¹ Ke éfúéré nókó manywəp arat ne ebhək Mandem áká eyu eyi ene échye nepém échwé bhə amuət. Bápətnsem ndü nepém, báteté. Beyă becháy békem bo mankem abhen bágó bhə.

¹² Baremé kepinti bhə bati apay bágók ye eyəj etəjətəj ene éfú amfay érem ntá yap be, “Twó ká wen amfay!” Baré rəj amfay amem ekpəkó nebhan, bəmpap abhap bate mámpəkə nəko bhə.

¹³ Nkúbhé mpok eyə, erémé nenyikisimik ékwén, ne eket émət ndü yəntiki beket byo amem nném etək, ébáy mmuət amik. Nká bho tándramət bágu ndü nenyikisimik enə. Bécháy békem abhen bábhíkí gu. Baré chye kenókó ntá Mandem mmu achi amfay.

¹⁴ Érem esəjəri ené éjwí bepəy éfúet. Ghó ká, ené ejwi berat étwə mandú mpok.

Ángel ane ajwi bati tándramət afe aywi mmbá

¹⁵ Awu áfúéré nókó, ángel ane ájwí bati tándramət afe aywi mmbá. Ngók betəntí beyəj amfay, méndeme nəko be, “Mandem Acha aywese ke ábhónó betəj bekem mmik nkem néne mbə Mfə mpoknkem. Yí ke ákəm mmik néne ne Mpeme yi afyé nyaka bariep be áto.”

¹⁶ Bəbati esa nsem manwi abhen báchí chókó besí Mandem ndü menəkó kefə bákwen amik báchyè Mandem kenókó

¹⁷ mándeme nəko be, “Mandem Betəj Menkem, Acha, wə mmu óchí echəj, əbhak nyaka, séchyè wə bakak ndu ósóré betəj ebhe, ne wəmbəj onánjá óbhó bekem mmik mbə Mfə.

* 11:2 Etək Mandem: Chi Yerúsalem.

18 Bõ abhen bábhiki riñi wə bábè nyaka nti ne wə. Ke mpok akway ane ótàn bhə ebhe beběnti. Mpok akway ane ótàn bo abhen bagú. Mpok akway ane ókap bõ betok bhe, ónkap baremé kepinti ne bõbhe mankem, ónkap bo abhen báchyè wə kenókó, yě chi ndéndeme bho, yě chi manem bho, mpok akway ane ónàña ne bo abhen báway bati fá amik.”

19 Mánéne ye ekerákap Mandem ené échí amfay. Ngó ekubhé nku amem. Myamyay are kat. Nebu nére remti, nefay ansay nəkó. Nenyikisi mmik negho nékwén. Amaná nebu áré kwenti tontó.

12

Jón aghó ngərə amət ne nnya mbámbu

1 Awu áfúéré nókó, ngó eremé eriní maknkay ene ébhésí amfay. Ebhak chí ngərə ane afyé mmok amuet mbə nkú. Ntay ábhák anten bekak ebhi, ne nta kefə ane áchí yi anti abhón mambe byo ne apay.

2 Asene ne menie, ambiki nəkó ndü ándəñsi ne beyá bebe.

3 Eriní maknkay echak ébhésí amfay. Ngó ereme nnya mbámbu ane ápe chuuu ne batí tándramət, ne babhay byo. Yěntiki ntí ábhón aywi mόνta kefə.

4 Ngó ywi áyá ndü mambe amət ndü baru arat amése amik. Ate besí ngərə wu nə ándəñsi, ánoñ nəkó menyie mmə ane yi ándəñsi bebhe.

5 Abhé mómbakanem ane ábhónó bekem bõ yěntiki etək mbə Mfə ne enəkó kefə eyi ene bághókó ne ese awə. Báfónó mówu témté bárək ne yi ntá Mandem besí enəkó kefə eyi.

6 Ngərə abué arək amem baso, nebhuet ane Mandem atonñi ntá yi be máne yi are ndü manywəp nka amət ne.

7 Nenu nékwén amfay. Máykəl ne bəángel abhen bachi anten yi báre nu ne nnya mbámbu ne bəángel abhen bákòño yi.

8 Ke Máykəl ne abhi bəángel básət awónem amfäy yap, bó keperε bhəñ nebhuet amfay.

9 Básət ye etanjí nnya mbámbu ne bəángel abhen bachi anten yi báfemeri amik. Bábhñi nnyó ane te nyaka yə be Mfə befónó bebábεbu, ne nnyén eni nechak be Satan, ndu yi achi mmu árwo bõ mmik.

10 Awu áfúéré nókó, ngók eyəñ etanjatan amfay. Ere rem be, “Néne, Mandem aywese apémé bõbhi. Chəñ ambak Mfə bõbhi, ankem bə ne betay ebhi. Néne, chəñ Mreme Mandem afyé nyaka bariεp be átò ambón betay amfäy mmik nkem, mbənyune mánay basət mmu ane ábhare nəkó bõmayese barak amuet besí Mandem beti ne ngósí, báfemeri fá amik.

11 Befuet ndü manəñ Mónkwəmén ne ndü Mbok Ndíndí ane baghati bho, bõmayese mánu ne yi basət awónem. Báka nyaka bechye nepém enap nkwo.

12 Ndu echí nə, mfäy, bón ye manák. Bě mankem abhen báchi amfay, bón ká manák! Ke mbák chi mmik ne manyu, eyak echí ne bhe mbənyune Mfə befónó bebábεbu asep atwə ntá yeka ne beyá echók mbənyune yi ariní be mpok ayi arəp chí kekwo!”

13 Mpok nnya mbámbu ághó be básət yi báfemeri amik, abho bekoño ngərə ane ábhé mómbakanem anet.

14 Ke báchyé ngərə wu bebhap bepay ebhén nném ebhəkə be yi ándé, ámbúé nnya mbámbu andək amem baso, ndü nebhuet ane bábhónó mene yi ndü mamié arat ne ebhək ndü nebhuet ane nnya mbámbu apu kway beku yi yěnyin.

15 Nnyó áré gboko manyiep anyu amen achi mbə nnyén bé némpókó yi mbə eghori manyiep.

16 Ke mmik akwak yi. Begháré befú aré menyu nnyén enen néfú anyü nnyó.

17 Nnya mbámbu ábé yé nti ne ngərə wu. Arək menu ne bõbhi ne bebháré bõbhi. Bõbhi bhə chí bo abhen bábhəre bebhé Mandem, ne báte batisie ndü menyin ebhen Yesu áká bo bariní.

18 Nnyó áte ye ndü ésiép, angəkə manyu ánoñ nəkó aré.

13

Nnya mbámbu afú amem Manyu

1 Awu áfúéré nókó, ngó nnya mbámbu ndu afú amem manyu. Abhón bati tándramət ne babhay byo ne bñntá-kefə byo ndu babhay ayi. Yěntiki ntí ywi ábhón nnyén enen nérəm ebábε éti Mandem.

² Nnya yə abhak mbə mbé. Bayarékak ayi ábhak mbə ane nnya mbúmbə ane bábhinji be béε. Nnyu yi ábhák mbə ane nkə. Nnya mbúmbə achye nnya yə betan ebhi ne enókó kefə eyi ne betan ebhen yi ábhónj.

³ Ntí nnya yə ámat ábhónj erem ebhé efuet ene étənj be báchye nyaka yə efuet ene ekway beway yə ke efuet ére égú. Bə mmik mankem bábhák maknkay, babho beghok chi nnya yə.

⁴ Bo béré chye nnya mbúmbə kenókó mbənyune yə achyé betan ebhi ntá nnya mbémbé yə. Bäre chye kenókó ntá nnya mbémbé mándeme nəkə be, “Agha áchí mbə nnya mbémbé ne? Agha ákway menu ne yó?”

⁵ Báchyé yə mbi bépanyu ne bérem ebúbə éti Mandem. Báchyé yə mbi bebhənj betan amfay bo ndü batan besa bepay nsem apay.

⁶ Abho bérémb bebepítí menyinj éti Mandem, ne éti nnyén Mandem ne éti nebhet béchəkə Mandem ne éti bo abhen bachi amfay.

⁷ Ne báchye yə mbi be ánu ne bo Mandem ánsət awónem. Ne báchye yə betan amfay yéntiki nneréket bho ankem fá amik, ne amfay bo Mandem, ne amfay bə yéntiki eyənjótək ne amfay bə yéntiki etək.

⁸ Chənj bə mmik mankem mánychye yə kenókó, nə chi bo abhen bábhiki sin manyén ayap amem ekátí nepém te mpok mmik ábhíki re bho. Ekátí yə chi ené Mónkwəmén mmu bawáy nyaka.

⁹ Mmu ane ábhónj batú ángók!

¹⁰ Mmu ane Mandem árémé be mánkem yi, chənj mánkem. Mmu ane áway bho ne akparenja, chənj mángwáy yi ne akparenja. Ndu echí nə, bo Mandem babhənj bétéé kpirí ne mándək nəkə chi ambí ndü neka enap ne Yesu.

¹¹ Awu áfúéré nókó, ngó nnya mbúmbə achák ndü áfù amik. Abhónj babhan apay mbə Mónkwəmén ne eyənj eyi ébhák mbə ene nnya.

¹² Are kə menyinj ne betan ebhen nnya ane mbi menkem besí bhi. Akə mmik ne bo abhen bachi are mánychye nnya mbi mmü efuet eyi égú kenókó.

¹³ Nnya ane ajwi epay yə ákú beyä menyinjí maknkay. Are kə te bé ngó amfu amfay antwə amik bə mángə nəkə.

¹⁴ Afúét ndü menyinjí maknkay ebhen báchyé yi mbi be ánkə besí nnya ane mbi arwó bə mmik. Aghati bhó bé mángókó ntíako ane bə básət manchye nəkə kenókó ntá nnya ane achi nepém yəndu mánánj báchyé nyaka yə efuet ene ekway beway yə ne akparenja.

¹⁵ Mandem achye nnya ane ájwí epay mbi, yə akə ýyu ene échyè nepém échwe amuet ntíako ane nnya ane mbi. Ntí-ako wu abho berem kəpi. Akə be mángwáy bo abhen bábhíki chye yə kenókó.

¹⁶ Nnya ane ájwí epay akə nkwo be mámfyé erinj, yé ndü awónem, yé ndü nefó yéntiki mmu. Yí mánkə nə ntá ndéndeme bho ne maném bho, ne ntá bə bakáp ne bachébhəbho, ne ntá bo abhen bápu basem ne abhen bachi basem.

¹⁷ Akə nə bé yé mmu áké bhənj mbi beku ne yé chi beti enyinj kpráte erinj ene nnya mbi embak yi amuet. Erinj eyə chí nnyén nnya yə, mbák epu nə, mpáy ane áté ndü nnyén eni.

¹⁸ Mmü abhənj bébhənj nerinjíndak. Mmu ane ábhónj kebonj árinji enyinj ene mpáy ane achi amuet nnya yə átənj. Mpáy yə chí mpáy bakwənjwanj ne mpáy yə chí bəhundret batándat ne besa berat nsem betandat (666).

14

Bo abhen Mónkwəmén ápémé bákway nekway

¹ Awu áfúéré nókó, ngó Mónkwəmén téé amfay njie Síon. Bə nka besa tándramət nsem nka enwi bábhak ne yi (144,000). Básinj nnyén Mónkwəmén ne enén Etayi ndü nefó yéntiki mmu wap.

² Ngók eyənj ene éfù amfay. Ebhak me batú mbo ewaré tutunyén ne mbə nefan ane ásáy ne mbə eyənjə bakinj ane bə bákwwət.

³ Bəbhə nka besa tándramət nsem nka enwi bäre kway nekway nekə besí enókó kefə Mandem ne besí menyinj menwi ebhen bechi nepém ne besí bəbati. Yé mmu keka beghək nekway nə ébhíki fuet chi bə nka besa tándramət nsem nka enwi abhen Mandem ápémé, aferé amik.

⁴ Bəbhə ke bachi pépép besí Mandem mbənyune bábhiki nyóp mmuet ndü baraká kebhuere ne baghərə. Bó ke bákənjə

Mónkwómén yěntiki ebhak ene yi áròn. Bóbhò ke Mandem ápepe ndü nkwo bö mmik be mámbak ntá yi ne ntá Mónkwómén.

⁵ Bábhíkíre sense wáwák mbonyune bábhíkí bhòn békwené.

Jñn aghò bǎngel barat

⁶ Awu áfúéré nókó, ngó ángel achak ndu árè te amfáy nebu. Are twó ne Mbok Ndíndí ane áfú ntá Mandem ne achi tetep mpoknkem. Are twó ne yò ntá bö mmik, nò chi, böbetòk menkem, ne bö manéréket ankem, ne bö beyòjtòk menkem.

⁷ Angel arem ne eyòn etanatan be, “Cháy ká Mandem mándem be menwòp ebhi beya becha mbonyune mpok ane yi átàn bo agháká. Chié ká yi kenókó! Yi ke ághókó mfay ne mmik, ne bòmanyu, ne babhok ané manyier ányà y are.”

⁸ Angel ane mbi árón nókó achak abhesi andeme nòkò be, “Erem etòk Bábilon ékwèn búp. Echónjí bö betòkó mmik mankem ne bepò barak epúsí yi. Echí mbò be échyé bhò mmem batanbatan mányu.”

⁹ Angel ane ajwi barat árón nókó, achak abhesi andeme nòkò ne eyòn etanatan be, “Yé agha ane áchyè kenókó ntá nnya mbámbu ane áfú amem manyu ne ntíako yi, ne anka be mámfyé erin eyi ndü yé chí nefò eni ne yé chí ndü awò aywi,

¹⁰ chòn yi nkwo anyú mmém bebenti Mandem amen Mandem afyé ndu nkòp anjwi tép yi ke chòpti mò ne manyier ndu áyan mántan. Ne chòn yi wu ambón nném esòjòri amem ngó ane ádu ne *sólfo, besí bǎngel Mandem ne besí Mónkwómén.

¹¹ Móngo ane áfù ndü ngó ane mmu wu achi amem apú may. Bo abhen báchyè nnya mbámbu ne ntíako yi kenókó ne báka be mámfyé erin nnya yò bò ammet bápú bhòn chòn neywémmet ndü esòjòri eyap beti ne ngósí.”

¹² Ndu echi nò, bë bo Mandem, bë bho bábhàre bebhé Mandem, bë bho bábhónjò neka ne Yesu, tè ka kpirí ne ekébhéntí.

¹³ Ngók yé eyòn ene éfú amfay érem be, “Sín menyìn ebhen amik: Bebho echòn, eri echa ntá yěntiki mmu ane ágú ené yi ábháre

mmuet ne Yesu Acha ne nti nemot.” Efónjò Bedyere árèm be, “Echi tetep, chòn yi ambòn neywémmet ndü betik ebhi mbonyune nsáy betik ebhi ákonjò yi.”

Enyìn ene ebhòn befakari ne bö ndü ngwenti mmik

¹⁴ Awu áfúéré nókó, ngó ekpòkò nebhan enen pépép ne mmü are chòkò mbò Mmu ane áfú ntá Mandem. Nta kefò ane bághókó ne pú abhak yi anti, ne ngak ane ácháp abhak yi awò ndu bekpòt mbwòt.

¹⁵ Angel achak áfú amem ekerákap Mandem arem ne eyòn etanatan ntá mmü ane achi chòkò ndü ekpòkò nebhan be, “Bo békpòt mbwòt ane anan ape ne ngak aye mbonyune mpok beferé yò ndu betòkó mmik aghaka.”

¹⁶ Mmü ane achi chòkò ndü ekpòkò nebhan áfon ye ngak ane achi yi awò ndü betòkó mmik áféré mbwòt nkem.

¹⁷ Awu áfúéré nókó, ángel achak afú ndü ekerákap Mandem ene echi amfay. Yi nkwo abhòn ngak ane ácháp ndü bekpòt mbwòt.

¹⁸ Angel achak afú kékwót éfémé akap. Awú abhòn betan amfáy ngó. Arem ntá ane akeme ngak bekpòt mbwòt ane ácháp ne eyòn etanatan be, “Kpót kepem énok ekén bábhìn be grep amik nyokoti mbonyune kénán képe.”

¹⁹ Angel wu áfon ye ngak ndü betòkó mmik menkem, akpót kepeménok, anyokoti, ato amem neyaré grep. * Eyò enkem étòn be Mandem anan abenti tontó.

²⁰ Báyát kepem ekò amem neyaré grep antí etòk. Manon afú wu are. Manon mò ajwi amik mbò meta amòt ne ebhòk, ne aghònò kpát besap ebhi beghaka mbò bòkilometa besa byo (200).

15

Jñn aghò beghori ebhen ngwenti

¹ Ngó erem erin ne eriní maknkay echak amfay. Ngó bǎngel tándramòt, ne beghori tándramòt ebhen bechi beghori ebhen ngwenti mbonyune bò ke betòn bebenti Mandem ebhen betwò ndü ngwenti.

² Ngó erem enyinjí maknkay mbò manyu. Ebhak mbò amaná nebu ne énkòt nòkò

* **14:19** Neyaré grep: Mbok ane báyát kepemé grep are be nnok yi ámfú, mánsòt manka mmém grep.

ηwanḡanḡan mbə glas ane ngó achi amem. Ngó bo abhen mánú ne nnya mbúmbə ne ntíako yi ne mpáɣ ane áté ndü nnyén nnya mbúmbə, mánú basət awónem. Bóbhə bátée angəkə manyu wu ne bakín ane Mandem áchyé bhə abhak bə amó.

³ Bátée angəkə manyu wu mánkway nəkə nekway Moses mmóbetok Mandem ne enen Mónkwəmén be, “Acha, Mandem Betan Menkem, menyín ebhen ókú chi manem menyín ne menyíní maknkay! Wə, Mfə betək menkem, menyín ebhen ókú bébhak chi chak. Ne óhí tetep.

⁴ Acha, agha ábhíkí bhəḡ bəchay wə? Agha ábhíkí bhəḡ bechye wə kenókó? Wə ke óhí nyáná. Wə ké bə betək menkem bábhónó bétwə besí ebhe manchye kenókó mbənyune mankem mánanə bágħó be menyín ebhen ókú menkem bechi chak”.

⁵ Mánáná nókó békway, ngó eket Mandem amem etem amfay. Ebhak fúú.

⁶ Bəangel tándramət abhen bápókó beghori tándramət amə báfú ndü ekeré Mandem eyə. Bábhák ne nden pépép aməet, ne *nkəet ene pú ambeápak.

⁷ Enyín emət ene echi nepém ndü ebhen menwi échye bəángel bhə tándramət bekwəp ebhen pú tándramət. Bejwi ne bebənti Mandem ane achi nepém mpoknkem.

⁸ Móngo ajwi amem ekeré Mandem eyə. Afú ndü keném ne betan Mandem. Yə mmu kebħəḡ mbi bechwe amem ekeré Mandem. Beghori tándramət ebhen bəángel tándramət bakeme amə bébhəḡ nyaka befəet kpik.

16

Jñn aghə bekwəbhé bebənti Mandem

¹ Ngók ye eyəḡ etanatan ené éfú ndü ekeré Mandem ndü éghàti bəángel tándramət be, “Dók ká to bebənti Mandem ebhen bechi amem bekwəbhé bebənti ebhi tándramət ndü mmik nkem.”

² Angel ane mbi arək apikiri eyí ekwəbhé bebənti Mandem amik. Nkúbhé mpok ye befəet ebhen ménəm tontó bété aməet bo abhen baka nyaka be mamfye bə erín ene nnya mbúmbə aməet ne báchyé mandem nsé yi kenókó.

³ Angel ane ajwi bapay apikiri eyí ekwəp amem manyu. Manyu ayibhiri arəp mbə manəḡ amen ngú, ne yəntiki enyín ene echi nepém amem manyu égú.

⁴ Angel ane ájwí bəráat apikiri eyi ekwəbhé bebənti amem manyén agho ne bəmanyén ne ndü bebhak ebhen manyier ányay are. Manyier mankem arəp chi manəḡ.

⁵ Ngók ndü ángel ane ábhónó betan amfay manyén árəm ntá Mandem be, “Wə óhí Nyáná. Wə óhí néne ne óhí nyaka! Óhí chak ndü ntemsi ane óchyè.

⁶ Bo bákə manəḡ bo Mandem ne amen baremé kepinti Mandem arəḡ amik. Eti ye ke óchyé bhó manəḡ mányu. Eyə ékway ne bhə”.

⁷ Ngók ye eyəḡ ene éfú ndü éfémé akap Mandem eyə éndeme nəkə be, “Acha, Mandem Betan Menkem, óchyè bho ntémsi enyu ene echi sayri ne chak”.

⁸ Angel ane ájwí manwi apikiri eyí ekwəp ndü mmok. Báchyε mmok betan besəḡ bə mbə ngó.

⁹ Mmok ásón bə mbə ngó, Yə nə bə ketiknsem ndü bebú bhap. Bó keka bechye Mandem kenókó eti keném eki. Bəre rem chi ebúbə eti Mandem mmu ábhónó betan amfay beghori ebħə.

¹⁰ Angel ane ájwí batay apikiri eyi ekwəp ndü enəkó kefə ene nnya mbúmbə. Ejuri ékwén aməet bo abhen yi achi Mfə wap. Bə bábhə menə bari yap ndü beyə esəḡəri ene bə bachi are,

¹¹ ke bó ketiknsem ndü bebépti menyín ebhen bə bákú. Mándeme nəkə chi ebúbə eti Mandem mmu achi amfay mbənyune befəet ebhap ne bebe békú nyaka bə bachi ndü beyə esəḡəri.

¹² Angel ane ájwí batandat apikiri eyí ekwəp amem nyén negho enen bábhini be Yufretis. Nnyén néwó nenkem bé bafə abhen báfú atú ane mmok áfú mambəḡ mbi bekinj.

¹³ Ngó befónó bebúbəbə berat. Bébhak mbə mánásəḡ. Emət efu anyü nnya mbúmbə, echak éfú anyü nnya mbémbé ne enéfú anyü ndemekepinti nsé.

¹⁴ Befónó ebħə chi befónó bebúbəbə. Békú menyíní maknkay ne bérók ntá bafə mmik mankem ndu bekə bə manchem nebħəet

amət be mánu ne Mandem Betan Menkem ndü nywəp enen yi átàn chəŋ bo.

15 Yesu Acha árəm be, “Ghó ká, métwə mbə ngép. Chəŋ éndi encha ntá mmü ane achi pë ne ákəm nden eyi sayri be áké kə ebhowə, ntíánwəp ankem yi besí bho.”

16 Befónó bebábəbə bhə békə bafə mánychem ndü nebhəet wu nə bábhinjə ndü eyəŋ bo Israel be Amágedən.

17 Angel ane ájwí tándrámət apikiri eyi ekwəp ndü mbúép. Eyəŋ etaŋataŋ éfú ndü ekeré Mandem nebhəet ane yi achi ndü enəkó kefə eyi be, “Ndak ámay!”

18 Mmyamyan are kət. Nefan are sáy, nebu néndemti nəkə. Ne eremé nenyikisimik nékwén. Te Mandem ághókó bə, enyü nenyikisimik enə nébhíkí re fakari. Enə nétəŋ necha.

19 Erem etək ékóre ndü bebək berat. Betək begho ne betək mmik bechak békwen. Mandem ake ghəkəntik erem etək Bábilon ndü bekə yə enyu mmém bebənti bhi.

20 Betək ebhen bechi nenti nnyén ménémsi. Njie enkem nkwo enemsi.

21 Amanjá nebu áfú amfay ánkweni nəkə amik. Achíkiti enyu ené yəntiki nemət nébhak mbə bəkilo besa bepay nsem byo ndü menwəp ebhi. Are kwenti bə aməet kpát babho berem ebábə éti Mandem éti esəŋəri eyə.

17

Jñn aghə ngərə-nekə amət ne nnya mbúmbə

1 Angel amət ndü abhen tándrámət abhen bakeme bekwəp tándrámət atwó arem ntá ya be, “Twó, chəŋ ntəŋ wə ntémsí ane Mandem áchye chəŋ nta nném ngərə-nekə, nə chi, erem etək ene echi kekəwət ne beyá manyén agho.

2 Bafə mmik bákə epúsí ne yi, ne bə mmik mányú mmém ami kpát bákwen, bákə epúsí ne yi.”

3 Angel Mandem wu apəkə me ndü Éfónó arək amem baso. Aré, ngó ngərə amət chəkə amfay nnya mbúmbə ane ápe chuuu. Nnya mbúmbə yə abhón bati tándrámət ne babhan byo. Manyén ane básínjé abhak aməet nnya yə ne ábhák manyén ane árəm ebábə éti Mandem.

4 Ngərə wu asəbheri mməet ne nden ene echi chuu, enyü nden ene bafə báfye, ne menyin pú, ne menyin nkáp, ne menyin befyə emi ebhen bágókó ne bəbatay beyá nkáp abhen bábhinjə be pél.

5 Mánanə nyaka basiŋ nnyén ndü nefó eni. Bə kerinjə ntí nnyén enə. Nnyén éneré nébhak be, “Nném etək Bábilon chi nə baghərə-nekə ne bepə menyin ndü mmik nkem.”

6 Ngó bé ngərə wu anán anyü nyaka manəŋ bo Mandem abhen baway éti bakoŋo Yesu ne nti nemət. Manəŋ bo Mandem akém yi mbə mmém.

Mpok ngó ngərə wu mbak maknkay.

7 Kə ángel arem ntá ya be, “Ndaká yí əhí maknkay tontó? Chəŋ ngati wə enyin ene echi bhésé bhésé éti ngərə ne ne nnya mbúmbə ane bati tándrámət ane apəkə yi ne babhan byo.

8 Nnya mbémbé ane óghó achi nyaka nepém, ke néne apət apú, ne abhəŋ befu ndü nepi enen nebhiki bhəŋ ngwenti, be andək ndü nebhəet ane babhəŋə baway yə, ndak amay. Bo abhen babhiki siŋ manyén ayap te nebhómik, bágə chəŋ yə mámbak maknkay bé achi nyaka ke néne apət apú ne chəŋ ampətnsem ndü nepém.

9 Eyə éyən ye be yəntiki mmü ámbón kebon. Bati tándrámət ate ndü njie egho tándrámət ene ngərə wu áchókó are. Njie eyə éte nkwo ndü bafə tándrámət.

10 Bafə batay bágú. Amət achi nepém. Amət achi mfə néne. Mbák chí ane ajwi tándrámət abhíkí twə. Anán ántwó ábhák Mfə ndü mómbinjé mpok.

11 Mbák chí nnya ane achi nyaka nepém ke apət apú, yə achi mfə ane ajwí mánen. Achí nyaka amət ndü abhen tándrámət. Chəŋ mángwáy yə ndak amay.

12 “Babhanjá nya yə byo ane əghə áte ndü bafə byo abhen bábhiki re chye bhə betan bekem kefə. Kə chəŋ mánychye bhə ne nnya mbúmbə betan mbə bafə ndü neŋəkó nywəp nemət.

13 Bafə bhə mankem bati byo báká eyəŋ émət bechye betan ebhap ne kefə ekap ntá yi.

14 Chəŋ bó ne nnya mbúmbə mánte nenu ne Mónkwəmən ne yi ansət awónem amfay yap mbənyune yi ke achi Acha Mfə ne Mfə

bafó. Bakonjo bhi chí bo abhen Mandem ábhíjǐ, ayap, ne bákòño yi ne nti nemot.”

15 Angel arem ntá ya be, “Manyén ane óghó ngoré-nekò are chókó áte ndü ngémtáy bho, ne manérékere bho ankem, ne bõ beyòñótak menkem.

16 Chon nnya mbambu ne babhan ayi byo ane ate ndü bafó byo mámpap ngoré-nekò. Chon mánsot yéntiki enyih ene yi ábhónó, manku yi andop ebho ewo. Chon mányie nyamwuet eyi ne mánsan yi ne ngó.

17 Chon bafó byo bho mánkú nò mbonyune Mandem ákú bó mámbón nkaysi amot ndu bekú ene yi áyàn bõ mánkú. Chon mánká ye berò betan ebhen bõ babhóno mbò bafó amò nnya mbambú kpate menyih ebhen Mandem atǐ be mémfákárí mémfakari.

18 Ngoré ane óghó chi nném etak ene mfo ywi ábhónó betan amfay bafó betakó mmik menkem.”

18

Mandem atemsi etak Babilon

1 Ngó ángel achak ndü áfú amfay ásèp amik. Abhón beyá betan ne bediéré ebhi bere ghò ndü mmik nkem.

2 Arem ne eyon etanatan be, “Erem etak Babilon ékwen buúp! Eròp chi bechakò befónó bebábebú. Eròp chi bechakò bebéptí befónó ne berò kenén éken bo babhiki kón.

3 Babilon akwen mbonyune ákú bõ betak menkem mányú mmém epúsí yi. Bafó mmik bákú nyaka nkwo epúsí ne yi. Bakósié mankem fá amik bákwen bõ bakáp éti epúsí yi.”

4 Ngók ye eyon echak ene éfú amfay érém be, “Bõbha, fú ká, mándo etak Babilon keka mámfye mmuet ndü bebú bo abhen bachi are. Fú ká, be ntemsi Mandem ane átwò ntá yi ake bhak ne bhe.

5 Fú ká mbonyune bebú bhap beghaka te amfay, ne Mandem ábhíki ghakantik bhó.

6 Kemé ká ntá bõ etak Babilon yéntiki ebéptí enyih ene bõ bákú ntá bo bachak. Kemé ká ntá yap ndon epay yéntiki enyih ene bõ bákú bõ bachak. Chye ká bho mmém amen bátáná ndon epay ndü nkóp ane bõ báfyé mmém batanbatan amem báchyé bhe.

7 Kú ka bo Babilon mámbón esonori ne nedí kebho.

Nkúbhé mbò enyü bõ bábhon nyaka manák, mpok bápà be bachi manem bho ne, mánkú nòkò baraká bebú.

Báchi mbò ngoré ane árém ne mmuet yi be, ‘Nchí mfo ngoré. Mpu kénkwésé!

Mbíki bhon mmu ane ákway begu mendi yi wáwák!’

8 “Téndo Babilon ápányu enyu eyò, chon bebéptí menyih ebhen bétwò ntá yi méntwò menkem ndü nywòp nemot. Menyih ebho chi eghorí neme, ne nsay ne basémé newú. Chon Mandem mmu ábhónó betan menkem antán yi. Chon mánsan yi ne ngó.

9 “Chon bafó mmik abhen mányíé epó nepém, mánkú nòkò barak épusi ne yi mándi, mámfye nekwasé eni mpok bághò mónngo ane áfú anko nòkò amfay ndü yi ásóno.

10 Chon erem esonori ene yi achi aré énkú bó mámbón becháy be ékway befakari ne bho enyu eyò, mánte nekò nesie, mándeme nòkò ne eyon etanatan be,

‘Erem etak Babilon, éber ntá ye écha! Ndü mandú mpok Mandem atémsí wó ndak ye ámay!’

11 Chon bakósié fá amik mandi Babilon tontó mbonyune yé mmu apet apú ane ákú menyih ésyé bhap.

12 Bo etak eyò bákú nyaka batu pú, ne ane silbha, ne batú menyih besobheri mmuet ebhen békòt ñwanwáñwan, ne menyih ñwanwan béchák. Bákú nyaka beyá nden chu ene nkáp menyü ne menyü ene babhíjǐ be silk nkwo. Bákú nyaka menok beyá nkáp ne ebhen bébhónó erítí eriep nkwo. Bákú nyaka nkwo menyih ebhen baghoko ne babhaná nsok, ne ebhen bághókó ne bróns, ne ebhen esé ne ebhen bághókó ne enyü ntay enen bábhíjǐ be mábil.

13 Bõbhò bákú nyaka bawet amen erítí eriep mbò amen bábhíjǐ be sínamon, ne ínsens ne míi ne frankinsens. Bákú nyaka beyé ebhen bébhónó erítí eriep ne békú nenyíé nemfuet anyu. Bõ bákú nyaka mmém ne bawet ne fláwa nchwi, ne enyu nchwi ane bábhíjǐ be wit. Bákú nyaka nkwo mpón ne bághónómén ne mpónóndik ne békárik

ebhen mpwónndik éyà. Bòbhò bákù nyaka bakwānwanj nkwò mbò basem.

14 Chòj bakòsìe mándem ntá bòbhò be, ‘Berítí menyìj ebhen ókòj nyaka beròj menkem. Menyìj menkem ebhen békà nyaka wò óndí besí bho béchòj ne keném eke kenkem keném. Ópú pere kway beghò bhò wáwák.

15 Chòj becháy ménkém bakòsìe abhen bákwéné nyaka bò bakáp ndu bátí menyìj ebhap ntá bo Bábìlòn. Chòj becháy ménkem bò èti erem esòjòri ene bò Bábìlòn bachi aré, mánte nekò nesìe mándi, ne basémé anti mandeme nòkò be,

16 Bò etòk Bábìlòn, éber ntá yeke echa! Bákù nyaka batu pú ne ane silbha ne batù menyìj besòbheri mmuet ebhen békòt ñwanwānwanj ne menyìj mwanwanj bechak. Bákù nyaka beyá nden chu ene eya nkáp ne echak menyù ne menyù.

17 Ndù mónenjòkò nywòp amòt keném eken kenkem kéròj.’

“Bòbati baya bachwi ne bòbati bakù betik amem áchwí, ne bakù betik amem áchwí ne bakòsìe abhen bachi amem áchwí báté nekò nesìe.

18 Ne mpok ane bághò mòngò ane áfù ndù ngó ane ásòj etòk Bábìlòn chòj mánde rem ne eyòj etanjatanj be, ‘Tè mmik abhó, yè etòk ebhíkìre ghaka mbò nném etòk ene.’

19 Chòj mandi kebho mánto nòkò mfok antí betòj kebho eken kechi bhò anti. Chòj mandi nòkò be, ‘Erem etòk, ebep ntá ye echa. Etòk ene ke ékà bòbhen babhòjò bakáp. Ndù mónenjòkò nywòp amòt, érój enkem!’

20 “ ‘Mfay, bój manák. Bò Mandem ne bònto ne baremé kepinti, bój ká manák mbònyune Mandem achòntí Bábìlòn èti bebépti menyìj ebhen yi ákà bhe.’ ”

21 Angel ane ábhòjò beyá betanj asòt ye ereme ntay enen nechi mbò ntay bekòk menyìj amese amem manyu, arem be, “Enyu ené ke básòt chòj erem etòk Bábìlòn mándep amik ne betanj, bò kepere kway beghò yò.

22 Ne yè mmu apú pere ghók chòj eyòjò nekìj ne beyòjò bakwáy bakway, ne beyòjò babhanj, ne beyòjò mmba are. Ndù etòk eghò eyò yè mmù eka apet apu. Ndaká

nchwi bekòk ámay ne batay bekòk nchwi apu pere chye eyòj.

23 Yè eròjò épú pere ghò amem etòk eyò. Manák amen ábhòk mpok mmu abhay ngòré apú pere bhák aré. Chòj émfakari enyu eyò ne Bábìlòn mbònyune bakòsìe bhi abhen báchá báchá mankem bátwò nta bò mmik mankem ne bapu.

24 Mandem atémsí bo etòk Bábìlòn mbònyune bó ke báwáy baremé kepinti ne bo Mandem bachak mankem. Manòj bò mmik mankem abhen bò baway achí bò anti.”

19

1 Angel ánáná nókò enyìj ene yi árèm, ngók ewat mbò ene ngemtay-bò amfay ndù bábik be, “Haleluya! Yí ke ápémé bhese. Kenókò ne betanj bechi amó Mandem.

2 Achí mmu tetep ne áchyè ntémsí enyu ene echi sayri ne chak. Anáná achye ntemsi ntá nném ngòré-nekò ane áchònti mmik nkem ne baraká kebhere yi. Akémé kémbé bò betok abhi abhen ngòré wu ákà baway.”

3 Ngemtay bòbhò bápè babho bebik mándepeme nòkò be, “Haleluya! Mòngò ane áfù Bábìlòn ákò amfay mpoknkem.”

4 Bòbatí bhò esá nsem manwi ne menyìj menwi ebhen béchí nepém bákwén besí Mandem mmu achi chòkò ndù enòkò kefò eyi mánchye nòkò yi kenókò be, “Amen. Haleluya.”

Jón aghò epá nebhay Mónkwòmen

5 Ngók ye eyòj ene éfù ndù enòkò kefò érèm be, “Bè bòbetok Mandem mankem ne be bho báchyè yí kenókò, maném bho ne ndéndeme bho, bití ká Mandem aywese.”

6 Ngók yé ewat ene ngemtáy bho ene echi mbò ewaré tutunyén ne mbò nefanj ane ásàj. Bòbhò báre bik be, “Haleluya! Mandem Acha Betanj Menkem aywese achi Mfò bò mankem.

7 Sénák, sénák tontó, sénchye yi kenókò mbònyune mpok nebhay Mónkwòmen akway, ne ngòré ywi anánj atòntí mmuet.

8 Mandem achyé ngòré mbi befye nkú mwanmwanj ane ábhíkí bhòj bakwap.” Nden eyò ète ndù menyìj ebhen béchí chak ebhen bo Mandem bákà.

9 Angel wu arem ye ntá ya be, “Sìj enyìj ene amik. Èri echa ntá bo abhen mánáká

bhə ndü epǎ nebhay Mónkwəmen.” Arem nkwo be, “Beyə ebhen bechi tetep. Béfu ntá Mandem.”

10 Nkwén bekek ebhi ndü bechye yi kenókó, ke aghati me be, “Ǿké ku nə wáwák! Me nkwo nchí chi nkubetik mbə wə. Nchí chí ntí mmu ane nte kpirí ndü menyij ebhen Yesu ákú bo bárinjí. Mandem ké óbhónó béchyé kenókó.” Menyij ebhen Yesu ákú bo barinjí ke béchyé baremé kepinti Mandem betanj beghati bho Eyə Mandem.

Jǎn aghó mmü ane ákò mpəndík ane pépép

11 Ngó ye be mfay anéné. Ngó mpəndík ane pépép are. Mmü ane ákò yə aka nnyén be Mbəere baryep ne Ane Tetep. Achyè bo ntemsi enyu ene echi chak. Ne enyu eyə ke yi ánú ne bömpap abhi.

12 Amík ayi ághò mbə nerí-ngo. Beyǎ ntǎ-kefə echi yi anti. Básij nnyén yi amuet enén yé mmu abhíkí rinji, ébhíkí fuet chi yímbə. 13 Ewet ene yi afyé ebhak ene bábáy amem manoj ne nnyén enen bo bábhinji yi nébhák be Eyə Mandem.

14 Bakwó batemé nenu abhen mfay báre kojo yi. Bábhak amfay mpəndík pépép ne nden pépép amuet ené ébhíkí bhə bakwap.

15 Akparenja ane ácháp are fú yi anyu. Akparenja wü ke yi ásət anu ne bö yěntiki etək ansət awónem. Chə. yi ankém kefə amfay yap ne mónókó kefə ane baghoko ne esé awó. Chə. anjati bhó amík mbə báyət kepemé grep amem neyaré grep ndu betanj be Mandem Betanj Menkem abenti tontó.

16 Básij nnyén ndü nkú yi ne ndü ebhók anákak eyi ene neff. Nébhák be, “Mfə bafə ne Acha Mfə.”

17 Ngó ye ángel tē amem mmok: Anak kenen kenkem ekén kéré amfay ne eyə etanjataj be, “Twó ká manchem manyíé epǎ egho ene Mandem anáká.

18 Twó ká mǎnyie nyamwəét bafə ne nyamwəét böbati ne ane maném bho ne nyamwəét batemé nenu ne nyamwəét mpəndík ne bo abhen bákò nyaka yə. Twó ká mǎnyie nyamwəét bö mankem ené bo abhen bapu basem, ne ené bo abhen bachi

basem, ené ndéndeme bho ne ené maném bho.”

19 Ngó yé nnya mbámbe ne bafə mmik ne bakwó batemé nenu bhap ndu báchəm nebhuet amət be manu ne mmu ane ákò mpəndík ne batemé nenu bhi.

20 Bákém nnya mbámbe yə ne ndemekepinti nsé mmu ákə nyaka menyinjí maknkay besí nnya mbámbe. Enyu yə ké yi árwo bho, báká be mámfyé bhə erinjí ené nnya mbámbe amuet ne báchyé ntí ako yi kenókó. Bakem nəkə nnya mbámbe ne ndemekepinti nsé bágúep bhə, amík anti fúú, amem nepingo ane ádu ne sólfə.

21 Akparenja ane áfú anyü mmu ane achi ndü mpəndík ane pépép awáy bafə bhə ne bakwó batemé nenu bhap. Ne kenen ekə kenkem kényíe berené bawú, kejwi.

20

Enyij ene ebhə. befakari ndü mamié nka amət (1000)

1 Awu áfúéré nókó, ngó ángel ndü áfú amfay ásəp amík. Akém erinjí nepi enen nebhiki bhə ngwenti.

2 Akém nnyó ane te nyaka, yə ne achi mfə befónó bebúbebe ne bábhinji be Satan agwót ne ngem. Abhak enyu yə ndü mamié nka amət.

3 Agúep yi amem nepi enen nebhiki bhə ngwenti. Achók nyü nepi, aghə, be Satan áké bhə mbi befu are andək ambi berwo bö mmik mankem. Ebhak be Satan abhə bebhak amem nepi kpate mamié nka amət amfuet ke mandə yi ndu mambinjí mpok.

4 Ngó ye menókó kefə. Báchyé bo abhen bachəkə are betanj ndu bebhak bafə. Ngó nkwo befónó bo abhen bawáy nyaka mbənyune bághati bo tetep ane Yesu ákú bo mandinjí, ne eti Eyə Mandem. Bə bábhinjí chye nyaka yé nnya mbámbe yé mandem nsé yi kenókó. Ne bə keka mámfye erinjí nnya mbəmbe yé ndü bafó yap ne yé ndü amə yap. Bápətnsem ndü nepém bábhak bafə ne Kristo ndü mamié nká amət.

5 Bo báchák mankem abhen bágú kepətnsem ndü nepém mpok eyə. Mamié nká amət abhə nyaka befuet kpik. Nepətnsem ndü nepém enen bo Mandem

nebhak ye neperénsem ndũ nepém enen mbi.

⁶ Chəŋ éndi encha ntá bo abhen Mandem akə mánjambi mampetnsem ndũ nepém. Báchi nyáná ne newú enen nejwi apay népú kway betək bhə. Chəŋ bə mámbak bachiákap Mandem ne Kristo. Chəŋ bó mámbak bafə ne Kristo ndu mamié nka amət.

Jñn aghó enyũ ndaká Satan amay

⁷ Mamié nka amət yə áfúéré nókó, mándo Satan amfu ndũ kenəŋ eken bafye yi aré.

⁸ Yi amfú aré andək berwə bə betək menkem. Bábhñi betəkó mmik ebhə be Góg ne Mágəg. Satan anchem ye bə betək ebhen mankem ndũ nebhuet amət be mandək nenu ne Mandem. Bə betək ebhə báya mbə ésiép ene echi angəkə manyu.

⁹ Bəbhə bárók mban enkem bákáp etək ene bo Mandem bachi aré, nə chi, etək ene Mandem akəŋə. Ke ngó áfú amfay ndũ nebu ásəŋ bə kurukotok.

¹⁰ Básət mfə befónó bebú mmu árwə nyaka bo mámése amem nepĩngó ane ádu ne ekém sólfə. Mámése yi ndũ nebhuet ane mámése nnya mbámbə ne baremé kepĩnti nsé. Aré, bábhak ndũ bebə ngó ane ásəŋ bhə beŧi ne ngósi.

Jñn aghó manyé ane ngwenti

¹¹ Awu áfúéré nókó, ngó erem enəkó kefə ene pépép ne mmu ane achi aré chókó. Mfáy ne mmik mánəmsi besí bhi. Bákeperere kway beghə mfay ne mmik.

¹² Ngó ye bawú, maném bho ne ndéndemé bho. Bábhak tē besí enəkó kefə. Mánéne bekáti. Mánéne ekáti echak nkwa, nə chi ekáti nepém. Bátán bo abhen manəŋ bagu nyaka békónə menyin ebhen yěntiki mmũ wap ákə, mbə enyu basinji amem bekáti.

¹³ Bo abhen bábú nyaka amem manyu barək nkwa be mántəŋ bə. Báfú ndũ newú ne etəkó bawú, bátán bə mankem bekonə menyin ebhen bə báká.

¹⁴ Mámése ye Newú ne Etəkó Bawú amem nepĩngó. Aré kē newú enen nejwi apay nechi.

¹⁵ Yě agha ane nnyén eni nepu amem ekáti nepém, básət yi báguép amem nepĩngo.

21

Jñn aghó mmik nkə ne mfáy nkə

¹ Ngó ye mfáy nkə ne mmik nkə. Mfáy ane mbi ne mmik ane mbi mánəŋ mánəmsi nyaka. Manyu nkwa képerere bhák.

² Ngó Yerúsalem nkə, etək Mandem, ndu éfú amfay ntá yi étwə amik. Bághóko yə érí mbə ngəsəŋ ane basəbheri, achəkə anəŋ nəkə mmu ane ábhónó bebhay yi.

³ Ngók eyəŋ etəŋətəŋ. Éfú ndũ enəkó kefə endeme nəkə be, “Ghó ká, bechókó Mandem bechi nenti bəbhi. Chəŋ yi ambak ne bhó, ne bó mámbak bəbhi. Ne chəŋ mbəŋ Mandem ambak ne bhə.

⁴ Chəŋ antese bó babhese mankem amík, newú képerere bhák. Nedĩ kebə ne bawú bédí képerere bhák, ne bo képerere ghok bebe mbənyune menyin besí bérəŋ.”

⁵ Mmu ane achi chəkə ndũ enəkó kefə arem be, “Ghó ka, mékə menyin menkem mémbák bekə.” Arem nkwa ntá ya be, “Sín beyəŋ ebhen amik mbənyune béchi tetep ne chí menyin ebhen mmu ábhónó ménoko.”

⁶ Aghati me be, “Ndak ámay! Mme kē nchí Alfa ne Omega, Mme ke nchí kə yěntiki enyin émbónə nebhənet ne ngwenti. Ntá mmu ane manyier akwak, mēchye manyier ndéndem. Manyier mə ányay ndũ mbokó manyier amen áchyè nepém.

⁷ Chəŋ nkə enyu ene ntá mmu ane ánu asət awónem. Chəŋ mbak Mandem aywi, yi ambak mōwa.

⁸ Ke mbák chí yěntiki mmu ane ábhíkí bhónə netaŋánti, ne yěntiki mmu ane átíknssem ntá Yesu, ne mmu epúsi, ne yěntiki ngwayti bho, ne mmũ epusi, ne yěntiki múnjə, ne bə babú, ne mmu ane áchyè kenókó ntá mandem achak, ne basénsi mankem. Bə mankem abhen bákə menyin ebhen, chəŋ ntémsí yap ambak amem nepĩngó ane ádu ne sólfə. Ntémsí yə, chí newú enen nejwi apay.”

Jñn aghó Yerúsalem nkə

⁹ Angel amət ndũ abhen tándramət abhen bakeme bekwəp ebhen bejwi ne beghori ebhen ngwenti tándramət atwó aghati me be, “Twó ntón wó ngərə ane Mónkwəmen ábhay.”

10 Angel apəkə me ndü Efónó akó amfay eremé njie ngo. Atón me Yerúsalem, etək Mandem, ndu éfú amfay ntá yi ésèp amík.

11 Etək ére ere ghəó énkət nəkə mbə ntay enen néghəó enen bábhijí be Jaspa, ne éñanari nəkə mbə glas. Bedieré bhə bebhak bedieré Mandem.

12 Etək ébhón ereme nkok ane akabhe yə. Nkók wu asap amfay. Abhón manyübhá byó ne apay. Yéntiki nyü-ebhá ábhón ángel ane ábhábhəri wu. Básín manyén maneréket Israel byo ne apay enyu ené yéntiki nyübhá ábhón eni nnyén.

13 Manyübhá abhak arat. Arát ábhak ebhə ene mmok áfu, arat ebhə mmok ánem. Arát abhak ebhə mfay, arát anefu ábhak ebhə nten.

14 Nebhúéré mmik ane nkók áte amfay abhón batay byo ne apay. Básín byo ne apay ndü batay yə. Manyén yə abhak ané bönto Mónkwəmen byo ne apay.

15 Angel ane árəm ne me akém enək beyenti menyin awə. Enək eyə ebhak ene pú. Ayenti etək ne enək eyə. Ayenti nkwo manyübha ne nkók.

16 Besabhé etək ne bechikí etək bebhak nejye. Angel ayenti etək ne mónək eywi. Besabhé mfáy bebhak nejye ne besabhé etək ne bechikí etək, nə chi bəkilometa nka epay ne hóndret enwi (2,400).

17 Angel ayenti nkók nkwo. Abhak bəmeta besa berat nsem batandat. Ayenti mbə enyü bakwəñwan bayənti menyin.

18 Báté nkok ne batay ñanən ane bábhijí be jáspa. Mbón etək ebhak chi ne pú, éñanari nəkə mbə glas.

19 Básót menyü batay ñanən byo ne apay bəghóko nebhuéremik be andi amík. Enyü ntay nemət nébhák Jáspa, enen nejwi apay nébhák sáfaya, enen nejwi arat nébhák agate, ne enen nejwi anwi nébhák émeral.

20 Enyü ntay enen nejwi atay nébhák óniks, enen néjwí atandat nébhak kanélian. Enén néjwí tándramət nébhák krisolayt, enen nejwi ánən nébhák béril. Enén néjwí nénenamət nébhák tópas, enen nejwi byo nébhak krisópras. Enén néjwí byo ne nemət nébhák jásint, enen nejwi byo ne apay nébhak ámetis.

21 Bəghókó manyübha byo ne apay ne

batay beyə nkáp ane bábhijí be pél. Yéntiki nyübha abhak ntay pél nemət. Nkəngə abhak pú pú, ananari nəkə mbə ékírísú.

22 Nke ghó ekerákap Mandem amem etək mbənyune ekerákap Mandem ene mánikmæt are chi Mandem Acha Betan Menkem ne Mónkwəmen.

23 Ntí apu bebhən mmok ne ntañ aré mbənyune bedieré Mandem béghəó aré ne Mónkwəmen achi eyí erəñə.

24 Chəñ bö mmik mankem mánkə ndü bedieré etək eyə. Chəñ bafə mmik mánchwe amem ne kenókó ekap.

25 Chəñ manyübha ambak fúú mpoknkem. Beti bəpú bhak are.

26 Chəñ bö mándək are ne berítí menyin ne keném eken betókó mmik.

27 Ke yé ébértí enyin épú chwe are. Bo abhen bákú barak abúabu ne basense bápu chwe aré. Bo abhen bəchwe are chi bo abhen básíní manyén ayap amem ekáti nepém ene Mónkwəmen.

22

1 Angel atón ye nnyén negho enén manyiebhé nepém. Nére ñanari mbə amanjá nebu. Néfú ndü enókó kefə Mandem ne Mónkwəmen.

2 Nére fuét néntí nkəngə etək. Enək nepém ébhak angəkənyén ndü bebhe bəpáy. Ébhón menyü kepeménək byo ne kepay, ne ényü kepem yéntiki ntañ ndü mmíé. Beyé bhi chi babhé amen ábù bö betək menkem.

3 Yé enyin ye mmu ane Mandem árémé be eyak embak ne yi apu kway bechwe ndü etək egho eyə. Enókó kefə Mandem ne Mónkwəmen ke ebhak chəñ aré.

4 Chəñ mángə besí Mandem ne chəñ nnyén eni nembak ndü bafó ayap.

5 Beti bəpú pere bhak chəñ are. Nti apu bebhən erəñə ne mmok mbənyune bedieré Mandem béghəó aré. Ne chəñ böbetok Mandem mámbak bafə mpoknkem.

Yesu arem be, “Métwə”

6 Angel wu aghati ye me be, “Menyin ebhen bechi tetep ne chí menyin ebhen mmu ábhónó menoko. Mandem Acha mmu áchyè Efónó yi ntá baremé kepinti ke átó ángel bé ántón böbetok abhi menyin ebhen bebhəñə bəfákári mandú mpok.”

⁷ Yesu árèm βε, “Ghók ká, métwò mandú mpok! Ëri εcha ntá mmu anε ábhàre menyìñ menkem ebhen bechi amem ekáti ene. Yó érèm ãti menyìñ ebhen bebhòñò befakari.”

⁸ Mμε Jñn, κε ngókó menyìñ ebhen νε ngó bhó νε amík. Mpok anε ngókó νε ngó bho, nkwen bekak ángel anε átón με bhò ndu béchye yi kenókó.

⁹ Κε yí aghati με βε, “Kéchyε με kenókó wáwák! Nchí chí mǒbetok mbò wò νε bǒmaye abhen bachi baremé kepinti, νε mbò bo abhen bábhàre menyìñ ebhen básìñí amem ekáti ene. Chíε kenókó chí ntá Mandem.”

¹⁰ Angel wu aghati με enyìñ βε, “Kése ekáti nénép eyò νε ébháné βε menyìñ ebhen ósìñí amem mémбак bhésé bhésé.”

¹¹ Bakǔ bebá mándok ambi bekǔ bebá ebhap, bepǒ bho mándok ambi bébhak bepǒ bho. Bo abhen bachi chak besí Mandem mándok ambi bekǔ menyìñ ebhen bechi chak νε bo abhen bachi nyáná mándok ambi bebhak nyáná.

¹² Yesu arem ye βε, “Ghók ká, métwò mandú mpok! Nchí twó νε akap βε nkáp yěntiki mmu békóñò betik ebhén yi áká.

¹³ “Με κε nchí Alfa νε Ωmega! Με κε nchí Ambi νε Ansem. Με κε nchí ndǔ Nebhǒnet νε Ngwenti yěntiki enyìñ.” *

¹⁴ Ëri εcha ntá bo abhen básó nden éyap βε mánkwáy bébhòñò betañ befæet ndǔ manyǔbha anε etok eyò mǎnchwe amem manyíé kepem ekén éñokó nepém.

¹⁵ Mbák chí bo abhen bachi mbò mmú, νε bǒ babú, νε bǒ epúsí, νε bawǎy bho, νε bo abhen bákòñò bòmandem nsé, νε bo abhen bekòñò nsé νε básénse, bó mankem bábhak chí nefi.

¹⁶ Yesu arem βε, “Mμε Yesu nto ángel wa ntá yeka beka bǒnkwò bha βε ángátí bhe menyìñ ebhen. Nchí nkanánok νε ebhárémò Mfò Debhít, nchí nembě ñañañ enen neyinywǎp.”

¹⁷ Εfónó Mandem νε Ngaré anε Mónkwòmen bárem ntá Yesu βε, “Twó!” Bě bo bǎghòk enyìñ ene, Dem ka nkwó bé, “Twó!” Bě bo manyiep ákwák βε, twó ká. Twó ká mǎnyú manyiebhé nepém.

Βεyòñó ngwenti

¹⁸ Mμε Jñn, nchí semti yěntiki mmu anε ághòk beyòñ ebhen bechi amem ekáti ene ebhen bérèm ãti menyìñ ebhen bébhòñò befakari. Mbák mmu ámáká enyìñ ndǔ ebhen bechi amem ekáti ene, chòñ Mandem amaka yi ntemsi achak. Chòñ antemsi yi νε beghori ebhen ntáká amem ekáti-νε.

¹⁹ Νε mbák mmu áféρέ enyìñ ndu ebhen bechi amem ekáti ene ãti menyìñ ebhen bebhòñò befakari, chòñ Mandem amfere aywi ákóre ndǔ enókó nepém νε ndǔ etókó Mandem.

²⁰ Yesu mmu áká bo mandìñi menyìñ ebhen árèm βε, “Nchí twó mandú mpok!” Amen. Yesu Acha, twó!

²¹ Βεrǐndu Yesu Acha mémбак νε bo Mandem mankem. Amen!

* 22:13 “Nebhǒnet” νε “Ngwenti” chí enyìñ émòt mbò “Alfa νε Ωmega”.